

N. Stoicescu

DICȚIONAR
al MARILOR DREGĂTORI
din ȚARA ROMÂNEASCĂ
și MOLDOVA

sec. XIV - XVII

Lucrarea prezintă pe marii dregători ai Țării Românești și Moldovei (sec. XIV-XVII), grupați pe cele două provincii istorice, iar în cadrul acestora, pe secole și în ordine alfabetică. La fiecare articol-titlu se indică: numele părinților, al soției, urmașilor și rudelor mai apropiate și înrudirile acestora, datele când apar în documente cu diverse titluri de dregători (cursus honorum), faptele mai deosebite săvârșite (solii, participări la războaie, „hiclenii“ etc.), data morții, locul unde sînt înmormîntați și cîntăriile. De asemenea, în note sînt consemnate izvoarele informației (documente, cronici, relații de călătorie, inscripții etc.), precum și bibliografia respectivă.

DICȚIONAR
al MARILOR DREGĂTORI
din ȚARA ROMÂNEASCĂ
și MOLDOVA
în sec. XIV — XVII

Supracoperta și coperta:
MOTORA GHEORGHE

Nicolae Stoicescu

**DICȚIONAR
AL MARILOR DREGĂTORI
DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ
ȘI MOLDOVA**

SEC. XIV - XVII

**Editura enciclopedică
română**

București, 1971

CUPRINS

	<u>pag.</u>
INTRODUCERE	5
1. ȚARA ROMÂNEASCĂ	13
Secolele XIV—XV	15
Secolul XVI	29
Secolul XVII	105
2. MOLDOVA	259
Secolele XIV—XV	261
Secolul XVI	290
Secolul XVII	338

INTRODUCERE

Se știe că marea boierime a fost pătura conducătoare în statele medievale Țara Românească și Moldova; de aceea, istoria politică a acestor state nu poate fi studiată temeinic fără a cunoaște boierimea și relațiile dintre membrii ei, probleme puțin cercetate în ultima vreme. Lucrarea de față este menită să umple acest gol și să ofere celor interesați datele esențiale despre rolul politic jucat de membrii clasei boierești pînă la începutul epocii fanariote.

De la început atrag atenția asupra faptului că nu este vorba de o operă de genealogie, aceasta deoarece nu m-am ocupat de toate familiile boierești, ci doar de circa 950 de boieri ajunși mari dregători și membri ai sfatului și divanului domnesc și de urmașii acestora.

În afară de datele esențiale privind pe fiecare dregător în parte, această lucrare oferă posibilitatea înțelegerii unor probleme deosebit de importante referitoare la organizarea politică și socială a Moldovei și Țării Românești. Dintre acestea aș enumera aici pe scurt doar câteva:

Datele cuprinse în lucrare lămuresc relațiile dintre domnie și marea boierime la conducerea statului, din aceste date desprinzîndu-se o serie de concluzii foarte importante pentru organizarea politică a celor două state feudale românești.

Prima dintre ele este aceea că marea majoritate a dregătorilor (circa 90%) au făcut parte din familii boierești cunoscute, datele din lucrare confirmînd „în-vățătura” lăsată de Neagoe Basarab fiului său, Teodosie, că dacă cei „de neam mare” și rudele domnești erau destoinici pentru dregătorie „este bine să fie aceia în dregătorii... pentru că se cuvine să fie și a fost și mai înainte” (subl. ns. — N. S.).

Folosind membrii clasei boierești ca dregători, după cum se „cuvenea” în vremea aceea, domnii încercau să domine sfatul domnesc promovînd în dregătorii rude mai apropiate sau mai îndepărtate ale lor, problemă asupra căreia voi reveni pe larg cu alt prilej. Domnii aveau apoi posibilitatea să ridice între dregătorii lor pe oamenii considerați de ei mai credincioși, chiar dacă unii din aceștia nu făceau parte din marile familii de origine nobilă ale țării, dar care au format apoi noi familii boierești.

Lucrarea oferă deci posibilitatea să înțelegem cum se ajungea la dregătorii, ca și modul cum erau înalțați în funcții dregătorii (cursus honorum), care de obicei ocupau în tinerețe slujbe mai modeste, ajungînd la mari dregătorii după ce acumulau o practică suficientă în conducerea treburilor statului feudal.

În legătură cu cele arătate mai sus, lucrarea ne ajută să cunoaștem mai bine înverșunata luptă pentru putere dusă între familiile boierești, grupate în jurul unui domn sau al altuia, în primul rînd după legăturile de rudenie și de interese dintre ele. În această luptă acerbă pentru mărire și putere, generatoare de averi fabuloase, sute de boieri și-au pierdut viața; lucrarea abundă în cazuri de „hiclenie” (trădare) invocată de numeroși domni pentru a scăpa de adversarii lor politici.

O altă problemă importantă ce poate fi studiată pe baza datelor cuprinse în această lucrare este aceea dacă a existat sau nu o continuitate între familiile boierești din secolele XIV—XV și acelea din veacurile următoare sau dacă — așa cum s-a susținut în ultima vreme — avem de a face cu o boierime nouă în secolele XVI—XVII.

Una din cele mai de seamă probleme — care a dat loc la multe discuții în istoriografia noastră — este aceea a dregătorilor de origine greacă și a rolului jucat de ei în istoria politică a Țării Românești și a Moldovei. Din lucrarea de față rezultă că cei mai mulți dintre acești dregători (îndeosebi cei din a doua jumătate a secolului al XVI-lea) au dispărut o dată cu domniile ce-i ridicaseră la dregătorii; alții, îndeosebi în secolul al XVII-lea, s-au stabilit în țările române, unde au format familii boierești ce s-au românizat destul de repede (Alexeanu, Brătășanu, Cantacuzino etc., în Țara Românească, Cantacuzino, Catargi, Palade, Ruset etc., în Moldova).

Aș mai aminti aici o problemă importantă și nestudiată încă, anume aceea a numeroșilor boieri care au ocupat dregătoria aflată în Moldova cât și în Țara Românească, aceasta ca urmare a strânselor relații dintre cele două țări surori, ca și a faptului că ele aveau o organizare politică foarte asemănătoare. Cât privește legăturile intense pe plan politic între cele două țări și Transilvania, acestea se reflectă în lucrare prin sutele de solii trimise de domniile acestor țări în provincia de peste munți.

În sfârșit, lucrarea prezintă importanță și pentru istoria culturii vechi românești, oferind date cât mai exacte cu putință despre viața și dregătoriile ocupate de marii cronicari din secolul al XVII-lea și începutul celui următor: Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino stolnicul, Radu Popescu, Nicolae Costin¹.

Cîteva cuvinte despre metoda de lucru utilizată:

Dregătorii au fost grupați pe cele două provincii istorice, Țara Românească și Moldova, și, înăuntrul acestora, pe secole și în ordine alfabetică, pentru a putea fi găsiți cu ușurință.

Dregătorii care apar în documente în două secole au fost trecuți la secolul cînd și-au început cariera politică. De pildă, cei trei frați Buzești, care au fost mari dregători în timpul domniilor lui Mihai Viteazul și Radu Șerban, deci atît la sfîrșitul sec. XVI, cît și la începutul sec. XVII, au fost trecuți la sec. XVI. (Așa se explică faptul că în lucrarea de față sînt cuprinși numeroși dregători de la începutul sec. XVIII — circa 40 — care și-au început cariera politică la sfîrșitul sec. XVII).

Dregătorii care au făcut parte dintr-o familie și au purtat numele acesteia (Băleanu, Buhuș, Cantacuzino, Costin etc.) au fost trecuți, în ordine cronologică, la numele familiei respective, făcîndu-se trimitere de la numele lor de botez la acela de familie (de ex. Șerban, v. Cantacuzino Șerban).

Cei 35 de boieri care au ocupat dregătoria aflată în Țara Românească, cît și în Moldova, au fost trecuți la țara de unde erau originari (Boul, Buhuș, Ureche etc. la Moldova) sau la aceea unde s-au stabilit, făcîndu-se trimitere de la o provincie istorică la alta (de ex. la Țara Românească sec. XVII, la Buhuș Lupașco s-a trecut v. Moldova),

Sînt cuprinși în această lucrare toți marii dregători despre viața, faptele și familia cărora se cunosc unele știri; cei peste 100 de boieri care sînt doar amintiți ca membri ai sfatului sau divanului domnesc, dar despre care nu știm nimic altceva, au fost omiși, ei putînd fi găsiți cu ușurință în indicii de la finele volumelor de documente moldovene publicate de I. Bogdan, M. Costăchescu, Gh. Ghi-bănescu etc., în indicii colecției Documenta Rpmâniae Historica și în indicele de

¹) Asupra importanței lor în cultura noastră medievală voi reveni pe larg în bibliografia istoriei medii românești, în curs de alcătuire. Tot aici se va găsi și bibliografia privind pe domniile care au fost dregători înainte de a ocupa tronul (Neagoie Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu etc.).

persoane al colecției Documente privind istoria României (în ms. la Institutul de istorie „N. Iorga”).

În afară de marii dregători, membrii obișnuiți ai sfatului domnesc (banul, logofătul, vornicul, postelnicul, spătarul etc.), am inclus în această lucrare și pe dregătorii membri ai divanului (aga, armașul, clucerul, jîtnicerul, portarul, serdarul etc.)², ca și pe boierii fără titluri de dregători care au fost membri ai sfatului domnesc, menționînd la fiecare dintre aceștia datele cînd sînt citați ca membri în sfat. Aceste date, ca și celea privind pe marii dregători și anii cînd au ocupat dregătorii, apar cu litere cursive în lucrare, pentru a fi urmărite cu mai multă ușurință.

La fiecare dintre acești dregători și membri ai sfatului și divanului domnesc am indicat (în măsura în care am avut posibilitatea să aflu din izvoarele și lucrările cercetate): numele tatălui, al soției, urmașilor și rudelor mai apropiate și înrudirile acestora, apoi datele cînd apar în documente cu diverse titluri de dregători (cursus honorum), faptele mai deosebite săvîrșite (solii, participări la războaie, „hiclenii” etc.), data morții, locul unde sînt înmormîntați, ctitoriile (fiind seama că foarte mulți dintre marii dregători sînt și ctitori de biserici și mănăstiri)³. La fiecare dregător am indicat în note izvoarele informației (documente⁴, cronici, relații de călătorie, inscripții etc.), precum și bibliografia respectivă.

Țin să remarc aci că datele despre acești dregători sînt destul de inegale; pe cînd pentru secolele XIV—XV ele sînt foarte sărace (uneori simple mențiuni în sfatul domnesc), la secolele XVI—XVII devin mult mai bogate.

Menționez, de asemenea, că, întrucît unele date din listele de dregători din Țara Românească, publicate în Studii și materiale de istorie medie, vol. IV (liste la elaborarea cărora a lucrat și cel ce semnează aceste rînduri), nu sînt prea exacte, am adus aci o serie de îndreptări, amintind în note numai erorile mai însemnate (îndeosebi de identificare) constatate.

La întocmirea acestei lucrări am fost ajutat, cu multă amabilitate, de Dan Pleșia, care mi-a comunicat unele informații de ordin genealogic și căruiua îi aduc aci caldele mele mulțumiri.

Pentru a face o cît mai mare economie de spațiu, am folosit numeroase abrevieri, atît pentru titlurile de dregători, cît și pentru fondurile de arhive, periodicele și lucrările cercetate. Reproduc mai jos lista acestor abrevieri în ordinea amintită. Am utilizat, de asemenea, cîteva semne convenționale, a căror semnificație se găsește la sfîrșitul listei abrevierilor dregătorilor.

¹) Date despre atribuțiile, originea, veniturile etc. fiecăruia dintre acești dregători se găsesc în partea a II-a a lucrării mele Sfatul domnesc și marii dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV—XVII), Buc., 1968.

²) Pentru aceste construcții și ctitorii lor a se vedea N. Stoicescu, Bibliografia localităților și monumentelor feudale din Țara Românească, Buc., 1970 și Bibliografia monumentelor feudale din Moldova („Mitropolia Olteniei”, 1966—1970).

³) De mare folos mi-au fost documentele din sec. XVII, nepublicate încă, aflate în traducere sau transcrise la Institutul de istorie „N. Iorga” al Academiei de științe sociale și politice.

ABREVIERILE FOLOSITE

I.

Titluri de dregători

arm. = armaș	piŕc. L. = piŕcălab de Lăpușna
căm. = cămăraș	piŕc. N. = piŕcălab de Neamț
căp. = căpitan	piŕc. O. = piŕcălab de Orhei
cluc. = clucer	piŕc. P. = piŕcălab de Poenari
com. = comis	piŕc. R. = piŕcălab de Roman
f. = fost	piŕc. S. = piŕcălab de Suceava
hat. = hatman	pit. = pitar
is. = ispravnic	port. = portar
is. sc. Buc. = ispravnic al scaunului București	post. = postelnic
jit. = jîtnicer	serd. = serdar
log. = logofăt	slug. = sluger
log. vist. = logofăt de vistierie	spăt. = spătar
m. = mare	st. C. = staroste de Cernăuți
med. = medelnicer	st. P. = staroste de Putna
pah. = paharnic	stol. = stolnic
piŕc. = piŕcălab	șet. = șetrar
piŕc. C. = piŕcălab de Chilia	vist. = vistier
piŕc. C. A. = piŕcălab de Cetatea Albă	vor. = vornic
piŕc. H. = piŕcălab de Hotin	vor. ț. jos = vornic al țării de jos
	vor. ț. sus = vornic al țării de sus

II.

Semne convenționale

= căsătorit cu

+ mort

□ îngropat

III.

Fonduri de arhive

Acad.	= Acad. R. S. România, ms.
ASB	= Arhivele Statului București
ASI	= Arhivele Statului Iași
BCS	= Biblioteca Centrală de Stat
MIB	= Muzeul de istorie a municipiului București

IV.

Periodice

AARMSI	= Analele Academiei Române. Memoriile Secției Istorice
AIIAI	= Anuarul Institutului de istorie și arheologie — Iași
AIIC	= Anuarul Institutului de istorie — Cluj

AO	= Arhivele Olteniei
BCI	= Buletinul Comisiunii istorice a României
BCMI	= Buletinul Comisiunii monumentelor istorice
BOR	= Biserica ortodoxă română
CI	= Cercetări istorice
CL	= Convorbiri literare
GB	= Glasul Bisericii
LAR	= Literatura și arta română
MM	= Mitropolia Moldovei și Sucevei
MO	= Mitropolia Olteniei
RA	= Revista arhivelor
RHSEE	= Revue historique du Sud-est européen
RI	= Revista istorică
RIAF	= Revista pentru istorie, arheologie și filologie
RIB	= Revista de istorie bisericească
RIR	= Revista istorică română
Rsl	= Romanoslavica
SCIM	= Studii și cercetări de istorie medie
SMIM	= Studii și materiale de istorie medie
SMIP	= Studii priv. la istoria jud. Prahova
SV	= Studia Valachica

V.

Documente și lucrări diverse

- Bogdan, *Doc. Ștefan* = Bogdan I., *Documentele lui Ștefan cel Mare*, 2 vol., Buc., 1913.
- Bogdan, *Relațiile* = Bogdan I., *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul în secolele XV și XVI*, vol. I, Buc., 1905.
- *Condica vistieriei* = *Condica vistieriei lui C. Brîncoveanu*.
- Condurachi, *Soli și agenți* = Condurachi Ioan D., *Soli și agenți ai domnilor Moldoveni la Poartă în secolul al XVII-lea*, Buc., 1920.
- Corfus, *Documente* = Corfus I., *Documente polone privitoare la domnia lui Simion Movilă în Țara Românească*, Cernăuți, 1939.
- Costăchescu, *Arderea* = Costăchescu M., *Arderea Țigului Floci și a Ialomiței în 1470. Un fapt necunoscut din luptele lui Ștefan cel Mare cu muntenii*, Iași, 1935.
- Costăchescu, *Doc. Ștefan* = Costăchescu M., *Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare*, Iași, 1933.
- Costin = Costin Miron, *Opere*, ed. P. P. Panaitescu, Buc., 1958.
- *Cronicile* = *Cronicile slavo-române din sec. XV—XVI, publicate de Ioan Bogdan. Ediție revăzută și completată de P. P. Panaitescu*, Buc., 1959.
- DIR = *Documente privind istoria României*, seriile A, Moldova și B, Țara Românească, veac XIII—XV—XVII (până la 1625).
- *Doc. agrare* = *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea*, vol. I, Țara Românească, Buc., 1961; vol. II, Moldova, Buc., 1966.
- *Doc. bîrl.* = Antonovici I., *Documente bîrlădene*, 5 vol., Bîrlad — Huși, 1911—1926.
- *Doc. Bistrița* = Iorga N., *Documente românești din arhivele Bistriței*, 2 vol., Buc., 1899—1900.

- *Doc. Bogdan* = Costăchescu M., *Documentele moldovenești de la Bogdan voevod (1504–1517)*, Buc., 1940.
- *Doc. bucovinene* = Bălan T., *Documente bucovinene*, 5 vol., Cernăuți, 1933–1939.
- *Doc. înaintea Ștefan* = Costăchescu M., *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, 2 vol., Iași, 1931–1932.
- DRH = *Documenta Romaniae Historica*, seriile A, Moldova, și B, Țara Românească.
- Drăghiceanu, *Mitropolia* = Drăghiceanu V., *Mitropolia Țîrgoviștei. Note istorice și arheologice*, Buc., 1933.
- Dragomir S., *Documente* = Dragomir Silviu, *Documente nouă privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiul în secolii XV și XVI*, Buc. (din „Anuarul Institutului de istorie națională” — Cluj, IV).
- Erbiceanu, *Mitropolia* = Erbiceanu Constantin, *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei și a Catedralei Mitropolitane din Iași. Urmată de o serie de documente, de facsimile și de portrete privitoare la istoria națională și bisericească a românilor*, Buc., 1888.
- Filitti, *Arhiva* = Filitti I. C., *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, Buc., 1919.
- Florescu, *Cîteva neamuri* = Florescu G. D., *Ceva despre cîteva neamuri boierești oltenesti înrudite între ele în veacul al XVII-lea*, Buc., 1944.
- Florescu, *Divane* = Florescu G. D., *Divane domnești din Muntenia în secolul al XV-lea. Dregători și boieri, 1389–1496. Culese și adnotate de...*, Buc., 1927 (extras din „Rev. arhivelor”).
- Florescu, *Divanele* = Florescu G. D., *Divanele domnești din Țara Românească I (1389–1495)*, Buc., 1943, 371 p. + o spiță (o altă ediție, mult îmbunătățită, a primei lucrări).
- Florescu, *Mărgineni* = Florescu G. D., *Genealogia boierilor din Mărgineni din secolele al XV-lea și al XVI-lea* (BCI, IX, 1930, p. 1–100).
- *Gen. Cant.* = Mihai Cantacuzino, *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. N. Iorga, Buc., 1902.
- *Gen. doc.* = Greceanu Șt. D., *Genealogiile documentate ale familiilor boierești*, 2 vol., Buc., 1913–1916.
- Giurescu, *Material* = Giurescu C., *Material pentru istoria Olteniei supt austriaci*, 3 vol. + indice, Buc., 1913–1947.
- Golimas, *Capuchehăile* = Golimas Aurel, *Despre capuchehăile Moldovei și poruncile Porții către Moldova pînă la 1829. Contribuții la cunoașterea raporturilor de drept dintre Moldova și turci*, Iași, 1943.
- Greceanu, *Viața* = Greceanu Radu, *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Greceanu, Buc., 1906.
- *Inscripții* = Iorga N., *Inscripții din bisericile României*, 2 fasc., Buc., 1905–1908.
- *Inscripții Buc.* = *Inscripțiile medievale ale României*, vol. I, Orașul București (sec. XIV–XVII), Buc., 1965.
- Ionașcu, *Documente* = Ionașcu I., *Documente bucureștene privitoare la proprietățile mănăstirii Colțea*, Buc., 1941.
- Ionașcu, *Olt* = Ionașcu I., *Biserici, chipuri și documente din Olt*, vol. I, Craiova, 1934.
- Iorga, *Contribuțiuni* = Iorga N., *Contribuțiuni la istoria Munteniei*, Buc., 1896.
- Iorga, *Doc. Cant.* = Iorga N., *Documentele familiei Cantacuzino*, Buc., 1902.
- Iorga, *Documente* = Iorga N., *Documente nouă relative la Petru Șchiopul și Mihai Viteazul*, Buc., 1899.

- Iorga, *Studii istorice* = Iorga N., *Studii istorice asupra Chilie și Cetății Albe*, Buc., 1899.
- *Ispisoace* = Ghibănescu Gh., *Ispisoace și zapise*, 4 vol. în cîte două părți, Iași, 1906—1915.
- *Istoria* = *Istoria Țării Românești, 1290—1690. Letopiseșul Cantacuzinesc*, ed. C. Grecescu și D. Simonescu, Buc., 1960.
- *Istoria de la 1688 la 1717* = *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 pînă la martie 1717*, ed. C. Grecescu, Buc., 1959.
- *Istoriile* = Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, ed. C. Grecescu, Buc., 1963.
- Kogălniceanu = Kogălniceanu M., *Cronicile României*, 3 vol., Buc., 1872—1874.
- Kraus = Kraus Georg, *Cronica Transilvaniei, 1608—1665*, Buc., 1965.
- Lecca, *Familiile boierești* = Lecca O.G., *Familiile boierești române*, Buc., 1899.
- Meteș, *Domni și boieri* = Meteș Ștefan, *Domni și boieri din Țările române în orașul Cluj și românii din orașul Cluj*, Cluj, 1935.
- Mircea, *Marii logofeți* = Ion Radu Mircea, *Marii logofeți din Țara Românească*, Buc., 1941 (extras din „Hrisovul”, I, 1941, p. 117—140) (paginația e din această revistă).
- *Moldavia* = *Moldavia v epohu feudalizma*, I, Chișinău, 1961.
- Neculce = Neculce Ion, *Letopiseșul Țării Moldovei și O seamă de cuvinte*, ed. Iorgu Iordan, ed. a II-a, Buc., 1959.
- *Notițe istorice* = Melchisedec episcopul, *Notițe istorice și archeologice adunate de la 48 monastiri și biserici antice din Moldova*, Buc., 1885.
- Panaitescu, *Călători* = Panaitescu P. P., *Călătorii poloni în Țările române*, Buc., 1930.
- Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul* = Panaitescu P. P., *Documente privitoare la istoria lui Mihai Viteazul*, Buc., 1936.
- Paul de Alep, *Călătoriile* = Paul de Alep, *Călătoriile patriarhului Macarie de Antiohia în Țările române, 1653—1656*, Buc., 1900.
- Potra, *Documente* = Potra G., *Documente privitoare la istoria orașului București (1594—1821)*, Buc., 1961.
- *Revoluțiile* = Anton Maria del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, trad. de S. Cris — Cristian, Iași, 1929.
- *Quellen* = *Quellen zur Geschichte der Stadt Brasso-Kronstadt*, 8 vol.
- *Socotelile Brașovului* = Iorga N., *Socotelile Brașovului și scrisori românești către Sfat în secolul al XVII-lea*, Buc., 1899.
- *St. doc.* = Iorga N., *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, 25 vol., Buc., 1901—1913.
- *Surete* = Ghibănescu G., *Surete și izvoade (documente slavo-române)*, 25 vol., Iași, 1906—1932.
- Szamosközy = Crăciun Ioachim, *Cronicarul Szamosközy și însemnările lui privitoare la români, 1566—1608*, Cluj, 1928.
- Tanoviceanu, *Apucături vechi* = Tanoviceanu I., *Apucături vechi ale noiei școale istorice. Nicolae Iorga et comp. Trei răspunsuri conținînd critica vol. V și VI din Studii și documente și a Istoriei lui Ștefan cel Mare*, Buc., 1905.
- *Tezaur* = *Tezaur de monumente istorice*.
- Ureche = Ureche Grigore, *Letopiseșul Țării Moldovei*, ed. P. P. Panaitescu, ed. a II-a, Buc., 1958.
- Vasilescu, *Oltenia* = Vasilescu Al., *Oltenia sub austriaci, 1716—1739*, vol. I, Buc., 1929.
- Veress = Veress A., *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, 11 vol., Buc., 1929—1939.

*

Conștient de faptul că în lucrare sînt și unele date despre marii dregători care mai pot fi completate sau corectate prin cercetări viitoare mai amănunțite, autorul acestei lucrări își exprimă speranța că opera sa — prima de acest fel în literatura noastră istorică — va constitui un instrument de lucru util pentru cercetători și un mijloc de informare pentru toți cei pe care îi interesează istoria poporului nostru. Lucrarea poate fi considerată o contribuție la alcătuirea unui dicționar al oamenilor politici care au ilustrat istoria României.

Înainte de a încheia, se cuvine să aduc aici cele mai calde mulțumiri Editurii enciclopedice române care, înțelegînd utilitatea unor opere de acest gen, mi-a acordat tot sprijinul pentru publicarea lucrării.

1

ȚARA
ROMÂNEASCĂ

SECOLELE XIV — XV

ALBU. *Fără titlu (în sfat)* 1415 mart. 28; vor. 1422 oct. 23¹; *fără titlu (în sfat)* 1424 febr. 28—<1427> dec. 1; vor. <1428> — 1428 sept. 10 (apare primul în sfat); *fără titlu (în sfat)* <1429>, 1431 nov. 17 — 1436 iun. 25 (apare primul). Epitropul lui Alexandru Aldea, alături de care este amintit în diverse scrisori, ca Aldea și Albu, fiind dușman al lui Vlad Dracul². Un Albu — numit „cel Mare” — „s-a ridicat domn peste capul lui Vlad voievod Țepeș”, care „a eșit cu oaste împotriva lui și l-a prins și l-a tăiat, pe el și pe tot neamul lui”³.

¹) Cu acest titlu apare între martorii privilegiului comercial de la această dată (Bogdan, *Relațiile*, p. 17). Fără titlu apare în privilegiul următor din <1424> nov. 10 (*ibid.*, p. 24). ²) *Ibid.*, p. 58, 60. V. și scrisorile sale către brașoveni (*ibid.*, p. 249—251). Despre el v. și Florescu, *Divanele*, p. 35—36. ³) DIR, XVI/3, p. 4.

ALDEA. *Fără titlu (în sfat)* <1390—1400>; log. <1390—1400>; *fără titlu (în sfat)* 1391 dec. 27, 1392 ian. 8. Ctitor la m-reă Cutlumuș, pe care o numea „mănăstirea noastră”¹.

¹) DIR, XIII—XV, p. 66 (doc. 1413 nov. 21). După părerea lui Stoica Nicolaescu, el ar fi viitorul domn Alexandru Aldea. Alți istorici sînt de altă părere (v. Florescu, *Divanele*, p. 32—33).

BADEA (din Cojești), ginerele lui Udriște din Mărgineni, fost și el membru al sfatului domnesc¹. *Fără titlu (în sfat)* 1487 iul. 31. Ca vor., solul lui Basarab Laiotă la brașoveni, împreună cu Drăghici spăt.²; f. vor. (în sfat) 1493 sept. 2—10; *fără titlu (în sfat)* 1494 mart. 16; f. vor. (în sfat) 1494 sept. 13—1500 ian. 29; *fără titlu (în sfat)* 1500 dec. 13; f. vor. și *fără titlu (în sfat)* 1501 mai 24—1508 sept. 10³. La 1509 se pregătea să fugă în Trans., de teama lui Mihnea cel Rău⁴. *Fără titlu (în sfat)* 1510 mai 1. Ctitorul m-rii Grinduri, situată pe ocina Măgurelelor. Strămoșul doamnei Marica Brîncoveanu și al lui Bîrcă Cojescu m. log. de la începutul sec. XVIII⁵.

¹) DIR, XIII—XV, p. 226 și XVI/1, p. 49, 50. ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 131. ³) În tratatul din 1507 dec. 3, Badea vor. figurează alături de un alt Badea „castellanus” (*ibid.*, p. 354). ⁴) *Ibid.*, p. 307. Despre el v. și Florescu, *Divanele*, p. 281. ⁵) Informație de la D. Pleșia.

BALDOVIN. Log. 1391 dec. 27 (trad.), <1398> nov. 21, 1400 iul. 20; 1409 mai 11, 1415 mart. 28, iun. 10. Boier „de cînste” al lui Mircea cel Bătrîn¹. Scrie privilegiul comercial din 1413 aug. 6².

¹) DIR, XIII—XV, p. 64. ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 6. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 119.

BARBU, v. Craiovescu Barbu.

BORCEA (din Slătioare). Fără titlu, între martorii privilegiilor din 1422 oct. 23 și 1431 ian. 30¹; *fără titlu (în sfat) 1424 febr. 28—<1424> dec. 12* (apare primul); *vor. <1424> după nov. 10², <1429—1430>; fără titlu (în sfat) <1429>, <1429> dec. 1*. Fiul său, Radu al lui Borcea, a fost și el membru al sfatului domnesc. Strămoșul boierilor din Băleni.

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 17 și 35. ²) Cu acest titlu apare între martorii privilegiului din această dată (*ibid.*, p. 24).

CAZAN, fiul lui jupan Radu și al Stanei; frate cu Radu și Sahac¹. *Stol. 1431 ian. 30* (același?)²; *log. 1431 nov. 17—1436 iun. 25* (Cazan); *log. 1445 aug. 7, 1450 ian. 2; log. 1451 mart. 28* (e probabil fost; în sfat este și Mihai log.)³.

¹) Doc. 1450 ian. 2 (DIR, XIII—XV, p. 117). Cazan al lui Sahac pare a fi alt personaj, care apare multă vreme în sfat, deși G. D. Florescu crede că este unul singur (*Divanele*, p. 86 și 139). ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 35. ³) V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 122—125.

CAZAN AL LUI SAHAC (nu pare a fi același cu precedentul)¹. *Fără titlu (în sfat), 1451 aug. 1—1453 oct. 4; 1456 apr. 15, 1457 apr. 16; log. 1458 mart. 5—1461 febr. 10; fără titlu (în sfat) 1463 nov. 12—1464 mai 30; log. 1464 iul. 10; fără titlu (în sfat) 1464 aug. 12—1466 iun. 8; log. 1467 ian. 17; fără titlu (în sfat) 1471 ian. 25—1473 sept. 16; 1475 iun. 1—1476 iul. 4; 1478 iun. 3—sept. 9; vor. (el sau alt Cazan?) 1480 nov. 7—1481 iun.; f. vor. (în sfat) 1482 iul. 13.*

¹) V. și Florescu, *Divanele*, p. 182—183 și Mircea, *Marii logofeți*, p. 58—68, 128—129. Sînt cel puțin trei Cazan în aceeași vreme: Cazan al lui Sahac, Cazan Crețul și Cazan Bilbaneș, amintiți împreună ca martori ai sfatului la această dată (DIR, XIII—XV, p. 126). Unul dintre ei este f. log., dar e greu de știut cu precizie care. V. și Florescu, *Divanele*, p. 41, care crede că log. Cazan putea fi Cazan Crețul sau Cazan al lui Sahac; Cazan vist. este alt personaj decît Cazan al lui Sahac (DIR, XIII—XV, p. 162). V. și DRH, I, indice.

CEGA (din Bucșani). *Spăt. 1482 iul. 13*. Fiul său, Vlădicul vor. din Bucșani, a fost socrul lui Radu Vodă de la Afumați.¹

¹) SV, 1970, p. 139.

CÎRSTIAN DIN STĂNCEȘTI. *Post. 1471 dec. 12—1472 iul. 28* (cu Drăghici); *med. (în sfat) 1473 sept. 16* (același?; doc. e păstrat în copie)¹; *vor. 1483 ian. 27—1485 sept. 7; f. vor. (în sfat) 1488 febr. 4—1500 dec. 13; f. vor. (is.) 1498 iun. 26²; f. vor. și fără titlu (în sfat) 1501 mai 24—1507 iun. 20.*

¹) Un portar cu numele Cîrstian a fost trimis de Laiotă Basarab la brașoveni la <c. 1474> (Bogdan, *Relațiile*, p. 116). ²) V. și scrisoarea sa către brașoveni (*ibid.*, p. 302—303). La 1571 apr. 3 sint amintiți ca nepoți ai lui Cîrstian vor. din Stăncești: Dragomir post., Cîrstian spăt., Drăghici și Negre post. (DIR, XVI/4, p. 10).

CRAIOVESCU BARBU (Barbu de la Craiova, Cralevschi), fiul lui Neagoe de la Craiova; = Negoslava sau Neguța, nobilă sîrbă, devenită Salomia călugărița¹.

Fără titlu (jușan Barbu de la Craiova sau Craiovescu²) (în sfat) 1482 mart. 23; 1487 iul. 31—1494 iul. 22 (apare în sfat cu intermitențe). Împreună cu frații săi a fost vlastelinul domnilor Vlad Călugărul, Radu cel Mare și Vlăduț voievod³; *m. ban (și ban) 1495 sept. 8—1520 ian. 10* (apare deseori în acest timp fără titlul de ban, doar ca Barbu Cralevschi). În relații proaste cu Mihnea cel Rău, împreună cu frații și cu „alt neam al lui“, a pribegit peste Dunăre (sept. 1508), de unde revine cu ajutorul turcilor și alungă pe Mihnea (1510), punînd domn pe Vlăduț. Vlastelin și prim sfetnic al lui Neagoe Basarab⁴. Uneori apare în sfat alături de Detco ban. Înainte de moarte, s-a călugărit cu numele de Pahomie. + fără urmași⁵. Împreună cu frații săi, a fost ctitorul m-rii Bistrița. Tot fam. Craiovescu a ctitorit probabil și bis. Sf. Dumitru din Craiova, precum și alte m-ri (Sadova, Brîncoveni, Strehaia, Roaba).

¹) AO, 1932, p. 23—24 și DIR, XVI/1, p. 2. Despre originea nobilă a Negoslavei v. Radu Flora, *Din relațiile sîrbo-române*, Panciova, 1964, p. 29. ²) Așa i se spune la 1487 iul. 31 (DIR, XIII—XV, p. 188). ³) Doc. 1494 mart. 15, 1508 iun. 29, 1510 apr. 1 etc. (DIR, XIII—XV, p. 224 și XVI/1, p. 47 și 55). ⁴) *Ibid.*, p. 89. ⁵) DIR, XVI/5, p. 404 și *St. doc.*, XV, p. 82. Despre Barbu Craiovescu v. și Metzulescu Stelian, *În jurul unui ctitor bisericesc* (GB, 1959, nr. 7—12, p. 657—672). Despre Craiovești și rolul lor politic însemnat v.: Filitti I. C., *Neamul Craioveștilor* (CL, LIII, 1922, p. 194—228, 292—320, 398—416) și extras; Florescu, *Divane*, p. 60—61; Demetrescu G. Mil., *Craiova, moșie a Bassarabilor* (AO, I, 1922, p. 16—20); Filitti I. C., *Banatul Olteniei și Craioveștii*, Craiova, 1932, 123 p. (extras din AO, XI, 1932); Idem, *Craioveștii și rolul lor politic*, Buc., 1935 (extras din AO, XIV, 1935, p. 1—14); Minea I., *Începuturile marii băni de Craiova* (AO, XIII, 1934, p. 1—12); Idem, *Bănia de la Strehaia* (CI, II—III, 1926—1927, p. 259—260); Ștefănescu Șt., *Rolul boierilor Craiovești în subjugarea Țării Ro-*

mânești de către turci, în *Studii și ref. privind istoria României*, p. I. 1954, p. 697–718; Idem, *Începuturile băniei de Craiova* (SMIM, I. 1956, p. 325–332); Idem, *Bănia în Țara Românească*. Buc., 1965, cap. II, *Craioveștii*, p. 77–133.

CRAIOVESCU PÎRVU, fiul lui Neagoe de la Craiova; = Neaga din Hotărani ¹.

M. vor. 1482 mart. 23 (primul în sfat); 1486 sept. 10 — 1493 iun. 16; *f. vor.* (în sfat) 1493 sept. 2; fără titlu 1494 mart. 16 (*vlastelin*); fără titlu (în sfat) 1494 sept. 13—1495 apr. 19; *m. vor.* 1495 sept. 8—1501 dec. 15; fără titlu și *f. vor.* (în sfat) 1502 apr. 30 — 1507 iun. 25 (apare de obicei al doilea, după fratele său Barbu); *m. vor.* 1507 dec. 3 ²—1509 iun. 18; *vor.* (fost) 1510 apr. 1; *f. m. vor.* și fără titlu (în sfat) 1510 apr. 24 — 1512 mai 26 (cu intermitențe). + 1512 iun. 3, □ m-rea Snagov ³.

Copii: Neagoe — devenit domn sub numele de Neagoe Basarab ⁴: Preda, ajuns m. ban; Marga = Marcea m. post. și strămoașa lui Matei Basarab ⁵; Vlădaia = Vilsan Furcovici m. log.

¹) AO. 1932, p. 24 și DIR, XVI/1, p. 2 (doc. 1501 ian. 28). ²) Semnează ca vor. tratatul din această dată (Bogdan, *Relațiile*, p. 354). ³) *Inscripții*, I, p. 159. ⁴) După părerea unor istorici, Neagoe ar fi fost fiul lui Basarab cel Tânăr cu soția lui Pîrvu Craiovescu (v. Florescu, *Divanele*, p. 262), „*Valachica*”, 1969, p. 50—53 și SV. 1970, p. 123. ⁵) V. În amintirea lui C. Giurescu, p. 214.

CRAIOVESCU DANCIU (GOGOĂȘE), fiul lui Neagoe de la Craiova; = Hrusana, fiica lui Gherghina pîrc.¹, care era fratele doamnei Rada a lui Vlad Călugărul și unchiul lui Radu cel Mare.

M. stol. 1483 ian. 27—1483 apr. 17; *m. com.* 1489 apr. 25—1503 iun. 11; fără titlu (*vlastelin*) 1494 mart. 16; *com.* (fost) 1506 aug. 16; *m. arm.* (în sfat) 1508 iun. 16 — nov. 1 ²; *m. vor.* 1510 apr. 14 — aug. 2; fără titlu (în sfat) 1510 nov. 12; *f. m. vor.* (în sfat) 1511 ian. 10 ^{2bis}. + 1511.

Fiul său, Drăghici „s-a ridicat să vie domn în Țara Românească” de la Țarigrad, închinînd averea sa și a tatălui său turcilor, dar a fost spînzurat la intervenția lui Șerban banul și a altor boieri. Averea lor a fost apoi „prădălnicită” și împărțită boierilor trimiși la Poartă ³. Un alt fiu, Barbu (II), a ajuns m. ban.

¹) AO. 1932, p. 24—25 și DIR, XVI/1, p. 2. V. și Florescu, *Divanele*, p. 251—252 și 256, St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 11 și pomelnicul m-rii Govora (MO, 1961, nr. 10 — 12, p. 800—801). ²) Semnează fără titlu între martorii tratatului din 1507 dec. 3 (Bogdan, *Relațiile*, p. 354). ^{2bis}) În același timp există și un Danciu pîrc. V. și SV. 1970, p. 117—118. ³) DIR, XVI/5, p. 365 și 405 (doc. 1588 iun. 13 și 1589 mai 17).

CRAIOVESCU RADU, fiul lui Neagoe de la Craiova; = Velica din Șitoaia, fiica lui Vintilă Florescu m. vor. ¹. Frate cu Barbu, Pirvu și Danciu Craiovescu.

M. post. 1489 aug. 3—1493 iun. 15 (cu Neagu); *m. post. 1493 sept. 10—1501 mai 24*; *fără titlu (vlastelin) 1494 mart. 16*; *m. post. 1505 ian. 11—mart. 26*; *1507 febr. 3—1508 iun. 6*; *fără titlu (vlastelin) 1508 sept. 7*; *post. 1508 sept. 10*. + în lupta de la Tinoasa (c. 1508) „în oastea răposatului Radu voevod cel Bun, fiul lui Vlad voevod Călugărul” ².

Fiica sa, Marga sau Maria, = Șerban m. ban (din Izvorani), fiind strămoașa lui Radu Șerban voevod ³, iar fiul său, Pirvu (II), a fost m. ban.

¹) AO, 1932, p. 25, 33—36, DIR, XVI/1, p. 2 și vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214. ²) DIR, XVI/5, p. 403. ³) *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214.

DAN (Durduca). *Fără titlu (în sfat) 1463 nov. 12* (același?); *vor. 1475 iun. 1—1478 sept. 9*. A fost strămoșul prin femei al fam. Buzescu și Drăgoescu (care au ajuns să se judece pentru avere). A fost bunicul Vlădăei, soția lui Manea Perșanu m. vor. ¹. Fiica sa Neaga = Dimitrie Ghizdavăț banul.

¹) Informație de la D. Pleșia.

DANCIU, v. Craiovescu Danciu.

DIMITRIE (Dumitru) ¹. *Spăt. 1437 apr. 8* ²—*1441 iun. 30*; <1445>; *fără titlu (în sfat) 1445 aug. 7*; *spăt. 1451 mart. 28*; *fără titlu (în sfat) 1451 iul.*; *spăt. 1451 aug. 1, sept. 30* (apare alternativ cu Stanciu); *fără titlu (în sfat) 1452 aug. 5*; *spăt. 1453 aug. 2—oct. 4, 1456 apr. 15*; *log. (același?) 1463 nov. 12—1464 mai 30*; *1464 aug. 12—1466 iun. 8*; *1471 ian. 25—dec. 12* (apare alternativ cu Cazan) ³.

¹) Un Dumitru a fost solul lui Alexandru Aldea la brașoveni (Bogdan, *Relațiile*, p. 48). ²) *Ibid.*, p. 73. V. și p. 312. ³) V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 129—130.

DIMITRIE GHIZDAVĂȚ = Neaga, fata lui Dan Durduca vor., fost și el membru al sfatului domnesc. *Post. 1475 iun. 1—1476 iul. 4*. Solul lui Basarab Laiotă la brașoveni ¹; *fără titlu (în sfat) 1482 mart. 23*; *spăt. (același?) 1482 iul. 13*; *fără titlu (is.) 1484*

apr. 24; fără titlu (în sfat) 1485 apr. 5; ban 1485 apr. 23 (împreună cu Detco; nu apare în sfat ca ban).

Copii: Dumitra = Tudor din Drăgoești m. log.; Vlădaia = Manea Perșanu m. vor.; Manea Ghizdavăț.

¹⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 115.

DRAGOMIR AL LUI UDRIȘTE, v. Dragomir al lui Manea.

DRAGOMIR AL LUI MANEA, fiul lui Manea al lui Udriște vor.; = Neacșa; nepotul lui Vladislav al II-lea ¹. *Fără titlu (în sfat) 1456 apr. 15, 1466 iun. 8, 1467 ian. 15; 1468 mai 18—1492 oct. 9* ² (a fost boierul care a apărut de cele mai multe ori în sfatul domnesc în a doua jumătate a sec. XV). Pomenit când cu numele de Dragomir al lui Manea, când cu acela de Dragomir al lui Udriște ³. Ctitorul bis. din Bucov, unde își avea și casele ⁴ și la m-reă Butoiu.

¹⁾ Florescu, *Divanele*, p. 226—227. ²⁾ În indicele la DRH, vol. I, este trecut și ca vor. în 1463—1465. ³⁾ Apare în aceeași poziție în sfat când cu un nume, când cu celălalt; în nici un doc. nu apar două personaje diferite, unul cu un nume și unul cu al doilea. V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 10—11 și idem, *Divane*, p. 62—63 și *Divanele*, p. 161—162, care dovedește că Dragomir Manev și Dragomir Udriște sînt una și aceeași persoană. V. și scrisorile sale către brașoveni la Bogdan, *Relațiile*, p. 262—269. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 296.

DRAGOMIR IZVORANU ¹. *M. stol. 1496 apr. 14 — 1508 nov. 1*. Solul lui Radu cel Mare la brașoveni; domnul îi spune vlastelin și dregător ². *Stol. (is.) 1519 ian. 21*. A fost tatăl lui Badea Aiaz Izvoranu, ajuns și el m. post.

¹⁾ Apare când cu numele de Dragomir, când cu acela de Izvoranu, iar uneori ca Dragomir Izvoranu (DIR, XVI/1, p. 45). ²⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 218.

DRAGOMIR ȚACAL ¹. *Fără titlu (în sfat) 1457 apr. 16—1459 sept. 20; vor. 1463 nov. 12—1465 nov. 5* (ca vor., apare doar cu numele de Dragomir) ². Sora sa, Preia, = Nan vor. ³.

¹⁾ D. Pleșia îl crede strămoșul lui Țacal, stăpînul satului Gostavăț, a cărui fiică, Silca, a fost soția lui Mihai banul, fiul lui Stan m. spăt. (cel Gros). ²⁾ După părerea lui G. D. Florescu, vor. este Dragomir Țacal (*Divanele*, p. 160). ³⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 112.

DRĂGHICI AL LUI STOICA (D. Stoicovici, Vintilescu? din Mărgineni), fiul lui Stoica al lui Vintilă, fost și el membru al sfatului; frate cu Udriște ¹.

Post. 1471 ian. 25—1473 mai 17; spăt. 1475 iun. 1 — 1476 iul.

4. Solul lui Basarab Laiotă la brașoveni²; vor. 1482 iul. 13; f. vor. (în sfat) 1483 ian. 27; fără titlu (în sfat) 1483 iun. 1; f. vor. (în sfat) 1483 iun. 5 — dec. 3; fără titlu (în sfat) 1484 apr. 24 — 1493 iun. 16; vor. 1493 sept. 2—1495 iun.; fără titlu: (în sfat) 1496 aug. 1, 1497 ian. 9. Ctitorul m-rii Mărgineni, numită uneori și Drăghicești.

Copii: Stoican, ai cărui fii au ajuns și ei mari dregători; Neagoe, Drăghici, Maria, Neacșa, Chera, Slavna și Boba³. Drăghici vor. a fost strămoșul Elinei Cantacuzino postelniceasa.

¹) Despre el v. Florescu, *Mărgineni*, p. 8 și urm.; idem, *Divane*, p. 57—58 și 68—69 și *Divanele*, p. 183, 292. Datorită faptului că nu apare niciodată alături de Drăghici al lui Stoica din Mărgineni (în sfat fiind citați ca martori cînd unul, cînd celălalt), G. D. Florescu consideră că Drăghici al lui Stoica și Drăghici Vintilescu sînt una și aceeași persoană. ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 131. ³) DIR, XVI/1, p. 59, V, p. 354—355 și XIII—XV, p. 252. V. și Florescu, *Mărgineni*, p. III și 31. Despre fiii lui Drăghici v. și *ibid.*, p. 25—51. La 1509, Drăghici și Stoican se pregăteau să fugă în Trans. de teama lui Mihnea cel Rău (*ibid.*, p. 41—42).

FILOS (PILEA?), grec. Log. 1392 ian. 8, 1418 iun. 22 (același?) (alternează cu Baldovin). Călugărit apoi sub numele de Filotei, a fost autorul unor „pripeale”¹. Pilea a fost ctitorul m-rii Bolintin.

¹) Simeirea Tit, *Filoteiu monahul de la Cozia* (MO, 1955, nr. 10—12, p. 526—541), Mircea, *Marii logofeți*, p. 118, 119—120, care consideră că sînt două persoane diferite, Filos și Pilea. I, Ionașcu, *M-reă Bolintinul* și DRH, I, indice.

GHERGHINA, fratele doamnei Rada a lui Vlad Călugărul voievod; unchiul lui Radu cel Mare¹; = Neaga din Topoloveni². Com. 1458 mart. 5—1461 febr. 10; jupan (fără titlu, în sfat) 1478 apr. 3; pîrc. (și m. pîrc.)³ 1501 dec. 15—1507. Vlastelin al lui Radu cel Mare⁴. Ctitorul m-rii Nucet. Fiul său, Drăghici, a fost pah. Fiica sa, Hrusana, zisă și Gogoșoia⁵, = Danciu-Gogoșe Craiovescu m. vor. Gherghina a fost strămoșul boierilor Băleni (prin femei).

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 233, DIR, XVI/1, p. 7 și Panaitescu P. P., *Documente slavo-române din Sibiu*, p. 13. ²) DIR, XVI/3, p. 178. După părerea lui D. Pleșia, Gherghina a fost cumnat cu Voico al lui Tatu, soțiile lor fiind stăpîne în Topoloveni. V. și *Gen. doc.*, I, p. 259—262. ³) Semnează cu acest titlu primul tratatul din 1507 (Bogdan, *Relațiile*, p. 354, Hurmuzaki, II/2, p. 555). V. și scrisoarea sa către brașoveni la Bogdan, *Relațiile*, p. 304. ⁴) Doc. 1501 dec. 15 (DIR, XVI/1, p. 7). Despre el v. și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 10—11. ⁵) DIR, XVI/3, p. 234. V. și Bogdan, *Relațiile*, p. 17.

MANEA AL LUI UDRIȘTE, frate cu Stoica, și el membru al sfatului domnesc. *Pah.* 1432 ian. 20¹; *vor.* 1439 aug. 2—1451 mart. 28; *fără titlu (în sfat)* <1445> — 1453 oct. 4 (1454—1455); 1457 apr. 16 (apare când ca *vor.*, când *fără titlu*). Fiul său, Dragomir al lui Manea sau al lui Udriște, a jucat un rol politic însemnat.

¹) Hurmuzaki, I/2, p. 574 (apare cu numele Mănioc). Despre el v. și Florescu, *Divanele*, p. 159—160.

MIHAIL (din Ruși). Grămătic (scrie hrisoave) 1437 apr. 8, aug. 1, 1440 sept. 16. Trimis de Vlad Dracul sol la brașoveni¹. *Log.* 1450 ian. 2—1456 apr. 15. Dușman al lui Vlad Țepeș, s-a refugiat la brașoveni, cărora domnul le scria că nu-l poate ierta². Fiul său a fost Stan m. spăt.

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 82. ²) *Ibid.*, p. 90. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 126—127.

MILEȚ, fiul lui Dobrotă, și el fost membru al sfatului domnesc¹. *Vist.*, 1422 oct. 23², 1424 febr. 28; <1428>, <1429> mai 25, dec. 1; *vist.* 1431 ian. 30³.

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 35. ²) Cu acest titlu apare între membrii privilegiului comercial dat de Radu Praznaglava (*ibid.*, p. 17). ³) *Ibid.*, p. 35.

MIRCEA. *Com.* 1466 iun. 8—1471 ian. 25. A fost prins de Ștefan cel Mare în lupta de la Soci (1471 mart.), dar a scăpat cu viață¹.

¹) *Cronicile slavo-române*, p. 17.

NAN PASCAL¹. *Pah.* (el sau celălalt Nan) 1424 febr. 28—<1424> nov. 10; *fără titlu (în sfat)* 1428 sept. 10, 1431 nov. 17, 1436 iun. 25—1437 aug. 1; 1441 apr. 23. Fără titlu, între martorii privilegiilor din 1431 ian. 30 și 1437 apr. 8².

¹) Este un alt personaj decît celălalt Nan, contemporan cu el, numit și Sculotă (1421—1445). Ei apar împreună la 1431 ian. 30 și 1437 aug. 1 (Bogdan, *Relațiile*, p. 35, DIR, XIII—XV, p. 99). ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 73.

NEAGOE AL LUI BORCEA, fiul lui Radu al lui Borcea, fost și el membru al sfatului domnesc¹. *Fără titlu (în sfat)* 1464 mai 30—1465 nov. 5, 1467 ian. 15, 1469 ian. 17; 1471 ian. 25; 1475 iun. 1—1476 iul. 4; 1478 apr. 3 — sept. 9; 1480 ian. 18; 1482 iul. 13; 1483 ian. 27 — 1489 apr. 25, 1491 sept. 3.

¹) Florescu, *Divane*, p. 42.

NEAGOE DE LA CRAIOVA (Strehăianul), fiul lui Barbu pah. din 1431—1436; = Stana, fiica lui Barbu stol. și apoi cu Vinia, din familia despoților sirbi ¹. *Fără titlu (în sfat) 1475 iun. 1 — iul. 15.* Cei patru fii ai săi: Barbu, Pîrvu, Danciu și Radu Craiovescu, au devenit toți mari dregători, jucînd un rol de seamă în istoria politică a Ț. Rom. pînă către mijlocul sec. XVI.

¹) DIR, XVI/1, p. 2. V. și boierii Craiovești și „Valachica“, 1969, p. 59.

NEAGU (NEAG), frate cu Mogoș banul; strămoșul prin femei al Vilaiei, soția lui Dobromir m. ban din sec. XVI. *Vor. 1466 iun. 8 — 1473 sept. 16* (apare de regulă primul în sfat); *fără titlu (în sfat) 1475 iun. 1; f. vor. (în sfat) 1475 iul. 15; 1478 apr. 3 — sept. 9, 1480 ian. 18, 1481 aug. 16* (primul). Solul lui Basarab Țepeluș la brașoveni; domnul îl numește „marele nostru boier“ ¹. Bătrîn fiind, scria brașovenilor că „mi-am trudit bătrînețele mele la Poarta domnului marelui împărat“ pentru binele lor ².

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 139 și 144. V. și scrisoarea sa către brașoveni despre vîstieria luată de Basarab Laiotă (*ibid.*, p. 270—272). ²) *Ibid.*, p. 272—277; v. și *ibid.*, p. 356—357.

PETRE ZAMONA ¹. *Fără titlu (în sfat) 1421 iun. 19.* Strămoșul vlastelinilor din Baia și, prin aceștia, al boierilor din fam. Pîrțianu ².

¹) Un Petru Man (același?) a fost trimis de Alexandru Aldea în Trans. (Bogdan, *Relațiile*, p. 48). Bogdan crede că acesta este din Suceava (*ibid.*, p. 49). ²) Danciu Pîrțianu, boierul din vremea lui Matei Basarab, se considera descendent dintr-un boier Danciu Zamona (Florescu, *Divanele*, p. 53.).

PIPER. *Stol. 1466 iun. 8—1473 sept. 16; 1480 nov. 7—1481 iun.; 1482 mart. 23.* Solul lui Laiotă Basarab la brașoveni ¹. Piper stol. a „așezat“ pe Staico log. peste toate averile sale, între care și jumătate din Bucov. Nepoții lui Piper se numeau Bîca, Milea și Stroe ².

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 127. ²) DIR, XIII—XV, p. 220.

RADU, v. Craiovescu Radu.

RADU AL LUI SAHAC, frate cu Sahac¹; = Stana. Fără titlu între martorii privilegiilor din 1413 aug. 6, 1421 mai 17, <1424> nov. 10. *Fără titlu (în sfat) 1431 nov. 17, 1436 iun. 25*. A avut trei fii: Sahac, Cazan log. și Radu².

¹) În privilegiul dat de Mircea cel Bătrîn la 1413 aug. 6, i se spune Radu, frate cu Sahac (Bogdan, *Relațiile*, p. 6). În privilegiile din 1421 mai 17 și nov. 17 i se zice Radu al lui Sahac (*ibid.*, p. 10 și 13). După părerea lui G. D. Florescu ar fi același personaj cu Radu, fratele lui Cazan (*Divanele*, p. 139). ²) *Ibid.*, p. 139. La 1445 existau trei boieri cu numele de Radu membri în sfat: Radu al lui Borcea, Radu vist. și Radu com. (DIR, XIII—XV, p. 116). V. și Dragomir S., *Documente*, p. 13.

STAICO DIN BUCOV (și Băjești) = Caplea, fiica lui Vlad voievod Călugărul; cumnat cu Radu cel Mare și cu Vlăduț voievod¹. *Log. 1482 iul. 13* (în sfat e și Vintilă log.); *m. log. 1483 ian. 27—1505 mart. 26*. „Întîiul sfetnic“ al lui Vlad Călugărul, socrul său² și vlastelin al lui Radu cel Mare³. *Log. (vlastelin) 1508 sept. 10*. + ante 1511 dec. 27⁴. □ probabil la m-re Dealu. Ctitorul bis. din Dragomirești-Dîmbovița, unde avea curții.

Copii: Pirvu m. com., Jitianu m. stol., Barbu m. stol.⁵, Preia, Stana, Staico (II) și Caplea = Neagoe din Periș m. vor.⁶. Fiica lui Staico (II) și nepoata lui Staico log. = Tudor din Orboești m. log.⁷.

¹) DIR, XIII—XV, p. 195 și XVI/1, p. 74. V. și pomelnicul m-rii Govora (MO, 1961, nr. 10—12, p. 800—801). ²) Doc. 1492 oct. 9 (DIR, XIII—XV, p. 212). V. și scrisorile sale către brașoveni la Bogdan, *Relațiile*, p. 299—302. Despre el v. și Florescu, *Mărgineni*, p. 15—17. ³) Doc. 1508 sept. 10 (DIR, XVI/1, p. 50). ⁴) *Ibid.*, p. 74. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 137—139). ⁵) Doc. cit. din 1492 oct. 9 și 1493 sept. 2 (DIR, XIII—XV, p. 220). V. și XVI/1, p. 74 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 5—6. ⁶) Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320 și DIR, XVI/4, p. 396. ⁷) Informație de la D. Pleșia.

STANCEA (STANCIU) AL LUI ALBU, fiul lui Albu fost și el membru al sfatului. *Fără titlu (în sfat) 1450 ian. 2¹; vor. 1451 iul. — 1456 apr. 15*.

¹) În aceeași vreme există trei boieri cu numele de Stanciu; la 1436 apar: Stanciu vist., Stanciu, fratele lui Mircea, și Stance spăt. (DIR, XIII—XV, p. 96). E posibil ca ultimul să fie același cu Stance al lui Albu. Un boier Stanciu, cumnat cu Basarab Țepeluș, a fost solul acestuia la brașoveni la <1478> (Bogdan, *Relațiile*, p. 139). După părerea lui G. D. Florescu, acest Stanciu este strămoșul boierilor Bengești (*Divanele*, p. 236, 246). De fapt, el este strămoșul prin femei al boierilor Glogoveni. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 136—137.

STĂNILĂ AL LUI VASIE, fiul lui Vasie spăt.¹ *Vor.* <1475>²; *fără titlu (în sfat)* 1476 mai 8, 1480 apr. 3, 1481 aug. 16; *f. vor. (în sfat)* 1481 iun. (primul). Fiica sa = Cîrstian din Stăncești m. vor.³

1) Florescu, *Divanele*, p. 219. 2) Bogdan, *Relațiile*, p. 268—269. 3) Informație de la D. Pleșia.

STOICA AL LUI VINTILĂ, fiul lui Vintilă; probabil frate cu Drăghici al lui Stoica. *Fără titlu (în sfat)* 1463 nov. 12—1465 nov. 5¹. Copii: Udriște și Drăghici al lui Stoica, deveniți și ei dregători².

1) După părerea lui G. D. Florescu, a fost și vist. în 1447 (*Mărgineni*, p. III) și pah. la 1458 (*ibid.*, p. 27). 2) *Ibid.*, p. III. V. și p. 15 și 18—19, unde Drăghici e considerat fiul lui Staico, fratele lui Manea Udriște (părerea aceasta a fost exprimată în lucrarea aceluiași despre divanele T. Rom.). V. *Divanele*, p. 183.

STROE (BUGHEANU). *Slug. (în sfat)* 1480 nov. 7. (Bugheanu); *m. spăt.* 1491 sept. 3—1501 dec. 15; *m. vor.* 1502 mart. 9—1507 dec. 3¹; *f. vor. (în sfat)* 1508 sept. 7. La 1509 se pregătea să fugă la Brașov de teama lui Mihnea cel Rău²; *m. vor.* 1510 mai 1. O fiică a sa, Stana, = Drăghici din Florești m. vor.³ A fost cumnat cu Tudor din Orbocști m. log.

1) Semnează ca „provisor curiae” tratatul de la această dată (Hurmuzaki, II/2, p. 555 și Bogdan, *Relațiile*, p. 354). 2) *Ibid.*, p. 306—307. 3) Florescu, *Mărgineni*, p. 63.

TATU SÎRBU. *Fără titlu (în sfat)* <1428> — 1428 sept. 10. Pribeag în Trans. în timpul domniei lui Alexandru Aldea, fiind partizanul lui Vlad Dracul¹. *Fără titlu (în sfat)* 1436 iun. 25 — 1441 iun. 30². Fiul său, Voico, a fost și el membru al sfatului domnesc.

1) Florescu, *Divanele*, p. 73. 2) La această dată apare fără titlu în sfat, unde figurează și Tatu vor., alt personaj decît Tatu (DIR, XIII—XV, p. 108). I. Bogdan credea că vor. e Tatu Sirbul (*Relațiile*, p. 46).

TODOR (TUDOR). Dușman al lui Alexandru Aldea, a fugit în Trans. în timpul domniei acestuia, de unde a revenit cu Vlad Dracul¹. *Fără titlu (în sfat)* 1437 ian. 20 — aug. 23²; 1439 aug. 2—1441 iun. 30; 1450 ian. 2 — 1453 oct. 4.

1) Bogdan, *Relațiile*, p. 45. 2) Tot fără titlu apare și între martorii privilegiului din 1437 apr. 8 (*ibid.*, p. 73). V. și Florescu, *Divanele*, p. 90, 97, 112.

TUDOR (TEODOR). *M. vist. (și primul vist.) 1491 sept. 3 — 1502 mart. 9.* Solul lui Vlad Călugărul la brașoveni ca log. (el sau Tudor din Orboești?)¹; *m. log. 1508 iun. 6 — 1509 dec. 5.*

¹) Bogdan, *Relațiile*, p. 196.

TUDOR DIN ORBOEȘTI, cumnat cu Stroe Bugheanu vor., care l-a înfrățit pe ocine împreună cu fiica sa, Stana¹. *Log. 1475 iun. 1 — 1476 iul. 4; log. (fost) 1480 nov. 7.* Solul lui Basarab Laiotă la brașoveni, împreună cu Negre vist.² A fost primul mare boier din Orboești, ai cărui urmași au ajuns și ei dregători în sec. XVI.

¹) DIR, XIII—XV, p. 169 (doc. 1480 apr. 3). ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 119. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 130—133.

UDRIȘTE (din Mărgineni), fiul lui Stoica al lui Vintilă¹; = Marina, fiica Bobei²; frate cu Drăghici m. vor. *Fără titlu (în sfat, primul) 1482 iul. 13*³. A fost partizanul lui Basarab Laiotă—cu care a pribegit la Brașov—și adversarul lui Basarab Țepeluș⁴. A avut doi fii: Vintilă și Radu și o fiică = Badea din Cojești vor.

¹) Florescu, *Mărgineni*, p. III și DIR, XVI/4, p. 231. ²) DIR, XIII—XV, p. 212. ³) Al. Lapedatu, *Vlad vodă Călugărul*, p. 18. V. și Florescu, *Divanele*, p. 250. ⁴) Bogdan, *Relațiile*, p. 153, 291.

VINTILĂ (FLORESCU), din Florești, fiul lui Vîlcsan al lui Florea, fost și el membru al sfatului¹. *Pah. 1468 mai 18—1473 sept. 16* (ca pah. i se spune doar Vintilă); *fără titlu (în sfat) 1475 iun. 1*²; *log. 1478 ian. 9 — sept. 9; 1480 nov. 7 — 1481 aug. 16; 1482 iul. 13.* Prin 1481, fiind log., a fugit în Trans. cu diverse lucruri prețioase ale lui Basarab Țepeluș, deși era boier din „casa” acestuia. Averele i-a dus-o lui Basarab Laiotă, de partea căruia a trecut, ca și alți boieri³. *Fără titlu (în sfat) 1483 iun. 5—1485 sept. 7* (i se spune Florescu); *m. vor (Vintilă) 1486 iun. 30; fără titlu (în sfat) 1486 sept. 10—1488 apr. 17.* A fost unul din cei mai de seamă boieri ai epocii. Solul lui Basarab Țepeluș la turci⁴. □ probabil la m-reă Găiseni, ctitoria fam. sale⁵ sau la m-reă Tismana⁶.

Copii: Radu și Drăghici, deveniți și ei mari dregători, Stanciu, zis Obraz-Lat, Neacșa = probabil cu Datco, și Velica = Radu Craiovescu m. post.⁷

¹) Florescu, *Divanele*, p. 261—262. După părerea lui G. D. Florescu, Vintilă ar fi fost rudă cu Basarab cel Tânăr (*Divanele*, p. 227—229). V. și p. 258—259. ²) Un Vintilă stol. (același?) e trimis ca sol de Basarab

Țepeluș la brașoveni (Bogdan, *Relațiile*, p. 138—139). ³⁾ *Ibid.*, p. 168. V. și p. 278—279. Despre el v. și Florescu, *Divanele*, p. 51, 55, 57 pas-sim. ⁴⁾ Florescu, *Divanele*, p. 67 (c. 1495). În *Divanele*, p. 293, se susține însă că + în 1489. ⁵⁾ Dragomir S., *Documente*, p. 16. ⁶⁾ Florescu, *Divanele*, p. 295 (aici se revine asupra părerii mai vechi), iar în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 248, nota 5, se afirmă răspicat că Vintilă „nu poate să fie îngropat la Găiseni”. ⁷⁾ Florescu, *Mărgineni*, p. II. V. și p. 25. vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 217 și 220 și Mircea, *Marii logofeți*. p. 133—136.

VÎLCSAN VLORIN (Vîlcsan al lui Florea). Fără titlu între martorii privilegiilor din 1421 mai 17—nov. 21 ¹⁾; *fără titlu (în sfat) 1421 iun. 1, 1436 iun. 25* ²⁾; *1440 sept. 16—1441 iun. 30, <1445>*. Fiul său, Vintilă Florescu, a devenit și el membru al sfatului domnesc, iar o fiică a sa = Barbu stol. ³⁾

¹⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 10 și 13. ²⁾ În primul doc. e trecut cu primul nume, în cel de-al doilea ca Vîlcsan al lui Florea. ³⁾ Informație de la D. Pleșia.

VLAD. *Vor. 1480 ian. 18; 1481 aug. 16* ¹⁾. A fost ucis de Vlad Călugărul, pentru că s-a ridicat domn „peste capul” acestuia ²⁾.

¹⁾ V. și scrisoarea sa către brașoveni despre vistieria luată de Laiotă Basarab (Bogdan, *Relațiile*, p. 270—272). ²⁾ *Ibid.*, p. 272 și Al. Lapedatu, *Vlad vožd Călugărul*, p. 27 și 58—60, unde se discută împrejurările în care acesta s-a ridicat domn. După părerea lui D. Pleșia, Vlad vor. a fost frate cu Mogoș banul, care a fost, la rîndul său, bunicul mamei celor trei frați Buzești (MO, 1965, nr. 5—6, p. 408).

VOICIO (Voico). *Fără titlu (în sfat) 1392 ian. 8, <1400—1403>, 1415 mart. 28, iun. 22, 1418 iun. 22, 1424 febr. 28—<1429> dec. 1*. Apare și între martorii privilegiilor din 1422 oct. 23, <1424> nov. 10, 1431 ian. 30 ¹⁾. Era considerat dregător din „casa” lui Alexandru Aldea, pe care l-a slujit „mult” ²⁾.

¹⁾ Bogdan, *Relațiile*. p. 17. 24, 35. ²⁾ DIR, XIII—XV. p. 93.

VOICO DIN BORUȘI. Pribeag în Trans. cu Vlad Dracul, pe care l-a însoțit la Nürnberg ¹⁾. *Vor. 1437 ian. 20 — aug. 23* ²⁾; *fără titlu (în sfat) 1437 iul. 18, 1440 sept. 16—1441 apr. 23*.

¹⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 248—249 și Hurmuzaki, I/2, p. 750. I. Bogdan îl crede același cu boierul lui Dan al II-lea. ²⁾ Cu acest titlu apare primul între martorii privilegiului comercial din 1437 apr. 8 (Bogdan, *Relațiile*. p. 73).

VOICO DOBRIȚA. *Fără titlu (în sfat) 1457 apr. 16—1459 sept. 20; 1461 febr. 10; 1464 iul. 10—1466 iun. 8.* Unul din cei mai apropiați boieri ai lui Vlad Țepeș ¹, trecut apoi de partea lui Radu cel Frumos, ca și alți boieri.

¹) Despre el v. și scrisoarea lui Vlad Țepeș către brașoveni din 1460 iun. 4, din care rezultă că a fost trimis acolo să aducă pe boierii pribegi (Bogdan, *Relațiile*, p. 320—321).

VOICO AL LUI TATU, fiul lui Tatu (Sîrbul), fost și el membru al sfatului domnesc ¹. Pribeg la Brașov la 1476 ²; *fără titlu (în sfat) 1480 nov. 7—1481 iun.*

¹) După părerea lui D. Pleșia, Voico era cumnat cu Gherghina pîrc., soțiile lor stăpînind împreună satul Topoloveni. ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 106.

SECOLUL XVI

AIAZ, v. Badea Aiaz.

ALBU, v. Golescu Albu.

ALBU ROGOZ, fiul lui Nanul Rogoz care „și-a pierdut capul” pentru fiul său ¹. Vor. (jupan) 1528 apr. 21; *m. stol. 1539 sept. 10* — 1545 febr. 28.

¹) DIR, XVI/2, p. 43. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 239, nota 7. După părerea lui I. C. Filitti, ar fi fost ucis de Mircea Ciobanul (AO, 1932, p. 328).

ANDREI, frate cu Dumitru m. vor. din Cepturi ¹.

M. vist. 1589 <aug.> — 1591 mai 22 ². Împreună cu fratele său, a fost ctitorul m-rii Sf. Ioan cel Mare (sau Grecesc) din București. Fiica sa Cătălina = Preda Buzescu (?).

¹) Informație de la D. Pleșia. ²) Un Andrei spăt. (același?) a fost trimis de doamna Ecaterina Salvaressi la Veneția, în 1579, să ducă niște bani surorii sale, Marioara Valarga (N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 28).

ANDREI, v. Mold. sec. XVI.

ANDRONIC, v. Cantacuzino Andronic.

ANGHELACHE, = Stana ¹. *M. port. <1593—1601>*, în care calitate l-a slujit pe Mihai Viteazul „cu sânge vărsat prin țări străine” ². A fost ucis de tătari, în vremea domniei lui Radu Șerban, „cînd a fost Stanciu sluger la oaste” ³. A avut un fiu, Gheorghe ⁴.

¹) Doc. 1615 ian. 9 și 1644 iul. 5 (DIR, XVII/2, p. 353 și ASB, Radu vodă, II/29). ²) Doc. cit. ³) Doc. cit. din 1615. ⁴) Doc. cit.

BADEA DIN COJEȘTI, v. sec. XIV—XV.

BADEA DIN CRIVINA (sau din Dobrușa) ¹; = Vlădaia ². *M. pah. 1501 mai 24 — 1509 iun. 19* ³.

¹) Din doc. din 1520 sept. 2 și 1604 apr. 20 rezultă că a dat satul Crivina m-rii Dobrușa (DIR, XVI/1, p. 161 și XVII/1, p. 118). ²) Doc. cit. din 1604. ³) După părerea lui I. Bogdan, el este Badea vor. care se pregătea să fugă în Trans. la 1509 (*Relațiile*, p. 307). E mult mai probabil că acest Badea e Badea din Cojești f. vor. Badea „pincerna” semnează tratatul din 1507 dec. 3 (*ibid.*, p. 355).

BADEA AIAZ IZVORANU (Badea al lui Izvoranu), fiul lui Drago-mir Izvoranu, fost și el membru al sfatului domnesc; = Caplea, care era rudă cu boierii Buzești și care a devenit apoi soția lui Ghiorma

post. ¹. Stol. (Izvoranu) 1520 iul. 14 (is.) ²; *m. post.* 1525 febr. 10; 1525 sept. 11 — 1527 iul. 19; 1528 oct. 28; *m. stol.* 1529 mai 12 — aug. 3; *m. post.* 1530 mai 22; 1532 aug. 16; 1534 sept. 6 — 1541 aug. 13 ³; *post. și f. post.* (în sfat și is.) 1542 febr. 20—1545 ian. 16. Fiul său s-a numit Pătrașco, iar o fiică a sa, Maria, = Radu cluc. din Băleni ⁴ a fost mama lui Udrea Băleanu m. ban.

¹) Informație de la D. Pleșia. ²) Cu numele de Izvoranu este trecut și între boierii care au luptat contra turcilor în vremea domniei lui Radu de la Afumați (MO, 1961, nr. 10—12, p. 804). ³) Badea post. este amintit la 1538 și în socotelile brașovene (*Quellen*, II, p. 580, 581). ⁴) În amintirea lui C. Giurescu, p. 224. Șt. Greceanu arată că Badea a fost bunicul Grăjdanei Băleanu, sora lui Udrea m. ban (*Gen. doc.*, I, p. 267).

BADEA BOLOȘIN DIN BĂDEȘTI, fiul lui Boloșin m. pit. ¹ *M. vist.* 1568 iul. 10 — 1570 febr. 1; *m. stol.* 1570 mart. 22—1576 nov. 25. Ctitorul m-rii Cobia sau Boloșin (1571—1572). O fiică a sa = Radu com. din Cepari, iar fiica acestuia = Balea m. spăt. ², nepotul doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul.

¹) Tatăl său Boloșin a murit în luptele cu turcii (GB, 1967, p. 802).

²) DIR, XVI/6, p. 190 și XVII/1, p. 298.

BADEA DIN BUCȘANI. *M. cluc.* 1554 apr. 26 — ante 1556 apr. 3; f. m. cluc. 1556 apr. 3. Ca m. cluc., trimis de Pătrașcu cel Bun în Trans. (1554) ¹. A slujit lui Pătrașcu cel Bun „cu vărsare de sânge”. Pribeag în Trans., de unde vine cu oaste; + în lupta de la Șerpătești contra boierilor partizani ai doamnei Chiajna ². Fiul său a fost Udriște pah. și pit.; fiica acestuia, Elina, = Papa Greceanu; Udriște a avut cu Voica și doi fii, Staico și Badea ³, din care se trag boierii Bucșani din sec. XVII.

¹) Hurmuzaki, XI, p. 791. ²) *Istoria*, p. 50—51 și *Istoriile*, p. 55. ³) Doc. 1594 iul. 7 și 1617 iun. 18 (DIR, XVI/6, p. 138 și XVII/3, p. 160).

BADEA ZĂLBĂU (ZEMLĂU), din Cotești ¹, fiul lui Stanciu și frate cu Vlaicu pah.² Com. (is.) 1537 iun. 28; *m. com.* 1539 sept. 10—1545 apr. Sol. în Trans. ³ *M. pah.* 1545 mai — 1546 iul. 6; *m. spăt.* 1547 ian. 10 — dec. 8; 1550 iun. 5. A fost probabil cumnatul lui Belcio din Cotești m. vor.

¹) În prima jumătate a sec. XVI a mai trăit un boier Badea din Cotești, care a fost tatăl lui Lăudat m. cluc. (În amintirea lui C. Giurescu, p. 221). Acest Badea din Cotești era urmașul unor boieri: Badea, Vlaicu și Radu, cărora li se întărea stăpânirea satului Cotești la 1452 aug. 5 (DIR, XIII—XV, p. 124—125). ²) Informație de la D. Pleșia. ³) *Quellen*, IV, p. 284.

BALAU = Anca, sora lui Mihnea vist. din Bădeni¹. Log. (II) is. 1523 apr. 4 — 1527 iul. 19. A participat la luptele lui Radu de la Afumați cu turcii². *M. log. 1528 apr. 21 — iun. 6.* + ante 1536 febr. 14³. Copii: Radu, Mihnea pîrc. și Bălaur⁴.

¹) DIR, XVI/1, p. 179 și II, p. 200, *Gen. doc.*, I, p. 68 și Florescu, *Divanele*, p. 334. ²) MO, 1961, nr. 10—12, p. 804 și GB, 1967, p. 812. ³) DIR, XVI/2, p. 200. ⁴) Florescu, *Divanele*, p. 334. Într-o trad. rom. a unui doc. din 1569 oct. 16 se spune că Balaure med. a fost tăiat de Mircea Ciobanul, iar urmașii săi au pribegit (DIR, XVI/3, p. 332).

BALEA DIN CÎRȚOCLEȘTI, fiul lui Dragomir m. stol. și nepotul doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul; frate cu Mandea m. com.; = Caplea, nepoata lui Badea Boloșin m. stol. și fiica lui Radu com. din Cepari¹. Spăt. 1598 iun. 20²; *m. spăt. 1599 dec. 28—1600 iun. 17; 1600 iul. 9*; spăt. (fost) 1602 apr. 6—1610 mart. 23. La 1602 nov. 8, cînd apare ca martor la testamentul Teofanei, mama lui Mihai Viteazul, e considerat „sluga doamnelor”³. El s-a îngrijit și de înmormîntarea doamnei Stanca⁴. A avut trei fii: Ivan, Radu și Gheorghe⁵, care nu au ajuns dregători.

¹) DIR, XVII/1, p. 298. La 1609 iul. 4 se spune că soția sa, Caplea, era fiica lui Radu com. și nepoata jitelniței Boloșina (*ibid.*, p. 397).

²) Un Balea post. a fost solul lui Mihnea Turcitul în Trans. la 1582 (Hurmuzaki, XI, p. 824). ³) DIR, XVII/1, p. 66. ⁴) *Ibid.*, p. 105. ⁵) Informație de la D. Pleșia.

BALEA DIN ȘUICI = Grăjdana. Port. 1576 mai 15—1579 mai 20. Sol în Trans. (1579)¹; *m. com. 1584 ian. 27 — sept. 24.*

¹) Hurmuzaki, XI, p. 818. V. și *ibid.*, p. 873, unde se spune că un Balea (altul?) se îndrepta ca sol spre Cluj la 1560.

BARBU, v. Craiovescu Barbu (II și III).

BARBU DETCOVICI (al lui Detco), fiul lui Detco ban¹; = Mușă². *Pîrc. P. (și is.) 1528 aug. 16—1530 mai 22*; vist. (?) 1529 apr. 14³; *fără titlu (în sfat) 1533 apr. 26; m. post. 1533 mai 27—1534 mai 23.* Dregător din „casa” lui Vlad voievod⁴. *M. post. 1537 iun. 9.* Nepotul său de frate a fost Detco (din Brîncoveni) m. arm.

¹) DIR, XVI/2, p. 65 și 137. ²) Greceanu Șt., *Grecii*, p. 12. ³) Barbu Detco vist. e amintit printre martorii diatei lui Pîrvu Craiovescu (DIR, XVI/2, p. 60). ⁴) DIR, XVI/2, p. 141. V. și GB, 1967, p. 812—813.

BARBU (din Boldești), fiul lui Udrea din Boldești m. vor.; = Neacșa ¹. *M. com.* 1537 apr. 22—1539 mai 18. A pierdut ocina pentru „rea hiclenie“, ante 1539 sept. 14². Fiica sa, Rada, = jupan Cîrstian, care era fiul lui Șerban port. și al Slavnei ³.

¹) DIR, XVI/2, p. 229 și III, p. 214. ²) *Ibid.*, II, p. 261. ³) DIR, XVI/3, p. 214—215; v. aci și pomelnicul fam., dat m-rîi Snagov.

BARBU DIN PIETROȘANI, fiul lui Toma banul; ginerele lui Mircea Ciobanul ¹. Pribeag în timpul domniei lui Radu Paisie. *M. vist.* 1545 apr. — iun. 6; m. spăt. 1545 iun. 16—1546 iul. 5. A fost trimis cu o solie de boieri în Trans. ca să convingă pe boierii pribegi acolo să se întoarcă în țară (1546) ². *M. vor.* 1547 ian. 10 — iul. 1. A fugit în Trans. cu o sumă mare de bani; cerut de Mircea Ciobanul, a fost adus de doi turci și ucis la București, la 2 apr. 1548 ³.

Fiica sa, Caplea, = Tatu log. din Văcărești, predecesor al fam. Văcărescu, iar o altă fiică s-a numit Borba ⁴.

¹) *Quellen*, III, p. 403 și IV, p. 506. ²) *Ibid.*, III, p. 351. ³) *Ibid.*, IV, p. 507—508 și Hurmuzaki, XI, p. 351. V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 66. ⁴) DIR, XVI/4, p. 57, 67 și GB, 1965, nr. 11—12, p. 1125.

BĂDICA (din Hotărani) (Badea, Radu Bădica), fiu natural al lui Radu cel Mare, văr primar cu Neagoe Basarab ¹; frate cu Stroe m. post. *M. post.* 1517 iun. 5 — 1520 aug. 6; m. com. 1520 sept. 2—1521 nov. 30; 1523 iul. 11 — 1524 iul. 24 ². Ajuns domn, a fost ucis de turci în 1524, fiind □ m-reă Dealul de fratele său Radu de la Afumați.

¹) *Istoria*, p. 43, *Istoriile*, p. 38. V. și AO, 1932, p. 151—153, MO, 1961, nr. 7—9, p. 504 și „Valachica“, 1969, p. 54—58. ²) T. Palade crede că Badea com. este același cu Badea (Izvoranu) post. (*Radu de la Afumați*, p. 84).

(BĂLEANU), v. Pătru din Băleni, Radu din Băleni, Udrea din Băleni.

BĂRCAN DIN MERIȘANI (din Miroși?); Bucșanu, numit astfel deoarece „de moșie se trăgea din Bucșani“ ¹; fiul lui Dragomir log. din Miroși ². Log. (diac) 1583 apr. 27 — 1590 aug. 16; scrie hrisoave: 1583 apr. 27, 1586 nov. 8, 1590 apr. 19 etc.; log II <1593—1601> ³; scrie un zăpis <1594> aug. 17; log. <1601 mai>; m. vist. (al lui Mihai Viteazul, în Trans. și Mold.) 1600 mart. 25 — aug. 18 ⁴; m. stol. (același?) 1604 mai 17—1610 dec. 10 ⁵.

Împreună cu alți boieri, a ridicat domn pe Mihai căm., împotriva lui Radu Mihnea, care-l prinde și ucide (1611)⁶, confiscându-i averea⁷.

Fiul său, Pătrașco din Bucșani, post. și pîrc.⁸, a avut doi fii: Pătrașco Urziceanu și Badea Bucșanu, care au ajuns dregători în sec. XVII. Pătrașco a avut și o fiică, Neacșa = Negoită Văcărescu⁹, tatăl lui Ianache Văcărescu.

¹) *Istoria*, p. 89. ²) DIR, XVI/5, p. 267. ³) Doc. 1619 sept. 17 (DIR, XVII/3, p. 420). Tot cu titlul de log. figurează și în lista boierilor care ar fi fost arestați la 1599 de Mihai Viteazul, sub acuzația de complot împotriva domnului (SMIM, V, p. 186–188). ⁴) Veress, VI, p. 156. V. și doc. din 1605 aug. 23, din care rezultă că era vist. cînd Mihai Viteazul fusese înfrînt de poloni (DIR, XVII/1, p. 192) și N. Iorga, *Documente*, p. 57. ⁵) La 1601 sept. 8 și <1604>, Barcan log. este amintit între boierii principali ai țării, care urmau să primească daruri și scrisori din partea împăratului Rudolf al II-lea (Hurmuzaki, XII, p. 1231 și Veress, VII, p. 216). Dintr-o scrisoare a regelui Matias al II-lea din 1612 rezultă că Barcan stol. era considerat la această dată printre boierii rămași credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 479). ⁶) *Istoria*, p. 89–91, *Istoriile*, p. 84 și cronică lui Matei al Mirelor (*Tezaur*, I, p. 335). ⁷) Doc. 1646 iun. 28 (ASB, ms. 1233, f. 439–440). V. și Demetrescu G. Mil., *Un document privitor la stolnicul Bărcan* („Neamul rom. lit.”, II, 1910, p. 359–363). ⁸) Doc. 1646 iun. 28, 1655 ian. 16, 1658 mai 25 (ASB, ms. 1233, f. 439–440, Copii, VII/198 și Brincoveni, VIII/10). ⁹) Doc. 1664 mart. 20 (ASB, Mitr., CXLV/11).

BĂRCAN DIN TÎRNAVA (Merișani). *M. spăt.* 1558 febr. 11–1559 nov. 25; *m. com.* 1560 mart. 6–1568 apr. 3¹.

¹) Trecut cu acest titlu între „boierii mari” în pomelnicul m-rii Argeș (BOR, 1965, nr. 3–4, p. 311). El face parte din același neam cu Bărcan din Miroși și Merișani (v. precedentul).

BENGA, v. Stanciu al lui Benga.

BOGDAN. Log. (boier) sol în Trans. (1553 și 1556)¹. *M. log.* 1558 febr. 11–1564 febr. 27. Ca „magnus lugofott”, sol al lui Mircea Ciobanul în Trans. (1558)². Fiul său s-a numit Tatu³.

¹) Veress, I, p. 160 și Hurmuzaki, XI, p. 789. ²) Hurmuzaki, XI, p. 798. ³) DIR, XVI/3, p. 234 (doc. 1567 apr. 5).

BOGDAN DIN POPEȘTI, moldovean, probabil din familia lui Bogdan vodă, cumnat cu Radu cel Mare, a doua soție a sa fiind Caplea, fiica lui Vlad Călugărul¹, fosta soție a lui Staico din Băjești m. log. *M. spăt.* 1502 mart. 9–1505 ian. 20; *m. log.* 1505 mart. 26–1507 dec. 3²; 1510 apr. 24–aug. 2; *m. vor.*

1510 sept. 8—1512 ian. 9. Dușman al Craioveștilor, îndeamnă pe Vlăduț voievod să-i persecute. Ucis de Neagoe Basarab (1512) ³. Fiul său din prima căsătorie, Danciu, a ajuns și el mare dregător.

¹) *Istoriile*, p. 25, St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 326—327, *Gen. doc.*, II, p. 358—359. Căsătoria sa a constituit motivul rupturii dintre Radu cel Mare și patriarhul Nifon. ²) Cu titlul de „summus cancellarius et secretarius” semnează tratatul încheiat la această dată (Bogdan, *Relațiile*, p. 355). ³) „Studii”, 1968, nr. 5, p. 928. V. și SV, 1970, p. 116.

BUZESCU RADU (Radu Buză din Cepturoaia) ¹, fiul lui Radu al lui Buzea m. arm. ²; frate cu Preda și Stroe B.; = Stanca, fiica Velicăi Boldescu ³ și apoi cu Preda, fiica lui Mihalcea Caragea banul ⁴. Rudă cu Mihai Viteazul și cu Radu Șerban. În timpul domniilor lui Petru cel Tânăr, Alexandru Mircea și Mihnea Turcitul a fost pribeag în Trans., împreună cu frații săi ⁵. Post. 1575 febr. 12—1581 mai 9; fără titlu 1575 iun. 5; *m. com.* 1585 ian. 13—iun.; f. m. com. (și com.) 1587 ian. 20 ⁶—mai 4; *m. arm.* 1588 apr. 1—1589 iun. 13; f. m. arm. (și arm.) 1590 apr. 18—1592 dec. 1; *m. spăt.* 1593 ian. 9—aug. 18; f. m. spăt. 1593 dec. 2—1594 mai 27. Împreună cu cei doi frați ai săi, a jucat un rol foarte important în timpul domniei lui Mihai Viteazul. A participat la luptele cu tătarii din 1594 ⁷ și a fost solul lui Mihai Viteazul la Sigismund Báthory (1594) ⁸ și la împăratul Rudolf al II-lea, la Praga ⁹. *M. cluc.* (*apare și în sfat*) <1595> febr. 14 — <1600> iun. 1. A însoțit pe Mihai Viteazul la Alba Iulia (dec. 1596) ¹⁰. A semnat jurământul față de împăratul Rudolf al II-lea (1598) ¹¹ și tratatul cu Andrei Báthory (1599) ¹². În același an, se afirmă că ar fi fost arestat de Mihai Viteazul sub acuzație de complot și că ar fi scris, cu alți dregători, boierilor pribegi, cerind domn pe Simion Movilă ¹³. Cum în toamna anului 1599 a condus oștile Olteniei în Trans., împreună cu banul Udrea ¹⁴, aceste știri sînt greu de crezut, afirmație valabilă pentru toți boierii credincioși în general lui Mihai Viteazul. A rămas un timp în Trans., fiind trimis în sept. 1600 de Mihai Viteazul la George Basta la Alba Iulia ¹⁵. F. m. cluc. 1600 iun. 25—1601 mai 15. După înfrîngerea lui Mihai Viteazul, a mers cu acesta la împărat (1601) ¹⁶. Cluc. (fost) 1601 iul. 9. După uciderea lui Mihai Viteazul, i-a înmormîntat capul la m-re Dealul, deși cronicarul afirmă că cei trei frați „să hiclesise de cătră Mihai vodă și să închinase la Simeon” ^{16 bis}. În mart. 1602 se afla cu frații săi și cu Mirza în Trans. ¹⁷, de unde au trecut în Ț. Rom., jucînd un rol de seamă în izgonirea lui Simion Movilă ¹⁸ și la alegerea ca domn a lui

Radu Șerban¹⁹, cu care se înrudea. În timpul domniei acestuia, cei trei frați au fost atotputernici, făcând numeroase abuzuri²⁰. *M. cluc. 1602 sept. (și cluc.) (primul în sfat) 1602 oct. 4—1610 ian. 20*. În această calitate, a fost sol la Praga (1603) și a mers în Trans. (1604)²¹. În relații foarte bune cu Radu Șerban, care-i botează fiul, Radu, ajuns m. ban²². Radu Șerban îl considera: vlastelin, dregător, prim sfetnic „și mai mult din casa domniei mele”²³. + după 10 ian. 1610, când își face diata, fiind bolnav din nov. 1608²⁴. Ctitor la m-rile Căluu — unde a fost □²⁵ — Stănești și Dobrușa.

A avut trei copii: Stroe, mort de mic; Maria = Ianachi Catargi banul²⁶ și care a lăsat „multe sate și moșii” fratelui ei, Radu²⁷ ajuns m. ban.

¹⁾ Așa i se spune la 1577 iul. 28 (DIR, XVI/4, p. 289). ²⁾ Doc. 1581 mai 9 și 1583 oct. 22 (*ibid.*, V, p. 22 și 139). După cum rezultă din marele hrisov din 1656 iun. 10, în care se afirmă că m-reă Seaca — ctitorită de Manea Perșanu m. vor. — „a fost făcută din temelie de buncii Buzeștilor” (Acad., Surluri nr. 64 și „Tinerimea română”, I, 1898, p. 89—117) și dintr-un alt doc. din 1685 ian. 6 (ASB, Hurezi, V/5), boierii Buzești se considerau descendenți din Manea Perșanu și Vlad banul. Din doc. din 1656 rezultă că boierii Buzești erau urmașii unor mari boieri din sec. XV. Ei susțineau că au moștenit averi de la strămoșii lor „jupanita Neaga, fata lui Durduca, și de la fiul ei Manea Ghizdăvăș și de la surorile lor, jupanitele Dumitra și Vlădaia”. Dan Durduca este probabil m. vor. din sec. XV, iar Dumitra și Vlădaia au fost soțiile lui Teodor din Drăgoești m. log. și Manea Perșanu m. vor. (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 55—56). Într-un studiu apărut recent (*Contribuții la istoricul m-rii Stănești — Vlcea și al ctitorilor ei*, în MO, 1965, nr. 5—6, p. 407—417), D. Pleșia a arătat că mama celor trei frați Buzești, Maria, era fiica lui Giura log., fiul vitreg al lui Harvat m. log.; Giura și soția sa, Vilaia, erau descendenți din Mogoș banul și fiul acestuia, Mogoș spăt., primul dintre aceștia fiind frate cu Vlad fost m. vor. în a doua jumătate a sec. XV. Buzeștii sînt apoi rude cu Dobromir banul și cu Dumitru post., primul soț al Stancăi, doamna lui Mihai Viteazul, care Dumitru era și el coborîtor din Giura log. *Buzeștii nu sînt deci boieri „noi”, cum s-a afirmat în ultima vreme, ci descendenții unor boieri din sec. XV—XVI*. V. și RIAF, vol. XII, partea II-a, 1911, p. 299 și DIR, XVII/2, p. 390, unde Mogoș banul și fiul său, Mogoș spăt., sînt considerați buncii Buzeștilor. ³⁾ Doc. 1600 iun. 25 și 1656 iun. 10 (DIR, XVI/6, p. 384 și Acad., Surluri, nr. 64). ⁴⁾ Doc.: 1606 nov. 23, 1630 mart. 10, 1642 iun. 16 etc. (DIR, XVII/1, p. 231—232, ASB, Mitr., LXXXIX/4 și A. N., CXII/44). Ea □ la mitropolia din Tîrgoviște (DIR, XVII/1, p. 477). ⁵⁾ Veress, I, p. 316 (doc. 1572). V. și doc. din 1575 iun. 5 (DIR, XVI/4, p. 178), unde se vorbește de pribegia lui jupan Radu Buzescu (tatăl său) în timpul domniei lui Mircea Ciobanul. Într-un doc. din 1587 ian. 20 se spune că cei trei frați „au fost peste munte” în timpul domniei lui Mihnea Turcitul și acesta le-a luat satele. Ei s-au întors și domnul le-a restituit satele, pentru care au adus „cărți vechi de moștenire”. V. și doc. din 1587 mai

4, unde se spune că Radu achiziționase o ocină „încă în pribegie, în Țara Ungurească” (*ibid.*, p. 307). Szamosközy afirmă că Radu Buzescu a fost printre aprozii și stolnicii lui Ștefan Báthory, principele Trans. (ed. cit., p. 138). Despre pribegia boierilor munteni în vremea domniei lui Mihnea Turcitul v. și interesanta scrisoare a acestuia din 1579 apr. 4 (Veress, II, p. 163). ⁸⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 575, este trecut ca m. com. între 1585 nov. 6 și 1591 mai. La 1587 ian. 20 era însă sigur f. m. com. (DIR, XVI/5, p. 288). ⁹⁾ *Istoria*, p. 57. ⁸⁾ *Istoria*, p. 55. ⁹⁾ *St. doc.*, XI, p. 99. ¹⁰⁾ Szamosközy, p. 109. V. și Hurmuzaki, III/1, p. 275–276. ¹¹⁾ Hurmuzaki, XII, p. 359. ¹²⁾ Hurmuzaki, III/1, p. 330–331. ¹³⁾ SMIM, V, p. 186–188. ¹⁴⁾ *Istoria*, p. 73. ¹⁵⁾ Hurmuzaki, IV/1, p. 147. Szamosközy — care are cuvinte frumoase despre Radu Buzescu — crede că el și Stoica vist. ar fi împiedicat pe Mihai Viteazul săucidă pe nobilii maghiari din Trans. (p. 127–128). Într-o variantă a *Letopiseșului Cantacuzinesc* se afirmă că Radu trebuia să fie trimis cu Stoica post. să ducă pe Nicolae Pătrașcu ca domn în Mold., dar Mihai Viteazul s-a răzgândit și a pus în Mold. niște boieri să „țină” țara (MO, 1961, nr. 7–9, p. 520–521). ¹⁶⁾ La 1 mai 1601 se afla la Cașovia (Hurmuzaki, IV/1, p. 250). La 8 sept. 1601, împăratul Rudolf al II-lea scria celor trei frați Buzești (tribus fratibus Busesti) separat de restul celorlalți boieri (*ibid.*, XII, p. 1230). ^{16 bis)} *Istoria*, p. 83. ¹⁷⁾ *Quellen*, V, p. 321. Hurmuzaki, S. II/2, p. 123–127. ¹⁸⁾ *Istoria*, p. 83–84. Cronica țării explică ridicarea celor trei frați împotriva lui Simion Movilă prin faptul că „n-au mai putut răbda atita răutate” cită făceau mercenarii aduși de domn (*Istoria*, p. 83). La 1601 iun. 30, Ieremia Movilă scria regelui Poloniei că cei trei frați Buzești „au ridicat toată țara contra fratelui meu (Simion Movilă — N. S.), pe care l-au înconjurat din toate părțile” (Hurmuzaki, S. II/2, p. 39). V. și salvconductul dat de regele polon Sigismund al III-lea lui „Radula Bozowski” pentru a duce tratative în numele boierilor răsculați împotriva lui Simion Movilă (Corfus, *Documente*, p. 28–29). ¹⁹⁾ La 1601 dec. 10 frații Buzești erau considerați ca fiind sprijinul principal al lui Radu Șerban (Hurmuzaki, S. II/2, p. 77). Dintr-o scrisoare a lui Ioan Potocki din 1602 febr. 21 rezultă că cei trei frați fugiseră apoi la generalul George Basta în Trans., de unde se pregăteau să revină în Ț. Rom. cu Radu Șerban, ales domn de ei (*ibid.*, p. 104; v. și p. 127, 194). După o altă informație, i s-ar fi oferit lui Radu B. tronul (N. Iorga, *Un nou izvor cu privire la Mihai Viteazul și Radu Șerban*, p. 11). Buzeștii erau, de altfel, rude cu Radu Șerban (v. C. Spontoni, *Historia della Transilvania*, p. 188–189 și MO, 1965, nr. 5–6, p. 411, nota 31). ²⁰⁾ Hurmuzaki, IV/1, p. 327, unde se spune că cei trei frați făceau mult rău „sărăcimii” și domnul „nu îndrăznește să spună nimic”. V. și scrisoarea lor către împăratul Rudolf al II-lea (Veress, VI, p. 470–471) și *ibid.*, VII, p. 160, 164–165, 169, 216 passim. ²¹⁾ Metef, *Domni și boieri*, p. 28–29, Szamosközy, p. 179, 183. V. și Veress E., *Epistolae G. Basta*, II, p. 433, unde se spune că, la 1604, aștepta la Sibiu bani de la imperiali pentru Radu Șerban. V. și vol. I, p. 419, 421, II, p. 124, 332 și scrisoarea sa către Consiliul imperial din 1604 (Hurmuzaki, IV/1, p. 393–394). ²²⁾ Doc. 1645 nov. 30 (MIB, nr. 13977). ²³⁾ DIR, XVII/1, p. 210, 281. ²⁴⁾ *Ibid.*, p. 425. La 1610 mai 4 era mort (*ibid.*, p. 463). ²⁵⁾ Piatra de mormânt poartă data de 18 ian. 1610 (RIAF, vol. XII, partea II-a, 1911, p. 305–306). ²⁶⁾ Doc. 1636 mai 20 (ASB, Radu vodă, III/4). ²⁷⁾ Doc. <1653 febr. — mai> 12 (MIB, nr. 13061).

Despre el v. și Minea I., *Radu Buzescu clucer, ban de Craiova* (CI, VIII — IX, 1932—1933, nr. 1, p. 228); Ionașcu I., *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia, 1595* (AIIC, t. V, 1962, p. 129—133); Florescu G. D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab*, p. 82, nota 1.

Despre Buzești v.: Buzescu G. S., *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor din veacul XV până în veacul XVIII*, Sibiu, 1933—1936; Drăghiceanu V., *Lămuriri asupra Buzeștilor după pisanile fundațiilor lor* (BCMI, IV, 1911, p. 119—124); Ionașcu I., *Precuvîntare la Anuarul Școlii normale „Preda Buzescu” din Slatina pe anii 1927—1930*, p. III — VIII; Odobescu Al., *Tabela genealogică a familiei Buzeștilor, întocmită cu ajutorul monumentelor acestei familii și al unor documente vechi* („Analele Soc. Acad. Rom.”, t. X, 1878, secț. II, p. 325—327); Ștefulescu Al., *Gorjul istoric*, Tg. Jiu, 1904, p. 289—292; Ștefulescu Al., *Tîrgul Jiului*, Tg. Jiu, 1905 (cap. IV, intitulat Buzăștii); Tocilescu Gr. G., *Vieașa lui Preda, Radu și Stroia Buzescu* („Col. lui Traian”, II, 1871, nr. 27—32); RIR, 1941—1942, p. 82 etc.

Menționez că, întrucît partea din cronică Țării Românești de la sfîrșitul sec. XVI și începutul sec. XVII este plină de faptele Buzeștilor, s-a vorbit de o „cronică a Buzeștilor” (v. N. Iorga, *Croniclele muntene*, p. 313 și P. P. Panaitescu, *Începuturile istoriografiei în Țara Românească*, în SMIM, V, p. 210—214).

BUZESCU PREDĂ, fiul lui Radu Buzea m. arm.¹; frate cu Radu și Stroe B.; = Cătălina, fiica lui Andrei vist. (?)². V. și Radu Buzescu. Pribeag în Trans. în timpul domniilor lui Petru cel Tânăr, Alexandru Mircea și Mihnea Turcitul. Fără titlu 1575 febr. 12 — iun. 5; 1581 mai 9; post. 1583 oct. 22; pah. 1585 ian. 28—1587 mai 4; fără titlu 1586 aug. 13, 1587 febr. 14; spăt. 1588—1593 ian. 15. Mihai Viteazul l-a făcut m. post. 1594 oct. 4; 1595 iun. 12—1599 dec. 28. Împreună cu fratele său, Stroe, a salvat de la moarte pe Mihai Viteazul din lupta de la Vidin (sept. 1598), în care „multă bărbăție arătară Buzeștii”^{2 bis}. Cu toate acestea, se afirmă că ar fi fost arestat de Mihai Viteazul în 1599, împreună cu frații săi și alți boieri, sub acuzația de complot și pentru că ar fi făcut parte dintre dregătorii care au scris boierilor pribegi, cerînd ca domn pe Simion Movilă (1599)³. În același an, a semnat tratatul cu Andrei Báthory⁴. După cucerirea Mold., a fost trimis cu Marcu vodă la Iași, pe care Mihai Viteazul vroia să-l pună domn (vara 1600)⁵, fiind silit însă de poloni să se retragă. În oct. 1600 era cerut de nobilii maghiari revoltați contra lui Mihai Viteazul ca ostatic, alături de alți trei boieri „de frunte”⁶. A luptat împotriva oștilor turcești (1600). Post. (fost) 1601 nov. 5. Împreună cu frații săi, a jucat un rol de seamă în izgonirea lui Simion Movilă (1602) și în alegerea ca domn a lui Radu Șerban, care l-a făcut m. ban 1602 aug. 16—1608 mai 19. Împreună cu frații săi, a fost vlas-telin și prim sfetnic al lui Radu Șerban, care l-a trimis în solie

la imperiali ⁷. A luat parte și la luptele contra tătarilor, când s-a salvat într-o pădure ⁸. + ante 20 aug. 1608 ⁹.

A avut un fiu, Barbu, și o fiică Maria sau Mara = Teodosie Corbeanu m. ban ¹⁰. După moartea lui Preda, în vremea domniei lui Radu Mihnea, soția și fiica sa „au avut greutate și nevoie pentru datoria lui Preda banul și pentru împrumutul pe care l-au pus domnii“, trebuind să vîndă din sate ¹¹.

¹⁾ Doc.: 1581 mai 9, 1583 oct. 22 și 1656 iun. 10 (DIR, XVI/5, p. 22, 139 și Acad., Suluri, nr. 64). ²⁾ *Inscripții Buc.*, p. 731 și doc. 1611 nov. 16 (DIR., XVII/2, p. 21). ^{2 bis)} *Istoria*, p. 71. ³⁾ SMIM, V, p. 186—188. ⁴⁾ Hurmuzaki, III, p. 330—331. ⁵⁾ *Istoria*, p. 79. ⁶⁾ Veress, VI, p. 218. ⁷⁾ DIR, XVII/1, p. 132. V. și p. 260, 309 etc. ⁸⁾ Veress, VII, p. 209 și 221. ⁹⁾ DIR, XVII/1, p. 358. V. și doc. din 1600 dec. 21 (*ibid.*, XVI/6, p. 333). V. și sigiliul său ca m. ban în SCIM, I, 1950, p. 148. ¹⁰⁾ Doc. cit. din 1611 nov. 16 și 1620 mai 6 (DIR, XVII/3, p. 519) și MO, 1961, nr. 10—12, p. 699 și urm. și „Revue des études roumaines“, III—IV, 1957, p. 29—35. ¹¹⁾ Doc. 1620 iul. 15 (DIR, XVII/3, p. 580). Despre el v. și AO, 1929, p. 219, Veress, VII, p. 177, 216 etc.

BUZESCU STROE, fiul lui Radu al lui Buzea m. arm. și al Mariei ¹; frate cu Radu și Preda B.; = Sima, fiica lui Gheorghe Pribeagul din Bogdănești, care era fratele lui Ivan Noroce m. log. ²; Sima era nepoata de soră a jupaniței Vilaia sau Tomaia, soția lui Dobromir m. ban și rudă cu doamna Stanca ³. V. și Radu Buzescu. Pribeag în Trans. în timpul domniilor lui Petru cel Tânăr, Alexandru Mircea și Mihnea Turcitul. Fără titlu 1575 febr. 12 — iun. 5; 1581 mai 9; com. II 1583 oct. 22; fără titlu 1586 aug. 13; com. (fost?) 1586 ian. 26—1587 mai 4; fără titlu 1587 febr. 14; post. 1591 iul. 2—1593 ian. 15. A însoțit pe Mihai Viteazul în pribegia sa în Trans. și la Constantinopol ⁴, de unde a fost trimis de domn înainte, ca să-i asigure tronul ⁵. Mihai Viteazul îl face *m. agă (în sfat)* 1594 mart. 26. Solul lui Mihai Viteazul în Mold. la Aron Tiranul, pentru pregătirea alianței antiotomane (1594) ⁶. *M. stol.* 1594 dec. 13—1600 iul. 9. Alături de frații săi, a participat la luptele cu turcii și tătarii din 1594—1595. A fost trimis de Mihai Viteazul la Sigismund Báthory pentru a cere ajutor înainte de lupta de la Călugăreni ⁷. Se afirmă că ar fi fost arestat de Mihai Viteazul în 1599, împreună cu frații săi și alți boieri, sub acuzația de complot și că ar fi făcut parte dintre dregătorii care au scris boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă (1599) ⁸. În același an a semnat tratatul cu Andrei Báthory ⁹. A fost solul lui Mihai Viteazul la poloni în 1600, împreună cu Gh. Racz ¹⁰. După moartea lui Mihai Viteazul, ar fi fost cerut ca domn de o solie

de boieri ¹¹. Stol. (fost) 1601 nov. 5. A fost solul lui Radu Șerban la împăratul austriac, unde a slujit „foarte cu bună și credincioasă slujbă” ¹². *M. stol.* 1602 aug. 12 — oct. 2. + la 2 oct. 1602, în urma rănii căpătate în lupta cu tătarii la Ogretin, din 13 sept. 1602 ¹³. □ m-reă Stănești, ctitoria fam. sale; inscripția de pe piatra de mormânt îi povestește isprăvile. Nu a avut urmași.

¹) Doc. 1581 mai 9 și 1583 oct. 22 (DIR, XVI/5, p. 22 și 139). ²) Doc. 1646 iun. 10, <1671 mai> etc. (*St. doc.*, VI, p. 601, Acad., C/174, ASB, Bradu, VI/11). Gheorghe = cu o fiică a lui Stănciulea banul din Drăgoești. După cum rezultă dintr-un doc. din 1619 sept. 28, Sima a avut „multă nevoie și greutăți” de la Radu Mihnea (DIR, XVII/3, p. 426—427); ea era sora lui Chirca pah., soțul Despei, nepoata lui Dobromir banul (doc. 1635 ian. 21, ASB, Hurezi, XIV/1, ep. Rîmnic, CII/8). V. și *Din istoria Basarabilor I. Sima stolniceasa Buzesca* (LAR, VII, 1903, p. 88), AO, 1935, p. 116—117 și 1938, p. 11—12; Ionașcu I., *Răspuns d-lui I. C. Filitti*, p. 17—18 și DIR, XVII/2, p. 73. Ea nu a fost sora lui Teodosie Rudeanu, cum se afirmă în *Ist. rom.*, II/1, ed. IV, p. 301 a lui C. C. Giurescu. ³) Doc. 1628 iun. 10 (MIB, nr. 26884 și Filitti, *Arhiva*, p. 211). ⁴) Szamosközy, p. 100. ⁵) *Ibid.*, p. 101. ⁶) *Istoria*, p. 55. ⁷) *Ibid.*, p. 56, 60 și indice. ⁸) SMIM, V, p. 186—188. ⁹) Hurmuzaki, III, p. 330—331. ¹⁰) Szamosközy, p. 137—138. ¹¹) Veress, VI, p. 464. La p. 468 se spune însă „Vister Stoyko”. Tot „Stoiza” numește și C. Spontoni pe boierul care a refuzat să ia domnia (*Historia della Transilvania*, p. 188). ¹²) DIR, XVII/1, p. 302. La 1602 el se afla la Viena (Veress E., *Epistolae G. Basta*, I, p. 700). După părerea lui George Basta, Stroe ar fi fost „fedelissimo” (foarte credincios) împăratului austriac (*ibid.*, II, p. 111). V. și Veress, VI, p. 482 și 485, unde Stroe e considerat „fratello di Radul Vaivoda” și cel mai puternic personaj din țară (potentissimo personaggio di la). V. și *ibid.*, VII, p. 14—15, 20, 45, Meteș Șt., *Domni și boieri*, p. 28 și Obedeau C. V., *Stroe Buzescu* (AO, VII, 1928, p. 25—28, cu 1 spiță genealogică). ¹³) DIR, XVII/1, p. 135 și *Inscripții*, I, p. 169—170. În cronica țării se arată că, după luptă, „trecind la Brașov să se vindece, acolo au pierit” (*Istoria*, p. 86—87). Despre lupta sa cu tătarii v. și C. Spontoni, *op. cit.*, p. 209.

CALOTĂ (din Stoenеști și Slăveni) = Neacșa, fiica lui Vlad Călugăru; cumnat cu Radu cel Mare și cu Vlăduț voievod ¹. Is. (fără titlu) 1498 sept. 25; *m. vist.* 1502 apr. 30—1509 iun. 19 ². La 1509 se pregătea să fugă în Trans. de teama lui Mihnea cel Rău ³; f. vist. (vlăstelin) 1510 mai 27; *m. com.* 1511 dec. 27—1512 ian. 8; deși cumnat cu Vlăduț vodă, Neagoe Basarab îl face *m. vor.* 1512 mai 26 — 1520 apr. 10. Prim sfetnic al lui Neagoe Basarab, care-l considera din „casa” sa ⁴. *F. m. vor.* (în sfat) 1520 aug. 6—nov. 16. + ante 1525 sept. 11 ⁵.

O fiică a sa, Stana, = Drăgan m. post. ucigașul lui Radu de la Afumați, iar o altă fiică Velica = Drăghici din Mărgineni m. spăt.⁶

1) DIR, XVI/1, p. 58, AO, 1932, p. 163, Florescu, *Mărgineni*, p. 62—64. 2) Semnează tratatul încheiat la 1507 dec. 3, ca thesaurarius, alături de Alb thesaurarius (Bogdan, *Relațiile*, p. 355 și Hurmuzaki, II/2, p. 555). 3) Bogdan, *Relațiile*, p. 306—307. 4) DIR, XVI/1, p. 121 (doc. 1517 iun. 18) și SV, 1970, p. 121. Într-o variantă a *Letopiseșului Cantacuzinesc* se afirmă că boierul Calotă a „hiclenit” pe Vlăduț voievod și i-a tăiat capul (MO, 1961, nr. 7—9, p. 504). 5) DIR, XVI/1, p. 192. 6) În doc. din 1512 iun. 4 sînt amintite două fiice: Stanca și Caplea (DIR, XVI/1, p. 77). G. Florescu, *Mărgineni*, p. 63, crede că a avut trei fiice.

CALOTĂ DIN LIPOV¹ (Bozianu), fratele lui Dobromir m. ban și rudă cu doamna Stanca a lui Mihai Viteazul; = Calea, fiica lui Danciu din Brîncoveni m. vor.² și cu Stana (din Lazuri), fosta soție a lui Borcea Bucșanu log.³ A fost cumnatul lui Matei Basarab și rudă cu boierii Buzești și cu Mihai Viteazul.

Post. (slugă domnească) 1577 iun. 15; ban 1577 iul. 28—1579 oct. (în acest timp fratele său era m. ban). A pribegit probabil în timpul domniei lui Petru Cercel (1583—1585). *M. slug.* 1587 nov. 18. A strîns birul din jud. Olt în timpul domniei a doua a lui Mihnea Turcitul. Cluc. 1591 mai 21—1595 mai 4. A fost unul din cei mai de seamă boieri ai lui Mihai Viteazul, căruia i-a fost credincios. *M. spăt.* 1595 iun. 5—iul. 24; *m. ban* <1596> febr. 7—febr. 16; *f. m. ban* (în sfat) 1596 apr. 14—iun. 25; 1597 sept. 27—oct. 6⁴. Împreună cu alți dregători, se crede că ar fi scris boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă (1599)⁵. *M. ban* 1599 sept. 19—1600 mart. 25⁶. + în luptele cu turcii, la Tîrgoviște, în toamna anului 1600. Nu a avut copii. Ctitor la m-rea Lipovul. A fost cumnat cu Hamza din Spineni și cu Pîrvu banul din Mihăești⁷.

1) Se numea din Lipov deoarece avea moșie acolo (doc. 1577 iun. 15 și iul. 28, DIR, XVI/4, p. 280 și 288). 2) DIR, XVII/1, p. 431 și AO, 1932, p. 132 și 1935, p. 46—47. V. și *Gen. doc.*, II, p. 317—318. 3) DIR, XVI/4, p. 315, VIII/2, p. 23 și Filitti, *Arhiva*, p. 36. V. și DIR, XVII/1, p. 431, unde se spune că fusese înșurat înainte cu jupanița..., mama lui Avram post. O nepoată a Stanei, Catalina, = Vilcu log.; o fiică a lor, Maria, = Panait din Hotărani (DIR, XVII/2, p. 23). V. și *St. doc.*, V, p. 641 și RIR, 1941—1942, p. 83—84. 4) În calitate de ban, semnează ultimul dintre marii dregători ai țării jurămîntul din 1598 către împăratul Rudolf al II-lea (Hurmuzaki, XII, p. 359). 5) SMIM, V, p. 186—188. În același an a semnat tratatul cu Andrei Báthory (Hurmuzaki, III, p. 330—331). 6) La <1599—1600> Calotă banul primea 100 de săbii pentru dorobanții din Strehaia (Panaitescu, *Doc. slave din Sibiu*, p. 37). 7) DIR, XVII/1, p. 53. Despre Calotă v. și: AO, 1929, p. 222 și P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, p. 77.

(CANTACUZINO) IANE, v. Iane (Cantacuzino?).

CANTACUZINO ANDRONIC, grec; fiul lui Mihai Cantacuzino Șeitanoglu; = Irina, fiica lui Iacob Ralli ¹. Rudă cu Mihai Viteazul? ² Închis de sultan împreună cu tatăl său (care a fost ucis în 1578) ³. *M. vist.* 1591 iun. 1—1592 mai 28; 1592 iul. 15. A sprijinit venirea pe tron a lui Mihai Viteazul ⁴, care l-a făcut *m. ban* 1593 nov. 10; vist. (fost) <1594> mai 19. A făcut „multă” slujbă dreaptă și credincioasă lui Mihai Viteazul ⁵. *M. vist.* 1599 dec. 28—1600 iul. 9 (în Ț. Rom. al lui Nicolae Pătrașcu). La <c. 1600> era pentru încheierea păcii cu turcii ⁶. Lăsat de Mihai Viteazul cu alți trei boieri „să ție” Mold. (vara 1600) ⁷. Trimis apoi ca sol de Mihai Viteazul la turcii din Giurgiu (toamna 1600) ⁸. Ctitorul m-rii Banu din Buzău. Fiul său, Constantin, a fost *m. post.* al lui Matei Basarab, de la el pornind puternica fam. Cantacuzino. Alți doi fii ai săi, Toma și Iordache, au ajuns mari dregători în Mold., unde s-a format o altă fam. de dregători.

¹) Filitti, *Arhiva*, p. XXV—XXVI; N. Iorga, *Contribuțiuni la istoria Munteniei*, p. 17—18 și „Studii”, 1966, nr. 4, p. 638—639. ²) Într-o relație italiană din <c. 1600> i se spune „parente del Voievoda” (Veress, VI, p. 95). După părerea lui D. Pleșia și G. D. Florescu (*Originea lui Mihai Viteazul*, ms.), Andronic ar fi fost frate cu Tudora, mama lui Mihai Viteazul, și cu Iane banul. Înrudirea cu Mihai Viteazul ar explica apropierea dintre cei doi bărbați și sprijinul acordat de Andronic lui Mihai la luarea tronului. ³) Hurmuzaki, IV/2, p. 103. ⁴) *Ibid.*, XI, p. 373—374 și DIR, A, XVI/4, p. 96—97. În scrisoarea adresată de Andronic Cantacuzino lui Petru Șchiopul referitor la numirea lui Mihai Viteazul ca domn se spune că „m-am îndrăgostit și eu și am făcut pe banul Mihai domn al Vlahiei. Am judecat că el este mai bun decât ceilalți șireți de bei, care nu arată nici un semn nici de la tată, nici de la mamă”. El considera că Mihai „este vrednic să păstorească un popor”. V. și scrisoarea lui Ieremia, patriarhul de Constantinopol, către Petru Șchiopul, din 1593 nov., în care se afirmă că Andronic „are acum trecere mare la împărăție” (Hurmuzaki, XI, p. 370). ⁵) DIR, XVI/6, p. 119. Ca vist., semnează alături de marii boieri ai țării jurământul către împăratul Rudolf al II-lea din 1598 (Hurmuzaki, XII, p. 359). Este trecut și între martorii tratatului din 1599 cu Andrei Báthory, având tot titlul de vist. (Hurmuzaki, III, p. 330—331). ⁶) Veress, VI, p. 95. ⁷) *Istoria*, p. 78. ⁸) Hurmuzaki, IV/2, p. 30. La 1601 sept. 8 este amintit primul dintre boierii care trebuiau să primească scrisori de la imperiali (Hurmuzaki, XII, p. 1231). Despre el v. Iorga N., *Despre Cant.*, p. XL—XLIV; I. Ionașcu, *Din viața și din activitatea stolnicului Constantin Cantacuzino (1640—1716)* („Studii”, 1966, nr. 4, p. 637) și Ionescu Gh. Dimitrie, *Precizări privind viața și activitatea stolnicului Constantin Cantacuzino (ibid.*, 1969, nr. 2, p. 289—295). I. Ionașcu susține că Andronic vist. lui Mihai Viteazul nu este aceeași persoană cu Andronic Cantacuzino, iar D. Ionescu pledează pentru teza identității celor două persoane. Pentru amănunte a se vedea Gh. Florescu și D. Pleșia, *Originea lui Mihai Viteazul* (ms).

CARAGEA MIHALCEA ¹ (din Cocorășți) ², grec din Chios ³; probabil frate cu Constantin, negustor grec care aprovizionea armata turcă; = Marula din Cocorășți, fiica unui strănepot al lui Vlad voievod Călugărul ⁴. A fost socrul lui Radu Buzescu m. cluc. și rudă cu Mihai Viteazul ⁵.

M. ban 1583 sept. 5 — dec. 10; is. la zidirea m-rii Tutana, de către Mihnea Turcitul; *f. m. ban (în sfat)* 1584 aug. 28, după care nu mai este amintit pînă în vremea domniei lui Mihai Viteazul, cînd a jucat un rol politic deosebit de important. *F. m. ban*, vlastelin al lui Mihai Viteazul, 1594 mai 28 ⁶. Solul lui Mihai Viteazul la Praga, oprit în Trans. (1595) ⁷. Trimis de domn să ardă Dîrstorul ⁸. *F. m. ban*. 1596 <ian. — aug. > — 1596 aug. 7. Împreună cu ginerele său Radu Buzescu, a însoțit pe Mihai Viteazul la Alba Iulia (dec. 1596) ⁹. Solul lui Mihai Viteazul la Praga și Viena (1597, 1599 și 1600) ¹⁰. A semnat alături de marii boieri jurămîntul către împăratul Rudolf al II-lea (1598) ¹¹ și tratatul cu Andrei Báthory (1599) ¹². A însoțit pe Mihai Viteazul în Trans.; *ban* (la Alba Iulia) 1600 mart. 25. A fost lăsat de Mihai Viteazul ca locțiitor al său în Trans., în timpul campaniei în Mold. ¹³. În această calitate, a dus tratative cu comisarii imperiali ¹⁴. *Ban* (la Iași) <1600> iun. 1 ¹⁵. După înfrîngerea lui Mihai Viteazul în Trans., l-a însoțit pe acesta în vizită la împărat; la 1601 mai 1 se afla la Cașovia, împreună cu Radu Buzescu cluc., ginerele său ¹⁶. Fiind unul din cei mai apropiați sfetnici ai lui Mihai Viteazul, a fost strangulat din ordinul lui George Basta la 19 aug. 1601 ¹⁷. □ m-reă Mărgineni. A avut un fiu, Pătrașco spăt., care a murit de tînr și trei fiice: Preda = Radu Buzescu m. cluc. și mama lui Radu Buzescu m. ban ¹⁸; Mihna = Drăghici spăt. din Cîrstești, cu care a avut pe Pătrașco post. și pe Pană ¹⁹; Mihna a fost soacra lui Radu Cocorăscu m. vist. și log. al lui Matei Basarab; a treia fiică Marica = Badea spăt. din Albești, cu care a avut pe Preda spăt. din Albești = Stanca, fiica lui Pîrvu Rudeanu log., ce a devenit apoi soția lui Condilo m. post. Marica s-a călugărit sub numele de Magdalena ²⁰.

¹) Semnează grecește cu numele de Caragea (v. Hurmuzaki, XII, p. 747). De obicei i se spune banul Mihalcea. ²) Așa îi zice fiica sa la 1634 iul. 28 (ASB, Dep. Cocorăscu, nr. 28). V. și doc. din 1638 febr. 21 (Idem, A. N., CXI/35). ³) V. scrisorile sale din 1583 către Marioara Vallarga, sora doamnei Ecaterina Salvaressi, soția lui Alexandru Mircea, în care își spune Mihalcea banul lui Mihnea Turcitul și Mihail Piscio sau Piștion din Chios (N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 46—52). V. și idem, *Documente*, p. 56 și Hurmuzaki, XIV/1, p. 63—67. ⁴) Doc. 1610 mai 28, 1626 (DIR,

XVII/1, p. 475 și DRH, vol. XXI, p. 31). ⁶⁾ George Basta îl numește „parente del Valacco” (se referă la Mihai Viteazul). (A. Veress, *Epistolae et acta G. Basta*, I, p. 39). ⁷⁾ DIR, XVI/6, p. 121. ⁸⁾ Veress, IV, p. 253. ⁹⁾ *Istoria*, p. 58. ¹⁰⁾ Szamosközy, p. 109, Hurmuzaki, III/1, p. 275–276. ¹¹⁾ *Istoria*, p. 76, Veress, V, p. 52, VI, p. 139, Iorga N., *Documente*, p. 42, RI, I, 1916, p. 165–167, *Quellen*, V, p. 290, 434 etc. ¹²⁾ Hurmuzaki, XII, p. 359. ¹³⁾ Hurmuzaki, III, p. 330–331. În același an se afirmă că ar fi fost închis de domn și eliberat, fiind bănuț de participare la complot împotriva sa (SMIM, V, p. 186–188). ¹⁴⁾ V. scrisorile lui Mihai din 4 și 6 mai 1600 (Hurmuzaki, IV/1, p. 45–46). Din timpul șederii sale în Trans., ni s-a păstrat o foarte bogată corespondență de la el și despre el (v. *ibid.*, p. 57–59, 61–62, 63–67 passim, XII, p. 619–620, 747–748, 902–907, 912–913, 925–927 passim, *Monumenta Comititalia Regni Transylvaniae*, IV, p. 501–503, 508–511, Metes, *Domni și boieri*, p. 12–16. ¹⁵⁾ Când aceștia au fost arestați de log. Teodosie Rudeanu, Mihai Viteazul l-a certat (Hurmuzaki, IV/1, p. 81). În Trans. el se intitula: „delegat plenipotențiar al ilustrisimului domn Mihai la Statele și ordinele ardelené” (Szadecki L., *Erdely es Mihály vajda*, p. 301–303 și St. Nicolaescu, *Doc. de la Mihai Viteazul*, p. 23, 24, 27), „loctiitor și consilier al prea ilustrului domn” (Hurmuzaki, IV/1, p. 58, 61, 62 etc.), „cel mai înalt (summus) consilier” (*ibid.*, p. 72) sau „loctiitor la domnia Transilvaniei și supremul consilier al prea ilustrului domn” (*ibid.*, XII, p. 929). Aci a primit de la domn Uioara și parte din domeniul aparținând Mariei Cristina, soția lui Sigismund Báthory. ¹⁶⁾ V. și informația din 30 iun. 1600, în care se spune că Mihai Viteazul îl aștepta, în Trans., să-i aducă 800 ce oameni (Veress, VI, p. 389). ¹⁷⁾ Hurmuzaki, IV/1, p. 250. ¹⁸⁾ Szamosközy, p. 159, C. Spontoni, *Historia della Transilvania*, p. 171. V. și RHSEE, 1938, p. 226. La 1601 sept. 8 nu mai este citat printre boierii țării (Hurmuzaki, XII, p. 1231). La 1606 nov. 23, Radu Șerban afirmă că Mihalcea a murit în vremea când turcii și tătarii făceau „multă amestecătură” în țară (DIR, XVII/1, p. 233). El nu pomenește nimic de George Basta. Despre banul Mihalcea v. și: Karadja C. I., *Sur l'origine des Karadja* (RHSEE, 1938, p. 222–226); Filitti, *Arhiva*, p. 254; Condurachi I. D., *Diplomați români din trecut (sec. XIV–XVII)* („Țara Birsei”, IX, 1937, nr. 6, p. 499–522 și X, 1938, nr. 1, p. 3–19); Tocilescu Gr., *Banul Mihalcea* („Col. lui Traian”, III, 1872, nr. 29–33, IV, 1873, nr. 2–3); AO, 1929, p. 220 și 1932, p. 331. V. și impresiile lui Beduccino și Ciro Spontoni despre banul Mihalcea, pe care-l considerau un om de rînd, grec, care vinduse carne sărată și vite la Constantinopol, de unde a venit în țară cu Petru Cercel. Mihalcea era un om înțelept și cu multe cunoștințe. Trei surori ale lui Mihalcea fuseseră măritate cu mari boieri ai țării (N. Iorga, *Un nou izvor cu privire la Mihai Viteazul și Radu Șerban*, p. 8–10 și C. Spontoni, *Historia della Transilvania*, p. 170–171). ¹⁹⁾ Doc.: 1606 nov. 23, 1639 aug. 10, 1642 iun. 16 (DIR, XVII/1, p. 233, Acad., DXCII/201 și ASB, A. N., CXII/44). ²⁰⁾ Doc. <1624–1625> și 1638 ian. 30 (DIR, XVII/4, p. 458 și ASB, Cotroceni, LVII/6). ²¹⁾ Doc. 1610 mai 28 și 1634 apr. 10 (ASB, ms. 454, f. 223 și dep. Cocorăscu, nr. 28). V. și pomelnicul fam. Cocorăscu de la m-reă Argeș, unde figurează Magdalena și Mihna (BOR, 1965, nr. 3–4, p. 314).

CĂLINESCU, v. Ivan Călinescu.

CĂPĂȚÎNĂ, v. Radu Căpățînă.

CHISAR DIN LEOTEȘTI (și din Dărmănești)¹ = Voica². (Face parte din neamul boierilor din Pietroșani, din care mai fuseseră uciși câțiva pentru hiclenie).

Fără titlu 1569 ian. 6; cluc. 1577 iul. 22³—1580 iun. 22⁴; m. log. 1585 apr. 12—1586 oct. 11; f. m. log. (în sfat) 1586 dec. 15; m. vor. 1586 dec. 18—1589 mart. 21⁵; m. log. 1589 apr. 20—iul. 19; f. m. log. (în sfat) 1590 apr. 8; m. log. (alături de Andrei) 1594 iun. 3. A făcut parte din solia care a încheiat tratatul de la Alba Iulia⁶ (1595), defavorabil lui Mihai Viteazul, care l-a păstrat totuși ca m. log. 1595 dec. 2—1596 sept. 8. Ucis apoi de domn pentru că a complotat împotriva sa (1596)⁷.

Frații săi, Pătru vătaf, Stepan stol., Stan și Tatul, nu au fost dregători, ca și fiii lui Chisar: Chisar post., Dumitran și Grama și fiii lui Chisar post., Pătru post. și Preda⁸; la < 1641 ian. > 20 aceștia din urmă erau boieri mici la roșii aleși⁹. O fiică a lui Chisar log., Stanca, = Vlad¹⁰.

¹) În listele publicate în SMIM, IV, p. 569, i se spune din Dărmănești, deoarece avea ocină acolo (DIR, XVII/4, p. 215). ²) Doc. 1601 febr. 26 (DIR, XVII/1, p. 2). ³) La 1577 iul. 22 Chisar cluc. era trimis la Brașov după doctor pentru domn (Hurmuzaki, XI, p. XXXII). ⁴) La 1638 febr. 20 se susține că a fost și slug. și spăt. (ASB, Căldărușani, XXXIII/8). ⁵) V. și Hurmuzaki, XI, p. 832, 833, 836 passim. ⁶) Ionașcu I., *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia, 1595* (AIIC, V, 1962, p. 125). V. și AO, 1929, p. 231—232. ⁷) SMIM, III, p. 86. V. și Hurmuzaki, III/1, p. 277—278. ⁸) Doc. cit. din 1638 febr. 20 și din 1601 febr. 26 (DIR, XVII/1, p. 2). ⁹) ASB, Căldărușani, LXVIII/1. ¹⁰) DIR, XVII/1, p. 2. (Aci se spune Stanca a lui Vladul, fiica lui Chisar). Într-un doc. din <1604—1609> nov. 20 se spune însă Stanca „fiica lui Vlad al lui Chisar f. m. log.” (*ibid.*, p. 147).

CÎRSTIAN (din Stăncești)¹. M. post. 1525 iul. 24, 1526 apr. 1.

¹) El ar putea fi Cîrstian Șupitul, hiclean față de Radu de la Afumați (DIR, XVI/1, p. 194).

CÎRSTIAN (II) DIN STĂNCEȘTI, fiul precedentului (?); = Neacșa, fiica lui Staico Șintescu din Popești¹, cumnat cu Iane m. post. M. spăt. 1545 mai—iun. 6. Copii (ai săi?) Frujina și Radu post., care nu a avut urmași și care se considera nepotul lui Socol vor. din Răzvad².

¹) Informație de la Dan Pleșia.²) DIR, XVI/4, p. 241; Doc. 1602 și <1624> iun. 27 (DIR, XVII/1, p. 68 și IV, p. 434). V. și DIR, XVI/5, p. 401.

COADĂ, rudă cu boierii din Cislău¹. Ban 1522—1525. A participat la luptele lui Radu de la Afumați cu turcii². Cluc. (jupan) 1529 iun. 11; *m. cluc. (is. și în sfat)* 1538 nov. 21—1541 febr. 10. Fuge în Trans. când are loc răzvrătirea lui Șerban banul³. *M. vor.* 1542 ian. 10—1545 febr. 28. A avut un rol de seamă în politica de supunere față de turci dusă de Radu Paisie⁴. Ucis de Mircea Ciobanul (1546)⁵. Ctitorul bis. Roșie din Tîrgoviște, numită și a lui Coadă vor.⁶.

Fiica sa, Stana⁷, a pribegit în Trans. în timpul domniei lui Mircea Ciobanul, împreună cu fratele ei, Teodosie⁸. Fratele lui Coadă s-a numit Radu com.⁹, fiind și el ucis împreună cu Coadă.

¹) Informație de la D. Pleșia. ²) MO, 1961, nr. 10—12, p. 804 și GB, 1967, p. 813. ³) RIB, 1943, nr. 3, p. 60. El este amintit de Aloisio Gritti într-un raport din toamna anului 1534 cu numele de „boierul vestit numit Coda, care este marele portar”; în această calitate, fusese trimis de Vlad Vintilă voievod cu alți boieri și cu un grup de ostași să împrăștie pe locuitorii satelor aflate în drumul pe care urma să meargă Gritti și oștenii săi pentru ca aceștia „să nu găsească nicidecum hrană”. (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms.). ⁴) „Balkanica”, 1941, p. 460, 478. ⁵) *Istoria*, p. 48, *Istoriile*, p. 51—52. V. și Ostermayer, *Chronyk*, p. 35—36, text reprodus și în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 245, nota 3 și *Quellen*, IV, p. 506. Despre relațiile sale cu Trans. pe când era m. cluc. v. *ibid.*, II, p. 619—620, III, p. 101, 103, 117, 119 etc. ⁶) DIR, XVII/2, p. 86. ⁷) DIR, XVI/3, p. 231 și VI, p. 56. ⁸) *Ibid.*, IV, p. 187 și *Quellen*, III, p. 408. ⁹) *Quellen*, III, p. 259, 260.

COCI (NICOLAE), arnăut din Arvanitohori, lângă Tîrnovo¹. *M. com. (Mold.)* 1593 mart. 12—apr. 20. Ban (Ț. Rom.) 1593 iun. 6; *m. post.* 1593 oct. 25—1594 iul. 22; *m. pah. (Mold.)* 1594 sept. 3—dec. 1. Apoi din nou în Ț. Rom. (același?); *m. post.* 1595 oct. 2; *m. ban (?)* < 1595 > iul. 13; *m. com.* 1611 mart. 29—mai 9 (probabil fiul său). □ m-rea Stelea din Tîrgoviște. Fiii săi, Vasile, Gheorghe și Gavril au ajuns mari dregători în Mold., iar Vasile a devenit domn, sub numele de Vasile Lupu.

¹) Acest boier a constituit obiectul a multe studii și articole. În timp ce I. C. Filitti considera că Nicolae, tatăl lui Vasile Lupu, este fiul lui Coci m. post. al lui Mihai Viteazul (v. *Tatăl și bunicul lui Vasile Lupu*, în „Mișcarea”, 23 sept. 1936, în vol. *Cîteva documente*, Buc., 1936, p. 19 și idem, *Iarăși Vasile Lupu Coci*, în „Mișcarea”, 26 nov. 1936), N. Iorga crede că Coci este tatăl lui Vasile Lupu (RI, XXII, 1936, p. 372). V. Lupu declara el însuși că este fiul lui Nicolae m. agă (*Inscripții*, I, p. 113). V. și N. Iorga, *Genealogia lui Vasile Lupu (St. doc.*, III, p. 31), Babinger Fr., *Originea și sfîrșitul lui Vasile Lupu*, Buc., 1937;

Ursăcescu A. V., *Numele de familie al voievodului Moldovei Vasile Lupu* („Universul”, 3 aug. 1936, p. 8); Idem, *Obiecte din muzeul episcopiei Hușilor* (BOR, XLVI, 1928, p. 31–33) și *St. doc.*, XI, p. 114–115.

CONSTANTIN, v. Frangopol Constantin.

CONȚEA, v. Gonțea.

CORCODEL, v. Andrei (Corcodel) (Mold.).

CRAIOVESCU (BARBU, DANCIU, PÎRVU și RADU), v. sec. XIV – XV.

CRAIOVESCU PREDĂ, fiul lui Radu C., văr cu Neagoe Basarab¹. *Fără titlu (în sfat) 1517 iun. 18*; jupan (is.) 1519 nov. 29; *m. ban 1520 apr. 10–1521 iul. 4*. În timpul domniei lui Neagoe Basarab, „a căzut într-o mare nevoie dinspre niște turci, pentru o datorie”, trebuind să-și vîndă un sat². După moartea lui Neagoe Basarab, „s-au înălțat domn..., ca să ție domnia lui Theodosie, nepotu-său, dar a fost bătut și ucis de partizanii lui Radu Călugărul „despre partea Buzăului” (1521), la Țirgoviște³. Fiul său, Barbu (III) a fost și el m. ban.

¹) AO, 1932, p. 26–27. ²) Doc. 1613 ian. 13 (DIR, XVII/2, p. 136).

³) *Istoria*, p. 42, *Istoriile*, p. 37–38. V. și varianta din MO, 1961, nr. 7–9, p. 504, unde se spune că boierii „n-au vrut să-l iubească” (adică nu l-au acceptat ca domn).

CRAIOVESCU PÎRVU (II), fiul lui Pîrvu (I) C.¹; frate cu Predă Craiovescu și Neagoe Basarab. *M. post. (?) 1511 mart. 22*; *m. post. 1511 iul. 1–10*. Nu apare în sfatul fratelui său Neagoe Basarab. După moartea lui Teodosie, a susținut candidatura lui Radu de la Afumați, trecînd apoi de partea lui Vladislav al III-lea. *M. ban 1523 iul. 12–1529 apr. 14*. Bate și gonește cu oștile sale pe Vladislav al III-lea (1525), care vruse să-l facă din m. ban „postelnic în casă”². + la 1529 apr. 14, cînd declară că „astăzi m-a despărțit Dumnezeu... de această lume”³. □ m-rea Bistrița. ctitoria familiei.

¹) AO, 1932, p. 27. Despre el v. și Palade T., *Radu de la Afumați*, p. 75. V., de asemenea, copia *Letopiseșului Cantacuzinesc*, unde se spune că, după moartea lui Mihnea, „Pîrvuleștii” au fost la Țarigrad și l-au pus domn pe Vlăduț și că tot ei l-au ridicat domn pe Neagoe (MO, 1961, nr. 7–9, p. 503–504). ²) *Istoria*, p. 46, *Istoriile*, p. 43 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 38–39. După moartea lui Neagoe Basarab, a fost în Trans., unde a primit o danie de pămînt de la regele Ludovic al II-lea, împreună cu Harvat log. și Oancea vist. (Veress, *Acta et epistolae*, I, p. 126–128 și 139–140). V. și GB, 1967, p. 823. ³) DIR, XVI/2, p. 60 și *Inscripții*, I, p. 196. V. și scrisoarea sa la S. Dragomir, *Documente*, p. 64–66 și SV, 1970, p. 135.

CRAIOVESCU BARBU (II), fiul lui Danciu C.; = sora lui Moise vodă¹. *M. post. 1523 apr. 4; m. ban 1529 sept. 25—1530 aug. 7.* + în lupta de la Vișoara (aug. 1530), alături de cumnatul său, Moise vodă, după care i s-au confiscat averile pentru hiclenie față de Vlad Înecatul².

¹) AO, 1932, p. 27 și 1939, p. 408. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 229—230, nota 2 și scrisoarea sa către sibieni (P. P. Panaitescu, *Doc. slavo-române din Sibiu*, p. 29—30). ²) AO, 1932, p. 165 și DIR, XVI/2, p. 116. V. și doc. din 1572 apr. 26, unde se spune că Pirvu și Barbu ban au luat parte la lupta de la Clejani, în fruntea slugilor lor (DIR, XVI/4, p. 69).

CRAIOVESCU BARBU (III), fiul lui Preda m. ban¹; văr cu Barbu (II) C. m. ban². *M. ban 1534 mart. 17—1535 aug. 20.* A fost ultimul boier cu numele de Craiovescu care a ocupat dregătorii³. Urmașii familiei prin femei au continuat însă să fie dregători.

¹) AO, 1932, p. 27 și DIR, XVI/2, p. 157. ²) V. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 230. ³) După părerea lui G. D. Florescu, fiul său ar fi fost Nicolae zis Basarab, pretendent la tron în 1566 (*ibid.*, p. 240, nota 2). După o veche tradiție, banul Barbu (III) ar fi fost □ m-reă Sadova (v. I. Donat, *Cine este banul Mărdăcine?*, în AO, 1934, p. 31—38).

CRĂCEA (din Boldești)¹, fiul lui Udrea din Boldești m. vor. Vist. II (?) 1532 sept. 14²; *m. pah. 1541 febr. 6—1544 mai 20.*

¹) După părerea lui G. D. Florescu, Crăcea a fost „indiscutabil” din Boldești, fiind tăiat la 1568 și □ m-reă Snagov (*În amintirea lui C. Giurescu*, p. 241, nota 3). Acest Crăcea e fiul lui Dragomir din Boldești. ²) Amintit cu acest titlu în pisană m-rii Verbila („Mon. Oficial”, 1878, p. 3929).

CRĂCIUN DIN BÎRSEȘTI. *Pah. 1547 aug. 19; m. pah. 1547 dec. 8—1548 apr. 18; (fost) pah. (is.) 1548 mai 7.* Pribeag în Trans. de teama lui Mircea Ciobanul (1548)¹. *M. vist. 1553 ian. 25—mart. 20; fără titlu 1557 nov. 20.* A fost tatăl lui Datco cluc. din Bîrsești și al lui Mija din Urdari, primul boier din fam. Urdăreanu².

¹) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 66. ²) Informație de la D. Pleșia.

DAN DANILOVICI¹ = Vlada sau Vlădaia². Rudă prin alianță cu Mihnea Turcitul. Grămătic (scrie un hrisev) <1570—1576> febr. 23; log. (scrie hriseve) 1576 iun. 18, 1577 iun. 3; grămătic (scrie

hrisoave) 1583 mai 20; log. II 1585—1586; vist. II <1586—1590> sept. 5 — <ante 1591 mai 5>; f. vist. (scrie un hrisov) 1591 mai 5; m. vist. 1592 mai 15 — iun. 17; f. m. vist. <1593> apr. 20 — 1593 iun. 14. În casele sale din București au fost uciși turcii de către Mihai Viteazul în toamna anului 1594³. A făcut parte dintre boierii care au încheiat tratatul de la Alba Iulia (1595)⁴. Fiind unul din cei mai mari dușmani ai lui Mihai Viteazul, a oferit bani lui Albert Kiraly să se retragă din bătălia de la Călugăreni⁵. A pribegit apoi în Mold., de unde cerea, la 1599, cancelarului Zamoisky domn pe Simion Movilă⁶. În același an, primea, împreună cu alți boieri pribegi, o scrisoare de la boierii munteni, în care aceștia îi cereau să intervină la Ieremia Movilă pentru domnia lui Simion⁷. A revenit în țară cu acesta din urmă și cu oastea polonă. M. log. (al lui Simion Movilă) 1601 ian. 26—1602 apr. 12; m. vor. 1602 mai 1 — iun. 21. A rămas credincios Movileștilor; la 1603 febr. 10 cerea protecția regelui polon împreună cu alți boieri munteni⁸. La 1604 era pribeag în Mold., plângându-se cu alți boieri comisarilor imperiali din Trans. de starea rea a țării⁹. După moartea sa, soția lui, Vlădaia, „a căzut în datorie la un turc din Giurgiu”¹⁰. Ctitorul m-rii Mărcuța din București, numită și a lui Dan vor.¹¹

A avut mai multe fiice; una = Preda din Rumceni și Cislău m. stol.; alta, numită Maria, = Hrizan post. din Bărbătești; a treia a fost mama lui Marco Danovici, ajuns și el mare dregător în sec. XVII și a fratelui său, Tatu; o altă fiică a sa = Lupu Mehedințeanu m. pah.¹²

¹) Așa semnează la 1603 febr. 10 (Hurmuzaki, S. II/2, p. 265). ²) Doc.: <1612> sept., 1629 mai 12 și 1643 ian. 17 (DIR, XVII/2, p. 109, Acad., CCVI/46 și ASB, Sf. Apostoli, XVI—XVII/2). V. și AO, 1928, p. 232.

³) Szamosközy, p. 101. ⁴) V. Ionașcu I., *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia, 1595* (AIIC, t. V, 1962, p. 126—128). ⁵) Stavrinou, *Vitejiile* (Tezaur, I, p. 294—295) și Szamosközy, p. 104. ⁶) Hurmuzaki, S. II/1, p. 487—490. V. și RI, 1933, p. 23—24. ⁷) SMIM, V, p. 186—188. ⁸) Hurmuzaki, S. II/2, p. 265 (își spune vel log.). Înainte de aceasta, mai fusese în Polonia, ca sol al lui Simion Movilă (*ibid.*, p. 6).

⁹) *Ibid.*, S. II/2, p. 333—335 și IV/1, p. 405—406. V. și Panaitescu, *Călători*, p. 13. ¹⁰) AO, 1938, p. 83. ¹¹) Doc. 1601 iul. 4 (DIR, XVII/1, p. 18). ¹²) Doc. cit. din <1612> sept. și 1613 mart. 7 (DIR, XVII/2, p. 159). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 210 și D. Pleșia, *O completare cu privire la Lupu Mehedințeanu* (MO, 1964, nr. 5—6, p. 471—473).

DANCIU. M. spăt. 1505 iun. 2—1507 dec. 3¹; 1510 apr. 24 — mai 1; pîrc. P. (în sfat) 1510 mai 27—1512 ian. 8; pîrc. P.

(is.) 1519 mai 6. Fiul său, Radu al lui Danciu, a fost și el dregător ².

¹) Semnează tratatul încheiat cu Ungaria la această dată ca „spatarius” (Bogdan, *Relațiile*, p. 355). ²) Menționez că un Gherghina Danciulov (fiul lui Danciu) figurează în pomelnicul m-rii Argeș între boierii căzuți în luptele cu turcii (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 310). V. și SV, 1970, p. 122—123.

DANCIU DIN BRÎNCOVENI, fiul lui Vîlsan din Caracal și al Mariei, care era fiica lui Detco din Brîncoveni; = Stanca din Hotărani ¹; a fost tatăl lui Matei din Brîncoveni, devenit domn sub numele de Matei Basarab. Danciu și fratele său, Radu post., împreună cu verele lor primare, Marga și Vișana, erau strănepoții jupanitei Marga cea bătrînă, sora lui Neagoe Basarab și a lui Preda Craiovescu m. ban. ² Din acest motiv, Matei Basarab își spunea nepotul lui Neagoe Basarab și se considera descendentul acestuia.

Post. 1573 iun. 25—1579 dec. 4; pribeag în Trans. ante 1579 apr. 30 ³; arm. (?) <1581—1582> sept. 19; *m. arm. (în sfat) 1583 mai 21*. După mazilirea lui Petru Cercel (1585), a fugit cu acesta în Trans. ⁴, de unde a revenit apoi; f. m. arm. (și arm.) <1588> ian. 8 — <1590> mai 3; *m. vor 1591 iun. 1—1593 aug. 18*. A dat satul Băilești lui Iane banul ca să-i „scoată” dregătorie de la Ștefan Surdul ⁵; f. m. vor. 1594 aug. 29; *m. spăt. (el?) 1594 dec. 13—1595 febr. 12*. + în Trans. în 1595, fiind □ bis. din Alba Iulia ⁶, de unde a fost adus și □ apoi la m-reă Arnota de către Matei Basarab (1646).

Copii: Barbu post. și Matei agă, ajuns domn sub numele de Matei Basarab, și o fiică, Calea, = Calotă m. ban și apoi cu Stanciu m. pah. ⁷. Frații lui Danciu, Datco și Radu post. = Neaga din Golești, nu au fost dregători ⁸.

¹) Doc. 1597 iun. 30 și 1598 mai 24 (DIR, XVI/6, p. 280, 317). V. și *Gen. doc.*, II, p. 319. Vîlsan a fost frate cu Matei ban și amindoi fii ai Margăi, soția lui Marcea m. post., rudă cu Craioveștii (DIR, XVI/4, p. 378 și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214). ²) Doc. 1589 mai 17, foarte important pentru descendența Craioveștilor și legăturile de rudenie dintre Radu Șerban și Matei Basarab (DIR, XVI/5, p. 404). V. și pomelnicul de la m-reă Argeș, în care figurează tot neamul acestor boieri (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 305). V. și *Gen. doc.*, II, p. 308 și urm. și 336 și urm., AO, 1932, p. 30—31 și p. 138—141, 1934, p. 49—57 și 1936, p. 353. ³) DIR, XVI/4, p. 379. În doc. se spune că fiii lui Vîlsan au fost pribegi în Trans. „acum în zilele domniei mele”. V. și Hurmuzaki, XI, p. 825. ⁴) Veress, III, p. 75 și 78—79. ⁵) Doc. 1603 iun. 25 (DIR, XVII/1, p. 94). ⁶) Doc. 1597 iun. 30 și 1603 dec. 28 (*ibid.*, XVI/6, p. 280, XVII/1, p. 105). V. și *St. doc.*, V, p. 638—641. ⁷) Doc. cit. din 1603 iun. 25 și 1603 dec. 28 și cel din 1598 mai 23 (*ibid.*, XVI/6, p. 317). După părerea

lui N. Iorga, soția lui Calotă, Stanca, a fost văduva lui Danciu (*St. doc.*, V, p. 641). V. și Chiriță I., *Boierii Brîncoveni. Fiii lui Vîlsan* (AO, XII, 1933, p. 49—57) și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 302—303.
 8) DIR, XVI/4, p. 112, 379 și V, p. 415.

DANCIU AL LUI BOGDAN (din Popești), fiul lui Bogdan din Popești m. vor. (din prima căsătorie a acestuia). Post. (is.) 1520 mart. 16; m. post. 1520 sept. 4—1523 apr. 14; m. pah. 1526 apr. 3—1527 iul. 19; m. com. 1530 iun. 25—1531 dec. 17; m. pah. 1533 ian. 16—febr. 12¹.

Copii: Bogdan, Radu și Neacșa. Primii doi nu au devenit mari dregători². Fiul lui Bogdan, însă, Danciu, a ajuns și el mare dregător, din el trăgîndu-se boierii din Popești-Șintești. Radu, care a pibegit în Trans. în vremea domniei lui Petru cel Tânăr³, a fost bunicul lui Danciu din Doicești, tatăl lui Colțea și Udrea Doicescu. La rîndul său, Neacșa a avut și ea doi fii: Radu și Nedelco⁴.

¹) Un Danciu com. este amintit ca sol în Trans. la 1534 (*Quellen*, II, p. 368—371, 399, 402, 404). În anul următor i se spune pah. (*ibid.*, p. 417), iar în 1538 un Danciu pîrc. primea danii în Trans. (*ibid.*, p. 578). ²) DIR, XVI/3, p. 51. ³) *Ibid.*, IV, p. 201 (doc. 1575 aug. 29).
⁴) Doc. 1645 aug. 13 (ASB, Radu vodă, VII/7).

DANCIU (II) DIN POPEȘTI¹, fiul lui Bogdan, care era fiul lui Danciu al lui Bogdan m. com. Post. II (hotarnic) 1576 febr. 26; post. (fost?) 1577 iul. 8; m. post. 1580 ian. 4—1582 mai 25; m. stol. 1582 iun. 4—1583 iun. 10; m. spăt. 1584 febr. 5—mart. 11; m. vor. 1584 apr. 28—1585 mart. 25. A fugit cu Petru Cercel în Trans. (1585), la mazilirea acestuia². □ m-rea Radu vodă din București³.

¹) Avea ocină la Popești, pe care a dăruit-o m-rii Vieroș la 1577 iul. 8 (DIR, XVI/4, p. 286). ²) Veress, III, p. 75 și 78—79. ³) Doc. 1645 aug. 13 și 1648 aug. 20 (ASB, Radu vodă, VII/7 și Peceti 64).

DETCO (din Izvorani), rudă cu Craioveștii¹. Ban (în sfat alături de Barbu Craiovescu) 1510 nov. 12; ban (hotarnic) 1511 apr. 22; ban (is.) 1511 nov. 28; ban (în sfat) 1511 dec. 27—1512 ian. 8, 1512 sept. 3—oct. 11, 1513 oct. 24; vlastelin 1514 dec. 14; ban 1515 ian. 11—mart. 16. + în lupta de la Tîrgoviște, alături de Craiovești. Fiul său, Barbu Detcovi, a ajuns și el mare dregător. Un alt fiu al lui Detco a fost tatăl lui Detco (din Brîncoveni) m. arm.

¹) SV, 1970, p. 117—118, unde se spune că a fost m. ban în 1494.

DETCO (DATCO) (din Izvorani și Brîncoveni), nepot de fiu al lui Detco banul de la începutul sec. XVI; = Calea din Brîncoveni

veni, fiica Neacșei, soția lui Peia m. port. și nepoata lui Harvat m. log.¹; nepotul de frate al lui Barbu Detcovici m. post.². Post. 1533 mai 30; cluc. (jupan) 1539 apr. 25; *m. arm.* 1541 febr. 10 — 1545 febr. 28. Dregător devotat lui Radu Paisie, care-l dăruiește pentru slujbă dreaptă și credincioasă³. Fiica sa, Maria, = Vilsan din Caracal, fiul Margăi, cu care a avut pe Danciu vor., Detco și Radu⁴. Detco arm. a fost bunicul boierilor Caraiovești-Brîncoveni, care au dat țării doi domni: Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu.

¹) DIR, XVI/2, p. 302—303, AO, 1932, p. 137 și 370—373. V. și *Gen. doc.*, II, p. 305—308. ²) DIR, XVI/2, p. 141. ³) DIR, XVI/2, p. 304. ⁴) V. și pomelnicul m-rii Argeș (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 305) și SV, 1970, p. 118.

DETCOVICI, v. Barbu Detcovici.

DIICU (II) DIN IZVORANI, frate cu Vlaicu din Izvorani pîrc. P. și cu Șerban m. ban¹. *Com.* 1509 nov. — dec. 3 (în sfatul lui Mircea voievod); îndepărtat din funcție de Neagoe Basarab; *m. com.* 1522 febr. 3—1523 apr. 4. A luptat contra turcilor în vremea domniei lui Radu de la Afumați². *Pîrc. P.* 1533 apr. 15 — nov. 18; *m. pîrc. P.* (în sfat) 1534 mart. 17 — 1535 apr. 10.

¹) DIR, XVI/2, p. 131. ²) MO, 1961, p. 804.

DIMA. Post. (el?) 1585 apr. 12; *m. stol.* 1591 iun. 1—1592 febr. 6; *m. spăt.* 1592 febr. 18. Ucis de Mihai Viteazul la 1594 nov. 23, □ m-rea Snagov; pe piatra de mormînt este stol.¹.

¹) *Inscripții*, I, p. 161. În același timp este și un Dimola m. cluc. (1591 oct. 23), m. stol. (1592 mart. 28 — 1593 ian. 25, și m. pah. (1593 mai 18 — aug. 18).

DOBROMIR (DIN RUNCU), frate cu Calotă banul și cu Gheorghe log.; = Vilaia, fiica lui Giura log. sau Toma banul (?), nepoata lui Manea, strănepoata lui Mogoș spăt., mătușa Simei, soția lui Stroe Buzescu¹.

M. ban 1568 iul. 19—1569 oct. 28; *f. m. ban* (în sfat) 1570 ian. 30, 1570 iul. 22; *m. ban* 1570 sept. 26; *f. m. ban* (în sfat) 1571 apr. 10, iun. 14, 1572 ian. 9, 12, apr. 7; *m. ban* 1572 iun. 7; *f. m. ban* (în sfat) 1572 iul. 28, oct. 9; *m. ban* 1573 ian. 1. F. m. ban 1573 mai 29. Vlastelin și prim sfetnic al lui Alexandru Mircea și al lui Mihnea Turcitul²; *m. ban* 1573 iul. 28. *F. m. ban* (în sfat) 1574 ian. 10, 15, febr. 13, 18, apr. 12, mai 25 (ca is. e m. ban); *m. ban* 1574 dec. 18. *F. m. ban* (în sfat) 1575 ian. 17,

25, 26, iul. 1, aug. 22, <1575 sept. — 1576 aug.>, 1575 dec. 23, 1576 febr. 15, apr. 28, iun. 2; m. ban 1576 iun. 30, 1577 ian. 9, apr. 10; ban 1577 apr. 16; m. ban 1577 iun. 3, iul. 7—17, aug. 30; f. m. ban (în sfat) 1577 dec. 16; m. ban 1578 apr. 14—iul. 7; aug. 12—oct. 20; dec. 13; f. m. ban (în sfat) 1579 apr. 4—16; m. ban 1579 apr. 28; ban (în sfat) 1579 mai 4; f. m. ban (în sfat) <1579> iun. 20, 1579 sept. 1; m. ban 1579 oct.; f. m. ban (în sfat) 1579 nov. 12—dec. 2; <1580> ian. 10; m. ban 1580 febr. 20; f. m. ban (în sfat) 1580 mai 14; m. ban <1581—1582> ian. 8; f. m. ban (în sfat) 1581 dec. 8; m. ban 1582 mart. 7, mai 25, iun. 9 (singurul dregător care apare atât de mult timp cu titlul de ban și f. ban). Încercînd să fugă peste munte în Trans. la numirea ca domn a lui Petru Cercel (1583), a fost oprit de locuitorii unor sate din Gorj și Vlcea, care l-au jefuit de o avere imensă („preț de 7 poveri”). Văzînd că nu poate trece peste munți, s-a întors la Petru Cercel și „și-a plecat capul”. Domnul l-a iertat și i-a restituit satele³, dar l-a ucis mai tîrziu⁴. □ m-reă Radu vodă din București înainte de 1587 febr. 6, împreună cu soția sa⁵. Fiul său, Mihail post., + tînăr (1586) □ în același loc⁶. Dobromir a fost ctitorul bis. din Runcu și al m-rii Lipovul. Fratele său, Gheorghe, a fost preot și log.⁷ și bunicul lui Dumitru Filișanu mare dregător în sec. XVII.

¹) Doc. 1628 iun. 10, 1645 aug. 22 (MIB, nr. 26884 și ASB, Radu vodă, III/5). V. și MO, 1965, nr. 5—6, p. 408. Despre el v. și Ștefulescu Al., *Gorjul istoric*, p. 203—204, Bălașa D., *Dobromir mare ban al Craiovei, 1568—1583* (MO, XII, 1960, nr. 1—2, p. 24—41); Filitti C. I., *Mama și soția lui Mihai Viteazul*, Buc., 1934, p. 21—22 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 299—300. ²) DIR, XVI/4, p. 110 și V, p. 1 (doc. 1573 mai 29 și <1581—1582> ian. 8). V. și sigiliul său ca m. ban în SCIN, I, 1950, p. 147. ³) Doc. 1587 nov. 18 (DIR, XVI/5, p. 336). ⁴) *Istoria*, p. 53, *Istoriile*, p. 66. V. și doc. din 1586 mai 30, unde se afirmă că i s-a întimplat moarte „cumplită, fără limbă” (DIR, XVI/5, p. 241). În alt doc., din 1587 febr. 14, se spune doar că i „s-a întimplat moarte în zilele lui Petru voevod” (*ibid.*, p. 298). Într-o relație despre uciderea a trei mari boieri de către Petru Cercel în 1584, în care se precizează că tăierea a avut loc „la paștele acestea”, este amintit cu titlul numai m. vor., nu și m. ban, deși acesta era un personaj mai important (Veress, II, p. 302). Despre legăturile sale cu Trans. v. și Hurmuzaki, XI, p. 878, 880. ⁵) DIR, XVI/5, p. 295 și 298. ⁶) *Ibid.*, p. 295. V. și doc. din 1645 aug. 22 (ASB, Radu vodă, III/5) și *St. doc.*, V, p. 438, 444. ⁷) Doc. 1569 mai 8 (Rsl, XI, 1965, p. 346). V. și doc. din 1586 aug. 13 (DIR, XVI/5, p. 259).

DRAGOMIR (din Boldești), fiul lui Udrea m. vor. din Boldești; = Marga (călugărită Efrosina). *M. post.* 1545 mart. 25 — iun. 6¹;

1546 mai 29 — oct. 3; *m. post. (is.)* 1546 oct. 5. Un fiu al său, jupan Udrea, a fost tăiat de Mircea Ciobanul la 1552 nov. 14, fiind □ la m-rea Snagov². Alți trei fii: Crăcea, Radu stol. și Barbu, au fost uciși de Alexandru Mircea la 1569, fiind □ în același loc³.

¹) Un Dragomir post. e amintit la Brașov în 1537 (*Quellen*, II, p. 517).

²) *Inscripții*, I, p. 159. ³) *Ibid.*, p. 159—160.

DRAGOMIR DIN CÎRȚOCLEȘTI, fiul lui Mandea și al Neacșei din Pietroșani; frate cu doamna Stanca, soția lui Mihai Viteazul și cumnatul domnului. Pribeag în timpul domniei lui Alexandru Mircea¹. Post. 1588 nov. 28—1589 mart. 21; *m. stol.* 1593 dec. 7 — dec. 20; deși cumnat, domnul nu-l păstrează prea mult în dregătorie; f. m. stol. 1596 iun. 19. Fiii săi, Balea și Mandea, au ajuns și ei mari dregători ai lui Mihai Viteazul.

¹) Doc. 1596 iun. 19 (DIR, XVI/6, p. 221).

DRAGOMIR DIN CEPTURILE (Pietroșani), frate cu Toma banul din Pietroșani. Arm. <1512—1521>; *m. spăt.* 1525 febr. 10—1526 aug. 22; *m. vist.* 1529 mai 12 — oct. 31; *m. spăt.* 1530 iun. 15 — iul. 6; merge în Trans. cu Vlad Înecatul (1530); f. *spăt. (în sfat)* 1533 apr. 26—1534 sept. 6. A fost ucis pentru „rea hiclenie” înainte de 1535 mai 7, cu care ocazie i s-au confiscat „toate averile”¹, deoarece a complotat împotriva lui Vlad Vintilă. Ctitorul m-rii Verbila (1532), împreună cu Toma banul din Pietroșani. Fiilor lui Dragomir „li s-a întâmplat pribegie în țări străine” (probabil după uciderea tatălui lor). O nepoată de a sa, Calea, = Dumitru m. vor. din Cepturi și Dădești² din vremea domniei lui Mihai Viteazul.

¹) DIR, XVI/2, p. 181. Detalii despre Dragomir spăt. aflăm dintr-un raport al lui Aloisio Gritti din 1534. În acest raport se spune că Dragomir spăt. fusese comandantul oștirii Ț. Rom., trimisă cu Gritti „la slujba cetății Esztergom”, unde a dat dovadă de „credință” față de Poartă. Gritti nu îl amintește printre boierii uciși de Vlad Vintilă (Vilsan log., Stan pirc. și Peia port.) (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti, ms.*). La 1559 iun. 9 se spune că Dragomir arm. din Cepturile primise ocină de la Neagoe Basarab (*ibid.*, III, p. 98). ²) Doc. 1582 ian. 8 (DIR, XVI/5, p. 43—44). Despre el v. și T. Palade, *Radu de la Afumași*, p. 82 și GB, 1967, p. 816—817.

DRAGOMIR IZVORANU, v. sec. XIV—XV.

DRAGOMIR (DIN LUCIANI)¹ = Maria din Fălcoi². *M. vor.* 1568 iul. 19—1569 oct. 28; f. m. vor. (*în sfat*) 1570 ian. 30, iul. 22

și sept. 26; m. vor. 1570 oct. 8—1574 aug. 7; f. m. vor. (în sfat) 1574 dec. 18—1580 nov. 24 (cu intermitențe). Vlastelin și prim sfetnic al lui Alexandru Mircea (deși era f. vor.)³. Trimis cu oastea de Alexandru Mircea contra lui Vintilă vodă, în timpul luptelor din 1574⁴. Favorit al lui Alexandru Mircea, i-a luat satele lui Calotă post.⁵; f. m. vor. 1583 apr. 30. Fiul său, Pătru din Luciani, a fost m. spăt.

¹) După cum rezultă dintr-un doc. din 1571 apr. 10, satul Luciani i-a fost dăruit de Drăghici și Udriște din Mărgineni, iar Dragomir l-a dat apoi mitropoliei din Țirgoviste (DIR, XVI/4, p. 12). V. tot acolo și pomelnicul neamului său. ²) *Ibid.*, p. 123 (doc. 1573 oct. 23). ³) *Ibid.*, p. 449 (doc. 1580 febr. 6). ⁴) *Istoria*, p. 52, *Istoriile*, p. 61. ⁵) DIR, XVI/6, p. 109.

DRAGOMIR DIN ORBOEȘTI, frate cu Tudor m. log., Dragu m. stol. și Stroe m. spăt.; = Neacșa. *M. spăt. 1541 aug. 13—1545 mart. 25*. Pribeag, probabil, cu fratele său Tudor, în vremea domniei lui Mircea Ciobanul, care a tăiat pe ceilalți doi frați, Dragu și Stroe. *M. vist. 1554 mai 25—1557 nov. 20*¹; ca „supremus thesaurarius”, sol al lui Pătrașcu cel Bun în Trans. (1554) pentru „causa Ztanillae”². După moartea lui Pătrașcu cel Bun, a pribegit în Trans. împreună cu soția sa, care se afla încă acolo la 1566³.

¹) Un Dragomir arm. e amintit în Trans. la 1553 (Hurmuzaki, XI, p. 789). ²) *Ibid.*, p. 791. ³) Veress, I, p. 264 și Hurmuzaki, XI, p. 797.

DRAGOMIR DIN ȘUICI (și Cepari), fratele lui Șuica vor.; = Marga. *M. slug. 1519 <ian.—aug.> 10—<1525 apr.—aug.>*; dregător din „casa” lui Neagoe Basarab¹. Fiica sa a fost Neacșa². Dragomir a fost bunicul lui Ioan și Radu din Cepari³, deveniți și ei dregători.

¹) DIR, XVI/1, p. 138 (doc. 1519 <ian.—aug.> 10). Din acest doc. rezultă că avea satul Cepari de zestre. ²) *Ibid.* V. și Hurmuzaki, XI, p. 844, unde este amintit Dragomir „Schwcka”. Menționez că, în pomelnicul m-rii Argeș, între boierii căzuți în luptele cu turcii, sînt trecuți doi boieri cu numele de Dragomir, unul spăt. și unul vist. (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 310). Este posibil ca unul din cei doi să fie acesta. ³) Informație de la D. Pleșia. V. și GB, 1967, p. 823—824.

DRAGU, v. Drăghia.

DRAGU DIN ORBOEȘTI, frate cu Tudor m. log., Dragomir m. spăt. și Stroe m. spăt. *M. post. 1525 sept. 11; 1525 nov. 13; 1526*

ian. 7—1527 iul. 19; 1527 sept. 10—nov. 10¹; m. stol. 1535 aug. 30—1539 mai 18. A fost tăiat de Mircea Ciobanul la 1545².

¹) Dragul post. este amintit la 1534 ca sol în Trans. (*Quellen*, II, p. 347, 350). ²) *Istoria*, p. 48 și *Istoriile*, p. 52.

DRĂGAN (din Merișani-Bucșani) = Stana, care era fiica Neacșei, fiica lui Vlad Călugărul, și a lui Calotă m. vor. ¹. *M. post.* 1523 iul. 11—1525 apr. 19; post. 1525 sept. 11; post. (is.) 1528 apr. 21; post. (fost) <1529> febr. 11. Ucigașul lui Radu de la Afumați, împreună cu Neagoe m. vor. din Periș, cumnatul său ². Trimis împreună cu Neagoe vor. cu oștile țării de Moise vodă în Trans. ³. Ucis de Moise vodă (1530) ⁴.

¹) AO, 1932, p. 163 și DIR, XVI/1, p. 192. ²) *Istoria*, p. 46 și *Istoriile*, p. 43. Uciderea domnului s-ar fi făcut din porunca sultanului, deoarece Radu se „depărtase” de I. Zápolya, favoritul sultanului (SV, 1970, p. 138). ³) Hurmuzaki, XI, p. 853, AO, 1932, p. 164. V. și *Quellen*, IV, p. 499, unde se afirmă că a fost ucis de Moise vodă. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 204, nota 2. ⁴) MO, 1961, nr. 7—9, p. 506. V. și GB, 1967, p. 822—823.

DRĂGAN. *M. spăt.* 1523 iul. 11—1524 iul. 24 (al lui Vladislav III) ¹. *M. log.* 1525 mai 30—iul. Mort în luptele din această vreme.

¹) V. și *Quellen*, I, p. 452.

DRĂGHIA (Dragu). *M. cluc. (is.)* 1542 mart. 20—1544 febr. 9; m. post. (altul?) 1547 dec. 8—1548 apr. 18. Pribeag în Trans. de teama lui Mircea Ciobanul ¹.

¹) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 66. Soția lui „Dragulaz Kwlicheraza” (Dragul cluc.) era pribeagă în Trans. la 1566 (Veress, I, p. 266).

DRĂGHICI (din Greci). *M. port. (is.)* 1543 sept. 27—1547 apr. 30; m. vist. (același?) 1547 dec. 8—1548 apr. 18. Pribeag în Trans. de teama lui Mircea Ciobanul (1548) ¹.

¹) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 66. El ar putea fi strămoșul lui Radu și Șerban Greceanu din sec. XVII.

DRĂGHICI VINTILESCU DIN FLOREȘTI, fiul lui Vintilă Florescu m. vor. ¹; cumnat cu Radu Craiovescu, care ținea pe Velica, sora sa; = Stana, fiica lui Stroe Bugheanu m. vor. ². *M. pah.* 1512 mai 26—1523 apr. 4³; m. vor. 1525 febr. 10—iul. 24; f. m. vor. (în sfat) 1525 sept. 8—1531 nov. 5 (apare uneori și ca m. vor., deși m. vor. era Manea Perșanu); m. vor. 1531 nov.

5—1533 dec. 27. Vlastelin și prim sfetnic al lui Vlad Înecatul ⁴; f. m. vor. (în sfat) 1534 mart. 17—mai 23; m. pîrc. P. (primul în sfat) 1534 sept. 6 —1535 ian. 11; f. m. vor. (în sfat) 1534 sept. 12—1537 iun. 28 ⁵ (apare un timp alternativ cu titlurile de f. m. vor. și pîrc.). Ctitorul m-rii Găiseni (Strîmbul) — unde a fost □ „el și soția lui și fiii lui și toate rudele lor“ ⁶. A avut mai mulți copii: Stroe (Pribeagul), devenit și el mare dregător; Neacșa = Radu din Drăgoești m. log.; Maria din Florești, care a fost mama lui Radu Florescu m. cluc. ⁷ și Voica = Vintilă din Cornățeni, devenit și el m. vor. ⁸. Precum vedem, o familie puternică de mari dregători.

¹) DIR, XVI/2, p. 350 și IV, p. 9. ²) Florescu, *Mărgineni*, p. 63 și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 235. ³) Un Drăghici fără titlu semnează între martorii tratatului din 1507 dec. 3. (Bogdan, *Relațiile*, p. 355). El este probabil boierul Drăghici care la 1509 se pregătea să fugă în Trans. de teama lui Mihnea cel Rău (*ibid.*, p. 305). Despre el v. și Florescu, *Mărgineni*, p. 42—48, idem, *Vintilă I din Cornățeni*, în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 209—211, Palade T., *Radu de la Afumași*, p. 79—80 și GB, 1967, p. 820—821. ⁴) DIR, XVI/2, p. 93. ⁵) Amintit ca sol în Trans. la 1535 (*Quellen*, II, p. 401). ⁶) Doc. 1605 nov. 15 (DIR, XVII/1, p. 200). V. și *St. doc.*, XV, p. 48. ⁷) DIR, XVI/2, p. 350. ⁸) Doc. 1604 sept. 16 și 1605 apr. 14 (DIR, XVII/1, p. 143 și Rsl, XI, 1965, p. 348). V. și doc. din 1622 iun. 1, unde se spune că Vintilă log. era bunicul Mariei (DIR, XVII/4, p. 137).

DRĂGHICI DIN MĂRGINENI (Drăghici al lui Stoican) ¹, frate cu Udriște m. vist.; nepot de fiu al lui Drăghici al lui Stoica m. vor. ²; = Velica, fiica lui Calotă m. vor. ³ și nepoata lui Radu cel Mare.

Fără titlu 1510 mai 27; m. com. 1525 sept. 8—1529 oct. 31 ⁴; m. spăt. 1530 oct. 4—1535 iul. 12 ⁵; f. spăt. (în sfat și is.) 1536 apr. 3—1545 febr. 28 (cu intermitențe); spăt. (fost) 1538 iul. 16, 1544 mart. 15; m. ban 1545 mart. 25—apr. De teamă să nu fie ucis de Mircea Ciobanul, a fugit în Trans. (mai 1545) ⁶. A fost trimis deseori în solie în Trans. ⁷. A avut trei copii: Radu, Drăghici și Frujina ⁸.

¹) Așa i se spune la 1530 oct. 4 (DIR, XVI/2, p. 86). Despre Stoican și fiii săi v. și Florescu, *Mărgineni*, p. 25 și urm. ²) DIR, XVI/1, p. 59, II, p. 76 și 249 și IV, p. 231. ³) DIR, XVI/3, p. 311 și Florescu, *op. cit.*, p. 63. ⁴) Un Drăghici, solul lui Radu Bădica voievod în Trans., este amintit la 1523 (*Quellen*, I, p. 528). ⁵) Drăghici spăt. este pomenit adeseori în socotelile brașovene (*Quellen*, II, p. 353, 621—622). ⁶) *Quellen*, III, p. 265 și IV, p. 505—506. ⁷) Florescu, *op. cit.*, p. 59 și *Quellen*, III, p. 351. V. și *ibid.*, p. 103, 186. I. R. Mircea a arătat că, în timpul răz-

vrătirii lui Șerban banul, a fugit la Brașov (RIB, 1943, nr. 3, p. 60).
 8) DIR, XVI/3, p. 311. Despre el și urmașii săi v. și Florescu, *Mărgineni*, p. 53–64 și 78–79 și T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 82–83.

DUMITRU DIN CEPTURI¹ (Dumitru cel Bătrîn, din Dădești și din Epotești)²; = Calea, soră cu Caplea, ambele nepoatele lui Dragomir din Cepturi m. spăt.³ (Calea era fiica lui Toma banul din Pietroșani și rudă cu Chisar din Leotești)⁴.

Pribeag împreună cu soția sa în timpul domniei lui Alexandru Mircea⁵. *M. vist.* 1570 oct. 8–1574 aug. 7; *m. cluc.* 1574 dec. 11–1579 apr. 4; *m. cluc.* (în sfat) 1574 dec. 18; 1575 febr. 3, 1579 apr. 4; *m. spăt.* 1579 apr. 20–1584 ian. 8; *m. ban* 1584 ian. 27–1585 sept. 13; *m. log.* 1587 apr. 30–1589 mart. 21; *m. vor.* 1589 apr. 20–iul. 19; *f. m. vor.* (în sfat) 1590 apr. 8; *f. m. vor.* 1590 apr. 24; *m. log.* 1591 iun. 1–1592 aug. 27. A fost unul din dregătorii cei mai de seamă ai lui Mihai Viteazul; *f. m. log.* (în sfat) 1594 iun. 3–1597 sept. 27. A fost membru al soliei care a încheiat tratatul de la Alba Iulia (1595)⁶; *m. vor.* 1597 mart. 23–1602 mart. 9. În calitate de „iudex generalis”, semnează, primul dintre marii boieri, jurământul către împăratul Rudolf al II-lea din 1598 și tratatul cu Andrei Báthory din 1599⁷. A fost trimis cu oastea de Mihai Viteazul contra turcilor care veneau să-i „apuce” scaunul domnesc (1598)⁸. După unele știri, ar fi fost arestat în 1599, când s-a descoperit un complot contra domnului⁹ și ar fi scris boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă¹⁰. Totuși, când Mihai Viteazul a trecut în Trans., l-a lăsat locțiitor al său (locotenent) la Tîrgoviște¹¹. *Vor.* (fost) 1602 mai 25; *f. m. vor.* (în sfat) 1603 apr. 19–1604 sept. 12¹². A avut una din cele mai lungi cariere de mare dregător din epoca sa (34 de ani).

A avut doi fii: Dragomir post. și Stoica spăt.; Dragomir = Voica, sora lui Preda Floricoiul, care a fost ginerele lui Mihai Viteazul, a avut două fiice: Rada = Staico Rudeanu pah. și apoi cu Marco Danovici m. pah. și Cătălina = Dima, fiul lui Malcoci slug. din Căpreni și Nica com. din Găvănești. Stoica spăt. a fost tatăl lui Dumitrașco Filipescu, care a deschis seria marilor dregători din această familie¹³. Fratele lui Dumitru, Andrei, a fost și el mare dregător.

¹⁾ Avea ocine la Cepturile (doc. 1571 dec. 10, 1579 mart. 28 etc.; DIR, XVI/4, p. 51 și 366). ²⁾ Întrucît avea ocine și la Dădești (v. doc. din 1585 oct. 11, DIR, XVI/5, p. 209 și 443), în listele publicate în SMIM, IV, este trecut cu aceste trei nume. I. Ionașcu a arătat însă că este vorba de una și aceeași persoană. (*Mihai Viteazul și autorii tratatului de la*

Alba Iulia, 1595, în AIIC, t. V, 1962, p. 121–123). ³⁾ Doc.: 1571 dec. 10, 1582 ian. 8, 1623 iul. 15 și 1628 febr. 28 (DIR, XVI/4, p. 51, V, p. 43, XVII/4, p. 300 și ASB, Cotroceni, XXXVII/9). ⁴⁾ Informație de la D. Pleșia. ⁵⁾ DIR, XVI/4, p. 366–367 (doc. 1579 mart. 28). ⁶⁾ I. Ionașcu, *op. cit.* ⁷⁾ Hurmuzaki, III, p. 330–331 și XII, p. 359. ⁸⁾ *Istoria*, p. 69. ⁹⁾ SMIM, V, p. 186–188. ¹⁰⁾ *Ibid.* ¹¹⁾ Hurmuzaki, XII, p. 519–520. ¹²⁾ La <1604> era considerat unul din principalii boieri ai țării, care urmau să primească scrisori și daruri din partea împăratului Rudolf al II-lea (Veress, VII, p. 216). Despre el v. și AO, 1929, p. 222–223 și RIR, 1941–1942, p. 83, nota 3. ¹³⁾ Doc.: 1618 apr. 25, 1630 nov. 3, 1645 apr. 24 (DIR, XVII/3, p. 218, ASB, Cotroceni, XVII/3 și XXXVII/13).

DUMITRU (DIN VĂCĂREȘTI). *M. vist. 1514 iul. 23–1521 nov. 30.* A murit probabil în cursul luptelor cu turcii ¹. A fost predecesorul boierilor Văcărești din sec. XVII–XVIII.

¹⁾ BOR, 1965, nr. 3–4, p. 310 și GB, 1967, p. 808.

FARCAȘ DIN BRABOVA. *Agă 1597 iul. — 1606 ian. 1.* Trimis de Mihai Viteazul cu oaste să atace Vidinul, unde e bătut de turci (iul. 1597) ¹. La 1599 a mers cu oștile lui Mihai Viteazul în Trans., unde a fost numit căpitan al cetății Făgăraș (1600) ². A participat apoi la luptele duse de Radu Șerban. Fiii săi, Giura pah. și Stepan, nu au mai ajuns dregători ³.

¹⁾ *Istoria*, p. 65. După B. Walther, expediția lui Farcaș aga la Vidin a avut loc în 1594 (SMIM, III, p. 76). Despre el v. Nicolaescu-Plopșor, *Aga Farcaș* („Oltenia“, III, 1943, p. 190–192) și N. Stoicescu, *Aga Farcaș din Brabova și popa Stoica logofătul din Fărcăș* (MO, 1966, nr. 11–12, p. 1002–1005). ²⁾ Szadecki L., *Erdely es Mihaly vayda*, p. 335–336. ³⁾ Doc. 1664 apr. 21 (ASB, ms. 723, f. 437 v.).

FILIP, ginerele lui Udriște ban din Mărgineni; cumnat cu Radu Șerban, care ținea pe o soră a soției sale ¹. *M. arm. 1589 iul. 5 — ante <1591> dec. 1* ².

¹⁾ Doc. 1589 iul. 5 (DIR, XVI/5, p. 417–418). V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 83. ²⁾ Un boier, Filip spăt. (acesta sau altul?) a fost trimis de Mihnea Turcitul în Trans. să aducă în țară boierii pribegiti cu Petru Cercel (Veress, III, p. 78–79).

FLORESCU RADU, fiul jupaniței Maria din Florești, care a fost fiica lui Drăghici m. vor. ¹; = Stanca din Drăgoești; rudă a boierilor Drăgoești ² și a Buzeștilor. Rudă cu Mihai Viteazul, cu Socol Cornățeanu și cu doamna Elina a lui Matei Basarab. *M. com. 1591 iun. 1–1592 aug. 27.* Apropiat al lui Mihai Viteazul, a pribegit împreună cu acesta în Trans. și la Constantinopol ³; *m. com. 1594 sept. 26–1599 dec. 28*; a îndeplinit diverse misiuni

în timpul domniei lui Mihai Viteazul; printre altele, a fost trimis să asedieze Hirșova (1594). După unele știri, alături de alți boieri, s-a adresat în 1599 boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă⁴; a rămas alături de Radu Șerban *m. cluc.* (*în sfat*) 1603 *apr.* 19—*dec.* 28. Ucis de „tîlhari” la 1604 iul. 8⁵, □ pronaosul mitropoliei din Tîrgoviște⁶. A avut o soră, Ana, □ m-reă Strîmbu (Găiseni), ctitoria familiei⁷ și un frate Vîlsan (?) log.⁸

¹) Doc. 1626 mai 13 (DRH, vol. XXI, p. 118). V. și Rsl, XI, 1965, p. 348—349. ²) DIR, XVII/1, p. 287. La 1610 apr. 10 se spune că Udriște post. din Drăgoești și soția sa, Sora, erau strămoșii ei (*ibid.*, p. 445—446). V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 226 și RIR, 1941—1942, p. 83 și pisană crucii din Nămăești, din 1599 (ASB, ms. 730, f. 58). ³) Szamosközy, p. 100. După părerea lui Dan Pleșia, Radu Florescu ar fi fost urmașul unui fiu al lui Radu Paisie, domn care — precum se știe — a fost tatăl lui Pătrașcu cel Bun, care, la rîndul său, a fost tatăl lui Mihai Viteazul. Mihai era deci rudă cu Radu Florescu. ⁴) SMIM, V, p. 186—188. În același an a semnat tratatul lui Mihai Viteazul cu Andrei Báthory (Hurmuzaki, III, p. 330—331). La 1601 sept. 8, se număra printre boierii care trebuiau să primească scrisori de la imperiali (*ibid.*, XII, p. 1231). ⁵) DIR, XVII/1, p. 475. Despre uciderea sa v. și relația din 23 iul. 1604, din care rezultă că asasinii acestui boier „di anticha famiglia” veniseră din Trans. (Veress, VII, p. 210). ⁶) Doc. 1604 sept. 12 (DIR, XVII/1, p. 141) și cel citat la nota precedentă. ⁷) DIR, XVII/3, p. 500. ⁸) DIR, XVI/6, p. 29. Despre el v. Florescu G. D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab*, p. 83, n. 1, *St. doc.*, V, p. 682, Hurmuzaki, IV, p. 404.

FRANGOPOL CONSTANTIN (grec) din Zante, fost negustor la Constantinopol; = Lucreția, sora Ecaterinei Salvaressi, care era soția lui Alexandru Mircea; fiica soției sale era soția lui Pîrnu din Cioroiși *m. cluc.*¹. *M. vist.* 1578 *iul.* 2 — <1583> *iul.* 15. La venirea ca domn a lui Petru Cercel (1583), a plecat din țară cu Mihnea Turcitul, ruda sa.

¹) N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 7—8. Într-o scrisoare din 1577, doamna Ecaterina declara că sora sa a luat de soț pe Constantin Frangopol „vărul mamei noastre vitrege” (*ibid.*, p. 21). În anul următor, doamna preciza că sora ei îl luase pe fiul lui Frangopol din Galata, deoarece „nu a vrut să aștepte” o „partidă” mai bună (*ibid.*, p. 25 și Hurmuzaki, XIV/1, p. 57). La 1586 mai 30 i se spune f. agă.

GHEORGHE DIN PIETROȘANI, frate cu Toma banul¹. *M. com.* 1545 *mai* — 1546 *iul.* 5; *m. vist.* 1546 *ian.* 10 — *sept.* 20. A fugit în Trans. de teama lui Mircea Ciobanul (1548)².

¹) DIR, XVI/2, p. 322. V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 62. ²) *Quellen*, III, p. 433. V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 62. Un Gheorghe vist. este trecut

în pomelnicul m-rii Argeș între boierii căzuți în lupta împotriva turcilor (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 310).

GHERGHINA, v. sec. XIV—XV.

GHIORMA, grec (din Pogoniani)¹; = Caplea, care a fost mătușa boierilor Buzești și fosta soție a lui Badea Aiaz Izvoranu m. post.² *M. post. 1564 mart. 31 — 1568 iun. 8*³. Ctitorul bis. numită a lui Ghiorma banul din București, devenită apoi biserica Grecilor⁴; soția sa a ctitorit biserica numită a Caplei (Sf. Nicolae din București). Fiul său, Manta, nu a devenit mare dregător. Fiul Caplei din prima căsătorie, Pătrașco, a fost □ la m-rea Bolintin⁵.

¹) Așa i se spune în pisania bisericii Ghiorma banul (*Inscripții Buc.*, p. 487). ²) MO, 1965, nr. 5—6, p. 408. ³) Cu titlul de m. ban este amintit în sec. XVII, dar este greu de precizat data când a ocupat această funcție. I. C. Filitti credea că în 1566 (AO, 1932, p. 330), dar la acea dată era m. post. Tot cu titlul de Ghiorma ban figurează și în pomelnicul m-rii Argeș, între grecii țarigrădeni (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 313). Despre el. v. Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos din București*, Buc., 1906, p. 1—14. ⁴) Doc. 1631 apr. 23 (ASB, Bradu, XXXIX/1). ⁵) DIR, XVI/3, p. 190. Filitti, *Arhiva*, p. 21, nota 1, crede că Ghiorma Alexeanu m. ban din sec. XVII este nepotul lui Ghiorma post.

GIURA DIN STĂNEȘTI, fiul lui Dimitrie Pozob și al Zorzei, care a devenit apoi soția lui Harvat m. log.; = Vilaia, fiica lui Mogoș spăt., care era fiul lui Mogoș banul, iar acesta frate cu Neagu m. vor. în sec. XV¹.

A fost membru al soliei de boieri ce au cerut la Poartă investitura ca domn a lui Radu Bădica². A participat la luptele conduse de Radu de la Afumați contra turcilor³. *M. post. 1526 febr. 6*; pah. 1529 apr. 14 — mai 24; log. II 1530—1532; *m. post. 1532 mai 5*. A participat la mișcarea condusă de Șerban banul, după care a fugit peste Dunăre⁴, unde a murit. Ctitorul m-rii Stănești (1536). Copii: Preda, Harvat, Mogoș și Maria = Radu Buzea m. arm. și mama celor trei frați Buzești⁵.

¹) D. Pleșia, *Contribuții la istoricul m-rii Stănești (Vîlcea) și al ctitorilor ei* (MO, 1965, nr. 5—6, p. 408 și urm.). ²) Bogdan, *Relațiile*, p. 409. ³) MO, 1961, p. 805. ⁴) După informațiile cuprinse într-un raport al lui Aloisio Gritti din 1534, Giura log. se afla la acea dată refugiat în Hațeg împreună cu fam. sa „din pricina pedepselor și prigoanelor” lui Vlad Vintilă. Împreună cu el se găsea și Teodor log. din Drăgoești (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms.). ⁵) AO, 1938, p. 11. V. și „Balcania”, 1941, p. 473.

(GOLESCU) IVAȘCO (DIN GOLEȘTI), fiul lui Radu Furcovici cluc. din Golești¹; frate cu Albu Golescu cluc.; = Elina sau Ilina,

fiica lui Udriște din Mărgineni vist. și a Ancăi, fiica lui Radu de la Afumați²; Ilina era sora lui Udriște banul din Mărgineni³. Ivașco era rudă și cu Craioveștii (prin Șerban banul din Izvorani)⁴. Fără titlu 1557 apr. 8; *m. arm. 1568 <iun.> 21*; *m. stol. 1568 iul. 19* — *1569 oct. 28*; *m. log. 1570 oct. 8* — *1574 aug. 7*. În relații foarte bune cu Alexandru Mircea voievod — cu care se înrudea — care-i botează fiul, Vlad post.⁵, și-l numește vlastelin, prim sfetnic și din „casa“ sa⁶. *M. vor. 1574 sept. 4* — *1578 iun. 30*. Trimis de Alexandru Mircea în Trans. să aducă pe Dumbravă vor. lui Ioan vodă Viteazul, care-l atacase „cu înșelăciune“⁷. Alături de fratele său, Albu, a arătat o deosebită viteză în lupta cu Ioan vodă Viteazul, de la Jiliște, când au salvat împreună viața domnului Ț. Rom. Ivașco a fost rănit în această luptă⁸. *F. m. vor. (în sfat) 1578 iul. 2* — *1581 febr. 24* (cu intermitențe); *m. vor. 1581 sept. 1* — *<1583> iul. 15*. Vlastelin și prim sfetnic al lui Mihnea Turcitul⁹. La numirea ca domn a lui Petru Cercel (1583), a pribegit în Trans. „cu toate averile, cu nevasta și cu copiii“. De aci s-a dus în Polonia, cu speranța că ruda sa Mihnea va lua din nou tronul și-l va trimite ambasador la Roma (într-o relație e numit unchiul lui Mihnea). A venit din nou în Trans., de unde a fost cerut de Petru Cercel. A fugit apoi în Mold., unde i s-a întâmplat „moarte năpraznică“. A fost autorul unui proiect de coaliție antiotomană¹⁰. □ m-rea Bistrița (Mold.) la 1584 dec. 20¹¹. După moartea sa, se spune că soția sa, Ilina, a luat 1 000 de galbeni de la Mihnea Turcitul să-i schimbe în Trans.; cheltuindu-i, Mihnea vodă i-a confiscat satele¹².

Fiul său, Tudoran slug. din Golești, a ajuns și el mare dregător. În afară de acesta a mai avut un fiu, Vlad post.¹³.

¹) DIR, XVI/3, p. 54 și 283. Menționez că, la 1525 iul. 24, este amintit Ivașco, fiul lui Baldovin pîrc. și al Mariei, stăpîni la Golești (DIR, XVI/1, p. 187). Baldovin e considerat precursorul fam. Goleșcu. ²) V. îndeosebi doc. din 1588 iun. 14 și 1589 iul. 5 (*ibid.*, V, p. 368 și 418). V. și *ibid.*, IV, p. 250, XVII/1, p. 358—359, RIAF, vol. X, 1909, p. 85—86, Filitti, *Arhiva*, p. 20 (care o consideră pe Ilina fiica lui Radu de la Afumați) și Florescu, *Mărgineni*, p. 72—77, care arată că Elina din Mărgineni este nepoata lui Radu de la Afumați. ³) Doc. cit. din 1588 și 1589. ⁴) AO, 1932, p. 31—32. ⁵) DIR, XVI/3, p. 383 (doc. 1570 nov. 5). ⁶) *Ibid.*, p. 385, IV, p. 21 passim. ⁷) Doc. 1575 aug. 22 (*ibid.*, p. 199). La 1576 febr. 17 Ivașco vor. era la Sibiu (Veress, II, p. 105). V. și Hurmuzaki, XI, p. 822 passim. ⁸) Doc. <1577> ian. 30 (DIR, XVI/4, p. 250). ⁹) Doc. 1581 dec. 8 (*ibid.*, V, p. 40). ¹⁰) Veress, II, p. 257, 264—268, 270—271, 279, 299—302. V. și Florin Constantiniu, *Un proiect românesc de coaliție antiotomană din ultimul sfert al sec. al XVI-lea* („Studii“, 1963, nr. 3, p. 673—679). ¹¹) *Inscripții*, I, p. 39—40. ¹²) Doc.:

1589 iun. 13, 1609 ian. 23, 1628 iun. 23 (DIR, XVI/5, p. 416, XVII/1, p. 358, ASB, Radu vodă, XLIII/5). ¹³⁾ DIR, XVI/3, p. 54 și 283 (doc. 1557 apr. 8 și 1568 aug. 13).

GOLESCU ALBU, fiul lui Radu Furcovici din Golești cluc., frate cu Ivașco Goleșcu m. vor. ¹⁾; = Irina, fiica lui Miloș voievod, care era fiul lui Mircea pretendentul ²⁾ și fratele lui Alexandru Mircea; acesta din urmă era deci unchiul lui Albu Goleșcu.

Fără titlu 1557 apr. 8; cluc. (jupan) 1568 aug. 25; *m. cluc.* 1570 nov. 10 — 1574 apr. Vlastelin, prim sfetnic și dregător din „casa” lui Alexandru Mircea ³⁾. A murit în vîrstă de 23 de ani (?) în lupta de la Jiliște, la 1574 apr. 24, cînd toți boierii „l-au lăsat (pe domn) să-și piardă capul” ⁴⁾; □ m-rea Vieroș, ctitorită de el și de fratele său Ivașco m. vor. ⁵⁾. Fiul său a fost Albu post. ⁶⁾.

1) DIR, XVI/3, p. 54 și 283. 2) V. Nicolescu Elie, *Miloș vodă* (RIAF, vol. IX, 1903, p. 193—199), Florescu, *Mărgineni*, p. 85 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 330. 3) DIR, XVI/3, p. 385, IV, p. 21, 49, 64 passim. 4) *Inscripții*, I, p. 144; v. și doc. din 1575 ian. 25 și <1577> ian. 30 (DIR, XVI/4, p. 162 și 250). 5) *Inscripții*, I, p. 141—142 și 145 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 328—330. 6) DIR, XVI/4, p. 250 (doc. cit. din <1577> ian. 30).

GONȚEA, fiul (?) lui Gonțea m. arm. al lui Vladislav al III-lea; = jupanița Vișa ¹⁾. *M. pah.* 1568 iul. 19—1583 iul. 10 (singurul dregător din această epocă ce a ocupat aceeași funcție fără întrerupere un timp atît de îndelungat). Tăiat de Petru Cercel (1584) ²⁾. Fiul său a fost Neagu log. ³⁾.

1) DIR, XVI/4, p. 477 (doc. 1580 iun. 4). 2) *Istoria*, p. 53, *Istoriile*, p. 66. Într-o relație contemporană se afirmă că tăierea a avut loc „la Paștele acestea” (Veress, II, p. 302). 3) Doc. cit. din 1580 iun. 4.

HAMZA DIN OBISLAV, nepotul lui Hamza din Obislav, care era = cu o fiică a lui Neagoe Strehăianul; rudă cu Craioveștii ¹⁾ și cu Neagoe Basarab; = Slavna ²⁾ (probabil fiica lui Drăghici al lui Stoica m. vor.) ³⁾.

M. com. 1512 mai 26—1520 iul. 14; *m. spăt.* 1520 aug. 6—1521 nov. 30. „Hiclean” față de Radu de la Afumați ante 1522 aug. 4 ⁴⁾; *port.* (în sfat) 1525 iul. (al lui Vladislav al III-lea); *m. vist.* 1527 febr. 27 — iul. 2; *vist.* 1529 apr. 14; (fost) *vist.* (în sfat) 1530 iul. 6; *m. ban* 1530 nov. 27—1533 dec. 27. Vlastelin și din „casa” lui Vlad Înecatul ⁵⁾, cînd apare însă uneori al treilea sau al patrulea

între membrii sfatului, ca ban al Jiului. □ m-rea Glavacioc ante 1535 sept. 9⁶. Fiica lui Hamza, Stanca, = Stanciu al Bengăi m. spăt. 7.

¹) DIR, XVI/2, p. 104. ²) *Ibid.*, p. 191. ³) Florescu, *Mărgineni*, p. 51 și *Divanele*, p. 338. ⁴) DIR, XVI/1, p. 172–173. ⁵) DIR, XVI/2, p. 104. V. și *Quellen*, II, p. 213. ⁶) DIR, XVI/2, p. 191. V. și doc. din 1624 mai 28 (DIR, XVII/4, p. 413). ⁷) DIR, XVI/3, p. 328. V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 48–49.

HARVAT (DIN GROZEȘTI) ¹, frate cu Ivan Călinescu m. log.; = Maria, fiica lui Ianăș cluc. și cu Zorza, care a fost mama lui Giura log., bunicul celor trei frați Buzești.

M. spăt. 1508 iun. 15–1509 iun. 19; m. vist. 1510 apr. 24–1514 iul. 14; m. log. 1514 iul. 23–1522 febr. 3. Vlastelin și prim sfetnic al lui Neagoe Basarab ², pe care l-a ajutat probabil la alcătuirea „Învățăturilor“ către fiul său Teodosie. Pribeag în Trans. după moartea lui Neagoe Basarab ³, de unde revine în țară în timpul domniei lui Radu de la Afumați. Log. (fost) 1522 aug. 4 (is.); *f. log. (în sfat) 1523 apr. 4.* + în luptele cu turcii ⁴. Ctitor al m-rii Gura Motrului.

Fiii săi, jupan Alexandru și Moțea, nu au mai ajuns dregători ⁵. O fiică a lui Harvat, Neacșa, = Dobrovoe pîrc. și apoi cu Peia m. port., iar o altă fiică, Mara, = Toma banul. Fiica Neacșei, Ca-lea, = Detco m. arm. din Brîncoveni.

¹) Avea ocină la Grozești, pe Jiu (DIR, XVI/1, p. 135). Este foarte probabil croat de origine, refugiat la noi. Despre Harvat v. și *Gen. doc.*, II, p. 303–305, St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 37 și T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 72–74. ²) DIR, XVI/1, p. 114, 135, 141, 167 (doc. 1516 febr. 27, 1518 mai 4, 1519 ian. 28, 1521 apr. 11). ³) Aci a primit, împreună cu Pirvu banul și Oancea vist., pămînturi de la regele Ludovic al II-lea (Veress, *Acta et epistolae*, I, p. 126–128). V. și AO, 1932, p. 135, Hurmuzaki, XI, p. 848, *Quellen*, I, p. 357, 371 etc. ⁴) Pomelnicul m-rii Argeș, în BOR, 1965, nr. 3–4, p. 310. V. și GB, 1967, nr. 7–8, p. 805–807 și SV, 1970, p. 137. ⁵) DIR, XVI/2, p. 10 și 214. Un alt fiu al său pare a fi fost Țalapi, care, ca și fiul său Țalapi, nu au fost dregători (*ibid.*, IV, p. 429). Despre Alexandru v. și Veress, *op. cit.*, p. 134.

HARVAT DIN IZVOR. *M. port. 1573 aug. 12 — 1576 ian. 9* (dregător); *m. port. (în sfat) 1574 dec. 18; m. stol. 1576 dec. 30 — 1582 iun. 2.* Trimis de Alexandru Mircea să împartă satele Craioveștilor între boierii din Brîncoveni și jupanița Anca din Coiani ¹. Fiii săi, Ivan post. și Țalapi, nu au ajuns dregători ². Ivan este bunicul fam. Știrbei din sec. XVII.

¹) Doc. 1612 dec. 18 (DIR, XVII/2, p. 112). ²) *Ibid.*

IANE (IANIU) DIN BOLEASCA ¹. *M. pah. 1585 apr. 16 — mai 26; m. post. 1585 nov. 6—1586 iul. 7; pah. (fost) 1587 ian. 28; m. post. 1587 apr. 30—1590 mart. 25; 1591 mai 22; 1591 dec. 29—1592 iul. 15; m. pah. 1592 dec. 1—1593 mai 20.*

Fiica sa, Neacșa, care avea ocine la Golești-Muscel, = Gheorghe din Măgureni m. log. ² și apoi cu Ghiorma Alexeanu m. ban; fiii lui Iane: Paraschiva post., Radu și Tudor, nu au ajuns mari dregători ³. Ei au format familia Boleșteanu.

¹) Doc. 1634 nov. 21 (Acad., XLIII/4). ²) Doc. 1634 dec. 12 (Acad., XLIII/3). ³) Doc. cit. din 1634 nov. 21 și Filitti, *Arhiva*, p. 21.

IANE (CANTACUZINO?) (Ianiu), grec, fratele (?) lui Andronic Cantacuzino; unchiul lui Mihai Viteazul (?) ¹.

Vist. (Mold.) (el?) 1572—1585 ². Ajută pe Mihnea Turcitul să ia tronul (1585) ³; *m. ban 1586 mart. 25—1592 dec. 1* ⁴. Capuchehaie la Constantinopol (1587) ⁵, în care calitate reprezenta Mold. și Ț. Rom., avînd o mare influență la schimbarea domnilor. A jucat un rol de seamă în uciderea lui Petru Cercel ⁶. În vremea domniei lui Ștefan Surdul, a luat satul Băilești de la Danciu vor. din Brîncoveni ca să-i „scoată” dregătorie de la domn. A ajutat pe Mihai Viteazul să ia tronul și a contribuit la căderea lui Petru Șchiopul. La 1594 era încă capuchehaie la Poartă ⁷. După ridicarea lui Mihai Viteazul contra turcilor, de frică să nu fie ucis, s-a turcit ⁸. Fiul său, Apostol, s-a turcit și el, luînd numele de Curt Salam ceauș. A venit în țară în timpul domniei lui Leon vodă; fiind „eșit din lege afară”, nu i s-a dat voie să stăpînească averea tatălui său ⁹.

¹) Problema este destul de controversată. Lui Mihai Viteazul i se spune „Epirotae Ianii filius” (Hurmuzaki, III, p. 457 și P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, p. 18). În cronică lui B. Walther (ed. D. Simonescu, în SMIM, III, p. 62) se afirmă că fostul ban Iane (cărui nu i se spune numele) era „avunculus vel matris frater (al lui Mihai — N.S.), gente Graecus, qui et ipse antea dicto Bahni officio functus erat” și că avea mare trecere la Poartă. V. și discuția la N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 83, nota 1 și Tănoveanu I., *Începutul Cantacuzineștilor în țările române și înrudirea lor cu Vasile Lupu* („Arhiva” — Iași, III, 1892, nr. 1, p. 14—32), unde se susține că Iane nu a fost rudă cu Mihai Viteazul. În lucrarea sa *Mama și soția lui Mihai Viteazul*, Buc., 1934, p. 8—10, I. C. Filitti crede că Iane banul nu e Cantacuzino, ci un „om prost, necioplit”. V. și idem, *Arhiva*, p. XXIII—XXIV și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 297. După părerea lui Dan Pleșa și G. D. Florescu (*Originea lui Mihai Viteazul*, ms.), Iane ar fi fost și m. post. al lui Pătrașcu vodă, tatăl lui Mihai Viteazul, care l-a făcut apoi m. ban al Jiului. Apropierea sa de domnul Ț. Rom. s-ar datora faptului că Iane era fratele Tudorei, mama lui Mihai

Viteazul și fiitoarea lui Pătrașcu vodă. El ar fi fost apoi m. vist. al lui Ioan vodă Viteazul, domn care — precum se știe — a susținut la tronul Ț. Rom. candidatura lui Vintilă, fiul lui Pătrașcu cel Bun. ²⁾ Hurmuzaki, XI, p. 207—209. Menționez că, în această vreme, exista în Mold. un dregător tot grec, Iane Calughera din Pogoniana, m. vist. (1583 ian. 6 — 1591 iun. 16 și 1593 mart. 12 — 1594 dec. 1). V. Mold. ³⁾ N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 81. ⁴⁾ Szamosközy afirmă că Iane „a fost paharnicul lui Ștefan vodă” (Surdul) (ed. I. Crăciun, p. 101). E probabil că cronicarul îl confundă cu Iane din Boleasca, ce a fost m. pah. în 1592—1593, când Iane Cantacuzino era m. ban. ⁵⁾ V. scrisoarea lui Ioan di Marini Poli din 1587 aug. 31, în care acesta arată că m. ban, „om cuminte și prieten al domnului”, reprezenta la Țarigrad pe Mihnea Turcitul (N. Iorga, *op. cit.*, p. 81 și 82—83). V. și o scrisoare din 1591 apr. 9 a lui Mihnea Turcitul, în care se spune că banul Iane a fost „*agente di tutti i prencipi di Valacchia*”, în care calitate oprise ajutoarele trimise de aceștia patriarhului de Constantinopol (Veress, III, p. 241). ⁶⁾ Hurmuzaki, XI, p. 733—734. ⁷⁾ Hurmuzaki, IV/2, p. 180. ⁸⁾ Cronica lui C. Daponte, la C. Erbiceanu, *Cronicari greci*, p. 20. ⁹⁾ Doc. 1631 dec., 1634 febr. 12 etc. (ASB, Radu vodă, XXXIX/11 și 18) și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 298—299.

Fiind considerat rudă cu Mihai Viteazul, despre Iane (Cantacuzino?) s-a scris destul de mult: Minea I. și L. T. Boga, *Despre Iane mare ban de Craiova și ceva despre Mihai Viteazul*, Iași, 1934, 32 p. (din CI, X—XII, 1934—1936, nr. 2, p. 33—64); Filitti I. C., *Cu privire la banul Iane, unchiul lui Mihai Viteazul* (AO, XIII, 1934, p. 495—496); Idem, *Notițe olteniești. Județul de Bălă; biserica din Almaș; cu privire la banul Iane, Craiova*, 1934; v. și AO, 1929, p. 220—221; Hurmuzaki, III, p. 131—132, 134, 152; P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, p. 15, 18—21 etc. V. și SV, 1970, p. 116, unde se spune că = fiica lui Staico din Sintești.

IANIU (IANE) DIN DÎRZA (după părerea lui D. Pleșia, același cu Iane Cantacuzino); cumnat cu Cîrstian din Stănțești m. spăt. *M. post. 1554 mai 25 — 1557 aug. 23; m. ban <1557> 1560 iun. 30 — 1568 mai 25* ¹⁾.

¹⁾ Un Iane m. vist. este trecut în pomelnicul m-rii Argeș între boierii „greci țarigrădeni” (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 313).

IOAN (DIN BUJORENI) = Neacșa ¹⁾. Log. („învață” la scrierea unui hrisov) 1560 iun. 21 ²⁾; *m. log. 1569 nov. 20—1570 sept. 27*; f. m. log. (is.) 1571 aug. 3; f. m. log. (hotarnic) ante 1576 ian. 9; log. (fost) 1583 apr. 23 (dată la care era bătrîn). Neavînd copii, a înfiat pe nepotul său de soră, Badea, căruia i-a dat de soție pe nepoata soției sale, Neacșa ³⁾.

¹⁾ Doc. 1583 apr. 23 (DIR, XVI/5, p. 98). ²⁾ Un Ioan pit. a fost solul lui Mircea Ciobanul la Sibiu în 1552 (Veress, I, p. 103). ³⁾ Doc. cit. mai sus.

IVAN CĂLINESCU, frate cu Harvat m. log. Cluc. 1504 nov. 21 (vlastelin și dregător; nu e în sfat); fără titlu, martor în tratatul din 1507 dec. 3¹; *m. stol.* 1508 nov. 11 — 1509 iun. 11. La 1509 se pregătea să fugă la Brașov, de teama lui Mihnea cel Rău²; *m. stol.* 1510 apr. 24—1512 ian. 8; *m. log.* 1512 mai 26—1513 oct. 24. + cu numele de Ioan călugărul la 1514 febr. 4, □ m-rea Snagov³.

Fiul său, Bunul, s-a înfrățit cu Harvat m. stol. pe ocina de la Călinești⁴. Ivan a fost începătorul fam. Știrbei din Izvorani.

¹) Bogdan, *Relațiile*, p.355 (semnează Ivan Kalinaczki).²) *Ibid.*, p. 306—307.

³) *Inscripții*, I, p. 161. ⁴) DIR, XVI/4, p. 305 (doc. 1578 ian. 17).

IVAN NOROCEA (din Răzvad)¹ = domnița Stana, fiica lui Mircea Ciobanul voievod². Rudă cu Ivan Rudeanu m. log. și cu Buzeștii. Sol în Trans. (1559 și 1560)³. *M. post.* 1561 oct. 24—1564 ian. 8; *m. log.* 1564 mart. 31—1568 iun. 8. Întiul sfetnic și „din casa” lui Petru cel Tânăr, cumnatul său. Pribeag apoi în Trans. (probabil la 1571), împreună cu fratele său Gheorghe numit Pribeagul⁴. Aci intră în slujba familiei Báthory. A fost reprezentantul Trans. la Poartă și trimis în diverse solii în Mold. După nunta fiicei sale Velica cu Vlad, fiul lui Miloș, Ivan se mută în Mold., unde domnea ruda sa, Petru Șchiopul, și unde devine *pirc*. *N.* 1589 apr. 24, 1589 mai 23—1590 mart. 2⁵, 1591 apr. 25—30; *pirc*. *R.* 1591 mart. 16; *m. vor. ț.* sus 1591 dec. 25—1592 mai 3; *hat.* 1593 mart. 12 — apr. 20. Se întoarce apoi în Trans., unde participă la înfrângerea conspirației lui Balthazar Báthory. Vine în Ț. Rom., cu gândul de a converti la catolicism pe locuitorii ei. *M. vor.* 1594 sept. 26—1597 febr. 6. A slujit „cu vărsare de sânge” pe Mihai Viteazul în luptele cu turcii⁶. + ante 1600 apr. 14⁷. Ctitorul bis. numită a lui Noroce vor. din Pitești și una din cele mai interesante figuri de oameni politici din sec. XVI.

A avut doi fii, Adam și Petru, și două fiice, Velica, = Vlad, fiul lui Miloș pretendentul⁸, apoi cu Fabio Genga⁹, prietenă a lui Mihai Viteazul, și Zamfira = Petre Racz și Ion Balintit¹⁰. O nepoată a lui Ivan, Maria, = Nedelco post. din Mărăcineni¹¹.

¹) Așa i se spune la 1601 ian. 26 (DIR, XVII/1, p. 1). ²) Doc. 1634 iun. 11 (Acad., ms. 403, f. 19 v., G. Potra, *Documente*, p. 11). V. și *Gen. doc.*, II, p. 378, unde este confundat cu Ivan din Ruda, și acesta f. m. log. ³) Hurmuzaki, XI, p. 871 și 873. ⁴) Greeceanu Șt., *Pribeagia unui boier muntean în secolul al XVI-lea (Ivan vornicul Norocei)* („Săptămâna politică și culturală”, II, 1911, nr. 31—34 din 9, 16, 23 și 30 iul.); aici se susține că Ivan log. a avut doi fii: Pătru și Cristofor; Șt. Meteș, *Moșia*

ardeleană Cetea a logofătului Ioan din Pitești și iobagii săi („Societatea de miine” — Cluj, 1933, nr. 2, p. 38—39, nr. 5, p. 97—98, nr. 6, p. 130—131); idem, *Moșiile domnilor și boierilor din țările române în Ardeal și Ungaria*, Arad, 1925, p. 53—58; Dăncilă I., *În slujba neamului prin Evanghelie*, Sibiu, 1925, p. 81 și urm. Despre Gheorghe Pribeagul, care a devenit apoi socrul lui Stroe Buzescu cluc., v. AO, 1935, p. 109 și urm., și MO, 1963, nr. 7—8, p. 551. ⁵) Chiar în această calitate i se spune tot „Lugofott Iwan” (Hurmuzaki, XI, p. 840). Despre cariera sa politică deosebit de interesantă în Ț. Rom., Trans. și Mold. v. Totoiu Georgeta, *Rolul logofătului Ivan Noroceea în viața politică a țărilor române în a doua jumătate a sec. XVI* („Studii”, 1963, nr. 2, p. 409—426) și *Date noi în legătură cu logofătul Ivan Noroceea din Pitești* („Apulum”, V, 1965, p. 323—345), unde se dau multe amănunte și despre fam. sa. Autoarea acestor două studii îl crede același personaj cu Ioan log. V. și P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, p. 77—78. ⁶) DIR, XVI/6, p. 191. ⁷) Ibid., p. 372. ⁸) V. scrisoarea lui Petru Șchiopul din 1587 febr. 17, în care se spune că Vlad voievod „fratele nostru mai mic” (de fapt nepot) a luat de soție pe fiica logofătului Ivan, nepoata văduvei lui Mircea Ciobanul (Veress, III, p. 97), N. Iorga, *Un pact de familie și o nuntă domnească în 1587* (AARMSI, s. III, t. XII, 1931, p. 27—31); idem, *Contribuțiuni*, p. 81, unde Ioan di Marini Poli declară că Velica era „fiică de fiică a Mircioaei”, iar Vlad văr primar al domnului. ⁹) *Gen. doc.*, II, p. 287—288, Hurmuzaki, II/5, p. 780, N. Iorga, *Documente privitoare la Ivan Noroceea și la Velica Noroceea, prietena lui Mihai Viteazul* (BCI, X, 1931, p. 93—102) și idem *Trei chipuri din veacul al XVII-lea* (CL, 1905, p. 117—120), unde se afirmă că a fost soția lui Petru Cercel. ¹⁰) Doc. 1600 apr. 14 și 1601 ian. 26 (DIR, XVI/6, p. 372, XVII/1, p. 1), Veress, VII, p. 29—30, Florescu, *Divanele*, p. 84—85, Marțian, *Zamfira Logofăt* („Răvașul”, VII, 1909, p. 361—362) și Pușcariu I., *Două Zamfire, domnițe române trecute în Transilvania* (AARMSI, s. II, t. XXIX, 1907, p. 602). ¹¹) DIR, XVII/1, p. 413. În acest doc. se spune că, în vremea domniei lui Radu Șerban, fiica lui Ivan Noroceea se afla în Trans. V. și SV, 1970, p. 136.

IVAN DIN RUDA (Rudeanu) = Maria, fiica lui Neagoe m. vor. din Periș ¹; cumnat cu Teodosie banul din Periș ² (soția sa era soră cu Teodosie banul).

M. med. 1555 nov. 12—1577 dec. 16. Pribeag în Trans. pînă în timpul domniei lui Mihnea Turcitul ³; *m. log.* 1580 apr. 7—1582 aug. 10; log. (fost; Ivan cel bătrîn) 1589 mai 17; f. m. log. 1590 apr. 24—iul. 11.

De la el pornește fam. de dregători Rudeanu (sau din Ruda). A avut șapte fii: Teodosie și Tudor, ajunși și ei dregători și alți cinci care nu au devenit dregători ⁴: Chirca com. = Maria și apoi cu Neacșa din Bădeni, care a avut ca fii pe Chisar pah. și Constantin ⁵; Oprea stol., care a avut ca fiu pe Damaschin călugărul; Staico, ce a fost tatăl lui Dragomir log. din Curtișoara = Maria din Hotărani; Pîrvu log., care a avut o fiică, Stanca = soția lui Preda din Cepturoaia și apoi a lui Condilo m. post.; Istvan log. = Caplea din Maia și tatăl lui Mitrea slug. ⁶. Ivan a avut și două fete: Caplea

= Preda cluc. din Țințăreni și mama Zamfirei⁷ și Stana = Badea pah. din Grădiște, pîrc. de Făgăraș la 1600.

¹⁾ DIR, XVI/4, p.142 (doc. 1574 sept., unde se afirmă că sora Mariei, jupanița Caplea, soția lui Cîrșian, neavînd fii, și-a dăruit averea surorii sale și cumnatului său, Ivan m. med.). ²⁾ AO, 1943, p. 46. La 1618 nov. 25 se spune că jupanița Caplea din Periș era străbunica lui Vlad Rudeanu m. pah., fiul lui Teodosie m. log. (DIR, XVII/3, p. 270). ³⁾ DIR, XVI/6, p. 42. El să fie probabil acel „Jowan Mederecz”, amintit printre pribegi la 1572 mai 16? (Veress, I, p. 316). ⁴⁾ Doc.: 1577 dec. 16, 1617 iul. 15, 1623 febr. 18, 1628 mai 8 (DIR, XVI/4, p. 303, XVII 3, p. 162, IV, p. 227, ASB, șc. Ionașcu, II 1). ⁵⁾ Doc. <1619> (DIR, XVII/3, p. 452). ⁶⁾ Doc. 1624 mai 20 (*ibid.*, IV, p. 404). ⁷⁾ Informație de la D. Pleșia.

IVAȘCO, v. (Golescu) Ivașco.

IZVORANU, v. Badea Aiaz Izvoranu.

JIPA. *M. port. 1589 iun. 5*, dată cînd e miluit de Mihnea Turcitul pentru slujbe făcute în țări străine¹. Frate de cruce cu Ivașco vor. A pribegit împreună cu alți boieri, fiind dușman al lui Mihai Viteazul². Fiul său, Stoica post., nu a mai ajuns dregător³.

¹⁾ DIR, XVI/5, p. 413. ²⁾ SMIM, V, p. 186—188. ³⁾ Doc. 1620 mai 22 (DIR, XVII/3, p. 531).

JITIANU (din Ruși), fiul lui Staico m. log., nepotul lui Vlad Călugărul. *M. stol. 1514 mai 8—1521 nov. 30*; stol. (fost) 1529 apr. 14 (altul?) a participat la luptele lui Radu de la Afumați cu turcii¹.

¹⁾ MO, 1961, nr. 10—12, p. 804, GB, 1967, p. 825 și SV, 1970, p. 124.

LĂUDAT (din Leurdeni), fiul lui Badea Cotescu; = Voica¹. Fără titlu (jupan) 1531—1532; cluc. (jupan) 1533 febr. 7 — mart. 18; *m. cluc. (în sfat) 1533 apr. 16*. + cu acest titlu la 1533 sept. 2, □ bis. sa din Hîrtești-Muscel². Copii: Jitian, □ în aceeași bis. și Calea = Sîrbu log.³ și mama lui Lăudat din Vlădeni m. log.

¹⁾ *Inscripții*, I, p. 126, DIR, XVI/2, p. 128 și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 221. ²⁾ *Inscripții Buc.*, p. 508 și *Inscripții*, I, p. 125. În *Quellen*, IV, p. 499 se afirmă că a fost ucis de Moise vodă. ³⁾ DIR, XVI/3, p. 193 (doc. 1564 iun. 12).

LĂUDAT DIN VLĂDENI¹, fiul lui Sîrbu log.² și al Calei, care era fiica lui Lăudat (din Leurdeni) m. cluc³. Grămătic și log. 1568 mai 23—1579 ian. 10. „Învăță” la redactarea unor hrisoave 1571 iul. 11, 1573 mai 29, 1579 ian. 10. Scrie hrisoave <1571—

1572 aug. >. *M. log.* 1582 aug. 12 — <1583> iul. 15. Fiii săi, Tudor log. și Dragomir post., nu au devenit dregători ⁴; un alt fiu al său, Radu diac, scria un hrisov la 1588 febr. 9 ⁵.

¹) Așa i se spune la 1571 mai 2 (DIR, XVI/4, p. 18). ²) DIR, XVI/3, p. 337. ³) *Ibid.*, p. 193. ⁴) Doc. 1610 ian. 10 (DIR, XVII/1, p. 426). ⁵) DIR, XVI/5, p. 350.

LECA, v. (Racotă) Leca.

MANDEA, fiul lui Dragomir m. stol.; nepotul doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul; frate cu Balea m. spăt. *M. com.* 1600 mai 15 — iul. 9 (al lui N. Pătrașcu). Com. (fost) 1602 apr. 6—1604 mai 21. Fiica sa, Neacșa, = Drăghici din Mănești ¹.

¹) Ionașcu, *Documente*, p. 14.

MANEA PERȘANU, fiul lui Manea Negrul m. vist. ¹; = Vlădaia ², f.ica lui Dimitrie Ghizdavăț, □ 1528 la m-reă Seaca; cumnat cu Teodor din Drăgoești m. log. ³.

Post. (slugă domnească) 1498 sept. 25; *cluc.* (în sfat) 1512 mai 26; f. *cluc.* 1519 sept. 16; *cluc.* (is.) 1520 sept. 2; vlastelin al lui Neagoe Basarab ⁴; *m. stol.* (el?) 1525 mai 30 — aug. 19 (al lui Vladislav al III-lea); *m. vor.* 1525 sept. 8 — 1527 iul. 19. Vlastelin al lui Radu de la Afumați, care-l considera „din casa” sa ⁵; *f. m. vor.* (în sfat) 1528 mai 5; *vor.* 1537 iul. 3. Ctitorul bis. Sf. Nicolae-Andronești din Țirgoviște și al m-rii Seaca ⁶, unde a fost probabil □.

¹) DIR, XVI/2, p. 230. V. și T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 84.

²) BCMI, 1940, p. 5. V. și GB, 1967, p. 815, „Anuarul Com. Mon. ist.”, 1942, p. 144 și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 56. ³) Cei doi figurează unul lângă altul în pomelnicul m-rii Argeș între boierii mari ai țării (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 311). ⁴) DIR, XVI/1, p. 150. ⁵) DIR, XVI/2, p. 13.

⁶) Pe un patrafir de la această m-re, din 1528 iul., poartă titlul de m. *cluc.* („Anuarul Com. Mon. ist.”, 1942, p. 151); pe piatra de mormânt a soției sale, din 1528 ian. 2, e însă m. *vor.*

MANTA. *M. post.* 1593 febr. 3 — aug. 18; *m. pah.* 1593 sept. — 1594 oct. 31. Trimis de Mihai Viteazul să asedieze Brăila (1595) ¹. *M. ban* <1596> aug. 31—1598 oct. 5. Dispare după această dată.

¹) *Istoria*, p. 58. Dintr-un doc. din 1594 aug. 29 (DIR, XVI/6, p. 149), rezultă că era rudă cu boierii din Brincoveni. Menționez că un Manta post. este trecut în pomelnicul m-rii Argeș între „grecii țarigrădeni” (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 313).

MARCEA = Marga, fiica lui Pîrvu (I) Craiovescu și sora lui Neagoe Basarab ¹. *M. post. (is.) 1510 apr. 1*; *m. post. 1510 apr. 24—1512 ian. 8*. Copii: Matei ban din Caracal + în lupta de la Boian din 1559, împotriva lui Petru vodă; Vilsan din Caracal = Maria, fiica Calei din Brîncoveni; Matei = Stanca a avut mai mulți copii: Radu post., Velica, Marga = Ivan post. și Caplea = Oxotie aga. Vilsan a avut trei fii: Danciu, Datco și Radu; primul a ajuns m. vor. ² și a fost tatăl lui Matei Basarab.

¹) *Inscripții Buc.*, p. 627. Aci figurează ca m. post. la 1518—1519. V. și AO, 1932, p. 29. Menționez că în sec. XVI a mai existat un Marcea grămătic (doc. 1520 sept. 2, DIR, XVI/1, p. 33). V. și *ibid.*, p. 368. Despre el v. Petroșanu Dr., *Data Evangheliarului dăruit m-rui Bistrița de Marcea postelnicul* (RIR, VII, 1937, p. 395—397). ²) AO, 1932, p. 29—30, DIR, XVII/1, p. 369 și SV, 1970, p. 118.

MIHAI (VITEAZUL), fiul Tudorei din Orașul de Floci ¹; nepotul (?) lui Iane banul; = Stanca, fosta soție a lui Dumitru post. din Vîlcănești ², nepoata lui Dragul post. din Mănești ³; Stanca era fiica Neacșei ⁴.

În tinerețe a fost negustor ⁵. Pribeag probabil în timpul domniei lui Petru Cercel (1583—1585); ban de Mehedinți <1588> ian. 1—nov. 29 (perioadă în care unchiul său Iane era m. ban); *m. stol. 1588 dec. 12—1591 mai 22*; *m. post. 1591 iun. 1—dec. 18*; *m. agă <1592> iul. 10* ⁶; *m. ban <1593>* ⁷. Pribeag, apoi domn (1593—1601).

¹) După cum se știe, asupra originii și familiei lui Mihai Viteazul s-au purtat discuții aprinse în istoriografia noastră mai veche. Menționez câteva din lucrările mai importante: Crăciun I., *Originea lui Mihai Viteazul*, Cluj, 1936, 10 p.; Filitti C.I., *Mama și soția lui Mihai Viteazul* (CL, LIII, 1921, p. 609—627) și Craiova, 1934, 32 p.; Filitti C. I., *Cu privire la banul Iane, unchiul lui Mihai Viteazul* (AO, XIII, 1934, p. 495—496); Iorga N., I. *În jurul lui Mihai Viteazul. II. Originea lui Mihai Viteazul după o cronică românească*, Buc., 1936, 33 p.; Minea I. și L.T. Boga, *Despre Iane mare ban de Craiova și ceva despre Mihai Viteazul*, Iași, 1934, 32 p. (din CI, X—XII, 1934—1936, nr. 2, p. 33—64); Nicolaescu St., *Filiațiunea lui Mihai Viteazul pe bază documentară*, Buc., 1936; idem, *Doc. slavo-române*, p. 296—308; Greceanu, *Gen. doc.*, II, p. 386 și urm.; Kretzulescu Em., *Lămuriri și întregiri cu privire la familia lui Mihai Vodă Viteazul* (RIAF, vol. X, 1909, p. 181—191); P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, Buc., 1936, cap. *Originea lui Mihai Viteazul*; Lupaș I., *Tudora, mama lui Mihai Viteazul*, în vol. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, I, Buc., 1928, p. 117—121. ²) Doc. 1613 ian. 16 (DIR, XVII/2, p. 141). V. și DIR, XVI/5, p. 384. Despre data căsătoriei și familia primului soț al Stancăi (care era rudă cu Buzeștii), v. MO, 1965, nr. 5—6, p. 415—416. ³) Doc. 1646 febr. 10 (Acad., CCXCIV/4). ⁴) DIR, XVI/5, p. 384. ⁵) V. doc. din 1622 ian. 11, unde se afirmă că

a fost „neguțătoriu și boiaren“ (DIR, XVII/4, p. 78). ⁶⁾ El însuși spune că a fost „mare agă la Ștefan vodă“ (DIR, XVI/6, p. 128). La 1598 sept. 6, Mihai Viteazul înșiră dregătoriile ocupate de el în ordinea: m. stol., m. post., m. agă și m. ban (*ibid.*, p. 341). V. și P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 23–26. ⁷⁾ El însuși declara la 1594 febr. 20 că a fost m. ban (DIR, XVI/6, p. 103). V. și Filitti C. I., *Mihai Viteazul mare ban de Craiova* (AO, X, 1931, p. 303–304), Minea I., *Note <Mihai banul>* (CI, VIII–IX, 1932–1933, nr. 3, p. 361); AO, 1932, p. 331–332 etc.

MIHAIL (MIHĂILA), fiul lui Stan Debelul m. spăt. (?) ¹⁾ *M. vor. 1583 sept. 5–1584 mart. 11*. Tăiat de Petru Cercel (1584) ²⁾.

¹⁾ V. St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 280–281. Aci se reproduc și inscripțiile pietrelor de mormint a Hrisafinei, fiica lui Mihai m. ban., moartă în vremea domniei lui Mihnea Turcitul, și a lui Constantin, fiul aceluiasi. ²⁾ *Istoria*, p. 53, *Istoriile*, p. 66. După cum rezultă dintr-o relație din 1584, fostul vornic a fost tăiat, „la Paștele acestea“ (Veress, II, p. 302).

MIHALCEA, v. Caragea Mihalcea.

MIHĂESCU, v. Radu Mihăescu.

MIHNEA DIN BĂDENI, fiul lui Vlad spăt. din „casa“ lui Vlad Călugărul și al jupaniței Stana ¹⁾; cumnat cu Balaurm. log., care ținea pe o soră a lui ²⁾.

Vătaf 1520 ian. 3; șet. (is.) 1520 nov. 3; *m. post. 1525 oct. 23 — dec. 17*; post. (is.) 1526 mai 19; *m. post. 1527 sept. 10–1528 nov. 10*; post. (fost) 1535 nov. 23; vist. 1536 febr. 16. Copii: Vlad, Udriște, Badea post., Preda, Stana = Balog Ianăș, fiul lui Grigore din Boldești și Caplea — Neagoe stol., al căror fiu, Mihalcea din Pătîrlage, a fost începătorul familiei Cîndescu-Mihălcescu ³⁾. Frații lui Mihnea, Radu și Vlad, nu au fost dregători.

¹⁾ DIR, XVI/2, p. 195 și Florescu, *Divanele*, p. 334. Greceanu îl considera fiul lui Frăcea, fratele lui Vlad (*Gen. doc.*, I, p. 68), iar N. Iorga îl crede fiul lui Udriște din Mărgineni (Hurmuzaki, XI, p. XXI). ²⁾ DIR, XVI/2, p. 200 (doc. 1536 febr. 16). ³⁾ DIR, XVI/3, p. 382 și Florescu, *op. cit.*, p. 334.

MIROSLAV DIN RÎFOV ¹⁾, origine necunoscută; = nepoata lui Fîrtat vor. (soția sa era fiica Buicăi, care era fiica lui Fîrtat) ²⁾. Grămătic (log.) 1560 iul. 6 — 1571 apr. 10 (scrie foarte des hrisoave); log. (boier) 1576 iul. 15; *m. log. 1577 ian. 20–1580 mart. 19*; log. (fost) 1580 apr. 19; *f. m. log. (în sfat) 1580 mai 14; m. log. 1584 ian. 8–1585 mart. 25*. După mazilirea lui Petru Cercel, a fugit cu acesta în Trans. (1585) ³⁾, de unde s-a întors apoi la Mih-

nea Turcitul. *M. vist.* 1586 dec. 18—1589 iul. 19; *f. m. vist.* 1590 apr. 24; *log. (în sfat)* 1594 iun. 3; *m. log.* 1595 febr. 12 — iul. 24. Alături de Dan vor., ar fi uneltit împotriva lui Mihai Viteazul la 1595⁴, dar a rămas mai departe în țară. *F. m. log. (în sfat)* 1596 febr. 1—1597 oct. 6. A semnat alături de ceilalți mari boieri jurământul către împăratul Rudolf al II-lea la 1598⁵. După unele știri, ar fi fost arestat de Mihai Viteazul la 1599, sub acuzația de participare la complot⁶. *M. log.* (în Ț. Rom., al lui Nicolae Pătrașcu) 1599 dec. 28—1600 iul. 6; *log. (fost)* 1602 apr. 6 — mai 25; *f. m. log. (în sfat)* 1603 apr. 22—1608 mai 29 (cu întreruperi). La 1606 sept. 29 a fost trimis de Radu Șerban, ca boier „de încredere”, în fruntea unei solii pentru rezolvarea unor diferențe de frontieră cu Trans.⁷ □ la mitropolia din Tîrgoviște, împreună cu un fiu al său, Avram post., mort de tînr⁸. Un alt fiu al său, Ionașco post., nu a devenit nici el mare dregător, ajungînd „în sărăcie și în datorie și în neputință”⁹. A fost soțul unei nepoate a lui Cernica m. vor. O fiică a lui Miroslav log., Hierîca, = Ivan post. din Văcărești¹⁰ a fost bunica lui Ianache Văcărescu, care a fost mare dregător al lui Constantin Brîncoveanu. Miroslav a avut și un frate, Diicu, care nu a devenit dregător¹¹.

¹⁾ I se spune din Rîfov la 1580 febr. 6 (DIR, XVI/4, p. 450). ²⁾ Doc. 1579 aug. 3 (*ibid.*, p. 411). V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 88—90, unde se afirmă că Miroslav a fost soțul unei fiice a lui Udriște (II) banul din Mărgineni (deci cumnatul lui Radu Șerban) și RIR, 1941—1942, p. 83, nota 3, unde soției sale i se spune Calea. ³⁾ Veress, III, p. 75 (i se spune Mirizlau). V. și p. 78—79. ⁴⁾ Szamosközy, p. 104. ⁵⁾ Hurmuzaki, XII, p. 359. ⁶⁾ SMIM, V, p. 187. În același an a semnat tratatul cu Andrei Báthory, alături de ceilalți boieri (Hurmuzaki, III, p. 330—331). La 1601 sept. 8 și <1604> este enumerat printre boierii de seamă ai țării care trebuiau să primească scrisori și daruri din partea imperialilor (Hurmuzaki, XII, p. 1231 și Veress, VII, p. 216). ⁷⁾ *Ibid.*, p. 306—307 și *Monumenta Comitialia Regni Transylvaniae*, V, p. 427—429. Despre legăturile sale mai vechi cu Trans., v. *Socotelile Brașovului*, p. 19, Hurmuzaki, XI, p. 837 *passim*. ⁸⁾ Doc. 1615 iul. 14 (DIR, XVII/2, p. 420). ⁹⁾ Doc.: 1623 nov. 22, 1626 apr. 29, 1633 mart. 11, 1650 aug. 2 etc. (DIR, XVII/4, p. 353, DRH, vol. XXI, p. 105 și Acad., CLXXXIII/58). ¹⁰⁾ Doc. 1637 mart. 15 (ASB, Peceți, 50). ¹¹⁾ Doc. 1579 ian. 11 (DIR, XVI/4, p. 364).

MITREA DIN HOTĂRANI, fiul lui Dragomir din Curtișoara (?); = Neaga din Cislău, fiica lui Vlaicu vist. din Rumceni și Cislău¹, nepoata lui Ivăniș vor., înfiată de acesta; ajunsă roabă la turci, a fost răscumpărată de Dumitrache Chiriță m. post.² Rudă cu Mihnea Turcitul, ceea ce explică dușmănia sa față de Mihai Viteazul. *M. com.* 1569 mart. 25—1574 aug. 7; *m. vist.* 1574 sept. 4—1578

iun. 30. Trimis cu oaste de Alexandru Mircea contra lui Vintilă, domnul pus de Ioan vodă Viteazul (1574)³. Aduce apoi steagul de domnie al lui Mihnea Turcitul, ruda sa (1577)⁴, al cărui prim sfetnic a fost⁵; *m. vor.* 1578 *iul.* 2—1581 *aug.* 9; *f. m. vor.* 1582 <iun—aug.> 10—1583 *sept.* 6. A fugit în Trans. la venirea ca domn a lui Petru Cercel (1583)⁶; *m. vor.* 1585 *apr.* 16—1586 *dec.* 17; *f. m. vor. (în sfat)* 1587 *ian.* 8—1589 *mai* 19 (cu intermitențe); *m. vor.* 1589 <*aug.*> —1591 *mai* 22; *f. m. vor. (în sfat)* 1592 *mart.* 28 — *dec.* 3; *f. m. vor.* 1593 *apr.* 25; *m. log.* 1593 *mai* 18 — *aug.* 18; *m. vor.* 1593 *oct.* 25—1594 *sept.* 21; *vor. (fost)* 1595 *dec.* 28. A făcut parte din solia care a încheiat tratatul de la Alba Iulia⁷; *f. m. vor. (în sfat)* 1596 *febr.* 1 — *aug.* 13. Ucis de Mihai Viteazul pentru hiclenie (1596)⁸. Ctitorul bis. Sf. Gheorghe Vechi din București, numită și a lui Mitrea *vor.*⁹, precum și al m-rii Hotărani-Romanați (1587—1588). Nu a avut copii¹⁰; ocinele sale au rămas nepoților, Drăgușin și Mihail post., care erau născuți din doi frați¹¹.

¹) Doc. 1575 *apr.* 5, 1644 *ian.* 7 (DIR, XVI/4, p. 172, ASB, ep. Argeș, XLVII/6). V. și Filitti C. I., *Neamul doamnei Neaga și m-rea Aninoasa (azi Buda din Buzău)*, Buc., <f. a.>. Despre rudele doamnei Neaga v. și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 282—283. ²) Doc. 1601 *mai* 5 (DIR, XVII/1, p. 13). V. și St. Nicolaescu, *op. cit.*, p. 304. ³) *Istoria*, p. 52, *Istoriile*, p. 62. ⁴) *Istoria*, p. 53. ⁵) DIR, XVI/4, p. 447 și 462 (doc. 1580 *ian.* 20 și *mart.* 16). ⁶) Veress, II, p. 299—302 (el este numit aci Dumitru *vor.*). ⁷) Ionașcu I., *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia, 1595* (AIIC, V, 1962, p. 123—124). ⁸) Doc. 1597 *iul.* 1, 1601 *dec.* 14 (DIR, XVI/6, p. 281, XVII/1, p. 25). Despre Mitrea v. și AO, 1929, p. 230, I. Ionașcu, *Documente*, p. 9—10. ⁹) Doc. 1664 *mart.* 6 (Acad., CCCLXXIV/244). ¹⁰) DIR, XVI/6, p. 193. ¹¹) DIR, XVII/1, p. 190—191.

NEAGOE. *M. spăt.* 1522 *febr.* 3—1523 *apr.* 4. A murit în lupta de la Grumazi¹.

¹) *Istoria*, p. 45 și *Istoriile*, p. 39, unde i se spune Tătarul (greșit pentru spătarul). V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 36. În pomelnicul m-rii Argeș, între boierii căzuți în luptă cu turcii, figurează doi boieri Neagoe, cu titlul de spăt. și unul Neagoe vist. (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 310 și GB, 1967, p. 803—804).

NEAGOE = Anca din Coiani, fiica lui Șerban m. ban din Izvorani și a Mariei, care era fiica lui Radu Craiovescu¹. *M. ban* 1560 *iun.* 1 — 1562 *iul.* 31; *f. m. ban* <1563—1567> *aug.* 13; *f. m. ban (în sfat)* 1563 *oct.* 22, 1566 *aug.* 27; vlastelin și prim sfetnic al lui Petru cel Tânăr; *f. m. ban (is.)* 1566 *oct.* 21; *f. m. ban (în sfat)*

1567 apr. 5—30, 1568 ian.*25. Împreună cu soția sa, Anca, a fost ctitorul bis. din Coiani². Fiica sa, Maria, = Radu post. și apoi cu Nica arm., a fost mama lui Radu Șerban, viitorul domn.

¹) AO, 1932, p. 34, DIR, XVI/3, p. 107, 181. ²) RI, 1924, p. 155.

NEAGOE (BASARAB), fiul lui Pîrvu Craiovescu m. vor.¹ sau al lui Basarab Țepeluș[?]; frate cu Preda banul; = Despina (Branco-vici)². Post. 1501 ian. 28; m. post. 1501 dec. 15—1509 iun. 19; m. com. 1510 apr. 24—1511 nov. 28. A participat la luptele Craioveștilor pentru preluarea puterii în țară, ucigîndu-l pe Vlăduț voievod, în locul căruia a devenit domn (1512—1521). □ m-rea Argeș (1521).

Fiul său, Teodosie, a ajuns și el domn, iar cele două fiice, Ruxandra și Stanca, au fost soțiile lui Radu de la Afumați și, respectiv, Ștefăniță vodă.

¹) *Istoriile*, p. 33. V. și AO, 1932, p. 141—151 și DIR, XVI/5, p. 404 (doc. 1589 mai 17). Neagoe apare alături de cei patru frați Craiovești la 1501 ian. 28 (DIR, XVI/1, p. 2). ²) V. I. C. Filitti, *Despina, princesse de Valachie, fille presumée de Jean Brankovitsch* (RIR, I, 1931, f. III, p. 241—250), „Valachica”, 1969, p. 47—54, SV, 1970, p. 113 și urm., 130.

NEAGOE DIN BUDEȘTI, fiul lui Neagoe m. vor. din Periș și al Caplei, nepoata lui Vlad Călugăru¹; frate cu Teodosie m. ban din Periș². Fără titlu 1543 mai 20; m. vist. 1548 mai 4 — 1552 iun. 2; m. pah. (el?) 1553 ian. 25 — mart. 20; m. vist. 1553 iul. 11 — 20.

¹) DIR, XVI/4, p. 142. ²) DIR, XVI/2, p. 301 și IV, p. 446.

NEAGOE DIN MĂRGINENI, fiul lui Drăghici vor. din Mărgineni¹. Fără titlu 1498 febr. 16—1510 mai 27; vlastelin 1510 mai 27; m. com. 1525 mai 30 — aug. 18 (al lui Vladislav al III-lea); m. post. (același?) 1527 sept. 10.

¹) DIR, XVI/1, p. 59.

NEAGOE DIN PERIȘ, fiul lui Socol; = Caplea, fiica lui Staico din Băjești m. log. și a Caplei, fiica lui Vlad Călugăru¹, de la care a moștenit o mare avere.

M. post. 1516 nov. 3—1522 febr. 3; m. vist. 1525 febr. 10—1526 aug. 22. Dregător din „casa” lui Radu de la Afumați²; m. vor. 1527 sept. 9—1529 nov. 24. Ucigașul lui Radu de la Afumați (1529), împreună cu Drăgan post., cumnatul său³. După moartea

lui Radu de la Afumați, rămîne un timp stăpîn al țării, alături de celălalt ucigaș. Trimis de Moise vodă cu oștile în Trans. (1529) ⁴. Ucis de Moise vodă o dată cu Drăgan post. (1530) ⁵.

A avut mai multe fiice: Maria = Ivan din Ruda m. log. (din care se trag boierii Rudeni); Caplea = Cîrstian, cu care nu a avut copii și Stana. Fiii lui Neagoe, Neagoe din Budești și Teodosie din Periș, au fost și ei dregători ⁶. Neagoe este bunicul boierilor din Bucov, Cocorăști și Rudeanu, care vor juca un important rol politic.

¹) AO, 1932, p. 163 și DIR, XVI/1, p. 14—15. V. și Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320 și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 246, n. 1. ²) DIR, XVI/1, p. 15. Despre el v. și Veress, *Acta et epistolae*, I, p. 139. ³) *Istoria*, p. 46, *Istoriile*, p. 43. ⁴) AO, 1932, p. 164 și Hurmuzaki, XI, p. 853. ⁵) *Istoria*, p. 47 și MO, 1961 nr. 7—9, p. 506. Despre el v. și AO, 1939, p. 423 și 1943, p. 45—47 și Palade T., *Radu de la Afumați*, p. 78—79. ⁶) DIR, XVI/4, p. 142. V. și GB, 1967, p. 821—822.

NECULA DIN SMÎRDĂȘTEȚ. *M. port. (același?) 1582 nov. 17 — ante 1589 apr. 2; m. arm. (în sfat) <1594 după iun. 23>; m. arm. <1594> aug. 17; arm. 1599 dec. 15; arm. (fost) <1602> aug. 23; f. m. arm. 1608 iun. 15; arm. (fost) 1609 iul. 8—1615 iul. 6; m. pit. (el?) 1619 iun. 28.* Fiii săi, Cioane post. și Gheorghe, nu au ajuns dregători ¹.

¹) DIR, XVII/4, p. 557.

NEDELCO (din Balaci) = Anca ¹. *M. stol. 1548 mai 4—1552 iul. 2; 1553 iul. 11 — iul. 20; m. vor. 1560 ian. 9—1568 iun. 8.* Ctitor la m-rea Tismana, unde a zugrăvit bis. (1565). O fiică a sa = Drăgan banul, cu care nu a avut copii ².

¹) Ștefulescu Al., *M-rea Tismana*, p. 134. V. și *Gen. doc.*, I, p. 95 și urm. ²) DIR, XVI/6, p. 40—41.

NEGREA. *M. spăt. 1595 dec. 28—1599 sept. 22* ¹. Trimis de Mihai Viteazul cu alți trei boieri să „ție” Mold. (1600) ². Încercînd să organizeze o mișcare în favoarea lui Mihai Viteazul, împreună cu banul Udrea din Băleni, a fost ucis de Simion Movilă (mai 1601) ³. Fiul său, Ionașco com., = Neacșa, fiica lui Cernica m. vor., nu a mai ajuns mare dregător ⁴.

¹) Ca spăt. a semnat jurămîntul din 1598 către împăratul Rudolf al II-lea, alături de ceilalți mari boieri ai țării (Hurmuzaki, XII, p. 359). ²) *Istoria*, p. 78. ³) *St. doc.*, IV, p. V și Veress, VI, p. 256—257. Referindu-se la uciderea banului Udrea și a spătarului Negrea de către Simion Movilă, „fără nici o judecată”, după ce aceștia s-au „deslipit” de Mihai

Viteazul și li s-a garantat viața de către Ioan Zamoyski, regele Poloniei scria domnului: „nu putem să lăudăm o purtare așa de aspră și de aprigă a măriei tale”, și-i cerea ca boierii „să nu fie lipsiți de capetele lor fără judecată și fără dreptate” (I. Corfus, *Documente*, p. 22–23). ⁴⁾ Doc. 1614 iul. 4 (DIR, XVII/2, p. 289).

NICA = Maria din Coiani, care era fiica lui Neagoe m. ban și a jupaniței Anca din Coiani ¹. *M. arm.* 1586 iul. 18 — *ante* 1588 iun. 13; *f. m. arm.* 1588 iun. 13–26; post. II (?) 1589 mai 17 (așa i se spune în doc.) ². Fiul soției sale, Șerban, a ajuns mare dregător și domn (Radu Șerban) ³.

¹⁾ AO, 1931, p. 34 și DIR, XVI/5, p. 365 (doc. 1588 iun. 12). ²⁾ Nica post. era solul lui Mihnea Turcitul în Trans. la 1589 (Hurmuzaki, XI, p. 838). ³⁾ Maria din Coiani a mai fost = Radu post. (doc. 1580 mart. 16, DIR, XVI/4, p. 462).

NICOLAE, v. Coci (Nicolae).

OANCEA. Grămătic 1491 sept. 3–1510 mai 27 ¹; cluc. și grămătic 1507 iun. 20; *m. log.* 1510 sept. 8–1512 ian. 8. A fost ucis din porunca lui Neagoe Basarab ².

¹⁾ După părerea lui T. Palade, ar fi același cu Oancea din Batiu (*Radu de la Afumați*, p. 77). ²⁾ „Studii”, 1968, nr. 5, p. 928. V. și SV, 1970, p. 121.

OANCEA (DIN BATIU). *Pîrc. (de P.)* 1512 iul. 30–1520 nov. 26; pit. (?) 1515 iul. 26; is. 1518 aug. 16; *m. vist.* 1522 febr. 3–1524 apr. 4. După moartea lui Neagoe Basarab, s-a refugiat în Trans. (1523) ¹. A fost membru al soliei care a cerut la Poartă investirea ca domn a lui Radu Bădica ². S-a „hiclenit”, furind 400 de galbeni din averea lui Neagoe Basarab, motiv pentru care Radu de la Afumați îi confiscă averea ³. + în cursul luptelor cu turcii, probabil în anul 1524 ⁴. Printre urmașii săi se numără Ivan din Ruda m. log. și Ivan Noroceia m. vor. ⁵.

¹⁾ Aci a primit pămînturi de la Ludovic al II-lea, împreună cu Pirvu Craiovescu și Harvat log. (Veress, *Acta et epistolae*, I, p. 126–127, unde i se spune Wancha Vyzther). ²⁾ Bogdan, *Relațiile*, p. 171. ³⁾ DIR, XVI/2, p. 47. ⁴⁾ Palade T., *Radu de la Afumați*, p. 77–78, GB, 1967, p. 809 și BOR, 1965, nr. 3–4, p. 310. ⁵⁾ Informație de la D. Pleșia.

OPREA (DIN SĂLĂTRUC?), fiul lui Dan vor.; = Rada, fiica jupaniței Voica ¹. Slug. (jupan) 1533 oct. 13; pit. (el?) 1537 iul. 15 ²; med. (în sfat) 1545 mai 28; *m. slug.* (is.) 1547 ian. 20;

m. spăt. 1548 ian. 10 — apr. 18 (același?); *m. vor. 1548 mai 7 — iul. 2*; *m. log. <1548>?* Fratele său s-a numit Dragomir³.

¹) DIR, XVI/2, p. 148–149. După părerea lui G. D. Florescu, Oprea vor. ar fi alt personaj (*În amintirea lui C. Giurescu*, p. 243, nota 3). N. Iorga crede că tot el a fost și m. log. al lui Mircea Ciobanul (Hurmuzaki, XI, p. II, nota 4). V. și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 74–75, o scrisoare a lui Oprea m. log.²) Un Oprea log. „familiar” al domnului, era sol în Trans. la 1542 (*Quellen*, III, p. 153), iar un Oprea pah. este amintit la 1535 (*ibid.*, II, p. 418). ³) DIR, XVI/2, p. 148.

OXOTIE, grec (din Pogoniani)¹; = Caplea, fiica lui Matei al Margăi din Caracal². *M. agă 1567 dec. 10–1568 mai 23*; agă (is.) 1568 Ctitor la m-reă Simo Petru — unde a zidit un turn — și al mai 23. m-rii Ghiromiriu din Ianina. A fost primul agă din Ț. Rom.

¹) Oxotie aga este trecut în pomelnicul m-rii Argeș între boierii „greci țarigrădeni” (BOR, 1965, nr. 3–4, p. 313). ²) DIR, XVI/3, p. 260. V. și AO, 1936, p. 125. Soția sa era nepoata Margăi (DIR, XVI/4, p. 411).

PANĂ (PANO), grec. *M. vist. 1593 ian. 9 — apr. 25*; *m. stol. 1593 iul. 19*; *m. com. 1593 sept. — 1594 sept. 6*; *m. ban 1598 mart. 25 — mai 23*; semnează ca vist. tratatul lui Mihai Viteazul cu Andrei Báthory din 1599¹; *m. vist. 1601 ian. 26–1602 iun. 20*. A slujit prin țări străine și cu vărsare de sînge lui Simion Movilă, care l-a răsplătit²; vist. (fost) 1609 ian. 24 — aug. 22; *f. m. vist. și vist. (în sfat) 1611 apr. 5–1613 mai 25*. Favoritul lui Radu Mihnea, al cărui vlastelin era³ și în timpul căruia apare uneori primul în sfat, deși nu avea dregătorie. + ante 1613 nov. 17, cînd o parte din averea sa este întărită ginerelui său, Vasile vist.⁴. A fost ucis de boierii din Țințăreni. □ m-reă Sf. Ecaterina din București, numită și m-reă lui Pană vist.⁵. Fiica sa, Catrina, = Vasile m. vist.⁶ a fost mama Mariei, soția lui Trufanda vist., cu care a început familia Pîrșcoveanu⁷.

¹) Hurmuzaki, III, p. 330–331. ²) Doc. 1602 febr. 1 (DIR, XVII/1, p. 31). G. D. Florescu arată că Pană l-a ucis pe Moise Székely în lupta de la Brașov din 1603 (*Cîteva neamuri*, p. 23–24). Daniile lui Simion Movilă i-au fost întărite și de Radu Șerban (DIR, XVII/1, p. 360). ³) Doc. 1633 apr. 30 (ASB, Cotmeana, X/1 și 2). ⁴) DIR, XVII/2, p. 206–207. ⁵) Doc. 1626 febr. — apr. (DRH, XXI, p. 21). ⁶) Doc. cit. din 1613 nov. 17 și 1673 mai 11 (Acad., CLIX/5). ⁷) Despre Pană vist. și fam. sa v. și LAR, IX, 1905, p. 97–102, unde se dă și un arbore genealogic, și C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterina din București*, Buc., 1927, p. 12–13.

PAȘADIA, v. Radu Pașadia.

PĂTRU DIN BĂLENI, frate cu doamna Voica, soția lui Pătrașcu cel Bun ¹ și cu Radu din Băleni m. cluc. Ban 1569 oct. 16—1582 aug. 27. Făcut mare dregător de Petru Cercel, care se dădea drept fiul lui Pătrașcu cel Bun, și deci cumnatul lui Pătru din Băleni; *m. log. 1583 sept. 5 — dec. 27*; f. m. log. 1587 febr. 21 ²; log. (fost) ante 1589 iun. 13 (era bătrîn).

Copii: Ivașco, ce a devenit și el mare dregător, Pătru post., Radu post., Ivan slug., Dumitru cluc.; Ivan a avut două fete: Stana și Erina ³, iar fiul lui Dumitru, Mihăilă arm., nu a devenit mare dregător ⁴.

¹) AO, 1929, p. 230. Despre el v. și *Gen. doc.*, I, p. 263. ²) Un Petre log. se afla la 1585 în Trans., cu alți boieri, printre care și Radu cluc. (Hurmuzaki, XI, p. 830). ³) Doc. 1631 nov. 10 (MIB, nr. 27212). La 1618 oct. 10 sînt amintiți Pătru post. și Ivașco, fii mai mici, și Dumitru cluc. și Radu post., fii mai mari (DIR, XVII/3, p. 251). ⁴) Doc. 1640 febr. 16 (MIB, nr. 27223). Despre Băleni v.: *Gen. doc.*, I, p. 259—340; Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 3031—3048; Lecca, *Familiile boierești*, p. 21—27; Filitti C. I., *Arhiva*, p. 16—56.

PĂTRU DIN LUCIANI, fiul lui Dragomir m. vor. ¹; = Păuna, fiica Lucreției, care era sora doamnei Ecaterina Salvaressi, soția lui Alexandru Mircea voievod și mama lui Mihnea Turcitul ². Soția sa era deci nepoata lui Alexandru Mircea și vara lui Mihnea Turcitul. Prin căsătorie, era cumnat cu Pîrvu din Cioroiși m. cluc. Cluc. (jupan) 1580 febr. 6 — mart. 12; *m. spăt. 1585 apr. 16 — 1591 mai 22*; favorit al lui Mihnea Turcitul, care l-a trimis sol în Trans. ³. Spăt. (fost) <1591—1592> — 1594 apr. 3.

¹) Doc. 1580 febr. 6 și 1617 febr. 16 (DIR, XVI/4, p. 449, XVII/3, p. 100).

²) N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 7 și 77. Ioan di Marini Poli — cumnatul său — îi spune spătarul cel mare „Richiacana”. ³) Hurmuzaki, XI, p. 832 și 835. Despre abuzurile sale v. DIR, XVI/6, p. 110.

PEIA = Neacșa, fiica lui Harvat m. log. ¹. *M. port. (în sfat) 1526 febr. 6*; port. 1527 sept. 10, 1529 apr. 14, sept. 25; 1533 sept. 5—10. Ucis de Vlad Vintilă (1534) ². O fiică a sa, Calea, = Datco m. arm. (din Brîncoveni).

¹) AO, 1932, p. 135 și DIR, XVI/2, p. 39 și 311. Dintr-un doc. din 1533 sept. 5, rezultă că mama Neacșei se numea Maria și era fiica lui Ianăș cluc. (*ibid.*, p. 145). V. și pomelnicul m-rii Argeș, unde este trecut tot neamul acesta de boieri (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 305). V. și GB, 1967, p. 825—826. ²) Dintr-un raport al lui Aloisio Gritti, din anul 1534,

rezultă că Peia era „ghiaur sirb” și că a fost trimis de Vlad vodă în acel an să ducă haraciul la Poartă, însoțindu-l apoi pe Gritti în Ț. Rom. Tot el informase pe turci despre intenția lui Vlad Vintilă de a se răscula, motiv pentru care a fost ucis de domn la Pitești, împreună cu Vilsan log. și Stan pirc. (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms.).

PERȘANU, v. Manea Perșanu.

PÎRVU, v. Craiovescu Pîrvu.

PÎRVU DIN CIOROIAȘI, fiul lui Stepan m. cluc.¹; = Benetta sau Benedetta, fiica Lucreției, care era sora doamnei Ecaterina Salvaressi, soția lui Alexandru Mircea². Soția sa era deci nepoata lui Alexandru Mircea și vara lui Mihnea Turcitul, Pîrvu fiind om de „casa” acestora. Prin căsătorie, era cumnat cu Pătru din Luciani m. spăt.

Cluc. II 1574 ian. 4, 1577 mai 20, 1578 dec. 13; *m. cluc. 1579 dec. 4 — 1583 ian. 3*. A plecat cu ruda sa, Mihnea Turcitul, la Poartă la venirea ca domn a lui Petru Cercel (1583)³; a revenit după domnia acestuia; *m. cluc. 1586 iul. 18—1587 apr. 8*; *m. cluc. (în sfat) 1587 ian. 8 — ian. 28*; *f. m. cluc. (1588—1589) apr. 14*. dată la care miluia o slugă care îl slujise „prin țări străine”⁴; *f. cluc. 1589 apr. 1*; *m. log. 1589 aug. — 1591 mai 22*. L-a slujit pe Mihnea Turcitul în exilul său la Tripoli⁵. A pribegit cu Mihnea Turcitul și a murit la Țarigrad, rămânând dator cu 40 000 de aspri, „birul lui în țară”⁶.

¹) DIR, XVI/4, p. 128, 354 și VI, p. 83. ²) Iorga N., *Contribuțiuni*, p. 7.

³) DIR, XVI/5, p. 362. ⁴) *Ibid.*, p. 353. ⁵) *Ibid.*, p. 458 (doc. 1590 iun. 19).

⁶) *Ibid.*, IV, p. 128 și AO, 1932, p. 444—445.

PÎRVU DIN DRĂGOEȘTI, fiul lui Tudor m. log., frate cu Radu m. log. din Drăgoești¹. Pribeg peste Dunăre după eșuarea răzvrătirii lui Șerban banul (1539), răscumpărându-și viața de la turci². A revenit în țară cu Mircea Ciobanul. *Pirc. (de P.) 1545 sept. 24*; *m. post. 1546 iun. 30—1547 sept. 20*³. A pribegit la Brașov de teama lui Mircea Ciobanul (1548)⁴. Fiul său, Udriște, a ajuns și el mare dregător (tot post.).

¹) DIR, XVI/2, p. 331 și 386. I. R. Mircea își exprima unele îndoieli cu privire la filiația acestuia (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 65). ²) *Ibid.*, p. 61. V. și Ionașcu, *Op.*, p. 160, 168. ³) Un Pîrvu post. este amintit ca sol în Trans. la 1536 (*Quellen*, II, p. 462, 464). ⁴) După părerea lui I. R. Mircea, ar fi murit în pribegie (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 68, 123).

PÎRVU DIN RUȘI, fiul lui Staico m. log. și al Caplei, nepotul de soră al lui Radu cel Mare; = cu sora lui Dimitrie Iacșici ¹. *M. com.* 1504 iun. 15—1508 nov. 11 ². Ucis de Mihnea cel Rău (1509), care i-a necinstit soția; aceasta ar explica uciderea lui Mihnea de către Iacșici.

¹) Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320. V. și Mircea, *Marii logofeți*, p. 138—139. ²) Semnează tratatul din 1507 dec. 3 (Bogdan, *Relațiile*, p. 355).

PREDA, v. Buzescu Preda, Craiovescu Preda.

(RACOTĂ) LECA, albanez ¹; fiul Creaței sau Cheraței ²; frate cu Miho Racotă, devenit și el mai târziu mare dregător.

Agă <1598—1599>. A fost trimis de Mihai Viteazul cu oaste în ajutorul Oradiei Mari, asediate de turci (1598) ³. A complotat împotriva lui Mihai Viteazul, pe care urma să-l asasineze în înțelegere cu turcii (1599). Prins, a fost „muncit și ars” din porunca domnului ⁴. A fost iertat, cu condiția să meargă în Trans. să intre în serviciul lui Andrei Báthory și apoi să-l trădeze. A rămas în Trans. în timpul cît aceasta a fost ocupată de Mihai Viteazul, fiind numit căpitan al cetăților Gherla și Chioar ⁵. *Agă* (la Alba Iulia, în sfat) 1600 iul. 6. La cererea lui Gaspar Kornîș, a predat cetățile ce conducea (sept. 1600), părăsind pe Mihai Viteazul ⁶ și ușurînd astfel unirea trupelor maghiare cu Basta și înfrîngerea domnului, fapt pentru care a fost răsplătit de imperiali ⁷, primind și blazon nobiliar. A rămas apoi în Trans. La 1603 a însoțit pe Nica vist. în solia acestuia la imperiali ⁸. + ante 1606 aug. 17 ⁹, lăsîndu-și soția și mama în mizerie, deși slujise imperialilor ¹⁰. Nu a avut urmași; la 1614 cea mai apropiată rudă a sa se considera Ghinea Racotă, fiul fratelui său, Miho ¹¹.

¹) I se spune „Leka aga albanez” (Veress, VI, p. 357). El afirmă că era din Tarnov (Tyrnabon) din Tesalia (Hurmuzaki, XII, p. 1246). V. și Szamosközy, p. 159. ²) Doc. 1606 aug. 17 și 1640 mart. 16 (DIR, XVII/1, p. 224 și ASB, Actele Fotescu—Nasopol). ³) Szamosközy, p. 111—112. ⁴) Hurmuzaki, XII, p. 478, 515, SMIM, V, p. 186—198. În același an a semnat tratatul cu Andrei Báthory (Hurmuzaki, III, p. 330—331). ⁵) Veress, VI, p. 100—101, 131—132, 139—140, 164, Hurmuzaki, IV/1, p. 90, 106, 128—131 passim, XII, p. 781, Meteș, *Domni și boieri*, p. 8—10, Szadeczki L., *Erdély es Mihály vajda*, p. 340, *St. doc.*, I—II, p. 22, 23, 28, Veress E., *Epistolae G. Basta*, I, p. 413, 451, II, p. 178, 186, 251, 294, 314, 322, 323, 335, 336. În scrisorile sale din 1600 semna Leca „consiliarius et capitaneus” al lui Mihai Viteazul (Hurmuzaki, XII, p. 799, 939, 1016 etc.). ⁶) Veress, VI, p. 178—179, 186—187. ⁷) *Ibid.*, p. 344, VII, p. 95, 118, 127, 128, 139—142, 158—159 passim, Hurmuzaki, XII, p. 1078, 1111, 1246, III, p. 27 și IV/1, p. 332, 337. V. și scrisoarea sa către imperiali, alături de frații Buzești, din 1601 nov. 5 (Veress, VI, p. 471). ⁸) *Ibid.*, VII, p. 169—175. ⁹) Doc. cit. mai sus. ¹⁰) Veress, VIII, p. 34—35.

Aci se spune că avea un frate, Nikati, pe care Veress îl crede Nica vist. În realitate, Nica a fost făcut „fecior de suflet” de mama lui Leca (doc. cit. din 1606 aug. 1). ¹⁾ DIR, XVII/2, p. 319 și 345. Despre Leca v. și Motogna V., *Contribuție la istoria lui Mihai Viteazul*. I. *Un trădător: Aga Leca* (RI, 1934, p. 126—139), SMIM, V, p. 181—182, Lecca, *Familiiile boierești*, p. 310 și urm., I. Sîrbu, *Mihai Viteazul*, II, p. 236 și urm. etc.

RADU DIN BĂLENI, frate cu Pătru din Băleni m. log. ¹⁾; = Maria, fiica lui Badea Aiaz Izvoranu m. post. ²⁾ Făcut dregător de Petru Cercel, care se pretindea fiul lui Pătrașcu cel Bun, ce fusese soțul unei surori a fraților Băleni. *M. cluc. (în sfat) 1585 ian. 28*; pribeag în Trans. după domnia lui Petru Cercel ³⁾. Cluc. (amintit) <1587> ian. 28. Copii: Udrea, ajuns și el mare dregător; Grăjdana = Leca m. spăt.; Badea post. —văr cu Ivașco vor. —care nu a devenit dregător; Zamfira, = Hrizea port., iar fiica ei, Melania, = Para post. ⁴⁾.

¹⁾ DIR, XVII/3, p. 345. ²⁾ Doc. 1587 febr. 3 (DIR, XVI/5, p. 295). V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 224. ³⁾ Un Radu cluc. se afla în 1585 în Trans. împreună cu alți boieri, printre care și Pătru log. (Hurmuzaki, XI, p. 830). ⁴⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 25, DIR, XVI/6, p. 333 și *Gen. doc.*, I, p. 279.

RADU DIN BOLDEȘTI, fiul lui Dragomir m. post. și al jupaniței Maria ¹⁾. *M. stol. 1554 mai 25—1557 nov. 20*. Pribeag în Trans.; revenit în țară, a fost ucis de Alexandru Mircea (1568) ²⁾. Murise înainte de 1569 iul. 2 ³⁾.

¹⁾ DIR, XVI/3, p. 320. ²⁾ *Istoria*, p. 52. ³⁾ Doc. cit. din 1569

RADU AL LUI BUZEA (Buzescu) ¹⁾, fiul lui Vlad banul ²⁾; = Maria, fiica lui Giura log. din Stănești ³⁾. Pribeag în Trans. de teama lui Mircea Ciobanul, revine în țară în domnia lui Alexandru Mircea, după care fugе din nou în Trans., de unde revine în vremea domniei lui Mihnea Turcitul. *M. arm. 1583 oct. 22—1585 apr. 19*. + la 1589 oct. 22 ⁴⁾. Tatăl celor trei frați Buzеști: Radu, Preda și Stroe, ajuși toți mari dregători.

¹⁾ Doc. 1604 iun. 29 (DIR, XVII/1, p. 133). ²⁾ Doc. 1685 ian. 6 (ASB, Hurezi, V/5). ³⁾ MO, 1965, nr. 5—6, p. 412. ⁴⁾ RIAF, vol. XII, partea a II-a, p. 300—304.

RADU, v. Buzescu Radu, Florescu Radu.

RADU CĂPĂȚINĂ (din Sălătruc?). *M. spăt. 1512 mai 26 — 1520 iul. 14*. *M. vor. (Radu, același?) 1522 febr. 3—1523 apr. 4*. A murit în luptele cu turcii ¹⁾.

¹⁾ Radu vor. figurează în pomelnicul m-rii Argeș între boierii căzuți în luptele cu turcii (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 310). V. și GB, 1967, nr. 7—8, p. 804, Palade T., *Radu de la Afumați*, p. 77 și SV, 1970, p. 121.

RADU DIN CEPARI, nepotul lui Dragomir din Cepari și Șuici m. slug.; = fiica lui Badea Boloșin m. stol. *M. com. 1580 dec. 30 — 1583 iun. 15; m. pah. 1585 iul. 14 — oct. 22.* Pribeag în Trans.¹ Fiica sa, Caplea, = Balea m. spăt., care era nepotul doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul.

¹) DIR, XVI/6, p. 167 (doc. 1595 mart. 10).

RADU DIN CEPTUROAIA (sau din Oteteliș), fiul lui Gherghina post.; frate cu Balica hat. din Mold.; = Calea, fiica lui Radu Calomfirescu post. Rudă cu boierii Buzești. Post. 1581 mai 9—1592 nov. 26; vist. II <1593—1594>; *m. post. 1594 dec. 14—1595 iun. 5; 1600 ian. 14—iul. 9*¹. Un fiu al său, Preda cluc., a fost ginerele lui Mihai Viteazul. O soră a lui Preda, Voica, = Dragomir, fiul lui Dumitru din Cepturi m. vor.

¹) La <c. 1604> Radu post. era considerat unul din boierii principali ai țării care urmau să primească daruri și scrisori de la împăratul Rudolf al II-lea (Veress, VII, p. 216). V. și MO, 1970, nr. 1—2, p. 76.

RADU DIN DRĂGOEȘTI, fiul lui Tudor m. log. din Drăgoești¹; = Neacșa, fiica lui Drăghici Vintilescu m. vor.²; cumnat cu Stroe Pribeagul m. ban și cu Vintilă din Cornățeni m. vor. *M. log. 1545 iun. 6—1547 nov.*³. Vlastelin și prim sfetnic al lui Mircea Ciobanul⁴. A fost trimis de domn în solie în Trans. pentru a convinge pe boierii pribegi să se întoarcă⁵. Pribeag la Sibiu, unde a fugit cu o sumă mare de bani ai lui Mircea Ciobanul (1548—1554)⁶. Revenit în țară, rămîne aci în timpul domniei lui Pătrașcu cel Bun, pribegind din nou, împreună cu fiul său Tudor, la revenirea pe tron a lui Mircea Ciobanul (1558)⁶. Revenit din nou în țară, e ucis de Alexandru Mircea, la 1 sept. 1568⁷, împreună cu fiul său Tudor post.⁸. Fiul său, Tudor, = Maria, fiica lui Pătrașcu cel Bun, nu a mai ajuns dregător, ca și fiul său, Radu Bidiviul post.⁹. O fiică a lui Radu m. log., Mara, □ m-reă Govora (1570)¹⁰.

¹) DIR, XVI/2, p. 368. V. și Ionașcu, *Olh*, p. 159—168 (cu foarte multe știri despre el și fam. sa). ²) DIR, XVI/2, p. 351 și IV, p. 55—56. ³) Un Radu log., „familiar” al domnului, este amintit în socotelile brașovene la 1539 (*Quellen*, II, p. 627). După cum au arătat St. Nicolaescu și I. R. Mircea, Radu și frații săi ar fi fugit peste Dunăre după eșuarea răzvrătirii lui Șerban banul din 1539, de unde s-au răscumpărat de la turci, dînd tot ce au avut (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 61). V. și pag. urm. despre boierii Drăgoești. ⁴) DIR, XI/2, p. 358 și 368 (doc. 1547 iun. 19 și sept. 20). ⁵) *Quellen*, III, p. 351. ⁶) Tocilescu, *534 documente*, p. 361, St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 77—79 și Veress, I, p. 284. ⁷) Hurmuzaki,

XI, p. VIII și 799. V. și Veress, I, p. 283—284. ⁸⁾ *Istoria*, p. 51, *Istoriile*, p. 59. Despre pribegia lui v. și doc. din 1613 mai 22 (DIR, XVII/2, p. 189) și Veress, I, p. 278. După părerea lui I. R. Mircea, Radu log. ar fi luat parte la lupta de la Boian (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 73). Cum acest Radu este amintit după boieri mai puțin importanți, este problematică participarea sa la această luptă. ⁹⁾ Doc. 1619 oct. 29 (DIR, XVII/3, p. 430—431). ¹⁰⁾ *Inscripții*, I, p. 480 și AO, 1927, p. 277. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 230, nota 9 și RIB, 1943, nr. 3, p. 71.

RADU FURCOVICI (Radu Furcă, din Golești); = Caplea (Golescu) pe care i-a „dat-o“ Radu Paisie ¹⁾; probabil fiu al lui Radu al lui Furcă m. cluc. de la sfârșitul sec. XV. *M. spăt.* 1527 febr. 27—1529 oct. 31; *m. vist.* 1529 nov. 24—1533 apr. 26; *f. m. vist. (în sfat)* 1534 mart. 17—apr. 3; *m. cluc.* <1535—1545>; *vist. (fost)* 1535 apr. 10—1538 nov. 17. Luptă alături de Radu Paisie contra lui Stroe Pribeagul la Fîntîna Țiganului; salvează în luptă vistieria domnului ²⁾; *vist. (fost)* <1542—1543> oct. 23; pribeg în timpul domniei lui Mircea Ciobanul ³⁾. *M. pah.* 1554 mai 25—1556 iul. 20; *m. cluc.* 1556 mai 4—1557 nov. 20. În timpul domniei lui Pătrașcu cel Bun, a fost prins și legat de Socol m. vor., fiind jefuit în aceeași vreme de Stanciu al Bengăi ⁴⁾.

În afară de Albu Golescu și Ivașco din Golești, care au ajuns și ei mari dregători, a mai avut un fiu, Vlad com. ⁵⁾. O fiică a sa, Neacșa din Golești = Radu din Brîncoveni, a avut o fiică, Maria, = David post. din Brîncoveni, fiul Ilcăi, cu care a avut mai mulți fii: Preda, Danciu și Stana ⁶⁾.

¹⁾ DIR, XVI/2, p. 254. ²⁾ *Ibid.* și p. 294 (doc. 1538 nov. 17 și <1542—1543> oct. 23). V. și doc. din 1576 dec. 30 (*ibid.*, IV, p. 245). ³⁾ Doc. cit. din 1576 dec. 30 și 1585 oct. 19 (*ibid.*, V, p. 210). La 1558 se spunea la Sibiu că s-au luat informații despre armată de la Radu cluc. „capitaneus exercitus“ (Hurmuzaki, XI, p. 868—869). ⁴⁾ DIR, XVI/4, p. 21. ⁵⁾ DIR, XVI/6, p. 150. ⁶⁾ Doc. 1610 apr. 30 (DIR, XVII/1, p. 457). V. și *Gen. doc.*, II, p. 318—319 și GB, 1967, p. 817.

RADU AL LUI MĂȚIL (din Buicești) ¹⁾; = Voica, fiica lui Ivan vor. și sora lui jupan Pîrvu ²⁾. *Șet. (în sfat)* 1523 sept. 12 (al lui Vladislav al III-lea) ³⁾. A fost membru al soliei de boieri care a cerut la Poartă investitura ca domn a lui Radu Bădica ⁴⁾. *M. log.* 1525 febr. 10—iul. 24 (al lui Radu de la Afumați); *f. log. și log. (în sfat)* 1525 sept. 8, 1526 ian. 7; *m. log.* 1526 apr. 1; *f. log. (în sfat)* 1526 apr. 3; *m. log.* 1526 mai 18; *f. m. log. (în sfat)* 1526 mai 19; *m. log.* 1526 mai 20 (apare alternativ cu Tudor m. log.); *f. log.* 1527 iul. 19; *f. log. (în sfat)* 1530 mai 22. Dregător din „casa“ lui Radu de la Afumați ⁵⁾.

A avut un fiu, Stoica al lui Mățil, care, la rîndul său, a avut două fiice, Maria și Sofica ⁶.

¹) Ionașcu, *Olt*, p. 4—5. ²) DIR, XVI/2, p. 23. ³) În același sfat apar trei dregători cu numele de Radu: Radu Bughenescu pit., Radu al lui Vasie arm. și acest Mățil (DIR, XVI/1, p. 177). ⁴) Bogdan, *Relațiile*, p. 171. ⁵) DIR, XVI/2, p. 23. După părerea lui G. D. Florescu, „va fi căzut și el în bătălia de la Viișoara” (*În amintirea lui C. Giurescu*, p. 226, nota 7). ⁶) DIR, XVII/3, p. 110 (doc. 1617 mart. 17).

RADU MIHĂESCU ¹, nepotul lui jupan Vilturul ²; = Neacșa, fiica lui Vintilă din Cornățeni m. vor., fosta soție a lui Stănilă m. vor. ³. *M. log. 1568 iul. 19—1569 oct. 28; f. m. log. (în sfat) 1570 ian. 30.*

¹) Așa i se spune la 1568 sept. 5 (DIR, XVI/3, p. 287). De obicei e numit simplu Radu. ²) *Ibid.*, p. 278. ³) Informație de la D. Pleșia. Neacșa a fost mama lui Stanciu log. II, socrul lui Buzinca m. com.

RADU PAȘADIA (din Balomirești), ginerele jupaniței Alexandra ¹. *M. pah. 1525 febr. 10—1526 iul. 12; m. post. 1529 mai 12 — nov. 24; 1532 apr. 23—1533 apr. 26; m. pah. 1533 nov. 15—1536 febr. 14; 1544 iun. 2—1545 ian. 16; f. m. pah. (în sfat) 1545 mai 28—1546 iul. 2; m. log. 1547 nov. —1548 apr. 18* (a urmat în această funcție tot unui Radu, din Drăgoești).

A avut doi fii: Radu post. și Dragomir, care nu au fost dregători ². Fiul lui Dragomir al lui Pașadia, Radu post., nu a devenit nici el mare dregător ³. Fiica lui Radu post. s-a numit Rada ⁴.

¹) DIR, XVI/3, p. 234 (doc. 1567 apr. 5). Radu Pașadia este trecut în pomelnicul m-rii Argeș între boierii mari ai țării (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 311). ²) DIR, XVI/4, p. 129 (doc. 1574 ian. 4). V. și Hurmuzaki, XI, p. 787, unde un „filio Paschedya, servitor Radul Wayvode”, este menționat la 1553 la Brașov. La 1534 un Drăghici Pașadia spăt. este de asemenea amintit în *Quellen*, II, p. 372. ³) Doc. 1605 nov. 16, 1622 ian. 30 (DIR, XVII/1, p. 201, IV, p. 89). ⁴) Doc. 1614 mai 6 (*Ibid.*, II, p. 273).

RADU ȘERBAN, v. Șerban din Coiani.

ROGOZ, v. Albu Rogoz.

RUDEANU TEODOSIE (din Ruda), fiul lui Ivan din Ruda (Rudeanu) m. log. ¹ și al Mariei, sora lui Teodosie banul din Periș; = Stanca, fiica lui Radu (?) ban și cu Dobra (din Mănești?) ². Rudă prin alianță cu Dumitru din Cepturi m. vor. al lui Mihai Viteazul și înrudit cu domnul.

Fără titlu 1577 dec. 16. Pribeag în Trans. *M. spăt. 1584 apr. 28—sept. 14*; spăt. (fost) 1593 mai 18; a fost unul din cei mai de seamă dregători ai lui Mihai Viteazul; *m. vist. 1594 dec. 13—1596 sept. 23*; *m. log. 1596 sept. 28—1599 aug. 29*. În calitate de log., a semnat jurământul către împăratul Rudolf al II-lea din 1598 și tratatul cu Andrei Báthory din 1599³. Nemulțumit de politica lui Mihai Viteazul, împreună cu alți boieri ar fi scris boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă (1599)⁴. A mers în Trans. cu Mihai Viteazul, unde a arestat pe comisarii imperiali⁵. *M. log. (la Iași) <1600> iun. 1*. Trimis ca sol la împăratul Rudolf al II-lea pentru a cere „să-i lase Ardealul” lui Mihai Viteazul (1600)⁶. După înfrîngerea lui Mihai Viteazul, a trecut de partea Movileștilor, fiind menținut în funcție de Simion Movilă^{6 bis}; *m. log. 1602 mai 1 — iun. 21*. A pribegit în Mold. cu Simion Movilă⁷. La 1603 febr. 10 scria, alături de alți boieri pribegi, de la Iași, cerînd protecția regelui polon⁸. A revenit apoi în țară, dar Radu Șerban nu l-a mai făcut dregător; *f. m. log. 1605 febr. 4, 1612 apr. 25, 1617 iul. 15, 1618 apr. 20 — iun. 20* (apare rar în doc.); *m. log. (al lui Gavril Movilă) 1618 aug. 20 — dec. 30*; *f. m. log. 1620 ian. 12—18*. Ctitorul m-rii Flămînda—Argeș, unde □ la 1621 mai 28⁹. A alcătuit cronica oficială a primei părți a domniei lui Mihai Viteazul (1593—1597), care s-a păstrat în traducerea lui Balthasar Walther.

A avut mai mulți fii: Vlad, ajuns *m. log.*, ca și tatăl său; Staico pah.¹⁰; Teodosie pah., devenit Theofil monahul¹¹; Andrei cluc.¹² și Dobra = Stanciu log. din Cepari și mama lui Ivașco Ceparul¹³ din sec. XVII. Staico a fost silit de Leon vodă să-și vîndă satele, pentru a plăti împreună cu fratele său, Vlad, suma de 6 000 de galbeni cu care tatăl său ar fi rămas dator lui Petru Cercel¹⁴; Staico = Rada din Găvănești, fiica lui Dragomir, fiul lui Dumitru m. vor. din Cepturi, și a Voicăi, sora lui Preda Floricoiul, a avut mai mulți fii: Preda post., Tudosie post. și căp. și Staico post.¹⁵. O fiică a lui Staico s-a numit Vilaia¹⁶. Fiii lui Tudosie căp.: Matei, Pană și Constantin, nu au ajuns mari dregători¹⁷. La rîndul său, Teodosie-Theofil monahul a avut doi fii: Chirca din Curtișoara și Teodosie cluc.¹⁸, al cărui fiu, Matei Rudeanu, a devenit și el mare dregător.

¹⁾ Filitti îl crede fiul mitropolitului Teofil, frate cu Ivan din Ruda (*Arhiva*, p. 88, n. 3). ²⁾ BCMI, 1934, p. 39 și doc. 1612 apr. 29 (DIR, XVII/2, p. 65). V. și RIR, 1941—1942, p. 83, nota 3. ³⁾ Hurmuzaki, XII, p. 359 și III, p. 330—331. ⁴⁾ SMIM, V, p. 186—188. V. și RI, 1933, p. 23—24. ⁵⁾ Veress, VI, p. 126, 154—155, Hurmuzaki, IV/1, p. 53—58. El semna

„în absenția Illustrissimi domini principis locumtenens, consiliarius et cancellarius” sau „intimus consiliarius” (Hurmuzaki, XII, p. 944). După părerea lui Szamosközy, ar fi îndemnat pe Mihai Viteazul să ucidă pe nobilii unguri din Trans. (p. 131). Bartolomeu Pezzen nu are cuvinte prea frumoase despre Teodosie, pe care-l considera un moic (Hurmuzaki, IV/1, p. 58). V. și Hurmuzaki, XII, p. 342—344, 793, 806—807, 880—881, 885—886, 944—945, I. Lupaș, *Patru scrisori românești din timpul stăpînirii ardeleni a lui Mihai Viteazul*, în vol. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, I, Buc., 1928, p. 126. ⁶) *Istoria*, p. 79. V. și scrisoarea din 1600 oct. 4, prin care se cerea arestarea sa (Veress, VI, p. 220). ^{6 bis}) Simion Movilă recunoștea că Teodosie Rudeanu „a fost totdeauna credincios”; cu toate acestea, cu prilejul luptelor pentru tron, mercenarii poloni îl jefuiseră și pe el, prădîndu-i „toată averea” și luîndu-i cîteva mii de galbeni (I. Corfus, *Documente*, p. 48). La 1601 sept. 8 se găsea însă printre boierii cărora urma să li se trimită scrisori imperiale (Hurmuzaki, XII, p. 1231). ⁷) La 1713 oct. 13 se spune că „au pribegit în țara Moldovei”, de unde s-a întors în vremea domniei lui Radu Șerban (*Doc. agrare*, I, p. 261). ⁸) Hurmuzaki, S. II/2, p. 265. În scrisoarea din 1604 apr. 9 a boierilor pribegi nu mai figurează, ceea ce poate dovedi că se întorsese în țară (*ibid.*, p. 333—335). ⁹) BCMI, 1934, p. 39. La 1622 nov. 12 se spune că stăpînea împreună cu Turturea pah. ocină la Glina (DIR, XVII/4, p. 204). ¹⁰) Doc. 1628 <apr.—iun.> 1, 1648 iul. 20 (Acad., CXVIII/42, ASB, Peceți nr. 63). ¹¹) Doc. 1638 iul. 22 (Acad., CDLXVIII/82). ¹²) Doc. 1642 mai 8 (ASB, Zlătari, XII/9). ¹³) DIR, XVII/1, p. 65. ¹⁴) Doc. 1632 aug. 15 (Acad., CLXXXIII/175 și I. Ionașcu, *Răspuns d-lui I. C. Filitti cu cîteva acte privind pe boierii Ruteni*, Craiova, 1935, p. 14). ¹⁵) Doc.: 1636 iul. 11, 1637 apr. 17 și 1656 iul. 16 (ASB, ms. 719, f. 253 și Arnota, IV/1, publicat și de Ionașcu I., *op. cit.*, p. 16—17 și în AO, 1935, p. 115). ¹⁶) Doc. 1660 iun. 12 (ASB, Radu vodă, XVII/5). ¹⁷) Doc. 1675 oct. 12 (ASB, Mitri., CLVIII/15). ¹⁸) Doc. 1638 oct. 20 (Acad., LXXV/198). La 1698 aug. 23 se spunea că din seminția lui Teodosie și a fratelui său Vlad se trăgeau: Hrizea și Apostolache, fiii lui Dumitrașcu cluc. Rudeanu, Vlad și Socol, fiii lui Vlad Rudeanu pah., Constantin, fiul lui Teodosie Rudeanu căp., și Mihai, fiul lui Radu Rudeanu post. (ASB, ep. Rîmnic, LXXX/4 a).

Despre Teodosie Rudeanu v.: Sacerdoțeanu A., *Autografe ale lui Teodosie, mare logofăt al lui Mihai Viteazul* (RA, IV/2, 1941, p. 396—397); Ionașcu I., *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia, 1595* (AIIC, t. V, 1962 p. 128—129).

(RUDEANU), v. Ivan din Ruda.

SAVA ¹. *M. arm. 1599—1600*. A fost unul din dregătorii importanți ai lui Mihai Viteazul. A semnat tratatul cu Andrei Báthory din 1599 ². În același an, ar fi scris boierilor pribegi, cerînd domn pe Simion Movilă ³. În Trans. a fost folosit de Mihai Viteazul în diferite misiuni ⁴. A fost trimis apoi, cu alți trei boieri, să „ție” Mold. (vara 1600) ⁵. Din Mold. a revenit în Trans., încercînd să ajute cu oaste pe Mihai Viteazul, dar a fost respins la Prejmer. În oct. 1600 era cerut de nobilii ardeleni răsculați ca ostatic al lui Mihai Viteazul, împreună cu alți trei boieri „de frunte” ⁶. După uciderea

domnului, a fost prins și chinuit, ca fiind unul dintre credincioșii acestuia ⁷. O fiică a sa = Neagu căm. ⁸

¹) La 1594, Sava banul sîrb scria din Virșeț că a venit „între noi” Mihai Viteazul, care a văzut oștile pe care se poate bizui (Veress, IV, p. 78—79). Deli Sava a fost apoi căpitan de haiduci sîrbi (Szamosközy, p. 172). ²) Hurmuzaki, III, p. 330—331. ³) SMIM, V, p. 186—188. ⁴) Iorga, *Documente*, p. 35, Hurmuzaki, XII, p. 517—518, 528—529. V. și Veress, V, p. 329—330, *St. doc.*, I—II, p. 16, 22—23. ⁵) *Istoria*, p. 78. ⁶) Veress, VI, p. 218. ⁷) *Quellen*, V, p. 302. ⁸) Doc. 1619 iun. 5 (DIR, XVII/3, p. 375).

SEMCA DIN ȘITOAIA, frate cu Marcea post., care era cumnat cu Neagoe Basarab. *M. spăt. 1510 iun. 18—1512 ian. 8*; slug. <1515—1517> oct. 17—1518 aug. 16; slug. (is.) 1517 nov. 22 ¹.

¹) E posibil ca el să fi fost slug. și înainte de a fi fost spăt.; un Semca slug. este amintit în vremea domniei lui Radu cel Mare (Bogdan, *Relațiile*, p. 231). V și SV, 1970, p. 121.

ȘIRBU DIN CERNEȚI, frate cu popa Stan; = Marina ¹. *M. stol. 1593 oct. 25 — dec. 2*; *1594 ian. 4 — oct. 31*. □ m-rea Tismana ante 1599 dec. 15 ².

¹) Doc. 1612 oct. 8, 1647 ian. 14 (DIR, XVII/2, p. 113, ASB, Tismana, XI/3). ²) DIR, XVI/6, p. 363.

SOCOL DIN RĂZVAD (și din Cornățeni). *Stol. (is.) <1542—1543> oct. 23* (același?). Pribeag probabil în vremea domniei lui Mircea Ciobanul. *M. vor. 1554 apr. 26—1557 nov. 20*. Vlastelin și prim sfetnic al lui Pătrașcu cel Bun ¹. Trimis de domn în Polonia să aducă pe Isabela și pe Ioan Sigismund în Trans. ². Pribeag în Trans. în timpul domniilor lui Mircea Ciobanul și Alexandru Mircea, împreună cu fiul său, Radu stol. ³. Radu a fost ucis apoi de Alexandru Mircea. O fiică a sa, Erina sau Irina, = Drăghici vor. din Cornățeni a fost mama lui Socol Cornățeanu care a ajuns mare dregător în sec. XVII ⁴.

¹) DIR, XVI/3, p. 56 (doc. 1557 mai 22). ²) *Istoria*, p. 49 și *Istoriile*, p. 53—54. V. și Hurmuzaki, XI, p. 793, 794, 796 etc. ³) Doc. 1634 iul. 11 (Acad., CCCVIII/65). V. și declarația dată de Radu, fiul lui Socol, pentru lucrurile depuse la un locuitor din Bistrița în 1558 (Veress, I, p. 168). V. și p. 265 și 283 și Hurmuzaki, XI, p. 788, 797, 809. După cum rezultă din unele mărturii, el ar fi fugit în Trans. cu tezaurul țării la 1558 (Hurmuzaki, II/1, p. 359—360). Din acești bani promitea 14 000 ducați ambasadoului Franței ca să nu fie dat turcilor și ucis. La 1563 Melchior Balassa

și Francisc Zay cereau ajutorul împăratului Ferdinand I pentru numirea lui Socol ca domn în Mold. (*ibid.*, p. 484—488). V. și RI, 1935, p. 110—113.

⁴⁾ Doc. 1623 sept. 6 (DIR, XVII/4, p. 320).

STAICO DIN BUCOV, v. sec. XIV-XV.

STAICO (II) DIN BUCOV¹, fiul lui Tudor m. log. din Orboești și al Stanei²; = Frujina³. Pribeag peste munți ante 1573 ian. 17⁴. Se întoarce în țară în vremea lui Alexandru Mircea, care declară că nu a fost hiclean⁵. Post. (jupan) 1575 apr. 22—1581 iun. 4; *m. post. 1583 sept. 5—1584 sept. 24; m. spăt. 1585 ian. 13 — mart. 25*. Ucis de Petru Cercel (?).

A avut două fiice: Stana = Stoica din Cepturi, din care coboară familia Filipescu, și Maria = a doua oară cu Lupu Mehedințeanu m. pah., care, prinzînd-o „în preacurvie cu o slugă a lui“, a vrut să o ucidă și apoi i-a luat ocinele⁶. Din prima căsătorie, Maria a avut două fiice, Frujina = Nedelco din Bucu m. pah. și Elina = Ianiu spăt. și apoi cu Antonie vodă din Popești⁷.

¹⁾ Satul Bucov îl avea de la mama sa, Stana, care era fiica lui Staico din Băjești m. log. și a Caplei, fiica lui Vlad Călugărul (DIR, XVI/4, p. 174; doc. 1575 apr. 22). V. și Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320.

²⁾ Doc. 1573 ian. 17 și 1615 iul. 14 (DIR, XVI/4, p. 95 și XVII/2, p. 419). V. și *ibid.*, XVI/4, p. 470. ³⁾ Doc. 1595 oct. 2, 1621 ian. 28 (*ibid.*, XVI/6, p. 189 și XVII/3, p. 13). ⁴⁾ DIR, XVI/4, p. 95. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 174 (doc. cit. din 1575 apr. 22). ⁶⁾ DIR, XVII/2, p. 346—347. ⁷⁾ DIR, XVII/3, p. 195 și I. Ionașcu, *M-reă Tirgșor*, p. 14.

STAICO DIN CORNĂȚENI, fiul lui Vintilă m. vor.¹ *M. stol. 1547 ian. 10 — 1548 apr. 18*; cluc. 1556 iul. 20. A fost trimis de Mircea Ciobanul în solie în Trans. pentru a convinge pe boierii pribegi acolo să se întoarcă (1546)². A pribegit apoi el însuși la Brașov, de teama lui Mircea Ciobanul (1548)³. Fiul său s-a numit Vintilă⁴.

¹⁾ DIR, XVI/3, p. 48. ²⁾ *Quellen*, III, p. 351. ³⁾ *Ibid.*, p. 440. ⁴⁾ DIR, XVI/4, p. 473. V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 62.

STAICO AL LUI PÎRVAN¹ (Pîrvanul). *M. stol. 1530 iun. 25—1532 mai 28; 1532 dec. 11 — dec. 29; fără titlu (în sfat) 1533 apr. 26; m. vist. 1533 mai 27—1534 mai 23*. A fost ucis de Vlad Vintilă și □ m-reă Verbila (1534)².

¹⁾ Așa i se spune la 1532 dec. 29 (DIR, XVI/2, p. 118). ²⁾ V. Nicolescu Elie, *În jurul lui Basarab Laiot din prima jumătate a sec. XVI* (LAR, VII, 1903, p. 657).

STAICO DIN ȘINTEȘTI (Șintescu, din Popești). *M. post. 1530 iun. 25—1531 dec. 17; m. com. 1532 apr. 23—1537 ian. 15; m. vor. 1537 apr. 22—1541 aug. 13; f. m. vor. (în sfat) 1542 ian. 10—1545 febr. 28.* Partizan al lui Radu Paisie, hiclean față de Mircea Ciobanul ante 1545 nov. 4¹. + ante 1548 apr. 25². Fiii săi au fost Staico post. și Tudor. Fiul lui Staico, Radu Staico-Popescu, a devenit și el mare dregător³. Staico vor. a avut și două fiice: Marina și Neacșa⁴; ultima=Dan pîrc.⁵. Una din ele=Iane (Cantacuzino)⁶.

¹) DIR, XVI/2, p. 332. ²) *Ibid.*, p. 374. ³) DIR, XVII/1, p. 285 (doc. 1607 nov. 6). ⁴) Doc. 1573 mai 13 (*ibid.*, XVI/4, p. 104). ⁵) *Ibid.*, p. 241 (doc. 1576 sept. 22). ⁶) SV, 1970, p. 116.

STAN, nepotul lui Mircea Ciobanul, fiul surorii sale Boba¹. *M. post. 1545 sept. 24—1546 ian. 29; m. ban 1546 iun. 22—1553 oct. 4.* Sol la Brașov (1552)². A murit în luptă cu Radu Ilie preten-dentul. Fiul său s-a numit Dumitru banul³.

¹) St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 245, AO, 1932, p. 329 și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 246, nota 1. V. și o relație italiană despre această bătălie (din nov. 1552 însă), în care se spune că a murit banul „ch'era fratello di Mirce” (Veress, I, p. 116). ²) Hurmuzaki, XI, p. 785. ³) DIR, XVI/3, p. 283. După părerea lui G. D. Florescu, nu a avut urmași, ave-rea sa revenind Dobrei, fiica lui Mircea Ciobanul (*În amintirea lui C. Giurescu*, p. 242, nota 7).

STAN DIN BUJORANI. *M. pîrc. P. (în sfat) 1534 mart. 17—mai 10.* A fost sol al lui Vlad Înecatul în Trans.¹. + ante 1535 dec. 11². A avut doi fii, Badea și Chirca³.

¹) S. Dragomir, *Documente*, p. 48—49. ²) Dintr-un raport al lui Aloisio Gritti din 1534, rezultă că Stan pîrc. a fost ucis la Pitești din porunca lui Vlad Vintilă, împreună cu cei doi băieți ai săi, cu Vilsan log. și Peia port. (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms.). ³) DIR, XVI/2, p. 197. Un Stan pîrc. a fost solul lui Radu de la Afumați în Trans. (*ibid.*, p. 48).

STAN DIN CORBI (Clătești) = Caplea din Periș, fiica lui Teodosie din Periș m. ban¹. *M. spăt. 1568 iul. 19—1579 apr. 14; f. m. spăt. 1580 mai 14*². □ împreună cu soția sa la m-reă Cătălui-Ilfov, ctitoria lor. Fiul său, Vintilă din Corbi, a ajuns și el mare dregător, cu el începînd fam. Corbeanu. O fiică a sa, Maria, = Radu Bidiviul post., nepotul lui Pătrașcu cel Bun și apoi cu Cîrstea

m. vor., iar o altă fiică, Caplea, = Vintilă din Balotești, cu care a avut pe Stan din Crețulești, bunicul lui Radu Crețulescu m. log.³.

¹) AO, 1943, p. 46 și DIR, XVI/4, p. 209, 425. V. și Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 284.²) DIR, XVI/4, p. 425. ³) Informație de la D. Pleșia.

STAN CEL GROS (Debelul). *M. spăt. 1560 mart. 6—1568 iun. 8*; pîrc. ante 1569 nov. 20¹. Fiul său, Dragne, a fost m. post., iar un alt fiu, Mihai ban = Silca, fiica lui Țacal².

¹) Așa i se spune la 1569 nov. 20 (DIR, XVI/3, p. 333). ²) AO, 1932, p. 330—331 și DIR, XVI/3, p. 336. Acest Țacal ar putea fi un urmaș al lui Dragomir Țacal, membru al sfatului în sec. XV.

STANCIU. *M. post. 1510 mai 1—1512 ian. 8*¹.

¹) Într-un arz al boierilor ostili lui Neagoe Basarab se susține că acesta ar fi ucis pe un boier Stanciu m. pah. („Studii”, 1968, nr. 5, p. 928). Să fie acesta? Menționez că un alt Stanciu m. vist. a avut o soartă asemănătoare; a fost ucis de Radu Paisie, ca partizan al lui Stroie pribeagul, fiind □ m-rea Verbila la 1544 oct. 1 (*St. doc.*, XV, p. 254).

STANCIU AL LUI BENGHA (Benga), fiul lui Stanciu Benga port., mort în lupta de la Clejani din 1522¹; = Stanca, fiica lui Hamza banul din Obislav².

Post. (is.) 1538 iun. 8; *m. post 1542 ian. 10—1545 febr. 28*. A pribegit probabil în timpul domniei lui Mircea Ciobanul. *M. spăt. 1554 mai 25—1557 nov. 20*. Pribeag în Trans. după moartea lui Pătrașcu cel Bun, unde rămîne mai mult de 10 ani³. De acolo se întoarce cu oaste contra lui Alexandru Mircea, care îl învinge la Boian⁴. După luptă a fugit din nou în Trans., unde a murit⁵. Copiii săi nu au mai ajuns mari dregători: Hamza, care a pribegit cu tatăl său, Stanciu, Vlad și Drăghici, care au fost uciși (de Alexandru Mircea) și □ m-rea Glăvacioc⁶, precum și Barbu post., care a fost iertat de domn⁷. Fiul lui Hamza, Stanciu post. din Pade, se judeca în 1613 cu verii săi, Danciu post. și Hamza din Țîrgul Gilortului, care erau fiii lui Barbu al Bengăi⁸. Un alt fiu al lui Hamza s-a numit Socol⁹. Stanciu a avut și el un fiu, numit Vintilă m. cluc.¹⁰. Dintre urmașii acestora va ajunge dregător Vlăduț Bengescu în sec. XVII.

¹) *Istoria*, p. 44, 206 (i se spune Benga, ca și fiului său), iar în pomelnicul m-rii Argeș Stanciu port. (BOR., 1965, nr. 3—4, p. 310). Într-o variantă a *Letopiseșului Cantacuzinesc* este numit Benga pah. (MO, 1961,

nr. 7—9, p. 505). ²⁾ DIR, XVI/3, p. 328, IV, p. 215, 299, 337 etc. V. și doc. din 1655 apr. 18 (ASB, Glavacioc, IX/8, și XXXIV/33), Filiitti, *Arhiva*, p. 19, nota 2, *Gen. doc.*, II, p. 412. După părerea lui G.D. Florescu, Benga, tatăl lui Stanciu, a fost fiul lui Stanciu de la Glogova și al Ancăi, sora lui Basarab Țepeluș (*Divane*, p. 76, *Divanele*, p. 338 și vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 241, nota 3). ³⁾ Veress, I, p. 284. ⁴⁾ *Istoria*, p. 51, *Istoriile*, p. 56. V. și doc. din 1571 iun. 1, unde se spune că și-a pierdut ocolene pentru „rea hiclenie” față de Alexandru Mircea (DIR, XVI/4, p. 24). V., de asemeni, lista lucrurilor lăsate în Trans. de Stanciu al lui Benga și fiul său Hamza din 1569 (Veress, I, p. 283—284). ⁵⁾ Doc. 1573 mai 29 (DIR, XVI/4, p. 110). ⁶⁾ DIR, XVI/3, p. 328. V. și doc. din 1577 aug. 29, în care Barbu și Vladislav post. arată că mama lor Stanca făcuse pomenire fiilor ei: Hamza, Stanciu, Vlad și Drăghici „cînd au pierit” (DIR, XVI/4, p. 291). Despre îngroparea lor la m-reă Glavacioc v. și doc. cit. din 1655 apr. 18. ⁷⁾ V. doc. din 1575 aug. 22, unde se spune că Barbu a fost adus din Trans. de Ivașco Golescu vor. și că domnul l-a iertat și i-a restituit averile (DIR, XVI/4, p. 199). ⁸⁾ *Ibid.*, XVII/2, p. 200—201. V. și *ibid.*, XVI/6, p. 223, 240. ⁹⁾ DIR, XVI/4, p. 278 și V, p. 55. ¹⁰⁾ *Ibid.*, p. 56. Despre Stanciu al lui Benga v. și Nicolaescu Stoica, *Doc. slavo-române*, p. 82—83.

STĂNILĂ DIN PIETROȘANI = Neacșa, fiica lui Vintilă din Cornăteni, care a devenit apoi soția lui Radu Mihăescu log. ¹⁾ *M. cluc. (is.)* 1547 <sept. — nov.> 21. Pribeag în Trans. în timpul domniei lui Mircea Ciobanul (1548) ²⁾ *M. vor. 1553 ian. 25—mart. 20* (al lui Radu Ilie) ³⁾. Se întoarce în țară în timpul domniei lui Pătrașcu cel Bun ⁴⁾, după ce plecase cu Radu Ilie; *f. m. vor. (în sfat)* 1556 apr. 20—1557 mai 22. Pribeag în Trans., chemat și ucis prin vicleșug de Mircea Ciobanul (mart. 1558) ⁵⁾. Neavînd copii, și-a lăsat averea m-rii Verbila ⁶⁾.

¹⁾ Informație de la D. Pleșia. ²⁾ DIR, XVI/3, p. 57 (doc. 1557 mai 22). Un Stănilă boier este întîlnit la Brașov în 1551 (Hurmuzaki, X, p. 783), iar soția sa la 1553 (*ibid.*, p. 788). V. și *ibid.*, p. 791. ³⁾ RIB, I, 1943, nr. 3, p. 69—70. ⁴⁾ Hurmuzaki, XI, p. 792, unde se spune că, în 1555, au venit soli ai lui Pătrașcu cel Bun „pacem facerent cum Ztanylla”. ⁵⁾ *Istoria*, p. 50, *Istoriile*, p. 55. ⁶⁾ DIR, XVI/3, p. 19. La 1578 febr. 10 este amintită Barba, nepoata lui Stănilă vor., fiica lui Barbu vor. (*ibid.*, IV, p. 309).

STĂNILĂ DIN VÎLCĂNEȘTI, fiul lui Pîrvu post., care a fost fiul lui Tudor din Drăgoești m. log.; frate cu Dumitru ban și post., care a fost primul soț al Stancăi, devenită apoi soția lui Mihai Viteazul. Cei doi frați erau descendenți din Giura log. și rudă cu Buzeștii ¹⁾. *M. slug. ante 1597 oct. 5*. Nu a avut urmași.

¹⁾ MO, 1965, nr. 5—6, p. 414—417.

STOICA (STOICHITĂ) DIN STRÎMBA (RIOȘEANU) = Dochia, fiica jupaniței Marina ¹⁾; ginerele (?) lui Sîrbu din Cerneți m. stol.

al lui Mihai Viteazul ². Log. 1588 dec. 12. A fost unul din dregătorii de seamă ai lui Mihai Viteazul, în timpul căruia și-a început cariera ca log. II <1594> aug. 17—<1595> iul. 4; răbojar în jud. Ialomița în această vreme, în care calitate a cotoplit niște sate cu „năpăști de biruri” ³. *M. vist.* 1597 ian. 11—1599 sept. 22. A mers cu Mihai Viteazul în Trans. ⁴, fiind trimis de domn ca sol la împăratul Rudolf al II-lea la Praga și Viena (1599 și 1600) ⁵. *M. post.* 1600 mart. 25—aug. 18 (în Trans. ⁶ și Mold.). F. m. post. (și post.) 1601 mart. 3—sept. 16. A rămas alături de Radu Șerban; *m. log.* 1602 aug. 12—1608 mai 30 ⁷; f. m. log. 1609 oct. 12; *m. vist.* 1611 mart. 29—mai 9. A plecat cu Radu Șerban în pribegie; la 1614 iul. 20 era la Tyrnau ⁸, de unde a revenit apoi în țară. F. m. log. 1616 nov. 29; *m. vist.* 1618 ian. 9—mai 18; f. m. vist. 1619 apr. 18; *m. vist.* 1619 mai 8—1620 mart. 25. A înșelat pe Alexandru Iliăș în prima sa domnie, făcându-i „multă pagubă” din vistierie ⁹. Domnul i-a confiscat „toate ocinele”, pentru că l-a „hiclenit” „cu mare vicleșug” și a vrut să strice m-reă Strîmba, ctitoria lui Stoica vist. ¹⁰. A murit fără să dea socoteala vistieriei lui Gavril Movilă, rămânându-i dator „ughi mulți”, motiv pentru care domnul a dat voie la 6 sate ale lui Stoica vist. —cotoprite de acesta—să se răscumpere cu 1 500 de galbeni, pe care i-a luat ca despăgubire ¹¹. + între 1620 mart. 25—cînd își făcea diata —și 1620 mai 3, fiind □ m-reă Strîmba, ctitoria sa ¹². Neavîndurmași direcți, averea sa a fost moștenită de nepotul său, Miloș log., și de fiul acestuia, Stamatie pah. ¹³ Stoica a avut un frate, Balaci, ai cărui urmași au ajuns dregători sub numele de Urdăreanu.

¹) Doc.: 1601 mart. 3, 1617 iul. 15, 1655 ian. 13 etc. (DIR, XVII/1, p. 4, III, p. 162, ASB, ep. Rîmnic, CLX/4). ²) Doc. 1620 mart. 12 (DIR, XVII/3, p. 491). ³) Doc. 1620 ian. 19 (*ibid.*, p. 561). ⁴) După părerea lui Szamosközy (p. 127—128), împreună cu Radu Buzescu ar fi împiedicat pe Mihai Viteazul să ucidă pe nobilii unguri din Trans. V. și Hurmuzaki, XII, p. 752, 860. ⁵) *Istoria*, p. 76, N. Iorga, *Doc. relative la P. Șchiopul și Mihai Viteazul*, p. 42, Veress, V, p. 239—240 și VI, p. 13, Hurmuzaki, XII, p. 439—440, 550—551, 703 și 736. V. și DIR, XVI/6, p. 161, unde Mihai Viteazul recunoaște că Stoica a slujit „în țări străine”. ⁶) La 1600 oct. 2, Statele ardeleni cereau lui Mihai Viteazul ca ostatici patru boieri de frunte, printre care și pe Stoica vist. (Veress, VI, p. 218). ⁷) După cum rezultă din diverse doc., Stoica era considerat unul din principalii boieri ai țării: la 1601 sept. 8 urma să primească, împreună cu ceilalți mari boieri, daruri și scrisori de la împăratul Rudolf al II-lea (Hurmuzaki, XII, p. 1231 și Veress, VII, p. 216). V. și *ibid.*, VI, p. 468, unde se spune că, la 1602, boierii vroiau domn pe „vister Stoyko” (la p. 464, însă, se arată că acesta se numea Stroe Buzescu). Ciro Spontoni afirmă

și el că cel care a refuzat domnia a fost „Stoiza” (*Historia della Transilvania*, p. 188—189). Despre solia sa la curtea imperială din partea lui Radu Șerban, pribeag la Tyrnau, v. și Veress, V, p. 38—39 și Hurmuzaki, IV/1, p. 561—562. Într-o relație din 1608 se spune că Stoichiță log. ar fi fost prins la Alba Iulia (*Quellen*, V, p. 204). V. și RIR, 1941—1942, p. 84, nota 3 și *St. doc.*, III, p. LII. ⁸⁾ DIR, XVII/2, p. 305. ⁹⁾ Doc. 1628 aug. 17 (Ștefulescu Al., *Doc. slavo-române*, p. 445—447, Acad., XCV/61 și Muzeul Tg. Jiu, nr. 68). V. și AO, 1925, p. 464—466. ¹⁰⁾ Doc. 1630 mai 14 (ASB, Mit., CCCXII/2). ¹¹⁾ Doc. 1620 iun. 19 (DIR, XVII/3, p. 561). ¹²⁾ DIR, XVII/3, p. 496—497, 515 și 536. Despre el v. și Ștefulescu Al., *M-reă Strimba*, Tg. Jiu, 1906, p. 48 și urm.; idem, *Gorjul istoric*, p. 218—224; Panaitescu P. P., *Mihai Viteazul*, p. 75—76 etc. ¹³⁾ Doc. 1628 iul. 15 și cel cit., din 1655 ian. 13 (Acad., LXXVI/21).

STOICHIȚĂ (STOICA) DIN MODRUZEȘTI ¹ = Caplea din Golești, fosta soție a lui Radu Furcovici m. vist. și mama fraților Golești ². Stoica a fost înfiat de jupanița Neaga, sora lui Udrea vor. ³ *M. post.* 1568 iul. 19—1579 dec. 30. Dregător din „casa” lui Alexandru Mircea, care-l numește vlastelin și prim sftenic ⁴ (fiind tatăl vitreg al rudelor domnului, frații Golești). La 1579 iul. 19 își face diata, lăsînd averea nepotului său, Crețu ⁵; f. m. post. 1581 febr. 24. + ante 1585 apr. 16; □ episcopia din Buzău. Fiica Caplei s-a numit Neacșa din Golești ⁶.

¹⁾ La Modruzești avea ocină și bis. (doc. 1586 sept. 8, DIR, XVI/5, p. 264).

²⁾ Doc. 1594 dec. 14 (DIR, XVI/6, p. 163). V. și RIAF, vol. X, 1909, p. 230—231. La 1573 mai 14 i se spune Caplea postelniceasa (DIR, XVI/4, p. 106). ³⁾ Doc. 1575 aug. 12 (DIR, XVI/4, p. 197). ⁴⁾ Doc. cit. din 1573 mai 14 și 1576 febr. 15 (*ibid.*, p. 214). ⁵⁾ Doc. cit. din 1573 mai 14. ⁶⁾ DIR, XVI/4, p. 407.

STROE, v. Buzescu Stroe.

STROE BUGHEANU, v. sec. XIV-XV.

STROE (din Hotărani), frate cu Radu Bădica ¹; văr cu Neagoe Basarab. *M. post.* 1514 mai 8—1516 ian. 23. Înainte de moarte, a dăruit două sate m-rii Bistrița ², unde a fost probabil □.

¹⁾ DIR, XVI/2, p. 327. ²⁾ *Ibid.*, p. 61.

STROE DIN ORBOEȘTI, frate cu Dragu, Dragomir și Tudor, toți ajunși mari dregători. *M. spăt.* 1535 iul. 22—1541 iun. 1 ¹; f. spăt. (în sfat) 1542 apr. 16; spăt. (is.) 1543 iun. 15; spăt. (în sfat) 1543 sept 17; spăt. (is.) 1543 sept. 27, 1544 mart. 15; spăt. (în sfat) 1544 aug. 29 (în această vreme m. spăt. e Dragomir, cu

care apare alternativ în sfat); *f. spăt. (în sfat) 1545 ian. 16*. A fost tăiat de Mircea Ciobanul ².

¹) V. și *Quellen*, III, p. 125. După părerea lui I. R. Mircea, în timpul răzvrătirii lui Șerban banul, a fugit la Brașov (RIB, 1943, nr. 3, p. 60).

²) *Istoria*, p. 49, *Istoriile*, p. 52, *Quellen*, III, p. 259, 260, 271.

STROE (PRIBEAGUL) (al lui Drăghici), fiul lui Drăghici din Florești m. vor. ¹; cumnat cu Radu din Drăgoești m. log. și cu Vintilă din Cornățeni m. vor. *M. pah. 1536 apr. 18—1538 iul. 16*. Pribeag 1538—1542; vine în țară cu Basarab Laiotă, reușind să gonească pe Radu Paisie. *M. ban ante 1542 oct. 15* (așa i se spune pe piatra de mormint; a fost făcut m. ban de Basarab Laiotă). Luptă contra lui Radu Paisie la Fintina Țiganului, unde a fost prins și ucis ². □ m-rea Găiseni la 1542 oct. 15 (sau 1544?).

¹) DIR, XVI/2, p. 229 și *St. doc.*, XV, p. 48 și 50, unde este trecut ca m. ban. ²) Doc. 1538 nov. 17 (DIR, XVI/2, p. 254), *Istoria*, p. 48 și *Istoriile*, p. 46, V. și *Quellen*, II, p. 619—620 și AO, 1932, p. 324—326 și 1938, p. 210—213, Florescu, *Divanele*, p. 294 și St. Nicolaescu, *Domnia lui R. Paisie*, p. 20—24.

ȘERBAN DIN COIANI (Radu Șerban), fiul Mariei, fiica Ancăi din Coiani și al lui Radu post. ¹. Mama sa a fost apoi soția lui Nica arm. din Coiani, care-i este tată vitreg ². Radu Șerban era descendent din Craiovești ³; = Elina, fiica lui Udriște banul din Mărgineni ⁴.

Pah. II 1589 mai 17; fără titlu 1592 dec. 1—3; persecutat de Ștefan Surdul, care i-a luat „toate averile și dedinele”; l-a îmbunat pe domn prin intervenția lui David post. ⁵. *M. pah. 1594 dec. 13—1600 iul. 5* ⁶. A fost un credincios dregător al lui Mihai Viteazul cu care s-a înrudit și a cărui politică a urmat-o ca domn (1602—1611). Pribeag până în 1620, când a murit.

Fiica sa, Ancuța, = Nicolae Pătrașcu, fiul lui Mihai Viteazul, iar un fiu natural, Constantin Șerban, a ajuns și el domn. O altă fiică a lui Șerban, Elina, = Constantin Cantacuzino m. post. Înruđirea Cantacuzinilor cu Radu Șerban și cu Craioveștii justifică pretențiile lor la tron.

¹) *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214. ²) Doc. 1589 mai 17, în care se spune că Maria și fiul ei Șerban au înfrățit pe Nica, soțul Mariei, pe o treime din averile lor (DIR, XVI/5, p. 406). V. și DIR, XVI/6, p. 58—59. Pe portretul din bis. m-rii Hurezi e trecut greșit fiul — în loc de nepotul — banului Șerban (BCMI, 1908, p. 78). V. Nicolescu Elie, *Din descendența „Craioveștilor”* (RIAF, vol. IX, 1903, p. 200—212), *Gen. doc.*, II, p. 285

și urm. ³⁾ Despre legăturile sale de rudenie cu Craioveștii și averea sa imensă, compusă din 71 sate și părți de sate, avere care făcea din el cel mai bogat boier din țară, v. C. Rezachievici, *Domeniul boieresc al lui Radu Șerban* („Studii”, XXIII, 1970, nr. 3, p. 469–491 + 1 h.). ⁴⁾ Florescu, *Mărgineni*, p. 91. ⁵⁾ DIR, XVI/6, p. 344. ⁶⁾ V. și doc. din 1614 iun. 26, unde se spune că „a fost dregător din cei 12, rangul lui mare paharnic” (DIR, XVII/2, p. 287). În calitate de pah., a semnat tratatul din 1599 cu Andrei Báthory (Hurmuzaki, III, p. 330–331), iar la 1601 sept. 8 este enumerat printre boierii care urmau să primească scrisori de la imperiali (Hurmuzaki, XII, p. 1231). Despre împrejurările în care a fost ales domn v. I. Ionașcu, *Unde a fost satul Cîrstienești* (RIR, XIV, 1944, f. I, p. 40–56 + 1 h.).

ȘERBAN DIN IZVORANI = Maria, fiica lui Radu Craiovescu și a Velicăi din Șitoaia, sora lui Drăghici vor.; cumnat cu Pîrvu (II) banul Craiovescu ¹ și văr prin alianță cu Stroe Pribeagul. *M. stol.* 1522 febr. 3–1528 nov. 10 (și al lui Vladislav și al lui Radu de la Afumați); *stol.* (fost) 1529 apr. 14; *m. vor.* 1530 iun. 15–1531 nov. 5; *f. m. vor. (în sfat)* 1532 aug. 16–1533 nov. 15; *vor.* (fost) 1533 nov. 18. Trimis de Vlad Inecatul în Ungaria (1532), împreună cu Teodor m. log. ² să ducă haraciul lui Soliman Magnificul. *M. vor.* 1534 mart. 17–1535 aug. 20; *m. ban* 1535 aug. 30–1539 mai 18; *ban* (fost) 1540 apr. 17. Trimis la Poartă ca să spînzure pe Drăghici al lui Danciu Gogoase Craiovescu, care se ridica-se domn ³. A pierit în „rea hiclenie” ante 1543 iun. 15 ⁴ pentru că s-a ridicat contra lui Radu Paisie, reușind să-l gonească din țară la 1539. Copii: Anca din Coiani ⁵, bunica lui Radu Șerban și soția lui Neagoe m. ban ⁶; Marcea post. și Radu post. Șerban a avut doi frați: Diicu cluc. și Neacșa. O nepoată a Neacșei, numită tot Neacșa, = Chirca com. ⁷. Nepotul primei Neacșa a fost Mihai Coțofeanu, mare dregător în sec. XVII.

¹⁾ MO, 1965, nr. 5–6, p. 410. V. și AO, 1932, p. 34, DIR, XVI/2, p. 92 și V, p. 365. ²⁾ *St. doc.*, IV, p. LXXIX. ³⁾ DIR, XVI/5, p. 365 și 405. Despre el v. și Hurmuzaki, XI, p. 855 și *Quellen*, II, p. 263, 280, 348. ⁴⁾ DIR, XVI/2, p. 304 și AO, 1939, p. 3. Despre răzvrătirea sa v. și AO, 1938, p. 205–207, St. Nicolaescu, *Domnia lui Radu Paisie*, p. 15–17, RIB, 1943, nr. 3, p. 60–61 și „Balkanica”, V, 1941, p. 471–475. Într-un doc. din 1643 se spune că Șerban banul a murit la Țarigrad „cînd s-a pîrît la împărăție cu Coadă Vornicul că a închinat Brăila turcească” (*ibid.*, p. 478). V. și „Valachica”, 1969, p. 53, n. 49. ⁵⁾ DIR, XVI/4, p. 198 și V, p. 365 (doc. 1575 aug. 20 și 1588 iun. 13). ⁶⁾ *Gen. doc.*, II, p. 283. V. și bibliografia de la Șerban din Coiani. ⁷⁾ DIR, XVI/4, p. 260 (doc. 1577 apr. 16). Despre Șerban banul și urmașii săi v. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214, 222–223, St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 57–63, T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 80–81 și GB, 1967, p. 824.

ȘINTESCU, v. Staico din Șintești.

ȘTEFAN (Stepan) din Cioroiăși; = Dobra (?) ¹. F. m. cluc. (is.) 1571 iun. 1; f. m. cluc. 1571 dec. 29—1573 iun. 25; *m. ban <1573>*. (Pe piatra sa de mormint din dec. 1573 este numit m. ban ², iar într-un doc. din 1594 febr. 19 se spune că „s-a întâmplat lui Ștefan cluc. de l-au pus Alexandru voevod vel ban Craiovei”) ³. La 1564 ian. 4 e numit însă f. m. cluc., iar la 1574 iun. 20 m. cluc. ⁴. A fost în relații bune cu boierii din Brîncoveni, care i-au dăruit o jumătate de sat pentru slujbele făcute „și prin țări străine” ⁵. Folosit de Alexandru Mircea în diverse solii, în Trans. și Imperiul otoman ⁶. Ctitorul m-rii Bucovăț-Coșuna, unde a fost □. Fiul său, Pîrvu, a ajuns și el mare dregător.

¹) La m-rea Bucovăț se află piatra de mormint a Dobrei mare băneasă (MO, 1956, nr. 1—3, p. 109—110). ²) St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 281 și Georgescu I. B., *Pietrele de mormint din vechea biserică a m-rii Bucovățul* (MO, VIII, 1956, nr. 1—3, p. 107—109). ³) DIR, XVI/6, p. 101 și AO, 1932, p. 444. V. și o scrisoare din 1587, în care se spune că „a fost om mare” pe lângă Alexandru Mircea (N. Iorga, *Contribuțiuni*, p. 77). ⁴) DIR, XVI/4, p. 128, 139. ⁵) DIR, XVI/4, p. 112 (doc. 1573 iun. 25, trad. rom., ca și celelalte doc. referitoare la Ștefan). ⁶) *Ibid.*, p. 356.

ȘUICA DIN ȘUICI, fiul lui Badea vlastelin din Șuici; = Neacșa, fiica lui Drăghici al lui Stoica din Mărgineni ¹. Pah. 1505 dec. 10; *m. vor. 1509 nov. 3—dec. 5* (în sfatul domnesc al lui Mircea voievod); vor. 1514 mai 4; vor. (is.) 1519 apr. 22. A făcut cercetări la granița cu Trans. în vremea domniei lui Neagoe Basarab ². A participat la luptele lui Radu de la Afumați cu turcii ³; vor. (fost) 1526 aug. 29. A avut mai mulți fii: Stoican, Vlad și Drăghici ⁴. Fratele său, Dragomir, a fost m. slug.

¹) DIR, XVI/1, p. 33. ²) S. Dragomir, *Documente*, p. 26. ³) MO, 1961, nr. 10—12, p. 804. ⁴) DIR, XVI/1, p. 33. V. și Florescu, *Mărgineni*, p. 29—30.

ȘUICA DIN ȘUICI (II), fiul lui Șuica pah.?; = Velica, fiica lui Preda cluc. din Lăngești și apoi cu Baldovina, fiica lui Dumitru (din Mogoșani) ¹. *M. pîrc. 1571 ian. 5*; pîrc. (jupan, boier) 1575 iul. 10.

¹) DIR, XVI/4, p. 1.

TATU (din Buciumeni). *M. com. 1548 mai 4—1552 iun. 2*. A avut mai mulți copii: Nan, Elina, Stanca, Maria și Anca, pe care i-a „așezat” pe ocinele sale ¹.

¹) DIR, XVI/3, p. 11—12.

TATU DIN STRÎMBELE ¹. Grămătic 1526 ian. 7—1528 mai 5; log. (is.) 1525 oct. 23 — 1534 sept. 6; log. II (is.) 1534 dec. 18—1540 febr. 23; *m. log.* 1540 sept. 1—1545 febr. 28 ². Fratele său, Stan cluc., nu a fost mare dregător ³.

¹) La 1536 ian. 6 i se întărește siliștea Strîmbele (DIR, XVI/2, p. 198). După părerea lui I. C. Filitti, ar fi fost fiul lui Radu din Boldești. G. D. Florescu crede însă că ar putea fi identificat cu fiul lui Dragomir din Borcești (v. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 241, nota 3). ²) V. și *Quellen*, III, p. 275 și II, p. 556, 562, 589. La 1533 este amintit Tatu pîrc. (*ibid.*, p. 298), iar la 1538 Tatu vor. (*ibid.*, p. 581). ³) DIR, XVI/2, p. 290.

TEODOSIE, v. Rudeanu Teodosie.

TEODOSIE (TUDOSIE) DIN PERIȘ, fiul lui Neagoe vor. din Periș ¹ și al Caplei din Băjești, nepoata de fiică a lui Vlad Călugăru-l ²; frate cu Neagoe m. vist. din Budești ³; = Maria din Florești (devenită monahia Maria) și □ m-reă Cătălui ⁴.

Post. (jupan) 1543 mai 20; *m. post.* 1545 mai 28 — iul. 4; *m. ban* 1546 iul. 25 — oct. 3. A fugit în Trans., de unde a venit cu oaste contra lui Mircea Ciobanul ⁵; a fost însă prins de domn în lupta de la Periș (1547) și i s-a tăiat capul ⁶.

Copii: Vintilă = Neacșa, □ la bis. din Dragomirești — Dîmbovița ⁷ și Caplea = Stan m. spăt. din Corbi. Ea a pribegit cu tatăl său în Trans., unde și-a cheltuit „sculele” ⁸.

¹) DIR, XVI/4, p. 436. ²) AO, 1932, p. 163 și 328 și 1943, p. 46. ³) DIR, XVI/2, p. 301 și IV, p. 446. ⁴) Doc. 1581 ian. 27 (*ibid.*, V, p. 11). V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 245—246, nota 5. ⁵) *Quellen*, IV, p. 505—506. V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 65. ⁶) *Istoria*, p. 49, *Istoriile*, p. 52 și MO, 1961, nr. 7—9, p. 507. ⁷) GB, 1969, nr. 1—2, p. 151. ⁸) DIR, XVI/3, p. 37.

TOMA DIN PIETROȘANI, frate cu Dragomir m. spăt.; = Mara, fiica lui Harvat m. log. ¹. Ban (is.) 1532 apr. 23; *ban* (în sfat, alături de marii bani) 1533 apr. 25—1536 ian. 4. Uneori apare chiar înaintea lui Barbu Craiovescu m. ban. Tăiat de Radu Paisie (1536). Ctitorul m-rii Verbila, împreună cu Dragomir m. spăt. Un fiu al său, Stanciu ², a pribegit după moartea tatălui său și a revenit în țară cu oști, susținînd pe Basarab Laiotă. A fost ucis însă de Radu Paisie ³. Pe piatra de mormînt de la m-reă Verbila e trecut m. vist., deși în documente nu apare ⁴. Alți fii ai săi au avut o soartă mai bună: Barbu a ajuns m. vor.,

Balea pah. a fost cumnatul lui Pătrașcu cel Bun și unchiul Neacșei, mama doamnei Stanca. O fiică Calea = Dumitru din Cepturi m. vor.

¹⁾ DIR, XVI/2, p. 214. La 1545 soția sa era în Trans. (*Quellen*, III, p. 266). V. și II, p. 205, 300. ²⁾ DIR, XVI/2, p. 214. ³⁾ *Istoria*, p. 48.

⁴⁾ AO, 1932, p. 325–327. V. și St. Nicolaescu, *Domnia lui Radu Paisie*, p. 12 și GB, 1967, p. 818–819.

TUDOR (TEODOR) DIN DRĂGOEȘTI. fiul lui popa Frîncu ¹⁾; = Dumitra, fiica lui Dimitrie Ghizdavăț; cumnat cu Manea Perșanu m. vor. ²⁾

Diac, grămatic și log. 1494 sept. 13–1514 ian. 10 (scrie hrisoave). La 1505 iun. 15 Radu cel Mare îl considera ca fiind din „casa” sa ³⁾. Log. (dregător) 1514 iul. 23; cluc. 1520 sept. 4–1521 apr. 4; m. log. 1523 iul. 11–1524 iul. 24; 1525 sept. 8–1528 apr. 4; f. m. log. (în sfat) 1528 apr. 21 — iun. 6; m. log. 1527 aug. 16 — 1529 nov. 24. Vlastelin și boier „din casa” lui Radu de la Afumați ⁴⁾; f. m. log. (în sfat) 1530 iun. 15–1531 nov. 5; m. log. 1532 apr. 23 — 1533 dec. 27; f. m. log. (Teodor cel bătrîn) (în sfat) 1534 mart. 17–1535 dec. 11 ⁵⁾. A fost ucis pentru hicleie de Radu Paisie la 1536 ⁶⁾. El a fost foarte probabil ctitorul bis. din Drăgoești și primul ctitor al m-rii Surpatele, pe care Buzeștii o considerau făcută de strămoșii lor.

Copii: Dumitru, + 1530, □ bis. fam. din Drăgoești; Radu și Pîrvu, ajunși și ei mari dregători, și Vlad com. ⁷⁾. Aceștia și-au reprimat de la Mircea Ciobanul ocinele confiscate de Radu Paisie pentru participare la răscoala condusă de Șerban banul, când a fugit peste Dunăre ⁸⁾.

¹⁾ DIR, XVI/1, p. 30 (doc. 1505 iun. 15). Popa Frîncu din Costești apare ca is. al unui hrisov domnesc, alături de Harvat vist., la 11 oct. 1512 (*ibid.*, p. 89). După părerea lui G. D. Florescu, el era nepotul boierului Șerban de la începutul sec. XV (*Divanele*, p. 66–67). ²⁾ *Ibid.*, p. 346. După cum rezultă din hrisovul Buzeștilor din 1656 iun. 10 („Tinerimea română”, vol. I, fasc. I, 1898, p. 89–127), averile Buzeștilor erau moștenite de la strămoșii lor „jupanița Neaga, fata lui Durduca, și de la fiul ei, Manea Ghizdavăț, și de la surorile lor, jupînesele Dumitra și Vlădaia”. (Durduca ar putea fi Dan Durduca m. vor. în sec. XV.) Soțiile lui Teodor m. log. și Manea m. vor. sînt deci urmașele unor mari boieri din sec. XV. Despre boierii din Drăgoești v. și I. R. Mircea, *Un neam de ctitori olteni. Boierii Drăgoești* (RIB, I, 1943, nr. 3, p. 50–91) și Ionașcu, *Olt*, p. 155 și urm. ³⁾ DIR, XVI/1, p. 13. ⁴⁾ DIR, XVI/2, p. 331.

⁵⁾ Ca m. log., a fost, împreună cu Șerban banul, trimis de Vlad Înecatul în Ungaria, la 1532 (*St. doc.*, IV, p. LXXIX). Dintr-un raport al lui Aloisio Gritti din toamna anului 1534, rezultă că „marele, viteazul” Tudor log. „totdeauna venea cu banii haraciului Țării Românești și-i preda la Poarta fericirii”; la acea dată, el se refugiase în Hațeg „din

pricina pedepselor și prigoanelor" lui Vlad Vintilă (A. Decei, *Doză docu mente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms). Teodor log. (probabil tot el) era din nou sol în Trans. la 1535 (*Quellen*, II, p. 399). V. și GB, 1967, p. 819—820. ⁶) Al. Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 252—253. V. despre el și T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 81 și St. Nicolaescu, *Domnia lui Radu Paisie*, p. 12. ⁷) AO, 1927, p. 277 și DIR, XVI/2, p. 331. ⁸) „Balcania”, IV, 1941, p. 473.

TUDOR (TODOR) DIN ORBOEȘTI, frate cu Dragu stol., Stroe spăt. și Dragomir m. vist.; = Stana, nepoata lui Staico din Băjești m. log. și a Caplei, fiica lui Vlad Călugărul¹. Rudă cu Pătrașcu cel Bun. Vist. (II?) 1543 iun. 30; log. (II?) (is.) 1545 <mart. — iun. > — 1547 apr. 26. Pribeag probabil cu fratele său Dragomir în timpul domniei lui Mircea Ciobanul, care a tăiat pe ceilalți doi frați ai lor, Dragu și Stroe. *M. log. 1554 mai 25—1557 nov. 20*². Fiul său, Staico (II) din Bucov, a ajuns m. post.

¹) DIR, XVI/4, p. 95 și XVII/2, p. 419 (doc. 1573 ian. 17 și 1615 iul. 14). V. și Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320. ²) Un Tudor „magnus Wyzteer” e amintit ca sol în Trans. la 1550 (*Quellen*, III, p. 542 și 543).

TUDOR (TUDORAN) DIN GOLEȘTI, fiul lui Ivașco Goleșcu m. vor.¹ *M. cluc. (în sfat) 1585 sept. 2; m. slug. 1589 iun. 13*; slug. (fost) <1590> mai 28—1596 apr. 14². Fiica sa, Elina, = Stoica post. din Văcărești. Ea a fost □ m-reă Vieroș, „unde zac și oasele părinților și strămoșilor”³.

¹) Doc. 1596 apr. 14, 1610 febr. 24 (DIR, XVI/6, p. 208, XVII/1, p. 440).

²) La 1587 ian. 26 i se spune post. (*ibid.*, XVI/5, p. 289). ³) Doc. 1616 mart. 23 (*ibid.*, XVII/2, p. 7).

TURCIN. *M. cluc. 1514 dec. 13 — ante 1525 apr. 19*; f. cluc. (is.) 1525 apr. 19¹. A luat parte la luptele cu turcii în vremea domniei lui Radu de la Afumați².

¹) Cu titlul de cluc., Turcin este trecut în pomelnicul m-rii Argeș între boierii mari ai țării (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 311). ²) MO, 1961, nr. 10—12, p. 804.

ȚINTEA, fiul lui Vlaicu sau Ducu pîrc.; unchiul lui Dragomir m stol. și al doamnei Stanca¹. *M. arm. ante 1546 iul. 7*, dată la care murise². Fiul său, Pîrvu post., nu a fost mare dregător³.

¹) Informație de la D. Pleșia. ²) DIR, XVI/2, p. 342. Cu toate acestea, la 1570 nov. 5, se spune că Țintea arm. pierduse un sat pentru „rea hicleie” față de Alexandru Mircea (*ibid.*, III, p. 383). ³) DIR, XVI/4, p. 449.

UDREA DIN BĂLENI, fiul lui Radu din Băleni m. cluc., care era frate cu Pătru din Băleni m. log.¹; cumnat cu Leca m. spăt.; = Mușa. Tatăl său a fost fratele soției lui Pătrașcu cel Bun, tatăl lui Mihai Viteazul.

Com. 1586 apr. 13—1588 mai 22. A fost unul din cei mai de seamă dregători ai lui Mihai Viteazul, care-l face *m. arm. 1596 mai 4 — ante 1598 aug. 21*² (dată la care își face diata, lăsând averea m-rii Panaghia și soției sale Mușa)³. A jucat un rol de seamă în timpul războaielor purtate de Mihai Viteazul; a fost comandantul armatei care a bătut pe turci la Nicopole (1596). *M. ban 1598 sept. 1 — 1599 iun. 14*. Se crede că în 1599 ar fi scris împreună cu alți dregători ai lui Mihai boierilor pribegi, cerînd ca domn pe Simion Movilă⁴. Din porunca lui Mihai Viteazul, împreună cu Radu Buzescu, a condus oștile din Oltenia, în Trans. (toamna 1599)⁵. A fost lăsat apoi de Mihai Viteazul ca hat. în Mold., cu alți trei boieri, „să ție” țara⁶; *hat. (Mold.) 1600 mai—iul.* Din Mold. a venit cu oști în Trans. în ajutorul lui Mihai Viteazul⁷. A trecut apoi în Ț. Rom., unde a luptat contra polonilor care aduceau ca domn pe Simion Movilă; a condus lupta de la Curtea de Argeș (25 nov. 1600)⁸. Căzut în mîinile polonilor, ruga pe starostele Ioan Potocki să intervină la Simion Movilă să-l ierte, promițîndu-i acestuia să-i fie „slugă și rob”, așa cum fusese și lui Mihai Viteazul. Polonii l-au predat însă lui Simion Movilă, care nu l-a iertat⁹. A fost ucis ante 1601 iul. 9¹⁰. Ctitorul m-rii Panaghia — Dîmbovița unde a fost □¹¹ și căreia i-a lăsat averea¹². Nu a avut urmași.

¹) Doc. 1619 apr. 18 (DIR, XVII/3, p. 345). ²) V. și doc. 1613 febr. 5, unde se spune că a fost m. arm. în timpul domniei lui Mihai Viteazul (DIR, XVII/2, p. 146—147). ³) DIR, XVI/6, p. 333—334. ⁴) SMIM, V, p. 186—188. ⁵) *Istoria*, p. 73. ⁶) *Ibid.*, p. 78. V. și două scrisori ale lui ca hatman din 7 și 23 iul. 1600 către Stanislav Zolkiewski, hatmanul Poloniei (St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 288—293 și P. P. Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul*, p. 123—124). ⁷) Veress, VI, p. 201—202. La 2 oct. 1600, Statele ardeleni cereau lui Mihai Viteazul ca ostatici patru boieri de frunte, printre care și banul Udrea (*ibid.*, p. 218).

⁸) Costin, p. 55 și P. P. Panaitescu, *Influența polonă în opera și personalitatea cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin*, Buc., 1925, p. 216—217.

⁹) Veress, VI, p. 257. V. și Hurmuzaki, XII, p. 1231. Referindu-se la uciderea banului Udrea și a lui Negrea spăt. de către Simion Movilă, „fără nici o judecată”, după ce aceștia s-au „dezlipit” de Mihai Viteazul și li s-a garantat viața de către cancelarul Ioan Zamoyski, regele Poloniei scria domnului că: „nu putem să lăudăm o purtare așa de aspră și de aprigă a măriei tale” și-i cerea ca boierii „să nu fie lipsiți de capetele lor fără judecată și fără dreptate”. (I. Corfus, *Documente*, p. 22—23).

¹⁰) DIR, XVII/1, p. 19 și *St. doc.*, IV, p. V. ¹¹) Doc. cit. din 1601

iul. 9 și 1639 iul. 10 (ASB, Dep. Cocorăscu, nr. 37). ¹²⁾ Doc. 1617 iun. 17 (DIR, XVII/3, p. 157–158).

Despre Udrea v. și *Gen. doc.*, I, p. 263–265, 288–289; AO, 1929, p. 221–222 și P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, p. 76–77. Despre fam. Băleanu, cu date mai numeroase despre Udrea, v. și B. P. Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 3031–3048.

UDREA DIN BOLDEȘTI. *M. arm. (în sfat) 1512 iul. 30, 1513... 3, 1515 mai 23; m. vor. 1520 iun. 11–1521 nov. 30; f. vor. (în sfat și is.) 1522 febr. 3–1523 apr. 4.* A murit probabil în luptele cu turcii în vremea lui Radu de la Afumați¹. A avut mai mulți fii, care au ajuns dregători: Barbu m. com., Dragomir m. post. și Crăcea m. pah.

¹⁾ *St. doc.*, IV, p. V, DIR, XVII/1, p. 19 și GB, 1967, p. 807–808.

UDRIȘTE DIN DRĂGOEȘTI, fiul lui Pîrvu m. post. din Drăgoești¹; = Sora². Rudă cu boierii Buzești. Pribeag în timpul domniei lui Alexandru Mircea (1568), după ce acesta a tăiat pe Radu m. log. din Drăgoești³. Post. 1571 aug. 27–1584 sept. 24; fără titlu 1572 ian. 12; *m. post. 1585 ian. 13 — mart. 25*; trimis ca sol în Trans. de Petru Cărcel⁴ (care se considera fiul lui Pătrașcu cel Bun, deci rudă cu Udriște). „I s-a întâmplat rea și năpraznică moarte“ și a fost □ m-rea Govora, împreună cu soția și copiii săi⁵. El este ultimul dregător din fam. boierilor din Drăgoești.

¹⁾ DIR, XVI/4, p. 43 și 56 (doc. 1571 aug. 27 și 1572 ian. 12). V. și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 70 și urm. ²⁾ Doc. 1591 febr. 1, 1610 apr. 8 (DIR, XVI/6, p. 5, XVII/1, p. 444). V. și Ionașcu, *Ol.*, p. 168. ³⁾ Doc. 1619 oct. 29 (DIR, XVII/3, p. 430–431). ⁴⁾ Hurmuzaki, XI, p. 823, 826–827. ⁵⁾ Doc. 1610 apr. 8 și 1698 mai 8 (DIR, XVII/1, p. 443–444 și ASB, ms. 705, f. 126–127). La 1634 iun. 15, Sima stolniceasa Buzescu declara că „nenea“ Udriște fusese îngropat la m-rea Govora cu „jupîneașa dumnealui și o cocoană a dumnealui“ (Ionașcu, *Ol.*, p. 180). V. și doc. din 1590 ian. 8 (DIR, XVI/5, p. 423) și pomelnicul m-rii Govora (MO, 1961, nr. 10–12, p. 805).

UDRIȘTE DIN MĂRGINENI, fiul lui Stoican, frate cu Drăghici m. ban¹; = jupanița Anca, fiica lui Radu de la Afumați voievod și a doamnei Voica². Post. 1529 nov. 24; *m. stol. 1530 mai 22; m. pah. 1530 iun. 25–1532 iul. 14; 1532 dec. 11; f. pah. (în sfat) 1534 mart. 17; m. vist. 1534 sept. 6–1545 mart. 25.* Fuge în Trans. la începutul domniei lui Mircea Ciobanul (mai 1545)³. A fost prins în lupta de la Periș contra lui Mircea Ciobanul, care i-a tăiat capul (1547)⁴. Fiica sa, Elina, = Ivașco Goleșcu vor., iar fiii săi s-au

numit Udriște banul și Drăghici⁵. Fiică a lui Udriște banul, numită tot Elina, = Radu Șerban⁶.

¹) DIR, XVI/2, p. 249. Tatăl său, Stoican, se pregătea să fugă cu alți boieri în Trans. la 1509, de teama lui Mihnea cel Rău (Bogdan, *Relațiile*, p. 306–307). ²) DIR, XVI/3, p. 311 și Florescu, *Mărgineni*, p. 72. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 246. ³) *Quellen*, III, p. 265, 351, IV, p. 506. V. și II, p. 614, 623 și RIB, I, 1943, nr. 3, p. 60, unde se arată că a fugit la Brașov în timpul răzvrătirii lui Șerban banul. ⁴) *Istoria*, p. 49, *Istoriile*, p. 52 și Ostermayer, *Chronik*, p. 35–36. ⁵) DIR, XVI/3, p. 311. Despre Udriște v. și Florescu, *Mărgineni*, p. 64–77. La 1566 este amintit ca pribeag în Trans. un anume „Koyka a lui Wdrysth” (Veress, I, p. 266). ⁶) Doc. 1610 mai 17 (DIR, XVII/1, p. 467).

VINTILĂ (Benga), fiul lui Stanciu post., care era fiul lui Hamza, iar acesta fiul lui Stanciu al Bengăi m. spăt¹. Post. 1578 iul. 7 —1579 dec. 4; m. stol. 1586 iul. 17—1588 nov. 30²; m. cluc. sol în Trans. (1589)³; m. cluc. (în sfat) 1589 mai 4—1590 febr. 8 (același?)⁴. Pribeag în timpul domniei lui Mihai Viteazul (el sau Vintilă din Corbi?).

¹) DIR, XVI/5, p. 56. La 1588 ian. 26 se spune că Vintilă (trecut greșit m. post.) era văr cu Socol și cu Stanciu (*ibid.*, p. 348). ²) În SMIM, IV, p. 577 este trecut ca m. stol. Vintilă din Clătești (Corbi). I. Ionașcu a arătat că nu este vorba de acest Vintilă (AIIC, V, 1962, p. 133). Un Vintilă pribeag în Trans. este amintit la 1566 (Veress, I, p. 265). ³) Hurmuzaki, XI, p. 837. ⁴) La 1589 apr. 20 apare ca m. cluc. în sfat Vichentie.

VINTILĂ DIN CORNĂȚENI (și din Cornești), fiul lui Radu; = Voica, fiica lui Drăghici Vintilescu m. vor.¹; cumnat cu Radu din Drăgoești m. log. și cu Stroe Pribeagul.

M. stol. 1529 oct. 31—nov. 24; m. cluc. 1530 nov. 27; m. stol. 1532 iul. 24—dec. 2; 1533 ian. 16—1535 aug. 20; m. vor. 1535 aug. 30—1537 ian. 15; f. m. vor. (în sfat) 1537 apr. 26—1539 apr. 25; m. vor. 1545 mart. 28—1546 iul. 5; 1547 sept. 20—1548 apr. 18; f. m. vor. (în sfat) 1548 iun. 19. Pribeag la Brașov de teama lui Mircea Ciobanul (1548)². Ctitorul bis. din Cornățeni. Fiul său a fost Staico cluc.³, iar fiica sa, Neacșa, = Stănilă m. vor. și Radu Mihaescu m. log.

¹) V. Florescu G. D., *Vintilă I din Cornățeni (n. c. 1480–90–c. 1553). Cu note asupra boierilor și dregătorilor din prima jumătate a veacului al XVI-lea în Țara Românească*, în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, Buc., 1944, p. 201–248. V. și *Quellen*, II, p. 300, 301 și III, p. 355, 393, 435 (despre legăturile sale cu Trans.). ²) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 66. După părerea lui I. R. Mircea, ar fi murit în pribegie (*ibid.*, p. 68, nota 123). ³) DIR, XVI/3, p. 48.

VÎLSAN. *M. port. (is.) <1554 febr. 28—1557 dec. 26>*¹. Pribeag în Trans.; luptă contra lui Petru cel Tânăr la Boian².

¹) El este foarte probabil acel „magnus portayr” amintit în 1555 în Trans. (Hurmuzaki, XI, p. 792). ²) *Istoria*, p. 51.

VÎLSAN FURCOVICI, fiul lui Radu al lui Furcă; frate cu Radu m. spăt.; = Vlădaia, fiica lui Pîrvu (I) Craiovescu¹. Grămătic și log. 1516 nov. 14—1520 apr. 10 (scrie hrisoave). A luptat alături de Radu de la Afumați contra turcilor². *M. vist. 1527 iul. 19—1528 nov. 10*; *vist. (fost) 1529 apr. 14*; *m. log. 1530 iun. 25—1531 dec. 17*; *f. m. log. (în sfat) 1532 apr. 23—1533 nov. 15*; *m. log. 1534 mart. 17 — mai 23*. Ucis pentru hicleenie de Vlad Vintilă vodă (ante 1535 ian. 11)³.

¹) AO, 1931, p. 28—29 și DIR, XVI/1, p. 92 și II, p. 157. V. și T. Palade, *Radu de la Afumați*, p. 83—84. ²) MO, 1961, nr. 10—12, p. 804. ³) DIR, XVI/2, p. 171. Detalii interesante despre uciderea sa ne dă un raport al lui Aloisio Gritti din toamna anului 1534, în care se spune că „vestitul boier numit Vilsan logofăt, care fusese vistier viclean și fals al lui Vlad voievod”, l-a informat pe Gritti despre legăturile lui Vlad Vintilă cu regele Ferdinand I și de excese săvârșite în țară, unde a adunat „prin forță de șase ori banii haraciului”; după aceea domnul l-a ucis pe el și pe un frate al său, la Pitești, împreună cu Stan pîrc. și Peia port. Soția lui Vilsan a fugit la Nicopole, salvându-și viața (A. Decei, *Două documente turcești privitoare la Aloisio Gritti*, ms.).

VLAD DIN DRĂGOEȘTI, fiul lui Tudor m. log.; frate cu Radu m. log.¹; = Chera din Rumcenii, sora lui Vlaicu cluc.². Com. 1545 sept. 24. Pribeag apoi în Trans., de unde revine cu Radu Ilie. *M. com. 1553 ian. 25—mart. 20* (al lui Radu Ilie); *m. com. 1554 mai 25—1557 nov. 3*. + ante 1569³, fără urmași.

¹) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 70. ²) DIR, XVI/3, p. 56, IV, p. 430. ³) RIB, I, 1943, nr. 3, p. 74.

VLAICU, fiul lui Vlaicu sau Ducu m. arm.; frate cu Țintea m. arm.; unchiul lui Dragomir m. stol. și al doamnei Stanca a lui Mihai Viteazul. *M. arm. (în sfat și is.) 1546 ian. 29—1566 ian. 9*. Fiii săi, Pîrvu post. și Dragomir post., nu au mai ajuns mari dregători. La 1596, Pîrvu a fost prădat de tătari¹. Fiica lui Pîrvu, Stana, = Tudoran (Vlădescu) din Aninoasa, m. slug. și m. pit. Pîrvu, deși a fost vărul doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul, nu a ocupat dregătoria în domnia acestuia.

¹) DIR, XVI/6, p. 228—229.

VLAICU DIN IZVORANI, frate cu Diicu din Izvorani m. stol. și pîrc.¹ *Pîrc. 1533 apr. 15—1535 nov. 18*²; *pîrc. P. (în sfat și is.) 1536 ian. 4—1545 iun. 1*.

¹) DIR, XVI/2, p. 131 și 163. ²) În doc. din 1533 apr. 15 și nov. 18 i se spune pîrc. și fratelui său Diicu (DIR, XVI/2, p. 131 și 152).

VLAICU DIN PISCANI, fiul lui Pătru post.; frate cu Mihnea pîrc. și Badea slug.¹ Cluc. (jupan) 1526 iul. 26 — 1533 febr. 12²; f. cluc. 1533 apr. 26; *m. log. 1534 sept. 6 — 1540 iun. 22*; *f. log. (în sfat) 1540 oct. 15*. Vlastelin și sfetnic credincios al lui Radu Paisie în prima parte a domniei³. Tăiat apoi de același Radu Paisie⁴. Neavînd fii, l-a înfiat pe Vlaicu, fiul fratelui său Mihnea pîrc.⁵. A fost is. la zidirea m-rii Valea, împreună cu frații săi Mihnea pîrc. și Badea. □ această m-re (1544? mai 29)⁶. Ctitorul bis. din Piscani.

¹) DIR, XVI/2, p. 26, 115, 341. ²) Amintit cu acest titlu, la 1533, și în socotelile brașovene (*Quellen*, II, p. 316). ³) DIR, XVI/2, p. 185, 192—193, 244 (doc. 1535 iul. 12, oct. 24, 1538 mai 5). ⁴) *Istoria*, p. 48. V. și AO, 1938, p. 213. ⁵) Doc. 1569 ian. 8 și 1623 sept. 2 (DIR, XVI/3, p. 305 și XVII/4, p. 308). ⁶) BOR, 1876—1877, p. 176 și BCMI, 1931, p. 12 și 16.

VLAICU (din Rumceni), fiul lui Vlaicu vist. din Rumceni și Cislău și al Neagăi din Rumceni¹; = Anca; frate cu Neaga, soția lui Mitrea m. vor. Socrul lui Mihnea Turcitul. Cluc. 1555 iul. 28, 1556 nov. 20; fără titlu <1568> dec. 2; cluc. (jupan) 1569 ian. <8>, <1570> febr. 2; cluc. 1586 mai 27, cînd era „la vreme de moarte”². + 1587—1588. □ împreună cu patru fii ai săi, la bis. din Buda-Cislău³. Alți copii: Neagoe, □ tot la Buda-Cislău la 1583⁴; doamna Neaga = Mihnea vodă Turcitul; Chera și Mușa⁵. Vlaicu a avut și două surori, Stana și Maria⁶.

¹) DIR, XVI/3, p. 51 (doc. 1556 nov. 20, în care se spune că Vlaicu cluc. își hrănise mama „prin țări străine”, pentru care ea îi dă satul Cislău). ²) DIR, XVI/5, p. 239. ³) *Inscripții Buc.*, p. 519. ⁴) *Ibid.*, p. 517. ⁵) DIR, XVI/5, p. 240. ⁶) DIR, XVI/3, p. 354.

ZEMLĂU, v. Badea Zălbău (Zemlău).

ALEXANDRI, v. Mold.

(ALEXEANU) GHIORMA, grec; = Neaşa, fosta soţie a lui Gheorghe m. log. din Măgureni, fiica lui Iane din Boleasca m. post.¹ şi cu Gherghina, fosta soţie a lui Hrizea m. vor.²; rudă prin alianţă cu soţia lui Matei Basarab (fiul său ţinea o nepoată de a ei).

Pit. 1625 aug. 15; log. (Ghiorma) 1629 oct. 6. Trimis de Radu Leon cu oaste contra lui Matei Basarab (1631)³; se împacă apoi cu Matei Basarab, în timpul domniei căruia va juca un însemnat rol politic. Cluc. 1634 oct. 22—1635 aug. 16⁴; căp. de călăraşi 1638 mart. 5—1640 mart. 18⁵; *m. pit. 1641 sept. 8—1643 iun. 24*; *m. slug. 1643 dec. 8—1645 aug. 12*; *m. ban 1646 ian. 4—1655 febr. 11*⁶. Ucis de slujitorii răsculaţi, în febr. 1655⁷. Împreună cu soţia sa, Neaşa, se considera ctitorul m-rii Cîrnul — Buzău. Copii: Alexandru, ajuns şi el dregător, Dumitraşco spăt. şi căp.⁸ = Vilaia; + fără copii, după ce „căzuse la mare nevoie” în vremea domniei lui Grigore Ghica, fiind gata să-şi „pue capul” şi trebuind să-şi vîndă averea⁹.

1) Doc.: 1644 febr. 16, 1649 apr. 13, 1691 dec. 30 etc. (Acad., XCV/35, CLIX/15 şi ASB, Căldăruşani, LXXI/1). La 1657 mai 4 soţia sa semnează Neaşa băneasa din Măgureni (Copie Inst. de ist.). Ea i-a adus ca zestre Alexenii, de unde şi-a luat numele Ghiorma. După cum rezultă dintr-un doc. din 1657 mai 30, nu a avut copii cu Neaşa, pe care a lăsat-o (ASB, ms. 479, f. 216). 2) Doc. 1660 mart. 15 (ASB, Radu vodă, XXXIX/29). 3) *Istoria*, p. 98. 4) Acest Ghiorma fusese luat ca „fiu de suflet” de Paraschiva roaba din Stoiceşti „încă den Țarigrad”, ne spune un doc. din 1635 aug. 16 (ASB, Dep. Pappazoglu, XI/1). Ghiorma nu pare a fi fost rudă cu Ghiorma banul din sec. XVI, cum credea I. C. Filitti şi Şt. Greceanu. 5) Panaitescu, *Călători*, p. 39. V. doc. din 1642 febr. 20, în care se arată că Ghiorma fusese trimis de domn, pe cînd era căp. de margine, la Focşani, de unde „a scos” nişte Țigani din Mold., sau pe cel din 1645 febr. 28, unde se afirmă că fusese m. căp. de călăraşi (Acad., CXXXII/195 şi CXXXV/59). 6) Într-un doc. din 1641 febr. 21 Ghiorma îşi spune m. ban al Ț. jos (ASB, ep. Buzău, VIII/1). 7) *Istoria*, p. 121, *Istoriile*, p. 113. Despre fam. sa v. şi *Gen. doc.*, I, p. 10—21 şi supl. (vol. III), p. 9 şi urm. şi *St. doc.*, X, p. 301—302. 8) Doc.: 1655 mart. 30, 1656 apr. 19, 1659 iul. 22 (Acad., XCVI/35, CCCX/40). 9) Doc. <după 1664> şi 1669 febr. 24 (Acad., CXLI/35 şi CLVI/121). V. şi *Surete*, VI, 79—80.

ALEXEANU ALEXANDRU (din Alexeni, Ghiormescu); fiul lui Ghiorma m. ban¹; = Marica, fiica lui Radu Şintescu-Popescu vor., nepoata de soră a soţiei lui Matei Basarab² şi apoi cu Stanca³;

cumnat cu Dumitrașco Corbeanu⁴ (care era rudă cu Constantin Brîncoveanu).

Post. II (și post) 1650 aug. 7 — 1658 ian. 7 (a început cariera politică în vremea cînd tatăl său era m. ban); căp. de roșii (Alexandru) 1658 apr. 15; m. post. 1658 dec. 9. După părerea cronicarului, l-ar fi îndemnat pe Mihnea al III-lea să ucidă pe boieri⁵; f. m. post. (și post.) 1659 febr. 28—1659 iul. 22; m. căp. de margine (1660—1662)⁶; m. serd. 1662 oct. 16—1664 sept. 8; pîrăște pe Cantacuzini lui Grigore Ghica⁷; serd. (fost) 1665 iul. 7—1667 ian. 11. Pribeag în timpul domniei lui Radu Leon, revine în țară în vremea domniei lui Antonie vodă din Popești⁸; serd. (fost) 1669 febr. 24—1673 iul. 4; post. (fost) 1671 iul. 22; m. stol. (?) 1672 mai 25⁹; m. jît. (?) 1672 sept. 21; m. serd. 1673 dec. 27—1674 iun. 25; f. m. serd. 1675 ian. 23—nov. 25; m. serd. (?) 1677 mart. 1—ante mai 25; serd. (fost) 1677 iun. 23; m. stol. 1678 ian. 3—1681 nov. 29; f. m. stol. 1682 aug. 9—1683 mart. 22; m. stol. 1684 apr. 12—ante 1686 dec. 15; m. cluc. 1686 dec. 15—1689 mai 7; is. sc. Buc. 1687 sept. 25¹⁰; m. log. 1689 mai 8—1692 mai 21; is. sc. Buc. 1689 iun. 3¹¹; m. vor. 1692 iun. 15—1695 mai 1. Is. sc. Buc. 1693 aug. 8¹². Trimis de Constantin Brîncoveanu în diverse solii la turci¹³. + în funcție ante 1695 iun. 1¹⁴. Copii: Drăghici post. = fiica lui Matei Rudeanu serd., Ion sau Ioniță stol.¹⁵ și Ghiorma post.

¹) Doc.: 1655 mart. 30, 1662 oct. 16, 1691 dec. 30 (Acad., XCVI/35 și 40, CLIX/15). ²) Doc.: 1653 febr. 10, 1654 mai 6, 1696 ian. 1 (ASB, Cotroceni, VI/10 și 11, Acad., CXL/130). V. și RIAF, vol. X, 1909, p. 205—206 și doc. din 1655 febr. 10 și 15, în care se afirmă că Marica era nepoata doamnei Elina (ASB, Cotroceni, VI/12 și bis.). Fiind în grațiile lui Matei Basarab, acesta i-a dat la nuntă niște țigani; în doc. din 1650 aug. 7 se spune că Al. Alexeanu era pe acea vreme „un boier tînăr” (Acad., CXLI/31). ³) Doc. 1665 sept. 13 (ASB, Cotroceni, VI/15 și RIAF, vol. X, 1909, p. 207). ⁴) Doc. 1686 mai 10 (MIB, nr. 27247). ⁵) *Istoriile*, p. 13. ⁶) Dintr-un doc. din 1675 ian. 23 rezultă că Alexandru m. serd. a fost m. căp. de margine în timpul domniei lui Grigore Ghica, probabil înainte de a fi m. serd. (Acad., XCVI/56). Este însă curioasă trecerea în funcția de căp. după ocuparea aceleia de m. post. ⁷) *Istoriile*, p. 130. ⁸) Doc.: <1669—1672>, 1691 dec. 30 și 1697 mart. 20 (Acad., CXXXIX/174, CLIX/6 și 15). ⁹) Așa își spune el la această dată (ASB, Mitr., LV/10). Cum însă în sfat e Preda Poenaru, doc. poate fi datat greșit. ¹⁰) ASB, Radu Vodă, XLV/16. ¹¹) *Ibid.*, VII/12. ¹²) *St. doc.*, V, p. 488. ¹³) Greceanu, *Viața*, p. 12, 60. V. și sigiliul său ca m. vor. în RA, 1927—1929, p. 132—133 și SCIM, I, 1950, p. 168. ¹⁴) ASB, AN, CVII/20. V. și doc. din 1695 dec. 20 și 1696 ian. 1, ref. la averea rămasă urmașilor (Acad., CXL/129 și 130) și Ionașcu, *Documente*, p. 13—14. ¹⁵) Doc.: 1665 sept. 13, 1693 iul. 13, 1696 ian. 3, 1700 mai 22 (ASB, AN, CLXXXIV/29,

DCXXI/209, șc. Ionașcu—Slatina, II/5 și 6 și Acad., DCXXI/209). Șt. Greceanu indică pe Ghiorma post. și Drăghici post. (*Gen. doc.*, I, p. 15); v. și *ibid.*, vol. III (supl.), p. 11—13.

ANDREI DIN ȘĂINEȘTI¹. Trimis de boierii fugiți în Mold. la 1632 să atragă pe slujitori de partea lui Radu Iliaș, dușmanul lui Matei Basarab². Vor. 1633 iun. 25—1634 ian. 14; *m. șet. 1643 apr. 2—1649 apr. 5*; șet. (fost) 1653 oct. 12—1662 ian. 2. Fiica sa, Ana, = Udrea log.³.

¹) Doc. 1633 iun. 25, 1643 sept. 22, când apare ca martor cu diverși boieri mici (Acad., CXXXIII/3, ASB, ms. 129, f. 209). ²) *Istoria*, p. 101. ³) Acad., DCCXXXV/103 (doc. 1648 oct. 10).

APOSTOL, v. Catargi Apostol (Mold.).

ARGETOIANU MIHAI (din Hărgitoaia sau Argetoaia¹ și din Breasta)², probabil fiul lui Vîrjoghe, vărul lui Balica post. din Breasta, care era nepotul lui Balica hat.³; = Brîndușa⁴; rudă cu fam. Brădescu⁵ și Buzescu.

Post. (?) 1627 mai 13; pah. 1635 aug. 22—1646 nov. 23; cluc. 1649 ian. 3—1657 apr. 7 (apare foarte des ca martor cu diverși boieri mici din sudul Olteniei); *m. slug. 1658 mai 26—iul. 10*; *m. cluc. 1659 iul. 22—aug. 30*; f. m. cluc. 1660 ian. 22; *m. stol. 1661 ian. 9—1662 aug. 22*; f. m. stol. 1663 mart. 14; *m. stol. 1667 iun. 18*; stol. (fost) 1669 nov. 10. + în timpul domniei lui Antonie vodă din Popești⁶.

Fiul său, Dumitrașco căp., a avut doi fii, care nu au ajuns mari dregători: Vasile pah.⁷ și Mihai pah. = Marica, fiica lui Cornea Brăiloiu m. ban⁸.

¹) Doc. 1635 aug. 22, 1644 aug. 9 (Acad., CXXV/84, ASB, ep. Rîmnic, CIII/p. II/1). ²) Doc. 1638 mai 10 (Acad., CXXXIV/20). ³) Doc. 1634 aug. 30 (ASB, AN, CXI/30). ⁴) Doc. 1657 apr. 6, 1662 ian. 3 (ASB, Tismana, LXII/4, Acad., CDLXIV/131). ⁵) Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 12—13. ⁶) Doc. 1695 febr. 8 (Acad., CDLIV/132). V. și L.C., *Familii oltenesti; Argetoienii* (AO, I, 1922, p. 388). ⁷) Doc. 1695 febr. 8 și 1708 mart. 26 (Acad., CDLIV/132 și *Doc. agrare*, I, p. 219). Un Constantin Argetoianu a fost consilier al administrației austriace în Oltenia (Giurescu, *Material*, indice). ⁸) Doc. 1709 dec. 10 (*Doc. agrare*, I, p. 230).

ASLAN, grec¹; fiul lui Gheorghe căm. și al Alexandrei, sora lui Petru Șchiopul²; = Maria Cercheza³ (fosta țitoare a lui Petru Șchiopul)⁴; rudă prin alianță cu Hrizea din Bălteni m. vor.

Pirc. O. (Mold.) 1617 iul. 18. Vine apoi în Ț. Rom. unde a fost *m. vist. 1620 sept. 17—1621 aug. 7*; f. m. vist. (și vist.) 1622 febr.

15—iun. 27; *m. log. 1623 iun. 2—1624 ian. 12; m. vor. 1624 ian. 13—apr. 28; f. m. vor. 1624 iun. 17; m. vor. Ț. jos (Mold.) 1624 iul. 22—1625 dec. 22; f. m. vor. (în Ț. Rom.) 1626 febr. 10—1630 mart. 3; f. m. vor., is. de Craiova 1627 aug. 24 și 1628 nov. 14; m. ban 1630 mart. 10—apr. 13. Pribeag în Trans. (oct. 1630), cu Matei Basarab⁵, de unde se întoarce la Radu Leon⁶; f. m. vor. 1631 dec. 15—1632 iul. 2; f. m. vor. (în sfat) 1632 apr. 20.*

Fiul său, Petre post. și cluc. II, numit și Petre Aslan, nu a mai parvenit la dregătorii, trebuind să-și vîndă averea⁷. Din căsătoria sa cu Elina, fiica lui Preda Floricoiul⁸ și nepoata lui Mihai Viteazul, a avut o fiică, Alexandra, = Udrică (Udrea) com., fiul lui Hrizea m. vor.⁹.

1) Semnează grecește (1627 mai 10, 1629 apr. 20 etc., DRH, vol. XXI, p. 387 și MIB, nr. 27431). V. și N. Bănescu, *Acte venețiene privitoare la urmașii lui Petru vodă Șchiopul*, Buc., 1929 și DRH, XXI—XXII, indice. 2) Hurmuzaki, XI, p. VI și 490. 3) Doc. 1620 dec. 12 (DIR, XVII/3, p. 620). 4) *St. doc.*, V, p. 643—644. V. și relațiile italiene din 29 și 31 ian. 1603, din care rezultă că Aslan căm. fusese trimis în 1601 de Ștefan, fiul lui Petru Șchiopul, în Levant pentru a recupera o parte din banii depuși la diverse mănăstiri de fostul domn al Mold. Din suma scoasă de acolo cu multă pricepere, și-a însușit și el o parte, după moartea lui Ștefan (Veress, VII, p. 107—109). V. și Hurmuzaki, XI, p. 568—569, 775—776. 5) *Istoria*, p. 96. Aci se susține că pribegia a avut loc în oct. 1629. Aslan, ca și Matei Basarab, de altfel, continuă însă să apară în doc. și după această dată, ceea ce denotă că pribegia s-a produs cu un an mai târziu, fapt confirmat și de scrisoarea din București, din oct. 1630, în care se spune că banul Aslan, împreună cu Gorgan spăt. și Petre vist. (?) au fugit „acum” în Trans. cu tributul țării (Veress, IX, p. 314). Despre fuga lor v. și *St. doc.*, IV, p. 19—20. 6) *Istoria*, p. 99 și *Istoriile*, p. 93. Aci se afirmă că Leon vodă l-a făcut m. ban după întoarcerea sa din Trans. Din documente nu rezultă însă acest lucru. 7) Doc.: 1636 mart. 29, <1638> apr. 10, 1638 iul. 22, 1640 mai 1 etc. (Acad., DCXXIII/45, CXCI/67, MIB, nr. 27214, ASB, Cotroceni, VI/6). Acesta este numit post. la 1620 dec. 12, pe cînd era copil (cocon), ceea ce dovedește că titlul de post. se dădea copiilor de boieri încă de cînd erau mici (DIR, XVII/3, p. 620). 8) Doc. 1643 aug. 23, 1645 apr. 15 (ASB, Bistrița, LXVI/55 și Acad., D/7). 9) Doc. 1649 febr. 23 (ASB, Cotroceni, VI/9). Despre el și familia sa v. și *Gen. doc.*, I, p. 61—62 și RIAF, vol. X, 1909, p. 204—207.

BADEA, v. Bălăceanu Badea, Bucșanu Badea, Comăneanu Badea, Vlădescu Badea.

BALASACHE (Muselim), grec din Țarigrad¹, adus în țară de Radu Leon care-l face *m. pah. 1668 ian. 31—dec. 1*. Împreună cu Necula Sofialful, favoritul lui Radu Leon, dușman al Cantacuzinilor. Dat

afară din țară în timpul domniei lui Antonie vodă din Popești (1669)². Fiul său, Alexandru (Alexandrache) Muselimul, a fost ceauș de aprozi în vremea domniei lui Constantin Brîncoveanu, iar un alt fiu, Șerban, a fost capuchehaia lui Grigore al II-lea Ghica, domnul Moldovei. Fiii săi: Alexandru, Radu și Constantin Balasache, au ajuns dregători în sec. XVIII³.

¹) *Istoria*, p. 157. Filitti crede că Balasache (= Pavlache) făcea parte din familia Muselim (*Arhiva*, p. 251–252). ²) *Istoriile*, p. 138–139

³) Filitti, *Arhiva*, p. 252 și *Gen. doc.*, I, p. 253–254.

BALEA DIN CÎRȚOCLEȘTI, v. sec. XVI.

BARBU, v.: Bădeanu Barbu, Bălăceanu Barbu, Brădescu Barbu, Fărcășanu Barbu, Filișanu Barbu, Pîrțianu-Milescu Barbu, Poenaru Barbu, Urdăreanu Barbu.

BATIȘTE VEVELLI, v. Mold.

BĂDEANU BARBU (din Bădeni), fiul lui Barbu B. iuzbașe și căp.¹, care era văr cu Udrea Băleanu m. ban², și al Tudorei³; = Rada, fiica lui Jipa din Vernești⁴.

Post. 1641 aug. 16; spăt. 1643 febr. 25; fără titlu 1644 iun. 2 (scrie un zapis); post. 1648 aug. 30; iuzbașe de roșii 1649 febr. 25—1652 iul. 10; fără titlu 1655 febr. 2; căp. de roșii 1661 apr. 13—1669 ian. 8; m. căp. 1670 iun. 3—1671 febr. 15; căp. (fost) 1673 dec. 22—1674 febr. 11; f. m. căp. 1675 ian. 22; căp. (fost) 1676 dec. 18—1679 mai 19; *m. arm.* 1679 dec. 28—1680 nov. 20 (ajunge dregător după o îndelungată carieră de boier mărunt); *m. pah.* 1681 febr. 4—nov. 29; f. m. pah. 1682 mai 30—sept. 21; *m. cluc.* 1683 ian. 9—nov. 22; *m. log.* 1684 ian. 17—1686 iul. 5. A fost partizanul lui Constantin Bălăceanu agă, contra lui Constantin Brîncoveanu⁵. Ctitorul schitului Barbu (1668—1669)⁶. Copii: Barbu căp., Hrizea, Radu, Jipa, Andronachi, Neagoe pah. și Badea, care nu au ajuns dregători⁷. O fiică a sa = Constantin Greceanu stol.⁸

¹) Doc. 1642 mai 15; 1643 febr. 25 (ASB, Bradu, VI/2 și XXIX/1). Acest Barbu a fost rob la tătari în timpul domniei lui Radu Șerban (doc. 1641 ian. 11, idem, ep. Buzău XXXIII/11), după care a fost multă vreme iuzbașe (1636 ian. 15—1641 ian. 11) și apoi căp. (1643 febr. 25—1651 febr. 20). Cum pe amîndoi îi cheamă Barbu și ambii au fost căpitani, este greu de precizat pînă cînd a fost tatăl căp. și de unde începe să fie fiul; cînd apar împreună, fiul are de obicei alt titlu (post. sau iuzbașe; vezi ASB, Bradu, VII/27, XXXIII/11). ²) Doc. cit. 1641 ian. 11 (ASB, ep. Buzău, XXXIII/11). ³) Doc. 1654 mart. 17 (Acad., CXLVIII/1).

⁴⁾ Doc. 1694 oct. 12 (Acad., CXLVII/9). V. și *Inscripții*, I, p. 67. ⁵⁾ Greceanu, *Viața*, p. 22. V. și Veress, XI, p. 388—389. ⁶⁾ *Gen. doc.*, I, p. 67—76 și *Inscripții*, I, p. 67. ⁷⁾ Doc.: 1667 apr. 27, 1685 ian. 19, 1687 febr. 27, 1694 oct. 12, etc. (Acad., CXLVII/9 și 130, DCXXI/106, ASB, Stavropoleos, XII/23, BCS, XCII/9). ⁸⁾ *Gen. doc.*, I, p. 74. V. și RI, 1916, p. 52—53.

BĂJESCU MAREȘ (din Băjești și din Cîmpulung)¹, de origine modestă, fiul lui Gheorghe și al Stancăi²; = Maria (Bucșanu?) din „casa” lui Constantin Cantacuzino m. post.³; frate de cruce cu Gavrilaš spăt., fiul lui Mîrzea m. pah., pe care îl înfrățeste pe ocine⁴.

Log. 1643 dec. 3—1659 ian. 9; scrie hrisoave și zapise: 1645 aug. 9, nov. 15, 1646 mai 29, 1649 aug. 6, 1658 mai 26 etc.⁵; log. II 1659 febr. 3—iun. 12; log. (fost?) 1659 aug. 8—1660 iun. 22; în relații foarte bune cu Grigore Ghica în prima domnie⁶; *m. vist.* 1661 ian. 28—1663 mai 8; merge cu oastea la Ujvar (1663); *m. vist.* 1664 nov. 27—1665 dec. 2; *m. vor.* 1666 ian. 7—1669 febr. 24; *m. ban* 1669 apr. 22—1672 ian. 5; is. sc. Buc., când Antonie vodă din Popești a fost „la oaste” în Bugeac, 1670 oct. 1—nov. 20⁷; fiind partizan al Cantacuzinilor, a fost prins și închis de Grigore Ghica (mart. 1672)⁸; f. m. ban 1672 iul. 11—1673 iul. 10. + în 1673⁹. Ctitorul m-rii Cornetul (1666) și al bis. și curților din Băjești (1666) și a făcut unele clădiri la m-rea Vieroș (1666—1669).

Copiii săi: Mihai post., Matei, Gheorghe pah. (1689) și șufar (1691) și Fiera post. (1669) și log. (1673) nu au devenit dregători¹⁰. Gheorghe a ajuns m. căp. de dorobanți și a fost is. la zidirea bis. Sf. Ioan-Grecesc din București¹¹ (1703). O fiică a lui Mareș, Ilinca, = Pîrvu Cantacuzino m. stol. Fiul lui Fiera Băjescu, Constantin post., □ m-rea Sf. Ioan-Grecesc din București¹².

¹⁾ Așa i se spune la <1645> ian. 20, când i se întăresc ocine la Băjești, și la 1652 iul. 2 (Acad., CCXCVII/5 și MCLXXII/7). ²⁾ *Inscripții Buc.*, p. 568 și doc. 1667 dec. 23 (ASB, m-rea C-lung, XLVII/5). ³⁾ Doc. 1649 apr. 15, în care se spune că Constantin Cantacuzino îi dăduse de curînd de soție pe Maria „din casa lui” (Acad., XXIX/213). V. și doc. din 1676 (MO, 1965, nr. 3—4, p. 230). În *Istoria*, p. 166, se afirmă însă că a fost ginerele lui Constantin Cantacuzino, care a avut într-adevăr o fiică Maria, ce a fost însă soția lui Radu Crețulescu. ⁴⁾ Doc. 1644 iul. 20 (Acad., MCLXXII/8). ⁵⁾ ASB, Slobozia, XI/10, m-rea C-lung, XXXIV/3, Glavacioc, XXXIV/30, Acad., XXIX/219 etc. Semnează Mareș log. Gheorgheviici sau Ghiorgulovici. ⁶⁾ Doc. 1660 febr. 22 (Acad., XLIV/52). ⁷⁾ ASB, ms. 712, f. 535, v. și Cotroceni, LX/7. V. și Ionașcu, *Documente*, p. 31 și 37. ⁸⁾ *Istoria*, p. 164. ⁹⁾ *Ibid.*, p. 168 și *Istoriile*, p. 146, 149, V. și sigiliile sale ca m. ban și m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 153, 155 și 163—164. ¹⁰⁾ Doc.: 1686 apr. 21, 1687 dec. 9, 1689 apr. 17 etc. (ASB,

Cotroceni, XXV/42, ep. Rîmnic, LXV/20, ms. 454, f. 176 v.). V. și *Gen. doc.*, I, p. 83 și 84 și o scrisoare a lui Mihai Bădescu post. din 1690 despre politica dusă de Constantin Brîncoveanu și boierii săi favoriți. Din modul cum vorbește despre „taica” Staico Bucșanu — cel care a uneltit contra lui Șerban Cantacuzino și Constantin Brîncoveanu — se vede că era un partizan al acestuia (Hurmuzaki, V/1, p. 310). ¹¹) *Doc.* 1696 iun. 15 și 1697 oct. 8 (ASB, Mitr., CCLXXII/2 și XCIX/75) și *Inscripții Buc.*, p. 417. ¹²) BOR, 1961, nr. 11—12, p. 1065. Despre fam. Bădescu v.: Lecca G., *Familiile boierești*, p. 12—14; *Gen. doc.*, I, p. 81—90; Voinescu T., *Note asupra curții și bisericii din Băjești* (SCIA, 1957, nr. 1—2, p. 75—108); Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 21; BOR, 1890, p. 66—67 și Ștefan Andreescu, *Trei veacuri de la întemeierea mării Cornetului și a bis. de la Băjești (1666—1966)* (MO, 1966, nr. 7—8, p. 674—687) și idem, *Documente privitoare la Mareș Bădescu și la ctitoriile sale* (ibid., p. 697—705).

BĂLĂCEANU BADEA (din Balaci, zis și Ușurelul), fiul lui Barbu din Balaci și al Simei¹; = Maria (probabil Cocorăscu); cuscrul lui Șerban Cantacuzino voievod (fiul său era soțul unei fiice a domnului).

A avut una din cele mai lungi și interesante cariere politice din a doua jumătate a sec. XVII. Post. II 1653 febr. 14—mart. 28. Trimis de Matei Basarab la Gheorghe Rákóczi al II-lea să ceară ajutor contra lui Vasile Lupu (1653)². Vătaf de aprozi 1654 iul. 18—1657 iun. 11. Trimis de Constantin Șerban la Iași să salveze viața fraților Toma și Iordache Cantacuzino, arestați de Gheorghe Ștefan^{2 bis}. Partizan al lui Constantin Șerban, merge în Mold. la 1660, fiind comandantul străzii trimise împotriva lui Gheorghe Ghica; f. vătaf 1661 febr. 8—1663 iun. 17; *m. post.* 1664 aug. 26—nov. 4; *agă* 1665 apr. 30—dec. 1; *m. slug.* 1666 ian. 7—sept. 20; *m. serd.* 1667 ian. 19—1668 dec. 26; f.m. serd. 1669 mai 5. Închis de Antonie vodă din Popești și de Cantacuzini, care au vrut să-i taie capul, dar l-au iertat (1669)³; f. m. serd. (și serd.) 1669 iun. 16—1671 oct. 27; *m. cluc.* 1672 mart. 16—1673 aug. Merge la Hotin cu Grigore Ghica (1673), unde pîrăște pe boieri că au trecut de partea polonilor⁴; f. m. cluc., is. sc. Buc., 1674 iun. 30—iul. 28⁵; *m. cluc.* 1675 ian. 17—aug. 27; f. m. cluc. 1676 apr. 12—1677 iun. 1; *m. vor.* 1678 ian. 3—1687 mart. 18 (de la 1679 dec. 28 la 1680 mai, apare alături de Hrizea ca m. vor. ț. sus). Is. —caimacam al lui Șerban Cantacuzino pînă la venirea sa în București, după numirea acestuia ca domn (1678)⁶; is. în mai multe rînduri al scaunului domnesc, în lipsa lui Șerban Cantacuzino: 1679 aug. 9, 1685 sept. 28, 1686 aug. 3⁷. + ante 1687 aug. 14⁸, foarte probabil ocupînd încă funcția de m. vor. □ mitropolia din București⁹. Ctitorul bis. de lemn Sf. Dimitrie din București —numită și a

Bălăceanului — care a fost refăcută din piatră în sec. XVIII, al bis. din Balaci-Teleorman (1684) și al schitului Gîlmeie. De la el și-a luat numele și mahalaua Bălăceanului¹⁰.

Fiul său, Constantin, a ajuns agă, fiind partizan al austriacilor. O fiică a lui Badea moartă de tină, □ mitropolia din București¹¹.

¹⁾ Originea fam. este cam greu de lămurit. Într-un doc. din 1628 mai 30 sînt amintiți Badea și Barbu, fiii lui Badea log. din Balaci care, la 1628 iul. 8, sînt numiți nepoții lui Dragomir log. din Balaci (ASB, ms. 723, f. 482 și Mitr., CXLVII/5). Cum la 1670 mart. 20, Badea Bălăceanu era considerat văr cu Gheorghe ceaușul, fiul lui Dragomir spăt. din Balaci, el era fiul unui frate al lui Dragomir (*ibid.*, CXLVII/11). Greceanu, *Gen. doc.*, I, p. 102, crede că este fiul lui Constantin din Balaci. V. și p. 109—116. Într-un doc. din 1640 apr. 26 este amintită Mara Bălăceanu călugărița, care avea trei fii: Dragomir spăt., Barbu post. și Badea (ASB, m-re C-lung, XLVI/15). Într-un doc. din <1741> Mara e considerată „moașa” (deci bunica) lui Badea vor. și Pătrașco slug., iar mama acestora este numită Sima (*Gen. doc.*, I, p. 160). Despre originea fam., ale cărei legături cu Nedelco din Balaci m. vor. sînt greu de stabilit, v. și Ionașcu, *Olț*, p. 223—225, Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 2981—2991 și IV, p. CXLVII—CLI și spița alcătuită de gen. P. V. Năsturel în LAR, IX, 1905, p. 174. ²⁾ Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 27. ^{2 bis)} I. Neculce povestește că cel trimis cu „cărți” de Constantin Șerban era căp. și că, parcurgînd distanța de la București la Iași „întru o dzi și într-o noapte..., i-au pus muntenii nume de atunce Ușurelul. Careli după aceea multă milă au avut de la Cantacuzinești” (p. 22—23). În felul acesta s-ar explica — după Neculce — ridicarea lui Badea Bălăceanu la treptele înalte ale boieriei. ³⁾ *Istoriile*, p. 140. V. și *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 18. ⁴⁾ *Istoriile*, p. 156. ⁵⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 170 și ASB, ms. 256, f. 517. ⁶⁾ *Istoriile*, p. 172. V. și sigiliul său ca m. vor. din 1678 în RA, 1927—1929, p. 132 și SCIM, I, 1950, p. 166—167. ⁷⁾ Iorga, *Doc. Cant.*, p. 99, ASB, Ghighiu, XI/10, MIB, nr. 27552 și Filitti, *Arhiva*, p. 115. Tot în vremea domniei lui Șerban Cantacuzino a „ținut județul Teleormanului de dăjdile vistierii și, fiind fugite satele dintr-acel județ, le-au fostu plătit”, motiv pentru care a pus mîna pe cîteva sate, dintre care unul, Moșoaia, s-a judecat cu urmașii săi (Radu Crețeanu și Marin Braniște, *Biserica Cuvioasa Paraschiva din Moșoaia juđ. Argeș și crucea de interes istoric din pridvorul ei*, în BOR, 1968, nr. 11—12, p. 1363). ⁸⁾ ASB, Mitr., XXVII/16. ⁹⁾ BOR, 1890, p. 66—68. ¹⁰⁾ Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 34. ¹¹⁾ Doc. 1681 mart. 21 (ASB, Mitr., XXVII/15).

Despre fam. Bălăceanu v.: Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 2981—2991 și IV, p. CXLVII—CLI; *Gen. doc.*, p. 91—242; Iorga N., *Acte relative la cronica băldăcenească*, în *St. doc.*, III, p. 60—65; Drăghiceanu V., *Inscripții referitoare la Bălăceni* (BCMI, 1914, p. 195); Nour A. M., *Balaciu și Bălăceni* (RI, XVIII, 1932, p. 19—27); Ionașcu, *Olț*, p. 223—230.

BĂLĂCEANU PĂTRAȘCO, frate cu Badea B.¹; = Chera din Doicești-Dîmbovița, fiica lui Hrizan post. din Bărbătești și a Frujinei, fosta soție a lui Ștefan ciohodarul².

Post. 1652 mart. 8; cluc. 1652 apr. 2—mai 12; pah. 1653 mart. 10; cluc. de pivniță 1653—1654; m. cupar 1654 iul. 10—1657 aug. 1. Jefuit de slujitorii răsculați (1655)³; cupar (fost) 1660 febr. 22—1661 ian. 16; f. cupar 1660 mart. 8—14; log. 1661 apr. 15—1666 iun. 20; cupar (fost) 1662 oct. 30—1664 aug. 26 (apare alternativ cu aceste titluri); post. II 1665 sept. 13—1667 ian. 19; m. șet. 1668 iul. 5—*ante* 1669 iun. 12 (fratele său era m. serd.); f. m. șet. 1669 iun. 12—1670 mart. 20; m. slug. 1670 apr. 11—iun. 10. □ la mitropolia din București (1670)⁴.

Copii: Barbu post., care a ajuns m. cluc. de arie; Matei ceaș de aprozi (1687) și vătaf de aprozi (1688—1690)⁵, care nu a mai ajuns dregător; acesta = Tudosca — a fugit în Trans., de unde a revenit apoi, purtând în continuare titlul de vătaf⁶, fiind □ m-rea Gilmeie (1712)⁷; Drăghici, care a devenit m. vor. de Tîrgoviște, m. pit. și m. post.⁸. □ 1730 mitropolia din București. Matei a avut ca fii pe Pătrașco log. de vist. și Hrizea post.; Pătrașco = Ancuța, fiica lui Matei Crețulescu m. stol., a avut trei fii: Nicolae, Ioan și Matei⁹.

¹) Doc. 1656 mai 21 (ASB, Zlătari, VII/6). ²) Doc. 1669 iun. 12 (MIB, nr. 26909 și Filitti, *Arhiva*, p. 225). ³) *Gen. doc.*, I, p. 106. ⁴) *Gen. doc.*, I, p. 160, *Inscripții*, I, p. 241—242 și BOR, 1890, p. 67—68. ⁵) Doc.: 1687 sept. 4, 1688 apr. 10, 1690 mai 5, 1695 dec. 12, 1698 oct. 10 (Acad., LXXV/162, CCCLXXII/74, MIB, nr. 1603). V. și *Gen. doc.*, I, p. 153 și urm. ⁶) Doc. 1713 mai 11 (*Doc. agrare*, I, p. 254). V. și Hurmuzaki, V/1, p. 363, ⁷) BCMI, 1914, p. 195 și *Gen. doc.*, I, p. 139 și urm., 160, 179 și urm. ⁸) *Gen. doc.*, I, p. 159, *St. doc.*, V, p. 491, 712—713. ⁹) Ionașcu, *Old*, p. 225. V. și RI, 1922, p. 152—153.

BĂLĂCEANU CONSTANTIN, fiul lui Badea B. m. vor.; = Maria, fiica lui Șerban Cantacuzino¹.

Post. 1677 iun. 11; fără titlu (într-un doc. dat de tatăl său) 1681 mart. 21; *agă* 1682 ian. 21—1688 oct. 2 (a devenit dregător când tatăl său era m. vor.). Membru al soliei lui Șerban Cantacuzino la Viena (1688). Rămîne la austriaci, pe care-i atîță împotriva lui Constantin Brîncoveanu². A devenit acolo general al armatelor din principate. + în lupta de la Zărnești (1690), ca partizan al austriacilor³. Fiind „hiclean” și lipsind din țară, domnul îi confiscă averea⁴ și îi distruge casele din București⁵, pe locul cărora s-a ridicat hanul Constantin vodă⁶. □ bis. Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului. Ctitorul bis. și casei din Balaci-Teleorman (1684).

Fiul său, Ioan, devenit *grof*, a rămas în Oltenia sub austriaci, unde a fost ucis de turci la 1738, □ la m-reă Cozia⁷. El a avut trei fete: Smaranda, Maria și Ilinca⁸.

1) *Istoria*, p. 188, *Gen. Cant.*, p. 257, *Gen. doc.*, I, p. 116—125. 2) *Istoriile*, p. 189—190, *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 16 și urm. și Greceanu, *Viața*, p. 9 și urm. C. Giurescu și N. Dobrescu, *Documente și regeste privitoare la Constantin Brîncoveanu*, p. 9, 26; v. și indice. 3) *Istoriile*, p. 192, *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 31—32, *Revoluțiile*, p. 98, Greceanu, *Viața*, p. 35, Veress, XI, p. 296—297, 342, 378—379, 398 *passim*. 4) *Doc.* 1690 mart. 8 și 1694 mai 6 și 30 (ASB, ep. Buzău, XIII/94 și ms. 723, f. 517—521), ultimele două publicate de T. G. Bulat, în GB, 1965, nr. 9—10, p. 848—855. 5) Neculce, p. 105. V. și Ionașcu, *Olt*, p. 224—225. 6) V. N. Stoicescu, *Vechi monumente bucureștene II. Hanul lui C. Brîncoveanu*, în vol. *Materiale de istorie și muzeografie*, I și C.V. Obedeanu, *O conferință ținută la Societatea istorică română. Aga Constantin Bălăceanu în politica Țarei Românești cu Împărăția germanică (veacul al XVII-lea)*, Buc., 1904, 34 p. 7) *Gen. Cant.*, p. 257—258 și *Gen. doc.*, I, p. 127. 8) Ionașcu, *Olt*, p. 226 și *St. doc.*, III, p. 60.

BĂLĂCEANU BARBU, fiul lui Pătrașcu B. m. slug¹; = fiica lui Iordache Pîrșcoveanu m. stol.² (care era rudă cu Constantin Brîncoveanu).

Post. 1687 sept. 4—1698 oct. 10. Spre deosebire de fratele său Matei, care a fugit în Trans., el a rămas în țară³; cluc. (de arie?) 1699 dec. 10; *m. cluc. de arie 1700 iun.* 20; cluc. 1701 mart. 10—1716 nov. 4. Ucis din porunca lui Nicolae Mavrocordat, pentru că ar fi spus: „dea Dumnezeu mai bine nemții, să ne scape de greci“⁴. Copii: Ștefan, ajuns și el dregător; Maria = Ioniță Dedulescu log. de vist.⁵, și Constantin⁶.

1) *Gen. doc.*, I, p. 138. 2) Ionașcu, *Olt*, p. 225. 3) *Gen. doc.*, I, p. 139.

4) *Ibid.*, p. 151 și *Revoluțiile*, p. 140. 5) *Ibid.*, p. 152 și *St. doc.*, V, p. 491.

6) Ionașcu, *Olt*, p. 225. Despre Bălăcenii îngropați la mitropolie v. BOR, 1890, p. 67—68.

BĂLEANU IVAȘCO (I), fiul lui Pătru din Băleni m. log., nepotul lui Ivașco din Golești m. vor.¹; = de trei ori: cu Maria (probabil din Mihăești-Muscel)²; cu Sofia, fiica lui Gheorghe din Secărești m. vor.³ și cu Anca, fosta soție a lui Mirzea din Berilești m. vor.⁴.

Post. 1607 iun. 6. Pribeag în Mold. în timpul domniei lui Radu Mihnea⁵. *M. arm.* 1615 sept. 20—*ante 1617 ian.* 17; f. arm. (și arm.) 1617 ian. 17—< 1618 ante mai 10 >; *m. vor.* 1618 aug. 20—1620 iul. 22; f. m. vor. 1621 mai 12—1629 sept. 28 (apare foarte des în doc., ca martor la diverse pricini și vânzări); *m. ban.* 1630

ian. 8—febr. 28; f. m. vor. 1630 mart. 13—1632 iul. 2; f. m. vor. (în sfat) 1631 iul. 26—aug. 8 și 1632 apr. 20. Partizan al lui Matei Basarab (cu care se înrudea), a luptat alături de acesta contra lui Radu Iliș la Plumbuita (25 oct. 1632)⁶; m. vor. 1632 sept. 4—1638 ian. 18; în raporturi foarte bune cu Matei Basarab, care cunună pe Petru pah., fiul său⁷; a întreținut, de asemenea, relații foarte bune cu Hrizea m. ban, cu care avea „dragoste și frăție” din tinerețe⁸ și pe care l-a împăcat probabil cu Matei Basarab. + în slujbă ante 1638 febr. 18⁹.

În afară de Gheorghe, ajuns m. ban, a mai avut un fiu, Pătru, care a fost pah., slug. II (1643) și căp.¹⁰ și o fiică, Maria, = Vasile spăt., fiul lui Mușat vist., care a părăsit-o, lăsându-i trei fiice, Ioana, Neacșa și Vilaia, sărace¹¹. Vilaia = Stroe din Drăgești m. șet., fiul lui Necula m. pit.¹² Pătru = fiica lui Socol Cornățeanu m. cluc.¹³ și a avut trei fii: Socol post., Matei post. și Ivașco (III) post. și pah., = Safta, fiica lui Nacu Murguleț¹⁴, care nu au ajuns mari dragători¹⁵.

¹) Doc. 1618 oct. 10, 1619 iun. 28 (DIR, XVII/3, p. 250 și 387). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 22, *Gen. doc.*, I, p. 291 și urm. și cronica lui Matei al Mirelor, care știe că Ivașco se trăgea din „vița” lui Pătrașcu cel Bun (*Tezaur*, I, p. 351). ²) Informație de la D. Pleșia. ³) Doc. 1638 nov. 3 (MIB, nr. 27654). ⁴) Doc. 1629 febr. 10 (ASB, AN, CXVI/27). În acest doc., Gavrilășco, fiul Ancăi din căsătoria cu Mirzea, este numit fiul (vitreg) al lui Ivașco. V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 212.

⁵) Doc. 1618 oct. 10 (DIR, XVII/3, p. 251). V. și DRH, XXI—XXII (indice Ivașco). ⁶) *Istoria*, p. 102 și *St. doc.*, IX, p. 15—16. ⁷) Doc. 1639 aug. 21 (ASB, Dep. Castrișoia, I/6). ⁸) MIB, nr. 27654, f. 50—52. ⁹) MIB, nr. 27226. ¹⁰) Doc.: 1637 mart. 5, 1638 febr. 18, 1643 apr. 10, 1656 nov. 7, 1662—1663 etc. (ASB, Radu vodă, IX/7, AN, CII/7, Mitr., CCVI/2, MIB, nr. 27226, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 24). ¹¹) Doc. 1640—1641 (Mag. ist., I, p. 206—209, ASB, m-rea C-lung, LX/15). ¹²) Doc. 1650 sept. 11 (*ibid.*, LX/25). ¹³) Doc. 1667 ian. 16 (MIB, nr. 28435). ¹⁴) *St. doc.*, III, p. 21.¹⁵) Doc.: 1662—1663, 1663 mart. 23, 1668 febr. 4, iun. 16, 1669 mart. 12 etc. (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 24, ASB, dep. Castrișoia, I/15 și 18, m-rea C-lung, XXII/4, MIB, nr. 27237 și Filitti, *Arhiva*, p. 35). Despre Ivașco Băleanu v. și AO, 1928, p. 224—225.

În lucrarea lui G. D. Florescu, *Ceva despre cîteva neamuri boierești oltenesti înrudite între ele în veacul al XVII-lea*, Buc., 1944, p. 25, se spune că Ivașco Băleanu (III), fiul lui Pătru B. slug., = Safta Murguleț din Moldova, a fost post. în 1668, pah. în 1679, m. cluc. în 1681 și m. vor. în 1689. În doc. însă nu l-am înțilnit cu aceste titluri; m. cluc. în 1681 era Stoia sau Stoian Capicheaia, iar m. vor. în 1689 a fost Ghincea-Rustea Văleanu. Datele indicate de G. D. Florescu nu se potrivesc nici cu Ivașco B. (II), fiul lui Gheorghe B. (vezi fișa respectivă). Ivașco B. vor. este amintit la 1692 mai 21 și 1694 apr. 17, cînd Ivașco (II) B. murise (ASB Peceti nr. 89 și Acad., CCCLXVI/140). V. și *St. doc.*, V, p. 521 și 714.

BĂLEANU GHEORGHE ¹(Gheorghe banul cel bătrîn), fiul lui Ivașco (I) din Băleni m. vor.¹; = Chiajna, fiica lui Vasile post. din Brătești². Rudă prin alianță cu Badea Camăneanu. Fără titlu 1626 mart. 30; post. 1626 apr. 6—1634 mart. 5; spăt. 1634 dec. 12—1635 ian. 3; post. 1639 iul. 2; cluc. (II?) 1641 ian. 11; cluc. II 1641 iun. 9; cluc. (II?) 1641 iun. 25—aug. 1; cluc. de pivniță 1642 apr. 23; cluc. (fost?) 1642 mai 11—1653 mart. 24 (apare foarte des în documente cu acest titlu, ca martor cu marii boieri sau la diverse cumpărări). Trimis în solie la Poartă de Constantin Șerban la începutul domniei (1654)³. Constantin Șerban îl face dregător: m. cluc. 1654 iun. 6—1655 febr. 11; m. vor. 1655 mart. 21—1658 ian. 30; fuge la Brașov în timpul răscoalei slujitorilor (1655)⁴. M. vor. 1658 mai 15. A plecat apoi în Trans. pînă în 1659. M. vor. (al ț. jos) 1659 aug. 12—30. A însoțit pe Constantin Șerban în expediția sa în Mold. contra lui Gheorghe Ghica, cu care prilej a căzut rob la tătari (1659—1662 după martie)⁵; întors în țară devine m. ban 1662 oct. 28—1664 aug. 11; 1665 febr. 17—1669 febr. 24. Dușman al Cantacuzinilor și conducătorul partidei zise a Bălenilor, a fost mazilit din dregătorie de Antonie vodă din Popești (1669)⁶; f. m. ban 1669 mai 5—1672 mart. 9. Trimis la Poartă cu o solie de boieri pentru reglementarea hotarelor (1671)⁷. M. log. 1672 mart. 16—iun. 20; f. m. log (în sfat) 1672 iul. 5; f. m. ban (banul cel bătrîn) 1672 iul. 25—1678 apr. 18⁸; f. m. ban (în sfat) 1673 ian. 22—iun. 16. Is. sc. Buc. în lipsa lui Gr. Ghica (1672 și vara 1673)⁹. La 23 nov. 1673 se afla la Orhei¹⁰. Fuge în Trans. la venirea pe tron a lui Gheorghe Duca (dec. 1673)¹¹. Chemat de domn, revine în țară¹². Caimacam al lui Gheorghe Duca, cînd acesta a fost plecat în Polonia (1675)¹³. Is. sc. Buc. 1676 iun. 20—oct. 21¹⁴ și 1677 iun. 25—sept. 30¹⁵. + 1677, □ la m-rea Mihai vodă din București¹⁶. A fost una din figurile dominante ale vieții politice din deceniile VII—VIII ale sec. XVII.

În afară de Ivașco, care a ajuns și el dregător, a avut mai multe fete: Neacșa = Radu (II) Dudesco căp.¹⁷, cu care a avut mai mulți fii: Radu, Hrizea, Gheorghe și Andrei¹⁸; o altă fiică = Hrizea Karidi din Popești m. vist. și partizan al Bălenilor, iar o a treia, Anca, = Hamza cluc. (Bengescu) din Belcini, fiul lui Vladislav m. slug.¹⁹; □ m-rea Jitianu.

¹) Doc.: 1626 apr. 6, 1637 mart. 5, 1638 febr. 18 etc. (DRH, B, vol. XXI, p. 71, ASB, Radu vodă, IX/7 și MIB, nr. 27226). V. și DRH, XXI, indice (Gheorghe post. din Băleni). ²) Doc. <1638> apr. 10 (MIB, nr. 27214). V. și Gen. doc., I, p. 280 și urm. ³) Istoria, p. 118 (Note). ⁴) St. doc., IV.

p. 34. ⁵) *Istoriile*, p. 125, Costin, p. 193 și doc. 1662 mart. și 1662—1663, în care se vorbește de răscumpărarea sa (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 24 și ASB, ep. Argeș, IV/10). ⁶) *Istoria*, p. 163. ⁷) Doc. 1671 iul. 3 (ASB, Tismana, LVIII/8). ⁸) Deși a fost și m. log., i se spune de obicei f. m. ban. ⁹) *Istoriile*, p. 152 și doc. 1672 iul. 29 și nov. 25 (ASB, Radu vodă, XI/7 și ms. 479, f. 194). ¹⁰) I. Lupaș, *Doc. transilvănene*, p. 334. ¹¹) *Istoria*, p. 170 și doc. 1673 dec. 4 (Acad., Foto, VI/23). V. și N. Iorga, *O scrisoare a pribeilor muntelui din vremea lui Duca vodă* (*St. doc.*, IX, p. 20—24), Veress, XI, p. 165—168 și BCI, II, 1916, p. 227—229. ¹²) *Istoria*, p. 171 și *Istoriile*, p. 159 și 162. ¹³) *Istoriile*, p. 168. ¹⁴) ASB, Bradu, XVIII/36 și MIB, nr. 1587 D. V. și doc. 1676 dec. 21 (Acad., CCCLVIII/16). ¹⁵) Acad., CXLIV/166 și MIB, nr. 30620. V. și Hurmuzaki, XV/2, p. 1369 și *St. doc.*, X, p. 159—161. ¹⁶) *Inscripții Buc.*, p. 780; Greceanu (*Gen. doc.*, I, p. 307) crede că a murit „mai înainte de începutul domniei lui Șerban vodă Cantacuzino”. Piatra sa de mormânt este însă din 1679 aug. 2. Este probabil ca piatra să fi fost pusă în 1679, când a murit și fiul său, Ivașco, fapt confirmat, de altfel, și de o relație transilvăneană din 24 nov. 1677, unde se afirmă că la această dată ajunsese deja la Brașov știrea morții lui Gheorghe Băleanu (*Quellen*, IV, p. 197). ¹⁷) Doc. 1680 mai 21 (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 100). ¹⁸) *Gen. doc.*, I, p. 308. ¹⁹) *Ibid.*, p. 315. Despre Gheorghe Băleanu v. și Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 20 și scrisorile sale în *St. doc.*, X, p. 155, 303—304 etc.

BĂLEANU IVAȘCO (II), fiul lui Gheorghe B. m. ban¹; = Marica, fiica lui Ivașco Ceparul m. med. și a Slamnei, care era fiica lui Dumitrașco Filipescu m. stol.² și rudă cu fam. Cantacuzino. Post. 1660 ian. 2—1669 mart. 24; *agă* 1669 iun. 16—sept. 29. Scos din dregătorie de Antonie vodă din Popești și Cantacuzini ca să nu fie slujitorii „pă mîna lor” (a Bălenilor)³ și făcut *m. com.* 1669 nov. 14—1670 mart. 25; *m. stol.* 1670 apr. 13—1672 ian. 4; stol. (fost) 1672 mai 10; *m. log.* 1672 iun. 26—1673 aug. Fuge în Trans. la venirea ca domn a lui Gheorghe Duca (dec. 1673), de unde revine în 1674⁴; log. (fost) 1676 iun. 7; *m. cluc.* 1677 febr. 18—dec. 30; f. m. cluc. 1678 febr. 14—mart. 2. Din porunca lui Gheorghe Duca, pîrăște la turci pe Șerban Cantacuzino (toamna 1678), după care fuge în Mold., unde moare⁵ ante 1679 aug. 30. Pe piatra de mormînt de la m-reă Mihai vodă din București este trecut cu titlul de m. vor.⁶, dar urmașii săi îi spun cluc. Fiul său, Grigore sau Grigorașcu, = Smaranda, fiica lui Șerban Cantacuzino, ca semn al împăcării celor două partide adverse, dar soția sa a murit tînără⁷. A doua soție a fost Marica, fiica lui Radu-Toma Năsturel m. ban⁸. După ce a avut multă vreme titlul de post. a fost închis de Constantin Brîncoveanu pentru participare la complotul lui Dumitrașco Corbeanu; a fost apoi vor. de Tîrgoviște (1701—1711), a ajuns m. slug. (1711—1712), m. log. (1712), apoi m. vor., iar mai tîrziu a făcut parte dintre consilierii care au condus Oltenia ocupată de austriaci⁹. Fiul său Constantin = Sma-

randă, fiica lui Constantin Brîncoveanu. Ivașco a avut mai multe fete: una din ele, Stanca, = Șerban Știrbei slug., fiul lui Radu Știrbei¹⁰; alta, Catrina, se mărita la 1691¹¹.

¹⁾ Doc.: 1660 ian. 2, 1662—1663, 1665 mai 20 etc. (ASB, Mitr., CI/4), Iorga, *Doc. Cant.*, p. 24, MIB, nr. 26927). ²⁾ Doc. 1665 mai 20 și 1687 febr. 3 (ASB, m-rea C-lung, XXII/6 și Filitti, *Arhiva*, p. 34 și 222). ³⁾ *Istoriile*, p. 142. ⁴⁾ *Istoriile*, p. 159, 162 și doc. 1673 dec. 4 (Acad., Foto, VI/23). V. și *St. doc.*, IX, p. 20—24 și Veress, XI, p. 165—168. ⁵⁾ *Istoria*, p. 175, 176, 184 și *Istoriile*, p. 173. ⁶⁾ *Inscripții*, I, p. 257. ⁷⁾ *Istoriile*, p. 185. ⁸⁾ Doc. 1699 ian. 3 (ASB, ms. 705, f. 193). V. și Vasilescu, *Oltenia*, p. 11, 99 passim. ⁹⁾ Despre „hainirea” lui v. *Gen. doc.*, I, p. 318. ¹⁰⁾ Ionașcu, *Olt*, p. 65 și *Gen. doc.*, I, p. 306. ¹¹⁾ *Gen. doc.*, I, p. 310. Despre el v. și Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 25.

BÂRCAN DIN MERIȘANI, v. sec. XVI.

BENGESCU VLAD (Vlăduț, din Țîrgul Gilort sau din Țîrgul Bengăi¹⁾ descendent din Stanciu al Bengăi m. spăt.²; = Anca³. Post. 1650 apr. 1—1652 mart. 28; cluc. 1653 febr. 1—1655 apr.; post. 1658 aug. 22—1669 dec. 7; fără titlu 1667 mai 25—1672 iun. 12 (apare alternativ cu titlul de post. și fără titlu); m. slug. 1673 apr. 15—iun. 22. A fost la oaste cu Grigore Ghica. + tînăr (ante 1674 iul. 2), fără copii⁴, după ce înfiase pe nepotul său, Matei⁵. Fratele său, Barbu, a fost cluc. și căp.⁶.

¹⁾ Doc. 1650 apr. 1 și 1652 mart. 23 (ASB, Polovragi, XV/1, Tismana, XLIV/1). V. și AO, 1939, p. 143. ²⁾ Doc. 1653 apr. 4 (ASB, Polovragi, IX/4). ³⁾ Doc. 1655 apr. (idem, Glavacioc, XXXIV/33). ⁴⁾ Ștefulescu Al., *Tismana*, ed. a II-a, p. 108. ⁵⁾ MIB, nr. 26915. V. și Ștefulescu, *op. cit.*, p. 128 și Filitti, *Arhiva*, p. 229—230. ⁶⁾ Doc. cit. din 1652 mart. 23 și 1658 aug. 29 (ASB, ms. 711, f. 191).

BERILESCU STOICA (Stoichiță), fiul lui Ștefu post. din Berilești, devenit Serafim monahul, și al Comanei¹. Post. 1649 iun. 16; iuzbaș 1652 iun. 18²; iuzbaș pit. (de pit. ?) 1654 oct. 23; căp. 1656 ian. 22; agă 1660 mai 21—1661 iun. 14; agă (fost) 1662 ian. 23—1671 nov. 15; is. al sc. Țîrgoviște, 1669 aug. 21—1670 nov. 6³. Călugărit sub numele de Serghie monahul⁴, a fost ctitorul m-rii din Vălenii de Munte-Prahova. O fiică a sa, Stoichița, = Mihai cluc. din Netoți.

¹⁾ Doc. 1649 iun. 19 și 1674 dec. 22 (Acad., CXLVII/221 și 222 și ASB, Mitr., LXXXV/5). După cum rezultă dintr-un doc. din 1622 nov. 11, Ștefu post. își împărțea ocinele cu Mirzea vor. din Berilești (DIR, XVII/4, p. 203). ²⁾ ASB, Mitr., LVIII/16. ³⁾ ASB, m-rea C-lung, V/9 și Acad., XX/131. ⁴⁾ Doc. cit. din 1674 dec. 22. V. și Ionașcu, *Documente*, p. 68.

BERNARD BORISI, v. Mold.

BÎRSESCU VLAD¹ (din Bîrsești-Vîlcea), fiul lui Preda cluc. din Bîrsești²; rudă cu Danciu Pîrîianu m. post., avînd același strămoș, Danciu Zamona cel bătrîn³; = Dobra⁴. Considerat descendent al boierilor Drăgoești, a căror avere a moștenit-o. Post. 1642 aug. 23—1644 mai 3; log. de vist. 1654 mart. 15; log. (fost) 1656 iun. 10; *agă 1658 iul. 12—25*. Ucis de Mihnea al III-lea, împreună cu ruda sa, Danciu Pîrîianu⁵. Fiii săi: Vlad căp., Dumitrașco, Radu, Matei pah. și Pîrvu, nu au devenit dregători; creditorii tatălui lor le-au luat „tot”⁶.

¹) În *Istoria*, p. 134, i se spune Preda, iar autorul *Istoriilor*, p. 123, îi zice Radu. În doc. contemporane este numit însă Vlad, așa cum îi spune și fiul său, Vlad căp., la 1688 iul. 21 (ASB, ms. 707, f. 132). Preda B. cluc. era nepotul lui Manea și fiul jupaniței Dumitra Drăgoescu. ²) *Gen. doc.*, II, p. 247, RIAF, vol. XII, partea I, 1911, p. 21 și „Studii”, 1955, nr. 4, p. 107, unde se povestește procesul său cu banul Radu Buzescu pentru averea rămasă de la boierii Drăgoești. ³) Doc. 1658 iul. 12 și 1661 iun. 12 (ASB, Hurezi, XIX/13 și 8). ⁴) Doc. 1664 apr. 25 (ASB, Hurezi, XIX/17). ⁵) *Istoria*, p. 134, *Istoriile*, p. 123 și doc. cit. din 1661 iun. 12. ⁶) Doc. 1668 apr. 29 (ASB, Hurezi, XIX/18). V. și doc. cit. din 1664 apr. 25, *Gen. doc.*, II, p. 248 și *St. doc.*, VI, p. 482.

BOTEANU NEDELCO (din Boteni)¹, fiul lui Miho B. (?)²; cumnat cu Ianiu spăt. Fără titlu 1621 nov. 1—dec. 1; pit. 1622 nov. 29 (scrie un zapis); pah. 1623 ian. 9—oct. 15; port. 1626 iul. 23; *m. port. 1626 sept. 6—1629 iun. 28*; f. m. port. 1630 mart. 3—mai 22; *m. arm. 1630—1631*; f. m. arm. 1631 aug. 12—dec. 15. Trimis cu oaste de Radu Leon contra lui Matei Basarab, pe care-l asediază la m-rea Tismana (sept. 1631)³. *M. stol. 1632 ian. 16—iul. 11*; *m. cluc. 1632 sept. 4*; s-a împăcat apoi cu Matei Basarab care l-a făcut din nou *m. cluc. 1634 mai 1—1637 mart. 15*. Fiii săi: Ivan post. II, cluc. și căp. și Mirica post. și pah. nu au ajuns dregători⁴; Mirica post. = Stanca, fiica lui Dumitru Dudescu m. vor.⁵, cu care a avut un fiu, Nedelco pah. ce nu a urcat nici el treptele dregătoriilor⁶.

¹) Contemporan cu el mai există un Nedelco din Bucu m. pah. V. și DRH, XXI—XXII, indice. ²) Acesta apare la 1605 ian. 26 (DIR, XVII/1, p. 155). ³) *Istoria*, p. 98 și *Istoriile*, p. 94. ⁴) Doc.: 1640 febr. 24, 1648 dec. 10, 1652 iun. 3, 1656 febr. 1 și mai 23 (ASB, Copii part. sub dată, Acad. CCXCVII/4, DLXXII/8, CCXCIX/142, MIB, nr. 28421). ⁵) Doc. cit. din 1656 febr. 1 și *St. doc.*, V, p. 527. ⁶) Doc. 1670 ian. 10 (ASB, ms. 186, f. 14—15).

BOUL (PĂTRAȘCO), v. Mold.

BRATU (BRATE) DIN UEȘTI¹, nepotul de frate al lui Bratu post. din Rumceni² (din familia doamnei Neaga); = Neacșa, fiica lui Apostol banul³ și a Doncăi, ce era fiica Anghelinei călugărița⁴; Neacșa era nepoata lui Cîrstea log., fiul lui Stepan log., care era vărul primar al doamnei Despina, soția lui Neagoe Basarab⁵. Făcut dregător de Radu Mihnea, cu care era rudă. *M. com.* 1611 sept. 15—1616 iul. 8; f. m. com. 1620 nov. 3—1623 mai 4; *m. com.* 1623 aug. 29—1626 dec. 30; f. m. com. 1628 iun. 25—1636 mai 3. Fiul său, Preda post. și arm. (1647), = Neacșa, nu a mai ajuns dregător, murind „într-alte țări”⁶. O fiică a lui Bratu = Albu slug., fiul lui Mitrea m. pit.⁷ Sora lui Bratu, Vișa, a fost Țiitoarea lui Mihnea Turcitul⁸.

¹) La Uești se afla „curtea” lui Bratu m. com. (doc. <1624 iun.—aug.>, DIR, XVII/4, p. 421). V. și DRH, XXI—XXII, indice. ²) Doc. 1626 iul. 26 (DRH, XXI, p. 247). ³) Doc. 1629 iun. 28 (ASB, AN, CLXXI/4). ⁴) Doc. 1611 nov. 15 (DIR, XVII/2, p. 19). ⁵) *Ibid.*, p. 130 și 136. ⁶) Doc.: 1647 mart. 8, 1648 ian. 10, 1650 apr. 25, 1662 ian. 28 (ASB, AN, CLXXIV/14, Dep. Pappazoglu, V/8, Mitru., LXXIII/7 și Acad., XCVI/38). Cumnatul lui Preda a fost Ifrim iuzbașa de roșii (doc. cit. din 1650 apr. 25). ⁷) Doc. 1634 dec. 20 (MIB, nr. 27 290). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 1. ⁸) I. C. Filitti, *Neamul doamnei Neaga*, p. 9.

BRĂDESCU PEDA (din Brădești), fiul lui Preda post. din Brădești, = Armanca, fiica lui Hamza banul din Crețești². Slug. 1588; arm. 1599; *m. slug.* 1611 febr. 27—1612 mai 20; slug. (fost) 1615 mai 31. Fiul său, Barbu, a ajuns m. stol.; a avut și două fiice: una = Radu Dudescu log., fiul lui Dumitru D. m. vor.³ și a doua, Stana = Lațco com. din Paia, fiul lui Ion pah.

¹) Doc. 1615 mai 31 (DIR, XVII/2, p. 397). ²) *St. doc.*, IV, p. 21 și Ștefulescu, *Documente*, p. 324—325. Despre fam. Brădescu v.: AO, 1924, p. 245—247; Florescu G. D., *Începătorii neamului boierilor din Crețești-Dolj* (AO, 1943, p. 28—49); Romanescu Marcel, *Ceva despre Brădești* (*ibid.*, p. 50—74); Florescu D. George și Romanescu Marcel, *Documente privitoare la Crețești și Brădești* (*ibid.*, p. 97—124); Fortunescu C. D., Florescu G. și Romanescu M., *Două neamuri oltene: Crețeștii și Brădeștii*, Craiova, 1944. ³) Acad., DCXXIII/62.

BRĂDESCU BARBU (din Ivancoți)¹, fiul lui Preda B. m. slug.²; = Călina, fiica lui Cîrstov slug. și a Stanei³. Pah. 1622 ian. 8—1629 dec. 5. Pribeag în Trans. cu Matei Basarab (oct. 1630), de unde se întoarce la Radu Leon în 1631⁴; pah. 1632 apr. 26—oct. 25. Luptă alături de Matei Basarab, împotriva lui Radu Iliaș

la Plumbuita (25 oct. 1632)⁵. Matei îl face după luptă *m. pah.* 1632 nov. 21—1633 febr. 8; f. m. pah. (și pah.) 1633 apr. 10—1644 oct. 28 (apare rar în documente); *m. stol.* 1646 ian. 4—1647 dec. 27. + ante 1648 oct. 22⁶. Ctitorul m-rii Crețești și al bis. din Brădești.

Fiul său, Preda, nu a mai ajuns dregător. El era căp. la 1683 febr. 22⁷ și pah. la 1699 iul. 20⁸. După moartea tatălui său, a ajuns „în vreme de lipsă”⁹. Nici Ion, fiul său, nu a ajuns dregător.

¹) Așa îi spune Matei Basarab la 1646 dec. 15 și soția sa la 1648 oct. 22 (ASB, AN, CV/41 și Dep. Pappazoglu, X/14). ²) Doc. 1639 ian. 10 și 1667 aug. 30 (AO, 1938, p. 86, Acad., LXXII/69 și *St. doc.*, IV, p. 22 nota). Despre el v. și Obedeanu C. V., *Barbu Brădescu în urzeala evenimentelor din vremea sa* (AO, 1928, p. 287—294). ³) Doc. 1639 ian. 10, 1652 iul. 3 (Acad., III/137 și XC/55). V. și AO, 1924, p. 432. ⁴) *Istoria*, p. 96. V. și *St. doc.*, IV, p. 20. ⁵) *Istoria*, p. 102. ⁶) ASB, Dep. Pappazoglu, X/14. ⁷) ASB, Mitr., DLVI/167. ⁸) Idem, ms. 705, f. 219 v.—220. V. și doc. 1649 iun. 25 și 1661 sept. 10 (idem, ms. 715, f. 1033 și Brîncoveni, XVI/3). ⁹) AO, 1924, p. 432 (doc. 1649).

BRĂILOIU CORNEA (Drăgoianu)¹, fiul lui Barbu B. căp.; = Stanca, fiica lui Papa Buicescu m. pah.²; cumnat cu Matei Ciorogârleanu m. vist. Rudă îndepărtată cu Constantin Brîncoveanu. Post. 1671—1678 febr. 27; fără titlu 1684 dec. 11—1686 febr. 1; strîngător de dări în jud. Gorj 1686 iun. 1; slug. 1686 iun. 6; *m. slug.* 1688 aug. 22—nov. 1; *agă* 1689 mart. 20—1690 febr. 8; *m. pah.* 1690 apr. 2—1695 febr. 5. Trimis foarte adesea în solii la turci de Constantin Brîncoveanu și la imperiali în 1689³; *m. ban* 1695 apr. 25⁴—1705 nov. 27. A participat la hotărnicirea teritoriului Brăilei la 1695⁵. + 1705, □ m-rea Tismana⁶. Ctitor la m-rile Baia de Aramă⁷, Tismana și Țîntăreni și al bis. din Vădeni — Tg. Jiu, unde este zugrăvit împreună cu familia și unde își avea casele și „temeiul”⁸.

Copii: Barbu (spăt. II la 1690 febr. 8⁹, log. II în 1707¹⁰ și m. serd. în 1714¹¹), care a jucat un rol de seamă în aducerea trupelor imperiale la București la 1716 și apoi în Oltenia ocupată de austriaci, fiind „dregător superior” al provinciei¹²; Vlăduț, călugărit cu numele de Vasile, ctitorul schitului Jupînești¹³; Dumitrașco m. căp. de Cerneți = Marica, fiica lui Barbu Milesco-Pirîianu m. ban și călugărit cu numele de Dositei, jucînd și el un rol important în Oltenia ocupată de austriaci, unde a fost consilier al administrației imperiale¹⁴; Cornea (II) care nu a fost dregător¹⁵;

Marica = Mihai Argetoianu pah., fiul lui Dumitrașcu A. căp.¹⁶ și Dumitra = Pană Urdăreanu slug.¹⁷

¹) Așa i se spune la 1691 iun. 11 (ASB, Hurezi, I/12). Tatăl său, Barbu căp., își zicea și el „ot Drăgoiani” (ASB, Tismana, LXXXVIII/26, doc. 1671 mai 29). Strămoșul lui Cornea era Barbu cluc. (*Surete*, VI, p. 134). ²) Doc. 1694 ian. 14 (Acad., CLXXXI/26). ³) Greceanu, *Viața*, p. 60, 89, 116 passim și Hurmuzaki, V/1, p. 308. Tot el a fost și capuchehaie câteva luni în 1703 (Greceanu, *op. cit.*, p. 125). ⁴) În listele publicate în SMIM, IV, p. 567, este trecut ca m. ban începînd de la 1693 mart. 24. În realitate, de la 1692 oct. 10, după îmbolnăvirea și moartea lui Vintilă Corbeanu, pînă în apr. 1695 locul banului este lăsat liber în sfatul domnesc, el fiind înlocuit la Craiova de un ispravnic, Dumitrașco Poenaru f. m. pit., iar Cornea Brăiloiu poartă titlul de m. pah. atît în sfat, cît și atunci cînd apare ca martor în diverse zapise, pînă în febr. 1695. ⁵) RIR, 1945, f. III, p. 340—341. ⁶) P. P. Panaitescu, *Moartea lui Cornea Brăiloiu, banul Craiovei* (AO, XI, 1932, p. 352), V. Brătulescu, *Diata lui Cornea Brăiloiu* (MO, 1964, nr. 5—6, p. 474—475), C. V. Obedeianu, *Cornea Brăiloiu* (AO, VI, 1927, p. 199—202). ⁷) Radu Crețeanu, *Bis. din Baia de Aramă* (MO, VII, 1955, nr. 10—12, p. 566—567). V. și Ștefulescu, *Gorjul istoric*, p. 309—326. ⁸) BCMI, III, 1910, p. 162, doc. 1700 mart. 10 (*Surete*, VI, p. 135 și ASB, ms. 705, f. 247—248). ⁹) ASB, Tismana, LVII/4. V. și doc. 1698 sept. 2 (BCS, 75, P. VIII/5). ¹⁰) *Doc. agrare*, I, p. 215. ¹¹) *Ibid.*, p. 270. ¹²) Giurescu, *Material*, I, p. 84, Vasilescu, *Oltenia*, p. 39 și urm., 99 și urm. etc.; v. și Giurescu, *Material*, indice, unde se dau multe știri despre el. Radu Popescu povestește cu satisfacție cum a murit acest boier „începătorul turburărilor și al stricăciunilor țării, capul hoților și al tilharilor”, care „au crăpat și s-au dus la dracu”, după ce i se înnegrise tot trupul (*Istoriile*, p. 107). ¹³) Doc. 1699 oct. 13, 1700 aug. 30 (ASB, Tismana, LXVII/1 și 6). V. și *St. doc.*, V, p. 137. ¹⁴) *Ibid.*, p. 143 și *Doc. agrare*, I, p. 294—295. El a fost silit să se călugărească pentru a scăpa de moartea cu care l-a amenințat Nicolae Mavrocordat pentru trecerea fratelui său, Barbu, de partea imperialilor la 1716 (Vasilescu, *Oltenia*, p. 36 și Ștefulescu, *Gorjul*, p. 310—313). ¹⁵) *St. doc.*, V, p. 315. ¹⁶) *Doc. agrare*, I, p. 230 și AO, 1941, p. 128—130. ¹⁷) *St. doc.*, V, p. 315. V. și p. 688—689.

(BRĂTĂȘANU) GHINEA ȚUCALA, grec din Rumelia, stabilit la Brătășani-Romanați¹; = Florica, fiica lui Mihăilă post. și a Ancăi din Văleni; cumnat cu Radu din Fărcașa m. stol.² Slug. 1641 mart. 6—1645 iun. 7; cluc. 1646 apr. 12—1649 iun. 20; cluc. II 1649 sept. 8; cluc. 1650 mart. 3—oct. 19; vist. II (?) 1650 sept. 25; *m. vist. 1651 apr. 27—1653 mai 12*. (Despre modul cum a ajuns vistier și abuzurile pe care le-a săvîrșit în această calitate v. *Istoria*, p. 153—154). Slujitorii răsculați la 1653 l-au luat din palatul domnesc și l-au scos în cîmp, unde a fost împușcat în fața poporului³. Ctitorul bis. Sf. Treime din Slatina (1645). În afară de Mihai și Preda, ajunși dregători, a mai avut patru copii: Petru, Alexandra⁴, Papa cluc. (1676) log. de vist. (1677) și vist. (1693)⁵ și Mihăilă post și cluc.⁶ Papa a avut de fiu pe

Constantin pah.⁷, iar Mihăilă = Calița, fiica lui Diicu Buicescu m. spăt., pe Drăghici și Fota, care nici ei nu au mai ajuns dregători ⁸.

¹) *Istoria*, p. 153. Moșia Brătășani, de la care și-a luat apoi numele, a fost a soției sale (Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 18). ²) Doc. 1643 ian. 13 și mai 3 (Acad., XC/40 și 81). În *Răscoala slujitorilor împotriva lui Matei Basarab*, Buc., 1910, p. 22, N. Iorga afirmă că Ghinea era cumnatul lui Matei Basarab, Florica fiind sora domnului. ³) *Istoria*, p. 114—115. V. și doc. 1653 iun. 23, unde se povestește modul cum a fost ucis (Acad., CXCVII/70 și AO, 1937, p. 191). După părerea cronicarului sas G. Kraus, seimenii l-ar fi ucis pe Ghinea vist. din porunca lui Matei Basarab, ca pedeapsă pentru faptul că, fiind trimis cu trupe în Mold., împreună cu Radu Vârzaru m. arm., în ajutorul lui Gheorghe Ștefan, l-au trădat și părăsit pe acesta, lăsându-l să fie înfrînt de Vasile Lupu (Kraus, p. 157—158). ⁴) Poboran G., *Istoria orașului Slatina*, ed. a II-a, p. 357. ⁵) În doc. din 1693 iun. 25, publicat în *St. doc.*, V, p. 187 și XVI, p. 73, e trecut m. vist. V. și doc. din 1676 apr. 14 (ASB, Sf. Apostoli, V/4). ⁶) Doc. 1659 aug. 26, 1700 mart. 4 (ASB, Brîncoveni, III/1, *Doc. agrare*, I, p. 179). ⁷) Doc. 1693 iul. 20 și 1700 mart. 4 (ASB, Brîncoveni, III/19 și *Doc. agrare*, I, p. 179). În primul doc., publicat în *St. doc.*, XVI, p. 73, Constantin e trecut m. pah. ⁸) Doc. cit. din 1700 mart. 4 și 1702 iun. 20 (*Doc. agrare*, I, p. 196). V. și Florescu G. D., *Cîteva neamuri*, p. 18.

BRĂTĂȘANU MIHU (Miho), fiul lui Ghinea Țucala B. m. vist.¹; = Ana² și cu Marula, fiica lui Socol Cornățeanu m. cluc.

Post. (mic) 1646 apr. 8; spăt. 1659 aug. 26; cluc. 1659 sept. 2; căp. 1661 apr. 15, 1665 iun. 14; cluc. 1664 mart. 9; log. 1665 apr. 30—1671 iun. 22; slug. 1671 iul. 9; cluc. 1672 ian. 17—1673 ian. 20; slug. II 1673 mart. 7; vist. III 1674 febr. 11; vist. (fost) 1676 mart. 29—1677 mart. 1; cluc. arie 1679 mai 13; cluc. 1679 mai 17; *m. pit.* 1680 ian. 27—1681 iun. 25; f. m. pit. 1681 iul. 14—1682 aug. 9.

Fiul său Barbu³, care se considera nepotul lui Socol Cornățeanu⁴, a fost vătaf de aprozi (1688 aug. 11—1698 aug. 2) și vist. II (1699 mart. 11—1701 ian. 29)⁵; = Păuna, fiica lui Iane Cocorăscu log.⁶. La 1701 ian. 29 îi spunea „taică“ lui Mihai Cantacuzino⁷.

¹) Doc.: 1659 aug. 26, 1665 iun. 14, 1693 mai 22 și 23 etc. (ASB, Brîncoveni, III/1, ms. 705, f. 14—15 și Sf. Ioan — Buc., III 14 și BCS, XCVIII/9). La 1666 apr. 14 semnează Mihul Ghinovici Brătășanu (ASB, m-rea C-lung, LXII/41). ²) *St. doc.*, XV, p. 273. ³) Doc. 1693 ian. 22, 1700 mart. 4 (ASB, ms. 705, f. 14—15 și *Doc. agrare*, I, p. 179). ⁴) Doc. 1694 apr. 17 (Acad., CCCLXVI/140). ⁵) Într-un doc. din 1697 este trecut m. vist. (*Istoriile*, ed. N. Iorga, p. XXIII). V. și *St. doc.*, V, p. 521 și BOR, 1890, p. 66—68. ⁶) Filitti, *Arhiva* p. 121. ⁷) *St. doc.*, V, p. 521.

BRĂTĂȘANU PREDA, fiul lui Ghinea Țucala — B. vist.¹; frate cu Mihai m. pit.; = Ilinca, fiica lui Dumitru Filișanu m. stol.². Post. 1666 mai 3; ceaș de aprozi 1667 mai 25; trimis de domn la m-rea Tismana, sparge „vistieria“ m-rii, de unde fură diverse obiecte de preț³. Log. 1669 apr. 26—dec. 16; ceaș (fost) 1670 iul.—1676 apr. 14; m. căp. 1671 iul. 3; căp. 1674 mai 29; com. (II?) 1676 mai 15—1680 iul. 21; com. II 1680 oct. 26; m. pit. 1689 mai 8—1690 oct. 11. Trimis în solie la turci de Constantin Brîncoveanu⁴. Fiul său, Șerban, a ajuns șet. la 1710⁵.

¹) Doc. 1693 mai 23 (ASB, Sf. Ioan — Buc., III/14). ²) Doc. 1710 nov. 3 (*Doc. agrare*, I, p. 243). ³) Doc. 1669 apr. 26 și 1670 iun. 4 (ASB, Tismana, LXXXVII/17 și Acad., CXXX/28). ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 12. ⁵) Doc. cit. din 1693 mai 23, 1700 mart. 4, 1702 iun. 20 (*Doc. agrare*, I, p. 179, 196 și 243).

BREZOIANU PĂTRAȘCO (Pătrașco din Brezoaia), fiul lui Mușat B. șet.¹; rudă cu boierii Bălăceni (fiii lui Pătrașco Bălăceanu m. slug. îi erau veri)² și cu fam. Cantacuzino (prin alianță). Post. 1685 apr. 15—1686 iun. 14; vătaf de aprozi 1687 mart. 8—iul. 23; m. căp. de lefegii 1688 febr. 2—1689 iun. 15; căp. și f. m. căp. de lefegii 1691 sept. 29—1696 iun. 1; m. șet. 1697 mai 23—1705 oct. 16. Îndeplinește diverse misiuni în vremea războaielor austro-turce. *M. serv.* 1707 sept. 1—1713 mart. 30. Is. sc. Buc., 1710 ian. 20³. *M. post.* 1714 mart. 4—1715 apr. 21; *m. vor.* 1715 apr. 21—1716 mart. 4; *m. ban* 1716. A avut o atitudine favorabilă austriacilor în timpul evenimentelor din 1716, când boierii doreau să îl aleagă domn. A fost tăiat de Nicolae Mavrocordat⁴. Își avea casele pe actuala stradă Brezoianu din București⁵. Ctitorul bis. din Brezoaiele-Ilfov (1715) și, împreună cu Mănăilă cluc., al bis. Brezoianu din București (azi dărîmată). Copii: Stanca = Radu Cantacuzino m. spăt., fiul lui Constantin Cantacuzino stol. și fratele lui Ștefan vodă Cantacuzino; Ilinca = Ioan Bălăceanu, fiul agăi C.B.; Constantin m. arm.; Fiera post., ajuns apoi m. vist. și m. ban (?); Despa (?) = Cîrstea, fiul lui Cîrstea Popescu m. vist.; Șerban vor. de Țirgoviște și Ștefan⁶.

¹) Doc. 1689 iun. 15 (Acad., CDXXXI/107). Mușat a avut înainte titlul de pah. și căp. și a fost fiul lui Vintilă vătaful din Brezoaia (doc. 1661 apr. 15, 1662 ian. 2, 1671 mai 24, MIB, nr. 28611, ASB, Cernica, III/14, Acad., Peceti 189). El apare adesea ca martor cu diverși boieri mici din jud. Dîmbovița (1663 mart. 11, 1667 iun. 6 etc., ASB, ms. 132, f. 195, Mitr., XXXIX/24).

²) *Gen. doc.*, I, p. 182. ³) Filitti, *Arhiva*, p. 173. În pisană bis. Brezoianu din Buc. este trecut m. vor. la 1710 oct. 5 (*Inscripții Buc.*, p. 222).

⁴) *Gen. Cant.*, p. 323; RIR, 1934, p. 28 (cronica lui Mitrofan Gregoras)

și Vasilescu, *Oltenia*, p. 35—36. După A. M. del Chiaro a fost tăiat bucăți lingă fintina Radu Vodă (*Revoluțiile*, p. 139). ⁵) Doc. 1703 mart. 8 (Filitti, *Arhiva*, p. 233). ⁶) *Gen. Cant.*, p. 313, 315, Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 16, 24, Ionașcu, *Documente*, p. 132 și 134 și Vasilescu, *Oltenia*, p. 36.

BRÎNCOVEANU PREDĂ¹ (din Brîncoveni), fiul Mariei și al lui David post. din Brîncoveni²; nepotul lui Matei Basarab³; = Păuna, fiica lui Papa Greceanu m. vor.⁴; cumnat cu Radu Buzescu m. ban și nepotul lui Ivașco din Golești, m. vor., care-i era bunic⁵. Fără titlu (mic) 1610 apr. 30—1620 mai 22; post. 1624 mai 28—1625 aug. 23; fără titlu 1627 mai 19; spăt. 1629 apr. 23—dec. 5. Pribeag în Trans. împreună cu Matei Basarab (1630). A fost prins în lupta cu Radu Leon din 1631, după care se răscumpără⁶. Spăt. 1633 dec. 16—1635 nov. 28. A fost unul din cei mai apropiați dregători ai lui Matei Basarab, ruda sa; m. spăt. 1636 ian. 14—1644 dec. 20; m. cluc. 1645 ian. 8—1652 apr. 30; m. vor. 1652 mai 21—1655 febr. 11. În timpul răscoalei slujitorilor (vara 1655), boierii îl doreau domn în locul lui Constantin Șerban⁷. Solul acestuia în Trans. împreună cu mai mulți boieri⁸; f. m. vor. 1655 oct. 16—1656 aug. 6; m. ban 1658 mai 26—iul. 25. Ucis de Mihnea al III-lea, la Tîrgoviște (ante 1658 dec. 9), sub acuzația de hiclenie⁹ și □ m-reă Brîncoveni¹⁰, unde a fost ctitor. Preda B. a fost un mare ctitor de m-ri, fiind și unul din cei mai bogați boieri din țară; a ctitorit m-rile Gura Motrului și Dintr-un lemn. Este zugrăvit împreună cu soția sa la m-reă Hurezi¹¹. Copii: Papa post., tatăl lui Constantin Brîncoveanu, ucis de slujitorii răsculați la 1655¹², = Stanca, fiica post. Constantin Cantacuzino¹³; Ancuța, = Iordache Pîrșcoveanu¹⁴. Menționez că Papa a mai avut doi fii, Matei + de tînră și Barbu; ultimul, înzestrat cu o cultură aleasă și cu calități literare, + la Țarigrad, de unde trupul i-a fost adus și □ m-reă Brîncoveni¹⁵.

¹) Așa semnează la 1644 aug. 11 (ASB, Mitr., CXLIX/3) și așa i se spune ca m. dregător. ²) *Gen. Cant.*, p. 407 și BCMI, 1908, p. 62. David post. = Maria, fiica Neacșei din Golești și a lui Radu din Brîncoveni, cu care a avut mai mulți copii: Preda, Danciu și Stanca (*Gen. doc.*, II, p. 319).

³) La 1635 mart. 29 se arată că mama sa, Maria, „au fost vară primară mării sale domnul nostru” (tații lor fiind frați) (AO, 1941, p. 21). Matei Basarab îi spune nepot la <1646> mart. 10 și 1649 mart. 3 (Acad., CI/13 și 17 și *Gen. doc.*, II, p. 321 și 328—329). Tot astfel se spune și în *Istoria*, p. 97—98. Dintr-un doc. din 1668 nov. 20 rezultă că el și sora sa, Stanca spătăreasa, fosta soție a lui Gorgan spăt., erau nepoții Calei, sora lui Matei Basarab (ASB, Mitr., CLXVIII/14). Matei Basarab și Preda erau rude apropiate, stăpînind împreună sate (v. doc. din 1658 iul. 31, MIB, nr. 28574 și *St. doc.*, V, p. 185). După „petrecania” lui Matei Basarab, „toate moșiile și țigăniile” sale au rămas pe seama fam. lui Preda B. (doc. 1659 oct. 18,

ASB, ms. 295, f. 271 v. — 272)*, deoarece Matei „altă rudenie mai de aproape n-au avut” în afară de Stana, soția lui Gorgan spăt. și fratele ei, Preda (AO, 1941, p. 21). Tot „ruda cea mai apropiată” a lui Matei Basarab îl consideră și Paul de Alep (*Călătoriile*, p. 198). La 1679 mart. 28 se arată că era nepot de frate al lui Danciu din Brîncoveni (bunicul său era frate cu Danciu, tatăl lui Matei Basarab). ⁴⁾ Doc. 1659 mart. 28, 1661 mai 21 (ASB, Bistrița, XXXIV/6, ms. 295, f. 273 și *Inscripții*, I, p. 187). ⁵⁾ Doc. 1629 sept. 10 și 1635 ian. 20 (ASB, Mitr., CLVII/146 și Acad., XL/102). ⁶⁾ *Istoria*, p. 97—98. ⁷⁾ Veress, X, p. 290—291 și 294. ⁸⁾ *St. doc.*, III, p. CCLXIV. ⁹⁾ *Istoria*, p. 121, *Inscripții Buc.*, p. 471 și *St. doc.*, VI, p. 602 (doc. 1658 dec. 9). ¹⁰⁾ *St. doc.*, XV, p. 74. ¹¹⁾ BCMI, I, 1908, p. 74. ¹²⁾ *Istoria*, p. 134, *Istoriile*, p. 123 și doc. 1658 dec. 9 (Acad., CLXXXIV/15). V. și Veress, X, p. 287. ¹³⁾ *Gen. Cant.*, p. 408. ¹⁴⁾ Doc. cit. mai sus din 1659 mart. 28 și *Doc. agrare*, I, p. 343—344. V. și *Inscripții Buc.*, p. 624. ¹⁵⁾ N. Iorga, *Constantin vodă Brîncoveanu*, p. 24. Despre el v.: Chiriță Ilie, *Preda Brîncoveanu* (AO, XI, 1932, p. 37—46 și 1936, p. 355—358); *Un document de la Gheorghe Ghica, domnul Țării Românești* (RI, XXI, 1935, p. 195—197); Năsturel P. V., *Despre neamul boierilor Brîncoveni și Craiovești* (LAR, 1907). V. și diverse scrisori ale sale, *St. doc.*, X, p. 123—124, 220—221 și sigiliul său ca m. vor. (SCIM, I, 1950, p. 161—162 și RA, 1927—1929, p. 130).

BRÎNCOVEANU CONSTANTIN, fiul lui Papa din Brîncoveni ¹ și al Stancăi, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post. ²; nepotul de fiu al lui Preda B. m. vor.; = Maria, fiica lui Neagu post., care era fiul lui Antonie vodă din Popești ³; nepotul de soră al lui Șerban Cantacuzino și al fraților săi.

Cocon (mic) 1663 mai 6—1666 apr. 19 ⁴; pah. 1672 iun. 25; post. II 1674 ian. 20—1675; log. II 1675 nov. 1—1677 dec. 30; log. (fost) 1678 febr. 27—mai 31. Pleacă cu Gheorghe Duca la Cehrin (1678); fiind trimis apoi să-i întoarcă pe boierii pribegi, fuge după Șerban Cantacuzino, unchiul său, la Rusciuc (toamna 1678) ⁵. Ajuns domn, Șerban îl face *agă* 1679 ian. 11—dec. 15; is. sc. Buc. 1679 aug. 9 ⁶; m. post. 1679 dec. 28—1680 iun. 6; f. m. post. 1681 ian. 28—apr. 7. În 1681 a fost solul lui Șerban Cantacuzino la Constantinopol, cu misiunea de a încerca să ceară înlocuirea lui Mihail Apafi, principele Trans., de a pregăti, împreună cu contele Caprara, ambasadorul Austriei, ridicarea popoarelor din Balcani împotriva turcilor și de a interveni pe lângă ambasadorul austriac în favoarea românilor ortodocși din Trans. și pentru eliberarea mitropolitului Sava Brancovici, care fusese întemnițat. *M. spăt.* 1682 ian. 10—1686 nov. 14; m. log. 1686 dec. 15—1688 sept. 28; is. sc. Buc., 1687 iul. 23—sept. 25 ⁷. Domn (1688—1714). Ucis de turci în 1714, împreună cu fiii săi.

¹⁾ Doc. 1676 iun. 5 (Acad., CXXXI/82). V. și Chiriță Ilie, *Papa postelnicul Brîncoveanu* (AO, XI, 1932, p. 176—182) și *St. doc.*, V, p. 304—307 și 445—

451. ³⁾ *Gen. Cant.*, p. 80. V. și doc. din 1674 ian. 20, în care Stanca își spune Brincoveanca și semnează Cantacuzino (ASB, Brincoveni, XIV/12). ³⁾ Așa apare în portretele votive ale ctitorilor sale sau ale soțului ei (v. BCMI, 1908, p. 73—74, *Inscriptii*, I, p. 193, Greceanu, *Viața*, p. 228). ⁴⁾ Radu Greceanu afirmă că Constantin Brincoveanu și-a început cariera de boier „*prin a fi postelnic cu dreptul de naștere*”, ceea ce dovedește că toți fiii de boieri erau postelnici (*Viața*, p. 266). ⁵⁾ *Istoriile*, p. 170—171. După cum ne informează I. Neculce, Constantin Brincoveanu a adus mazișirea lui Gheorghe Duca „făr’ de veste, de nemic nu știe Duca vodă”. După aceea, Constantin Brincoveanu „înblat-au ca să prindă pe toți neprietenii lui Șerban vodă să-i ție la-nchisoare pân-a vini Șerban vodă cu domnia de la Țarigrad”. Dintre acești „neprieteni”, Constantin Brincoveanu a reușit să prindă pe Hrizea vist. „și pe alți mulți boieri munteniști”, pe care, după venirea în țară a lui Șerban Cantacuzino, „pe toți i-au omorât cu grele și cumplite munci” (Neculce, p. 64). ⁶⁾ Iorga, *Doc. Cant.*, p. 99. ⁷⁾ MIB, nr. 28620 și ASB, Radu vodă, XLV/16. Despre C. Brincoveanu ca boier și dregător v.: Greceanu, *Viața*, p. 256—266, AO, 1932, p. 182—189, Veress, XI, p. 177—178, 239—240, 243—246, 351—353 și Ștefan Ionescu și Panait I. Panait, *Constantin vodă Brincoveanu*, Buc., 1969, Ed. Științifică, p. 128—143, unde se vorbește de fam. sa, de relațiile cu fam. Cantacuzino, solia sa la Constantinopol în 1681 etc.

BUȘANU, v. Pătrașco Urziceanu-Bușanu.

BUȘANU PREDĂ (din Bușani), fiul lui Badea post. din Bușani¹; = Zamfira, fiica lui Dragu log. din Crăcani² și apoi cu Neacșa³. Pah. 1637 mai 15—1641 mai 19; com. 1643 ian. 17—1652 iul. 20; căp. 1654 dec. 10—1655 ian. 15. Trimis în solie la Poartă de Constantin Șerban cu alți boieri⁴. *M. log. 1655 mart. 12—mai 11*; f. log. 1656 iun. 18—1659 iun. 8; is. sc. Craiova 1659 mai 20; *m. vor. 1660 ian. 21—sept. 27*; *m. ban 1661 ian. 11—1662 sept. 30*; f. m. ban (și ban) 1662 dec. 4; *m. log. 1663 dec. 28—1664 apr. 27*; *m. ban 1664 nov. 27*. + în lupta de la Ujvar (1664)⁵.

¹⁾ Doc. 1641 mai 19 (ASB, Mitru., CXI/2). ²⁾ Doc. 1637 mai 15, 1643 ian. 17 (ASB, AN, LXXX/5 și Sf. Apostoli, XVI—XVII/2). ³⁾ Doc. 1664 mart. 14 (MIB, nr. 1593 D). ⁴⁾ *Istoria*, p. 118, note ⁵⁾ *Istoria*, p. 152 (aci se spune că era log.).

BUȘANU VINTILĂ (din Bușani)¹, fiul lui Badea post. din Bușani; frate cu Preda B. m. ban². Post. 1647 apr. 25, fără titlu (amintit între boierii de „ai doilea”) 1655 dec. 25³; vor. 1662 oct. 30—1668 oct. 21; fără titlu 1668 febr. 24—apr. 18; *m. ban 1672 mart. 16—1673 aug. 31* (printre puținii dregători ridicați dintr-o dată la rangul de m. ban). Fiul său, Constantin pah., nu a devenit dregător⁴, murind fără urmași la 1736, □ mitropolia din Tîrgoviște⁵.

¹⁾ Doc. 1662 oct. 30 (ASB, Viforita, IV/11). ²⁾ Doc. 1647 apr. 25 (Acad., CCCXCIX/53). ³⁾ MIB, nr. 28434. Menționez că în aceeași vreme mai

există un alt Vintilă, Corbeaflu. Cînd nu li se precizează familia, este greu de făcut deosebirea între ei. Un clucer, Vintilă, se afla ca sol în Trans. la 1647 (Meteș, *Domni și boieri*, p. 66—67). ⁴) Doc. 1685 aug. 2 (ASB, ms. 127, f. 378 v.). ⁵) V. Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 23 și *Inscripții*, I, p. 120.

BUȘANU BADEA (Bădica), fiul lui Pătrașco B. post.¹, care era fiul lui Bărcan m. stol. din Merișani²; = Bălașa, fiica lui Neagoe Săcuianu m. ban³; frate cu Pătrașco Urziceanu — B.⁴; văr cu Tudoran Vlădescu din Aninoasa m. cluc. și cu Staico Bușanu⁵. Com. 1659 apr. 28; pah. 1664 mart. 20⁶; *m. cluc. 1664 nov. 27*; cluc. (fost) 1665 febr. 6—1687 nov. 23. + fără urmași, ante 1692 iun. 28, cînd averea este întărită soției sale, Bălașa⁷. A fost ctitorul bis. din Bușani.

¹) Doc.: 1665 apr. 22, 1683 sept. 12, 1692 iun. 28 (ASB, Mitr., CXLV/14, XXXV/25, CLXXIII/56). Tatăl său, Pătrașco, apare foarte des în acte cu titlul de post. (1636—1646) și apoi pirc. ²) Doc. <1638> apr. 10, 1646 iun. 28 și cel cit., din 1665 apr. 22 (MIB, nr. 27214, ASB, ms. 1233, f. 439—440). ³) Doc.: 1669 ian. 7, 1672 iun. 7, 1682 dec. 1, 1698 iul. 22 etc. (ASB, ms. 1234, f. 447—449, Mitr., CLXXIII/45, XXXV/21, Acad., CLV/104). ⁴) Doc. 1666 mai 3 (ASB, Radu vodă, XIX ter/13). ⁵) Doc. 1667 ian. 25 și apr. 20 (idem, Mitr., CXLV/18 și 20). ⁶) În listele publicate în SMIM, IV, p. 582 este trecut ca m. cluc. de la 1661 oct. 1 — 1664 apr. 27, în locul lui Badea Vlădescu. La 1664 mart. 20 Badea Bușanu era doar pah. (ASB, Mitr., CXLV/11). ⁷) Doc. cit. mai sus din 1692 iun. 28.

BUȘANU (MERIȘANU) STAICO (din Bușani), fiul lui Bărcan cluc. și vor., care era fiul lui Petru log. din Merișani¹; nepotul lui Bărcan din Bușani m. stol., strănepotul lui Staico Merișanu²; = Marica, fiica lui Diicu Buicescu m. spăt.³; cumnat cu Papa Buicescu m. pah. și cu Drăghici Cantacuzino. Log. (scrie zapise) 1656 nov. 14—21; log. 1657 oct. 17—1668 mai 24; (apare foarte des cu acest titlu, îndeosebi ca martor la cumpărările de ocine ale lui Mareș Băjescu). Post. 1668 oct. 25; vist. (III) 1670 mart. 20—1671 oct. 10. Uneltind împotriva Cantacuzinilor, Antonie vodă din Popești îl îndepărtează din dregătorie; f. vist. III 1671 febr. 6. Susține revenirea la tron a lui Grigore Ghica⁴, care-l face dregător. *M. pit. 1672 mart. 16—1673 aug.* La venirea pe tron a lui Gheorghe Duca, fuge la munte (dec. 1673), de unde revine apoi și se „închină” domnului⁵; *m. jit. 1674 febr. 11—iul. 4*; *m. serd. 1675 ian. 22—sept. 22*; cai-macam al lui Gheorghe Duca în lipsa acestuia din țară, fiind plecat cu oastea în Polonia (1675)⁶; *m. pah. 1675 oct. 4—1677 dec. 30*; is. sc. Buc. 1676 oct. 21⁷; f. m. pah. 1678 ian. 3—sept. 14; is. sc. Buc. 1678 sept. 14⁸. A fost unul din marii intriganți

ai epocii. Pirăște pe Șerban Cantacuzino la turci, din porunca lui Gheorghe Duca (toamna 1678), după care fuge în Mold. și Trans.⁹ Trimis de Constantin Cantemir să pîrască pe Constantin Brîncoveanu la turci, este predat de aceștia domnului, care-l spînzură¹⁰. + ante 1693 dec. 13, fără copii. La această dată se împarte averea rudelor rămase: soției, fratelui său, Drăgușin vist., și nepoților¹¹.

1) Doc. 1662 febr. 23 (ASB, Mitr., CXXIX/25). Log. Greceanu susține că Bărcan — tatăl lui Staico — a fost pîrc. de curte și că Staico a fost om de jos, ridicat la boierie de cumnatul său, Mareș Băjescu, care l-a făcut log. de vist. și apoi vist. III (*Viața*, p. 48). Informațiile sale nu sînt însă prea exacte, după cum arată și Șt. Greceanu în notele sale la *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 49. După cum se spune într-un doc. din 1653 oct. 20, Bărcan ceauș din Bucșani era fiul lui Pătru log. din Merișani, iar bunicul său era Staico banul (ASB, Mitr., CXXXVI/3). La 1657 mai 30 Bărcan din Bucșani era vor. II (ASB, ep. Rîmnic, LIII/bis 16), iar la 1659 apr. 15 era într-adevăr „pîrc. za (de) curte” (idem, Mitr., CXXXVI 4). V. și *St. doc.*, V, p. 527. 2) Doc. 1700 iun. 23 (ASB, Mitr., CXXXVI 6). 3) Doc. 1670 apr. 25, 1694 iul. 7 (ASB, ep. Argeș, XLIII/4, Mitr., CLXXIII 79). V. și Potra, *Documente*, p. 148. 4) *Istoria*, p. 163, 164. 5) *Istoria*, p. 170. 6) *Istoriile*, p. 168. 7) MIB, nr. 1587 D. 8) *Istoriile*, p. 169. 9) *Istoria*, p. 175, 176, *Istoriile*, p. 171, Greceanu, *Viața*, p. 48 și urm. Într-un doc. din 1705 mart. 20 se susține că a fost 8 ani în pribegie (*St. doc.*, V, p. 529). La 1683 nov. 15, soția sa scria din Brețc lui Sigismund Boier că s-a refugiat în Trans. și că soțul ei a plecat cu soția lui Gheorghe Duca la Galați, fugind din Mold. din cauza polonilor care aduceau pe Petriceicu vodă (Veress, XI, p. 199—200). V. și corespondența lui Mehmed pașa cu Staico, din 1687, în care îl îndeamnă să „scormonească” lucrurile din preajma lui Șerban Cantacuzino, asigurîndu-l că poate spera în mai bine (*ibid.*, p. 258—267). V. și p. 274—276 și scrisoarea lui Staico către Mihai Teleki, din 1688 sept. 27, prin care îl roagă să-l „slobozească din jugul greu al pribegiei” în care se afla de mai mulți ani (*ibid.*, p. 286—289). Chemat în țară de Brîncoveanu, a refuzat să vină, punîndu-se sub protecția generalului imperial Caraffa (*ibid.*, p. 304—305). V. și p. 378—382, 387—388, 389—391, 394—396, 398—400, passim (foarte multe scrisori ale sale din Trans.). 10) *Istoriile*, p. 194, *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 37 și urm., Greceanu, *Viața*, p. 48 și urm. 11) Acad., LXXXVII/3. Despre urmașii săi v. și Dan Berindei, *Note genealogice* (RIR, XV, 1945, f. III, p. 376—377).

BUHUȘ LUPAȘCO, v. Mold.

BUICESCU DIICU (din Buicești-Olt)¹, fiul lui Ioan din Buicești și al Mariei, care era rudă cu Stanca, mama lui Matei Basarab², care l-a făcut dregător ca pe toate celelalte rude ale sale (probabil vara ei); = Dumitra din Arcești³ și cu Bălașa (?).

Cupar 1635 iul. 6—1638 oct. 20⁴; m. șufar < 1638 după 30 nov. >; *agă* 1639 iul. 3—1644 ian. 30; m. *spăt.* 1645 ian. 8—1654 apr. 10; comandant al oștilor lui Matei Basarab în luptele din 1653⁵. Desti-

tuit și însemnat la nas de Constantin Șerban, cu care nu avusese relații bune în timp ce fusese m. spăt. Un alt motiv de dușmănie între cei doi era și acela că Matei Basarab îl dorea moștenitor pe Diicu Buicescu⁶. Fuge la Brașov în timpul răscolului slujitorilor (1655); f. m. spăt. 1655 dec. 15—1656 mai 7; *m. cluc.* 1656 iun. 30—1657 aug. 18; 1658 dec. 9—1659 iun. 12. Ucis de Mihnea al III-lea (1659)⁷. Ctitorul m-rii Clocociov (1645) și, împreună cu Matei Basarab, al m-rii Drăgănești-Teleorman (1647). În afară de Papa, ajuns dregător, a mai avut un fiu, Preda = în Trans. cu Ana, fiica lui Ștefan Szalanczy⁸, și mai multe fete: Păuna = Drăghici Cantacuzino, Ancuța, Ilinca, Călița⁹ = Mihăilă post., fiul lui Ghinea Brătășanu vist.¹⁰ și Marica = Staico Bucșanu. Fiul surorii lui Diicu, Tudor m. căm., era considerat de acesta „ca un fecior”¹¹.

¹⁾ În afară de Buicești—Olt, mai exista un sat Buicești în Mehedinți, care fusese al lui Matei Basarab „de la moșii lui” (doc. 1664 apr. 20, ASB, ms. 252, f. 55 v.—56). Și aici exista o Dumitra din Buicești, purtând același nume ca soția lui Diicu (doc. 1654 aug. 25, idem, Tismana, XXXVI/3).

²⁾ *Inscripții*, f. II, p. 338—339 și *Inscripții Buc.*, p. 481. Matei Basarab spune despre el că e o rudă a sa „despre mumă-mea”, iar Paul de Alep (*Calătoriile*, p. 109) susține că era nepot de soră al lui Matei Basarab.

³⁾ Ionașcu, *Olt*, p. 7—15. ⁴⁾ Apare cu numele de Diicu din Epotești (doc. 1635 nov. 28, Acad., LXXV/195). ⁵⁾ Costin, p. 137, 140. Diicu a mai fost trimis în diverse solii de Matei Basarab: în Mold., la nunta Mariei, fiica lui Vasile Lupu (1645), în Trans. etc. Tot el a ajutat pe Gheorghe Ștefan să ia tronul, deși „să ispitia... să fie el la domnie”. După părerea lui M. Costin, nu era prea priceput la conducerea oștilor (*ibid.*, p. 121, 141, 142, 145, 150—151). V. și diverse scrisori ale sale către brașoveni, în *St. doc.*, X, p. 46—49, 123—124, 220—221. ⁶⁾ Paul de Alep, *op. cit.*, p. 109—110, 122. ⁷⁾ *Istoria*, p. 137 și *Istoriile*, p. 124. ⁸⁾ Veress, X, p. 228—234. Stanca, fiica lui Preda, = Laszlo Szeckely (BCI, II, 1916, p. 237). Despre legăturile de familie ale Buiceștilor în Trans. v. și Șt. Meteș, *Domni și boieri*, p. XIX—XX și RA, V/1, 1942, p. 16. ⁹⁾ Ionașcu, *op. cit.*, p. 15. V. și doc. 1670 apr. 25, 1684 iul. 7 etc. (ASB, ep. Argeș, XLVIII/4, Mit., CLXXXIII/79). Arborele făcut de I. C. Filitti, *Arhiva*, p. d., este incomplet. V. și Ștefulescu, *Gorjul istoric*, p. 41—42. ¹⁰⁾ Florescu, *Căleva neamuri*, p. 18. V. și BCI, II, 1916, p. 253. ¹¹⁾ Doc. 1648 dec. 10 (Acad., CCXCVII/4)

BUICESCU PAPA, fiul lui Diicu B. m. spăt.¹; = Dumitrana, fiica lui Pană Filipescu m. spăt.²; era nepotul Grăjdanei, fosta soție a lui Bunea Grădișteanu m. vist.³; cumnat cu Staico Bucșanu și cu Drăghici Cantacuzino.

Fără titlu 1661 apr. 15; post. 1664 mai 20—1671 febr. 11; *m. slug.* (*el?*) 1672 iun. 25—1673 mart. 24⁴; fără titlu 1674 iun. 28; *m. pit.* 1675 ian. 23—apr. 7; f. m. pit. (și pit.) 1677 apr. 20—1680 iun. 5; *m. com.* 1680 iun. 29—1683 mai 18; *m. pah.* 1684

mart. 3—1686 dec. 15. Pîrăște pe Șerban Cantacuzino la turci, dar aceștia l-au predat legat domnului, care — fiindu-i și rudă — l-a iertat⁵; f. m. pah. (și pah.) 1687 apr. 9—1688 mart. 4. + ante 1688 iul. 19, □ mitropolia din Țîrgoviște⁶.

Copii: Diicu spăt. II⁷; Dumitrana = Vintilă Bucșanu m. căp.⁸, cu care a avut două fiice: Ancuța = Gavrilaşco m. post. și Ilinca, care-i spuneau „tată“ lui Radu Golescu⁹. O altă fiică a sa, Maria, = Ioan Băleanu¹⁰, iar a treia, Stanca, = Cornea Brăiloiu m. ban.

¹) Doc.: 1661 apr. 15, 1664 mai 20, 1666 mart. 5 etc. (ASB, Plumbuita, II/6, Brîncoveni, XXII/28, Acad., CLXX/13 și Filitti, *Arhiva*, p. 224).

²) Doc.: 1671 febr. 11, 1687 apr. 9, 1688 iul. 9 (ASB, ms. 134, f. 559, Brîncoveni, XXVII/4 și ms. 134, f. 560 v.). ³) Doc. 1668 iun. 17 (MIB, nr. 26897 și Filitti, *Arhiva*, p. 224). ⁴) Acest Papa e alt personaj decît Papa Greceanu m. vist.; la 1672 iun. 25 apar amîndoi: el ca m. slug. și Papa ca f. vist. (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 96). Este foarte probabil ca primul să fie Papa Buicescu. ⁵) *Istoriile*, p. 182. ⁶) ASB, Mit., LV/18 (doc. 1689 mai 8). Despre Papa Buicescu v. și Ionașcu, *Olt*, p. 15—17 și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 24. ⁷) Doc. 1699 iun. 20, 1700 mai 29 (ASB, Hurezi, VIII/4 și *Doc. agrare*, I, p. 185. ⁸) BCI, II, 1916, p. 243 și Ionașcu, *op. cit.*, p. 16 și doc. 1722 febr. 19 (Acad., CDXXXVII/207). ⁹) Doc. 1724 sept. 1 (AO, 1939, p. 465). ¹⁰) V. *Diata Mariei Diicul Buicescu* (AO, 1941, p. 81—85).

BUJOREANU ȘERBAN, fiul lui Dima B. (din Olănești) căp. și al Tudorei¹; cumnat cu Ivașco (III) Băleanu, fiul lui Pătru B. slug.² Com. 1679 nov. 11; log. vist. 1681 apr. 17; com. II 1684 mart. 20—1685 sept. 28; com. (fost) 1687 mart. 9—1688 aug. 28; fără titlu 1689 apr. 17; cluc. 1691 mart.—1695 ian. 15; pit. II 1695 ian. 20—1697 nov. 10; vist. III 1698 apr. 20—1702 mart. 20; m. vist. 1704 mart. 17—1716 mart. 7; m. ban 1716 mart. 16—aug. 20. Caimacam al lui Nicolae Mavrocordat pînă la sosirea sa în țară (1716)³. Partizan al imperialilor, fuge în Trans. (1718)⁴, după ce a avut o atitudine echivocă la 1716⁵. Ctitor al bis. Brezoianu din București (1710), împreună cu Pătrașco Brezoianu și cu Mănăilă m. cluc.

A avut doi fii: Răducanu sau Radu și Preda⁶.

¹) Doc. 1685 sept. 28 (ASB, Mit., CLXVI/41). Dima era fiul lui Goran log. din Olănești (*St. doc.*, V, p. 122). ²) Filitti, *Arhiva*, p. 40. ³) *Istoriile*, p. 216. ⁴) *Ibid.*, p. 238. V. și p. 224, 229, 235. După „înstrăinare“, domnul i-a confiscat moșiile (RI, 1922, p. 153). ⁵) Vasilescu, *Oltenia*, p. 38—42. El a fost însărcinat de boieri ca, împreună cu Grigore Băleanu, să expună generalului austriac Steinvillle dorința lor de a fi luați sub protecția austriacă la 1716 (*ibid.*, p. 57). V. și p. urm. A făcut parte și din delegația de boieri trimiși la împăratul Carol al VI-lea (Giurescu, *Material*, I, p. 107); v. și indice, despre rolul său în aceste împrejurări. ⁶) Filitti, *Arhiva*, p. 237. V. Fălcoianu Alex., *Arborele genealogic al familiei Bujoreanu*, Buc., 1928, 56 p.

BULIGA (LUPU) DIN CIOVÎRNIȘANI¹, de origine modestă; = Stanca. Căp. (?) 1623; căp. de dorobanți 1633 mart. 28—1646 mart. 3; căp. de Severin 1638 mart. 31²; m. căp. (de dorobanți) 1642 mai 20, 1644 mart. 16, 1645 iul. 23—dec. 22; m. căp. de dorobanți 1646 sept. 21—1651 apr. 8; *agă 1653 nov. 10—1654 apr. 25*. A făcut „mari îndreptări în oaste”³ și a luptat contra cazacilor la Finta, „stricându-i foarte rău”⁴; f. *agă 1654 apr. 30—dec. 20*; *agă în timpul bătăliei de la Șoplea (iul. 1655)*⁵, când — după părerea cronicarului — ar fi fost ucis de Hrizea spăt. sub acuzația de trădare⁶. Ctitorul m-rii Topolnița (1645—1646)⁷, unde a fost □. Fiul său, Coruia, a devenit și el dregător. Din pisană m-rii Topolnița, rezultă că Buliga a avut și două fiice: Stoica sau Stoichița (+ 1653) și Călina⁸.

¹) La Ciovîrnișani era „temeiul” familiei sale (doc. 1693 iun. 20, ASB, ms. 705, f. 30—31). ²) Semnează m. căp. (Acad., CLXXXI/152). ³) Doc. 1654 apr. 25 (AO, 1926, p. 340). ⁴) *Inscripții*, I, p. 208. ⁵) *Istoria*, p. 124. ⁶) *Istoriile*, p. 115. În *Istoria*, p. 125, note, se afirmă că „l-au sfârșit oștile”. Piatra sa de mormint e datată 1653 mai 2, cu prilejul luptei de la Finta din 1653 (Ștefulescu Al., *Tismana*, ed. a II-a, p. 103—104). ⁷) Despre el și urmașii săi v. și Obedeanu C. V., *În marginea unui hrisov. Ceva despre neamul lui Buliga Mehedințeanu* (AO, V, 1926, p. 320—323); Filitti C. I., *Condica Poenarilor Almăjani* (AO, VII, 1928, p. 284—290); Buzatu D., *Schitul Topolnița* (MO, 1956, nr. 10—12, p. 645—647); Pleșia Dan, *M-reă Topolnița* (MO, 1963, nr. 4—5) și Crețeanu R., *Cine era Lupu Buliga, ctitorul schitului Topolnița, și ceva despre sfârșitul lui* (MO, 1969, nr. 11—12, p. 913—947 + 2 pl.), unde se reproduce portretul său și piatra de mormint și se arată că nu a murit în 1655. ⁸) BCMI, 1931, p. 115—116.

BUNEA, v. Grădișteanu Bunea — Vilcu și Grădișteanu Bunea (II).

BUZESCU (PREDĂ, RADU, STROE), v. sec. XVI.

BUZESCU RADU (II) (din Strejești)¹, fiul lui Radu B. m. cluc. și al Predei, fiica lui Mihalcea Caragea banul²; = Elina, fiica lui Papa Greceanu m. vor., sora lui Drăghici al II-lea vist.³; cumnat cu Preda Brîncoveanu m. vor.

Fără titlu (cocon) 1610 ian. 10; post. 1614 iun. 26—1631 aug. 12 (apare foarte rar în documente); *m. ban 1633 mart. 23—dec. 29*; f. m. ban (și ban) 1634 ian. 22—1648 iul. 5 (deși era rudă cu Preda Brîncoveanu, nepotul lui Matei Basarab, nu a rămas decât puțină vreme în funcția de m. ban). La 1648 iul. 5 declara că se găsește la „petrecania cea de apoi”⁴, iar la 1648 aug. 10 făcea o danie „la moartea” sa⁵. + ante 1649 iun. 20⁶. □ întâi la bis. din Strejești, de unde a fost adus apoi la m-reă Căluuiu, ctitoria Buzeștilor⁷.

Cu el se încheie şirul dregătorilor din familia Buzescu. Fiul său, Matei post. din Cepturoaia, nu a mai ajuns în dregătorie⁸, rămânând cu acest titlu⁹.

¹) Doc. 1638 oct. 20 (Acad., LXXV/198). ²) Doc.: 1615 mai 19, 1628 iun. 10, 1634 ian. 22 etc. (DIR, XVII/2, p. 390, MIB, nr. 26884, ASB, ms. 710, f. 809). ³) Doc.: 1645 iun. 4, 1648 iul. 5, <1653 febr. — mai> 12, 1656 iun. 10 (ASB, D-lemn, XII/I şi ms. 330, f. 10, MIB, nr. 13061 şi Acad., Suluri nr. 64). ⁴) Doc. cit. mai sus din 1648 iul. 5. V. şi sigiliul său ca f. m. ban în SCIM, I, 1950, p. 151.⁵) ASB, Zlătari, XVIII/1.⁶) Idem, Tismana, XCIII/35. Piatra de mormânt este datată 1648 iun. 20 (RIAF, vol. XII, partea a II-a, p. 305). ⁷) Doc. 1653 mai 30 (ASB, ms. 722, f. 227v.). Despre modul cum căuta să stăpânească averi ce nu i se cuveneau, dînd mită boierilor sau încercînd să-şi îndupleze cu bani adversarii, vezi doc. din 1654 mart. 15 („Studii”, 1955, nr. 4, p. 106—109). ⁸) Doc. citate din 1648 iul. 5, <1653 febr. — mai> 12 şi 1655 mai 18, 1665 febr. 11 (ASB, Tismana, XCVII/23 şi m-rea C-lung, LX/42). Pentru averea imensă a fam. Buzescu v. doc. din 1656 iun. 10 (Acad., Suluri nr. 64). ⁹) Doc. 1671 iun. 24, 1673 sept. 12 etc. (ASB, ep. Rîmnic, LXXV/12 şi Mitr., CXLIX/28).

BUZESCU, v. Corbeanu (Buzescu) Teodosie.

BUZINCA (Dimitrie, din Răduleşti)¹; = Elina, fiica lui Stanciu Capreş log. şi a Muşei², descendentă din Gherghina pîrc.³; şi cu Grăjdana, fiica lui Miho Racotă m. spăt.⁴, care a devenit apoi soţia lui Bunea Grădişteanu m. vist.

Pisar (Mold.) 1588. În Ț. Rom. în vremea domniei lui Mihai Viteazul, care îi dăruieşte satul Curta⁵; com. 1610 nov. 25. Pleacă cu Radu Şerban în pribegie (1611); la 1614 iul. 20 era la Tyrnau, cu titlul de com.⁶. A revenit apoi în ţară. Com. 1617 mart. 17—1618 sept. 18; m. com. 1620 ian. 11—iul. 22; com. (fost) 1620 oct. 3—1623 ian. 21; m. vist. 1625 nov. 20—1626 iun. 2; f. m. vist. 1626 iun. 18—1629 sept. 27; m. com. 1630 febr. 26—1631 ian. 10; f. m. com. 1631 mai 15; m. com. 1631 iul. 15—1632 iun. 14; 1633 mart. 15—1637 dec. 13; m. cluc. 1638 ian. 4—1639 oct. 22; f. m. cluc. (şi cluc.) 1640 mai 17—dec. 21; m. slug. 1641 ian. 17—mai 12. A făcut parte din solia de boieri trimisă de Matei Basarab la Gheorghe Rákóczy I (1640)⁷. + între 1641 mai 12—cînd îşi face diata⁸—şi 1641 mai 28, cînd domnul întăreşte împărţirea averii sale între urmaşi⁹. Ctitorul bis. Sf. Dimitrie — Buzinca din Tîrgovişte (1639). A avut doi fii: Preda, ajuns şi el dregător, şi Papa post., pah. şi vist.¹⁰. Fii lui Papa: Udrea, Dumitru şi Tănase, nu au ajuns nici ei dregători¹¹.

¹) O soră a sa, Maria, = Sima sau Simon vist. II şi log. II, din care se trag boierii din Păuşeşti (Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 16). ²) Doc.: 1610

nov. 25, 1623 sept. 5, 1630 nov. 3¹ (DIR, XVII/1, p. 493 și vol. IV, p. 317 și ASB, Cotroceni, XVII/3). ³) Doc. 1640 mai 17 (ASB, Nucet, I/2). V. și RA, vol. II, 1927—1929, nr. 4—5, p. 233—234. ⁴) Doc.: 1641 mai 12, 1654 iun. 25, 1669 aug. 30 etc. (ASB, ms. 479, f. 214, MIB, nr. 26862 și 26911). ⁵) Acad., DCCCIII/2 (doc. 1639 mart. 15). Despre el v. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 212, nota 5. ⁶) DIR, XVII/2, p. 305. V. și scrisoarea lui Radu Șerban din 1611 febr. 27, alcătuită la Suceava, unde se refugiase, scrisoare cu care trimite pe Buzinca com. (praefectus stabuli) să poarte negocieri în numele său (Veress, VIII, p. 146). ⁷) *St. doc.*, IV, p. 218, 221. ⁸) Doc. cit. din 1641 mai 12. ⁹) ASB, ms. 479, f. 213 v. —214. V. și doc. 1641 iun. 28 (idem, Mitru, XXX/7). La 1669 mai 15 se afirmă că, în timpul domniei lui Matei Basarab, Buzinca cluc. a căzut „la mare urgie și pedeapsă, perind el într-acea urgie”, dar nu ni se dezvăluie motivele „urgiei” (Acad., CDLXXXVII/98). ¹⁰) Doc.: 1640 mai 17, 1641 mai 12, 1660 mart. 13, 1668 oct. 25 etc. (ASB, Nucet I/2, Cotroceni, XVII/5, ms. 479, f. 214 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 11). La 1662 aug. 11, Papa ajunsese „la multă sărăcie și la multă lipsă” (Acad., CCXCII/2). ¹¹) Doc. 1668 iun. 13, 1699 febr. 4 (ASB, Cotroceni, XXXVII/61 și 37).

BUZINCA, v. Preda Buzinca.

CALCIU = Vasilă¹. Post. 1626 sept. 6; *m. port. 1631 dec.* — 1634 ian. 14. O fiică a sa s-a numit Calcea².

¹) Doc. 1634 ian. 14 (Acad., DCCXXXV/32). ²) Filitti, *Arhiva*, p. 169.

CALOTĂ (DIN POPEȘTI); = Milotina¹; frate cu Toader slug. II, care a fost tatăl lui Ghidu și bunicul lui Cirstea Popescu m. vist. *M. arm. ante 1628 iun. 3*; arm. (fost) 1628 dec. 15; f. m. arm. 1629 ian. 2—1631 iul. 25²; cluc. 1631 aug. 12—1633 mai 15; cluc. II 1631 nov. 23—1633 aug. 8. În sept. — oct. 1632, a fost trimis de boierii pribegi în Mold. să atragă pe slujitori de partea lui Radu Iliș, contra lui Matei Basarab³; cluc. (fost) 1634 ian. 14—1635 febr. 25; *m. slug. 1636 mart. 3—oct. 21*. Fiul său, Măinea Popescu, a fost și el dregător.

¹) Doc. 1628 iun. 3 (ASB, Stavropoleos, XXX/4). Din doc. rezultă că acest Calotă slujise lui Vintilă f. m. vor. V. și *Socotelile Brașovului*, p. 57. ²) V. DRH, vol. XXII, indice. ³) *Istoria*, p. 101.

CANTACUZINO DUMITRACHI, grec; frate cu Constantin C. post.¹. Deși nu avea titlu de dregător, la 1623 mai 10, Radu Mihnea îl numește vlastelin și prim sfetnic; tot astfel îi spune și fiul lui Mihnea, Alexandru Cuconul². *M. vist. 1624 mai 14—mai 31*³.

¹) Este posibil ca acest Dumitrachi să fie m. vist. al lui Mihai Viteazul din 1593 oct. 25 — 1594 oct. 31. ²) DIR, XVII/4, p. 271 și 393 (doc. 1624

apr. 10). În același doc. apare ca martor în sfat și un alt Dumitrache, m. post. V. și *Socotelile Brașovului*, p. 57.³⁾ Menționez că un Dumitrachi — care era grec (v. DIR, A, XVII/4, p. 56) — a fost m. vist. în Mold. la 1616 oct. 13 și între 1617 apr. 4 — 1618 dec. 17 și 1623 apr. 6 — iun. 25, deci și în timpul domniei lui Radu Mihnea. Este probabil același.

CANTACUZINO DUMITRAȘCO (Țarigrădeanu), grec; fiul lui Mihai C., care era frate cu Constantin C. m. post.¹⁾; acesta l-a adus în țară. M. căm. 1662—1663²⁾; m. vist. 1663 mai 9—1664 sept. 8; trimis de domn la Constantinopol (1664)³⁾; f. m. vist. 1666 apr. 14. Is. sc. Buc. cu Stroe Leurdeanu, în lipsa lui Grigore Ghica, plecat la Ujvar și Leva (1663 și 1664)⁴⁾. Împreună cu Stroe Leurdeanu, pîrăște domnului pe Constantin Cantacuzino f. m. post., după care fuge în Mold. (1664)⁵⁾. Capuchehaia lui Ștefan Petriceicu la Poartă (1673—1674)⁶⁾. Domn în Mold., 1674.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 37—39 și Filitti, *Arhiva*, p. XXVII. ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 90. ³⁾ „Revue des études roumaines”, 1953, p. 159. ⁴⁾ *Istoriile*, p. 130, *Istoria*, p. 148—149. V. și doc.: 1663 oct. 4, 1664 iun. 12 și 27 (ASB, Arnota, XVIII/24, ms. 5722, f. 292 și ms. 723, f. 454). ⁵⁾ *Istoriile*, p. 130. ⁶⁾ Condurachi I., *Soli și agenți*, p. 43—44.

CANTACUZINO CONSTANTIN, grec¹⁾; fiul lui Andronic C. m. vist. în Ț. Rom.; = Elina, fiica lui Radu Șerban²⁾, nepoata jupanesei Maria, strănepoata Ancăi din Coiani³⁾; mama Elinei, tot Elina, era fata lui Udriște banul din Mărgineni, nepoata lui Udriște vist. și strănepoata lui Drăghici vor. din Mărgineni⁴⁾. Cupar 1624; m. pah. (Mold.) 1624 oct. 24—1625; m. post. (Ț. Rom.) 1625 apr. 20—1627 nov. 3; m. pah. 1629 ian. 3—sept. 16⁵⁾; f. m. pah. 1630 mai 22—oct. 10 (Ț. Rom.); fără titlu 1632 febr. 24; f. m. post. 1632 apr. 20—24; f. m. post. (în sfat) 1632 apr. 20. A fost unul din cei mai apropiați dregători ai lui Matei Basarab, în timpul domniei căruia a fost m. post. 1632 nov. 21—1654 apr. 25 (a fost singurul dregător care a ocupat vreme atât de îndelungată aceeași dregătorie); solul lui Matei Basarab în Trans. (1638)⁶⁾; f. m. post. 1654 mai 20—1657 aug. 22⁷⁾; m. log. 1658 iun. 3—iul. 25. Fiind amenințat cu moartea de Mihnea al III-lea, a fugit în Trans. (aug. 1658) și apoi în Mold.⁸⁾ La insistențele lui Mihnea, este extrădat și judecat de turci, dar reușește să scape de acuzația de hiclenie. F. m. post. (post. cel bătrîn) 1660 iun. 12—1663 iun. 3; în relații foarte bune la începutul domniei cu Grigore Ghica, care îi scria în 1660 că „al dumatle sîntu și eu pri sufletul miu te țiiu în loc de părinte”⁹⁾. Pîrît de Stroe Leurdeanu și Dumitrașco Cantacuzino, că a uneltit împotriva domnului în lipsa acestuia din țară, a fost ucis din ordinul lui

Grigore Ghica la m-reă Snagov (20 dec. 1663), □ m-reă Mărgineni¹⁰, pe care a refăcut-o. Moartea sa a constituit prilejul începerii unor lupte aprige între fiii săi și boierii care îi susțineau, contra partidei adverse, numite a Bălenilor. A fost și ctitorul bis. din Filipeștii de Tîrg, împreună cu Dumitrașco Filipescu, și al caselor din Coiani.

A avut 6 fii: Drăghici, Șerban, Constantin, Mihai, Matei și Iordache, care au ajuns toți mari dregători (*caz unic în istoria Ț. Rom.*). Fiicele sale au fost, de asemenea, soții și mame de mari dregători: Marica = Pană Filipescu m. spăt. și apoi cu Radu Crețulescu m. log.; Stanca = Papa Brîncoveanu și mama lui Constantin B.; Ancuța = Ianachi Catargi post., fiul lui Apostol C. m. post. al Mold. și cu Stoian (Florescu) com. Numeroasa sa familie, fiii și fiicele sale, sînt zugrăviți în biserica m-rii Hurezi și în bis. de la Măgureni¹¹.

¹⁾ Semnează grecește (vezi doc. 1632 febr. 24, MIB, nr. 27433). ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 32, 53, 79—93. V. și *Surete*, VI, p. 197, Iorga, *Despre Cant.*, p. XLVIII—LXXX și A. D. Xenopol, *Testamentul Eleniei, soția lui Const. Cantacuzino* („Arhiva”, I, 1889—1890, p. 249—254). Testamentul e publicat și în Hurmuzaki, XIV/1, p. 244—247; v. și p. 277—287, 349—352, unde se povestesc pătaniile acestui testament, pe care Șerban Cantacuzino, „fiind om minios și silnic”, l-a luat de la frații săi, amenințându-i că le va face „cele mai mari rele”. ³⁾ Doc. 1665 febr. 28 (Acad., ms. 5152, f. 121 v.).

⁴⁾ Diata Elinei din 1667 sept. 18 (N. Iorga, *Doc. Cant.*, p. 42). La 1647 iul. 15 se afirmă că Elina era fiica doamnei Elina din Mărgineni (Acad., XXIX/198). Despre Elina și fam. sa v. și *Gen. doc.*, II, p. 290—302, RIAF, vol. XII, partea I, 1911, p. 23—25, Florescu, *Mărgineni*, p. 90—91.

⁵⁾ Doc. 1629 mai 18, în care Constantin Cantacuzino m. pah. este una și aceeași persoană cu cumnatul lui Constantin Șerban („Arh. gen.”, II, 1913, p. 187). Despre identitatea Constantin pah.-C. Cantacuzino v. și „Studii”, 1966, nr. 4, p. 638—639 și DRH, XXI—XXII, indice. Între 1627 apr. 20 și 1630 apr. 15 se găsea în Mold. un m. pah. cu același nume, care este altul decît post. (cf. și Filitti, *Arhiva*, p. XXVIII). ⁶⁾ *St. doc.*, III, p. CXCI.

⁷⁾ Deși ținea pe sora lui Constantin Șerban (după tată), a fost în relații proaste cu acesta. Soția postelnicului, Elina, considera că Constantin Șerban nu este fiul lui Radu Șerban, fiind „făcut cu o posadnică” (doc. 1665 febr. 28, Acad., ms. 5152, f. 121 v.—122). Postelnicul declară el însuși că, după moartea lui Matei Basarab, „nepohtind nici o boerie, ce rămînînd mazăl”, nu mai fusese mare dregător (*St. doc.*, IV, p. 32). Un Constantin post. — pe care Șt. Meteș îl crede a fi Cantacuzino — este semnalat în anul 1657 în fruntea unei solii de 50 de persoane în Trans. (Meteș, *Domni și boieri*, p. 76). ⁸⁾ *Istoria*, p. 135 și *Istoriile*, p. 123. ⁹⁾ Doc. 1660 febr. 22 (Acad., XLIV/52). V. și doc. din 1660 aug. 1, în care se spune că slujise domnului „la cinstita Poartă împărătească și aicia în țară și prin toate părțile” (ASB, Cotroceni, III/4). ¹⁰⁾ *Istoriile*, p. 131, *Istoria*, p. 149, *Gen. Cant.*, p. 90—91. V. și mărturia dată de marii boieri ai țării la 1666 apr. 14 despre im-

prejurările morții sale, doc. dat de Radu Leon la 1667 sept. 8 etc. (N. Iorga, *Doc. Cant.*, p. 65–72, Acad., CCI/24).

Despre moartea sa v. și E. Virtosu, *O povestire inedită în versuri despre sfârșitul postelnicului C. Cantacuzino* (+ 1663), Buc., 1940, 23 p. + 1 pl. V., de asemenea, N. Bălcescu, *Postelnicul Constantin Cantacuzino*, în *Mag. istoric pentru Dacia*, I, p. 380–411, Bolintineanu D., *Postelnicul C. Cantacuzino*, dramă, Buc., 1868. Despre moartea postelnicului v. și Kraus, p. 571–572 și *Quellen*, IV, p. 282. În aceste două izvoare se dau unele știri deosebite de acelea din documentele sau cronicile interne despre cauzele uciderii și pățaniile fiilor postelnicului după uciderea tatălui lor: Șerban ar fi fost însemnat la nas, Drăghici a fugit la Poartă, Constantin în Mold., iar ceilalți trei fii mici, au fost ascunși. ¹¹⁾ BCMI, I, 1908, p. 66, 77–78, XVII, 1923, p. 16–17.

Despre Cantacuzinii munteni v.: Mihai Cantacuzino, *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. N. Iorga, Buc., 1902; N. Iorga, *Despre Cantacuzini*, Buc., 1902; idem, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, Buc., 1902; I. C. Filitti, *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, Buc., 1919, p. 51 și urm.; Năsturel P. V., *Neamul boierilor Cantacuzini din ramura lui Șerban voievod* (LAR, XII, 1908).

CANTACUZINO DRĂGHICI (Mărgineanu)¹, fiul lui Constantin C. m. post.; = Păuna, fiica lui Diicu Buicescu m. spăt.² Spăt. (?) 1648 aug. 10—1650 mart. 3; slug. 1652 apr. 26³. Trimis în solie, la Poartă, cu alți boieri, de Constantin Șerban la începutul domniei (1654)⁴. Log. 1656 mart. 3 — < 1658—1659 >. Fuge în Trans. (1658) de teama de a nu fi ucis de Mihnea al III-lea⁵. *M. pah.* 1659 sept. 4—1663 iun. 17. În această calitate merge la Ujvar (1663)⁶ și e trimis în solie de Grigore Ghica la Mihail Apafi (1661)⁷. După moartea tatălui său, fuge la Poartă. *M. pah.* 1664 nov. 27; *m. spăt.* 1665 febr. 17—1667 sept. 21. + la 1667; după autorul *Istoriei*, a fost otrăvit de Balasache și Sofialfiul la Țarigrad⁸; autorul *Istoriilor* și cel al *Gen. Cant.* cred însă că a murit de ciumă⁹. □ m-rea Comana¹⁰. Împreună cu fiul său, Pîrvu, a fost ctitorul schitului Lespezi — Prahova și al schitului Cornu (?). Copii: Pîrvu, Constantin și Șerban, ajunși și ei dregători; Gligorașcu; Maria = Radu Izvoranu m. stol.; Calița = Manta Cîmpineanu vist. II; Alexandra = Mihalcea Cîndescu m. stol.

¹⁾ Așa îi spune Radu Leon la 1666 mart. 13 și apr. 3 (MIB, nr. 27068 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 63). ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 94 și urm., doc. din 1662—1663 (MIB, nr. 27112, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 14). V. și Ionașcu, *Olt*, p. 17–19 și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 23. ³⁾ În această vreme exista și un alt Drăghici, care era vist. II (Greceanu); acesta apare împreună cu Drăghici C. slug. la 1652 apr. 26 (Acad., CXLI/110). ⁴⁾ *Istoria*, p. 118 note. ⁵⁾ *Istoria*, p. 135. După cum rezultă dintr-un doc. publicat de N. Iorga (*St. doc.*, IV, p. 57), Drăghici Cantacuzino a plecat cu Constantin Șerban în Trans. la 1658. ⁶⁾ Doc. 1666 apr. 14 (Acad., CCI/24 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 67). ⁷⁾ Veress, XI, p. 8–9. ⁸⁾ *Istoria*, p. 156–157. ⁹⁾ *Istoriile*, p. 136 și *Gen.*

Cant., p. 98. După părerea lui I. Neculce (p. 36) ar fi fost ucis pentru că urmărea să ia domnia. Menționez că Drăghici C. a fost posesorul unei diplome de nobil din Trans., datată 1658 (*Gen. Cant.*, p. 103–105); aici el avea în proprietate satul Cuciulata-Făgăraș (Meteș Șt., *Moșiile domnilor*, p. 75–76). ¹⁰ *Gen. Cant.*, p. 98; *St. doc.*, XV, p. 87; Iorga, *Cronicele muntene*, p. 159.

CANTACUZINO ȘERBAN, fiul lui Constantin C. m. post.¹ = Maria, fiica lui Gheorghe Ghețea m. cluc.². Nepotul de fiică al lui Radu Șerban Vodă, ceea ce explică aspirațiile sale la domnie.

M. cupar (cocon) 1649 mai 28; post. 1656 oct. 10—1658 iul. 25. Fuge în Mold. de teama lui Mihnea al III-lea (1658)³. Post. II (?) 1659 iul. 8; log. II < 1659—1660 > — 1664 ian. În această calitate merge cu Grigore Ghica la Ujvar (1663)⁴. După uciderea tatălui său, a avut de suferit din partea lui Grigore Ghica, din porunca căruia ar fi fost însemnat la nas ca unul ce rîvnea să ocupe tronul⁵. Log. (fost) 1664 mai 1; m. post. 1665 febr. 9—1667 sept. 21. În relații foarte bune cu Radu Leon, care-l trimite la Țarigrad și la Adrianopol ^{5 bis}. M. spăt. 1668 ian. 31—1672 ian. 5. Trimis cu o solie de boieri la Poartă pentru reglementarea hotarelor (1671)⁶. Fuge din țară în timpul domniei a doua a lui Grigore Ghica (1672) și se ascunde la m-reă Hangu, în Mold., apoi în Trans.⁷. Pleacă apoi la Poartă să pîrască pe Grigore Ghica, dar e surghiunit în insula Creta (1673), de unde e readus în țară de Gheorghe Duca (1674), cu care la început este în relații bune⁸. M. log. 1675 ian. 22—1677 dec. 30. Prins și închis de Gheorghe Duca (1678)⁹. F. m. log. 1678 mai 3—sept. 14. Fuge la turci, de unde se întoarce domn¹⁰. + la 1688 oct. 29 și □ m-reă Cotroceni¹¹, ctitoria sa. Ca m. post., a ctitorit și bis. din Drăgănești-Prahova (1666—1667), unde avea și case.

Fiul său, Gheorghe, a încercat să ajungă domn cu ajutorul austriacilor, dar aceștia l-au făcut „din cal, măgar” — cum spune foarte plastic Radu Popescu — încredințându-i doar bănia Craiovei¹². O fiică a lui Șerban, Smaranda, = Grigorașcu Băleanu — ca semn al împăcării celor două partide rivale — dar a murit foarte tânără, □ m-reă Cotroceni¹³; altă fiică, Maria = Constantin Bălăceanu aga, iar o a treia, Elina, = Barbu Urdăreanu m. pah.

¹) BCMI, 1924, p. 14—15. ²) Doc.: 1657 sept. 8, 1662 sept. 3 (ASB, ms. 479, f. 128 și Acad., XLIV/90). ³) *Istoria*, p. 135. Aici se spune că Șerban post. „nici cît de lingă dînsul nu să dăzlipia” (e vorba de Mihnea al III-lea), dar că, după ce Constantin post. a fugit în Trans. și Mold., „au dat veste și fie-său, lui Șarban, de au fugit de la Mihnea cînd era tabăra la Sibiu, și s-au curtenit la Ghica vodă” (adică a intrat în slujba acestuia).

⁴) Acad., CCI/24 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 67 (doc. 1666 apr. 14). ⁵) La 1664

declara el însuși că a avut „bogate valuri” (*St. doc.*, X, p. 296). Conform părerii cronicarului sas Kraus, domnul a poruncit „să i se taie nasul și urechile” lui Șerban (Kraus, p. 572). În *Quellen*, IV, p. 282, se susține că i s-a tăiat doar nasul. La 11 oct. 1663 — deci înainte de moartea postelnicului — baronul Puchain relatează că a discutat cu Drăghici Cantacuzino, Sturza spăt., Șerban Cantacuzino log. și Radu Crețulescu punerea la cale a unei acțiuni antiturcești (Hurmuzaki, V/1, p. 71). ⁵ bis) Doc. 1666 sept. 5 (ASB, Cotroceni, XXVII/1). ⁶) Doc. 1671 iul. 3 (ASB, Tismana, LVIII/8). ⁷) *Istoriile*, p. 150, 152—153, *Istoria*, p. 164, *Gen. Cant.*, p. 208 și urm. V. și doc.: 1676 ian. 2 și iun. 2, în care se spune că a fost pribeag în vremea domniei a doua a lui Grigore Ghica, în timp ce frații săi erau închiși la Turnu (ASB, ms. 721, f. 839 v. — 840 și ms. 690, f. 137 v. — 138). ⁸) *Istoria*, p. 172—173 și Neculce, p. 52. Autorul *Gen. Cant.*, p. 211, susține că Șerban a fugit. Despre pribegia lui Șerban Cantacuzino și relațiile sale cu Gheorghe Duca — pe care primul l-ar fi făcut domn în Ț. Rom. — v. și un foarte interesant doc. publicat de V. A. Urechia (*Un nou document de la Constantin Cantemir vodă*, în AARMSI, s. II, t. XVII, 1894—1895, p. 191—200). ⁹) *Istoriile*, p. 154, 160. După unele informații, Șerban era un „rival dublu” pentru Duca, el râvnind nu numai la tronul acestuia, dar și la soția lui, cu care întreținea relații în lipsa domnului din țară (*Revoluțiile*, p. 85—86, unde se povestește și fuga). Neculce adaugă și amănuntul că Duca vodă l-a adus pe Șerban „în doo rînduri... la București să-i taie capul”, fiind salvat prin intervențiile soției lui Duca și ale fratelui acesteia, Lupașco Buhuș m. spăt., care era cumnat cu Șerban. După moartea lui Buhuș, nemiavînd „cine să mai pună pentru dînsul” la Duca vodă, Șerban a fugit (p. 63). ¹⁰) *Istoria*, p. 175 și *Istoriile*, p. 170—171. ¹¹) *Gen. Cant.*, p. 250, Greceanu, *Viața*, p. 12, *Inscripții Buc.*, p. 235—236. După părerea lui Radu Popescu (*Istoriile*, p. 187) și D. Cantemir (*Viața lui Constantin vodă Cantemir*, ed. N. Iorga, p. 72), ar fi fost otrăvit de frații săi, cărora nu le convenea orientarea sa politică. ¹²) *Istoriile*, p. 248. ¹³) *Ibid.*, p. 185.

CANTACUZINO CONSTANTIN (II) (Măgureanu), fiul post. Constantin C.¹; = de două ori: cu Safta Buhuș, fiica lui Al. Buhuș hat., nepoata de frate a Anastasiei Buhuș, care era soția lui Gheorghe Duca² și apoi cu Maria. Post. II 1663 iul. 20; în această calitate merge la Ujvar (1663)³. Fuge în Mold. după uciderea tatălui său (dec. 1663). Post. 1665 febr. 28—1672. La învățătură la Constantinopol (1665—1667) și Padova (1667—1668)⁴; trimis la Poartă (1672) să afle intențiile turcilor și să împiedice intrigile dușmanilor Cantacuzinilor⁵. Fără titlu 1672 mai 10. Prins și închis din porunca lui Grigore Ghica (1672)⁶. A fost surghiunit de turci în insula Creta (vara 1673), de unde a revenit în țară în timpul domniei lui Gheorghe Duca (1674)⁷. *M. stol.* 1675 ian. 22—1677 dec. 30. Închis din nou din porunca lui Gheorghe Duca (1676)⁸. A fost trimis de Gheorghe Duca în Mold. să-i cumpere un sat aflat lângă alte sate ale sale⁹. *F. m. stol.* (și *stol.*) 1678 mai 20—1716 (apare foarte rar în doc.); după moartea fratelui său Șerban, bucureștenii l-ar fi aclamat

ca domn, dar el a refuzat tronul „nevoind să atragă urgia Porții contra sa și a țării”¹⁰; *f. m. stol. (în sfat) 1707 sept. 1*. Folosit de nepotul său Constantin Brîncoveanu în diverse misiuni¹¹, fiind —după părerea lui N. Iorga— „principalul factor” în istoria politică a Ț. Rom.¹². A fost și mentorul fiului său Ștefan, domnul țării între 1714—1716. Ctitorul bis. din Afumați (1696) și al bis. Stolnicu din Țirgovîște (1704—1705). Ucis de turci împreună cu fiul său, Ștefan Cantacuzino (1716 iun. 7). A fost un mare cărturar, posesor al unei importante biblioteci și autor al unei istorii a Țării Românești¹³.

În afară de Ștefan, ajuns domn, a mai avut un fiu, Radu m. spăt., + 1715 și □ m-rea Cotroceni¹⁴, = Stanca, fiica lui Pătrașco Brezoianu m. vor. și două fiice: Maria = Radu Dudescu m. log., și Ilinca¹⁵. Radu spăt. a avut doi copii: Constantin log. II și Safta.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 292 și urm. ²⁾ *St. doc.*, XV, p. 92 și Filitti, *Arhiva*, p. XXX. ³⁾ *Acad.*, CCI/24 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 67 (doc. 1666 apr. 14).

⁴⁾ *Doc. 1667 sept. 1* (*Acad.*, CCI/26). V. și „Studii”, 1966, nr. 4, p. 641 și urm. ⁵⁾ *Istoriile*, p. 144. ⁶⁾ *Istoria*, p. 164. După părerea cronicarului Ion Neculce (p. 34), stolnicul Constantin C. ar fi fost la Viena pentru a aduna dovezi despre vinovăția lui Grigore Ghica pentru uciderea tatălui său Constantin C. post. ⁷⁾ *Istoriile*, p. 154, 160. ⁸⁾ *Istoria*, p. 173. În pisană bis. din Coiani, din 1671 sept. 18, el apare cu titlul de vel stol. (*Inscripții*, I, p. 88). ⁹⁾ *St. doc.*, V, p. 91 (doc. 1680 ian. 7). ¹⁰⁾ *Revoluțiile*, p. 95. ¹¹⁾ Greceanu, *Viața*, p. 30, 57. V. și N. Iorga, *Manuscrise din biblioteci străine relative la istoria românilor*, p. 62 și urm. și idem, *Prefață la Operele lui C. Cantacuzino*, Buc., 1901, p. XXX și urm. V., de asemenea, N. Iorga, *O scrisoare a lui Constantin stolnicul Cantacuzino* (*St. doc.*, III, p. 99—100), Veress, XI, p. 183—184, 253—258, 272—274, 313—314 passim, Hurmuzaki, IV/1, p. 378 etc. ¹²⁾ După cum declara chiar Constantin Brîncoveanu, stolnicul era pentru el ca un părinte, fiind sfetnicul său în treburile familiare și publice (*SCIM*, I, 1950, p. 213). ¹³⁾ Asupra sa vom reveni în bibliografia privind istoria medie a României, în curs de alcătuire. Despre moartea sa v. *Revoluțiile*, p. 133. ¹⁴⁾ *Inscripții Buc.*, p. 237. ¹⁵⁾ Vasilescu, *Oltenia*, p. 12, 24—25 și *Doc. agrare*, I, p. 327.

CANTACUZINO MIHAI (Mărgineanu)¹, fiul lui Constantin C. m. post.²; = de trei ori: cu Marga, fiica Maricăi, soția lui Vilcu Grădișteanu m. vor.³ (cel ucis de Șerban Cantacuzino); prima soție a sa era nepoata lui Radu Dudescu log.⁴; = apoi cu Teodora, „sora Frangului”, și cu Maria.

Post. 1665 febr. 28; fără titlu 1666 apr. 14—sept. 30; *m. post. 1668 ian. 31—1672 ian. 5*⁵; fără titlu 1672 mai 10. Prins și închis de Grigore Ghica (1672)⁶. Fugit apoi peste Dunăre, susține venirea la tron a lui Gheorghe Duca, căruia îi aduce steag de domnie de la Poartă⁷. *M. spăt. 1674 febr. 11—dec. 21*; *f. m. spăt. 1675*

iun. 6. Fuge la Braşov de teama lui Gh. Duca (1676)⁸. F. m. spăt. 1679 iul. 17; m. spăt. 1679 dec. 9—1681 nov. 29; f. m. spăt. 1682 mai 1—1689 iun. 12 (amintit foarte adesea în doc. cu acest titlu, cu prilejul deselor sale cumpărări de pământuri în reg. Buzău-Saac). Merge la Ierusalim cu mama sa (1682)⁹. Împreună cu fratele său Constantin stol., a avut o mare influenţă asupra nepotului său Constantin Brîncoveanu. M. spăt. 1690 febr. 23—1706 febr. 2¹⁰; f. m. spăt. (în sfat) 1707 sept. 1. Is. la repararea caselor domneşti din Tîrgovişte (1693)¹¹; îndeplineşte apoi diverse misiuni în timpul războaielor purtate de turci, fiind trimis şi la Poartă în 1703¹²; f. m. spăt. 1713 mai 14—1716 apr. 28. A încercat să fugă din ţară la venirea ca domn a lui Nicolae Mavrocordat, dar a fost prins¹³. Ucis de turci în iun. 1716¹⁴. Mare ctitor de biserici: a ridicat m-rile Sinaia (1695), Colţea, Titireciu şi Adormirea — Rm. Sărat (la ultima e ctitor împreună cu nepotul său, Constantin Brîncoveanu), precum şi bis. din Fundenii Doamnei — Bucureşti (1699), Zlătari, Slănic şi Turbaţi-Ilfov.

Copii: Mihai m. com., care era cam prost şi care, cînd tatăl său „a căzut la urgie împărătească”, a fugit în Trans.¹⁵; Maria = Constantin Argetoianu serd.; Ilinca = Dumitraşco Racoviţă hat. din Mold.; Zoiţa (Păuna?) = Tudorache Guliano m. com.¹⁶; Safta = Toma vătaf de aprozi, fiul lui Hrisant Coslegeanu căm.¹⁷; Ancuţa = Chircă Rudeanu m. slug., fiul lui Diicu R. din Curtişoara m. log.¹⁸; fiica acestora doi din urmă, Bălaşa = Şerban Greceanu şi apoi cu Const. Lupoianu¹⁹; au avut doi fii: Barbu şi Mihai²⁰ şi trei fiice: Bălaşa, Stanca şi Ilinca.

¹⁾ Aşa i se spune la 1684 apr. 30 (Acad., CCCLXVII/146). ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 341 şi urm. ³⁾ *Doc.*: 1669 iun. 23, 1688 febr. 28 şi 1688—1689 (ASB, ms. 360, f. 27, Acad., CXL/125 şi CCXIX/10, publicat şi în MO, 1965, nr. 3—4, p. 237). ⁴⁾ *Doc.* 1669 sept. 5 (Acad., CCCXCVIII/53). V. şi Filitti, *Arhiva*, p. XXX, Vasilescu, *Oltenia*, p. 24 le spune soţilor: Maria Băleanu, Maria Mogoşescu şi Teodora Frangulea. ⁵⁾ În pisană bis. din Coiani, din 1671 sept. 18, apare cu titlul de m. spăt. (*Inscripţii*, I, p. 88). ⁶⁾ *Istoria*, p. 164 şi *Istoriile*, p. 146, 149. ⁷⁾ *Istoria*, p. 170—171. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 172—173. ⁹⁾ *Istoria*, p. 180—181 şi Hurmuzaki, XIV/1, p. 248. ¹⁰⁾ Despre motivele pentru care a fost înlocuit din dregătorie vezi scrisoarea lui Constantin Brîncoveanu în SCIM, I, 1950, p. 213. ¹¹⁾ Greceanu, *Viaţa*, p. 47. ¹²⁾ *Ibid.*, p. 69 şi 123. ¹³⁾ *Istoriile*, p. 217. ¹⁴⁾ *Istoriile*, p. 220—221 şi *Revoluţiile*, p. 133. Despre el. v.: Găleşescu Al. G., *Spătarul Mihai Cantacuzino, 1650—1716*, Buc., 1906, 42 p. + pl.; Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 28. V. şi diverse scrisori ale sale în *St. doc.*, X, p. 135—136, 187—188, 368, 406—409 şi C. A. Stourdza, *Constantin Brancovan*, Paris, 1915. ¹⁵⁾ *Potra*, *Documente*, p. 276, 292, Vasilescu, *Oltenia*, p. 12, *Doc. agrare*, I, p. 371, unde se arată că rămas singurul moştenitor al averii tatălui său şi că, „nefăcînd nicidecum coconi cu jupîneasă lui”, toată moştenirea a rămas surorii sale Ilinca şi ne-

poților săi. ¹⁶⁾ Acad., DIII/10. ¹⁷⁾ Acad., DVIII/15 și 52 și Ionașcu, *Documente*, p. 104, 108 — 109 și 125. ¹⁸⁾ Vasilescu, *Oltenia*, p. 16—17, 24. ¹⁹⁾ Ionașcu, *Olt*, p. 128. ²⁰⁾ *Doc. agrare*, I, p. 370.

CANTACUZINO MATEI, fiul lui Constantin C. m. post.¹; = Bălașa, fiica lui Gheorghe Rodoș (din Drugănești) m. vor.²

Post. 1665 febr. 28; fără titlu 1666 apr. 14—sept. 20; cupar 1669 iun. 18; *agă 1669 sept. 29*³; fără titlu 1672 mai 10. Prins și închis de Grigore Ghica (1672)⁴. Fuge apoi și revine în țară în timpul domniei lui Gheorghe Duca, apoi fuge din nou în Trans. de teama acestuia, 1676⁵; *agă 1677 mart. 8—1678 mai 20*; *agă* (fost) 1679 aug. 17; (apare rar în documente)⁶. Solul lui Șerban Cantacuzino la Mihail Apafi (1685)⁷. + la 1685 dec. 23, „în floarea vârtutei și a bărbății lui“, □ m-rea Cotroceni, ctitoria fratelui său, Șerban⁸. Soția sa a fost ctitoră a bis. din Filipeștii de Pădure (1688).

Fiul său, Toma, a ajuns m. spăt. Un alt fiu, Constantin, a plecat în Mold., unde = fiica lui Iordache Cantacuzino⁹.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 351. ²⁾ *Istoria*, p. 164. Filitti, *Arhiva*, p. XXX. V. și pisania bis. din Filipeștii de Pădure din 1688 (Tzigara-Samurcaș, Gh. Balș și N. Ghica-Budești, *Bis. din Filipeștii de Pădure*, Buc., 1908, p. 28). ³⁾ În pisania bis. din Coiani figurează ca m. *agă* și la 1671 sept. 18 (*Inscripții*, I, p. 88). ⁴⁾ *Istoria*, p. 164. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 172. ⁶⁾ În *Socotelile Brașovului* e amintit în 1684—1685 (p. 118—120). ⁷⁾ Veress, XI, p. 223—224. ⁸⁾ *Inscripții Buc.*, p. 235. În *Istoria*, p. 182 se dă data 1687 (7196) dec. 24. ⁹⁾ „Arhiva“ — Iași, X, 1899, p. 602—603.

CANTACUZINO IORDACHE, fiul lui Constantin C. m. post.¹; = Ileana² și cu Maria Fărcășanu³.

Post. 1665 febr. 28—1672; fără titlu 1666 apr. 14; m. căm. 1671 sept. 18⁴; fără titlu 1672 mai 10. Prins și închis de Grigore Ghica (1672) împreună cu alți frați ai săi⁵. Ca și fratele său, Matei, revine în țară sub domnia lui Gheorghe Duca, apoi fuge la Brașov de teama acestuia⁶. Fără titlu 1681 apr. 13; *m. stol. 1682 ian. 10—dec. 6*; f. m. stol. 1684 mart. 20—1686 iun.; *m. spăt. 1686 dec. 15—1689 sept. 15*. Trimis cu oastea ca m. spăt. în ajutorul turcilor, la Seghedin (dec. 1686)⁷, apoi cu solia lui Șerban Cantacuzino la Viena (1688)⁸. F. m. spăt. (și spăt.) 1688 nov. 25—1692 mai 9. + la 1692 iun. 8, □ m-rea Cotroceni⁹.

Copii: Maria¹⁰ = Guliano Paleologu și Constantin Ramadan cluc.¹¹; Casandra □ 1710 la m-rea Cotroceni.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 358. ²⁾ *Doc.* 1700 oct. 13 (ASB, Mit., CCCXLI/7).

³⁾ AO, 1928, p. 142. ⁴⁾ Cu acest titlu apare în pisania bis. din Coiani (*In-*

scripții, I, p. 88). ⁵⁾ *Istoria*, p. 164. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 172. ⁷⁾ *Ibid.*, p. 180. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 188 și Greceanu, *Viața*, p. 9. Greceanu arată că a fost oprit la Viena trei ani (*ibid.*, p. 47). V. și Veress, XI, p. 246. ⁹⁾ Greceanu, *Viața*, p. 47, *Inscripții Buc.*, p. 236. ¹⁰⁾ AO, 1928, p. 142. ¹¹⁾ Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 65—66 și Vasilescu, *Oltenia*, p. 26.

CANTACUZINO CONSTANTIN (III) (Mărgineanu)¹, fiul lui Drăghici C. m. spăt.²; = Marica, fiica lui Radu Năsturel m. ban³. Log 1663 mart. 8⁴; post. 1681 mai 8; fără titlu 1682 sept. 21; m. pah. 1683 ian. 8—mai 18⁵. + tînăr ante 1686 oct. 11, după cum declară unchiul său, Șerban, la această dată⁶, □ m-rea Comana⁷.

¹⁾ Numit astfel deoarece avea case la Mărgineni-Prahova. ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 111—112. ³⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 41, nr. 2 și RIAF, vol. XII, partea I, 1911, p. 32. ⁴⁾ Semnează Constantin Drăghiceanovici (MIB, nr. 26923). ⁵⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 579, este trecut ca m. pah. C. Cantacuzino-Măgureanu. ⁶⁾ Copie Inst. de istorie. ⁷⁾ Iorga N., *Cronicile muntene*, p. 159 și *Inscripții*, I, p. 87.

CANTACUZINO PÎRVU, fiul lui Drăghici C. m. spăt.¹; = Ilinca, fiica lui Mareș Băjescu m. ban.². Post. 1667—1669 iun. 18. Numit spăt. după moartea tatălui său (1667)³, nu a ocupat această dregătorie. Log. 1669 aug. 15—1670 iun. 25. Fugit din țară, se întoarce o dată cu Gheorghe Duca (dec. 1673)⁴. Log. II 1674 ian. 8—1675 sept.; log. (fost) 1679 febr. 27—1689 ian. 4; capuchehaia lui Șerban Cantacuzino — unchiul său — la turci și solul acestuia în Trans.⁵ *M. stol.* 1691 febr. 14—1693 apr. 25⁶. Is. la zidirea m-rii Hurezi, unde i se păstrează portretul⁷. Folosit de Constantin Brîncoveanu în diverse solii la turci și la tătari⁸. + ante 1695 mart. 9⁹, □ m-rea Hurezi¹⁰. Ctitor al schitului Pătroaia-Dîmbovița, Țigănia-Vîlcea, la m-rea Cobia și — împreună cu mama sa — al bis. din Măgureni. Tot el a terminat schitul Lespezi, început de tatăl său. Copii: Constantin, Matei arm., Pîrvu șet.¹¹; Păuna = Barbu Greceanu agă; Șerban = fiica lui Stroe (?) Leurdeanu¹².

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 111—112; Iorga, *Doc. Cant.*, p. 77; *Istoria*, p. 170 și doc. 1686 oct. 11 (Copie Inst. de istorie). Despre el v. și Ionașcu, *Olh.*, p. 19. ²⁾ Doc. 1700 apr. 10 (ASB, Mitr., LVII/50). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 61. ³⁾ Doc. 1667 nov. 13 (*Gen. Cant.*, p. 99—100). ⁴⁾ *Istoria*, p. 170. ⁵⁾ Veress, XI, p. 270. Tot el a fost trimis de domn și în Mold., la Constantin Cantemir, ca să ceară judecarea lui Iordache Ruset vist. (V. A. Urechia, *Un nou document de la Constantin Cantemir vodă*, în AARMSI, s. II, t. XVII, 1894—1895, p. 191—200). ⁶⁾ În *Gen. Cant.*, p. 111, este trecut ca m. stol., 1684 și m. log. ⁷⁾ Greceanu, *Viața*, p. 27. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 12 și BCMI, 1908, p. 78. ⁹⁾ ASB, ms. 705, f. 44. ¹⁰⁾ BCMI, 1908, p. 78. ¹¹⁾ Filitti, *Arhiva*, p.

61 și 128. ¹²⁾ Doc. 1680 dec. 13 (Acad., ms. 5292, f. 14 v.). Acest Șerban Pîrvulovici, numit și Măgureanu (doc. 1699 sept. 24, Acad., LXXVI/126) este trecut ca m. com. în listele publicate în SMIM, IV, p. 576, în locul lui Șerban Pîrvulovici Vlădescu (1685–1689) și al lui Șerban (II) Cantacuzino (1692–1696).

CANTACUZINO ȘERBAN (II) (Măgureanu), fiul lui Drăghici C. m. spăt. ¹⁾ = de două ori: cu Maria, fiica lui Ghinea Rustea-Văleanu m. vor. și a Ilincăi Rudeanu ²⁾ și apoi cu Andreiana Fălcoianu ³⁾, care după moartea lui Șerban = cu Ianache Stamate m. post. Fără titlu 1679 nov. 27 ⁴⁾; m. căm. (el?) 1680 apr. 17—1681 aug. 4; m. căp. 1682 aug. 9—1684 ian. 8 ⁵⁾; f. m. căp. și căp. 1686 oct. 11—1688 nov. 25 ⁶⁾. Membru al soliei lui Șerban Cantacuzino la Viena (1688) ⁷⁾. *M. com.* 1692 iun. 26—1696 dec. 11; f. m. com. 1697 nov. 5—1699 mart. 6; *m. pah.* 1700 ian. 5—1703 iul. 12 ⁸⁾; f. m. pah. 1703 iul. 13—1705; *m. vor.* 1706 sept. 1—1709 iun. 18 ⁹⁾; f. m. vor. 1710 ian. 17. + fără copii, □ m-rea Comana, pe care a refăcut-o ¹⁰⁾. A fost un mare ctitor de biserici, împreună cu soția sa, Andreiana: a construit schitul Bascoavele-Argeș (1695), bis. Sf. Apostoli din Roșiorii de Vede (1708), a zugrăvit bis. m-rii Cozia (1704—1705), a fost ctitor la m-rea Comana, bolnița m-rii Bistrița, bis. Șelari din București și a dăruit numeroase obiecte la diverse m-ri și biserici. Soția sa, Andreiana, și al doilea soț al ei au refăcut m-rea Banu din Buzău, ctitoria lui Andronic Cantacuzino banul. Portretul său și al soției se păstrează în bolnița m-rii Bistrița ¹¹⁾.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 109—110; Filitti, *Arhiva*, p. 57; doc. 1686 oct. 11. ²⁾ *Gen. Cant.*, p. 110. Maria + la 1696 ian. 5, la nașterea fetei sale, Maria, cînd soțul său, Șerban m. com., se afla la Constantinopol (*Inscripții Buc.*, p. 615 și 783). V. și doc. 1696 mai 15, unde se spune că a murit fără coconi (Acad., CDLXXVII/163). ³⁾ *Gen. Cant.*, p. 110 și *Inscripții Buc.*, p. 363. V. și Romanescu Marcel, *O jupîniță olteană în preajma veacului XVIII* (AO, 1941, p. 37—44). ⁴⁾ Cum în aceeași vreme mai există un Șerban Cantacuzino, fiul lui Pîrvu, este greu de spus care din cei doi apare cu acest titlu și cu acela de m. căm. ⁵⁾ În această vreme mai există un m. căp. de legegii Șerban (Vlădescu). ⁶⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 576 este trecut în anii 1685—1689 ca m. com. Șerban Cantacuzino, în locul lui Șerban Vlădescu. ⁷⁾ *Istoria*, p. 188. Se spune că aici a fost oprit de austriaci trei ani (Greceanu, *Viața*, p. 47). ⁸⁾ V. și *Inscripții Buc.*, p. 654. ⁹⁾ *Gen. Cant.*, p. 110. V. și felicitarea adresată de cancelarul rus G. I. Golovkin cu prilejul numirii sale ca m. vor. (Stourdză A. C., *Constantin Brancovan*, p. 187; v. *St. doc.*, X, p. 275—279 — de unde rezultă că avea case la Brașov — și p. 406—407. V. și sigiliul său ca m. vor. la 1708 în SCIM, I, 1950, p. 170 și RA, 1927—1929, p. 133. ¹⁰⁾ *Inscripții Buc.*, p. 483. V. și Hurmuzaki, XIV/1, p. 404—406. ¹¹⁾ BCMI, 1908, p. 102—103.

CANTACUZINO ȘTEFAN, fiul lui Constantin C. stol.; = Păuna, sora lui Șerban Greceanu¹. Fără titlu 1696 febr. 1; log. II 1698 apr. 17—1703 iun.; *m. pah. 1703 oct. 28—1706 nov. 30; m. post. 1707 mart. 18—1711 iun. 2; m. spăt. 1711 nov. 20—1714 ian. 13*; domn 1714—1716. Ucis de turci (1716) împreună cu tatăl său. Fiul său Radu a pribegit în Imperiul austriac².

¹) *Gen. Cant.*, p. 313 și urm. ²) Despre el v. N. Iorga, *Radu Cantacuzino*, Buc., 1933, 10 p. + 5 pl. (din AARMSI, s. III, t. XIII, 1932—1933, mem. ⁷) și idem, *Știri nouă cu privire la Radu Cantacuzino* (RI, XII, 1936, p. 52—72), unde se reproduc și doc.

CANTACUZINO TOMA, fiul lui Matei C. agă¹; = de două ori: cu Maria, fiica lui Statie Socoteanu m. vist.² și cu sora lui Pană, care era nepotul lui Neagu port. din Vaideei³. Fără titlu 1685—1688 nov. 25; log. II 1693 dec. 16—1698 mart. 19; f. log. II 1698 sept. 25—1700 iul. 8; *m. slug. 1701 ian. 31—1704 apr. 6*. A fost solul lui Constantin Brîncoveanu la Poartă (1703)⁴. *M. post. 1704 aug. 9—1706 mart. 30; m. spăt. 1706 sept. 1—1711 iun. 2*. Trimis de Constantin Brîncoveanu la Adrianopol (1704)⁵ și Brașov (1709)⁶. Trece de partea armatei ruse la 1711, după care pleacă în Rusia (1711)⁷. După părerea lui A.M. del Chiaro, era „om ales și curajos, cunoscînd la perfecție limbile latină și italiană și posedînd o cultură variată”⁸. Ctitorul m-rii Poiana-Prahova și al bis. din Filipeștii de Pădure.

¹) *Gen. Cant.*, p. 352 și Filitti, *Arhiva*, p. 58. ²) Doc. 1696—1697, cînd ea murise fără copii (ASB, ms. 454, f. 166 v. — 167). ³) RIAF, vol. X, 1909, p. 8. În *Gen. Cant.*, p. 352, se spune că = fiica cuparului Duca din Vaideei, care era ginerele unuia Herăscu. Filitti, *Arhiva*, p. XXXI, crede că soția lui era Maria, fiica lui Udrea Doicescu căm. și a Predei Boteanu. ⁴) RI, 1931, p. 171—172. ⁵) Stourdza A. C., *Constantin Brancovan*, p. 99, 104. Despre numirea sa ca spăt. v. SCIM, I, 1950, p. 213. În iun. 1707 era felicitat de G. Golovkin pentru numirea sa ca m. spăt. (*ibid.*, p. 187). ⁶) *St. doc.*, X, p. 87. V. și scrisorile sale către brașoveni, *ibid.*, p. 113, 259—260. ⁷) *Istoriile*, p. 201—202. Despre trecerea lui Toma Cantacuzino m. spăt. de partea armatei ruse la 1711 v. și I. Ionașcu, *Două știri mărunte privind legăturile Țării Românești cu Rusia în epoca lui Brîncoveanu* (SCIM, II, 1951, p. 73—76). ⁸) *Revoluțiile*, p. 104—105.

CARAGEA MIHALCEA, v. sec. XVI.

(CARAGEA) IANE, v. Mold.

(CARAGEA) PAVLACHE¹ (Pavlache din Clejani), grec; = Maria²; frate cu Apostolache com.³. *M. com. 1626 nov. 10; 1627 ian. 8—aug. 25; f. m. com. (și com.) 1628 aug. 18—1629 mart.*

11; cluc. (?) 1630 dec. 8; *m. spăt. 1631 apr. 15—iul. 15*; f. m. spăt. 1631 dec.; *m. ban (1631—1632)*⁴; f. m. ban (și ban) 1635 mai 9—1642 aug. 16. + ante 1646 aug. 5, □ m-rea Babele⁵. Fiii săi: Mihalachi spăt. și căp. de roșii (1659) și Mateiaș sau Matei pah. nu au ajuns dregători⁶. A avut și trei fiice: Stanca de la Ogrezeni⁷, Elina = Radu Golescu m. log.⁸ și Neacșa = Iordache, nepotul lui Iordache vor. din Coslegi⁹.

¹) Autorul *Istoriilor*, p. 102, susține că banul Pavlache era frate cu Costea Caragea. ²) Doc. 1646 aug. 5 (ASB, Mitr., CXLIV/14). ³) La 1652 ian. 10, fiii săi îi spun unchi lui Apostolache com. (ASB, Slobozia, XX/7). ⁴) Urmașii săi îi spun Pavlache banul, iar el apare în doc. vreme de cîțiva ani ca f. ban. În listele publicate în SMIM, IV, p. 566, m. ban nu figurează între 1631 iul. 6 și 1633 mart. 23, cînd a fost probabil un timp m. ban Pavlache. ⁵) Doc. cit. din 1646 aug. 5. Filitti crede că Pavlache Caragea, capuchehaia lui Vasile Lupu la 1646—1647, a fost ucis la intervenția acestuia, la 1650 (*Arhiva*, p. 254). V. și RI, 1933, p. 13. Acest Pavlache mai era capuchehaia la 1647 sept. (Hurmuzaki, XIV/1, p. 189—191). Despre modul cum a fost ucis în stradă de ieniceri, din porunca lui Vasile Lupu, v. *St. doc.*, IV, p. 239—240 și I. Condurachi, *Soli și agenți*, p. 239—240. Dacă este vorba de aceeași persoană, aceste știri contrazic însă doc. cit. mai sus, din 1646. N. Iorga considera că avea „o dorință nepotolită” să ajungă domn (*St. doc.*, IV, p. CCXXXI). Despre banul Pavlache v. și Karadja I. Constantin, *Note despre cîțiva boieri ai lui Vasile Lupu (din familia Caradja)* (RI, 1945, p. 128—129), precum și precizările lui Paul Cernovodeanu (GB, XIX, 1960, nr. 5—6, p. 490—491), care consideră că banul Pavlache este altă persoană decît Pavlache capuchehaia lui Vasile Lupu, ucis în 1650. ⁶) Doc.: 1645 mai <10>, 1646 ian., 1649 ian. 31, 1659 oct. 29, 1667 apr. 8 și cel citat mai sus din 1646 oct. 12 (ASB, ep. Argeș, XIX/27, 28 și 34, Brîncoveni, III/3 și Acad., C/16). ⁷) Doc. 1691—1692 (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 153—154). ⁸) Doc. 1688 mart. 25 (*ibid.*, p. 111). ⁹) SMIP, 1969, p. 212.

CARAMANLIU DUMITRAȘCO, grec (din Caramania?); *m. port. 1669 ian.* Trimis de Radu Leon la Poartă să-l apere de pîrile Cantacuzinilor (1669)¹. *M. port. 1672 iun. 11*²; *m. post. 1688 iul. 24—1704 apr. 6.* Aduce caftanul de domnie al lui Constantin Brîncoveanu³. Știind turcește, a fost trimis adeseori la Poartă de Constantin Brîncoveanu, fiind și capuchehaia acestuia la turci (1705)⁴. + 1709 aug. 20, □ mitropolia din Tîrgoviște⁵. Fiul său, Iordache, ajuns și el dregător, = Maria, fiica lui Matei Filipescu⁶. Un fiu al acestuia, Constantin Caramanliu, era post. la 1730⁷.

¹) *Istoriile*, p. 137. ²) Este posibil ca el să fi ocupat și alte dregătorii pînă la 1688, cînd sînt pomeniți ca mari dregători mai mulți Dumitrașco, din care numai unul e sigur Știrbei. ³) *Istoria*, p. 192. ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 13, 20, 63, 69, 89, 107, 137, 143, passim. ⁵) Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 23 și *Inscripții*, I, p. 122, unde poartă titlul de f. m. post. ⁶) Filitti, *Arhiva*, p. 256. ⁷) Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 62—63.

CARIDI, v. Gheorghe Caridi.

CATARGI IANACHI, grec; = a două oară cu Maria, fiica lui Radu Buzescu m. cluc.¹; socrul lui Alexandru Iliăș, care ținea de soție pe Elena, fiica sa².

M. ban 1613 iun. 3—1616 iul. 8; 1618 aug. 20—1620 iul. 22. A plecat în Mold. cu ginerele său Alexandru Iliăș. În vremea domniei a doua a lui Ștefan Tomșa, a fost la Țarigrad pentru „nevoile” țării³. + ante 1624 mart. 14, □ mitropolia din Țirgovște⁴. La 1636 Matei Basarab îi confiscă casele din Țirgovște pe motivul că „Catargieștii, ei au venit preste domnia mea cu sabie și cu oaste din țara Moldovei și cu tătari și cu atîta răutate aici în țară, ca niște oameni răi și stricători de țeară”. Domnul declară că aceștia „au căzut supt picioarele domniei mele și i-am scos domnia mea din țeară cu amară rușine”⁵. Dușmănia față de Matei Basarab a fost deci motivul stabilirii fam. Catargi în Mold., unde a contribuit la înăsprirea relațiilor dintre domnii celor două țări.

Fiul lui Ianachi, Gheorghe, a ajuns și el dregător în Mold.⁶.

¹) Doc.: 1614 iun. 26, 1636 mai 20, 1645 aug. 22, 1692 mart. 8 (DIR, XVII/2, p. 287, ASB, Radu vodă, III/4, 5 și ms. 725, f. 1). ²) Hurmuzaki, IV/2, p. 390, *St. doc.*, IV, p. CXXXI. ³) Doc. 1635 mart. 10 (Acad., Peceti nr. 70). ⁴) DIR, XVII/4, p. 387—388 și 391. V. și sigiliile sale ca m. ban în SCIM, I, 1950, p. 149—151. ⁵) AO, 1941, p. 77 și MIB, nr. 26887. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 214. ⁶) DRH, XXI, indice.

CATARGI, v. Mold. (pentru restul fam.).

CELEBIUL, v. Constantin Celebiul.

CEPARUL, v. Ivașco Ceparul.

CERNAT. *M. port. 1635 nov. 25—1637 dec. 8, 1640 iun. 17—1644 mai 2.* Fiu, Pahomie pit., și o fiică, Voica = Vasile din Breasta¹.

¹) Doc. 1656 mai 23, 1673 mai 4 (Acad., CDLXIV/129 și CCLXXV/4).

CERNICA DIN SĂCUIANI, origine necunoscută; = Chiajna sau Cnejna (din Sărulești)¹. A slujit cu „dreaptă slujbă” lui Mihai Viteazul, care i-a dat satul Sulimanu². A fost trimis apoi de Radu Șerban să „apuce” tronul după alungarea din țară a lui Simion Movilă³, după care e făcut *m. vor. 1602 aug. 12—1610 dec. 10*⁴; solul lui R. Șerban la Ieremia Movilă (1604)⁵; *m. log. 1611 mart. 29—mai 9; f. m. vor. (în sfat) < 1612—1613 mai >*; f. m. vor. 1613 ian. 10—1623 nov. 23 (apare des în acte). La 1619 mart.

24 era scutit de dări și slujbe, fiind „bătrîn, neputincios și fără copii”⁶ (deși a avut copii). + înainte de 1624 aug. 25, când averea sa se împărțea urmașilor⁷. Ctitorul m-rii Cernica (numită așa după numele său). Soția sa a ctitorit schitul numit al Vornicesei.

Copii: Neacșa⁸ = Ionașco com., fiul lui Negrea m. spăt.⁹; Pană post. din Orașul de Floci¹⁰ și Calea = Dragu log.¹¹, cu care a avut două fiice: Preda = Ionașco post. din Cătun¹² și Maria = Tudor Știrbei cluc. din Izvor și mama lui Cernica și Radu Știrbei¹³, care sînt, deci, descendenți din Cernica vor. Ionașco com. din Săcuiani a avut și el doi fii: Paraschiva și Cernica¹⁴, care nu au devenit nici ei dregători.

¹) Doc. 1603 mai 6, 1626 ian. 25 (DIR, XVII/1, p. 83 și DRH, vol. XXI, p. 11). Din doc. cit. din 1603 rezultă că aveau ocine date ca milă de Mitrea f. m. vor. ²) DIR, XVII/1, p. 110. ³) *Ibid.*, IV, p. 365. N. Iorga crede că el este Cernica post. din 1600 (*St. doc.*, V, p. 624–625). ⁴) În această calitate, era considerat de imperiali drept unul din boierii principali (primari) ai țării, care urmau să primească scrisori și daruri din partea împăratului Rudolf al II-lea (Veress, VII, p. 216). ⁵) *St. doc.*, III, p. XLIV. ⁶) DIR, XVII/3, p. 331. ⁷) *Ibid.*, IV, p. 452. ⁸) Despre împărțirea averii rămase de la tatăl lor „tot den doao” (deși este amintit ca fiu și Pană), v. doc. din 1635 ian. 28 (Acad., L/4). V. și DRH, XXI–XXII, indice. ⁹) Doc.: 1637 febr. 17, 1645 aug. 8, 1648 iul. 20 etc. (ASB, ep. Argeș, LXXXIX/6, Acad., DCXXIII/59, Peceti 63). ¹⁰) DIR, XVII/4, p. 266. ¹¹) Doc. <ante 1605 iul. 9> și 1608 iun. 23 (DIR, XVII/1, p. 179 și 328). ¹²) Doc. 1625 aug. 23, 1644 mai 10 (DIR, XII/4, p. 556, ASB, Radu vodă, XV/10). ¹³) Doc. 1635 febr. 15 și 1660 aug. 28 (Acad., L/21 și ASB, Mitr., LXIV/6). V. și Ionașcu, *Olt*, p. 140. ¹⁴) Doc. 1654 aug. 12 (ASB, ep. Argeș, LXXXIX/9).

Despre Cernica vor. v. și: AO, 1929, p. 228–229, Ath. Mironescu, *Istoria m-rii Cernica*, Cernica, 1930, p. 53–58 și doc. de la p. V și urm. (anexe), Nicolescu Elie, *Din genealogia familiei Știrbei. Cernica biv vel vornic, Cernica vornic, Cernica vornic ot Scăioși și Cernica biv vel armaș* (LAR, 1903, p. 178 –188). Aci se susține că Cernica m. vor. a fost fiul lui Frateș și al Mușei. V. și *Socotelile Brașovului*, p. 10.

CERNICA, v. Știrbei Cernica.

CHIRCĂ, v. Rudeanu Chircă.

CHIRIȚĂ, v. Dumitrache Chiriță Paleologu (Mold., sec. XVI).

CIORANU ȘTEFAN, fiul lui Vasile C. căp. și al Ilinei¹; = Milotina². Cocon (mic) 1672 mai 9; fără titlu 1679 nov. 22; vătaf (de copii) 1680 nov. 29–1682 iun. 10; vătaf de copii de casă 1682 sept. 30; *m. slug.* 1686 mart. 25–1688 mart. 6; slug. (fost) 1688 mart. 31–1689 mart. 23; *m. serd.* 1690 febr. 17³. Prins la Craiova și adus la București, unde a fost ucis în m-rea Mihai vodă din ordinul lui Constantin Brîncoveanu (1690) sub acuzația de a

se fi unit cu Constantin Bălăceanu agă, trecut de partea austriacilor⁴. Fiul său, Constantin, a fost m. pah.⁵, iar fratele său, Panait Cioranu, a fost cluc.⁶, + în 1703⁷.

¹) Doc. 1672 mai 10 (Acad., CXLI/48). Tatăl său era pah. la 1666 dec. 24, fiind pomenit ca martor printre boierii mici (ASB, Mitr., CXLV/17).

²) MIB, nr. 28498 și AO, 1940, p. 95. ³) Soția sa îi spune serd. după moarte (AO, 1940, p. 95). ⁴) *Istoriile*, p. 191. Autorul cronicii îi spune slug. În perioada 1692 ian. 24 — 1696 mai 18 apare ca m. serd. un alt Ștefan.

⁵) *Doc. agrare*, I, p. 442. ⁶) MIB, nr. 28498. ⁷) Virtosu, *Foietul novel*, p. 191.

(CIOROGÎRLEANU) GHIOCA DIN CIOROGÎRLA, grec¹; fiul lui Constantin, care era fiul lui Necula slug. Avatul²; frate cu Pătru din Ciorogîrla. Negustor în timpul domniei lui Matei Basarab³; *m. șet. 1652 nov. 10—1656 iul. 16*; șet. (fost) 1661 oct. 19—1663 iul. 4.

Fiice: Păuna = Diicu (Rudeanu) post. și Arsina⁴ = Matei pah., fiul lui Calotă cluc. din Cocorăști⁵.

¹) Semnează grecește (doc. 1662 ian. 9, ASB, Bradu, VI/7). Un Hagi Ghioca a fost is. la zidirea bis. din Dragoslavele de către Grigore Ghica, în 1661 (*Inscripții*, I, p. 138—139). ²) Despre Necula și fiul său, Constantin, v. doc. din <1604—1609> nov. 20 și 1614 febr. 22 (DIR, XVII/1, p. 147 și II, p. 252). V. și DRH, XXI—XXII, indice. ³) Doc.: 1634 oct. 20, 1635 mai 4, 1636 apr. 3 (Acad., CLVI/5, ASB, ms. 719, f. 256—257 și Hurezi, XXI/1). ⁴) Iorga, *Doc. Cant.*, p. 23. ⁵) Doc. 1671 ian. 18 (Copie Institutul de istorie).

(CIOROGÎRLEANU) PĂTRU DIN CIOROGÎRLA (Pătru Avatul), frate cu Ghioca din C.; fiul lui Constantin, care era fiul lui Necula slug. Avatul¹; = Ancuța, fiica lui Dumitrașco Spineanu căp.². Negustor în timpul domniei lui Matei Basarab, împreună cu fratele său, Ghioca³; *m. slug. 1662 mart. 16—oct. 30*; + după 1662 dec. 1, când își face diata, aflându-se „în grea boală”⁴. Fiii săi, Matei și Constantin, au fost dregători.

¹) Despre Necula și fiul său, Constantin, v. doc. din <1604—1609> nov. 20 și 1614 febr. 22 (DIR, XVII/1, p. 147 și II, p. 252). ²) ASB, Radu vodă, XXI/22 și XLVIII/9 (doc. 1662—1663 și 1666 mai 15). V. și *Inscripții Buc.*, p. 254. ³) Doc. 1635 mai 4 (ASB, ms. 719, f. 256—257). ⁴) ASB, Radu vodă, XXI/19. V. și doc. cit. mai sus.

CIOROGÎRLEANU MATEI, fiul lui Pătru din C. m. slug.¹; nepotul lui Dumitrașco Spineanu căp.²; cumnat cu Cornea Brăiloiu m. ban³; = Păuna⁴. Fără titlu (1662—1663) — 1667 iun. 1; post. (II?) 1670 febr. 28—1676 febr. 26; post. II 1671 ian. 2; cluc. (II sau fost) 1676 iun. 7—1686 iun. 20 (apare ca martor cu marii

boieri în diverse zapise). M. căp. de dorobanți 1687 mart. 9—1688 iul. 19; *m. slug. 1690 apr. 9—iul. 6*. În această calitate, îndeplinește diverse misiuni pe lângă oștirile turcești⁵. *M. vist. 1691 ian. 9—1693 nov. 26*; is. sc. Buc., 1693 aug. 8⁶. + „de grabă”, împreună cu soția sa, fără urmași, ante 1694 ian. 18⁷, □ m-rea Radu vodă⁸. Împreună cu tatăl său, ctitorul bis. Sf. Paraschiva din Domnești de Sus, azi în orașul București.

¹) Doc.: 1662—1663, 1667 iun. 1, 1692 febr. 24 etc. (ASB, Radu vodă, XXI/22, Acad., CLXXXIV/3 și XXI/262). V. și Potra, *Documente*, p. 147.

²) Doc. 1666 mai 9, 1672 iun. 3 (ASB, Radu vodă, XXI/23 și 25). ³) Doc. 1694 ian. 18 (Acad., CLXXXI/26). ⁴) *Inscripții Buc.*, p. 254. ⁵) Greceanu, *Viața*, p. 28, 30. ⁶) *St. doc.*, V, p. 488. ⁷) Doc. cit. din 1694 ian. 18. ⁸) Doc. 1694 mai 1 (Acad., CLXXXI/27).

CIOROGÎRLEANU CONSTANTIN¹, fiul lui Pătru din Ciorogîrla m. slug.; = Alexandra (Sanda), fiica lui Mihai Greceanu cluc., nepoata lui Papa vist.², vara lui Șerban, fiul lui Fiera Racotă vist.³ Cluc. 1690 mai 24—1691 mai 22; *m. slug. 1691 iun. 20—1695 febr. 5*. Îndeplinește diverse solii la turci⁴. *M. cluc. 1695 apr. 25—1697 apr. 1*. Is. sc. Buc., 1696⁵; f. m. cluc. (și cluc.) 1698 iun. 28—1700 iun. 7. A avut doi fii: Iordache și Tănase⁶.

¹) Semnează grecește la 1692 mart. 20, 1693 iun. 30 etc. (ASB, Mitru., XCIX/69 și Polovragi, XVI/9). V. și Potra, *Documente*, p. 209. ²) Doc. 1699 ian. 18, 1700 mart. 10 (Acad., CLVI/18 și ASB, ms. 705, f. 243—244).

³) Doc. 1696 dec. 22 (MIB, nr. 30623). ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 13, 60—61, 63. ⁵) *Ibid.*, p. 69. ⁶) Doc. 1702 apr. 26, cînd el murise (ASB, Mitru., CLXI/6).

CÎMPINEANU MANTA (din Cîmpina). Rudă prin alianță cu Cantacuzinii. Cluc. (?) 1644 iun. 24; căm. 1652 aug.; vist. II 1656 febr. 28—iun. 2; *m. com. 1658 mai 26—1659 aug. 30*. Prins de Constantin Șerban, ajunge prizonier la turci (1660)¹; com. 1672 mai 1; f. m. com. 1673 ian. 10. Copii: Manta log. vist. și vist. II, Drăghici spăt. II, Constantin și Pîrvu². Manta = Calea sau Calița, fiica lui Drăghici Cantacuzino m. spăt., cu care a avut mai mulți fii: Manta (III) m. căp. de lefegii la 1711, Pîrvu și Drăghici³.

¹) *Quellen*, IV, p. 257. ²) AO, p. 405 și Filitti, *Arhiva*, p. 178. ³) *Gen. Cant.*, p. 108, Filitti, *Arhiva*, p. 178, *St. doc.*, V, p. 313, 314, 315—316 și 685. Manta a rămas în Oltenia ocupată de austriaci, unde a ajuns „supremus provinciae commissarius”, murind în 1727, după ce se călugărise cu numele de Nicodim (Vasilescu, *Oltenia*, p. 144—145).

(CÎNDESCU) RADU MIHALCEA (din Cîndești și din Pătîrlage¹, Radu Mihălcescu² sau Mihalcea), fiul lui Mihalcea vor. II din

Pătirlage și al Dospinei³; = de două ori: cu Sofica, fata lui Neagu post. din Popești, fiul lui Mihai din Negoști⁴ și apoi cu Arghira⁵; socrul lui Constantin Filipescu m. căp.⁶.

Post. 1631 oct. 20—1634 mai 31; post. II 1634 iun. 20—1637 iul. 20; m. com. 1638 ian. 4—1655 febr. 11 (apare foarte des în doc., cu prilejul numeroaselor sale cumpărături de ocine din regiunea Buzău-Saac). Sol al lui Matei Basarab în Trans. (1638) și apoi din nou, împreună cu vornicul Dragomir (1647)⁷. M. com. 1655 oct. 13—1657 dec. 22⁸; f. m. com. 1658 iun. 18; m. cluc. 1658 iun. 30—iul. 25. Merge cu Mihnea al III-lea cu oștile în Trans. (sept. 1658)⁹; m. vor. 1658 dec. 9—1659 iul. 4. Ucis de Mihnea al III-lea (1659)¹⁰.

Nu a avut copii cu prima soție¹¹. Cu cea de-a doua soție a avut două fiice: Neacșa, + de tină, și Rada = Constantin Filipescu¹²; ele au rămas „cocoane” mici la moartea tatălui lor¹³.

Ctitorul m-rii Bradu de pe Nișcov (1641)¹⁴ și al bis. din Cîndești, unde își avea casele (1650—1651).

¹) Așa își spune la 1632 ian. 8 (ASB, ep. Buzău, XXXII/1, ms. 465, f. 24). Tot din Pătirlage apare și într-o inscripție din 1652—1653 (*Inscripții Buc.*, p. 685). În *Socotelile Brașovului*, p. 85, este trecut cu numele de Radu Mihalcea. V. și diverse scrisori ale lui către brașoveni în *St. doc.*, X, p. 300—301, 363, passim. ²) În *Gen. Cant.*, p. 369, se spune că acest neam vechi de boieri „se numește Mihălești iar Cîndescu îi zice după sat”. Fratele său, Moise spăt., semnează Moise Mihălcescu din Cîndești (doc. 1653 febr. 21, Acad., DCXXIII/64), iar celălalt frate, Negoită, este numit uneori din Pătirlage (*ibid.*, CXC VII/70), alteleori Mihălcescu (doc. 1653 oct. 30, *ibid.*, CCXCIX/160). ³) Doc. 1631 oct. 20, 1637 iul. 20, 1642—1643 etc. (ASB, Copii sub dată, ms. 466, f. 160 v., Bradu, XLIV/2). Mihalcea vor. din Pătirlage a fost fiul lui Neagoe vătaful și al Caplei, care era fiica lui Mihnea din Bădeni m. post. în sec. XVI (DIR, XVII/3, p. 542 și Florescu, *Divanele*, p. 334). Mihalcea = Despa sau Dospina, nepoata lui Ghiorma banul din Pogoniana. Boierii Cîndești sînt deci urmașii unor boieri din sec. XVI. Despre Mihalcea v. și DRH, XXI—XXII, indice. Ceilalți fii ai lui Mihalcea: Negoită post., pah. și cluc., Moise spăt., căp. de roșii și log. și Gheorghe post. și spăt., nu au ajuns mari dregători. Ei apar deseori în doc., fiind cumpărători foarte activi ai ocinelor țărănești (doc.: 1634 mai 31, 1636 iul. 13, 1637 oct. 7, 1638 iul. 22, 1652 apr. 26 etc., Acad., CXC VI/66, CLXIII/72, CXC VI/78, CXLI/110, ASB, ep. Buzău, XIII/4). V. și doc. 1699 apr. 3 (idem, m-rea RM. Sărat, XXVII/6). Negoită și Moise au fost și ei uciși de Mihnea al III-lea (*Istoria*, p. 137). Moise = Elina, fiica lui Radu Dulescu log., care a fost fiul lui Dumitru D. m. vor. (doc. 1652 iul. 16, Acad., DCXXIII/62), iar Negoită cu Despa, fiica lui Neagu agă (doc. 1644 apr. 7, Acad., CXC VII/63). I. Ionașcu îi spune Despa Cocorasca (*Documente*, p. 164). Neagoe cluc. — ctitorul m-rii Ungurei-Buzău — a avut mai mulți fii: Mihalcea — care a ajuns mare dregător — Constantin și Irenca (*Inscripții Buc.*, p. 635). ⁴) Doc.: 1647 apr. 30, 1649 apr. 15, 1671 febr. 22 (ASB, Bradu, I bis/16, III/18, Plumbuita, IV/1, nr. 2).

Sofica □ 1653 la m-reă Bradu (BCMI, 1931, p. 93). ⁵⁾ Doc. 1671 iun. 27, 1683 sept. 15 (ASB, Bradu, XX/21 și ms. 454, f. 112 v.). ⁶⁾ Doc. 1687 mai 15, 1691 iun. 19 (Acad., LXXVIII/113 și ASB, ep. Buzău, XXXII/15). ⁷⁾ Veress, X, p. 196—197, *St. doc.*, III, p. CXCI. ⁸⁾ După cum rezultă dintr-un doc. publicat de N. Iorga (*St. doc.*, IV, p. 57), Radu Mihalcea a plecat cu Constantin Șerban în Trans. după venirea ca domn a lui Mihnea al III-lea. El fusese și solul domnului aci la 1657 (*Quellen*, VI, p. 57). ⁹⁾ *St. doc.*, X, p. 290. ¹⁰⁾ *Istoria*, p. 137 și *Istoriile*, p. 124. ¹¹⁾ Doc. 1647 apr. 30 (ASB, Bradu, III/18). ¹²⁾ Doc. 1683 sept. 15 (*ibid.*, XX/21). V. și *Doc. agrare*, I, p. 204. ¹³⁾ Doc. 1687 mai 15 (*Istoriile*, ed. N. Iorga, p. XVII). ¹⁴⁾ Vasilescu Al., *M-reă Bradu de pe Nișcov*, Buc., 1937 (din BOR, 1937, p. 60—89).

CÎNDESCU MIHALCEA (din Cîndești), fiul lui Moise din Cîndești spăt. și căp. de roșii ¹ și al Elenei sau Ilincăi, fiica lui Radu Dudescu log.²; nepot de frate al lui Radu Mihalcea Cîndescu m. vor.³; = Alexandra, fiica lui Drăghici Cantacuzino⁴; văr cu Mihalcea Mihălcescu; cumnat cu Radu Izvoranu m. stol. Fără titlu (cocon) 1657 iun. 15—1666 sept. 4; fără titlu 1669 mai 13—1673 mai 9; căp. 1675 mai 24—1676 iul. 25; spăt. 1678 febr. 16; slug. 1684 febr. 23—1686 oct. 4; căp. 1687 oct. 11; slug. 1689 iul. 20—aug. 21; m. căp. de margine 1691 mai 2—iun. 22; f. m. căp. 1691 sept. 2—1692 ian. 3; m. pit. 1692 ian. 22—1693 mai 23; m. stol. 1693 iun. 11—1695 febr. 16; f. m. stol. (și stol.) 1695 apr. 1—1710 mart. 15⁵. A fost partizanul lui Toma Cantacuzino, pe care l-a călăuzit prin munții Vrancei când acesta a trecut de partea rușilor (1711)⁶. Ctitorul m-rii Berca-Buzău (1694).

Copii: Mihalcea, Moise și Șerban m. pah. = Ilinca Văcărescu. Ultimul a avut doi fii, Constantin și Ioan, care au ajuns și ei mari dregători în sec. XVIII. Sora lui Mihalcea Cîndescu, Moșica, = Ghinea log.⁷.

¹⁾ Într-un doc. din 1698 mart. 19 se spune că părinții lui Mihalcea m. stol. își aveau „temeiul” la Cîndești, din care pricină familia se numea și Cîndescu (Acad., CXCVI/147 și 148). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 158—159.

²⁾ Doc. 1657 iun. 15, 1666 sept. 4 etc. (ASB, ep. Buzău, LXXII/22 și Acad., CXCVI/121). Moise a avut și o fiică, Moșica (doc. cit. din 1657).

³⁾ *Gen. Cant.*, p. 108—109. ⁴⁾ BOR, 1932, p. 120 și Filitti, *Arhiva*, p. 158, n. 3.

⁵⁾ *Gen. doc.*, I, p. 314. ⁶⁾ Ionașcu, *Documente*, p. 97. V. și Acad., CDXCXVIII/2 (doc. 1712 apr. 10). ⁷⁾ BOR, 1932, p. 120 și Ionașcu, *Documente*, p. 164.

CÎNDESCU, v. și Mihălcescu.

CÎRSTEA, grec; fiul Elenei ¹ (se pare un om de origine mai modestă); = Maria Corbeanu, fosta soție a lui Radu Bidiviul post.²; cumnat cu Vintilă Corbeanu m. vor.³. V. și Cîrstea (Mold., sec. XVI).

Post. II < 1593—1601 >, timp în care a avut o serie de conflicte cu boierii Buzești, care — „făcându-se“ rude cu boierii Drăgoești, părinții lui Radu Bidiviul post. — au încercat să-i ia averea soției sale, Maria; procesele au continuat și în domnia lui Simion Movilă, pe care Cîrstea l-a însoțit la plecarea din țară, rămînînd în Mold. opt ani⁴. Revine apoi în Ț. Rom.⁵. *M. spăt. 1611 mart. 5—1613 dec. 29; m. vor. 1614 ian. 7—1615 mart. 13; f. m. vor. 1616 sept. 6; m. vor. 1616 oct. 3—1617 dec. 8*. Fiind pârtaș la mișcarea condusă de Lupu Mehedințeanu pah., a fost tăiat de Alexandru Iliș (1618)⁶, care i-a luat „și banii și hainele și caii și ferecăturile și tot ce a găsit din averile lui“⁷. Ctitorul m-rii Pîrvulești⁸. Nu a avut copii cu Maria⁹.

¹) Doc. 1620 mart. 9 (DIR, XVII/3, p. 488). Matei al Mirelor susține că era grec din Rumelia (*Tezaur*, I, p. 343). ²) Doc. <1612—1613 mai> (DIR, XVII/2, p. 126—128). ³) Doc. cit. din 1620 mart. 9. ⁴) Doc. cit. din <1612—1613 mai>, care povestește toate aceste amănunte. ⁵) În aceeași vreme în Mold. există un m. vor. Cîrstea, începînd de la 1594, al cărui curs honorum nu se potrivește însă cu acela al lui Cîrstea din Ț. Rom., motiv pentru care i-am trecut separat. ⁶) *Istoria*, p. 91, *Istoriile*, p. 87 și *Tezaur*, I, p. 345. Murise înainte de 1618 apr. 20 (DIR, XVII/3, p. 216). La 1624 iul. 8 se spune că, după ce domnul s-a întors de la Rașcov, unde fusese cu Schender pașa, „nu a trecut multă vreme, ci a tăiat domnia lui pe Cîrstea vornic“ (*ibid.*, IV, p. 443). Într-o scrisoare a lui Gabriel Bethlen către Daud pașa, în care se povestesc împrejurările din 1618 și se motivează ridicarea boierilor contra lui Alexandru Iliș prin purtarea acestuia față de ei, se afirmă că domnul — deși promisese că se va împăca cu boierii — a tăiat capul „celui mai de frunte și mai bogat boier, vornicul Cîrstea, numai ca să-i poată răpi averea“ (V. Motogna, *Relațiunile dintre țările române și Ardeal în sec. XVII*, p. 31—32). Despre el v. și doc. din <după 1643 mai 21>, unde se arată că, în timpul primei domnii a lui Alexandru Iliș vodă, ținînd de bir județul Buzău și plecînd la oaste în Polonia cu domnul, lăsase un înlocuitor să țină județul (ASB, ep. Buzău, XXXVII/12). ⁷) Doc. cit. din 1620 mart. 9. După informațiile date de mitropolitul Matei al Mirelor, era să fie ucis de poporul revoltat, dar s-a ascuns în spatele domnului Gavril Movilă (*Tezaur*, I, p. 343). ⁸) Doc. 1633 aug. 5 (ASB, Sărinđar, VII/2). ⁹) Doc. cit. din 1620 mart. 9.

CÎRSTEA, v. (Drăgescu) Cîrstea, Popescu Cîrstea.

COCI, v. sec. XVI.

COCORĂSCU RADU (I) (din Cocorăști¹ și din Mănești)², fiul lui Vlad. log. din Bărbulești³; văr primar cu Papa log. din Greci⁴; = de două ori: cu Elena, fiica Mihnei, care era fata lui Mihalcea Caragea banul⁵ și cu Marula, fiica lui Ilie vor. din Cornești și a Despinei⁶.

Log. (scrie un zăpis) 1610 dec. 16; a slujit „cu dreaptă și credincioasă slujbă” lui Radu Șerban⁷, pe care l-a însoțit în pribegie⁸. S-a întors apoi în țară. Log. 1618 nov. 25—1625 iul. 11; log. vist. 1623 nov. 18—1626 apr. 28; log. 1626 febr. 15—1630 mai 20; vist. II 1633 aug. 13—1636 nov. 2; *m. vist. 1637 ian. 8—1641 nov. 23; m. log. 1641 dec. 24—1654 mai 30*. A fost unul din boierii favoriți ai lui Matei Basarab, care spune despre el că „a slujit domniei mele în tot locul unde a fost nevoia domniei mele și greutatea țării și nimic nu a cruțat pentru slujba domniei mele”⁹. La 1649 sept. 5 era considerat un boier bătrîn care „a slujit la toți domnii”¹⁰; f. m. log. 1654 iun. 21—1656 iun. 6. + 1656¹¹. Ctitorul bis. din Cocorăști-Grind (1650).

A avut patru fii: Radu și Vlad, ajunși și ei mari dregători, Iane, care a rămas simplu log.¹², și unul Mihai¹³ și două fiice: Marica = Tudor șufarul din Boteni, ai cărei fii, Radu și Mihai, nu au parvenit la dregătorii¹⁴, și o alta, Păuna, = Vasile pah. și agă, fiul lui Preda spăt., care era fiul lui Nica din Corcova m. log.¹⁵. Nici fiii lui Iane log. și ai soției sale Grăjdana, Iordache și Matei, nu au ajuns dregători. Iane a mai avut și trei fete: Maria, Magda și Păuna¹⁶, ultima = Barbu Brătășanu. O soră a lui Radu m. log., Neaga, = Ivan pah., fiul lui Dragomir din Băjești m. pit.¹⁷.

¹) Doc. 1645—1646 (ASB, ms. 455, f. 268 v.). ²) Așa i se spune la 1634 febr. 15, 1638 febr. 21 etc. (idem, AN, CXI/23 și 35). ³) Informație de la D. Pleșia. ⁴) Doc. 1619 iun. 28 (DIR, XVII/3, p. 388). ⁵) Doc. 1642 iun. 16 (ASB, AN, CXII/44). ⁶) Doc. 1692 iul. 12 (idem, AN, CXII/76). ⁷) Doc. 1626 febr. 15 (DRH, vol. XXI, p. 28). ⁸) Doc. 1629 iun. 15 (ASB, ms. 256, f. 269 v.). La 1615 sept. 17, „ca o slugă bună”, cerea voie domnului să se întoarcă „la moșia lui” (DIR, XVII/2, p. 433). ⁹) Doc. 1645 febr. 23 (ASB, AN, CXII/50). Radu Cocorăscu a fost trimis de Matei Basarab în diverse solii: la nunta Mariei, fiica lui Vasile Lupu (1645), la Gheorghe Rákóczi I în 1640 etc. (Costin, p. 121 și *St. doc.*, IV, p. 218). Tot el a fost lăsat is. de sc. la 1645 aug. 30, cînd domnul era „în triumblare” (*ibid.*, X, p. 88—89). ¹⁰) ASB, AN, CXII/59. ¹¹) Doc. 1657—1658 (ASB, ms. 454, f. 280 v.—281). ¹²) Doc. 1691 mai 15, 1692 iun. 28 etc. (ASB, Mitru, IV/10 și Radu vodă, XXVII/22). ¹³) BCMI, 1931, p. 188. Acest Mihai + de tînăr. ¹⁴) Doc. 1697 dec. 3 (Copie Inst. de istorie). ¹⁵) Doc. 1640 mart. 16 (ASB, Actele Fotescu-Nasopol). ¹⁶) Doc. cit. din 1692 iul. 12. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 121. ¹⁷) Muzeul Băncii R. S. România.

COCORĂSCU VLAD, fiul lui Radu C. m. log.¹ și al Marulei; frate cu Radu C. m. med.; = Despa². Spăt. 1662 ian. 6; log. 1662 nov. 9—1663 mart. 21; post. II 1663 oct. 25; post. 1664 apr. 26—1667 dec. 30; post. 1669 ian. 20—mai 21; vist. II 1670 mai 5—1671 oct. 15; vist. (fost) 1672 mai 29; *m. com. 1675 oct. 4—1677 dec. 30*; f. m. com. 1679 ian. 8—nov. 11; *m. cluc.*

1679 dec. 28—1680 apr. 1; m. log. 1680 apr. 16—1681 nov. 29. + ante 1684 apr. 28³. Fiica sa, Ilinca, = Pirvan vist. III⁴.

¹) Doc.: 1662 ian. 6, 1663 oct. 25, 1664—1665 etc. (MIB, nr. 27384, ASB, Cotroceni, LVII/19 și ms. 454, f. 101 v.). V. și *Doc. agrare*, I, p. 183.

²) Doc. 1668 dec. 13 (Acad., XCVI/50). V. și pomelnicul familiei de la m-rea Argeș (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 314).³) MIB, nr. 27377. ⁴) Doc.: 1692 iul. 12, 1695 iun. 5, 1696 sept. 16 etc. (ASB, AN, CXII/76, Mitru, LXXXII/12 și MIB, nr. 27296). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 3.

COCORĂSCU RADU (II), fiul lui Radu C. m. log.¹ și al Marulei; frate cu Vlad C. m. log.; = Stana². Spăt. II 1657 mai 5—<1657—1658>³; post. 1660 apr. 10; cluc. 1661 apr. 2—1669 iun. 17; log. II (el?) 1670; m. med. 1672 mai 14—1673 apr. 15; med. (fost) 1678 mart. 2; cluc. (fost?) 1680 mart. 2. + fără urmași în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino⁴.

¹) Doc. 1657—1658, 1662 ian. 6 (ASB, ms. 454, f. 280 v., MIB, nr. 27384 și Filitti, *Arhiva*, p. 114).²) Doc. 1692 iul. 12. ³) ASB, ms. 454, f. 280 v. — 281. ⁴) Doc. 1691 mai 15 și 1692 iul. 12 (ASB, Radu vodă, XXVII/22 și AN, CXII/76).

COLȚEA, v. Doicescu Colțea.

COMĂNEANU BADEA (din Comani), fiul lui Staico C. post. și cluc. și al jupanitei Călina din Comani¹; = Ioana, fiica Mariei, care era fiica lui Ivașco din Băleni m. vor. și sora lui Gh. Băleanu m. ban; cumnat cu Stroe din Drăgești m. șet.²

Pah. 1635 mai 29—1636 mai 6; căp. 1642 iun. 4—1655 ian. 16; m. com. 1655 mart. 12—mai 11; f. m. com. 1655 aug 11; com. (fost) 1656 aug. 8—1658 febr. 1; m. stol. 1658 mai 14—iul. 25. Is. al Craiovei, 1658 mai 14. Ucis de Mihnea al III-lea (1658)³. Frații săi, Stroe căp. și Giura spăt., nu au ajuns dregători⁴. Un fiu al său, Danciu, a devenit dregător, iar un altul, Matei, care a fost ginerele lui Jipa agă din Mirșa, a fost m. căp. de seimeni în vremea domniei lui Constantin Brîncoveanu⁵, □ m-rea Radu vodă din București, alături de Calița, fiica lui Matei m. cluc., a doua soție a sa⁶.

¹) Doc.: 1635 mai 29, 1650 aug. 15 și 1656 aug. 8, unde se spune că tatăl său nu a avut la moarte nimic „nici vită, nici altceva”, lăsându-și copiii „mici și săraci” (Ionașcu, *Olă*, p. 62, ASB, Mitru, CXLVIII/1 și MIB, nr. 26885). ²) Doc. 1698 mai 9 (ASB, Sf. Gheorghe Nou, XXVI/1). V. și *Gen. doc.*, I, p. 311. ³) *Istoria*, p. 137 și *Istoriile*, p. 124. ⁴) Doc. cit. din 1656 aug. 8. ⁵) Doc. 1699 aug. 19, 1703 dec. 1 (ASB, ms. 705, f. 226, *Doc. agrare*, I, p. 199—200). V. și Greceanu, *Viața*, p. 26. ⁶) *Inscripții Buc.*, p. 348—349 și *Inscripții*, I, p. 252.

COMĂNEANU DANCIU, fiul lui Badea C. m. stol.¹ Fără titlu 1671 febr. 14; vătaf de aprozi 1682 sept. 21²; *m. șet. 1683 ian. 8—nov. 20*; *m. arm. 1686 ian. 31—1688 iul. 28*; f. m. arm. 1689 mai 20. Fiul său, Constantin pah., nu a ajuns mare dregător³.

¹) Doc. 1671 febr. 14, 1698 mai 9 (ASB, Sf. Gheorghe Nou, XXVI/1 și BCS, CXVI/3). ²) Un ceaș de aprozi Danciu este amintit la 1658 dec. 14 (ASB, Bradu, XXXVII/9), dar este prea mare distanța între 1658 și 1682 pentru a putea admite că este aceeași persoană. ³) Doc. 1691 iun. 30, 1696 mart. 12 (ASB, AN, LXXX/15 și ms. 132, f. 292). V. și Potra, *Documente*, p. 200.

CONDA (CONDE) DIN OBEDIN, fiul lui Tatu din Albești; = Maria, fiica lui Stoica m. log. din Fărcașa; cumnat cu Radu Fărcășanu m. stol.¹; soția sa (a doua) era vară primară cu Barbu Brădescu m. pah.².

Post. 1616 iun. 29—1619 apr. 21; *m. port. 1623 mai 27—1625 iun. 13*; arm. 1626 iul. 20; *m. arm. ante 1627 mai 13*; f. m. arm. 1627 mai 13; *m. arm. 1627 aug. 1—1629 aug. 10*; arm. (fost) 1629 oct. 6—15; *m. com. 1630 ian. 8—febr. 10*; com. (fost) 1630 mai 26. + în timpul domniei lui Leon vodă³, □ m-rea Jitianu⁴, unde era □ și soția sa⁵. Nu a avut copii.

Fratele său, Iane (Ianiu) căp., l-a părăsit pe Matei Basarab cu prilejul luptei din 1639, fugind „în țara turcească și prent-alte părți, ca un omu rău și hicleanu“, motiv pentru care i se confiscă ocinele⁶. Un alt frate al său, Alexe, nu a fost dregător⁷. Fiica lui Iane, Maria Moldoveanca, a reparat m-rea Surpatele⁸.

¹) Doc. 1629 oct. 6, 1645 nov. 30 (MIB, nr. 37342 și 13977). Satul Obedinul era al Mariei, soția sa (doc. 1616 iun. 29, DIR, XVII/3, p. 32). V. și I.C. Filitti, *Cu privire la satele Albești și Obedin din Dolj* (AO, 1932, p. 299—303); Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 10—11. ²) Doc. 1633 mai 18 (ASB, ms. 723, f. 476—477 și *Gen. doc.*, I, p. 41). În AO, 1924, p. 247, se susține că a fost căsătorit cu: Vlădaia, fiica lui Stoica m. log., și cu Maria din Obedin; la 1630 este amintit Nedelco slug., socrul lui Conda com. (AO, 1937, p. 93). ³) Doc. 1639 ian. 17 (ASB, Mitru, CCCXLVII/4). ⁴) Doc. 1656 apr. 24 (idem, ms. 723, f. 472). ⁵) *Gen. doc.*, I, p. 41. V. și DRH, XXI—XXII, indice. ⁶) Doc. 1639 dec. 3 și 1643 iun. (Acad., C/10 și ASB, bis. Obedeanu, VI/3). ⁷) Doc. 1634 sept. 5 (ASB, ms. 721, f. 838). ⁸) Doc. 1693 mart. 5 (idem, ms. 705, f. 12—14).

CONDILO DIN ALBEȘTI = Stanca, fiica lui Pîrveu Rudeanu log. și a nepoatei lui Mihalcea Caragea banul¹, fosta soție a lui Preda spăt.², care era nepotul Grăjdanei din Băleni (de aceea se considera rudă cu Bălenii)³. *M. post. 1628 febr. 3—1629 sept. 16*; *m. com. (Mold.) (același?) 1632 iul. 8—sept. 8*; f. m. post.

(și post.) 1634 aug. 5—1650 apr. 16 (apare foarte des ca martor cu diverși mici boieri). O fiică a sa, Stanca, = Grigore Grădișteanu m. log. ⁴.

¹) Doc.: 1637 ian. 5 și dec. 30, 1643 dec. 22, 1649 iun. 1 etc. (ASB, AN, CXI/34, D-Ilemn, XXIX/1, Acad., XXXIII/218 și CLXXXV/79 și AO, 1939, p. 137). V. și DRH, vol. XXII, indice. ²) Doc. 1635 dec. 16 (Acad., CIX/8). ³) Doc. 1639 iul. 10 (ASB, Dep. Cocorășcu 37). V. și *Gen. doc.*, I, p. 277 și 295. ⁴) *Ibid.*, p. 6—8.

CONSTANTIN, v. Bălăceanu Constantin, Brîncoveanu Constantin, Cantacuzino Constantin (I, II și III), Ciorogîrleanu Constantin, Corbeanu Constantin, Gălățeanu Constantin, Ramandi Constantin, Roșca Constantin (Mold.), Știrbei Constantin.

CONSTANTIN, fiul lui Radu Vârzarul m. arm. ¹; = Mihna ². Căp. 1653 mart. 1 — 1660 oct. 23 ³; m. căp. 1660 dec. 14 ⁴; m. com. 1661 ian. 11 — 1663 iun. 17; m. *pah.* 1663 dec. 28—1664 apr. 7. + cu prilejul expediției de la Ujvar (1664) ⁵. Fiii săi, Constantin com. și Gligore post., nu au mai ajuns dregători⁶; primul = Preda, fiica lui Tudoran m. cluc. din Aninoasa ⁷, fiind cumnat cu Ianache Văcărescu, care l-a ajutat la „neputința” și „slăbiciunea” sa ⁸.

¹) Doc.: 1653 mart. 1, 1654 apr. 10, mai 20, 1658 iun. 8, 1662 ian. 23 (ASB, Mitr., CXXI/8, Trivalea, II/3, Mitr., LXXXVIII/12, m-rea Rm. Sărat, V/8, MIB, nr. 26920). ²) Doc. 1666 febr. 7 și 1669 nov. 23 (ASB, Mitr., XIX/4, Acad., DCXXIII/98). ³) În același timp mai există un Constantin căp. (Gălățeanu), astfel încât cînd se vorbește doar de Constantin căp. e greu de spus care din cei doi este. După ce Gălățeanu a devenit m. port., Constantin, fiul lui Radu Vârzarul, a rămas mai departe căp. ⁴) El mai este menționat ca m. căp. și la 1661 oct. 26, cînd devenise deja m. com. (ASB, Mitr., LXXXVIII/19). ⁵) *Istoria*, p. 151. V. și doc. din 1666 febr. 7 (ASB, Mitr., XIX/4). ⁶) Doc.: 1689 apr. 30, 1698 oct. 28, 1707 mai 26, 1711 (ASB, ms. 705, f. 5, Mitr., LXXXVIII/29 și *Doc. agrare*, I, p. 213—214 și 246). ⁷) Doc. 1695 aug. 2 (ASB, Mitr., CCCLIII/79 și *Gen. doc.*, I, p. 36). ⁸) Doc. 1711 mai 3 (*Doc. agrare*, I, p. 246).

CONSTANTIN CELEBIUL, grec („un boier din altă țară” ¹); ginearele lui jupan Scărlet Grama ²; rudă cu Ianache Caragea și cu Alexandru Cuconul, care era de asemenea ginerele lui Scărlet Grama ³; nepotul lui Chiriță Paleologu m. post. ⁴.

Jupan (fără titlu) 1617 iul. 25, 1624 ian. 3. Om foarte bogat, cumpără un sat de la Alexandru Iliș, ajutîndu-l la „greutățile țării” ⁵; *pîrc. N. (Mold.)* 1624 mart. 25—27; m. cluc. (*T. Rom.*) 1624 iul. 8—1626 iul. 10; *pîrc. N. (Mold.)* 1632 sept. 8. A revenit

în țară în vremea domniei lui Matei Basarab, când a vîndut un sat lui Constantin Cantacuzino post. ⁶. Fiu Enachi, + tînăr, fără copii ⁷.

1) Doc. 1624 iul. 8 (DIR, XVII/4, p. 443). ²) Doc. 1617 iul. 25 (DIR, XVII/3, p. 164). ³) Costin, p. 91. ⁴) DIR, A, XVII/4, p. 297. ⁵) Doc. cit. din 1617 și *St. doc.*, V, p. 683. ⁶) Doc. 1643 iun. 16 (ASB, ms. 184, f. 156 v.). ⁷) Doc. 1643 mai 19 (ASB, Galata, VII/3).

CONSTANTIN ȘERBAN (Constantin din Dobreni) ¹, fiul natural al lui Radu Șerban voievod ² cu Elina, fata popii Constantin din București, soția lui Neagoe log. din Tîrgoviște ³; = de două ori: cu Bălașa, fiica lui Nicolache Ralli stol. și a Maricăi, fiica lui Toader Boul vist. din Mold. ⁴ și sora Saftei, soția lui Gheorghe Ștefan, domnul Mold. ⁵. Constantin Șerban și Gheorghe Ștefan erau deci rude (soția primului era nepoata soției celui de-al doilea); = apoi cu Nedelea ⁶.

Post. 1626 iul. 13; cluc. 1629 mai 18 ⁷ — 1630 oct. 10; post. II 1632 febr. 18—1642 mai 11 (apare foarte des cu acest titlu ca martor în diverse zapise); *m. serd. 1646 iul. 27* ⁸ — *1648 dec. 10*; destituit din dregătorie de Matei Basarab (care îl însemnase și la nas ca să nu ajungă domn) din pricina neînțelegerilor sale cu Diicu Buicescu m. spăt. și rudă cu Matei Basarab ⁹; *serd. (fost) 1654 ian. 15*; domn (1654—1658).

1) Așa i se spune în doc., avînd casă la Dobreni (doc. 1634 iul. 12, 1642 iul. 17, ASB, Mitr., XLV/4, Acad., CCCXCIX/49). ²) *Istoria*, p. 117 și doc. 1629 mai 18, 1639 iul. 28 (Acad., CCCLXVIII/90, ASB, Radu vodă, CI/1). ³) V. N. Iorga, *Mama lui Constantin vodă Basarab* (CL, 1901, p. 810—812), *Gen. doc.*, II, p. 294—301 și DRH, XXI—XXII, indice. ⁴) Doc. 1634 nov. 26 (ASB, Mitr., LVIII/2). V. și *Inscripții*, I, p. 112. ⁵) „T. Codrescu”, II, p. 67. Despre Constantin Șerban v. Z<otta>S., *Documente relative la Hrizea vistierul și la moșia Dobreni* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 187 și urm.). ⁶) RI, 1927, p. 49, unde S. Zotta se întreabă dacă a doua soție a lui Constantin Șerban nu a fost o Movilă. ⁷) Vinde un sat ca să-și „scumpere capul” dintr-o „datorie mare” (RIR, XV, 1945, fasc. I, p. 18 și Acad., CCCLXVIII/90). ⁸) La 1645 oct. 9 i se spune Constandin post. sârd. (ASB, Mitr., LVIII/12). Cu titlul de m. serd. apare și în pisană bis. din Dobreni, ctitoria sa, din 1646 aug. 15 (*Inscripții*, I, p. 89). ⁹) Paul de Alep, *op. cit.*, p. 109—110 și 122. Despre cariera sa de dregător v. și N. C. Bejenaru, *Constantin Șerban înainte de domnie* („Arhiva”, 1924, nr. 1, p. 14—26.)

CORBEANU VINTILĂ (I) (din Corbi și din Clătești) ¹, fiul lui Stan m. spăt. din Corbi și al Caplei din Clătești, fiica lui Teodosie banul din Periș ²; = Stanca ³.

Post. 1579—1585; pribeag în timpul domniei lui Mihai Viteazul, revine în țară în vremea domniei lui Radu Șerban⁴; cluc. 1605 ian. 14; *m. cluc. (în sfat) 1605 aug. 6*; *m. vor. 1611 mart. 29—1613 dec. 29*; *f. m. vor. (în sfat) 1614 febr. 15*; *m. log. 1614 apr. 30—1616 iul. 8*; *m. vor. 1618 ian. 9—mai 18*; *f. m. vor. 1619 ian.*; *f. m. vor. (în sfat) 1619 apr. 19*. Trimis de Gavril Movilă în solie la mama sa în Polonia⁵; *f. m. vor. 1620 ian.—mart.*; *m. vor. 1620 sept. 17—1623 mai 15*. + ante 1624 iul. 8⁶.

Copii: Teodosie, care a devenit mare dregător, Maria, Negoită post. II și log., care nu a mai urcat treptele altor dregătorii⁷. Doi fii ai lui Negoită, însă, Dumitrașco și Vintilă, au ajuns amîndoi mari dregători. O soră a lui Vintilă, Maria, = Radu Bidiviul din Drăgoești post., nepotul lui Pătrașcu cel Bun⁸ și apoi cu Cîrstea m. vor. Vintilă a fost socrul lui Drăghici Greceanu m. slug.

¹) Vintilă m. vor. din Clătești și din Corbi (v. SMIM, IV, p. 568 și 570) este una și aceeași persoană. La 1651 apr. 23 lui Vintilă Corbeanu i se spune Vintilă vor. din Clătești (Acad., CCCIX/75), iar fiul său, Teodosie, era nepotul jitelniței Maria din Clătești (doc. 1637 sept. 21, Acad., C/7). Cf. și I. Ionașcu, *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia. 1595* (AIIC, V, 1962, p. 133). V. și AO, 1929, p. 233—234. Despre fam. Corbeanu v. și BOR, 1927, p. 223—229. ²) Doc. <1579> dec. 12 și 1583 ian. 7, unde Vintilă post. apare alături de sora sa, Maria, ca fiind copiii Caplei spătăreasa (DIR, XVI/4, p. 435 și V, p. 92). ³) Doc. 1614 dec. 29, 1628 iun. 3 (DIR, XVII/2, p. 348 și ASB, Stavropoleos, XXX/4). ⁴) DIR, XVII/2, p. 394 (declarația sa din 1615 mai 26). ⁵) Doc. 1620 mart. 9 și 1624 iul. 8 (DIR, XVII/3, p. 488 și IV, p. 444). ⁶) DIR, XVII/4, p. 443. V. și sigiliul său ca m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 158. ⁷) Doc.: 1636 mai 17, 1637 iul. 16, 1641 mai 4 etc. (Acad., DXCII/200, C/6, CXXXIV/27). ⁸) Doc. cit. din 1637 iul. 16.

CORBEANU TEODOSIE (Buzescu, din Cepturoaia), fiul lui Vintilă C. m. vor.¹; = Maria (Mara) fiica lui Preda Buzescu m. ban din Cepturoaia² și cu Hrisosculina.

Spăt. 1619 iun. 28—1625 apr. 28; spăt. (fost?) 1627 mai 10—1631 apr. 15. Pribeag în Trans. cu Matei Basarab (1631—1632)³. Luptă la Plumbuita alături de Matei Basarab contra lui Radu Iliș⁴. Matei Basarab îl face după luptă *m. spăt. 1632 nov. 21—1633 dec. 29*; *m. log. 1634 ian. 6—apr. 29*; *f. m. log. (și log.) 1634 mai 9—1637 dec. 8*; *m. ban 1638 ian. 4—1641 mart. 11*; *f. m. ban (și ban) 1641 iul. 9—1644 ian. 21*. □ m-rea Cătălui (piatra de mormînt din 1648).

Copii: Preda post. și spăt., care și-a vîndut averea⁵; Caplea = Paraschiva Cocorăscu pah. din Cepturoaia (urmașii săi au adoptat

numele de Buzescu); Gherghina = Barbu cuparul⁶; Alexandra = Drăgoi (din Fălcoi) m. slug.⁷; Anca = Stan vor. II din Greci⁸.

¹) Doc.: 1619 iun. 28, 1637 mai 17, 1637 iul. 16, 1651 apr. 23 etc. (DIR, XVII/3, p. 388, Acad., DXCII/200, C/6, CCCIX/75). ²) Doc.: 1633 nov. 21, <1636>, 1685 ian. 6 (ASB, Mitr., XXXII/5, Hurezi, V/5 și Copii particulare). V. și RI, 1927, p. 69. Din această pricină este numit și el uneori Teodosie din Cepturoaia (doc. 1629 aug. 16, Acad., XXXI/128). V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 233, nota 4. ³) Doc. 1632 mart. 11 (Acad., VI/3). ⁴) *Istoria*, p. 102. ⁵) Doc.: 1636 dec. 21, 1637 sept. 1, 1639 ian. 16, <1640—1641> etc. (Acad., LXXIV/190, CCXVI/48, ASB, ep. Rîmnic. CIII/4, Surpatele, II/1, și Mitr., CLII/9). ⁶) Doc. 1667 mai 27 și cel cit. la nota urm. (Acad., ms. 3526, f. 19 v.). ⁷) Doc. 1666 mai 13 (ASB, Govora, XIII/13). ⁸) Doc. 1634 mai 15 (ASB, Bistrița, LXV/1).

CORBEANU VINTILĂ (II), fiul lui Negoită C. log. și al Păunii; nepotul de fiu al lui Vintilă C. m. vor.; frate cu Dumitrașco C.¹; = Ilinca, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post.²; unchiul lui Constantin Brîncoveanu³.

Log. 1656 oct. 10 — 1661 dec. 16; vist. 1666 nov. 24 — 1668 oct. 31; vist. III 1667 iun. 14; vist. 1669 ian. 20 — nov. 14; vist. II 1669 iun. 26 — sept. 8⁴; m. arm. 1670 febr. 20 — ante 1672 mai 10; f. m. arm. (și arm.) 1672 mai 10 — 1673 iun. 15; m. pah. 1674 ian. 3 — 1675 aug. 27; pah. (fost) 1676 mart. 27. Pleacă cu Gheorghe Duca la Cehrin (1678) și fuge apoi din Mold. în Trans., fiind partizanul lui Șerban Cantacuzino, cumnatul său⁵. Acesta îl face pentru scurtă vreme m. spăt. 1679 ian. 16 — nov. 16; spăt. (fost) 1680 ian. 27; f. m. spăt. 1680 apr. 17 — 1687 ian. 30; m. ban 1688 mart. 4 — 1692 sept. + ante 1693 iun. 1⁶, □ mitropolia din București⁷.

Copii: Constantin, ajuns mare dregător; Mihail post. II⁸, is. la zidirea palatului lui Constantin Brîncoveanu din Potlogi (1697—1698)⁹, și Barbu, fără dregătorie la 1698 ian. 10¹⁰, ajuns apoi vâtaf de aprozi și + de tînăr¹¹.

¹) Doc. 1657 dec. 22, 1669 iun. 9 (Acad., XLIV/44, XCVI/52). ²) *Gen. Cant.*, p. 79 și doc. 1688 nov. 25 (ASB, Radu vodă, XXV/14). ³) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 50 și Filitti, *Arhiva*, p. 59. ⁴) În aceeași vreme mai există un Vintilă (Bucșanu), astfel încît, atunci cînd apar doar cu numele de Vintilă, sînt greu de deosebit. ⁵) *Istoriile*, p. 170. El a mai revenit în Trans. în mai 1685, ca membru al unei solii trimise de Șerban Cantacuzino pentru a încheia un tratat cu principele Trans. (Șt. Metef, *Șerban vodă Cantacuzino și biserica românească din Ardeal*, Vălenii de Munte, 1915, p. 21). ⁶) ASB, Hurezi, LIV/18 și *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 50. ⁷) BOR, 1890, p. 66—67. ⁸) Doc. 1688 aug. 11 și 1693 iun. 1 (ASB, Hurezi, XIV/8). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 232 și Ionașcu, *Documente*, p. 101. ⁹) *St. doc.*, XVI, p. 253. ¹⁰) ASB, AN, CXVII/75. ¹¹) Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 24.

CORBEANU DUMITRAȘCO, fiul lui Negoită C. log.¹, nepotul de fiu al lui Vintilă C. m. vor.; frate cu Vintilă C. (II) m. ban²; cumnat cu Alexandru Alexeanu³; = Tudosca Sturza, „măiere rea și neastîmpărată“⁴. Rudă cu Grigore Ghica, prin soția sa. Fără titlu 1657 dec. 22; log. 1663 apr. 3—1669 iun. 9. În relații bune cu ruda sa, Grigore Ghica, care-i face „voe veghiată“⁵. Pah. 1672 febr. 25 — 1675 mart. 6. Pribeag în timpul domniei lui Gheorghe Duca (1678)⁶. *M. pah.* 1679 dec. 28—1680 dec. 24; f. m. pah. (și pah.) 1681 mart. 13 — 1690 iul. 1; is. al Craiovei 1684 dec. 30⁷. A uneltit împreună cu Staico Bucșanu contra lui Constantin Brîncoveanu; vrînd să fugă la turci, a fost închis un an la m-reă Tismana și apoi iertat (la intervenția fratelui său)⁸. Ctitorul bis. din Corbii Mari-Vlașca⁹.

¹) Doc. 1663 apr. 3 (ASB, Cozia, XX/1). ²) Doc. 1657 dec. 22 și 1669 iun. 26 (Acad., XLIV/44 și ASB, Hurezi, LIV/10). ³) Doc. 1686 mai 10 (MIB, nr. 27247). ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 101. După cum rezultă dintr-o genealogie a familiei Sturza din anul 1842, Tudosca era fiica lui Vasile, care era fiul lui Dimitrie Sturza vist. moldovean (Al. Stourdza, *Règne de Michel Stourdza*, Paris, 1909, p. 181). Aceasta ar explica „voia veghiată“ pe care i-o face Grigore Ghica, căsătorit și el cu o Sturzească. ⁵) Doc. 1666 febr. 1 (ASB, Dep. Filipescu, I/49). V. și Potra, *Documente*, p. 130. ⁶) *Istoriile*, p. 170. ⁷) *St. doc.*, V, p. 126. ⁸) Greceanu, *Viața*, p. 101—103 și *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 46—50. ⁹) BCMI, VI, 1913, p. 75.

CORBEANU CONSTANTIN, fiul lui Vintilă C. (II) m. ban¹; = Ilinca, fiica lui Dima chiurciubașa (staroste de blănari) și a Stanei din Drăgoești² și cu Dospina Topliceanu³. Post. 1684 dec. 14; fără titlu 1686 mart. 25; post. 1688 febr. 8; m. căm. 1689 febr. 12 — 1691 mart.; f. m. căm. (și căm.) 1692 apr. 24—1694 mai 4; *m. pit.* 1694 iun. 8—1709 iun. 3. + fără copii la 1709 sept. 19, □ mitropolia din Tîrgoviște⁴. Ctitor la bis. Sf. Apostoli din Tîrgoviște, pe care a reparat-o⁵.

¹) Doc. 1689 febr. 2 (Acad., LXXXVIII/6). ²) Doc.: 1692 iun. 29, 1695 apr. 25, 1713 iun. 23 (ASB, Mitro., CCCXVII/1, Suluri nr. 9 și *Doc. agrare*, I, p. 257). V. și Ionașcu, *Oh*, p. 168—169 și 182. Dima Țarigrădeanul chiurciubașa era un om bogat, care avea relații bănești cu marii boieri (doc.: 1661 nov. 20, 1663 iun. 29, 1668 iun. 27 etc., ASB, Surpatele, II 9 și 15 și Brîncoveni, XXV/5). ³) Ionașcu, *Documente*, p. 101—102. ⁴) Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 23, *Inscripții*, I, p. 120—121 și doc. cit. din 1713 iun. 23. În *Gen. Cant.*, p. 79—80, se susține că slugă Constantin Corbeanu = Maria, fiica lui (Cornea?) Brăiloiu, a murit la 1748, cu el stingîndu-se fam. Corbeanu. ⁵) *St. doc.*, XV, p. 360.

CORNĂȚEANU SOCOL (din Cornățeni și din Răzvad), fiul lui Drăghici vor. din Cornățeni și al Irinei; nepotul de fiică al lui

Socol din Răzvad m. vor.¹ = Marula, fiica naturală a lui Mihai Viteazul² și apoi cu Varvara³; rudă prin alianță cu Bunea Grădișteanu și cu Gheorghe Băleanu; nepotul lui Radu Florescu m. cluc. și rudă cu Elina, soția lui Matei Basarab⁴, care îl face dregător, ca pe toate rudele sale.

Fără titlu (cocon, foarte mic) 1602; pah. 1616 dec. 23 — 1631 febr. 11 (apare foarte des cu acest titlu, ca martor cu marii boieri); cluc. 1632 sept. 4; cluc. II 1633 mai 20; cluc. (fost) 1634 aug. 5 — 1638 aug. 20; m. stol. 1639 ian. 10 — 1641 iul. 9; is. la construirea m-rii C-lung de către Matei Basarab (1636)⁵. Trimis de Matei Basarab în Trans. (1636 și 1640)⁶. M. cluc. 1641 aug. 18 — 1644 dec. 20; f. m. cluc. 1645 mai 10 — 1652 sept. 22; m. slug. 1653 ian. 26 — mai 10. Ucis de slujitorii răsculați (1653)⁷. Ctitorul bis. din Răzvad (1643—1644), unde avea și case, și al bis. din Cornățeni — Dîmbovița.

Copii: (la 1645 avea 10, iar la 1648—16): Cîrstea cluc. = Anghelina și ucis de slujitorii răsculați la 1655⁸; Vintilă Florescu post. II, pah. și căp.⁹ = Maria, sora lui Papa post., cu care a avut un fiu, Socol Florescu; Ianache slug. și spăt. = Anca, fiica lui Bunea Grădișteanu m. vist.¹⁰ și + ante 1654 febr. 25¹¹; Adam — fiul Varvarei, soția sa — care s-a stabilit în Trans.¹²; Constantin, Tudosie, Iane, Matei și Nicolae¹³. Fiii săi îi spun văr lui Tudoran din Aninoasa¹⁴, iar Marica, soția lui Florescu căp., îi spune cumnat aceluiași¹⁵. Fiice: Irina; Stanca = Vlad Rudeanu pah., fiul lui Vlad Rudeanu m. log.¹⁶; Marula = Miha Brătășanu pit.; Anghelina, Marica, Tudora = probabil cu State, tatăl lui Stoian Florescu m. com. și Anca¹⁷. Una din aceste fiice = Pătru Băleanu, fratele lui Gheorghe B. m. ban¹⁸.

¹⁾ Doc.: 1623 sept. 6, 1628 febr. 23, 1642 mai 20 (DIR, XVII/4, p. 319, ASB, Cozia, XLVIII/9 și Mitr., CCXCVI/7). V. și DRH, XXII, indice, Drăghici vornic. La 1654 oct. 11, fiii săi îi spun lui Socol vor. moșul lor (ASB, ms. 314, f. 91). V. și doc. din 1602, în care Radu post. declară că l-a botezat pe nepotul său Socol după numele lui Socol din Răzvad „moșul nostru” (DIR, XVII/1, p. 68). Cu toate acestea, în inscripția crucii din Cornești, Socol numește „părinții noștri” pe Necula vor. și Irina ot Cornățeni și „moși” pe Vintilă vel vor. din Cornățeni și pe Voica (St. doc., XV, p. 276). Drăghici vor. + 1616, □ la bis. Mahalaua din Tîrgoviște (Inscripții, II, p. 95—96). Soția sa, Irina, + 1620, □ același loc (ibid., p. 96). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 1, nota. ²⁾ St. doc., XV, p. 276. Despre procesul în care s-a dovedit că Marula era mai tină decât cu doi ani decît data cărții invocată de mama ei, v. doc. din 1616 dec. 23 (DIR, XVII/3, p. 72). V. și Sacerdoțeanu A., *Marula nu e fiica lui Mihai Viteazul* („Hrisovul”, 1941, p. 218—240 + 1 pl.); Drăghiceanu V., *Epitaful unei fete de domn* (CL, 1908, p. 611—612), St. doc., V, p. 701—702 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*,

p. 301.³⁾ Doc. 1654 febr. 25 (MIB, nr. 26913).⁴⁾ Doc. 1649 iun. 23 (Acad., CCI/20) și vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 217. Într-un doc. nedatat de la C. Brîncoveanu (fotocopie la Inst. de istorie) se spune că soția lui Socol Cornățeanu era „rudenie den rodul dumnealor” familiei Cantacuzino.⁵⁾ Doc. 1639 aug. 7 (ASB, m-rea C-lung, LIII/2).⁶⁾ Doc. 1640 febr. 24 (ASB, Nucet, XX/18). V. și *St. doc.*, IV, p. 218—219, 220—221.⁷⁾ *Istoria*, p. 115, *Istoriile*, p. 109. După informațiile cronicarului sas G. Kraus, Socol — care era un boier puternic și bogat „cum nu se găsea altul în Țara Românească” — ar fi fost ucis de seimeni sub acuzația de trădare, deoarece oastea lui Vasile Lupu, cînd „pîrjolise și prădase satele și așezările”, crușase numai satele lui Socol. Motivul real ar fi fost însă un altul, după părerea cronicarului, și anume că Socol interzisese seimenilor să treacă pe un imăș al său pe unde scurtau drumul spre curtea domnească. După moarte „l-au prădat de toate bunurile sale” (Kraus, p. 158—159).⁸⁾ Doc. 1655 apr. 20 (ASB, Mitru., XCIX/15)⁹⁾ Doc. 1659 febr. 3, 1666 ian. 18 etc. (ASB, Cotroceni, II/3 și 6).¹⁰⁾ Doc.: 1649 mart. 10, 1652 ian. 9, 1662—1663, 1694 ian. 25, apr. 17 (ASB, m-rea C-lung, XXI/3, ms. 705, f. 23 v., Cotroceni, XIII/9, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 20—21, Acad., CDLXVI/140). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 18).¹¹⁾ Doc. 1654 febr. 25 (MIB, nr. 26913). Piatra de mormînt datează din sept. 1653 (*Inscripții*, II, p. 96).¹²⁾ Doc. cit. din 1694 apr. 17. Despre Socol v.: Iorga N., *Începutul lui Socol din Cornățeni* (CL, 1905, p. 120—121); Florescu G. D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab, ginelele lui Mihai Viteazul* (RIR, XI—XII, 1941—1942, p. 66—94 + 3 tabl.) și extras, Buc., 1942. V. și scrisorile sale către brașoveni în *St. doc.*, X, p. 58, 109, 132—133, 149, 194—195, Hurmuzaki, XV, p. 1129—1130 etc.¹³⁾ *St. doc.*, XV, p. 97, 276.¹⁴⁾ Doc. 1655 apr. 20 (ASB, Mitru., XCIX/15).¹⁵⁾ Doc. 1666 nov. 17 (*ibid.*, XCIX/49).¹⁶⁾ Doc. 1669 apr. 15 (Acad., XLIV/136).¹⁷⁾ *St. doc.*, XV, p. 276.¹⁸⁾ Doc. 1667 ian. 16 (MIB, nr. 28435).

CORNEA, v. Brăiloiu Cornea.

CORUIA (DIN CIOVÎRNIȘANI), fiul lui Buliga din Ciovîrnișani agă¹⁾; = Armenca, fiica lui Lațco com. din Paia²⁾ și apoi cu Anca, sora lui Dumitru Dumitrescu, negustor³⁾.

Spăt. 1656 ian. 11⁴⁾; cluc. 1656 mai 21; post. 1658 mai 25—1659 iul. 22; căp. 1660 ian. 22—1661 mai 28⁵⁾; *m. med.* 1666 ian. 14—1669 febr. 9; *m. pît.* 1669 nov. 14—1672 ian. 4; *m. pah.* 1672 ian. 5—1673 aug.; f. m. pah. 1674 mai 20; *m. cluc.* 1675 oct. 4—1677 ian. 27; cluc. (fost) 1677 mart. 1; *m. pah.* 1678 ian. 3—nov. 18; *m. cluc.* 1679 ian. 16—dec. 15; cluc. (fost) 1680 ian. 27—1681 iun. 4. + ante 1682 iul. 27⁶⁾. A terminat bis. m-rii Topolnița, începută de tatăl său. A avut un fiu, Preda, care nu a mai ajuns mare dregător⁷⁾ și o fiică, Hîrsova⁸⁾, care a devenit Hristina monahia⁹⁾.

¹⁾ Doc. 1661 mai 28, 1666 febr. 3 etc. (Arh. St. Craiova, CCXVIII/4, Acad., CIX/10). V. și *Surele*, VI, p. 80, *Inscripții*, I, p. 209 etc. ²⁾ Pe portretul votiv de la m-rea Topolnița figurează Armenca vel păh<ărnicească> (BCMI, 1931, p. 116). Într-un doc. din 1685 dec. 26, fiica sa, Hîrsova, declara că mama sa avea zestre „de la (Barbu?) Brădescul”, care era rudă cu

Armenca (ASB, Hurezi, XV/10). ³⁾ Doc. 1690 mart. 10 (ASB, Tismana, LVII/5). V. și AO, 1939, p. 475—476. ⁴⁾ Cu acest titlu apare și în pisană m-rii Topolnița, ctitoria tatălui său, la 1645—1646 (BCMI, 1931, p. 115). Despre el v. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 28—29, AO, 1929, p. 287 și urm. și bibliografia de la tatăl său. ⁵⁾ Doc. cit. din 1661 mai 28. După informațiile date de Miron Costin, un boier Coruia (numit uneori și Cornia) ar fi participat alături de Mihnea al III-lea la luptele acestuia cu turcii (M. Costin, p. 187). ⁶⁾ ASB, Cotroceni, XXXIV/6. ⁷⁾ Doc. cit. din 1685 dec. 26. ⁸⁾ Doc. 1695 apr. 25 (ASB, Suluri, nr. 9). ⁹⁾ *Inscripții Buc.*, p. 311.

COSTEA CHIIAIA. Capuchehaia lui Radu Șerban la Țarigrad, trimis de domn „de a închinat cinstului împărat țara și a făcut pace întregii țări”¹⁾. *M. com.* 1610 apr. 3—dec. 10; *m. pit.* 1616 iun. 22 (același?); *m. slug.* 1625 dec. 31; slug. (fost?) 1626 mai 22; *m. slug.* 1626 aug. 1; f. m. slug. 1626 dec. 29—1629 mai 18.

¹⁾ Doc. 1606 ian. 28, 1626 mai 22 (DIR, XVII/1, p. 208 și DRH, XXI, p. 134. V. și XXI—XXII, indice).

COSTESCU, v. Iorga (Costescu).

COTOFEANU MIHAI (din Coțofeni și din Țințăreni), fiul lui Preda Țințăreanu cluc.¹⁾ și al jupaniței Mara; nepotul Neacșei, sora lui Șerban m. ban²⁾; nepotul de frate al lui Mihai Țințăreanu³⁾; = Hîrsova, fiica lui Dragotă post. din Borăscu⁴⁾.

Fără titlu 1612 aug. 7, 1619 ian. 18; post. 1619 apr. 21—1627 mai 13; cluc. 1628 mai 29—iul. 15; f. cluc. 1628 oct. 1; cluc. 1629 apr. 12—dec. 5. Pribeag în Trans. cu Matei Basarab (1630), de unde se întoarce în 1631⁵⁾. Făcut de Matei Basarab *m. stol.* 1633 mart. 15—dec. 29; *m. spăt.* 1634 ian. 6—1635 dec. 20; spăt. (fost) 1636 mart. 29—1637 oct. 29. Fratele său, Dumitrașcu (I) Spineanu, a fost post. (1622—1629) și cluc.⁶⁾

¹⁾ Doc.: 1612 aug. 7, 1628 iul. 15 și 1656 apr. 27 (DIR, XVII/2, p. 94, Acad., LXXVI/21 și ASB, Sf. Gheorghe-Nou, XXXVIII/2). Preda Țințăreanu a fost partizanul lui Simion Movilă „cîndu s-au rădicat cu Mehedinții cu Radul vod<ă>” (DIR, XVII/1, p. 38). El = întii cu Caplea, fiica lui Ivan din Ruda m. log. (fiind deci cumnat cu Teodosie Rudeanu) și apoi cu o altă jupaniță, care a fost mama lui Mihai (doc. <1619>, DIR, XVII/3, p. 452). ²⁾ Doc.: 1636 febr. 16, iun. 21, 1638 ian. 12 (Acad., XLIII/12, ASB, Mitr., XXXI/4, 6). După + sa, Hîrsova = Chiriță, cu care a avut o fiică Iudita=Ladislau Zeik, nobil ardelean („Aluta”, 1970, I, p. 138, 144—148). ³⁾ Doc. 1633 mart. 11 (Acad., LXXI/213). ⁴⁾ Informație de la D. Pleșia. ⁵⁾ *Istoria*, p. 96, 99 și Veress, IX, p. 314. V. și *St. doc.*, IV, p. 19—20. Despre el v. C. V. Obedeanu, *Mihai Cotofeanu* (AO, VIII, 1929, p. 62—74) și Lecca, *Familiiile boierești*, p. 186—187. ⁶⁾ Doc. 1636 mart. 29 (Acad., DCXXIII/45). V. și RIAF, vol. XI, partea a II-a, p. 291.

(COȚOFEANU) IANĂȘ = Stanca, fiica lui Pîrvu căm., nepoata lui Mihai Coțofeanu m. spăt.¹. Fără titlu 1664 iun. 12²; căp. 1667 ian. 8; fără titlu 1672 iun. 3—1675 nov. 4; f. m. jit. (el?) 1678 apr. 4; jit. (fost) 1679 sept. 13—nov. 20; m. căp. 1680 apr. 28; căp. 1681 iun. 1; *m. serd. 1682 iun. 25—sept. 27*. Trimis cu oastea de Șerban Cantacuzino în ajutorul lui Emeric Tökölly³. Fiica sa, Maria, = Constantin⁴.

¹) Doc. 1681 iun. 1 și 1693 iun. 4 (ASB, Mitr., XXI/5 și MIB, nr. 31242). Menționez că un Ianăș căp. (acesta?) murise înainte de 1693 dec. 11 (ASB, Sf. Apostoli, IX/21). ²) Semnează Ianeș Coțofeanu (ASB, Mitr., VIII/6). ³) *Istoriile*, p. 178. ⁴) Doc. 1701 febr. 16 (*Doc. agrare*, I, p. 187—188).

CREȚULESCU RADU (din Crețulești), fiul lui Stan log. din Crețulești și al Stancăi, fiica lui Fiera log. și sora lui Papa Greceanu m. vor.¹; = Preda și a doua oară cu Marica, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post.² (fosta soție a lui Pană Filipescu); cumnat cu frații Cantacuzino — a căror soartă a împărțășit-o — și cu Tudoran (Vlădescu) m. cluc. din Aninoasa; nepotul prin prima soție al lui Dragomir din Plăviceni m. vor.³.

Log. (scrie un zăpis) 1646 febr. 16; log. 1650 mart. 3—1656 ian. 8; log. II (is.) 1656 febr. 1; log. 1656 mart. 15—1657 iun. 12; post. (?) 1658 mai 9—iun. 8; log. 1658 dec. 22—1662 sept. (apare foarte des cu acest titlu, ca martor cu marii boieri). În relații foarte bune cu Grigore Ghica, la începutul domniei⁴. *M. log. 1662 sept. 29—1663 mai 22; 1665 febr. 2—1672 ian. 5*. Trimis la Poartă cu un grup de boieri pentru reglementarea hotarelor (1671)⁵; f. m. log. 1672 mai 14—iun. 16. Is.-caimacam al lui Antonie vodă din Popești, când acesta pleacă la Poartă (ian. 1672)⁶. Partizan al Cantacuzinilor, este prins și închis de Grigore Ghica (mart. 1672)⁷. Surghiunit de turci în insula Creta (vara 1673)⁸, este adus în țară de Gheorghe Duca (1674)⁹. *M. vor. 1674 iun. 7—1675 aug. 7*; is. sc. Buc., 1674 iun. 30—iul. 28¹⁰; 1675 mai 11—sept. 9¹¹; f. m. vor. 1676 mai 27—1678 mai 26. Prins și închis de Gheorghe Duca (1676)¹². Fuge în Trans. (1678)¹³. Revine la începutul domniei lui Șerban Cantacuzino, care îl face *m. log. 1679 ian. 16—1680 mart. 20*; is. sc. Buc. 1679 aug. 9¹⁴. Ctitor al bis. din Bărbulețu, Crețulești-Mănăstirea (1669) și al bis. Crețulescu din Tîrgoviște.

Fiul său, Pîrvu post. II la 1686, a fost tatăl lui Iordache Crețulescu, ajuns mare dregător în sec. XVIII, și al lui Radu cluc.

de arie la 1701¹⁵. Radu C. a avut și o soră, Alexandra, = Tudoran (Vlădescu) din Aninoasa cluc.

¹⁾ Doc.: 1615 ian. 25, 1652 mai 1, 1666 ian. 8 (DIR, XVII/2, p. 365, ASB, Mittr., C/4 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 62—63). Ca log., Radu Crețulescu semnează uneori Radu Stanovici (doc. 1650 mart. 3, Acad., DCXXXIII/61). Tatăl său Stan apare ca martor în doc. cu diverși mici boieri (doc. 1633 dec. 19, 1637 mart. 5, ASB, ep. Argeș, III/13, și Radu vodă, IX/7). Stan era fiul unui alt Stan, care, la rîndul său, era fiul lui Vintilă pah. din Balotești și al Caplei, fiica Caplei din Periş și a lui Stan m. spăt. din Corbi. *Crețuleștii descind deci din boieri mari din sec. XVI* și sint rudă cu fam. Corbeanu și Greceanu. ²⁾ *Istoria*, p. 166, 168, și Filitti, *Arhiva*, p. XXVIII. Portretul primei soții, Preda, s-a păstrat în tabloul ctitoricesc al bis. din Rebegești, alături de acela al lui Radu Crețulescu și al fiului lor, Pîrvu (SCIA, 1958, nr. 2, p. 56—57). ³⁾ Doc. 1665 mai 12 și 1667 sept. 18 (ASB, ms. 127, f. 394 v. și Acad., CXCII/72). ⁴⁾ Doc. 1660 febr. 22 (Acad., XLIV/52). ⁵⁾ Doc. 1671 iul. 3 (ASB, Tismana, LVIII/8). ⁶⁾ *Istoriile*, p. 144 și doc. 1672 ian. 27 (ASB, Cotroceni, XXV/23). ⁷⁾ *Istoria*, p. 164 și *Istoriile*, p. 149. ⁸⁾ *Istoriile*, p. 154. ⁹⁾ *Ibid.*, p. 160. ¹⁰⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 170 și ASB, ms. 256, f. 517. ¹¹⁾ MIB, nr. 28445 și ASB, ms. 256, f. 519. V. și idem, Mittr., CCLVII/4 și Potra, *Documente*, p. 169. ¹²⁾ *Istoriile*, p. 170. ¹³⁾ *Istoriile*, p. 173. V. și sigiliul său ca m. vor. din 1675 în SCIM, I, 1950, p. 165—166 și RA, 1927—1929, nr. 4—5, p. 131—132. ¹⁴⁾ Iorga, *Doc. Cant.*, p. 99. Despre boierii Crețulești v. și: *Notice généalogique sur la famille Kretzulesco-Bassaraba*, Napoli, f.a.; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 300—305; Kretzulescu Em., *Istoricul bisericii din Crețulești-Mănăstirea* (BCMI, 1934, p. 190—191); idem, *Memoriu asupra așezămintelor bisericii Kretzulescu*, Buc., 1938; Filitti, *Arhiva*, p. 87 și urm. (doc. ref. la fam. Crețulescu); Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 21 și pomelnicul fam. de la m-rea Argeș (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 314). ¹⁵⁾ Doc. 1701 nov. 26 (Acad., DXLV/3 și 5).

CREȚULESCU PĂDURE, fiul lui Stan log. din Crețulești¹; frate cu Radu C. m. log.; = Doichița²; cumnat cu Tudoran (Vlădescu) din Aninoasa m. cluc.³ Post. 1660 iul. 13—1672 iun. 16. Fuge din țară în vremea domniei a doua a lui Grigore Ghica (1673)⁴; *m. pit. 1674 ian. 3—iul. 4*; pit. (fost) 1680 nov. 18. Fiul său, Matei⁵, a ajuns m. șet. și m. stol. Avînd o atitudine filo-austriacă, la 1717 a făcut parte din delegația trimisă la împăratul Carol al VI-lea⁶. Alt fiu s-a numit Pană⁷.

¹⁾ Doc. 1660 iul. 13, 1666 ian. 8 (ASB, m-rea Rm. Sărat, V/5, Acad., LXXVI/20 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 62—63). ²⁾ Doc. 1700 mai 1 (ASB, ep. Buzău, X/55). ³⁾ Doc. 1673 iul. 3 (ASB, Mittr., CCCXXX/2). ⁴⁾ Doc. cit. la nota precedentă. ⁵⁾ Doc. cit. din 1700 mai 1 și 1701 nov. 26 (Acad., DXLV/3 și 5). ⁶⁾ Giurescu, *Material*, I, p. 107; v. și indice. ⁷⁾ Tabloul familiei, inclusiv acest fiu Pană, se conservă în bis. din Rebegești, ctitoria fraților Radu și Pădure (SCIA, 1958, nr. 2, p. 56—57).

DAN DANILOVICI, v. sec. XVI.

DANCIU, v. Comăneanu Danciu, Pîrîianu Danciu.

DANOVICI MARCO (din Orbeasca)¹, fiul lui Oprea log.; nepotul de fiică al lui Dan Danilovici m. vor.²; = Rada, fosta soție a lui Staico Rudeanu pah., care era fiul lui Teodosie R. m. log.³; soția sa era nepoata de fiu a lui Dumitru din Cepturi m. vor.; Marco a fost nepotul Neagăi, soția lui Mitrea m. vor.⁴.

Fără titlu 1615 iul. 6—1623 apr. 28; post. 1623 apr. 30—1624 iun. 28; log. 1633 nov. 26—1634 oct. 31; log. de vist. (și log.) 1636 iul. 11—1641 nov. 23. Membru al soliei trimise de Matei Basarab în Trans. (1640)⁵. *M. pah. 1641 dec. 24—1643 dec. 22; m. arm. 1644 mai 1—ante 1652 ian. 15*. A ținut de bir jud. Buzău⁶ și a fost is. la repararea mitropoliei din Tîrgoviște⁷. + în slujbă ante 1652 ian. 15⁸. Ctitorul bis. din Sîmburești-Olt, unde avea și curți.

Copii: Toader post. și căp., care nu a ocupat dregătorii mai înalte⁹ și Vișana¹⁰. Marco a avut și un frate, Tatu Danovici, care a ajuns slug. II¹¹.

¹) Așa i se spune la 1655 mart. 29 (*Gen. doc.*, I, p. 104). V. și *ibid.*, II, p. 154. ²) Doc. 1636 sept. 20, 1639 iul. 28 (MIB, nr. 27202, ASB, Radu vodă, CI/1). În doc. din 1615 iul. 6 se spune că era nepotul Vlădaei, soția lui Dan m. vor. (DIR, XVII/2, p. 414). ³) Doc. 1638 aug. 1 (Acad., CDLXVIII/82). La 1641 iun. 4 este amintit Marco log., soțul Voicăi (Acad., XXI/279). ⁴) Doc. 1648 oct. 5 (Acad., LXXII 50). ⁵) *St. doc.*, IV, p. 219, 221 și Meteș, *Domni și boieri*, p. 62. V. și Veress, X, p. 72—75. Menționez că Marco log. mai fusese trimis ca sol al lui Matei Basarab la Gheorghe Rákóczy I și în anul 1638, împreună cu Sima log. (Veress, IX, p. 34—35 și 37—39). ⁶) Doc. 1646 apr. 23 (ASB, ep. Buzău, XVII—XVIII/6). ⁷) Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 7. ⁸) Acad., LVIII/34. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 217. ⁹) Doc. 1653 oct. 15, 1670 febr. 8 (MIB, nr. 26861 și ASB, Mitru., CXXVII/1). ¹⁰) *Inscripții Buc.*, p. 276. ¹¹) Doc. 1638 iul. 22 (Acad., CXCI/67).

DEDIU (grec). *M. vist. 1611 sept. 15—1615 nov. 10; 1616 febr. 24*. Solul lui Radu Mihnea la Poartă¹.

¹) Veress, VIII, p. 277.

DEDULESCU GHEORGHITĂ (Gheorghe)¹, fiul lui Dediu post. Dedulescu². Fără titlu 1680 mai 1; *m. slug. 1682 ian. 26—iul. 27*; slug. (fost) 1683 mai 1. O fiică a sa = Neagoe Topliceanu căp.³, ajuns apoi m. cluc.⁴. Ctitorul schitului Jitia. Un fiu sau un nepot al său (?) a fost m. com.⁵

¹) În listele publicate în SMIM, IV, p. 583, este trecut ca m. slug. în locul său Gheorghită Dudescu. Din doc. din 1682 mai 30 și 1683 mai 1

rezultă că se numea Dedulescu (ASB, m-rea Rm. Sărat, XXV/2, MIB, nr. 35235). Gheorghiță Dudescu nu se întâlnește în doc. Radu Dudescu, fiul lui D. Dudescu, a fost slugă. II la 1653 mart. 6 (Acad., ms. 260, f. 37).²⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 57. ³⁾ *Ibid.* ⁴⁾ *Ibid.*, p. 61. Despre fam. Dedulescu v. și I. C. Filitti, *Ciitorii boierilor Dedulești*. ⁵⁾ RI, 1922, p. 154.

DELEANU DRĂGUȘIN (din Deleni)¹⁾, rudă dinspre mamă cu Matei Basarab²⁾ și cu Dragomir m. vor. din Plăviceni³⁾; = Drăgana⁴⁾. Fără titlu 1624 iun. 10; post. 1632 iul. 18; Matei Basarab l-a făcut și menținut dregător în timpul domniei; post. II 1633 apr. 10 — 1637 apr. 17. A ținut de bir jud. Olt ante 1636 mai 6; post. (fost) 1638 mart. 13—oct. 20. Căm. la Ocnele Mari, 1638 mai 9. *M. slug.* 1639 febr. 8—1640 iun. 29; *m. arm.* 1641 ian. 13—1643 aug. 13; *m. pah.* 1644 ian. 2—1650 apr. 18. + în slujbă la 1650. Ctitorul schitului Deleni-Olt — unde □ la 1650 — și, împreună cu Matei Basarab, al m-rii Drăgănești-Teleorman. Fiii săi: Gorgan cluc. II (1652), Necula⁵⁾ și Fota post.⁶⁾ nu au mai ajuns mari dregători⁷⁾. În timpul războaielor din 1655 au pribegit în Trans. Nicula era pit. la 1686 ian. 24, 1696 mart. 5 și sept. 6⁸⁾. Gorgan = Chiajna, fiica lui Radu-Staico Popescu m. ban⁹⁾. Drăgușin a avut și trei fiice: Stana, Aspra și Anca¹⁰⁾. Fratele lui Drăgușin, Radu (din Brîncoveni și din Prooroci) a fost cluc.¹¹⁾ A avut și o soră, Calea¹²⁾. Fiica lui Radu, Elina, = Dragomir m. vor. din Plăviceni.

¹⁾ Așa își spune la 1643 iun. 3 (Acad., LXXV/247). El a cumpărat satul Deleni (de unde i se trage numele) de la fam. Rudeanu (v. doc. din 1633 apr. 10, Acad., LXXV/193). ²⁾ *Inscripții*, f. II, p. 338—339 și *Inscripții Buc.*, p. 481. Matei Basarab declară că Drăgușin îi era rudă „despre numă-mea”. În *Istoria Țării Românești*, p. 99 se afirmă însă că a fost sluga lui Matei Basarab. ³⁾ Doc. 1665 mai 12 (ASB, ms. 127, f. 394 v.). Fiul său, Necula, era considerat nepotul lui Dragomir m. vor. din Plăviceni, alături de Radu Crețulescu m. log. și Tănase Sărăcinescu (doc. 1667 sept. 8 și 15, Acad., CXCI/70 și 72). După informațiile date de D. Pleșia, Drăgușin din Deleni și Brîncoveni era fiul Mariei, fiica lui Drăgușin banul, care era fratele lui Mitrea m. vor. ⁴⁾ Doc. 1652 mart. (Acad., LXXV/203). ⁵⁾ Doc. cit. din 1643 iun. 3 și 1667 mai 27, 1668 mai 12 etc. (Acad., CLVI/7). ⁶⁾ ASB, Govora, XXV/19 și Acad., CCVI/47. ⁷⁾ Doc.: 1652 mart., 1654 iun. 20, 1665 iun. 8 etc. (Acad., LXXV/201, 203 și 204 și Ionașcu, *Olt*, p. 89—94). ⁸⁾ Acad., LXIX/122, CCCLXVIII/233 și MIB, nr. 25088. ⁹⁾ Doc. 1666 nov. 28 (ASB, Mitr., CLVII/55). ¹⁰⁾ Ionașcu, *Olt*, p. 93. ¹¹⁾ Doc. 1639 iul. 3 (ASB, Mitr., CCCLXXXVII/1, f. 7). ¹²⁾ Doc. 1660 febr. 1 (ASB, ms. 707, f. 226). Despre fam. Deleanu v. Năsturel P. V., *Schitul Deleni* (RIAF, XIV, 1913, p. 125—130) și Ionașcu, *Olt*, p. 92—116.

DIICU, v. Buicescu Diicu, Rudeanu Diicu.

DIMITRIE, v. Buzinca (Dimitrie).

DOICESCU COLȚEA (din Doicești), fiul lui Danciu cluc. Doicescu¹; care era nepotul de fiu al lui Radu, fiul lui Danciu al lui Bogdan m. pah. Boierii Doicești sînt înrudiți cu fam. Popescu-Șintescu; = Rada, fiica lui Calotă (din Boziani)².

Cocon (foarte mic) și post. 1620 mai 29; fără titlu 1632 dec. 20—1636 iun. 25; post. 1641 mart. 5; vor. II (și vor.) 1644 apr. 10—1654 dec. 17; m. pit. 1655 ian. 5—dec. 25; f. m. pit. (și pit.) 1656 ian. 22—1657 aug. 1. Trimis de Mihnea al III-lea la Poartă cu pîră contra lui Constantin Cantacuzino³. M. com. 1660 febr. 6—aug. 28; m. cluc. 1661 apr. 15—sept. 6; f. m. cluc. 1662 ian. 23—1664 apr. 14; m. cluc. 1664 aug. 11—nov. 4; f. m. cluc. (și cluc.) 1665 mai 13—1668 oct. 21⁴.

Copii: Udrea log., Radu spăt., Dumitrașco log., Necula log., Danciu, Dumitra = Matei Balotescu pah.⁵ și Anghelina⁶ = Pătrașco Bucșanu-Urziceanu⁷. Dintre aceștia, Udrea era pit. la 1705 mai 27⁸. Radu = Ilinca, nepoata de fiu a lui Chircă Rudeanu m. ban, fiind □ la mitropolia din București.

¹) Doc.: 1620 mai 29, 1647 febr. 10, apr. 8 etc. (DIR, XVII/3, p. 539, Acad., DLVIII/5 și ASB, ep. Argeș, XLVII/7). Danciu apare ca martor sau jurător alături de boierii mici și de marii dregători (doc. 1639 ian. 25, 1641 sept. 8 etc., ASB, Mitr., LXIII/4 și XXVII/6). După informațiile date de D. Pleșia, Danciu din Doicești era fiul lui Radu Zgășor din Vlădeni, care, la rîndul său, era fiul lui Radu, fiul lui Danciu al lui Bogdan m. com.; Danciu a fost fiul lui Bogdan m. vor. de la începutul sec. XVI. Boierii Doicești erau și ei deci urmași ai unor mari dregători din sec. al XVI-lea.

²) Filitti, *Arhiva*, p. 31. ³) *Istoria*, p. 136—137 (aici poartă titlul de cluc., deși nu fusese încă). ⁴) Menționat ultima oară în oct. 1668 (ASB, Radu vodă, XIX ter/18). Despre el v. I. Ionașcu, *Neamul lui Colțea Doicescu, un ctitor al bisericii Colțea* (RIR, XV, 1945, f. III, p. 359—365). ⁵) Doc. 1682 dec. 1 (Acad., CDLXXXVII/17). ⁶) Doc.: 1670 ian. 13, 1682 dec. 15, 1684 mart. 20, în care se spune că aveau „multă supărare” din cauza sărăciei și nevoilor, 1692 mai 7 și 1698 dec. 19 (ASB, Sf. Ioan-Buc., IV/25 și 27, ms. 314, f. 298, ep. Buzău, LXXXV/16 și Acad., C/148). ⁷) Doc. 1684 ian. 25 (Acad., CDLXXXVII/18 și 19). ⁸) Potra, *Documente*, p. 233.

DOICESCU UDREA (din Doicești), fiul lui Danciu D. cluc.¹; = Neaga, fiica lui Pătru Mihălcescu post. din Pătîrlage și a Mușii²; frate cu Colțea Doicescu; cumnat cu Șerban log.³. Rudă cu boierii Cîndești-Mihălcești⁴.

Fără titlu 1626 iun. 23, 1630 mai 2; post. 1631 nov. 26—1641 iun. 9; cluc. 1642 mart. 6—1643 mai 8; fără titlu 1644 febr. 26;

cluc. 1644 apr. 10—iul. 31; fără titlu 1646 febr. 16; cluc. 1646 iul. 9; slug. 1646 nov. 10; cluc. 1647 febr. 10; slug. 1647 mart. 10—1648 oct. 24; cluc. 1650 ian. 9—1652 nov. 18; *m. slug. 1653 oct. 12—1654 mai 30*; slug. (fost) 1655 ian. 10. Ucis de slujitorii răsculați (1655)⁵. Ctitorul bis. Colțea din București, numită așa după numele fratelui său⁶. Nu a avut urmași⁷.

¹) Doc.: 1638 ian. 30, 1646 nov. 10, 1647 febr. 10 etc. (ASB, Cotroceni, LVII/6, Snagov, XLI/2 și Acad., DLVIII/5). V. și DRH, XXI—XXII, indice Danciul Doicescu. ²) Doc. 1630 mai 2, 1650 ian. 9 (ASB, Cotroceni, XC/10, Bradu, I bis/5). V. și doc. din 1639 mai 7, 1642 mai 15 (*ibid.*, XIV/2, VI/2). ³) Doc. 1641 iun. 29 (idem, Mitru., CLXVI/2). ⁴) După părerea lui G. D. Florescu, Neaga era fiica lui Pătru din Bădeni, care era nepotul lui Mihnea din Bădeni m. post.; el era nepotul lui Mihalcea vor. din Pătirlage, care era, la rândul său, nepotul de fiică al lui Mihnea din Bădeni și care a fost tatăl lui Radu Mihalcea-Cîndescu (Florescu, *Divanele*, p. 334). ⁵) *Istoria*, p. 121 și *Istoriile*, p. 113. V. și doc. 1658 febr. 10 (MIB, nr. 1678 D). ⁶) Doc. 1670 mart. (ASB, Mitru., CDXXXIV/1). ⁷) La 1650 ian. 9 soția sa declara că a ajuns „la vreme de bătrînețe” fără coconi (doc. cit.).

DRAGOMIR DIN BĂJEȘTI. *M. pit. 1604 apr. 19—1605 iul. 5.* Pleacă cu Radu Șerban voievod în pribegie; la 1614 iul. 20 apare ca martor la Tynau¹. Copii: Ivan pah. (și șufar?) = Neaga, sora lui Radu Cocorăscu m. log.²; Badea pah.³. O fiică a lui Ivan, Anca = Pîrvu Vlădescu m. vist.

¹) DIR, XVII/2, p. 305. ²) Muzeul Băncii R.S.R. ³) DIR, XVII/2, p. 261—263 (doc. 1614 mart. 26, cînd li se întărește celor doi frați satul Băjești).

DRAGOMIR (Dobromirescu¹, Dragomir din Runcu² și din Plăviceni), nepotul lui Dobromir m. ban, pe care-l numește bunic³; = Elina, fiica lui Radu cluc. din Brîncoveni, rudă cu Matei Basarab⁴, care a devenit apoi soția lui Stroe Leurdeanu⁵; nu a fost frate cu doamna Stanca, soția lui Mihai Viteazul, așa cum au crezut mulți cercetători⁶. Făcut dregător de ruda sa Matei Basarab.

M. arm. 1633 apr. 10—1639 iun. 10; m. cluc. 1639 oct. 25—1641 iul. 9; m. ban 1641 sept. 9—1643 dec. 22; m. vor. 1644 ian. 2—1652 febr. 26. Dregător credincios al lui Matei Basarab, pe care l-a slujit — timp de 19 ani — „prin țări străine și la Țarigrad și în tot locul și cu vărsare de sînge”⁷. Conducătorul soliei trimise în Trans. la 1650⁸. + după 1652 mart. 6, cînd își făcea diata, fiind „la vreme de petrecanie”. În diată declară că toată averea a

realizat-o „den mila măriei sale lu vodă”⁹. Nu a avut copii¹⁰. Ctitorul m-rilor Plăviceni (Aluniș) (1648) și Lipov.

¹⁾ În listele publicate în SMIM, IV, acesta apare ca m. ban sub numele de Dragomir Dobromirescu (p. 566) și ca m. cluc. cu numele de Dragomir din Filiași (p. 582). Că este una și aceeași persoană o dovedește doc. din 1642 ian. 12, în care se arată că Dragomir m. ban, nepotul lui Dobromir banul, fusese înainte m. cluc. (ASB, Mitr., LXXIII/5). ²⁾ Așa i se spune la 1643 iun. 3 (Acad., LXXV/247). La Runcu avusese casă Dobromir m. ban (v. doc. din 1635 ian. 21, ASB, Hurezi, XIV/1, publicat de I. Ionașcu, *Răspuns d-lui I. C. Filitti și câteva acte privind pe boierii Rudeni*, Craiova, 1935, p. 10—11). ³⁾ Doc. cit. mai sus. La 1639 mart. 16 se afirmă că Dobromir m. ban fusese „moșul” (bunicul) lui Dragomir arm. (I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 18). V. și doc. din 1635 ian. 21 și 1645 aug. 20 (ASB, Hurezi, XIV/1 și Radu vodă, V/2). Dragomir era rudă cu Dumitru Filișanu, considerat și el nepotul lui Dobromir banul, cu care avea ocine împreună (doc. 1641 mai 3, ASB, Mitr., LXXIII/4). După părerea lui Dan Pleșia, Dragomir vor. ar fi fiul lui Stan din Groșerea și al Voicăi, care era nepoata lui Dobromir banul (D. Pleșia și P. Cernovodeanu, *M-reă Plăviceni și ctitorul ei*, în ms.). ⁴⁾ Doc. 1667 sept. 9, în care se spune că, după ce s-a căsătorit cu Elina, ruda sa, Matei Basarab „boieritu-l-au și cât au trăit tot boiarin mare au fost” (Acad., CXCVII/69). ⁵⁾ Doc.: 1652 mart. 6, 1655 iun. 28, 1656 iun. 19 (Acad., CXCVII/187, CXCVII/71). ⁶⁾ Cf. I. Ionașcu, *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia*. 1595 (AIIC, t. V, 1962, p. 134, nota 171). ⁷⁾ Doc. <1646 ian.—1647 dec.> 10 (MIB, nr. 26887 și AO, 1941, p. 77). V. și *Socotelile Brașovului*, p. 93 și Veress, X, p. 196—197 și 217—218 (despre soliile sale în Trans). ⁸⁾ *St. doc.*, III, p. CCXXXI și 28. ⁹⁾ Acad., CXCVII/186 și *St. doc.*, V, p. 548—549. ¹⁰⁾ Doc. cit. din 1667 sept. 9. V. și scrisorile sale către brașoveni, *St. doc.*, X, p. 110, 176—177.

Despre el s-a scris mult: Filitti C. I., *Mama și soția lui Mihai Viteazul* (CL, 1921, p. 609—627) și Craiova, 1934, 32 p.; idem, *Ctitorii de la Plăviceni și neamul doamnei Stanca* (AO, 1927, p. 266—281); idem, *Trei documente privitoare la neamul lui Dragomir vornicul (+ 1653), fratele doamnei Stanca a lui Mihai Viteazul*, în vol. *Câteva documente...*, Buc., 1936, p. 17—18; Kretzulescu Em. E., *Doamna Stanca Kretzulescu Basarab*, Buc., 1924; Tocilescu Gr., *Doamna Stanca, soția lui Mihai Viteazul. Studiu istoric (1560—1604)*, Buc., 1877, 55 p. V. și sigiliile sale ca m. ban și m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 152 și 160.

(DRĂGESCU) CÎRSTEA (Hristea Scordocul)¹, grec²; rudă cu boierii Cîndești; = Marica; cumnat cu Negoită slug., fiul lui Stroe șet. din Drăgești³. Rudă prin aceștia cu Bălenii. Capuchehaia lui Șerban Cantacuzino la turci (1683)⁴; *m. post.* 1684 apr. 12—1688 iul. 4. Închis la m-reă Tismana de Șerban Cantacuzino, ante 1688 oct. 26⁵; f. m. post., is. sc. Tîrgoviște, 1689 apr. 9⁶; f. m. post. 1689 iul. 23. Închis și ucis de Constantin Brîncoveanu (1690), pentru neînțelegerile avute pe vremea

cînd domnul era boier⁷. + ante 1690 mai 30, lăsîndu-și urmașii în sărăcie⁸. Fiii săi, Duca și Mihai, nu au mai ajuns mari dregători⁹.

¹) Așa îi spune autorul *Istoriilor*, p. 191. ²) Semnează grecește Hristea (doc. 1688 iul. 4, ASB, Banu, VII/10). Un sluger Hristu semnează de asemenea grecește la 1682 sept. 21 (idem, Mitr., CXXV/6). ³) Doc. 1687 febr. 17 (Acad., XLV/66). ⁴) *Istoriile*, p. 182. ⁵) Acad., XXIX/325. ⁶) ASB, m-reă C-lung, XXVII/13. ⁷) *Istoriile*, p. 191. ⁸) ASB, Bradu, XVI 8. ⁹) Doc. cit. din 1688 oct. 26.

DRĂGHICI, v. Cantacuzino Drăghici.

DRĂGOI (din Fălcoi), fiul lui Pătru log.; = Alexandra, fiica lui Teodosie Corbeanu m. ban¹. Log. (?) 1634 aug. 3—1648; căp. 1650—1657; m. slug. 1658 dec. 9. Copii: Preda post., Matei spăt. din Preutești, Petru², Marica = Danciu Zătoreanu post.

¹) ASB, Govora, XIII/13. ²) Doc. 1671 iun. 17 și oct. 27 (ASB, ep. Rîmnic, XCII/3 și Dep. Filipescu, I/54).

DRĂGUȘIN, v. Deleanu Drăgușin.

DROSU MIHAI (din Braloștița)¹, fiul lui Drosu post. din Braloștița și Vîlcănești², care era văr cu David din Vîlcănești și cu Cîrstea din Izbiceni³; nepotul lui Dumitru banul din Vîlcănești, primul soț al Stancăi, care a devenit apoi soția lui Mihai Viteazul⁴. Fără titlu 1669 iul. 22—1670 aug. 28; pah. 1671 iun. 3; fără titlu 1672 ian. 10; arm. II 1672 iun. 3—iul. 11. După cum rezultă dintr-un doc. mai tîrziu, în această calitate „a stat asupra (Cantacuzinilor) cu multă vrăjmășie și cu multe groaze de moarte îngrozindu-i și afar-den prada domnească ce le-au prădat Gligore vodă (Ghica) casa dumnealor, amestecatu-s-au și Drosul armaș d-⁵ au luat de la dumnealui Costandin stolnic mai osebuit multe altele“; din acest motiv, în timpul domniei lui Constantin Brîncoveanu i se confiscă din avere. Cluc. 1674 mart. 15—mai 12; jit. 1676 mart. 4—iun. 7; serd. (?) 1677 mai 27—1678 mai 31; m. jit. 1677 febr. 15—1679 iun. 11. În primăvara anului 1679, merge la Dogancale cu Șerban Cantacuzino, care urmărea să-l ucidă, dînd poruncă unor tătari să-i taie capul⁵. + plin de datorii, lăsînd un fiu, Iane, ucis și el curînd⁶, tot din porunca lui Șerban Cantacuzino.

¹) Aici își avea casele (doc. 1681, la Filitti, *Arhiva*, p. 230). ²) Doc. 1674 mart. 15 (ASB, Brîncoveni, VI/3). ³) Doc. 1634 aug. 30 (*ibid.*, VI/1). ⁴) Informație de la Dan Pleșia. ⁵) *Istoriile*, p. 173. ⁶) Doc. 1694 mai 8 (ASB, ms. 705, f. 31 v.—33). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 230. După părerea autorului „Relației istorice“, Drosul serd. a fost ucis de tătari la porunca lui Șerban

Cantacuzino, iar fiul său a fost aruncat în ocnă, din ordinul aceluiași (*Mag. istoric*, V, p. 38–39. V. și C. Erbiceanu, *Cronicari greci*, p. 23–24, unde se spune că a fost ucis și el și copiii săi).

DUDESCU DUMITRU, de origine modestă, fiul lui Luca log. din Dudești și al Ancăi¹; = Maria².

Log. 1608 aug. 29—1611 sept. 11 (scrie un hrisov); log. II (și is. uneori) 1610 oct. 30—1613 mai 6; log. (fost) 1614 aug. 26. În această calitate a slujit „cu multă trudă și prin alte țări străine” lui Radu Mihnea³; log. (fost?) 1614 oct. 12—1616 oct. 12; *m. pit. (Dumitru din Tătarul)*⁴ *ante 1616 dec. 2*; f. m. pit. 1616 dec. 2—1617 mart. 6; log. II (is.) 1618 oct. 27 (în aceeași vreme mai există un Dumitru log., fiul lui Paraschiva II log., care scria hrsoave la < 1618 > dec. 17—1618 dec. 27); vist. II (și vist.) 1619 iul. 28—1631 iun. 16; f. vist. II 1626 nov. 14; vist. II 1627 oct. 10—1628 febr. 10; vist. (fost) 1631 aug. 12; *m. slug. 1631 dec. —1632 apr. 24*; vist. II 1632 iul. 2. Fuge în Mold. la Alexandru Iliș, pentru a aduce domn pe fiul acestuia, Radu Iliș (1632), fiind contra lui Matei Basarab, pe care îl pîrăște la Poartă (ian. 1633). Se împacă apoi cu Matei Basarab care îl trimite în solie la Poartă (vara 1633)⁵. Vist. (fost) 1633 iun. 16—1634 mai 1; *m. vist. 1634 mai 6—1636 nov. 11*. Fiind capuchehaie la Țarigrad, a furat din banii haraciului⁶, după care a fost scos din funcție și și-a vîndut averea ca să plătească⁷. F. m. vist. 1636 dec. 21—1641 iun. 11; *m. vor. 1641 dec. 24—1643 dec. 22*; f. m. vor. 1644 mart. 26—1647 iun. 15. Despre moartea sa v.doc. din 1649 iul. 20⁸. El a fost începătorul fam. Dudescu, care a jucat un rol politic important în sec. XVIII.

Copii: Radu (I) log.⁹; Ruxandra = Gavril spăt., fiul lui Mîrzea m. vor.¹⁰; Stanca = Mirică pah., fiul lui Nedelco Boteanu¹¹; Marica = Preda slug., fiul lui Buzinca m. vist.¹². Radu Dudescu log. = fiica lui Fiera Leurdeanu m. log.¹³ și apoi cu Cătălina, fiica lui Vlad Rudeanu m. log.¹⁴, a avut mai mulți fii: Radu (II) căp., Elena și Marica, ce au devenit soțiile lui Moise spăt. din Cîndești și Vilcu Grădișteanu m. vor.¹⁵, precum și pe Ancuța și Chiera. Radu (II) căp. = Neacșa, fiica lui Gheorghe Băleanu m. ban¹⁶ (din care pricină a fost „muncit pînă lîngă moarte” de Gheorghe Duca); el a avut copii pe Radu (III) m. log. = Maria, sora lui Ștefan Cantacuzino voievod, Hrizea, Gheorghe, Marica și Andrei¹⁷. În felul acesta, fam. Dudescu s-a înrudit cu cele mai de seamă familii boierești din țară.

¹) Doc. <1639> iun. 6, 1641 iun. 11 (ASB, Mărcuța, XII/1, Acad., CDLXXXIII/11). ²) Doc. 1634 mai 1 (Acad., XLII/79). ³) Doc. 1613 mart. 29 (DIR,

XVII/2, p. 163—164). V. și Meteș, *Domni și boieri*, p. 34, unde se vorbește de un Dumitru log. sol în Ardeal la 1612. ⁴⁾ Deși ordinea dregătoriilor este nefirească pentru un cursur honorum obișnuit, l-am trecut aci ca m. pit. deoarece avea ocine la Țătarul. Despre el v. și DRH, XXI—XXII (indice, Dumitru Dudescu). ⁵⁾ *Istoria*, p. 101, 103, 104, *Istoriile*, p. 96. La 1633 iun. 16 Matei Basarab poruncește lui Ursu căp. să restituie vilele și morile lui Dumitru vist. din Scurtești, arătînd „că-l trimet domnia mea la Țarigradu, în slujba domniile mele și a țării” (Acad., XLII/12). Vilele îi fuseseră confiscate la plecarea sa în Mold. ⁶⁾ Doc. 1636 nov. 2 (ASB, Stavropoleos, XXX/3). ⁷⁾ Doc. 1636 dec. 21 (Acad., XLIII/18). Din acest doc. rezultă că fiul său, Radu, „avînd coconi mărunți și casă grea”, s-a „lepădat” de datoriile tatălui său. ⁸⁾ Acad., XLIII/121. ⁹⁾ *St. doc.*, V, p. 602 și urm. ¹⁰⁾ Doc. 1648 mai 10, 1670 ian. 10 (Acad., XLIII/106, ASB, ms. 186, f. 14—15). ¹¹⁾ Doc. 1656 febr. 1 (MIB, nr. 28421). ¹²⁾ Doc. 1629 mai 20 (Acad., XLII/49). ¹³⁾ Doc. cit. din 1636 dec. 21 și 1693 iul. 15 (Acad., CDXXXIV/1). ¹⁴⁾ Doc. 1638 aug. 10 și 1652 iul. 16 (Acad., XLIII/31). ¹⁵⁾ Doc. 1652 iul. 16 (Acad., DCXXIII/62). ¹⁶⁾ Doc. 1686 dec. 15 (Acad., CCCXXX/18). ¹⁷⁾ Vasilescu, *Oltenia*, p. 11—12 (cu date și despre D. Dudescu).

DUMITRACHI, v. Cantacuzino Dumitrachi și Paleologu Chiriță Dumitrache.

DUMITRACHI, grec¹ (altul decît Dumitrachi Cantacuzino și Dumitrache Chiriță). (*Mold.*) *M. vist.* 1616 oct. 16; *m. pah.* 1616 nov. 15—1617 mart. 30; *m. vist.* 1617 apr. 4—1618 dec. 17; 1623 apr. 6—iun. 25; *m. post.* (*Ț. Rom.*) 1623 oct. 15—1625 apr. 7; *m. stol.* 1628 febr. 3—1629 sept. 16; *m. vist.* (*Mold.*) 1632 mai 28—aug. 6 (același?).

¹⁾ Semnează grecește la 1616 oct. 13 (DIR, A, XVII/4, p. 56). V. și DRH, XXII, indice.

DUMITRAȘCO, v. Cantacuzino Dumitrașco (Țarigrădeanu), Caramanliu Dumitrașco, Corbeanu Dumitrașco, Filipescu Dumitrașco, Poenaru Dumitrașco, Știrbei Dumitrașco.

DUMITRAȘCO (Bîrsescu?). V. și Știrbei Dumitrașco. *M. jit.* 1673 mart. 7¹; *m. med.* 1675 ian. 20—apr. 2; *m. pit.* 1677 febr. 18—nov. 27; f. m. pit. 1678 ian. 1—mart. 6; *m. com.* 1679 ian. 16—nov. 2.

¹⁾ La aceeași dată mai apare un Dumitrașco agă (ASB, Mitru., CLXXIII/51), din care pricină cei doi sînt greu de deosebit în documente.

DUMITRAȘCO DIN BOGDĂNEI = Alexandra, fiica lui Hrizea din Bălteni m. vor.¹ *M. arm.* 1618 mai 10—sept. 3; *m. cluc.* 1619 mart. 1; *m. pit.* 1621 nov. 1—1626 mart. 23; *m. vist.* 1626 oct. 29—

1627 nov. 3; 1628 mart. 10—iun. 21; f. m. vist. 1628 iun. 22—1629 apr. 27; m. vist. 1629 aug. 15—oct. 9; f. m. vist 1630 mart. 3—mai 22; m. vist. 1630 iul. 8—iul. 29; m. spăt. 1630 aug. 26—1631 mart. 15; m. vist. 1631 apr. 15—nov. 19; f. m. vist. (în sfat) 1632 apr. 20; f. m. vist. 1632 apr. 24—1637 iun. 12; is. la Ocelele Mari (1636 mai 18)². □ m-rea Radu Vodă³.

Fiul său, Hrizea, a ajuns m. spăt. O fiică a sa = Andrei spăt., fiul lui Vlad Rudeanu m. log.⁴, cu care a avut un fiu numit Dumitrașcu Murgescu⁵; altă fiică, Ilinca = Irimia slug., fiul lui Paraschiva log.

¹) Doc.: 1621 dec. 1, 1633 iun. 14, 1637 oct. 2, 1643 ian. 9, 1648 iul. 20 etc. (DIR, XVII/4, p. 65, ASB, dep. Castrișoia, VII/2, ms. 256, f. 691 v., Radu vodă, XXIX/4, Peceti nr. 63). ²) Idem, ep. Rîmnic, LVII/3. ³) Doc. cit. din 1643 ian. 9, 1648 aug. 20 (ASB, Peceti 64). ⁴) Doc. 1633 iun. 20 (Acad., XLII/73). ⁵) Ionașcu, *Olt*, p. 119, nota. V. și DRH, XXI—XXII, indice.

DUMITRU, v. Dudescu Dumitru, Filișanu Dumitru.

DUMITRU (Dumitrașco). Nu știu cine a fost acest dregător¹, care apare dintr-o dată ca m. ban 1616 oct. 3—1618 mai 18. Lăsat „la scaun” „cu toți boierii divanului” în lipsa lui Alexandru Iliș, plecat cu Schender pașa la Rașcov².

¹) V. AO, 1928, p. 223, unde este confundat cu Dumitru Mogoșescu. ²) Doc. 1624 apr. 28 (DIR, XVII/4, p. 402).

DUMITRU DIN CEPTURI, v. sec. XVI.

DUMITRU SÎRBU, cumnatul lui Mihnea al III-lea¹. M. spăt. 1659 aug. 30. Trimis de domn cu oaste în Mold., să scoată din domnie pe Gheorghe Ghica².

¹) *Istoria*, p. 139. ²) *Ibid.*

DUMITRU (ZEMȚEA) DIN MOGOȘEȘTI = Stana¹ și apoi cu Maria din Orbeasca, văduva lui Vilcu log.; tatăl vitreg al lui Bunea Grădișteanu m. vist.². M. port. 1619 iul. 28—ante 1620 mai 6; port. (fost) 1621 apr. 8; vor. II 1623 apr. 23—1634.

¹) Doc. 1621 apr. 8 (DIR, XVII/3, p. 20). ²) DRH, vol. XXI, p. 303.

DUMITRU (DIN ROGOVA), v. Filișanu Dumitru.

EFTIMIE (din Cepari), frate cu Ivașco Ceparul¹; = Vilaia, fiica lui Pîrvu log. din Ruda. Fără titlu 1621 nov. 21; f. m. pît. 1635 febr. 1. Fiii săi au fost: Dima post., Anca, Neacșa, Marica și Vilaia².

¹) DIR, XVII/4, p. 63. V. și MO, 1963, nr. 7—8, p. 553—555. ²) Doc. 1635 febr. 1 (ASB, ep. Rîmnic, XLVI/2).

FARCAȘ DIN BRABOVA, v. sec. XVI.

FĂRCĂȘANU RADU¹ (din Fărcașa), fiul lui popa Stoica din Fărcașa m. log²; ginerele lui Mihăilă post. și al Ancăi din Văleni; cumnat cu Ghinea Brătășanu și Pană Filipescu³.

Post. 1629 apr. 27—1635 mart. 13; fără titlu 1629 oct. 6; căp. de roșii 1635 iul. 6—1647 iun.⁴; vist. II 1648 apr. 29—1651 ian. 20. Scos din dregătorie de Matei Basarab, fiind prins că fura din vistieria țării și din cămara domnului împreună cu Stroe Leurdeanu m. vist.⁵; cu toate acestea, a fost folosit mai departe în diverse misiuni de Matei Basarab, fiind considerat un boier „înțelept”⁶. Vist. (fost) 1651 apr. 23—1653 apr. 17; *agă* 1654 dec. 10; m. stol. 1655 aug. 11—1657 dec. 22; pleacă cu Constantin Șerban în Trans.⁷, de unde revine apoi; f. m. stol. 1658 mai 25⁸—1659 mart. 24. A fost ucis de Mihnea al III-lea (1659)⁹. Ctitorul bis. și casei din Fărcașele-Olt.

În afară de Barbu, ajuns și el mare dregător, a mai avut doi fii, Matei și Pîrvu log. = Dumitrana, sora lui Papa Greceanu¹⁰; a avut și o fiică = Gavriilașco pah., fiul lui Radu vor. din Desa¹¹. Un fiu al lui Pîrvu log., Matei Fărcașanu, a ajuns și el dregător în sec. XVIII.

¹) Semnează Radu Fărcașanu m. căp. la 1645 oct. 7 (MIB, nr. 28527). Tot Radu Fărcașanu i se spune și ca vist. II (doc. 1648 iun. 11, ASB, Zlătari, VII/3). ²) Doc.: 1637 iul. 16, 1643 dec. 22, 1647 ian. 15, 1652 mai 6 etc. (Acad., C/6, XXXIII/218, ASB, ms. 722, f. 209 v.—210 și ms. 295, f. 62). V. și doc. din 1635 mart. 13 (Rsl, XI, 1965, p. 353). ³) Doc. 1643 mai 3 (Acad., XC/81). ⁴) În același timp mai există un Radu m. căp. de călărași (doc. 1645 oct. 8, ASB, D. Lemn, XI/4) și un Radu (Șintescu) agă. Unul din cei doi Radu care au avut titlu de m. căp. a fost is. la zidirea bis. Țirgului din Țirgoviște, unde i-a fost îngropat un „cocon”, Paraschiva (*St. doc.*, XV, p. 93). ⁵) Doc. 1652 ian. 18 (BOR, 1964, nr. 11—12, p. 1092—1093). Este foarte probabil că la această împrejurare se referă Radu vist. într-o scrisoare datată de N. Iorga din <1634>, în care declară că suferise „o greotăte mare..., carea am a vrut veni și până la moarte”, din cauza „unor nebuni și oameni fără de minte” (*St. doc.*, IV, p. 21—23). ⁶) Doc. 1653 apr. 17 (ASB, ms. 712, f. 524—525). ⁷) *St. doc.*, IV, p. 57. ⁸) Semnează m. stol., deși în sfat e m. stol. Barbu (ASB, Brincoveni, VIII/10). ⁹) *Istoria*, p. 137, *Istoriile*, p. 124. ¹⁰) Doc.: 1661 ian. 1, 1673 mai 5, 1705 nov. 27 (ASB, ms. 295, f. 8, Acad., XC/84 și Greceanu, *Viața*, p. 71, n. 2). C. Giurescu, *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene*, p. 45, afirmă că Pîrvu = fiica lui Hrizea m. vor. (aceasta e a doua soție a sa). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 2, n. 1. ¹¹) Doc. 1652 mai 6 (ASB, ms. 295, f. 62).

FĂRCĂȘANU BARBU (din Fărcașa), fiul lui Radu F. m. stol.¹; cumnat cu Mihai și Iordache Cantacuzino² și rudă cu Grama stol. din Mold.

Fără titlu 1661 ian. 1—1670 apr. 25; cocon (mic) 1662 iul. 2; post II 1670 iun. 24—1671 iun. 18; fără titlu 1671 oct. 15; post. 1672 ian. 17—1673 mai 2 (apare cu titlul de post. și fără); vist. II 1674 ian. 20—iun. 28. Fuge la Brașov de teama lui Gheorghe Duca³. Fără titlu 1678 dec. 30—1679 dec. 15; vist. (fost) 1679 mart. 4; fără titlu 1680 apr. 15—1681 iul. 3; vist. (fost) 1682 aug. 11—dec. 6; fără titlu 1682 dec. 16—1693 febr. 12 (apare alternativ fără titlu și vist.); *m. pit. 1693 iun.*—*1694 mai 10*; f. m. pit. (și pit.) 1694 iul. 1—1701 mart. 10; *m. stol. 1703 iul.*—*oct. + 1703⁴*.

Fiii săi, Mihai căp. și Constantin, nu au ajuns la mari dregătorii⁵; fiul lui Mihai căp. a fost Matei post.⁶ Constantin = Maria Călinescu a fost socrul lui Petre Zătreanu⁷.

¹) Doc. 1661 ian. 1 și 1662 iul. 2 (ASB, ms. 295, f. 8 și Acad., XC/66).

²) *Istoria*, p. 172. ³) *Ibid.* ⁴) În *Foietul novel* al lui C. Brîncoveanu (ed. E. Virtosu, p. 191) se spune că Barbu Fărcășanu + 1703 iun. 26. ⁵) Doc. 1710 apr. 28 (*Doc. agrare*, I, p. 236—237). ⁶) Doc. 1727 (*St. doc.*, V, p. 492). ⁷) *Doc. agrare*, I, p. 367.

FILIPESCU DUMITRAȘCO (din Filipești)¹, fiul lui Stoica spăt. din Cepturile², care era fiul lui Dumitru m. vor. din Cepturi³; nepotul jupanesei Maria din Bucov (fosta soție a lui Lupu Mehedințeanu), fiica lui Staico m. post. din Bucov⁴; = Voica⁵.

Spăt. 1612 iul. 15—1617 iun. 15; com. II 1618 febr. 25—oct. 20; com. (fost) 1618 dec. 30—1626 iul. 13; cluc. (?) 1620 mai 30; fără titlu 1626 iul. 15; com. (fost) 1626 sept. 1—1632 apr. 20⁶; cluc. 1634 aug. 5—1641 mai 4 (apare foarte des ca martor cu marii boieri); *m. stol. 1641 dec. 24—1644 dec. 20*; f. m. stol. 1645 apr. 15—1654 mai 8. Pribeag la Brașov în timpul răscoalei slujitorilor (1655)⁷. Împreună cu Constantin Cantacuzino m. post., a fost ctitorul bis. din Filipești-Tîrg (1642).

Frații săi, Pătru pah. și Pădure, nu au fost mari dregători⁸. În afară de Pană, ajuns și el mare dregător, a avut trei fiice căsătorite toate cu mari dregători: Evda = Papa (II) Greceanu m. vist.; Dumitrana = Chircă Rudeanu⁹ și Slamna = Ivașco Ceparul m. med.¹⁰, care a fost soacra lui Ivașco (II) Băleanu¹¹.

¹) Așa își spune la 1643 mart. 8 (ASB, AN, CXII/46); la 3 mai același an se intitulează Dumitrașco Filipescu (Acad., XC/81). ²) Doc. 1645 apr. 24 (ASB, Cotroceni, XXXVII/13). V. și diata lui Stoica spăt. din 1632 mai 6 (*ibid.*, XXXVII/11). Stoica din Cepturi a fost soțul Stanei, care era fiica lui Staico post. din Bucov, nepotul lui Staico din Bucov și Băjești m. log. Stana era soră cu Maria, fosta soție a lui Lupu Mehedințeanu m. pah. (Florescu, *Mărgineni*, p. 87). ³) Doc. cit. din 1645 apr. 24. ⁴) DIR,

XVII/2, p. 554. ⁵⁾ *St. doc.*, XV, p. 263. ⁶⁾ V. DRH, XXI—XXII, indice. ⁷⁾ Doc. 1655 iun. 28 (Acad., CXCVII/187). La această dată era bătrîn (doc. 1654 mai 8, ASB, Glavacioc, XVII/7). ⁸⁾ Doc. cit. din 1645 apr. 24. ⁹⁾ Doc. 1646 nov. 22 (Acad., XLIII/93). ¹⁰⁾ Doc. 1665 mai 20 (MIB, nr. 26927). ¹¹⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 222.

Despre fam. Filipescu v. și *Istoriile domnilor Țării Românești*, ed. N. Iorga, Buc., 1902, p. III—XXXVIII; Sărățeanu C-tin, *Cronica familiilor vechi românești. Neamul Filipăștilor* („Ilustrațiunea”, I, 1909, nr. 3—4, febr.). V. și scrisorile lui Dumitrașco către brașoveni în *St. doc.*, X, p. 182—184.

FILIPESCU PANĂ (Mărgineanu), fiul lui Dumitrașco F. m. stol.¹; = Preda, fiica lui Radu post. din Văleni și a Grăjdanei, care era fiica lui Miho Racotă m. log., nepoata lui Mihăilă post. din Văleni²; și cu Marica, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post.³ (care a devenit apoi soția lui Radu Crețulescu m. log.); Pană era nepotul Elinei din Bucov, fiica Mariei și nepoata lui Staico post. din Bucov⁴, care a fost soția lui Antonie vodă din Popești⁵; a fost înrudit cu numeroase fam., fiind cumnat cu frații Cantacuzino, cu Chircă Rudeanu, Ivașco Ceparul, Radu Fărcășanu, Ghinea Brătășanu⁶ și Papa Greceanu m. vist.

Post. (II?) 1636 febr. 8—ante 1643 mai 8; post. II 1643 mai 8; spăt. II 1636 mart. 20; post. (fost) 1644 iul. 5; log. de vist. (și log.) 1645 mai 24—1646 nov. 22; log. 1647 apr. 25—1653 febr. 14; m. stol. 1653 iun. 11—1654 mai 30. Trimis în solie la Poartă de Constantin Șerban (1654)⁷; m. pah. 1654 iun. 6—dec. 29; m. spăt. 1655 ian. 5—1658 ian. 30. Conducătorul oștirii Ț. Rom. în lupta de la Șoplea contra slujitorilor răsculați (1655)⁸ și la venirea tătarilor contra lui Constantin Șerban (1658), când l-a trădat pe domn. F. m. spăt. 1658 iun. 8. Fuge în Trans. (aug. 1658), de teamă de a nu fi ucis de Mihnea al III-lea, împreună cu socrul său Constantin Cantacuzino⁹. F. m. spăt. 1659 iun. 8; m. vist. 1660 febr. 6—sept. 27; m. spăt. 1661 ian. 9—1662 ian. 12¹⁰; m. spăt. 1664 nov. 28. + ante 1666 mai 10¹¹. Ctitor la m-rile Verbila și Mărgineni.

Copii: Matei, care a ajuns mare dregător, Constantin — cel căruia N. Iorga îi atribuia cronica așa-numită a Bălenilor — care a fost post. (1673), apoi căp. și m. căp. în vremea domniei lui Constantin Brîncoveanu și a avut de soție pe Rada, fiica lui Radu Mihălcescu com. Fiii acestuia au fost: Șerban spăt. II, Grigorașco și Radu¹². O fiică a lui Pană, Maria = Barbu Milescu m. ban¹³, iar o alta, Dumitrana, = Papa Buicescu m. pah.

¹⁾ Doc.: 1636 febr. 8, 1643 mai 3, 1698 dec. 4 etc. (ASB, Cotroceni, LVII/4, ms. 705, f. 174 v.—175, Acad., XC/81). ²⁾ Doc.: 1643 ian. 16, mai 3 și 4, 1650 ian. 5 (Acad., XC/81, LXXV/120 și CIX/9 și ASB, Bistrița, LXII/106).

V. și doc. din 1636 mart. 20, unde se afirmă că Pană spăt. II ținea pe ne-poata lui Mitrea f. m. vor. (Acad., CXL/99). ³) *Gen. Cant.*, p. 80, *Istoria*, p. 134 și *Inscripții Buc.*, p. 584. La 1646 iun. 18 și 1646 sept. 6, se spune că era căsătorit cu fiica jupaniței Grăjdana, fiica lui Miho f. m. spăt. (ASB, Radu vodă, XLII/19 și Acad., XLIII/90). Grăjdana a fost apoi soția lui Bunea Grădișteanu m. vist. ⁴) Doc. 1643 mai 8 (ASB, ms. 1175, f. 18. v.—19). ⁵) Doc. 1656 febr. 5 (Acad., CXXV/85). ⁶) Iorga, *Doc. Cant.*, p. 21 și MIB, nr. 27112. ⁷) *Istoria*, p. 118 note. ⁸) *St. doc.*, IV, p. CCXLVIII, CCLXXVIII. ⁹) *Istoria*, p. 134—135 și *Istoriile*, p. 123. Într-un doc. din <1659> se spune însă că plecase cu Constantin Șerban (*St. doc.*, IV, p. 57). ¹⁰) La 1662 ian. 9, se afirmă că Pană spăt. fusese trimis de domnul Grigore Ghica cu oastea sa plătită la Mihail Apafi (Veress, XI, p. 9—10). El s-a întors însă de la Turnu Roșu (*ibid.*, p. 12—13). ¹¹) ASB, ms. 314, f. 242. V. și doc. 1666 sept. 30 (*ibid.*, f. 242 v.). ¹²) Doc.: 1698 dec. 4, 1702 iun. 4, 1704 mart. 24 (Acad., XC/81, *Doc. agrare*, I, p. 195—196 și 204). V. și LAR, IV, 1899, p. 519. ¹³) Doc. 1686 iun. 20 (ASB, Căluu, VII/9). Despre fam. lui Pană Filipescu v. și introducerea lui N. Iorga la *Istoriile* lui Constantin căpitanul.

FILIPESCU MATEI, fiul lui Pană F. m. spăt.; = Maria¹ și cu Safta, fiica lui Chiriac Sturza²; văr cu soția lui Ivașco Băleanu³ și cu frații Cantacuzino.

Fără titlu 1662—1663; spăt. 1666 mai 10—1671 apr. 28; fără titlu 1666 sept. 30; spăt. II 1671 febr. 25; post. II 1672 apr. 22—1673 iun. 22; post. (fost) 1674 iul. 7—1676 iul. 17; post. II (fost?) 1679 sept. 4; *agă* 1679 dec. 28—1681 mai 5; f. m. *agă* (și *agă*) 1682 mart. 16—1689 mart. 10; *m. stol.* 1689 apr. 12—1690 iul. 6; f. m. stol 1691 ian. 8—1698 dec. 4. + ante 1699 mart. 14. Cti-torul bis. din Bucov (1679).

O fiică a sa, Maria, = Iordache Caramanliu m. cluc.⁵; o alta = Tudor Știrbei, fiul lui Cernica m. arm.⁶, iar o a treia = Ioniță, fiul lui Iordache Ruset m. vor.⁷.

¹) Doc. 1699 mart. 1 (ASB, Mărgineni, IX/5). ²) Doc. 1700 sept. 18 (idem, ms. 705, f. 261 v.). *St. doc.*, V, p. 108, BCI, IV, p. 174 și Al. Stourdza, *Règne de Michel Stourdza*, Paris, 1909, p. 181. ³) *Istoriile*, p. 185. ⁴) ASB, Mărgineni, IX/5. ⁵) Filitti, *Arhiva*, p. 256. ⁶) *St. doc.*, V, p. 688. ⁷) *Istoriile*, p. 268—269.

FILIȘANU DUMITRU (Filieșanu, din Filiași și din Rogova¹), fiul lui Stanciu din Filiași și al Dumitrei²; nepotul de fiu al lui popa Gheorghe log., care era fratele lui Dobromir m. ban³; = Ilinca, fiica lui Radu pah. din Cernaia⁴. Rudă cu Matei Basarab⁵. Fără titlu 1610 aug. 19—1619 febr. 13; post. 1619 apr. 21—1627 mai 10; fără titlu 1622 ian. 8—1624 iun. 17; căp. 1628 mai 28—1629 oct. 15. Pribeag în Trans. cu Matei Basarab (1630), de unde se întoarce în 1631⁶. Matei îl face *m. pit.* 1633 iun. 13—1639 oct. 20; *m. arm.* 1640 ian. 14—sept. 2; f. m. arm. 1641 apr.

30 — mai 3; *m. slug.* 1641 *aug.* 12—1643 *iul.* 16; *f. m. slug.* (și *slug.*) 1644 *mart.* 3—1646 *ian.* 4; *m. slug.* 1646 *mai* 21—1647 *oct.* 18; *m. stol.* 1648 *ian.* 6 — 1649 *apr.* 15. + în slujbă după 4 mai 1649⁷. Ctitorul m-rii Crasna⁸ și, probabil, al bis. din Filiași. Copii: Barbu — ajuns mare dregător; Mihai spăt. și com. II și Preda post., căp., slug. și vist. II⁹. Mihai = Buica, fiica lui Preda Floricoiul *m. slug.* și nepoata lui Mihai Viteazul¹⁰, cu care a avut un fiu, Vasile Tatomirescu post.¹¹. Fiica lui D. Filișanu, Ilinca, = Preda Brătășanu *m. pit.*¹².

¹) Doc. 1640 sept. 2 (ASB, Tismana, LXXXVI/6). ²) DIR, XVII/3, p. 320—321 și Acad., MDLVI/8. Stanciu era frate cu Oprea spăt. și li se întârea, la 1573 *ian.* 1, o jumătate din satul Filiași, de unde îi vine numele lui Dumitru Filișanu (DIR, XVI/4, p. 94). ³) Ștefulescu Al., *Doc. slavo-române*, p. 369, 371. La 1593 *ian.* 15 și 1642 *ian.* 11 este numit nepotul lui Dobromir *f. m. ban* (DIR, XVI/6, p. 63 și ASB, Mitru., LXXXIII/5). ⁴) Ștefulescu Al., *Schitul Crasna*, p. 34 și DIR, XVII/3, p. 532. ⁵) Ca mulți din dregătorii lui Matei Basarab, și Dumitru Filișanu era rudă cu domnul, deoarece Calotă banul, fratele lui Dobromir banul și al bunicului lui D. Filișanu, fusese căsătorit cu Calea din Brîncoveni, sora lui Matei Basarab. ⁶) *Istoria*, p. 96, 99. V. și *St. doc.*, IV, p. 19—20 și Veress, IX, p. 314. ⁷) Acad., MDLVI/32. În restul anului 1649 locul stolnicului e liber în sfat. ⁸) V. despre el: Lecca, *Familiiile boierești*, p. 224—225; Ștefulescu Al., *Gorjul istoric*, p. 59—62; idem, *Schitul Crasna*, Buc., 1910, p. 38—42; Obedeau C. V., *Dumitru Filișanu* (AO, 1928, p. 415—418); DRH, XXI—XXII, indice (Dumitru Filișanu). ⁹) Doc.: 1638 *iul.* 22, 1647 *aug.* 2, 1652 *febr.* 26, 1654 *iun.* 11, 1664 *apr.* 14 (Acad., CXCI/67, ASB, AN, CXIX/39, Tismana, II/4, ms. 1251, f. 30). ¹⁰) Doc. 1646 *aug.* 19 (Acad., ms. 5722, f. 286). ¹¹) Doc. 1667 *iun.* 22 (Acad., XCIV/4). ¹²) *Doc. agrare*, I, p. 243.

FILIȘANU BARBU (din Filiași), fiul lui Dumitru F. *m. slug.*¹; = Ilinca sau Irenca, fiica lui Negoită Mihălcescu cluc. și a Despei; cumnat cu Mihalcea Mihălcescu-Cîndescu *m. slug.*². Spăt. 1652 *apr.* 6, 1657 *mart.* 15—1671 *nov.* 8; fără titlu 1662 *mart.* 16, 1663 *mart.* 14, 1664 *iun.* 8 (scrie un zapis), 1667 *iun.* 15; post. 1669 *dec.* 7; fără titlu 1670 *dec.* 20; vist. III 1672 *apr.* 27 — 1673 *apr.* 8; vist. (fost?) 1673 *iun.* 16; *m. slug.* 1674 *ian.* 3—1675 *ian.* 23; slug. (fost) 1676 *mai* 15—1677 *iun.* 25; *m. serd.* 1679 *apr.* 18—*iun.* 11; *m. com.* 1680 *ian.* 3—*iul.* 19; *f. m. com.* 1680 *sept.* 2; fără titlu 1688 *ian.* 28. Fiica sa, Maria, = Pătru Obedeau *m. arm.*

¹) Doc.: 1638 *iul.* 22, 1647 *aug.* 2, 1652 *febr.* 26 etc. (Acad., CXCI/67, ASB, AN, CXIX/39, Tismana, II/4). ²) Doc. 1694 *dec.* 14 (ASB, ms. 705, f. 73—76). V. și Ionașcu, *Documente*, p. 164.

FLORESCU RADU, v. sec. XVI.

(FLORESCU) STOIAN¹, fiul lui State și al Tudorei²; = Ancuța, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post. și vara domniței Ilinca³; rudă cu familia lui Mihai Viteazul și cu Golești⁴.

Vist. II 1660 febr. 23—1662 nov. 9; f. vist. II 1668 iul. 5; vist. (fost) 1669 aug. 4; *m. com.* 1670 mai 10—1672 ian. 5. Închis de Grigore Ghica (1672)⁵. Copii: Istratie post. și Marica = Radu Goleșcu m. spăt.⁶, Istratie, care era văr cu Constantin Brîncoveanu⁷, = Voichița Poenaru și a avut o fiică, Ancuța, = Antonache Caliarh banul, zis Florescu⁸.

¹) Semnează grecește (1671 aug. 1, ASB, Radu vodă, XXII/20). ²) Informație de la D. Pleșia. Mama sa, Tudora, a fost probabil fiica lui Socol Cornățeanu. ³) Iorga, *Doc. Cant.*, p. 9 și Filitti, *Arhiva*, p. XXIX. ⁴) La 1686 mart. 25, fiul său, Istratie, arată că avea vie de la mătușa sa, Ilinca, fiica lui Nicolae Pătrașcu voievod, pe care o dă nepotului său, Constantin Goleșcu, fiul surorii sale Marica (Acad., XXIX/253). Istratie îi spune unchi lui Stroe Leurdeanu. V. și *Gen. doc.*, II, p. 397. ⁵) *Istoriile*, p. 149. ⁶) Filitti, *Arhiva*, p. 43, n. 2. ⁷) *St. doc.*, X, p. 255. V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 28. ⁸) Informație de la D. Pleșia.

FORTUNA, v. Mold. sec. XVII.

FOTA, grec, frate cu Vasile m. vist. și cu Necula m. vist.¹; = Stana din Brîncoveni, sora lui Preda Brîncoveanu m. vor., nepoata lui Matei Basarab și a lui Ivașco m. vor. din Golești, care a devenit apoi soția lui Gorgan m. spăt.² *M. post.* 1611 mart. 29—1613 apr. 16; f. m. post. 1613 mai 2. Fiica sa, Vișa, = Stroe Leurdeanu m. vor.; cu prilejul căsătoriei, a fost înzestrată de unchiul ei, Necula f. m. vist.³.

¹) DIR, XVII/4, p. 546. V. și *Gen. doc.*, II, p. 321—322 și LAR, IX, 1905, p. 291—292. ²) Doc. 1616 sept. 5, 1630 nov. 18 (DIR, XVII/3, p. 40, *St. doc.*, V, p. 178, Acad., XLII/60 și *Gen. doc.*, II, p. 321—322). La 1616 dec. 23 se spune că Stana era „vară de soră“ a Elinei, fiica lui Tudoran slug., care era fiul lui Ivașco Goleșcu vor. (DIR, XVII/3, p. 70). V. și doc. din 1617 mart. 22 (*ibid.*, p. 111—112). ³) Doc. 1625 iul. 16 (DIR, XVII/4, p. 546).

FREJUREANU RADU¹ (din Frejurenii), fiul Mariei din Frejurenii² și al lui Pătrașco din Cocorăști, care era fiul Caplei din Cocorăști, nepoata lui Staico m. log. din Băjești; = cu Maria, fiica lui Nan log. din Săsciori, nepoata lui Dragu port. Robul, fiul lui Stan slug. din Mănești³. Pah. 1615 ian. 23, 1622 iun. 16, 1623 mai 4, 1630 apr. 13 (apare rar în doc.); slug. (fost) 1632

ian. 8; f. m. slug. (și slug.) 1632 mai 28—1635 nov. 28. A avut doi frați, Udriște și Boldujar din Cîmpina, care nu au fost mari dregători ⁴.

¹) Așa i se spune la 1630 apr. 13 (*St. doc.*, XI, p. 100). ²) Doc. 1615 ian. 23 (DIR, XVII/2, p. 362). ³) Informație de la D. Pleșia. ⁴) Doc. 1637 mart. 15 (Copie Inst. de istorie).

GĂLĂȚEANU CONSTANTIN. Căp. 1647 oct. 30 — 1653 mart. 2 (apare foarte des cu acest titlu, cumpărînd numeroase ocine în reg. Argeș-Pitești); *m. port.* 1654 iun. 11—1657 iun. 14; f. m. port. is. sc. Buc. 1659 febr. 6—iul. 5¹; *m. port. (Constantin)* 1666 ian. 14 (el sau altul?); *m. șet. (Constantin)* 1666 apr. 14 (el?). Un fiu (?) al său, Dumitrașco Gălățeanu, era arm. II la 1682 iun. 27².

¹) ASB, Mitr., XXIII/7 și Radu vodă, XXVI/7. ²) Copie Inst. de istorie.

GHEORGHE, v. Băleanu Gheorghe, Catargi Gheorghe (Mold.), Ghețea Gheorghe, Iorga (Costescu).

GHEORGHE (din Blagodești), fiul lui Hranite log. II; nepotul lui Miho m. port. ¹. *M. arm. ante 1617 mai 20*; f. m. arm. (și arm.) 1617 mai 20—1619 aug. 20.

¹) DIR, XVII/3, p. 248. El este probabil Gheorghe arm., considerat la 1612 ca fiind unul dintre boierii rămași credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). În acest caz, a fost m. arm. în timpul domniei lui Radu Șerban (1602—1611).

GHEORGHE CARIDI (Karydis), grec din Tricala sau Trikke, stabilit la Popești (urmașii săi și-au spus Popescu); = Sofica, fiica lui Staico post. din Șintești și cu Ioana¹. Prin Sofica, a fost cumnatul lui Radu-Staico Popescu, care era rudă cu Matei Basarab. Log. de vist. 1630 oct. 10; *m. stol.* 1637 sept. 10; vist. II 1633 nov. 21—1636 febr.; vist. (fost) 1637—1654 (apare foarte des în doc.). „Judecător“ al sc. Buc. 1643²; is. sc. Buc. 1647 febr. 16—iun. 28³. Tot ca fost vist. II, is. la repararea băii domnești din Tîrgoviște⁴. Ucis de slujitorii răsculați la 17 febr. 1655⁵. Fiul său, Hrizea, a devenit și el mare dregător.

¹) Doc. 1643 mai 21 și nov. 9 (Acad., ms. CMXXXIII, f. 28 v. și ASB, dep. Filipescu, nr. 38). ²) *St. doc.*, V, p. 299. ³) ASB, Plumbuita, II/2 și Acad., DCCXXXV/100. ⁴) Doc. 1642 apr. 20 (ASB, Căldărușani, IX/1). ⁵) *Istoria*, p. 121. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 257.

GHEORGHE DIN DRĂGHINEȘTI — Vlașca ¹, nepotul lui Stoica log. ². Căp. (?) 1626 iun. 28; *m. arm.* (?) 1630 mart. 3 — *iun.* 23; f. m. arm. 1631 apr. 4; *agă* 1631 dec.; *m. cluc.* (el ?) 1632 febr. 13 — apr. 20 (și în sfat); f. m. *agă* 1632 mart. 1 — 1635 dec. 5; *agă* (fost?) 1636 iul. 8; f. m. *agă* 1637 iul. 16—1651 iul. 5. Copiii săi, Gheorghe și Leca, nu au devenit mari dregători ³; Gheorghe a vîndut ocina din Drăghinești lui Jipa f. m. cluc. ⁴ (numit și el din Drăghinești).

¹) Aci avea moșie (v. doc. din 1632 mai 5, ASB, ms. 256, f. 654). ²) Doc. 1634 mart. 12 (ASB, ms. 256, f. 655). ³) Doc. 1626 iun. 28 (DRH, vol. XXI, p. 199). ⁴) Doc. 1666 iun. 7 (ASB, ms. 256, f. 662 v.).

GHEORGHE (din Drugănești, Rodoș), fiul lui Vlad căp. de doboranți din Drugănești ¹; socrul lui Matei Cantacuzino *agă* ². *M. com.* 1665 sept. 13—1667 sept. 21; *m. pah.* 1669 apr. 22—1670 apr. 1; *m. vor.* 1670 apr. 11—1672 ian. 5. Trimis la Poartă cu o solie de boieri pentru reglementarea hotarelor țării (1671) ³. Trimis la turci de Antonie vodă din Popești și de Cantacuzini, ca să împiedice numirea unui domn ostil acestora (1672). Cantacuzinii îl doreau pe el domn în locul lui Antonie vodă din Popești ⁴. F. m. vor. 1672 apr. 18. Închis la 1672 din porunca lui Grigore Ghica și ucis la 1673 mai 11 ⁵.

Fiul său, Matei, nu a ocupat dregătoria, iar fiica lui Gheorghe, Bălașa, = Matei Cantacuzino. Fratele lui Gheorghe vor., Tudor port., a avut un fiu, Gavrilă, de la care pornește familia Drugănescu.

¹) Informație de la D. Pleșia. ²) *Istoria*, p. 165. V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 26. ³) Doc. 1671 iul. 3 (ASB, Tismana, LVIII/8). ⁴) *Istoriile*, p. 144—145. ⁵) *Istoria*, p. 168 și *Istoriile*, p. 153—154.

GHEORGHE (GHERGHE) DIN MĂGURENI, fiul lui Lupu m. log. ¹; = Neacșa, fiica lui Iane din Boleasca m. post., care a devenit apoi soția lui Ghiorma Alexeanu m. ban ².

Com. 1603 mai 27, 1610 aug. 19; *m. com.* 1618 aug. 20—oct. 27; *com.* (fost) 1619 nov. 27—1620 iun. 1. Luptă la Plumbuita alături de Matei Basarab, contra lui Radu Iliaș (25 oct. 1632) ³, după care noul domn îl face *m. log.* 1632 nov. 21—1633 febr. 8; f. m. log. is. la Ocnele Mari, 1633 iul. 22—26 ⁴; f. m. log. 1634 mai 1,

dată la care se spune că „i se apropie vremea de moarte“ și își face diata ⁵. + ante 1634 iun. 8 ⁶.

Nu a avut copii. Soția sa l-a făcut „fecior de suflet“ pe Radu Dudescu log., fiul lui Dumitru D. m. vist. ⁷.

¹) Doc. 1620 iun. 1 și 1634 iun. 8 (DIR, XVII/3, p. 544, ASB, Cotroceni, LII/1). ²) Doc. 1634 mai 1 și dec. 12 (Acad., XLII/79 și XLIII/3). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 55, *Gen. doc.*, I, p. 19 și Ionașcu, *Olt*, p. 188, nota 2 și p. 193–194. ³) *Istoria*, p. 102. ⁴) Ionașcu, *Răspuns d-lui Filitti*, p. 10 și AO, 1935, p. 114. ⁵) Doc. cit. din 1634 mai 1. ⁶) Doc. cit. din 1634 iun. 8. ⁷) Doc. cit. din 1634 dec. 12 și *Gen. doc.*, I, p. 19.

GHEORGHE (din Secărești), probabil urmaș al lui Vlaicu din Secărești ¹; cumnat cu Pavel post. din Șoplea ². Rudă cu Radu Șerban voievod. *M. vor. 1615 mart. 16—1616 iul. 8*; f. m. vor. 1619 iun. 16. A avut mai multe fete, care au fost măritate cu: Badea post. din Bucșani, Turturea pah. din Glina, Gheorghe din Ungureni și Vlad din Dranovăț. O altă fiică, Sofia, a fost una din soțiile lui Ivașco (I) Băleanu m. vor. ³. A avut și doi fii: Simion post. și Radu vor. = Păuna, fiica lui Badea post. din Cocorăști, cu care a avut pe Badea, Preda și Petru ⁴.

¹) După informația dată de D. Pleșia, Vlaicu făcea parte din boierii din Cotești și a avut doi fii: Stanciu și Pîrvu, ultimul fiind bunicul Elinei din Mărgineni, soția lui Radu Șerban. ²) Doc. 1619 iun. 16 (DIR, XVII/3, p. 383). ³) Doc. 1638 nov. 3 (MIB, nr. 27654, f. 53). ⁴) Informație de la D. Pleșia. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 29.

GHEORGHÎȚĂ, v. Dedulescu Gheorghîță.

GHEȚEA GHEORGHE, fost negustor de abale din Nicopol, venit în țară sub Mihnea al III-lea ¹; socrul lui Șerban vodă Cantacuzino ². *M. pah. 1658 mai 26—1659 iul. 26*; m. cluc. 1660 aug. 2—1661 mart. 27; f. m. cluc. 1661 iun. 8—1665 ian. 31. A ținut „schela“ și vama de la Rucăr și Dragoslavele (1665) ³. *M. stol. 1666 apr. 14—1669 febr. 24*; m. cluc. 1669 apr. 22—1670 apr. 1; 1671 aug. 5—1692 ian. 5. Prins și închis de Grigore Ghica (1672) ⁴; eliberat, fuge peste Dunăre. Cluc. (fost) 1677 aug. 25—1678 dec. 30. Murise de cîțiva ani la 1684 iun. 26 ⁵. Fiica sa Maria = Șerban Cantacuzino Vodă, iar fiul său, Matei, cumnatul lui Șerban Cantacuzino voievod, era vist. la 1683 iun. 14 ⁶. El a avut două fiice: Safta și Creața ⁷.

¹) *Istoria*, p. 164 și *Istoriile*, p. 149. ²) Doc. 1662 sept. 30 (Acad., XLIV/90). Menționez că tot Ghețea se numea și unul din căpitani lui Mihai Viteazul, intrat apoi în slujba lui Ștefan Tomșa (Costin, p. 55, 59), fără să se poată

stabili o legătură directă între ei.³⁾ Doc. 1665 ian. 31 (ASB, m-rea C-lung, LXI/34).⁴⁾ *Istoria*, p. 164, 166, 168. ⁵⁾ ASB, Sf. Apostoli, VI/14. ⁶⁾ *Ibid.*, IX/12. ⁷⁾ Doc. 1687—1688 (*Ibid.*, V/7).

GHINEA, v. (Brătășanu) Ghinea Țucala.

GHINEA (GHINCEA) RUSTEA-VĂLEANU¹ = Ilinca, fiica lui Chircă Rudeanu m. ban²; cumnat cu Diicu Rudeanu m. log.; rudă cu fam. Cantacuzino, fiind socrul lui Șerban (II) Cantacuzino m. vor. Vist. II (?) 1657 dec. 6—1659 iun. 3³; slug. 1662 dec. 1⁴ —1669 dec. 25; m. *port.* (*el?*) 1669 iul. 14—1671 oct. 7; m. slug. 1678 ian. 3 — nov. 18; m. *post.* 1680 apr. 17—1683 mai 18; m. *cluc.* 1684 apr. 12—1687 ian. 14; is. sc. Buc. 1685 sept. 28⁵; m. *vor.* 1687 nov. 20—1692 apr. 26; f. *vor.* 1692 mai 2—21. Folosit de Constantin Brîncoveanu în diverse solii la turci⁶. Copii: Maria = Șerban (II) Cantacuzino m. *vor.*⁷, Stoian, Matei *vist.*, Velisarie⁸.

¹⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 568, este trecut Băleanu. ²⁾ Doc. 1696 mai 15 (Acad., CDLXXVII/164). V. și *Inscripții Buc.*, p. 550 și Ionașcu, *Olț*, p. 128. ³⁾ Acest Ghinea semnează grecește la 1657 dec. 6 (Acad., XX/18). El a fost is. de scaun după plecarea lui Mihnea al III-lea în Trans., la 1659 (doc. 1660 aug. 5, ASB, ms. 719, f. 331—332). ⁴⁾ Acest Ghinea slug. era nepotul lui Pătru din Ciorogirla f. m. slug. (ASB, Radu vodă, XXI/19). Un alt Ghincea slug. era fiul lui Jipa agă. ⁵⁾ ASB, Ghighiu, XI/10. ⁶⁾ Greceanu, *Viața*, p. 12, 20. V. și sigiliul său ca m. *vor.* în SCIM, I, 1950, p. 167—168. ⁷⁾ *Gen. Cant.*, p. 110, *Inscripții Buc.*, p. 550. ⁸⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 54, n. 4.

GHIoca, v. (Ciorogîrleanu) Ghioca.

GHIORMA, v. (Alexeanu) Ghiorma.

GIURGIU, v. Raț Giurgiu.

GLOGOVEANU NECULA¹ (din Glogova), urmaș al boierilor din Glogova din sec. XV—XVI; = Florica, fiica lui Radu Corlătescu com.². Fără titlu 1626 sept. 5 — 1632 iun. 20; căp. <1629—1631>; fără titlu 1633 iul. 3; pîrc. 1637 oct. 20—1654 nov. 15 (apare foarte des cu acest titlu, ca martor cu diverși boieri olteni); cluc. II 1654 dec. 24; pîrc. 1655 nov. 15³; m. *pit.* 1656 febr. 1—1657 dec. 17 (înaintea sa a fost m. *pit.* tot un Necula, din Cornățel); f. m. *pit.* 1660 aug. 28—1662 iul.

Fiii săi, Semen log. și cluc. și Ivan pah., spăt., cluc. și *vist.* nu au ajuns mari dregători⁴. Semen cluc. = Sima a avut mai mulți copii: Gheorghe, Giurcă, Barbu și Semen, care nici ei nu au de-

venit mari dregători ⁵. Din Giurcă (zis Corcoveanu) se trage familia Strîmbeanu din Oltenia ⁶.

¹) Mai există un Necula Glogoveanu căp., nepotul său, fiul lui Iovan vist. Glogoveanu și al Vișei vistierniceasa, nepotul lui Stroe Leurdeanu pit. (doc. 1687 nov. 1 și 1707 iul. 6, ASB, Tismana, LXXXVIII/35 și *Doc. agrare*, I, p. 216). ²) Ștefulescu, *Tismana*, ed. II, p. 101, doc. 1626 sept. 5 (DRH, XXI, p. 263) și *Inscripții Buc.*, p. 314. ³) Semnează însă cluc. (Acad., CDLXXVII/139). ⁴) Doc.: 1654 nov. 15, 1656 febr. 10, 1662 febr. 10 (Acad., CCLXXXI/5 și 6 și ASB, Mitr., LXXXVIII/20). V. și *St. doc.*, V, p. 443. Despre el v.: Lecca, *Familiiile boieresti*, p. 248—250; Obedeauu C.V., *Boierii Mehedințeni-Glogoveni* (AO, VI, 1927, p. 155—156). ⁵) Doc. 1667 iun. 14 (ASB, Mitr., CCCLIII/63). V. și *St. doc.*, V, p. 302. ⁶) Informație de la D. Pleșia.

GOGA, arbănaș de la Arvanitchioi sau Cernavodă ¹. *M. com.* 1620 sept. 17—1621 aug. 7; *m. arm.* 1624 mart. 10 ²; agă ante 1624 iun. 17; *m. arm.* 1626 apr. 6.

¹) Doc. 1634 iul. 20 (ASB, Mitr., CLXXIX/2). ²) În doc. cit. se spune că a fost m. arm. în vremea domniei lui Radu Mihnea. La 1598 un Goga cluc. se găsea printre boierii ostili lui Mihai Viteazul (RI, 1933, p. 23—24).

GOLESCU, v. și Leurdeanu.

GOLESCU (LEURDEANU) MATEI, fiul lui Stroe Leurdeanu m. vor. și al Vișei din Golești și Brîncoveni ¹; = Ilinca ², nepoata Grăjdanei, fosta soție a lui Bunea Grădișteanu m. vist. ³ și cu Ana, + de tinăra ⁴. Spăt. 1657 dec. 15—1662 ian. 7; fără titlu 1667 ian. — 1668 iun. 14; spăt. 1668 iun. 17 ⁵—1670 apr. 17. A căzut „la urgie” împreună cu tatăl său, Stroe vor., în timpul domniei lui Antonie vodă din Popești (1669—1672) ⁶. *M. com.* 1672 mart. 16—1673 aug. Fiul său, Radu, a ajuns m. log.

¹) Doc. 1657 dec. 15, 1688 mart. 25 (Acad., CCVI/43, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 111). Semnează Matei Stroevicei (1667 ian. 19, 1668 iun. 14, ASB, Brîncoveni, XXII/39 și Mitr., XCIX/52). ²) Doc. 1661 mai 17 (Acad., XLIV/66). ³) Doc. 1668 iun. 17 (MIB, nr. 26897 și Filitti, *Arhiva*, p. 224). ⁴) Pe o piatră de mormint de la Golești, din 1676 febr. 14, este pomenită Ana, jupîneasa lui Matei ciohodarul Leurdeanu (CL, 1913, p. 730). ⁵) În 1664 a existat și un alt Matei, m. șet. și m. med., dar acesta este un alt personaj decît Golescu, pomenit cu titlul de spăt. în 1668 (Filitti, *Arhiva*, p. 224). ⁶) Doc. 1696—1697 (ASB, Mitr., CLXVIII/9).

GOLESCU RADU (Răducanu), fiul lui Matei G. (Leurdeanu), m. com.; nepotul lui Stroe Leurdeanu m. vor. ¹; = Marica, fiica lui

Stoian (Florescu) com. ²; rudă cu fam. Cantacuzino și cu Elina, fiica lui Pavlache Caragea banul ³; cumnat cu Statie Socoteanu m. vist.

Fără titlu 1679 nov. 4 — 1680 apr. 1; post. 1680 iun. 6 — 1689 oct. 26. Trimis de Constantin Brîncoveanu la Brașov (1689 apr. 10) ⁴; fără titlu 1683 febr. 22 — 1689 nov. 29 (apare alternativ ca post. și fără titlu). Trimis de Constantin Brîncoveanu să aducă în țară pe aga Constantin Bălăceanu, rămas la austriaci ⁵. *Agă 1690 mai 28—1694 sept. 25*; is. sc. Buc., 1693 aug. 8 ⁶; f. m. agă (și agă) 1695 apr. 1—1696 nov. 28; m. com. 1697 ian. 4—1700 iul. 4; is. la zidirea m-rii Brîncoveni (1699) ⁷; is. de Cîmpulung 1700 sept. 3 — oct. 14 ⁸; f. m. com. 1703 apr. 12—1704 dec. 8; m. cluc. 1707 mai 29—1709 dec. 10; m. vor. 1710 ian. 17—1713 ian. 1; m. log. 1715 mai 5—oct. 9; m. spăt. 1716 mart. 3—aug. 20. Caimacam al lui Nicolae Mavrocordat înainte de venirea acestuia în țară, după numirea sa ca domn ⁹. A avut un rol de seamă în aducerea austriacilor la București la 1716, după care a plecat în Trans. ¹⁰. Consilier în Oltenia ocupată de austriaci ¹¹. Ctitor, cu Constantin Brîncoveanu, la bis. Sf. Ioan-Grecesc din București (1703).

Copii: Constantin + de tânăr, Vișa, Zoița = Ștefan Pîrșcoveanu, Ancuța = Ion Bălăceanu și o alta (?) = Nicolae Știrbei, fiul lui Ilie Știrbei, prin care s-a continuat fam. Golescu ¹².

¹) Doc. 1684 mart. 8, 1688 mart. 5, 1695—1696 (Acad., XXIX/278, XL/103 și ASB, Mitr., CLXVIII/9). V. și pomelnicul său de la m-rea Hurezi (AO, 1935, p. 302) și *St. doc.*, V, p. 631. ²) Filitti, *Arhiva*, p. 43, n. 2. Fiica lui Radu, Anița, își spunea nepoata lui Apostol negustorul (Ionașcu, *Documente*, p. 137). ³) Doc. 1688 mart. 21 și mart. 25 (ASB, ms. 128, f. 297, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 111 și Greceanu, *Viața*, p. 93). Vasilescu, *Oltenia*, p. 12, afirmă că a fost = Despina Strîmbeanu. ⁴) *St. doc.*, X, p. 96—97. ⁵) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 21. ⁶) *St. doc.*, V, p. 488. ⁷) Greceanu, *Viața*, p. 93 și N. Iorga, *op. cit.*, XV, p. 73. În aceeași calitate, a fost și solul lui C. Brîncoveanu în Mold., la 1698 (*Condica vistieriei*, p. 416). ⁸) *St. doc.*, X, p. 167—169, 197—198. El i-a urmat în acest post lui Șerban Vlădescu f. m. com. V. și *Quellen*, VII, p. 393. ⁹) *Istoriile*, p. 216. ¹⁰) *Ibid.*, p. 229 și urm. ¹¹) *Doc. agrare*, I, p. 319, Giurescu, *Material* (indice). ¹²) *St. doc.*, V, p. 631—632, Ionașcu, *Documente*, p. 136—137 și *Doc. agrare*, I, p. 403.

GORGAN (din Criva) ¹, rudă cu Matei Basarab; = Stana din Brîncoveni, sora lui Preda Brîncoveanu ², nepoata de vară a lui Matei Basarab și nepoata lui Ivașco vor. din Golești ³; fostă soție a lui Fota post.

M. stol. 1616 oct. 3—1618 mai 18; *pîrc. H. (Mold.)* 1621 mart. 20—30; spăt. (?) 1621 sept. 20 ⁴; m. *pah. (Ț. Rom.)* 1623 iun. 15

— oct. 8; pah. (fost) 1624 mart. 10; f. m. stol. 1625 aug. 23; *m. spăt. (Mold.)* 1624 oct. 24—1625 dec. 22; spăt. (fost) (Ț. Rom.) 1626 iul. 15; f. m. vor. (?) 1627 mai 15; *m. spăt. 1628 febr. 3—iul. 6.* Închis de Alexandru Iliăș⁵; f. m. spăt. 1629 mart. 20—1630 iul. 25. Pribeag în Trans. cu Matei Basarab (toamna 1630) în timpul domniei lui Leon vodă⁶, care-i confiscă averea⁷. Ucis de Alexandru Iliăș, în Mold. (1632)⁸ (fuseseră trimis acolo de Matei Basarab să facă pace). Fiica sa vitregă, Vișa, = Stroe Leurdeanu m. vor.⁹

¹) *St. doc.*, V, p. 631—632, Ionașcu, *Documente*, p. 136—137 și Florescu, *Divanele*, p. 88. ²) *Doc.*: 1629 mai 15, 1638 ian. 23, 1668 nov. 20 etc. (ASB, Mitr., CIX/7 și 8, CLXVIII/14). V. și *Gen. doc.*, II, p. 325 și urm. În *Istoria*, p. 99, se spune că era cumnat cu Matei Basarab. ³) *Doc.* 1629 sept. 10 (ASB, Mitr., CLVII/146). V. și DRH, XXI—XXII, indice. ⁴) La 1621 mart. 13 este amintit în Mold. un boier Gorgan m. vor. ț. sus (el să fie?) și pirc. R. (1624 nov. 12). ⁵) *Doc.* 1630 ian. 10 (ASB, Mitr., CLVII/147). ⁶) *Istoria*, p. 96, *St. doc.*, IV, p. 19 și Veress, IX, p. 314. ⁷) *Doc.* 1630 nov. 18 (Acad., XLII/60). ⁸) *Istoria*, p. 99, *Istoriile*, p. 93. Aci se afirmă că a fost ucis în iul. 1632. La 1632 mart. 11 el se afla încă în Trans. cu Matei Basarab (Acad., Foto, VI/3). ⁹) *Doc.* 1670 febr. 9 (ASB, Mitr., CIX/14).

GRAMA (din Cepturi) = Vișa¹ și cu Aviana, sora lui Tănase pah. din Bărbătești și a lui Stoichiță post.² Pit. 1619 febr. 9; slug. 1626 mai 22; cluc. 1628 apr. 20 — oct. 10; slug. 1629 ian. 22; *m. pit. 1630 mart. 3—1631 dec.*; f. pit. (și pit.) 1632 febr. 13—1647 nov. 4; *m. pit. (în sfat) 1632 apr. 20.*

¹) *Doc.* 1636 ian. 14 (ASB, m-rea C-lung, XIII/2). ²) *Doc.* 1638 febr. 21 (ASB, AN, CXI/35). În aceeași vreme există și în Mold. un dregător cu numele de Grama.

GRĂDIȘTEANU BUNEA-VÎLCU¹ (Bunea din Grădiște)², fiul lui Vîlcu log. din Orbeasca și al Mariei³; fiul vitreg al lui Dumitru Zemțea vor. din Mogoșești⁴; = Stoica, fiica lui Paraschiva din Drăghinești m. log.⁵ și apoi cu Grăjdana, fiica lui Miho Racotă m. ban, fostă soție a lui Buzinca din Rădulești m. com.⁶ Rudă prin alianță cu Socol Cornățeanu m. cluc., Dumitru Dudescu m. vor. și Condilo m. post. din Albești. Fără titlu 1620 febr. 2; log. 1622 nov. 12—1623 sept. 3; fără titlu 1623 dec. 3; log. de vist. 1628 iul. 6—1635 sept. 8; log. 1629 mart. 20—1636 ian. 15 (apare alternativ cu aceste două titluri, ca martor cu marii boieri la diverse vânzări); vist. II 1638 mai 8—1641 ian. 20; vist. și f. vist. II 1642 mai 6—1647 oct. 29 (apare foarte des cu acest titlu, cu prilejul numeroaselor sale

achiziții de ocine); *m. slug.* 1648 iun. 6—1652 aug. 1; *m. stol.* 1653 ian. 26—mai 12; *m. vist.* 1653 iun. 11—1655 febr. 15⁷; f. m. vist. (și vist.) 1655 oct. 16—1658 ian. 15. Trimis în solie la Brașov de Constantin Șerban (1657)⁸. Ctitorul bis. din Grădiștea-Vlașca (1657), unde își avea casele și „temeiul”⁹ și unde a fost probabil □, și al schitului Bunea (1654).

În afară de Vilcu, Grigore și Nica — ajuși și ei mari dregători, caz rar întâlnit în sec. XVII — a mai avut un fiu, Mihalache, care nu a urcat treptele unor dregătorii mai înalte¹⁰ și o fiică, Anca, = Ianache spăt., fiul lui Socol Cornățeanu m. cluc.¹¹.

¹) Semnează Bunea Vilcu (RIR, 1945, p. 28). ²) Doc. 1645 aug. 22 (Acad., CCCXCI/52). ³) Doc.: 1620 febr. 2, 1638 aug. 20, 1639 oct. 20 (DIR, XVII/3, p. 469, ASB, Mitr., L/12, CXXXI/11). ⁴) DRH, XXI, p. 303 și Filitti, *Arhiva*, p. 212. ⁵) Doc. 1634 oct. 31, 1636 iun. 23 și aug. 5 (Acad., CLXXXI/88 și ASB, Glavacioc, XXXIV/123, Mitr., CCCLVII/3). V. și DRH, XXI—XXII (indice Bunea). ⁶) Doc.: 1650 ian. 5, 1654 iun. 25, 1669 aug. 30 (Acad., CIX/9, MIB, nr. 26862, 26911 și Filitti, *Arhiva*, p. 219). Grăjdana a fost mama vitregă („mașteră”) a fiilor lui Bunea (Filitti, *Arhiva*, p. 227). ⁷) Pentru averea sa importantă cumpărată ca m. vist. (în valoare de 5 000 de galbeni) v. doc. din febr. 1657 (Acad., Suluri nr. 5). ⁸) *Quellen*, VI, p. 57. ⁹) Filitti, *Arhiva*, p. 224. ¹⁰) Doc. 1658 iun. 8 (ASB, Mitr., LXXXVIII/12). ¹¹) Doc. 1654 febr. 25 (Filitti, *Arhiva*, p. 218 și *Gen. doc.*, I, p. 32). Despre fam. Grădișteanu v. și: Lecca, *Familiiile boieresti*, p. 260—262; *St. doc.*, VIII, p. L—LI; Filitti, *Arhiva*, p. 215 și urm. (doc.); Brătulescu V., *Bis. din Grădiștea—Vlașca* (BCMI, 1924, p. 174—176); Ionescu D., *Satul și bis. din Grădiștea—Vlașca* („Anuarul Școlii normale din Grădiștea—Vlașca”, 1919—1930, p. 3—11); MO, 1957, nr. 11—12, p. 835—836.

GRĂDIȘTEANU VILCU (Mogoșescu, din Mogoșești)¹, fiul lui Bunea-Vilcu G. m. vist.²; frate cu Grigore și Nica G.; = Ilinca și cu Marica, fiica lui Radu Dudescu log., care era fiul lui Dumitru D. m. vor.³; rudă cu boierii Rudeni și socrul lui Mihai Cantacuzino m. spăt.

Log. 1651 nov. 30—1663 apr. 5 (apare foarte des cu acest titlu, uneori alături de marii boieri); log. II 1664 ian. 8—aug. 30; log. (fost) 1665 iun. 19—1668 nov. 30; *m. slug.* 1669 apr. 23—1670 mart. 25; *m. pah.* 1670 apr. 11—1672 ian. 4; f. m. pah. 1672 mai 10—1673 apr. 21; *m. vor.* 1674 ian. 3—mart. 28; *m. vist.* 1674 apr. 29—1675 sept. 22; is. sc. Buc. 1674 iun. 30—iul. 28⁴, 1675 mai 11—sept. 9⁵; *m. vor.* 1675 oct. 4—1677 dec. 30; is. sc. Buc. 1676 iun. 20—oct. 21⁶ și vara anului 1677⁷; f. m. vor. 1678 febr. 9—1679 dec. 12. A fost închis și ucis „cu multe cazane” la m-reă Snagov din porunca domnului Șerban Cantacuzino⁸.

Dintre fiii săi, Vilcu post., Bunea și Matei vătaf de aprozi ⁹, primul și ultimul (numiți și Mogoșescu) au fost serdari. O fiică a sa, Marga, = Mihai Cantacuzino m. spăt. ¹⁰, iar o alta, Safta, = Pană Negoescu m. log. ¹¹, rudă cu Constantin Brîncoveanu.

¹) Așa semnează la 1653 aug. 13 (Acad., CCXCIX/87). ²) Doc.: 1651 nov. 30, 1652 iul. 16 și nov. 30 etc. (ASB, ms. 135, f. 256, Acad., DCXXIII/62 și ASB, Mitr., CXVI/14). ³) Doc. 1652 iul. 16, 1687—1688 (Acad., DCXXIII/62, ASB, Sf. Apostoli, V/7). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 27—28. ⁴) Filitti, *Arhiva*, p. 170, ASB, ms. 256, f. 517. ⁵) MIB, nr. 28445 și ASB, ms. 256, f. 519. V. și Potra, *Documente*, p. 169. ⁶) ASB, Bradu, XVIII/36 și MIB, nr. 1587 D. V. și Acad., CCCLVIII/16 (doc. 1676 dec. 21). ⁷) *St. doc.*, X, p. 159, 160—161, Hurmuzaki, XV/2, p. 1369, Acad., CXLIV/166 și MIB, nr. 30620 (doc. 25 iun.—30 sept. 1677). ⁸) *Istoriile*, p. 173. Despreuciderea lui Vilcu v. și „Relația istorică”, în *Magazin istoric*, V, p. 39 și C. Erbeceanu, *Croniciari greci*, p. 23, unde se afirmă că ar fi fost ucis la Focșani. ⁹) Doc. 1682 apr. 29, 1700 mai 29 (ASB, Mitr., CXXXI/35 și Acad., CCXCIX/62). V. și Potra, *Documente*, p. 261 și *St. doc.*, V, p. 194. ¹⁰) Doc. 1669 sept. 5 (Acad., CCCXCVIII/53). ¹¹) Ionașcu, *Documente*, p. 89. V. și RIR, III, 1933, p. 54—55 și 60—61.

GRĂDIȘTEANU GRIGORE (Grigore din Grădiște), fiul lui Bunea-Vilcu G. m. vist. ¹; frate cu Nica și Vilcu G.; = Stanca, fiica lui Condilo m. post. și a Stancăi din Albești, care era fiica lui Pîrvu Rudeanu log. ².

Log. 1659 ian. 13—1660 apr. 17; fără titlu 1662 dec. 4—1663 febr. 19; log. 1663 apr. 5—1670 iul. 30 (apare foarte des în doc. cu acest titlu); log. II 1670 sept. 3; log. 1670 sept. 17—1675 mart. 16; log. de vist. 1671 oct. 13; f. log. de vist. 1673 apr. 21; cluc. 1675 aug. 13—dec. 1; vist. II 1676 mart. 21—aug. 4; *m. șet.* 1677 febr. 11—iun. 12; f. m. șet. (și șet.) 1678 ian. 21—1679 mai 19; *m. serd.* 1679 dec. 28—1681 dec. 3; *m. log.* 1682 ian. 10—1683 nov. 12; f. m. log. (și log.) 1684 ian. 17—dec. 29. + ante 1685 iun. 15 ³, □ mitropolia din București ⁴. După moartea sa, soția sa declara că a rămas „cu multă datorie”, avînd „mare păs și greu de datornici” ⁵. Ctitorul bis. din Văleni—Argeș. Fiii săi, Matei și Ion, nu au ajuns dregători ⁶. Ion + tînăr ⁷, iar Matei = Marica, fiica lui Radu Dudesca căp. și a Neacșei Băleanu ⁸.

¹) Doc. 1660 apr. 17, 1664 mai 21 etc. (Acad., CCXCIX/105 și CX/153). Uneori semnează Grigore Bunevici (doc. 1666 nov. 28, ASB, Mitr., CLVII/55).

²) Doc.: 1666 febr. 3, febr. 21, 1683 apr. 26, 1687 iun. 19 etc. (Acad., CIX/10, XXXIII/190 și 195, CCXCIX/109). V. și MO, 1963, nr. 7—8, p. 561. ³) ASB, Mitr., CXXVIII/5. ⁴) Doc. 1688 sept. 1 (*ibid.*, CXIX/7). ⁵) *St. doc.*, IV, p. 64—65. ⁶) Doc.: 1685 nov. 16, 1688 mart. 3, 1694 mai 10 (Acad., XXXIII/207, ASB, Trivalea, XX/4 și ms. 477, f. 119 v. — 120). V. și RIR, III, 1933, p. 56—57. ⁷) Doc. cit. din 1688 mart. 3. ⁸) Doc. 1699 ian. 11 (Acad., XLV/116). V. și *St. doc.*, V, p. 488.

GRĂDIȘTEANU NICA (Nica din Grădiște), fiul lui Bunea G. m. vist.¹; frate cu Vilcu și Bunea Grădișteanu².

Post. 1656 sept. 18; slug. 1657 iun. 24; fără titlu 1658 iun. 8; log. 1659 ian. 13—1660 apr. 17; cluc. 1663 apr. 5—1668 iun. 17; ceaș de aprozi 1669 iun. 27—1671 nov. 9; ceaș (fost) 1672 mai 29—1673 apr. 21; *m. arm.* 1674 febr. 11—*ante* 1676 apr. 30; f. m. arm. 1676 apr. 30—1678 apr. 6; *m. slug.* 1679 febr. 7—*iun.* 14; f. m. slug. 1680 ian. 27—1684 apr. 12; arm. (fost) 1680 nov. 7, 1684 mai 21, 1687 ian. 27 (apare alternativ ca f. slug. și arm.).

În afară de Bunea (II), ajuns mare dregător, a mai avut doi fii, Ianache și Constantin post., ce nu au ocupat dregătorii³ și o fiică, Grăjdana, + de mică la 1657⁴. Constantin s-a călugărit sub numele de Clement⁵.

¹) Doc: 1656 sept. 11, 1658 iun. 8, 1665 apr. 4 etc. (ASB, Cozia, XXI/9, Mitr., LXXXVIII/12 și Govora, XXV/23). Semnează Nica Bunevici (doc. 1667 mai 15, MIB, nr. 26925). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 170. ²) Doc. 1663 apr. 5, în care se spune că au avut „dăstul val la împărțeala moșiilor” după moartea tatălui lor (Acad., CCXCIX/165). ³) Doc. 1709 mart. 29 (*Doc. agrare*, I, p. 223). ⁴) BCMI, 1924, p. 174. ⁵) Filitti, *Arhiva*, p. 236. V. și RIR, III, 1933, p. 55.

GRĂDIȘTEANU BUNEA (II), fiul lui Nica G. m. slug.; nepotul lui Bunea G. m. vist.¹; văr cu Preda Pîrșcoveanu², care era vărul lui Constantin Brîncoveanu.

Post. 1682 iun. 12; fără titlu 1682 nov. 26; post. II 1683 febr. 5; log. II 1683 sept. 12—1684 aug. 20; log. (fost) 1685 dec. 28—1686 iun. 20; log. II 1687 mart. 28—1689 mart. 14; log. (fost) 1690 mai 8; fără titlu 1691 mart. 8—apr. 30; log. (fost) 1691 mai 2; fără titlu 1691 nov. 28; f. log. II 1692 mart. 30; *m. arm.* 1692 iun. 26—1700 mai 15. Trimis adeseori în diverse solii la turci de Constantin Brîncoveanu³. *M. com.* 1700 iun. 12—1703 dec. 1; com. (fost) 1704 mai 15—1709 mart. 29; is. Craiovei 1706 aug. 25—1707 sept. 19⁴; *m. vor.* 1714 mart. 4—1715 mart. 15. □ mitropolia din București împreună cu soția (el sau celălalt Bunea?)⁵.

Copii: Șerban și Bălașa = doctorul Dimitrie Nottara⁶.

¹) Doc. 1684 apr. 12, 1688 mart. 25 (ASB, ms. 707, f. 127 v., Iorga, *Doc. Cant.*, p. 111). ²) Filitti, *Arhiva*, p. 172. ³) Greceanu, *Viața*, p. 61, 69, 107, 116. Ca m. com., a fost solul domnului în Mold., la 1700 (*Condica vistieriei*, p. 594). ⁴) AO, 1939, p. 464 și 1941, p. 102 și *St. doc.*, V, p. 130. ⁵) *Inscripții*, I, p. 241. ⁶) Filitti, *Arhiva*, p. 235—236 și 281. V. și o scrisoare a sa către brașoveni în *St. doc.*, X, p. 185.

GRECEANU TUDOR¹ (din Greci-Olt), fiul lui Stan vor. din Greci și al Ancăi, fiica lui Teodosie din Ruda²; = fiica lui Sima sau Simon vist. și log. II și a surorii lui Buzinca m. com.³; cumnat cu Radu Păușescu cluc.⁴, care a fost tatăl lui Tănase Păușescu. Pah. 1665 febr. 7 — 1669 nov. 24; m. căp. de dorobanți 1670 sept. 7—1671 febr. 14; căp. (fost) 1672 iun. 12; *m. șet. 1679 mart. 16—dec. 15*; șet. (fost) 1680 febr. 23—1689 mai 13. S-a călugărit sub numele de Teofil. Ctitorul schitului Greci-Olt. Copii: Dumitrașco⁵, Preda post.⁶ și Radu Izvoranu, care a ajuns mare dregător.

1) Așa semnează la 1667 mai 25, 1670 sept. 7 etc. (Acad., CLVI/7, ASB, Mitr., CXIX/1). 2) Ionașcu, *Olt*, p. 234—235. Stan vor. a fost fiul lui Badea post. din Greci, care a mai avut doi fii, Neagu și Calotă (*ibid.*, p. 244). V. și doc. din 1634 mai 15 (ASB, Bistrița, LXV/1). 3) Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 16. 4) Doc. 1669 nov. 24 (ASB, Sf. Ioan-Buc., II/29). 5) Doc. 1671—1672 (ASB, Brincoveni, XXX/14). 6) Ionașcu, *Olt*, p. 235.

GRECEANU, v. Izvoranu Radu.

(GRECEANU) PAPA DIN GRECI, fiul lui Fiera log. din Bărbulești¹, care era văr cu Radu Buzescu m. cluc.; = Elina, fiica lui Udriște pit., care era fiul lui Badea din Bucșani m. cluc.². Vist. 1602 aug. 20; vist. II 1609 iul. 8; vist. 1610 ian. 10. Sol în Trans. (1610)³. Pleacă cu domnul Radu Șerban în pribegie; la 1614 iul. 20 se află la Tyrnau, ca vist. II⁴, de unde revine în țară. Vist. (fost) 1617 iun. 18—1618 apr. 25; *m. log. 1619 ian. 6—1623 mai 28*. În această calitate, a fost solul lui Gavril Movilă în Trans. (1619 și 1620)⁵. *M. vor. 1623 iun. 2—1624 ian. 12*; vor. (fost) 1624 apr. 21; *m. vor. 1624 mai 14—1628 iun. 21*; f. m. vor. 1628 oct. 28—1629 iul. 27; *m. log. 1629 aug. 15—sept. 16*; f. m. log. 1630 febr. 3—mai 22; f. m. log. (*în sfat*) 1630 aug. 12; *m. log. 1630 nov. 10—1632 iul. 11*. Partizan al lui Leon vodă, ia parte alături de acesta la lupta împotriva boierilor pribegi, conduși de Matei Basarab, din aug. 1631⁶. În sept. 1632, pleacă la Alex. Iliș în Mold., pentru a aduce domn pe Radu Iliș, fiind ucis apoi în lupta de la Plumbuita din oct. 1632⁷. Ctitorul schitului Balamuci-Ilfov, unde se păstrează portretul său și al soției sale. În afară de Drăghici, ajuns și el dregător, a mai avut un fiu, Fota post., care nu a devenit mare dregător⁸ și mai multe fiice: Anca (+ 1628); Ilinca sau Elina = Radu (II) Buzescu m. ban

și Păuna = Preda Brîncoveanu m. vor.⁹ Fam. Greceanu se înrudea deci cu fam. Brîncoveanu, Buzescu și Crețulescu.

1) Doc. 1656 iun. 10 (Acad., Sului nr. 64). Fiera log. din Bărbulești, care era = cu Stana, apare ca martor cu diverși boieri mărunți la 1601 mai 1 (DIR, XVII/1, p. 14).²) DIR, XVII/1, p. 425.³) St. doc., III, p. LXXVIII.⁴) DIR, XVII/2, p. 305 și III, p. 160 și RI, 1930, p. 127. Înainte de a ajunge la Tyrnau, a trecut prin Polonia; la 1611 febr. 13 se afla la Camenița, unde ajunsese după ce „au venit Batăr Gabăr, voevoda Ardealului, de au scos pre măria sa, pre Radul vodă, den țara muntenească” (DIR, A, XVII/3, p. 6—7). V. și Veress, VIII, p. 276—277, unde se spune că a fost trimis de fostul domn ca sol în Polonia și Trans. V. și *ibid.*, IX, p. 8—10, 49, *Quellen*, V, p. 215 și *Socotelile Brașovului*, p. 10.⁵) I. Lupaș, *Doc. transilvănene*, p. 155, 162 și St. doc., III, p. CXXXXIX.⁶) Doc. 1631 sept. (ASB, Radu vodă, XXXIX/10).⁷) *Istoria*, p. 101 și 103, *Istoriile*, p. 95. V. și sigiliul său ca m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 159.⁸) Doc. 1642 mai 10 și 1643 mai 25 (Acad., LXXV/121 și ASB, ms. 129, f. 81).⁹) Despre el v.: Greceanu Șt. D., *Istoricul unei bătrîne moșii boierești: Grecii*, Buc., 1910 și Lecca, *Familiile boierești*, p. 263—265.

GRECEANU DRĂGHICI (Drăghicean), fiul lui Papa din Greci m. log.¹; ginerele lui Vintilă Corbeanu m. vor.²; cumnat cu Teodosie Corbeanu m. ban.

Grămatic 1620 sept. 19 (scrie hrisoave cînd tatăl său era m. log.); log. 1621 febr. 8; spăt. 1630 mai 22 — 1646 apr. 24. Fiind fiul dușmanului lui Matei Basarab, acesta l-a ținut departe de dragătoriile înalte. Vist. II³ 1651 apr. 23—1654 iun. 30; *m. slug. 1655 ian. 10—16*. Ucis de slujitorii răsculați (1655)⁴.

Copii: Papa, devenit m. vist., Vintilă post. și căp., Mihai spăt. și cluc. și Constantin post.⁵ Vintilă = Ancuța, care era cumnata lui Alexandru Alexeanu⁶, iar Mihai = fiica lui Iordache vor. din Cozlegi⁷. Vintilă căp. — mort înainte de 1631 nov. 9 — a avut mai mulți fii: Negoită, Drăghici și Diicu⁸, iar Constantin a fost tatăl lui Papa (III) Greceanu⁹ care a ajuns arm. II. O fiică a lui Drăghici slug., Ilina, = Matei post., fiul lui Hrizea din Bogdănei m. spăt.¹⁰, iar o alta, Dumitrana, = Pîrvu Rudeanu.

1) Doc. 1620 sept. 19, 1635 febr. 1 (DIR, XVII/3, p. 589, ASB, ep. Rîmnic, XLVI/2). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 216.²) Doc.: 1630 mai 22, 1642 mai 10, 1643 mai 25 (ASB, D-lemn, IV/12, Acad., LXXV/121, ASB, ms. 129, f. 81). V. și *Istoria*, p. 121.³) V. doc. 1652 apr. 26, în care Drăghici II vist. apare alături de Drăghici Cantacuzino slug. (Acad., CXLI 110).⁴) *Istoria*, p. 121.⁵) Doc.: 1657 dec. 22, 1673 iun. 5 și 1700 mart. 10 (Acad., XLIV/44, CDLXXXVII/67 și ASB, ms. 705, f. 243—244). Ei își spun nepoții lui Vintilă vor.⁶) Doc. 1671 nov. 9 (ASB, Dep. Pappazoglu, X/24).⁷) Doc. 1670 iun. 10 (ASB, Mitru., LXV/21).⁸) Doc. cit. din 1671 nov. 9 și 1700 mart. 10.⁹) Doc. cit. din 1700 mart. 10.¹⁰) Doc. 1674 iun. 25 (Acad., CDXCIX/7).

GRECEANU PAPA (II) (din Greci), fiul lui Drăghici G. vist.¹; nepotul de fiu al lui Papa din Greci m. log.; = Evda, fiica lui Dumitrașco Filipescu m. stol.²; cumnat cu Pană Filipescu m. spăt.

Fără titlu 1652 aug. 5; ceaș de aprozi <1655—1656>—1659 iun. 8; cluc. 1659 iul. 22; m. slug. 1660 mart. 8—1662 febr. 8; 1663 apr. 1—apr. 28; m. com. 1663 dec. 28—1665 aug. 30; f. m. com. 1666 febr. 3—apr. 14; m. com. 1668 ian. 31—1669 oct. 31; m. vist. 1669 nov. 14—1672 ian. 5; vist. și f. m. vist. 1672 mai 10—1673 dec. 22³; m. vist. 1674 ian. 3—mart. 28; f. m. vist. 1674 iun. 2—dec. 21; a fost ucis de Gheorghe Duca (1674)⁴. Copii: Șerban, care a devenit și el mare dregător în sec. XVIII (la 1713 era vist. III), Constantin, Pană⁵ și Ilinca = Șerban (numit și el Greceanu) m. vist. (din Greci—Vlașca).

¹) Doc.: 1652 aug. 5, 1655—1656, 1656 mart. 3, sept. 18 (ASB, Mit., CI/2, CXLII/10, Brincoveni, XLVII/22 și Cozia, XXI/2). ²) Doc. 1688 mai 12 (ASB, Cotroceni, XXIII/7). ³) În aceeași vreme exista și un Papa m. slug. (foarte probabil Buicescu). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 24—25. ⁴) *Istoriile*, p. 162. ⁵) Doc. cit. din 1688 mai 12. V. și Doc. agrare, I, p. 254 și Ionașcu, *Documente*, p. 36.

GRECEANU ȘERBAN (Dragomirescu) = Ilinca, fiica lui Papa Greceanu m. vist.¹; frate cu Radu Greceanu m. log. și cronicarul lui Constantin Brîncoveanu voievod².

Log. 1678 sept. 6. Trimis de Constantin Brîncoveanu în solie la imperiali (1689)³; log. II 1691 febr. 14—1694 ian. 2; m. vist. 1694 ian. 18—1703 dec. 1. Is. sc. Buc. 1695 iun. 20⁴, 1700 ian. 22⁵. M. log. 1704 mart. 17—1710 mart. 17. Ctitorul bis. din Dragomirești—Dîmbovița (1701).

¹) *Inscripții Buc.*, p. 639 și doc. 1699 iun. 20, 1700 mart. 10 (Acad., CLVI/19 și ASB, ms. 705, f. 243—244). ²) Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 25 (doc. 1700 mart. 3). Despre cei doi frați — fiii unui mic proprietar din Greci—Dîmbovița—v. I. C. Filitti, *Cine erau frații cărturari Radu și Șerban Greceanu* (RIR, IV, 1934, p. 65—70). În aceeași vreme mai există un Șerban Greceanu — fiul lui Papa vist. și cumnat cu acest Șerban Greceanu — care a fost spăt. II și vist. III și a ajuns mare dregător la începutul sec. XVIII. ³) Hurmuzaki, V/1, p. 308. ⁴) ASB, AN, CXVII/70 și Greceanu, *Viața*, p. 69. ⁵) ASB, ep. Argeș, LI/18.

GRIGORE, v. Grădișteanu Grigore.

GRIGORE (GLIGORIE) DIN POIANA — Dîmbovița (și din Săteni)¹; = Cherana, sora lui Iorga din Stănțești² și cu Neaga din Poiana. M. com. 1604 apr. 12—1610 ian. 21; com. (fost)

1611 sept. 8³; *m. com.* 1616 oct. 3—1617 oct. 20; *f. m. com.* 1618 ian. 18—1620 mart. 25; *m. com.* 1618 nov. 13—1619 dec. 31⁴; *f. m. com.* (și *com.*) 1621 nov. 1—1627 aug. 1; *m. com.* 1627 oct. 20—nov. 3; *f. m. com.* (și *com.*) 1628 mart. 18—1632 iul. 2 (amintit foarte adesea cu acest titlu, ca martor în diverse zapise cu marii boieri). *F. m. com.* (în *sfat*) 1632 apr. 20. Trimis de Matei Basarab ca sol în Trans., cu Ivașco Băleanu și „vlădica” (1632)⁵. *M. vist.* 1633 mart. 15—1634 apr. 29; *m. log.* 1634 mai 6—1639 dec. 11; din nou sol în Trans. cu mai mulți boieri (1638 și 1639)⁶; *f. m. log.* 1640 ian. 28—dec. 3; *m. log.* 1641 ian. 8—iul. 9. + ante 1642 ian. 25, după o activitate îndelungată de 37 de ani, lucru rar în această vreme; □ mitropolia din Țîrgoviște⁷. A avut două fiice, Ancuța⁸ și Ilina, + 1607, □ bis. Stelea din Țîrgoviște⁹.

¹) La <1633> sept. 18 i se spune din Poiana (ASB, AN, LXXXVIII/3)• iar la 1646 apr. 20 din Săteni, fiind văr cu boierii de aici. ²) Doc. <1633> mai 16, 1642 ian. 25 (ASB, Mitr., CCCXX/4, XCIII/18). V. și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 212. ³) După cum rezultă dintr-o scrisoare a regelui Matias al II-lea din 1612, la această dată era considerat unul din boierii rămași credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). ⁴) În doc. din 1642 ian. 28 se spune că a fost *m. com.* la 7131 (1622—1623); v. și DRH, XXI—XXII, indice. ⁵) *St. doc.*, IX, p. 16. ⁶) *St. doc.*, III, p. CXCH. ⁷) Doc. cit. din 1642 ian. 25. ⁸) Același doc. și doc. din <1622—1623> (DIR, XVII/4, p. 191—192). ⁹) *St. doc.*, XV, p. 372.

HERĂSCU, v. Năsturel.

HRIZEA DIN BĂLTENI (probabil și din Dobroești)¹, de origine necunoscută; = Vlada, fiica lui Gripeiu post.² și apoi cu Gherghina, fiica lui jupan Nan, care a devenit apoi soția lui Ghiorma Alexeanu *m. ban*³. Rudă cu Aslan *m. vor.*

Fără titlu 1608 iun. 23; *log.* 1610 mai 4—1621 ian. 27; *is. sc.* Craiovei, 1617 apr. 25⁴; *m. vist.* 1621 sept. 1—1623 oct. 8; *m. vist. (Mold.)* 1624 mart. 15—1625 dec. 22⁵; împreună cu Trufanda post., a adus la București trupul lui Radu Mihnea, mort în Mold. (1626)⁶; *f. m. vist.* (în Ț. Rom.), 1626 apr. 29; *m. log.* 1626 mai 19—1628 iun. 21⁷. Ca *m. log.*, sol în Trans. la Gabriel Bethlen (1627)⁸. *M. vor.* 1628 iun. 23—1632 iul. 11⁹. Pleacă cu Alexandru Iliăș în Mold., fiind contra lui Matei Basarab (sept. 1632)¹⁰; după lupta de la Plumbuita, fuge în Mold.¹¹, de unde revine și se împacă cu noul domn. *F. m. vor.* 1633 iul. 15—dec. 15. În relații foarte bune cu Ivașco Băleanu *m. vor.*, de care îl lega „dragoste și frăție” din tinerețe¹². *M. ban* 1634 ian. 6 — 1637 dec. 13. Folosit

de Matei Basarab în diverse solii în Trans. și la Țarigrad ¹³; f. m. ban (și ban) 1638 ian. 12 — apr. 20; *m. vor.* 1638 aug. 20 — 1641 nov. 23; f. m. vor. 1642 iul. 28. Își face diata la 1642 iul. 26 — când era pe moarte — cerînd să fie □ la m-rea Radu vodă ¹⁴, unde a și fost □ ¹⁵. Ctitorul schitului Bălteni-Ilfov (1626).

Fiul său, Udrea (Udricea) com. II, = Alexandra, fiica lui Petru cluc., care era fiul lui Aslan m. vor., a rămas „cu multă datorie și nevoie după cap” și nu a mai ajuns la dregătorii mai mari ¹⁶. O fiică a lui Hrizea, Alexandra, = Dumitrașco m. vist. din Bogdănei ¹⁷. Se pare că Hrizea a mai avut un fiu, Apostol, care s-a stabilit în Trans. unde a fost negustor.

¹⁾ După părerea lui D. Pleșia. ²⁾ DIR, XVII/1, p. 329 (acest Hrizea amintit aici e — după părerea lui D. Pleșia — viitorul m. vor. Hrizea). V. și DRH, XXI—XXII, indice. ³⁾ Doc. 1631 apr. 28 și 1658 iul. 6 (ASB, Copii, V/3079 și Radu vodă, XXXIX/28). În primul doc. este amintit Nan „socrul vornicului”. La 1660 mart. 15 — după moartea lui Ghiorma banul — își spunea Gherghina băneasa (*ibid.*, XXXIX/29). ⁴⁾ DIR, XVII/3, p. 123.

⁵⁾ La 1625 nov. 18 se afla la Hirlău ca m. vist. al lui Radu Mihnea, domn care l-a ridicat, de altfel, în dregătorie (DIR, XVII/4, p. 571). ⁶⁾ Costin, p. 92. ⁷⁾ Amintit adeseori și în *Socotelile Brașovului*, p. 64, 65, *passim*.

⁸⁾ Doc. 1627 oct. 20 (ASB, Radu vodă, XVI/10). ⁹⁾ În această calitate, a luat mită două sate de la Preda cluc. Bîrșescu, pentru a-i face o judecată favorabilă („Studii”, VIII, 1955, nr. 4, p. 107). ¹⁰⁾ *Istoria*, p. 101. V. și doc. din 1631 sept. 1, din care rezultă că a fost alături de Leon vodă în lupta din „șesul Bucureștilor” (ASB, Radu vodă, XXXIX/10). ¹¹⁾ *Istoria*, p. 103 și *Istoriile*, p. 95—96. V. și doc. din 1635 mai 3 (ASB, ms. 479, f. 212—213). ¹²⁾ Doc. 1634 sept. 12 (MIB, ms. 27654, f. 50—52). ¹³⁾ *St. doc.*, IV, p. 24, 218, 221, CCI. V. și o scrisoare a sa din 1640 nov. 24 către Paul Bornemisza, din care rezultă că a fost „toată vara... la clădirea cetății Giurgiului” (Veress, X, p. 80—81). ¹⁴⁾ ASB, Radu vodă, IV/48. V. și doc. din 1642 nov. 11, unde se spune că zăcea de o „boală foarte grea” cînd și-a făcut diata (*ibid.*, IV/46). ¹⁵⁾ *Ibid.*, XXXIX/16. ¹⁶⁾ Doc: 1642 nov. 2, 1643 mart. 1, 1644 febr. 26, 1653 febr. 10 etc. (MIB, nr. 13758, ASB, Copii sub dată, Radu vodă, XXXIX/18 și Cotroceni, VI/10). ¹⁷⁾ Doc., 1648 iul. 10 (ASB, Peceți nr. 63).

Despre Hrizea și rolul său politic v.: Popescu—Bejenaru, *Schitul Bălteni din Codrul Vlăsiei*, Buc., 1912; Iorga N., *Studii de istorie și de istorie literară* (LAR, IV, 1900, p. 401—404); AO, 1929, p. 405—406.

HRIZEA DIN BOGDĂNEI (Hrizică), fiul lui Dumitrașco din Bogdănei m. vist. ¹ și al Alexandrei, care era fiica lui Hrizea din Bălteni m. vor. ²; rudă cu familia Năsturel și prin aceștia cu Matei Basarab; = fiica lui Dragomir pah. din Deleni ³.

Post. II 1642 mai 11; cluc. II 1643 ian. 9; cluc. (fost?) 1645 mart. 5; căp. (?) 1650 mart. 3; *m. pah.* 1651 febr. 23 — 1653 iun. 11; *m. spăt.* 1654 apr. 25 — dec. 29; *m. pah.* 1655 ian. 8—mai 11. Ales domn de slujitorii răsculați la 1655 ⁴. Prins după bătălia de

la Șoplea, a fost trimis în Trans., de unde a reușit să fugă, venind cu oaste în țară. Învins la Tîrgul Bengăi de oastea lui Constantin Șerban, a fost tras pe roată la 8 sept. 1657⁵.

Fiii săi: Barbu căp., Stoica spăt. și Matei post. = Ilina, fiica lui Drăghici Greceanu vist., nu au mai ajuns mari dregători⁶. Nici fiul lui Barbu, Iordache, nu a devenit dregător, fiind □ m-reă Radu vodă din București, înainte de 1681 apr. 3, lângă oasele „moșilor” săi⁷. O fiică a lui Hrizea spăt., Ilina, = Ivan Rudeanu spăt., □ în aceeași mănăstire, alături de fiul ei, Nicolae⁸. Fiii lui Hrizea erau verii lui Radu Năsturel banul, fiul lui Udriște⁹. O altă fiică a lui Hrizea, Aspra, = Gavrilaşco din Rîfov¹⁰.

¹) Doc. 1643 ian. 9 (ASB, Radu vodă, XXIX/4). V. și LAR, IV, 1900, p. 406—407. ²) Doc. 1648 iul. 2 (ASB, Peciți nr. 63). ³) Ionașcu, *Olt*, p. 263. ⁴) *Istoria*, p. 125. V. și *St. doc.*, IV, p. 36—37, Costin, p. 36. Autorul *Istoriei Țării Românești* nu are dreptate cînd afirmă că domnul Constantin Șerban l-a ridicat la dregătorii dintr-o situație modestă, deoarece Hrizea era fiu și nepot de mari dregători. ⁵) *Istoria*, p. 128. Despre ducerea lui Hrizea în Trans., unde Gheorghe Rákóczy i-a cerut 100 000 de ducați pentru răscumpărare, fuga lui din temnița cu ajutorul seimenilor, revenirea lui în Ț. Rom., popularitatea de care se bucura aci, prinderea sa prin trădarea unui boier la care găzduise și spînzurarea sa v. Kraus, p. 183, 202—204 și L. Demeny, L. Demeny și N. Stoicescu, *Răscoala slujitorilor sau răscoala populară? 1655 Țara Românească*, Buc., 1968. ⁶) Doc.: 1664—1665, 1669 ian. 12, 1699 dec. 16 (ASB, ms. 454, f. 101 v., ep. Rimnic, LIX/20, MIB, nr. 27342). În primul doc., păstrat în copie, cei doi numesc strămoș pe bunicul lor Hrizea. ⁷) Doc. 1681 apr. 3 (ASB, Radu vodă, XVII/13). ⁸) Doc. 1670 mai 18, 1681 iun. 5 (*ibid.*, VII/11 și Mit., XXIV/2). ⁹) Doc. 1672 iun. 3 (Acad., CDXVIII/20). ¹⁰) Doc. 1688 febr. 12 (ASB, Radu vodă, XXXIX/48).

HRIZEA KARYDI DIN POPEȘTI (Ilfov) fiul lui Gheorghe Karydis vist. din Popești¹; ginerele lui Gheorghe Băleanu m. ban²; nepotul lui Radu Staico Popescu vor., a cărei soră, Sofica, a fost mama lui Hrizea.

Post. 1659 aug. 26; vist. 1661 sept. 4; log. 1665 apr. 26—1667 aug. 10; vist. II 1668 mai 24—1669 ian. 20; *m. vist.* 1669 apr. 22—oct. 31. Scos din dregătorie, ca dușman al Cantacuzinilor, de Antonie vodă din Popești³. Vist. (fost) 1669 nov. 14—1671 nov. 11. Susține revenirea la tron a lui Grigore Ghica (1672)⁴; *m. vist.* 1672 ian. 20—1673 aug. Fuge în Trans. la venirea pe tron a lui Gh. Duca (dec. 1673)⁵. Chemat de domn, revine în țară⁶; f. m. vist. 1675 ian. 18—febr. 8; *m. vist.* 1675 oct. 4—1679 nov. 13. Caimacam al lui Gheorghe Duca cu alți doi boieri (vara 1675)⁷. Is. sc. Buc. 1676 iun. 20—oct. 21⁸ și vara 1677⁹. Caimacam-is. de scaun al lui Șerban Cantacuzino, după numirea acestuia ca

domn, pînă la venirea lui în țară¹⁰. Is. sc. Buc., 1679 aug. 9¹¹. *M. vor. ț. jos 1679 nov. 13—1680 mart. 6* (funcție creată de Șerban Cantacuzino pentru el); f. m. vor. 1680 apr. 17—23; *m. vor. ț. jos 1680 mai 13—23*. Închis de Șerban vodă Cantacuzino, care-i ia banii și-l ucide¹² + ante 1680 iul. 13¹³. Fiii săi renunță la averea lăsată, care nu ajungea pentru plata datoriilor¹⁴. Deși a fost m. vor., urmașii săi îi spun Hrizea vist. Ctitorul bis. din Popești—Rumâni, azi în orașul București (1676)¹⁵.

În afară de Radu Popescu cronicarul, ajuns mare dregător în sec. XVIII, a mai avut un fiu, Gheorghe post., = Stanca, fiica lui Preda Tatomirescu (Filișanu) vist., care a ajuns la mari dregătorii¹⁶ și o fiică = Pîrvu Fărcașanu log.

¹⁾ Doc. 1665 apr. 26, 1668 nov. 15 etc. (Acad., DCXXIV/12, ASB, Mit., XXXII/7). ²⁾ *Istoria*, p. 163, 170. ³⁾ *Istoria*, p. 163 și *Istoriile*, p. 142. ⁴⁾ *Istoria*, p. 168. ⁵⁾ *Istoria*, p. 170 și doc. 1673 dec. 4 (Acad., Foto, VI/23). V. și *St. doc.*, IX, p. 20—24 și Veress, XI, p. 165—168. ⁶⁾ *Istoria*, p. 171 și *Istoriile*, p. 161—162. ⁷⁾ *Istoriile*, p. 168. ⁸⁾ ASB, Bradu, XVIII/36 și MIB, nr. 1587 D. V. și Acad., CCCLVIII/16 (doc. 1676 dec. 21). ⁹⁾ *St. doc.*, X, p. 159, 160—161, Hurmuzaki, XV/2, p. 1369, Acad., CXLIV/166. ¹⁰⁾ *Istoriile*, p. 172. ¹¹⁾ Iorga, *Doc. Cant.*, p. 99. ¹²⁾ *Istoriile*, p. 174—175. V. și doc. din 1700 iun. 7, în care se spune că Hrizea „a căzut la mare nevoie de către domnie” (ASB, Mit., CLXV/2). La 1716 apr. 30, Mihai Cantacuzino f. m. spăt. recunoștea că viața lui Hrizea a fost curmată „fără de dreptate... și toată casa i s-au pustiit”. („Arh. gen.”, II, 1913, p. 192). Despre chinuirea și uciderea sa v. și „Relația istorică” în *Mag. istoric*, V, p. 39—40. ¹³⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 171—172. V. și doc. din 1680 aug. 2 (ASB, Mit., XXVII/14). ¹⁴⁾ Doc. 1696 ian. 7 (ASB, ms. 705, f. 92 v. — 94). ¹⁵⁾ *Inscripții Buc.*, p. 341—342. ¹⁶⁾ Doc. 1693 mart. 24, 1700 iun. 2 (ASB, AN, CXVII/67, ms. 705, f. 256 v. — 257 și *Doc. agrare*, I, p. 177). Despre Hrizea și fiul său Radu Popescu v. bibliografia de la Radu Popescu; v., de asemenea, Z<otta> Sever, *Documente relative la Hrizea vistierul și la moșia Dobreni* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 187—205), unde se dă și o spiță a neamului.

IAMANDI, grec; = Chița¹. *M. cluc. de arie 1692 febr. 20; m. port. (același?) 1695 iul. 28—dec. 14*. Folosit de Constantin Brîncoveanu în diverse misiuni la turci². O fiică a sa = Gheorghită Totoescu m. căp. de lefegii; familia sa a ctitorit bis. Sf. Nicolae din mahalaua Popescului din București³.

¹⁾ Potra, *Documente*, p. 280. ²⁾ Greceanu, *Viata*, p. 65. ³⁾ Potra, *Documente*, p. 280.

IANACHE HARTOFILAX (Ioan Cariofil), grec¹, fiul lui Matei Cariofil din Cydonia. *M. vist. 1666 ian. 14—1668 nov. 20*. După domnia lui Radu Leon, s-a întors la Constantinopol, unde a fost

mare hartofilax al patriarhiei. Ca log. al patriarhiei de Constantinopol, vine în țară de mai multe ori, la 1679—1680, 1688, 1692². + la București, □ m-rea Radu vodă (1692)³. A întreținut o bogată corespondență cu domnii Ț. Rom. și Mold. din această vreme.

¹) Semnează grecește (doc. din 1666 mai 10, ASB, Govora, XIII/12).
²) *Istoriile*, p. 186. ³) Filitti, *Arhiva*, p. 256—257. V. despre el: E. Răbiceanu > C., *Efemeridele lui Ioan Cariofil marele logofăt al mării biserici a lui Christos, 1676—1689* (BOR, XVI, 1892, p. 57—80); Năsturel P. Ș., *Contribuții la viața lui Ioan Cariofil în legătură cu biserica românească* (MO, X, 1958, nr. 7—8, p. 511—527).

IANACHE, v. Văcărescu Ianache.

IANĂȘ, v. (Coțofeanu) Ianăș.

IGNATIE (Ignat), fiul Alexandrei din Cîmpulung¹. *Serd.* 1672 sept. 10; *m. șet.* 1674 febr. 11 — 1676 apr. 9; 1680 nov. 2 — dec. 30; *m. med.* (același?) 1682 iun. 26².

¹) *St. doc.*, XV, p. 358 (piatra de mormânt a acesteia, din 1672 sept. 10, unde fiul său este trecut cu titlul de serd. și unde este amintit și Constantin f. com., frate cu Ignatie). ²) La 1695 apr. 5 se spune că Ignat med. = Stanca, mama lui Constantin com. Bărbătescu, și apoi cu Rada (ASB, sc. Ionașcu, II/4).

ILIE DIN COMIȘANI. Com. 1655 ian. 15; *m. arm.* 1667 sept. 5 — 1669 sept. 29; f. m. arm. 1670 iun. 10 — 1671 nov. 18; *m. med.* 1676 ian. 29 — 1678 ian. 15; *m. arm.* (el?) 1678 mai 26; *m. med.* 1679 mai 13 — dec. 15; f. m. med. 1680 apr. 17. Fiul său, Ilie pah., nu a mai ajuns mare dregător¹.

¹) Doc. 1700 mart. 18 (*Doc. agrare*, I, p. 183—184).

ILIE (din Lazuri), ginerele lui Radu Rudeanu post., rudă cu Chircă Rudeanu m. log.¹. Căp. (?) 1661 apr. 16; 1662 oct. 30; m. căp. de dorobanți 1667 aug. 10—1668 mai 10; căp. 1668 sept. 15. De teamă de a nu fi închis de Cantacuzini, fuge, dar revine în țară². *M. șet.* 1671 apr. 18—1673 mai 15. Fuge din nou în Trans. la numirea ca domn a lui Gheorghe Duca (dec. 1673)³, unde rămîne doi ani⁴.

¹) Doc. 1671 ian. 17 (ASB, Radu vodă, XVII/8). ²) *Istoriile*, p. 147—148.
³) *Ibid.*, p. 159. V. și *St. doc.*, IX, p. 20—24 și Veress, XI, p. 165—168.
⁴) *Quellen*, IV, p. 192 (aici i se spune „Ilie Satrar oder Armasch”).

ION DIN PAIA, fiul lui jupan Bodin; = Marina¹. Com. 1599 dec. 15. —1613 apr. 6; slug. 1615 iul. 6—1620 mai 22; f. m. slug. 1620 iun. 1; *m. pah.* 1620 sept. 17—1622 sept. 6. + ante 1623 mai 27², când se împarte averea soției și fiului său, Lațco com. Lațco = Stana din Brădești, sora lui Barbu Brădescu m. pah., cu care a avut doi copii: Armenca = Coruia m. pah., și Preda Păianu post., care nu a ajuns mare dregător³. O fiică a lui Preda, Vilaia din Obedin, = Gheorghe log., a fost mama lui Pătru Obedeanu ajuns mare dregător. Vilaia era nepoata lui Barbu Brădescu m. stol.⁴

¹) Doc. 1623 mai 27 (DIR, XVII/4, p. 277). V. și *Socotelile Brașovului*, p. 26. ²) DIR, XVII/4, p. 277. ³) Doc. 1626 apr. 15, 1655 iul. 20 (DRH, vol. XXI, p. 87—88 și Acad., I/2). ⁴) Doc. 1667 aug. 30 (AO, 1943, p. 104—105).

IORDACHE, v. Cantacuzino Iordache, Pîrșcoveanu-Trufanda Iordache, Ruset Iordache (Mold.).

IORGA (Gheorghie)¹ (Costescu), grec, originar din Agrafta²; = Bălașa, fiica lui Ianache Văcărescu. Ceaș de aprozi 1688; *m. slug.* 1695 nov. 14—1708 mart. 26; caimacam al sc. Buc., ante 1698 oct. 7³. □ mitropolia din Tîrgoviște⁴.

¹) Așa semnează în 1700 apr. 6 (ASB, Hurezi, XXV/8). V. și Potra, *Documente*, p. 236. ²) Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 24. ³) ASB, Mitr., CCLVII/10. ⁴) Drăghiceanu, *op. cit.*, p. 24.

IVAȘCO CEPARUL (din Cepari), fiul lui Stanciu Ceparul log.¹ și al Dobrei, care era fiica lui Teodosie Rudeanu m. log.; = Slamna, fiica lui Dumitrașco Filipescu m. stol.²; cumnat cu Pană Filipescu și cu Chircă Rudeanu și rudă cu Bălenii.

Fără titlu (mic) 1623 nov. 23—1627 iun. 6; post. 1632 apr. 20—1634 iul. 20; cluc. 1635 febr. 1—1636 mai 3; post. <1636—1637>—1644 iun. 9³; cluc. 1645 oct. 7—1650 ian. 1; vătăf de aprozi și post. 1652 iun. 30—1654 mart. 20; *m. arm.* 1654 apr. 23—1657 oct. 8. Solul lui Constantin vodă Șerban în Trans., cu mai mulți boieri (1655). Pleacă în Trans. cu Constantin Șerban⁴, de unde revine apoi; arm. (fost) 1658 iun. 8—1660 mart. 30; *m. pit.* 1660 aug. 2—aug. 25; *m. serd.* 1661 nov. 29—1662 apr. 19; serd. (fost) 1662 dec. 4—1663 mai 9; *m. med.* 1663 iun. 17—1664 ian. 8. + cu prilejul campaniei de la Ujvar (1664)⁵.

Un frate al său, Eftimie, a fost m. pit.; un alt frate, Dumitrașco post., nu a fost dregător⁶. Nici fiii lui Ivașco: Dumitrașco Căză-

nescu, Necula post., Radu și Pîrvu nu au urcat treptele dregătorilor⁷. O fiică a lui Ivașco Ceparul, Marica, = Ivașco (II) Băleanu m. log.⁸; alta, Dobra = Racotă Leca m. spăt.

1) Doc.: 1612 apr. 29, 1623 nov. 23, 1634 iul. 20, <1645 aug. > 23 (DIR, XVII/1, p. 65, IV, p. 354, ASB, Mitr., CLXXIX/2 și BCS, CXIX/1). Dintr-un doc. din 1669 iun. 16 rezultă că Ivașco era nepotul lui Ion agă pe vremea domniei lui Mihnea Turcitul (ASB, Donații, LIX/18). Stanciu log. ar fi fost „prădat” cu 1500 de galbeni de Radu Mihnea (doc. 1634 iul. 20, ASB, Mitr., CLXXIX/2). 2) Doc. 1665 mai 20 (MIB, nr. 26927 și Filitti, *Arhiva*, p. 34). În acest doc. se arată că a mai avut o soție, Voica, „fără de cununie”. 3) În aceeași vreme există și un Ivan Boteanu post. II (1638 ian. 12 — 1641 nov. 10). 4) *St. doc.*, IV, p. 56—57 și CCLXV. 5) *Istoria*, p. 152. V. și doc. din 1669 dec. 13, în care se spune că „mergîndu la Uivar... a perit acolo” (Acad., XCVI/50). 6) Doc. 1636 mai 17, 1639 oct. 20 (Acad., DXCII/200, ASB, Mitr., CXXXI/11). 7) Doc. cit. din 1665 mai 20, 1666 mart. 2, 1673 iun. 26, 1692 ian. 19 (ASB, Mitr., CXXI/5, Govora, XVIII/6 și ms. 721, f. 854 v.). 8) Doc. 1665 mai 20 și iun. 17 (MIB, nr. 26927 și 27234).

IVAȘCO DIN IZVOR, fiul lui Ivan post. din Izvorul de Sus¹; nepotul lui Harvat stol.; = Iana, sora lui Mano m. ban². Post. 1645; slug. 1646; slug. II 1648; m. slug. 1665 ian. 9 — dec. 2; slug. (fost) 1667 ian. 16—1670 iun. 9. Fiul său a fost Preda³.

1) Doc. 1669 iun. 9 (ASB, Mitr., CCLXVI/4). Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 25. 2) Doc. 1670—1671 nov. 25 (ASB, dep. Castrișoiaia, I/25 și Cotroceni, XIV/4). 3) Doc. cit. din 1671 nov. 25. V. și C. Mano, *Doc. fam. Mano*, p. 30.

IZVORANU RADU, fiul lui Tudor șet. din Greci¹; = Maria, fiica lui Drăghici Cantacuzino m. spăt.². Log. 1680 ian. 17³—1684 dec. 29; fără titlu 1687 mart. 10—1689 mai 15; m. pit. 1691 ian. 8 — 1692 febr. 24. Trimis în solie la turci de Constantin Brîncoveanu⁴; f. m. pit. 1692 dec. 8—1694 iun. 8; is. la Ocele Mari, 1693 mai 30⁵; m. stol. 1695 mart. 9 — 1702 iun. 20; is. sc. Buc., 1700 ian. 22⁶, 1700 sept. 11⁷. Is. la repararea cetății Cladova pentru turci⁸. S-a călugărit înainte de moarte sub numele de Rafailă⁹. + la 1703 apr. 11; □ m-rea Sf. Ioan—Grecesc din București¹⁰. A fost probabil ctitorul bis. din Izvoare¹¹. A avut mai mulți copii: Pîrvu, Șerban și Sanda¹² = Ștefan Obedeauu.

1) Ionașcu, *Olt*, p. 235 și *Mag. istoric*, V, p. 139. 2) *Gen. Cant.*, p. 108 și BOR, 1961, nr. 11—12, p. 1061—1062. 3) În această vreme există și un Radu vor. din Izvoare—Vlașca, 1680—1689 (Filitti, *Arhiva*, p. 171—172) și un alt Radu Știrbei din Izvoare, fiul lui Radu Știrbei. 4) Greccanu, *Viața*, p. 61. V. și p. 64, despre slujba făcută turcilor în timpul războiului cu austriacii, la 1695. 5) ASB, Mitr., CLXVI/51. 6) Idem, ep. Argeș, LI/18.

7) *Inscripții Buc.*, p. 421 și BOR, 1961, nr. 11—12, p. 1061. 8) Greceanu, *Viața*, p. 64. 9) Borneanu A., *Carte de hotărnicie a moșiei Poenile*, Buc., 1898, p. 4. 10) ASB, ms. 256, f. 232 v. 11) V. însemnarea din 1700 (RI, 1920, p. 7). 12) *Gen. Cant.*, p. 108.

IZVORANU, v. Știrbei.

JIPA (din Mîrșa și din Drăghinești) = Anca, fiica lui Mihalcea cluc., nepoata de fiu a lui Paraschiva m. log. din Drăghinești ¹. Cluc. 1658 dec. 7; *m. șet. 1665 iul. 18—dec. 1* (același ?); f. m. cluc. (?) 1666 iun. 7. + ante 1670 ian. 19 ²; □ m-rea Radu vodă din București ³. Fiul său, Preda, nu a ocupat dregătorii ⁴, iar o fiică a sa = Matei Comăneanu m. căp., □ m-rea Radu vodă ⁵.

1) Doc. 1668 aug. 26 și 1703 dec. 1 (Filitti, *Arhiva*, p. 98 și *Doc. agrare*, I, p. 199—200). La 1684 ian. 5 Ileana din Petrești, fiica jupaniței Neacșa logofeteasa, declara că ea fusese soția lui Jipa șet. înainte de moarte (Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 6). 2) Doc. 1670 ian. 19 (ASB, Mitr., CCLXXII/1). 3) Doc. 1687 febr. 22 (ASB, Radu vodă. XXVII/6). V. și doc. din 1686 (idem, Bradu, XIV/21). 4) Doc. cit. din 1703 dec. 1. 5) *Inscripții Buc.*, p. 347.

JIVCO = Costina ¹. A fost căp. de dorobanți în timpul domniei lui Mihai Viteazul (1593—1601) ², rămînînd în slujba lui Radu Șerban ca *m. arm. 1603 iul. 25*; agă (în timpul domniei lui Radu Șerban). + ante 1613 mai 12. A avut un fiu, Leca ³.

1) Doc. 1613 mai 12 (DIR, XVII/2, p. 184). 2) AARMSI, s. II, t. XX, p. 468—469. 3) Doc. cit.

KARYDIS, v. Gheorghe Caridi.

LASCARACHE, v. Ruset Lascarache (Mold.).

LECA (din Cătun și din Leurdeni) ¹ = Grăjdana Băleanu, fiica lui Radu B. m. cluc. și sora lui Udrea B. m. ban. ². A slujit pe Mihai Viteazul, care i-a dăruit satul Grozăvești ³. Apropiat al Buzeștilor, împreună cu care scria la 5 nov. 1601, în calitate de com., din Trans. împăratului Rudolf al II-lea ⁴. A luat parte la alegerea ca domn a lui Radu Șerban care l-a făcut *m. post. 1602 aug. 16—1610 dec. 10*. Pleacă cu Radu Șerban în Mold., de unde revine și se „închină” lui Radu Mihnea ⁵; f. m. post. <1612—1613 mai>—1613 febr. 1; *m. spăt. 1614 ian. 7—1616 febr. 24*. Ucis pentru „rea hiclesie” ante 1616 mart. 8, de Radu Mihnea, care îi confiscă averile ⁶. □ m-rea Panaghia, unde era ctitor ⁷.

A murit fără urmași. Nepotul său de frate, Mihai, fiul lui Toma com. din Pătroaia, a fost iuzbașe și căp. de roșii ⁸.

¹) Așa îi spune soția sa la 1636 iun. 25 (Acad., CXXXIII/3). ²) Doc. 1613 febr. 5, 1639 iul. 10 etc. (DIR, XVII/2, p. 147, ASB, dep. Cocorăscu, nr. 37). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 24, nota 2 și *Gen. doc.*, I, p. 265—280. Grăjdana considera pe Badea Izvoranu m. post. drept „moșul” său (*ibid.*, p. 267). ³) Doc. 1615 dec. 7 (DIR, XVII/2, p. 442). ⁴) Veress, VI, p. 471. V. și *ibid.*, VII, p. 216. Probabil că el este Leca com., care apare în sfatul lui Mihai Viteazul la Alba Iulia și Iași la 1600 mart. 25 — iun. 1 și aug. 18 (DIR, XVI/6, p. 389). Omonimul său, Leca (Racotă), era în aceeași vreme agă. Acest Leca, albanez de neam (Szamosközy, p. 159), cerea la 1600 blazon nobiliar lui Pezzen, reprezentantul împăratului (Hurmuzaki, XII, p. 1049—1050). La 1604, com. Leca era solul lui Radu Șerban la Viena (Hurmuzaki, IV/1, p. 374). ⁵) Doc. cit. din 1612 febr. 5. După cum rezultă din scrisoarea regelui Matias II, la 1612 Leca post. se găsea încă printre boierii considerați credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). V. și *Socotelile Brașovului*, p. 9. ⁶) DIR, XVII/3, p. 4—6. V. și C.I. Filitti, *Un document despre Leca spătarul ucis în anul 1616* (AO, 1933, p. 447) și în vol. *Cercetări și doc. privitoare la istoria principatelor române*, Buc., 1935, p. 15—16 și *Gen. doc.*, I, p. 287—288. ⁷) Doc. cit. din 1639 iul. 10. ⁸) Doc.: 1631 apr. 21, 1639 aug. 21, 1643 apr. 10 etc. (Acad., CCXCV/185, ASB, dep. Castrîșoia, I/6 și 8). V. și *Gen. doc.*, I, p. 275.

LECA, v. (Racotă) Leca (sec. XVI și XVII).

LEURDEANU FIERA (din Corbi și din Leurdeni) ¹, fiul lui Drăghici log. din Orăști ²; = Ileana ³ și cu Tudora, fiica lui Mihai din Tîrgșor (mama Marulei, fiica naturală a lui Mihai Viteazul) ⁴.

Grămatic (scrie un hrisov) 1570 iun. 17; log. (scrie hrisoave) 1592 iul. 15 și 1600 mart. 21; log. (slugă domnească și boier) 1605 nov. 16—1615 nov. 14; la 1613 dec. 2 „învață” la alcătuirea unei porunci domnești ⁵; cluc. II 1618 nov. 13—1619 sept. 17; *m. vist. 1620 iun. 1—iul. 22*; f. m. vist. (și vist.) 1621 ian. 20 — 1623 dec. 14; *m. vist. 1624 mai 31—oct. 20*; *m. log. 1624 dec. 29 — 1626 mai 13*; f. m. log. 1626 mai 22; f. m. log. is. de Craiova (în sfat) 1626 mai 31 ⁶—sept. 2; f. m. log. 1626 nov. 10—1628 iun. 15; *m. log. 1628 iun. 23—1629 mart. 30*; f. m. log. 1629 apr. 20. + ante 1629 aug. 15 ⁷.

Copii: Stroe, devenit m. vor., Vintilă, Nedelco și Neagu, care nu au ajuns mari dregători ⁸; Stanca = Balica spăt. din Breasta ⁹, iar o alta = Radu Dudescu log., fiul lui Dumitru Dudescu m. vor. ¹⁰.

¹) Doc. 1605 nov. 16, prin care i se întăresc ocine la Leurdeni (DIR, XVII 1, p. 201). ²) Informație de la D. Pleșia. ³) Doc. cit. din 1605 nov. 16. V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 20. N. Iorga credea că de la Fiera coboară Fierăștii munteni (*St. doc.*, V, p. 710). V. și RIAF, vol. X, 1909, p. 15—20.

⁴) Doc. 1615 nov. 14, în care se spune că Tudora cumpărase un sat

în vremea domniei lui Mihai Viteazul (DIR, XVII/2, p. 440). G. D. Florescu a arătat că soția lui Fiera log. a fost mama Marulei, devenită soția lui Socol Cornățeanu (*Cîteva neamuri*, p. 20–21). ⁵⁾ În această vreme mai există un Fiera log. (din Bărbulești), astfel încît este greu de făcut o deosebire netă între ei cînd apar doar cu numele de Fiera. Unul din acești doi Fiera (probabil Leurdeanu) solicita la 1603 febr. 10, alături de alți boieri favorabili Movileștilor, protecția regelui polon (Hurmuzaki, S. II/2, p. 265). ⁶⁾ DRH, XXI, p. 148. V. și vol. XXI–XXII, indice (Fiera). ⁷⁾ MIB, nr. 1763. ⁸⁾ Doc. cit. din 1629 aug. 15 și 1698 mai 2 (ASB, ms. 705, f. 162). Despre fam. Leurdeanu v. și BOR, 1927, p. 223–229. ⁹⁾ Doc. 1670 mai 14 (ASB, Hurezi, XV/3). ¹⁰⁾ Doc. 1693 iul. 15 (Acad., CDXXXIV/1).

LEURDEANU STROE (Stroe Fiera ¹⁾, Stroe din Leurdeni ² sau din Golești, Golescu), fiul lui Fiera L. m. log. ³⁾; = de trei ori: prima oară cu o necunoscută; a doua oară cu Vișa din Golești, fiica lui Fota m. post. și a Stanei, care era sora lui Preda Brîncoveanu și nepoata lui Ivașco vor. din Golești ⁴⁾; a treia oară cu Elina (din Prooroci și Brîncoveni), care era rudă cu Matei Basarab și fusese soția lui Dragomir m. vor. din Plăviceni; + 1655 la Brașov ⁵⁾. Rudă prin cele două soții cu Matei Basarab, în timpul domniei căruia a ajuns mare dregător, și înrudit cu Constantin Șerban.

Post. 1625 iun. 15; spăt. 1627 ian. 8; fără titlu 1629 apr. 20; log. 1629 apr. 27—1635 oct. 6 ⁶⁾ (apare foarte des cu acest titlu, ca martor cu marii boieri); log. de vist. 1635 dec. 20—1636 nov. 2; vist. II 1637 ian. 5—dec. 8; vist. și f. vist. II 1638 ian. 23—1641 mart. 2; *m. stol.* 1641 nov. 11—nov. 23; *m. vist.* 1641 dec. 24—1651 febr. 25. Scos din dregătorie de Matei Basarab, fiind prins că fura din vistierie, împreună cu Radu Fărcășanu vist. II ⁷⁾; vist. (fost) 1652 ian. 13—1654 febr. 25; *m. log.* 1654 apr. 27—1655 febr. 15; trimis în solie la Țarigrad la începutul domniei lui Constantin Șerban ⁸⁾. Fuge la Brașov în timpul răscoalei slujitorilor (1655 febr.) ⁹⁾. *M. log.* 1655 oct. 13—1658 ian. 30; f. m. log. 1658 mai 29—iul. Fuge în Trans. cu Constantin Șerban ¹⁰⁾, de unde revine. *M. vist.* 1658 dec. 9—1659 aug. 30. Trimis cu haraciul la Țarigrad, e închis două luni pentru banii luați de Mihnea al III-lea de la niște cămătari turci ¹¹⁾. *M. log.* 1660 ian. 21—aug. 28; *m. vor.* 1661 ian. 11—1665 dec. 2. Is.-caimacam de scaun în 1663 și 1664, în lipsa lui Grigore vodă Ghica, plecat la Ujvar ¹²⁾. La întoarcerea domnului, în 1663, pîrăște acestuia pe post. Constantin Cantacuzino care este ucis ¹³⁾. Pribeag apoi în Trans., după fuga lui Grigore vodă Ghica (1664) ¹⁴⁾. F. m. vor. 1666 ian.—1669 iun. 18. Judecat pentru uciderea lui Constantin Cantacuzino post. (1669), este condamnat la moarte și apoi iertat și călugărit cu forța sub numele de Silvestru monahul ¹⁵⁾. Apare apoi în doc.

sub numele de Silvestru (1670 apr. 17). Fuge în Trans. la începutul anului 1671¹⁶ de unde este cerut de Antonie vodă din Popești¹⁷. De acolo pleacă la Vidin, la Grigore vodă Ghica, de unde revine cu acesta în țară (1672)¹⁸; f. m. vor. (membru al sfatului domnesc) 1672 apr. 6; f. m. vor. 1672 apr. 28 — nov. 25; f. m. vor. (în sfat) 1672 mai 1 — 1673 iun. 16; is. sc. domnesc când Grigore Ghica pleacă la Camenița (1672 și 1673)¹⁹. La venirea pe tron a lui Gheorghe Duca, fuge în Trans. (dec. 1673), de unde revine apoi²⁰. M. log. 1674 febr. 28 — mart. 28; m. vor. 1674 apr. 29 — mai 5; f. m. vor. is. sc. Buc., 1675 mai 11 — sept. 9²¹; f. m. vor. 1676 ian. 17 — iun. 7; is. sc. Buc. în lipsa lui Gheorghe Duca, plecat la Cehrin, 1677 iun. — sept. 20²². Apare în documente fie ca Silvestru monahul fie Stroe vor., 1677 mart. 1 — 1678 mart. 15²³. + ante 1679 dec. 28²⁴, □ bis. Sf. Ioan-Grecesc—București²⁵. A fost una din cele mai de seamă figuri ale vieții politice din deceniile V—VIII ale sec. XVII și un mare dușman al fam. Cantacuzino. A fost ctitorul bis. din Golești [(1646)]²⁶ și a refăcut în parte m-reă Vieroș.

În afară de Matei Golescu și Eustratie Leurdeanu, ajunși și ei mari dregători, a mai avut doi fii: Ghenadie ieromonah²⁷ și Necula, + 1633²⁸ și o fiică, Axinia + 1646—1647, ambii □ m-reă Vieroș²⁹.

¹⁾ Așa semnează de obicei la începutul carierei sale politice, fie Stroe Fiera, fie Stroe sin Fiera (doc. 1632 febr. 13, ASB, ep. Argeș, LVI/1 și pe cele de la nota 3). ²⁾ Doc. 1635 oct. 6 (MIB, nr. 13746). ³⁾ Doc. 1629 apr. 20, 1636 mai 5 etc. (MIB, nr. 27431 și ASB, m-reă C-Jung, XLVI/10). ⁴⁾ Doc.: 1625 iul. 16, <1638> ian. 23, 1656 apr. 18, 1668 nov. 20 (DIR, XVII/4, p. 546, ASB, Mit., CIX/8, CLXVIII/14, ms. 314, f. 185 v.). În inscripția de pe piatra de mormint a lui Necula, fiul lui Stroe și al Vișei, din 1633 oct. 6, acesta este considerat nepotul lui Fota post. și al jupinesei Stana (*Inscripții*, I, p. 143). Stana a fost întâi soția lui Fota — cu care a avut pe Vișa — și apoi a lui Gorgan spăt., care este tatăl vitreg al Vișei. V. și *Gen. doc.*, II, p. 324 și urm. și 337—338. ⁵⁾ Doc. 1655 iun. 28 și dec. 15 (Acad., CXCVII/185 și 187). Despre procesul dintre nepoții lui Dragomir m. vor. și Stroe Leurdeanu pentru averea rămasă de la Elina v. doc. din 1667 sept. 18 (Acad., CXCVII/72). V. și AO, 1927, p. 279. ⁶⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 577, este trecut ca m. stol. de la 1632 nov. 21 la 1633 febr. 8, în locul lui Stroe din Viriți. La 1633 oct. 6 se spune că Stroe log. a fost „în țara leșească, la oaste” (*Inscripții*, I, p. 143). ⁷⁾ Doc. 1652 ian. 18 (ASB, Diplomatie nr. 6, publicat de A. Sacerdoțeanu în BOR, 1964, nr. 11—12, p. 1092—1093). În doc. din 1654 aug. 20 și 1656 mai 23, Constantin Șerban — care l-a reabilitat — afirmă că a căzut „în mare năpaste și pre pradă”, fiind gata să-și „pue și capul”, din cauza pîrrii lui Ghinea vist. (ASB, ms. 479, f. 75 și 263). La 1645 aug. 30, Stroe m. vist. fusese lăsat de domn is. cu Radu Cocorăscu m. log., pe cînd domnul era „în triumblare” (*St. doc.*, X, p. 88—89). ⁸⁾ *Istoria*, p. 118 nota. ⁹⁾ Doc. cit. mai sus. ¹⁰⁾ *St. doc.*, IV, p. 57. ¹¹⁾ Doc. 1662 ian. 25 (ASB, ms. 449, f. 372). ¹²⁾ *Istoria*, p. 148

—149 și doc.: 1663 oct. 4, 1664 iun. 12 și 27 (ASB, Arnota, XVIII/24, ms. 5722, f. 292 și ms. 723, f. 454). ¹³) Iorga, *Doc. Cant.*, p. 70—71 și *Istoria*, p. 148—149. ¹⁴) *St. doc.*, X, p. 294—295. ¹⁵) *Istoria*, p. 161—162, *Istoriile*, p. 139—140 și doc. 1669 iun. 17 și 18 (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 77—82 și ASB, Mitru., XCIX/54). ¹⁶) Iorga, *Despre Cantacuzini*, p. XCVI—XCIX. ¹⁷) V. scrisoarea lui Antonie vodă din Popești către Mihail Apafi, principele Trans., din 1671 iun. 27, despre fuga acolo a lui Stroe vor. „care a fost călugăr” (Veress, XI, p. 131—132). ¹⁸) *Istoriile*, p. 148. ¹⁹) *Istoriile*, p. 152 și doc. 1672 iul. 29, nov. 25 (ASB, Radu vodă, XI/7 și ms. 479, f. 194). ²⁰) *Istoriile*, p. 159, 161 și doc. 1673 dec. 4 (Acad., Foto, VI/23) și BCI, II, 1916, p. 227—229. ²¹) MIB, nr. 28445 și ASB, ms. 256, f. 519. V. și Potra, *Documente*, p. 169. ²²) *Istoria*, p. 174. ²³) V. doc. din 1677 iun. 6, unde se spune: „eu monahul Silvestru, care mi-au fost numele prin mirenii Stroe vornicul din Golești” (ASB, ms. 371, f. 264). V. și doc. din 1677 iun. 17 (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 98) și BOR, 1965, nr. 3—4, p. 314. ²⁴) ASB, Cotroceni, X 12. ²⁵) BOR, 1961, nr. 11—12, p. 1074—1075. Despre zbciumata carieră politică a lui Stroe Leurdeanu v. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 20—21 (autorul îl consideră fiu al Tudorei din Tirgșor, fosta iubită a lui Mihai Viteazul și mama Marulei, soția lui Socol Cornățeanu). ²⁶) V. Drăghiceanu, *Curțile boierești. I. Goleștii* (CL, 1913, p. 722—736). ²⁷) Doc. 1668 iun. 14, 1669 apr. 17 (ASB, Mitru., XCIX/52 și CIX/16). ²⁸) *Inscripții*, I, p. 143 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 331—332. ²⁹) *Inscripții*, I, p. 142 (aici e vorba de Axinia) și St. Nicolaescu, *M-reă Vieroș*, p. 6.

LEURDEANU EUSTRATIE (Istratie), fiul lui Stroe L. m. log. ¹ (din prima căsătorie); = domnița Ilinca (Elena), fiica lui Nicolae Pătrașcu voievod ² și a Anei, fiica lui Radu Șerban voievod; cumnat cu Pană căm. din Căpreni ³. Rudă cu Constantin Șerban voievod. Log. de vist. 1641 oct. 20—1643 iun. 13 ⁴; vist. II 1644 ian. 3—1646 nov. 22 (cînd tatăl său era m. vist.). Pribeag multă vreme la turci în timpul domniei lui Matei Basarab ⁵. Revine în țară în timpul domniei lui Constantin Șerban. *M. post.* 1654 apr. 28—dec. 29; f. m. post. (și post.) 1656 febr. 12—1657 oct. 1; *m. cluc.* 1658 apr. 30—iun. 12; *m. post.* 1658 iun. 30—iul. 25 ⁶. Ucis de Mihnea al III-lea (ante 1658 dec. 9), sub acuzația de hilenie ⁷. A murit fără copii ⁸. Ctitorul m-rii Ciutura — Dolj.

¹) Doc. 1645 <mai—aug.> 12, în care acesta îl numește „iubit fiul nostru” (Acad., XXIX/177). Cu toate acestea, în doc. ref. la Stroe Leurdeanu, Eustratie sau Istratie nu este amintit ca fiu. Istratie a avut doi frați: Nedelco slug. și cluc. din Craiova — care a avut de suferit din pricina pribegiei fratelui său — și Costea cluc. (doc. 1657 febr. 15 și 1659 febr. 15, ASB, Brincoveni, XVIII/25 și Golgota, I 2). ² *Gen. Cant.*, p. 54—55, *Gen. doc.*, II, p. 395—397, doc. 1644 apr. 25 (Acad., CCI 19 și AO, 1931, p. 325—327). Aceasta s-a întors în țară din Imperiul austriac împreună cu mama sa, Anuța, „sărace și lipsite de toate” (doc. 1643 ian. 16, ASB, ms. 184, f. 156 v. — 157). Matei i-a dat însă în stăpînire satele foste proprietatea lui Mihai Viteazul, pe care le-a avut de moștenire sau le-a cumpărat ca boier (doc. cit. din 1644 apr. 25 și 1645 nov. 30, MIB, nr. 13977). V. și

Veress, IX, p. 168. ³) Doc. 1653 ian. 16 și 1654 oct. 28 (ASB, Brîncoveni, XVIII/18 și 21). ⁴) V. și doc. din 1646 nov. 22, în care se spune că a fost înainte log. de vist. (Acad., XLIII/93). ⁵) *Istoriile*, p. 123. V. și doc. din 1655—1656 și <1657—1658>, în care se afirmă că Matei Basarab a fost „mănios pentru dînsul” și i-a confiscat un sat (Acad., CCI/22 și ASB, ms. 454, f. 190 v.). După părerea cronicarului sas G. Kraus, Istratie ar fi fost crescut de mic copil de Matei Basarab, care vroia să-l lase urmaș. Niște boieri care-l pizmuiiau l-au pîrit domnului că este un trădător și Matei a hotărît să-lucidă. Aflînd gîndul domnului, Istratie a fugit la Poartă, de unde și-a cerut iertare de la Matei. El s-a întors în țară pe cînd Matei era încă în viață și domnul l-a ajutat să facă o căsătorie bună, luînd de soție pe domnița Ilinca (Kraus, p. 162). ⁶) Apare concomitent ca m. post. cu Iordache Trufanda. ⁷) *Istoria*, p. 134, *Istoriile*, p. 123. V. și doc. din 1658 dec. 9 și 1682 aug. 26 (Acad., CLXXIV/15, *St. doc.*, VI, p. 602 și ASB, Golgota, I/5). Într-un doc. din 1672 iul. 7 se spune însă că a fost „în voie” la Mihnea vodă (Filitti, *Arhiva*, p. 227). ⁸) Doc. 1656 iul. 5 și 1660 febr. 23, dat de soția sa (Acad., CCXCIV/6, LI/23 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 9). Despre el și preocupările sale culturale v. *Omagiul I.P.S. Nicolae Bălan*, Sibiu, 1940, p. 406—408.

LEURDEANU STROE ¹ (II) (Stroe din Leurdeni), fiul lui Stroe Leurdeanu ²; ginerele lui Stoia cluc. ³ Vătaf de aprozi 1679 dec. 28; *m. pit.* 1683 mart. 22 — 1686 apr. 12; f. m. pit. (și pit.) 1688 mart. 4 — 1696 iun. 15; *m. vor.* 1696 aug. 8 — 1706 febr. 20. Cai-macam sau is. sc. Buc. ante 1698 oct. 7 ⁴, 1700 ian. 22 ⁵, 1700 sept. 11 ⁶. Fiul său (?) Statie = Ilinca, fiica lui Constantin (II) Cantacuzino stol. ⁷.

¹) Așa semnează (Potra, *Documente*, p. 209). ²) Doc. 1661 mart. 16 (Acad., XXIX/205). În acest doc. apare Matei spăt. și Stroe vist. ³) Doc. 1686 ian. 31 (BCS, D. 107, X/7). ⁴) ASB, Mitru., CCLVII/10. V. și sigiliul său ca m. vor. din 1704 în SCIM, I, 1950, p. 169. ⁵) ASB, ep. Argeș, LI/18. ⁶) ASB, ms. 256, f. 232 v. ⁷) *Gen. Cant.*, p. 321 și Vasilescu, *Oltenia*, p. 26.

LUPU, v. Buliga Lupu din Ciovîrnișani, Mehedințeanu Lupu.

LUPU DIN MĂGURENI (și din Alexeni) = Maria ¹. Log: 1590 (din Alexeni) ²; grămătic (scrie un hrisov) 1593 apr. 25; vist. (boier) 1605 ian. 14—dec. 1; *m. log.* 1608 iun. 24—1610 dec. 10; *m. log.* (al lui Radu Șerban) 1611 iul. 14—sept. 8 ³; f. m. log. 1611 dec. 20—1612 nov. 2; *m. log.* 1614 ian. 7—apr. 16. A cumpărat de la doamna Mircioaia m-reă Cîrnu, care „au fost pe seama lui” ⁴. Fiul său, Gheorghe, a ajuns și el mare dregător. Lupu a avut și o fiică vitregă, Maria ⁵.

¹) Doc. 1611 iul. 14 (DIR, XVII/2, p. 12). ²) DIR, XVI/5, p. 464. ³) După cum rezultă din scrisoarea regelui Matias al II-lea, la 1612 era considerat încă unul din boierii rămași credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). ⁴) Doc. 1609 iul. 2 (DIR, XVII/1, p. 396). ⁵) *Gen. doc.*, I, p. 19.

MANDEA, v. sec. XVI.

MANO (Manea, Manul), grec ¹; = o fiică a Catrinei, care era fiica lui Pană m. vist.; cumnat cu Trufanda m. vist. ². *M. post.* 1631 dec.; 1632 ian. 16—iul. 11. Dușman al lui Matei Basarab. La 1639 aug. 21, acesta arată că „în zilele lui Leon voievod, când a fost Manea m. post., a făcut țării multă cheltuială și a făcut multă încurcătură la Țarigrad și a fugit din țară”, motiv pentru care i s-a confiscat averea ³. A revenit în țară apoi, dar Matei nu l-a făcut dregător. F. m. post. (și post.) 1648 iun. — 1655 ian. 7 ⁴; *m. vor.* 1658 apr. 22—oct. 25 (de la 1658 mai 26, vor. ț. de jos); *m. ban* 1658 dec. 9—1660 sept. 27 ⁵; ban (fost) și f. m. ban 1663 mart. 23—1665 mai 27 (apare ca martor cu boierii divanului) ⁶. + în timpul domniei lui Radu Leon ⁷, fără a lăsa urmași ⁸. O soră a sa, Iana, = Ivașco din Izvor m. slug. ⁹.

¹) I. C. Filitti crede că era român, frate cu Mitrea Rudeanu (*Arhiva*, p. 274—275). Înrudirile sale cu grecii dovedesc însă cortrariul. ²) Doc. 1645 mart. 13 (ASB, ep. Rîmnic, XCVIII/3). ³) ASB, Dep. Castrișoia, I 6. V. și doc. din 1632 oct. 24 (ASB, ep. Rîmnic, XCVIII/1). ⁴) Semnează alături de marii boieri sau de „boierii divanului” (Acad., CCXCIX/128 și ASB, ep. Buzău, ms. 171, f. 175—176. ⁵) Că este același cu m. post. din 1632 o dovedește doc. din 1663 mart. 23, unde se spune că Manul banul „au fost atuncea (înainte de domnia lui Matei Basarab) postelnic mare” (ASB, Dep. Castrișoia, I/15). ⁶) V. și o scrisoare a sa din 10 mai 1665, către principele Mihail Apafi, din care rezultă că fusese jefuit de oștile lui Constantin Șerban, când acesta revenise în țară. La această dată cer a să i se restituie trăsura aflată la soția lui Grigore Ghica, deoarece era bătrîn și nu mai putea umbla călare (Veress, XI, p. 61—63). ⁷) Doc. 1670 febr. 27 (ASB, Dep. Filipescu, I 50). ⁸) Doc. 1670—1671 (ASB, dep. Castrișoia, I/25). I. Ionașcu (AO, 1935, p. 406 nota) susține că a avut un fiu, Apostol cluc. din Poenari. V. și C. Mano, *Doc. familiei Man*, p. 11—31. ⁹) Doc. cit. la nota precedentă.

MANTA, v. Cîmpineanu Manta.**MARCO**, v. Danovici Marco.**MAREȘ**, v. Băjescu Mareș.

MATEI, v. Cantacuzino Matei, Ciorogîrleanu Matei, Filipescu Matei, Golescu (Leurdeanu) Matei, Rudeanu Matei, Sacazliu Matei.

MATEI (BASARAB) (din Brîncoveni, Brîncoveanu), fiul lui Danciu m. vor. din Brîncoveni ¹; = Elina, fiica lui Radu Năsturel m. log. ². Post. <1593—1601> ³; post. 1598 febr. 12; fără titlu 1598 mai 23; post. 1603 iun. 25—1605 iun. 2; fără titlu (boier) 1607 ian. 10; pah. 1608 mai 19—1627 mai 10 (apare foarte des ca martor

cu diverși boieri din Oltenia). *Agă 1628 mart. 18—ante oct. 1*⁴; f. m. agă (și agă) 1628 oct. 1—1630 mai 22 (apare foarte des cu acest titlu). A ținut de bir jud. Romanai, fiind pus de Leon vodă să plătească dările celor fugiți, din care pricină a pribegit în Trans. cu alți boieri (toamna 1630)⁵. A venit cu oaste din Trans. contra lui Leon vodă, dar a fost învins în „șesul Bucureștilor“ la 23 aug. 1631. După luptă, i s-au confiscat ocinele pentru hiclenie, deoarece „s-a ridicat în chip de domn cu oaste din Țara Ungurească“⁶. A fugit din nou în Trans.⁷, de unde a revenit cu oaste și a luat domnia (toamna 1632).

¹) *Istoria*, p. 95 și DIR, XVI/6, p. 317 și XVII/1, p. 94. Cu acest titlu figurează și în portretul votiv de la m-reă Hurezi (BCMI, 1908, p. 78). V. și Chiriță Ilie, *Boerii Brîncoveni. Fiii lui Danciu vornicul* (AO, 1935, p. 46—57 și 1936, p. 353). Despre legăturile de rudenie dintre el și Craiovești v. *Gen. doc.*, II, p. 302 și urm. și Năsturel P. V., *Radu Șerban și Matei Basarab* („Albina“, 1907—1908, p. 48—49). ²) Năsturel P. V., *Genealogia Năsturelilor. Elina Doamna* (RIAF, vol. XII, partea I, 1911, p. 7—30). V. și doc. din 1655 mart. 20 (Potra, *Documente*, p. 112) și vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 214. ³) Doc. 1603 iun. 25 (DIR, XVII/1, p. 94). ⁴) El însuși spune la 1635 mart. 13 că la 7137 (1628—1629) „însumi am fost domnia mea boier, mare agă“ (Rsl, XI, 1965, p. 353). În *Istoria Țării Românești*, p. 95, se susține că a fost m. agă în timpul domniei lui Leon vodă. V. și sigiliile sale cu pah. și agă în SCIM, I, 1950, p. 178—180. ⁵) *Istoria*, p. 95—96. Aici se dă ca dată a pribegiei 17 oct. 7138 (1629). Cum însă atit Matei cit și boierii care l-au însoțit apar în documente și după această dată este sigur vorba de anul 1630. Aici a luat parte la lupta de la Rakamaz (1631) a lui Gh. Rakóczi I contra imperialilor. V. și *St. doc.*, IV, p. 19. ⁶) Doc. 1631 sept. 5 (ASB, Radu vodă, X/11). ⁷) Doc. 1632 mart. 11 (Acad., Foto, VI/3).

MAVROCORDAT SCARLATAȘ (SCARLAT), fiul lui Alexandru M. Exaporitul, m. dragoman al Porții; = Ilinca, fiica lui Constantin Brîncoveanu¹, care îl face dregător fiind foarte tânăr. *M. pah. 1698 ian. 15—1699 ian. 3.* + la Tirgoviște, □ la mitropolia de acolo, la 1699 iul. 28²; avea 22 de ani. Se spune că ar fi fost otrăvit de C. Brîncoveanu.

¹) Greceanu, *Viața*, p. 85, *Istoriile*, p. 198, Hurmuzaki, V/2, p. 286. ²) *Istoriile*, p. 199, Greceanu, *Viața*, p. 93—94, Drăghiceanu, *Mit opolia*, p. 23 și *Inscripții*, I, p. 119. V. și o însemnare publicată în RI, 1935, p. 32.

MĂINEA, v. Popescu Măinea.

MĂNĂILĂ DIN BUZĂU¹ (Mărăcineanu)², fiul lui Stoian serd. din Buzău³; = Mira, mătușa lui Gavrilaşcu post., nepotul lui Nicolae Mavrocordat⁴. Log. 1686 mart. 16; căp. de Buzău 1691 oct. 8 (perioadă în care tatăl său era serd.); m. căp. (de lefegii?) 1692

aug. 12⁵; m. căp. de lefegii 1693 ian. 11—1694 mai 12; căp. și m. căp. (fost?) 1695 apr. 9—1696 mart. 22; f. m. căp. 1696 apr. 6—1698 iun. 12; m. șet. (?) 1697 apr. 22 (doc. probabil greșit datat); m. căp. de lefegii 1698 nov. 20—1700 aug. 20; m. șet. 1706 aug. 25—1709; m. cluc. 1710 oct. 5—1716 mart. 7; f. m. cluc. 1722 apr. 6—1725 mai 29. Ctitorul m-rii Bordești—Rm. Sărat (1698) și al schitului Recea. Fiul său s-a numit Stoian.

¹ Așa i se spune de obicei. ² Cu acest nume apare în pisană bis. Brezoianu din București, unde este ctitor (*Inscripții Buc.*, p. 222). ³ Doc. 1686 mart. 16, 1693 ian. 17 (ASB, ep. Buzău, I/20 și Acad., DXXIX/6). ⁴ Informație de la D. Pleșia. ⁵ În aceeași vreme există și un Mănăilă iuzbaș din Buzău (doc. 1692 iun. 12, ASB, ep. Buzău, XXX/30).

MĂRĂCINEANU, v. Mănăilă din Buzău.

MEHEDINȚEANU LUPU (din Jirov); = Maria, fiica lui Staico din Bucov m. post., pe care, prinzînd-o „în curvie“, a vrut să-i taie capul dar a ertat-o, luîndu-i ocinele¹; = și cu fiica Vladei, soția lui Dan Danilovici m. vor.²

Pah. II 1596 aug. 12—1598 sept. 9. A slujit „cu vărsare de sînge“ pe Mihai Viteazul³. *M. pah. 1612 apr. 20—1616 iul. 8; f. m. pah. (în sfat) 1617 iun. 1* (pentru un hrisov dat lui Mîrzea m. pah.); f. m. pah. 1617 iun. 17. Pribeag în Trans.⁴, de unde se întoarce cu oaste contra lui Alexandru Iliaș, pe care-l gonește din țară (mai 1618), rămînînd stăpînul țării pînă vine domn Gavril Movilă, care-l face *m. spăt. 1618 aug. 20—oct. 27* și-l trimite cu oștile la Schender pașa (nov. 1618), care-l trage în țeară⁵.

A avut două fiice, Anca și Zamfira⁶ = Mihart din Șitoaia post. II și cluc. și cu Oprea post. din Rogojel⁷. Fiul său, Preda log. — făcut cu o „posadnică“ (țiuitoare), Elina — a căzut, după moartea tatălui său, „la lipsă și la nevoi“⁸. Fratele lui Lupu, Răducan post., nu a devenit mare dregător⁹.

¹ Doc. 1612 nov. 1 și 1614 dec. 27 (DIR, XVII/2, p. 117 și 346—347). V. și doc. din 1651 iul. 3 (Copie Inst. de istorie). Menționez că Lupu a fost frate de cruce cu Cîrstov slug. (doc. 1639 ian. 10, Acad., III/137). ² *St. doc.*, V, p. 548. ³ În 1600 un Lupu pah. era sol în Trans. (Meteș, *Domni și boieri*, p. 8—9). La 1612 Lupu pah. era considerat unul din boierii rămași credincioși lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). În cazul în care este vorba de Lupu Mehedințeanu, este curios de ce nu a ocupat dregătoria în timpul domniei acestuia. ⁴ După cum se arată într-o scrisoare a lui Gabriel Bethlen, în care se povestesc împrejurările, Lupu ar fi stat un an în Trans. (V. Motogna, *Relațiunile dintre țările române și Ardeal în sec. XVII*, p. 34). ⁵ *Quellen*, V, p. 373, *Istoria*, p. 91—93 și *Istoriile*, p. 87—88. Pentru datarea venirii sale cu oști v. doc. din 1620 mart. 12 (DIR, XVII/3,

p. 492). V. și *Tezaur*, I. p. 344 și urm.⁶⁾ Doc. 1643 ian. 17 (ASB. Sf. Apostoli. XVI—XVII/2). Într-o relație din Mold., din 1634 mai 9. referitoare la venirea ca domn a lui Vasile Lupu, se spune că acesta s-a numit ca boier Lupu Mehedințeanu (Mehedinczulnak), autorul confundându-l cu m. pah. din Ț. Rom. (Veress. IX. p. 335—336).⁷⁾ Doc. cit. din 1639 ian. 10 și 1622 iul. 15 (DIR. XVII/4. p. 179). V. și *Istoriile*, ed. N. Iorga, p. VI.⁸⁾ Doc. cit. din 1651 iul. 3 și 1644 mai 10 (RI. 1922. p. 89. *Surete*, VI. p. 204—206 și AO. 1939. p. 451).

Despre Lupu Mehedințeanu s-a scris destul de mult: Crețianu G., *Lupu Mehedințeanu* („Rev. română”, I. 1861. p. 17—26); Filitti C. I., *Hrisov al lui Mihai Viteazul pentru moșiile lui Lupu Mehedințeanu. 12 august 1596*, în vol. *Cercetări și documente privitoare la istoria principatelor române*, Buc., 1935. p. 11—12; Ilie Remus, *Date necunoscute în legătură cu moartea paharnicului Lupul Mehedințeanu* (RIR. IX. 1939. p. 274—280); Iorga N., <Despre Lupu Mehedințeanu> (RI. VIII. 1922. p. 90—91); Vlădăianu I. I., *Marele paharnic Lupu Mehedințeanu* (AO. XVIII. 1939. p. 430—436 și 446—455); idem, *Tot despre Lupu Mehedințeanu* (AO. XIX. 1940. p. 298—301); idem, *Încă o moșie a lui Lupu Mehedințeanu* (AO. XXI. 1942. p. 139—140); idem, *Documente privitoare la moșia Vlădaia (Mehedinți)* (AO. 1938. p. 82—84); Pleșia Dan, *O completare cu privire la Lupu Mehedințeanu* (MO. 1964. nr. 5—6. p. 471—473).⁹⁾ DIR. XVII/3. p. 285.

MERIȘANU, v. Bărcan din Merișani și Staico Bucșanu-Merișanu.

MIHAI, v. Argetoianu Mihai, Cantacuzino Mihai, Coțofeanu Mihai, Drosu Mihai.

MIHALCEA, v. Cîndescu Mihalcea și Mihălcescu (Cîndescu) Mihalcea.

MIHALCEA GHEORGHE (Mihălcescu¹⁾, din Cîndești)², frate cu Radu Mihalcea Cîndescu; = Despa. *M. pit.* 1660 febr. 22 — *april.* 17; f. m. pit. (și pit.) 1662 oct. 27—1666 oct. 12. A avut două fiice: una = Negoită Dedulescu, iar alta cu Iorga staroste³.

¹⁾ Așa i se spune la 1665 oct. 15 (Acad., CDXLVI/322). ²⁾ El semnează însă Gheorghe din Cîndești (doc. 1662 oct. 27, 1666 oct. 12, idem, CXXVIII/109 și ms. rom. 2593, f. 107). ³⁾ Ionașcu, *Documente*, p. 164.

MIHALCEA RADU, v. (Cîndescu) Radu Mihalcea.

MIHĂLCESCU (CÎNDESCU) MIHALCEA (Mihalcea din Cîndești)¹, fiul lui Negoită cluc. din Cîndești și al Despei²; nepotul de frate al lui Radu Cîndescu—Mihălcescu m. vor.: văr cu Mihalcea Cîndescu.

Fără titlu (cocon) 1664 iun. 8; log. 1668 iul. 5; fără titlu 1668 oct. 24—1669 mai 17; căp. 1675 mai 24; cluc. (?) 1677 ian. 20. Pribeag trei ani în Trans. (1677—1680?)³. Căp. 1680 dec. 24—1681 mai 10; m. căp. 1681 iun. 12 — oct. 11; m. *pit.* 1682 ian.

10 — oct. 20; slug. (mare?) 1682 dec. 16; *m. slug. 1683 mart. 22 — 1686 ian. 24*; f. m. slug. (și slug.) 1686 oct. 17 — 1691 aug. 2⁴.

¹ Potra, *Documente*, p. 169. ² Doc.: 1652 iun. 30, 1664 iun. 8, 1668 iul. 5 etc. (MIB, nr. 27439, Acad., LXXI/174 și CCXCIX/39 și ASB, ms. 459, f. 100 v.). ³ Doc. 1688 aug. 7 (Acad., CCCLXVII/161). ⁴ Greceanu, *Viața*, p. 13, îi spune șetrar la 1688.

MIHO (MIHU), v. Brătășanu Mihu și Racotă Miho.

MILESCU, v. Nicolae (Milescu).

MILESCU BARBU, v. Pîrîianu-Milescu Barbu.

MINETTI BARTOLOMEU, v. Mold.

MIROSLAV DIN RÎFOV, v. sec. XVI.

MITREA (DIN STĂNEȘTI); = Anghelina (din vremea domniei lui Radu Mihnea)¹ și cu Neacșa (din Mușătești)². Cluc. 1619; post. 1621; com. 1625—1626 iun. 4; *m. pit. 1628 mai 8—1629 sept. 16*; f. m. pit. (și pit.) 1630 dec. 8—1631 dec. 15. Fuge în Mold. cu Radu Iliăș, de unde se duce la Poartă pentru a pîri pe Matei Basarab (ian. 1633)³. F. m. pit. (și pit.) 1633 iun. 25—1645 aug. 13. Trimis de Matei Basarab cu o solie de boieri în Trans. (1640)⁴. Is. sc. Buc., 1645 aug. 13⁵. Is. la construirea m-rii Plătărești (1646), după moartea fiului său Albu cluc.⁶.

Fiii săi: Albu cluc. și slug., Dumitru cluc. și Fota pah., nu au devenit mari dregători⁷; Albu a fost ginerele lui Bratu din Uești m. com.⁸, □ m-rea Plătărești.

¹ Doc. 1640 nov. 14 (ASB, Cotroceni, IX/13). ² Doc. 1635 nov. 10 (ASB, ep. Argeș, III/15 și 16 și *Gen. doc.*, I, p. 343—344). ³ *Istoria*, p. 104. ⁴ *St. doc.*, IV, p. 221. ⁵ ASB, Plumbuita, III/8. ⁶ *St. doc.*, XV, p. 6. ⁷ Doc. cit. din 1640 nov. 14, 1656 iun. 18, 1666 ian. 12 (ASB, Mitr., CCCXLIII/6, Tismana, CXXX/6). ⁸ Doc. 1634 dec. 20 (MIB, nr. 27290). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 1 și DRH, XXI—XXII, indice.

MÎRZEA (DIN BERILEȘTI), moldovean, soțul Ancăi, fiica lui Oprea post. din Preajba¹, nepoata jupaniței Maria din Coiani, care = apoi cu Ivașco (I) Băleanu m. vor.²; rudă cu Radu Șerban prin soție.

Căp. al lui Mihai Viteazul³; *m. spăt. 1604 mai 17—1610 dec. 10*. Pribeag cu Radu vodă Șerban în Mold. (1611), unde rămîne cîțiva ani⁴. Trimis de Ștefan vodă Tomșa în Trans. (1612)⁵. *M. vor. ț. sus (Mold.) 1613 mart. 30—1615 aug. 3*⁶; *m. vor. ț. jos 1615 oct. 25*. Revine apoi în Ț. Rom.; *m. pah. 1616 oct. 3—1618*

mai 18; f. m. pah. 1619 aug. 28—nov. 27; f. m. spăt. 1620 mart. 25; vor. (fost) 1620 mai 30; f. m. spăt. 1620 nov. 16; f. m. pah. 1621 mai 12—1623 ian. 21; vor. (fost) 1623 ian. 21 (apare alternativ cu aceste trei titluri).

Fiul său, Gavrilaş sau Gavril post. și spăt. = Ruxandra, fiica lui Dumitru Dudesco m. vist., cu care nu a avut copii ⁷.

¹) Doc. 1643 ian. 17 (ASB, Sf. Apostoli, XVI—XVII/2). V. și AO, 1939, p. 449—450 (doc. 1629 febr. 10). ²) ASB, AN, CXVI/27. ³) Costin, p. 55. La 1602 mart. 24, împreună cu Buzestii, Mirza se găsea în Trans., de unde voiau să treacă în Ț. Rom. (Hurmuzaki, S. II/2, p. 123—124). Rămas în slujba lui Radu Șerban, a fost comandantul armatei Ț. Rom. în lupta de la Brașov din 1603 (*ibid.*, p. 292, Szamosközy, p. 166—167, *Quellen*, V, p. 449). Cronicarul Szamosközy afirmă că a fost ucis la 1603 dincolo de sub cetate, dar tot acolo este și însemnarea că „nu-i adevărat” (Szamosközy, p. 179). După cum rezultă dintr-o relație italiană din 1603 apr. 19, la această dată, era „locotenentul” lui Radu Șerban și comandantul trupelor muntene care ocupaseră Silistra (Veress, VII, p. 125). La 1604 iul. 30 este numit „capetanul Marsa Moldovano”, fiind enumerat printre boierii țării (*ibid.*, p. 216). Dintr-o altă relație, rezultă că a luat parte și la luptele din 1611, cînd „Mirzeștii” au taiat oamenii aflați lângă Radu Mihnea (*ibid.*, VIII, p. 169). ⁴) Doc. 1617 iun. (DIR, XVII/3, p. 143). După cum rezultă din scrisoarea regelui Ungariei Matias al II-lea din 1612, se găsea încă printre boierii favorabili lui Radu Șerban (Hurmuzaki, IV/1, p. 465). După părerea lui M. Costin, Mirza a intrat apoi în slujba lui Ștefan Tomșa, participînd la lupta de la Cornul lui Sas alături de domn (*Opere*, p. 59). V. și *Socotelile Brașovului*, p. 32. ⁵) *St. doc.*, IV, p. CXI. ⁶) Urmașii săi îi spun Mirzea vor. (doc. 1664 iun. 12, ASB, Mitr., VIII/6). V. și *St. doc.*, V, p. 613—614. ⁷) Doc. cit. din 1643 ian. 17 și 1664 iun. 12 — cînd Gavril murise — și doc. 1644 mart. 27, 1662—1663 și 1670 ian. 10 (Acad., XLIII/57, Iorga, *Doc. Cant.*, p. 28 și ASB, ms. 186, f. 14—15). În doc. cit. din 1629 febr. 10, Gavrilaşco e numit fiul lui Ivașco Băleanu f. m. vor., care era tatăl său vitreg.

MUȘAT DIN PIETROȘANI, fiul lui Fiera log. din Bărbulești ¹; frate cu Papa Greceanu m. log.; = Despina ² și cu Zamfira, fiica lui Preda din Țințăreni și a Caplei din Ruda ³. Nepot de fiică al lui Ivan din Ruda m. log. și cumnat cu Mihai Coțofeanu. Post. ⁴ 1609 ian. 9 — 1623 sept. 12; post. II 1619 iul. 28; cluc. 1617 mart. 15 — 1623 sept. 10; cluc. II 1623 dec. 17—1624 ian. 24; cluc. (fost?) 1624 mart. 10—1625 aug. 10; is. al Craiovei, 1625 iun. 28—aug. 10 ⁵; cluc. <1625 sept. 1—1626 aug. 31>; m. slug. 1626 aug. 23—1629 iul. 28; vist. II 1629 apr. 27 ⁶; m. stol. 1630 ian. 8—1631 mart. 15; vist. II 1631—1632 apr. 24; vist. II (în sfat) 1632 apr. 20; la 1632 apr. 24 își făcea diata, în care își spunea al II-lea vist.; □ m-rea din Curtea de Argeș, după dorința sa ⁷. Ctitorul bis. din Ștefănești—Muscel.

A avut doi copii: Vasile spăt. și Ancuța⁸; Vasile = Maria, fiica lui Ivașco Băleanu m. vor și sora lui Gheorghe Băleanu m. ban⁹, pe care a părăsit-o, lăsându-i trei fiice, Ioana, Neacșa și Vilaia, sărace¹⁰; Vilaia = Stroe din Drăgești m. șet., fiul lui Necula m. pit.¹¹

¹⁾ Doc. 1632 apr. 24 (ASB, ep. Argeș, III/11). ²⁾ Doc. 1630 aug. 12 (idem, m-rea C-lung, VIII/26). ³⁾ DIR, XVII/3, p. 452. ⁴⁾ Pomenit cu acest nume și în *Socotelile Brașovului*, p. 56. ⁵⁾ DIR, XVII/4, p. 532, 551 și *St. doc.*, V, p. 118. ⁶⁾ Deși i se spune uneori vist., semnează vel sluger (v. doc. 1629 apr. 23). ⁷⁾ ASB, ep. Argeș, III/11. ⁸⁾ Doc. cit. din 1630 aug. 12 și 1632 sept. 29 (ASB, m-rea C-lung, XLVI/3). ⁹⁾ Doc. 1630 sept. 10 (*ibid.*, LX/6). ¹⁰⁾ Doc. 1640—1641 (ASB, m-rea C-lung, LX/15). ¹¹⁾ Doc. 1650 sept. 11 (*ibid.*, LX/25).

NĂSTUREL RADU (din Fierăști), fiul lui Pătrașco sau al fratelui acestuia, Cazan port.; nepotul de fiu al lui Virjoghe log.¹; = Despina², care era „din casa lui Mihai voevod”³. Socrul lui Matei Basarab.

Post. <1593—1601>⁴; post. 1602 mai 25—1625 apr. 22 (apare des în doc. cu acest titlu); cluc. (boier) 1606 iun. 28; med. (din Fierăști) 1610 mart. 23; post. 1626 ian. 4—1630 aug. 1 (apare rar în doc.). Matei Basarab îl face direct *m. vist. 1632 nov. 21—1633 febr. 8*; *m. log. 1633 mart. 15—dec. 29*; f. m. log. 1634 mart. 18—1639 oct. 22.

În afară de Udriște, ajuns mare dregător, a mai avut doi fii: Cazan post., care nu a parvenit la dregătorii (la 1652 mai 29 și 1653 oct. 8 era is. sc. Buc.⁵) și un altul, Șerban, care era „cel mai tânăr dintre dieci” în nov. 1616⁶; Cazan a avut și el doi fii: Udriște pah. = Dumitrana și Cazan log. = Sofica, și două fete: Elena și Anghelina⁷. Fiica lui Radu Năsturel, Elina, = Matei Basarab⁸. O soră a sa, Neacșa = Arghiri, cu care a avut un fiu, Manta⁹.

¹⁾ Doc. 1602 mai 25 (DIR, XVII/1, p. 46 și RIAF, vol. X, 1909, p. 215). La 1602 iun. 16 se spune că Virjoghe slug. a fost frate vitreg cu Stan din Fierăști, care a avut doi fii, Virjoghe și Udriște, morți fără urmași (DIR, XVII/1, p. 49—50). N. Iorga considera că „Fierăștii munteni” se coboară din Fiera log. (Leurdeanu) (*St. doc.*, V, p. 710). ²⁾ *Inscripții Buc.*, p. 525—526. ³⁾ Doc. cit. din 1602 iun. 16 și RIAF, vol. X, 1909, p. 213. ⁴⁾ Doc. cit. din 1602 iun. 16 și 1628 mai 8 (ASB, șc. Ionașcu, II/1). ⁵⁾ Acad., XLIII/158 și ASB, m-rea C-lung, XXVII/4. V. și doc. din 1657 iun. 21 (BCS, D. 30, VI/10). ⁶⁾ DIR, XVII/3, p. 49. V. și doc. din 1618 sept. 10 (*ibid.*, p. 245). ⁷⁾ RIAF, vol. XII, partea I, p. 30 și urm. ⁸⁾ *Inscripții Buc.*, p. 525 și Potra, *Documente*, p. 112. ⁹⁾ DIR, XVII/4, p. 243. Despre fam. Năsturel s-a scris destul de mult: Năsturel P. V., *Originea boierilor Năstureli. Studiul istoric-genealogic* (RIAF, vol. X, 1909, p. 1—25); idem, *Istoricul leagănului Năsturelilor* (*ibid.*, p. 200—232); idem, *Genea-*

logia Năsturelilor (ibid., vol. XI, partea I, 1910, p. 37—71) <despre Radu Năsturel log.>; partea a II-a, p. 282—330 <despre Șerban, Cazan și Udriște, fiii lui Radu>; vol. XII, partea I, 1911, p. 30—43.

NĂSTUREL UDRIȘTE (din Fierăști), fiul lui Radu N. m. log.; frate cu doamna Elina, soția lui Matei Basarab¹; = Maria, fiica lui Vintilă (I) Corbeanu m. vor.² și apoi cu Despa³.
Diac (el?) 1618 apr. 13 (scrie un hrisov); grămatic (log.) 1625 febr. 8—mart. 14 (scrie hrisoave); la 1625 se afla la Hîrlău, cu Radu Mihnea⁴; grămatic („tînăr scriitor“) 1628 mart. 11 (scrie un hrisov); fără titlu 1629 mart. 20, mai 10; log. de taină 1629 mai 14; scriitor de hrisoave 1629 iun. 5; log. II 1630 ian. 13—1631 aug. 12; fără titlu 1632 febr. 13; log. II 1632 febr. 24—1658 ian. 7. Folosit de Matei Basarab în diverse misiuni⁵. *M. spăt. 1658 dec. 9—1659 iun. 12*. Ucis de Mihnea al III-lea (1659)⁶. Împreună cu doamna Elina și cu fratele său, Cazan post., a fost ctitorul bis. din Fierăști (1644)⁷, iar singur al bis. Țîrgului-Țîrgoviște. Fiul său, Radu-Toma, a ajuns și el mare dregător, iar un alt fiu, Mateiaș, a fost înfiat de Matei Basarab pentru a fi lăsat urmaș la tron, dar a murit de tînăr⁸ (1652).

¹) Doc. 1655 mart. 20, 1657 iun. 21 (ASB, ep. Argeș, XLVIII/1, BCS, D. 30, VI/10). ²) Doc. 1653 apr. 26 (Acad., ms. 5152, f. 79 v.). V. și RIAF, vol. XI, partea a II-a, p. 306. ³) Doc. 1655 mart. 20, în care se spune că fusese □ la mitropolie (Potra, *Documente*, p. 112). ⁴) *Inscripții*, I, p. 7. ⁵) RIAF, vol. XI, 1910, partea a II-a, p. 313, *St. doc.*, IV, p. 277, CCXXX etc., Veress, X, p. 245—246 și Meteș, *Domni și boieri*, p. 68 (solia din 1649). ⁶) *Istoria*, p. 137, *Istoriile*, p. 124. ⁷) RIAF, vol. XI, 1910, p. 63. V. N. Iorga, *Mormîntul lui Udriște Năsturel* (BCMI, XXVII, 1929, p. 113—115); *Viața sfinților Varlaam și Ioasaf tradusă din limba elină la anul 1648 de Udriște Năsturel de Fierăști al doilea logofăt*, ed. de P. V. Năsturel, Buc., 1904. ⁸) Nicolaescu Stoica, *Mateiaș voevod, fiul lui Matei Basarab voevod, 1635—1652* (AO, 1941, p. 19—26 și 73—80) și „Dacia“, 1967, p. 301—319.

NĂSTUREL RADU—TOMA (Radu sau Răducanu, Fierăscu, Radu din Fierăști¹), fiul lui Udriște N. log. II; nepotul doamnei Elina a lui Matei Basarab²; nepotul lui Hrizea din Bogdănei m. spăt.³ = Sofia, fiica lui Sava șufarul din Furduești.
Post. 1636 iun. 5, 1650 mai 3, 1653 mart. 10 (apare rar în doc.); log. 1654 iul. 29; spăt. 1660 aug. 1—1663 iun. 17; log. II 1665 febr. — 1672 apr. 28. Trimis de Antonie vodă din Popești din Trans. să ceară „poprirea“ lui Stroe Leurdeanu (apr. 1671)⁴. După numirea ca domn a lui Grigore Ghica, este trimis de Gheorghe Băleanu să prindă pe Cantacuzini (mart. 1672)⁵. *M. serd. 1672 apr. 27—1673 iun.* Partizan al Bălenilor, fuge la munte la venirea pe tron a lui Gheorghe Duca (dec. 1673), apoi revine și se „închină“

domnului ⁶, care-l face *m. log. 1674 apr. 29—dec. 21; m. ban 1675 ian. 17—1677 dec. 30; f. m. ban 1678 apr. 3—1679 dec. 15; m. ban 1679 dec. 28—1682 dec. 6; f. m. ban (și ban) 1683 iun. 1—1685 dec. 26; m. ban 1686 iun. 2—1687 nov. 20.*

Fiul său, Șerban, post. în 1691—1704 ⁷ și apoi *m. slug. și m. ban*, = Elina, fiica lui Barbu Urdăreanu ⁸. O fiică a lui Radu, Marica, = Grigorașcu Băleanu post., fiul lui Ivașco (II) Băleanu ⁹, ajuns și el, în 1713, *m. vor.* Marica a fost și soția lui Constantin (III) Cantacuzino fiul lui Drăghici ¹⁰ (?)

¹) Așa i se spune la 1662 dec. 12 și 1663 apr. 3 (ASB, Radu vodă, I/3, Cozia, XX/1). ²) Doc.: 1660 aug. 1, 1662 dec. 4, 1666 ian. 19 etc. (ASB, Cotroceni, III/3 și 6, Brincoveni, XXII/39). ³) Doc. 1672 iun. 3 (Acad., CDXVIII/20). ⁴) Iorga, *Despre Cantacuzini*, p. XCIX. ⁵) *Istoriile*, p. 146—147. ⁶) *Istoria*, p. 140. V. și sigiliul său ca *m. ban* în SCIM, I, 1950, p. 157. ⁷) Doc.: 1691 mai 29, 1699 ian. 14, 1704 mai 3 (ASB, Radu vodă, XLII/68, Arnota, III/8 și *Doc. agrare*, I, p. 206). ⁸) *Ibid.*, p. 257 și Acad., CDXCIX/15 (doc. 1710 mai 20). ⁹) Doc. 1699 ian. 3 (ASB, ms. 705, f. 193). ¹⁰) Filitti, *Arhiva*, p. 41, n. 2. V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 26; Năsturel P. V., *Genealogia Năsturelilor* (RIAF, vol. XIII, 1912, p. 46—90).

NEAGOE, v. Săcuianu Neagoe.

NEAGU (NEAGOE) DIN STRÎMBA = Stanca, fiica lui Drăghici spăt. din Cîrstești și Mănești ¹. Com. II 1618 mart. 22—1623 apr. 18; *agă 1623 nov. 22—1626 mai 22; agă (fost?) 1626 iun. 28; agă 1626 aug. 21—sept. 1; 1628 dec. 15—1630 mart. 3; f. m. agă 1630 dec. 8; agă 1631 aug. 12; f. m. agă 1631 nov. 23—dec.; m. pah. 1632 ian. 16—iun. 14* ². În sept. 1632 pleacă în Mold. la Alexandru vodă Iliaș, pentru a aduce domn pe Radu Iliaș, fiind împotriva lui Matei Basarab ³. + ante 1634 mai 20 ⁴. A avut mai mulți fii, din care nici unul nu a ajuns mare dregător: Coman com., Andrei spăt. și căp. (= Neacșa din Popești—Vlașca) ⁵, Pătrașco post., Mihai căm., Paraschiva ciohodar și ceaș și Gheorghe ⁶ și o fiică, Despa, = Negoită Cîndescu pah. ⁷.

¹) Doc. 1634 mai 30, 1636 <ian.—nov.> și mai 17 (ASB, Mitru., LV/4, ms. 1165, f. 9, Acad., DXCII/200). ²) După moarte i se spune însă *aga Neagu*. Despre el v. și I. C. Filitti, *Despre doi candidați la domnie din prima jumătate a sec. XVII-lea; Mihai cămărașul și Neagu vodă* (AO, 1935, p. 199). Filitti consideră că el este fratele lui Antonie vodă din Popești (*Arhiva*, p. 121, n. 1). ³) *Istoria*, p. 101. N. Iorga crede — ca și I. C. Filitti — că *aga Neagu*, după înfrîngerea lui Radu Iliaș, „se făcu însuși candidat de domnie”, el fiind Neagu voievod care scria din Constantinopol (*St. doc.*, IX, p. 13 și IV, p. 107). ⁴) Doc. cit. din 1634 mai 30. ⁵) Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 19 și *St. doc.*, V, p. 302—303. ⁶) Doc. cit. din: 1634 mai 30, 1636 mai 17 și 1640 sept. 22, 1641 mai 25, 1662 ian. 6, 1670 mart. 1 etc.

(ASB, Cotroceni, I/18, f. 2, Acad., C/13, MIB, nr. 27384 și ASB, Mitru., CCLVI/1). În primul doc. sînt citați doar: Coman, Andrei, Pătrașcu și Mihai. ⁷) Doc. 1644 apr. 4, 1646 nov. 20 (Acad., CXCVII/63 și 66).

NEAGU DIN VAIDEEI, nepotul lui Dumitru Ochiotu (Ochia) din Nicopole ¹. Căp. de spătărei 1644 sept. 25; vâtaf de aprozi și de post. 1646 mai 25—1650 sept. 28; *m. port.* 1652 nov. 27—1654 mai 20; f. m. port. 1654 iul. 5. Fiii săi, Constantin spăt. și căp., = Stanca, fiica lui Leca căp. din Viezurești ² și Udrea post. și m. căm. ³, nu au ocupat dregătorii mai înalte; Constantin căp. a avut un fiu, Pană Viezurescu ⁴. Udrea căm. a avut trei copii, care au pribegit în Rusia la 1711, cu Toma Cantacuzino spăt., care era = sora lui Pană ⁵.

¹) Doc. 1654 mai 12 (ASB, Mitru., CXLII/7). În pisania bis. din Tirgșor — din 1644 sept. 25 — la zidirea căreia a fost is., se spune că era fiul lui Constantin din Vaideei (ASB, ms. 730, f. 9 v.). ²) Doc.: 1656 dec. 20, 1661 apr. 25, 1663 mart. 11, cînd era pe moarte (ASB, Mitru., CCCXLVI/3, ms. 132, f. 178 și 194—195). ³) Doc. 1662 ian. 2 și 1673 apr. 19 (ASB, Cernica, III/14 și RIAF, vol. X, 1909, p. 6—7). ⁴) RIAF, vol. X, p. 7. ⁵) *Ibid.*, p. 8.

NECULA, grec din Ianina ¹; frate cu Fota m. post. și cu Vasile m. vist.; cumnatul Stanei din Brîncoveni ². *M. cluc.* (în sfat și is.) 1613 nov. 20—1615 ian. 22; *m. vist.* 1616 febr. 29—iul. 8; f. m. vist. (și vist.) 1621 mai 4—1625 iul. 16; *f. m. vist.* (în sfat) 1625 iun. 10; vist. (fost) is. 1628 apr. 23; f. m. vist. 1628 mai 13—1631 dec. (apare foarte des în doc., făcînd multe cumpărături de ocine). Partizan al lui Leon vodă, ia parte alături de acesta la lupta din „șesul Bucureștilor” contra pribegilor conduși de Matei Basarab (aug. 1631) ³. *F. m. vist.* (primul în sfat) 1632 apr. 20. La 1632 a plecat în Mold. la Alexandru Iliaș să aducă domn pe Radu Iliaș ⁴. + în lupta de la Plumbuita, contra lui Matei Basarab (1632 oct. 25) ⁵, care i-a confiscat apoi averea pentru „rea hicleie” ⁶. Deși erau oarecum rude, Matei Basarab îl considera cel mai mare dușman al său; într-un doc. din 1634 febr. 26, domnul spune că Necula vist. i-a „sărăcit casa” și i-a cumpărat satele sale; suferind „multă nevoie și jefuire” de la Necula vist., a fost silit să pribegască în Trans. ⁷. Necula a fost ctitorul m-rii Golgota (1623—1624).

Fiul său, Dumitrașco post. și cluc., care a fugit și el în Mold. și la Țarigrad⁸, ca și fiul acestuia, Papa post.⁹, nu au mai ajuns la dregătorii.

1) Semnează grecește 1629 apr. 20 (MIB, nr. 27431). V. și DRH, XXII, indice. Necula din Ianina i se spune în pisană m-rii Golgota (*St. doc.*, XV, p. 101). 2) Filitti, *Arhiva*, p. 140. V. și LAR, IX, 1905, p. 290—291 și 367—368. 3) Doc. 1631 sept. 1 (ASB, Radu vodă, XXXIX/10). După cum rezultă dintr-o relație a lui Toma Borsos către Ștefan Bethlen din 1626 nov. 15, Nicola vist. ridicase împotriva lui Alexandru Cuconul un alt domn (Veress, IX, p. 280). 4) *Istoria*, p. 101. V. și *Socotelile Brașovului*, p. 61. 5) *Istoria*, p. 103, *Istoriile*, p. 95 și *Tezaur*, I, p. 345. 6) Doc. 1633 ian. 19, iul. 6 (Acad., DCCXXXV/48, ASB, Brincoveni, XII/1). 7) *Ibid.*, XII/2. V. și *St. doc.*, V, p. 438—442. 8) Doc.: 1636 nov. 10, 1637 iul. 5, 1645 iul. 12 (Acad., XLIII/17 și 76, ASB, ms. 255, f. 263 v.). 9) Doc. 1656 dec. 24, 1662 sept. 29 (ASB, D. Lemn, XVI/5 și Bistrița, LIII/8).

NECULA, v. Catargi Necula (Mold.) Glogoveanu Necula, Sofialfiul Necula.

NECULA (Nicula) (din Cornățel), văr cu Socol Cornățeanu¹. Cluc. 1644 ian. 10; *m. păt.* 1644 mai 1 — 1654 iul. 27; 1655 ian. 1—16. Fiul său, Stroe spăt., a ajuns m. șet. Fratele lui Necula, Bratia log., nu a fost mare dregător².

1) Doc. 1644 ian. 10 (Copie Inst. de istorie). 2) Doc. 1651 sept. 10 (ASB, Nucet, XVII/9).

NEDELCO, v. Boteanu Nedelco.

NEDELCO DIN BUCU¹ (Bucov) = Frujina din Bucov, fiica jupanezei Maria, care era fiica lui Staico m. post. din Bucov și fosta soție a lui Lupu Mehedințeanu m. pah.; cumnat cu Ianiu spăt.² Com. 1618 febr. 25—1622 iun. 28; fără titlu 1623 <ian.> 6—febr. 4; *m. pah.* 1631 iul. 23—dec.; f. m. pah. 1632 apr. 20—1635 mai 10. Copii: Hrizea com.³, Elina, Udrea spăt. și o altă fiică = Badea din Grădiște⁴.

1) Așa i se spune la 1632 apr. 20 (Acad., CXCVII/58). În aceeași vreme exista și un alt Nedelco, Boteanu. 2) Doc. 1632 apr. 20, 1634 mai 12 și nov. 1 (Acad., CXCVII/58 și ASB, Stavropoleos, III/6 și dep. Filitti nr. 3). 3) Doc. 1649 nov. 15 (Copie Inst. de istorie). 4) Florescu, *Divanele*, pl. de la p. 320.

NEGREA, v. sec. XVI.

NICA, v. Grădișteanu Nica.

NICA DIN CORCOVA, grec (?); = Păuna (Cocorăscu), fosta soție a lui Pătru m. spăt. din Luciani¹; soția sa a devenit apoi Paisia monahia. Vist. II <1595> iun. 12—<1600> iun. 1; *m. vist.* 1602 aug. 12—1610 dec. 10. Trimis de Radu Șerban în solie „în Țara Nemțească” și în Trans.² *M. log.* 1611 sept. 15—1613 dec. 29; *f. m. log.* (în sfat) 1614 febr. 15; *f. m. log.* 1615 mart. 13—1616 sept. 6; *m. log.* 1616 oct. 3—1618 mai 18³. + în timpul domniei lui Gavril Movilă, după părerea lui Matei al Mirelor ucis „cu fuști și pietre” de poporul revoltat⁴.

Fiul său, Preda spăt., nu a ajuns mare dregător⁵; în timpul domniei lui Alexandru Iliăș, „a căzut la nevoie și la închisoare pentru bani”, domnul voind să-i taie capul; ca să scape cu viață, și-a pus satele zălog, după care a fugit în Trans.⁶ Fiica lui Nica, Marica, = Preda post. din Tătărani⁷. Fiul lui Preda, Vasile pah., = Păuna, fiica lui Radu Cocorăscu m. vist.⁸, a ajuns agă.

¹) Doc. 1604 iun. 16 (DIR, XVII/1, p. 130). În AO, 1929, p. 233 se susține că era grec, iar A. Veress îl consideră fratele lui aga Leca Racotă (VII, p. 22 și 181). ²) Doc. 1626 mai 10 (DRH, vol. XXI, p. 128) și *St. doc.*, IV, p. LVII. V. și Veress, VII, p. 160—162, 169, unde este numit „presidente di quella provincia”. La 1603 dec. 1, împăratul Rudolf al II-lea acorda, la Praga, titlul de nobil al imperiului cu scut nobiliar lui Nica vist., pentru serviciile făcute Imperiului habsburgic, îndeosebi în lupta împotriva lui Moise Secuiul (*ibid.*, p. 181—185). Aci se dă și desenul scutului nobiliar acordat lui Nica. V. și recomandarea lui Radu Șerban pentru Nica vist., din 1603 febr. 2 (Hurmuzaki, IV/1, p. 331—332) și scrisoarea sa și a lui Radu Buzescu cluc. către Consiliul Secret din Viena, din 1604 (*ibid.*, p. 393—394). Deși la 1612 regele Ungariei Matias al II-lea îl considera încă printre boierii rămași fideli lui Radu Șerban (*ibid.*, p. 465), Nica a ocupat dregătoria și sub urmașii acestuia. ³) V. și scrisoarea sa din 1617 iun. 13, dată lui Gabriel Bethlen, principele Trans., în numele lui Alexandru Iliăș, al cărui „sfetnic de taină” și cancelar era (Veress, IX, p. 142—144). V., de asemenea, *Socotelile Brașovului*, p. 8, 14, 19, 42. ⁴) *Tezaur*, I, p. 343. ⁵) Doc. 1628 mart. 29 (ASB, ep. Buzău, XXV/7). ⁶) Doc. <1630 nov.—1631 ian.> 5 (Copie slavă, Inst. de istorie). V. și doc. din <1636 sept.—1637 aug.>, 1637 iul. 6, 1640 mart. 16 (ASB, Căldărușani, XXXVI/4 și 5 și Actele Fotescu-Nasopol). V. și DRH, XXI—XXII, indice. ⁷) Doc. 1626—1627 și cel cit. din 1628 mart. 29 (DRH, XXI, p. 278), ⁸) Doc. cit. din 1640 mart. 16. V. și *St. doc.*, XI, p. 262.

NICOARĂ, = Neaga, fosta soție a lui Vucina Sirbul m. pah.¹ *M. port.* 1645 mai 24—1651 sept. 23. Slujea domnului „ziua și noaptea, neîncetat”².

¹) Doc. 1648 iun. 28 (Acad., CI/64). ²) Doc. cit.

NICOLAE (Milescu). *M. spăt.* 1660 ian. 21¹. Nu a depus o activitate politică deosebită în Ț. Rom. A devenit celebru prin scrie-

rile și traduceri sale, de care va fi vorba în bibliografia istoriei medii a României (în pregătire).

¹⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 572 este numit Nicolae. Că este vorba de Nicolae Mălescu ne-o dovedește o însemnare a sa din 1660, în care spune că „am fost mare spătar al Ungro-Vlahiei“ (Hurmuzaki, XIV/1, p. 201). Menționez că între 25 ian. 1660 și 28 aug. același an nu este m. spăt. în sfat.

NIȚĂ (din București) ¹. Agă (fost?) 1636 febr. 8; *m. agă 1638 febr. 16*—<*ante 1639 mai 28*>; agă (fost?) 1639 dec. 3—1647 nov. 4. La 1639 luptă în armata lui Matei Basarab contra lui Vasile Lupu „cu sânge vărsat“ ². Fiii săi, Necula log. și Călin log., nu au devenit dregători ³.

¹⁾ Doc. 1682 mai 8 (ASB, Mit., CCCXLIII/9). Mahalaua și bis. Aga Niță din București sînt amintite adesea în doc. din a doua jumătate a sec. XVII (1685 iun. 6, 1686 dec. 15 etc. ASB, ms. 314, f. 387 și Nucet, XI/2). V. și N. Stoicescu, *R. portoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Buc., 1961, p. 302. ²⁾ Doc. 1639 dec. 3 și 1643 iun. (Acad., C/10 și ASB, bis. Obedeau, VI/3). ³⁾ Doc. 1668 febr. 29 și 1673 apr. 28 (Acad., CCCLXXV/140 și MIB, nr. 27240).

OBEDEANU PĂTRU (din Obedeni), fiul lui Gheorghe căp. din Albești și Obedin ¹ și al Vilaiei, fiica lui Preda post. din Paia; nepotul de fiu al lui Ion m. com. ²; = Maria Filișanu.

Fără titlu 1682 iul. 15; căp. 1684 dec. 29—1685 iun. 13; m. căp. de dorobanți 1691 oct. 1—1695 aug. 25; m. căp. de margine la Buzău 1696 mart. 30—1697 mart. 10. Îndeplinește diverse atribuții militare în timpul războiului purtat de turci contra austriacilor ³. F. m. căp. de margine 1697 mai; *m. șet. 1697 oct. 6—1700 apr. 9*; *m. arm. 1705—1713 mart. 28*; *m. serd. 1714 aug. 5 — oct. 20*; *m. slug. 1715 mai 5 — nov. 9*. Trimis de Nicolae vodă Mavrocordat, ca m. serd., cu oastea la Rușava (1718) ⁴. Partizan al austriacilor, alături de Barbu Brăiloiu și Staico Bengescu ⁵. □ bis. Sf. Dumitru din Craiova (1718). Ctitor al schitului Cioclovina de Sus (1714); tot el a zugrăvit bis. m-rii Jitianu (1701) și a construit bis. din Ișalnița (1705) ⁶.

Copii: Constantin=Stanca, fiica lui Dumitrașco (Dositei) Brăiloiu ⁷, care a ajuns m. pah., iar mai apoi „supremus commissarius“ al Olteniei ocupate de austriaci ⁸; Ștefan; Despa și Ilinca; aceasta din urmă = Grigorașco Greceanu, fiul lui Șerban Greceanu ⁹.

¹⁾ Doc. 1682 iul. 15 (ASB, ep. Rîmnic, XII/23). ²⁾ *Gen. doc.*, I, p. 41.

³⁾ *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 67. ⁴⁾ *Istoriile*, p. 222. La 1720 mart. 15

este numit f. m. vor. (*St. doc.*, V, p. 315). ⁵⁾ *Istoriile*, p. 223, 229. V. și C. V. Obedeau, *Petre Obedeau* (AO, VI, 1927, p. 41—46); I. C. Filitti, *Cu privire la satele Albești și Obedin din Dolj* (AO, 1932, p. 299—303); Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 1 și urm. ⁶⁾ V. *Pisaniile bisericilor ridicate de Petre Obedeau* (AO, VI, 1927, p. 68) și Obedeau C. V., *Fundațiunile Obedenilor* (AO, 1924, p. 7—9). ⁷⁾ Vasilescu, *Oltenia*, p. 360. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 145. ⁹⁾ Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 17 și Ionașcu, *Documente*, p. 132. Unele date și la Vasilescu, *Oltenia*, p. 12—13.

OPREA, fiul lui Nica căp. din Berciugov. M. căp. de dorobanți 1681 febr. 19—1682 dec. 29; căp. (fost) 1686 iun. 8; m. căp. (fost) 1689 iul. 9. Închis de Constantin Brîncoveanu și eliberat (1690) ¹⁾. Însărcinat cu strîngerea haraciului de la „toate breslele” din jud. Ilfov (1692) ²⁾. *M. șet. 1693 febr. 28—1696 sept. 5*. Trimis în solie la turci de Constantin Brîncoveanu ³⁾; în aceeași vreme, a îndeplinit și diverse slujbe pentru oștile turcești aflate în luptă cu imperiului ⁴⁾. Fiul său, Nicula, nu a devenit dregător ⁵⁾. O fiică a sa = Hrizea log. ⁶⁾.

¹⁾ *Istoriile*, p. 191. ²⁾ *St. doc.*, X, p. 427. ³⁾ Greceanu, *Viața*, p. 61. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 59 (1693). ⁵⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 120. ⁶⁾ Doc. 1686 iun. 8 (MIB, nr. 28615).

OPREA DIN BUCU. Iuzbaș 1626 iun. 4¹—23; căp. 1627 iul. 10—1632 apr. 21. Luptă la Plumbuita contra lui Radu Iliăș (25 oct. 1632), alături de Matei Basarab ²⁾, care îl face *agă 1632 oct. 25—1637 iul. 16*; *agă* (fost) 1639 iun. 11—1640 nov. 14. + ante 1642 aug. 10 ³⁾. Fiul său, Leca post., căp., pit. II (1646) ⁴⁾ și slug. II (zis din Viezurești), nu a mai ajuns mare dregător.

¹⁾ DRH, vol. XXI, p. 157. ²⁾ *Istoria*, p. 102. ³⁾ ASB, Mit., CCLXIX/1. ⁴⁾ Doc. 1656 mai 23 (Acad., DLXXII/8).

PAINDUR VASILE (Vasilachi) ¹⁾ = Caplea ²⁾ (urmașa lui Vlad vodă Vintilă de la Slatina) ³⁾. *M. arm. 1625 iun. 10—nov. 18* (el? Vasilachi); *agă 1628 oct. 2*; f. *agă* (și *agă*) 1628 dec. 15—1630 mai 22; *m. cluc. 1631 aug. 12—dec.*; f. *m. cluc (în sfat) 1632 apr. 20*; *m. com. 1632 iun. 20—iul. 11*. După lupta de la Plumbuita, a fugit cu Radu Iliăș în Mold. ⁴⁾, de unde a revenit apoi. *M. stol. 1634 ian. 13—1638 nov. 30*; f. m. stol. 1639 ian. 22; *m. ban 1641 apr. 3—iun. 12* ⁵⁾. + ante 1643 aug. 8.

¹⁾ Semnează Vasilachi Paindur (1628 dec. 15, ASB, ep. Argeș, III/8). Întrucît în această vreme mai sînt doi (sau trei?) dregători cu numele

de Vasile, e greu de făcut o deosebire netă între ei. ²⁾ Doc. 1643 aug. 8, când el murise (ASB, ep. Buzău, XXXVII/16). ³⁾ Informație de la D. Pleșia. ⁴⁾ *Istoria*, p. 103. ⁵⁾ Deși a fost și m. ban, după moarte i se spune stol. Menționez că în aceeași vreme exista și un Vasilache banul din Șuta, care a fost ucis de Matei Basarab „după ce au venit de la Țarigrad” (doc. 1654 mai 2, ASB, Radu vodă, LXXI/1).

PALEOLOGU DUMITRACHE CHIRIȚĂ, v. Mold.

PANĂ, v. sec. XVI.

PANĂ, v. Filipescu Pană și Părdescu Pană.

PAPA, v. Buicescu Papa, Greceanu Papa (I și II).

PARA = Elina Crețulescu, mătușa lui Radu Crețulescu log. ¹⁾ (Elina era fiica lui Vintilă din Balotești și a Caplei, care era fiica Caplei spătăreasa din Corbi și Clătești) ²⁾ Post. 1604 apr. 10—1621 febr. 13. Trimis adesea la Brașov ³⁾; cluc II (și cluc.) 1623 febr. 6—1625 dec. 3 ⁴⁾; m. pah. 1632 iul. 10—iul. 11; f. m. pah. (și pah.) 1633 apr. 10—1639 ian. 15. + ante 1640 sept. 1, □ m-rea C-lung ⁵⁾.

¹⁾ Doc. 1640 sept. 1 (ASB, m-rea C-lung, XII/4). ²⁾ Informație de la D. Pleșia. ³⁾ *Socotelile Brașovului*, p. 50—51, 53, 67, passim. V. și Veress, IX, p. 254—255. ⁴⁾ În același timp a mai existat și un Para log. de vist. (1623 nov. 18—1626 apr. 28), care apare apoi ca log. (1628 mai 13—1632 mart. 13). Acest Para a fost probabil cluc. II = Elina, sora lui Radu Șintescu-Popescu. Tot el (?) a fost și soțul Malamei, fiica lui Hrizea m. port. și a Samfirei, care era sora lui Udrea Băleanu m. ban (DIR, XVII/1, p. 113, III, p. 174, 186). ⁵⁾ Doc. cit. din 1640 sept. 1. V. și doc. 1647 iun. 22 (ASB, m-rea C-lung, XII/7).

PARASCHIVA (DIN DRĂGHINEȘTI) ¹⁾ Log. 1600 ian. 26 (scrie un hrisov); log. (slugă domnească) 1601 mai 5—1614 febr. 10 (scrie hrisoave); log. II (și is.) 1614 iun. 13—1615 iun. 16 (scrie uneori hrisoave și în această calitate); log. (fost) 1617 oct. 26—1618 oct. 13; log. II 1619 <ian. — apr.>—1624 ian. 3; m. log. 1624 ian. 13—apr. 18; f. m. log. 1624 iun. 17—1626 mai 28; învață la redactarea unui hrisov 1625 mai 8; is. la un hrisov 1625 iun. 14. + ante 1626 iul. 26 ²⁾.

Fiii săi: Dumitrașco, care scria hrisoave când tatăl său era log. II ³⁾; Mihalcea log. — care alcătuia și el hrisoave începînd de la 1625 și în timpul domniilor lui Matei Basarab și Constantin Șerban ⁴⁾ — și Irimia slug. ⁵⁾, nu au mai ajuns mari dregători; Irimia = Ilinca, fiica lui Dumitrașco (din Bogdănei) m. vist., cu care nu a avut copii ⁶⁾, iar Mihalcea a avut o fiică, Anca, = Jipa agă. O fiică a lui Paraschiva, Stoica, = Ivan post. din Rumceni ⁷⁾ și apoi cu

Bunea Grădișteanu m. vist. ⁸. Irimia îi considera nepoți pe Mihai Cantacuzino și pe soția acestuia, Marga ⁹.

¹) Așa i se spune la 1629 aug. 10 (ASB, Polovragi, I/1). ²) DRH, vol. XXI, p. 247. Pentru avera sa v. DIR, XVII/3, p. 579—581. ³) Doc. 1619 iun. 26 (DIR, XVII/3, p. 385). ⁴) V., de pildă, pe cele din: 1625 iun. 14, 1655 nov. 7, 1656 iun. 10 etc. (ASB, Mitru, CXXXI/11, Viforita, I 29 și Acad., Suluri 64). ⁵) Doc. 1629 aug. 10 și 1634 oct. 31 (ASB, Polovragi, I/2 și Glavacioc, XXXIV/23). ⁶) Doc. 1703 dec. 1 (*Doc. agrare*, I, p. 200—201). ⁷) Doc. 1626 iul. 26 (DRH, vol. XXI, p. 247). ⁸) Doc. 1634 oct. 31 (ASB, Glavacioc, XXXIV/23). ⁹) Filitti, *Arhiva*, p. 98.

PAVLACHE, v. (Caragea) Pavlache.

PĂDURE, v. Crețulescu Pădure.

PĂRDESCU PANĂ (Pană din Pârdești și din Căpreni); = a doua oară cu Elina, care era sora lui Preda cluc. din Greci ¹ și fiica lui Preda Floricoiul m. sluger; fostă soție a lui Petre Aslan cluc. ². Cumnat cu Eustratie Leurdeanu ³.

Post. 1646 apr. 8—1657 dec. 22; căm. 1648 mai 3 — 1654 oct. 28 (din Căpreni); *m. port.* 1658 apr. 15—1659 oct. 29; căp. de roșii 1660 ian. 29 ⁴—1662 mart. 16; f. căp. 1663 mart. 14—iun. 29; port. (fost) 1663 oct. 7; căp. (fost) 1664 ian. 5—apr. 16; f. m. port. 1664 sept. 8; *m. arm.* 1665 sept. 13—*ante* 1666 iul. 2; f. m. arm. 1666 iul. 2—1667 apr. 16; f. agă 1668 iun. 12—1669 ian. 8; *m. stol.* 1669 apr. 22—1670 apr. 11; *m. cluc.* 1670 apr. 13—1671 ian. 18. + după 1670 oct. 9—cînd își face diata—și *ante* 1671 iul. 27 ⁵. □ m-reă Bistrița ⁶.

După moartea sa, plătește datoriile fiul său, Matei post. ⁷, care nu a mai ajuns mare dregător; acesta = Caplea, fiica Brîndușii din Meanți ⁸, ctitora schitului Meanți.

¹) Doc. 1666 febr. 3, 1671 iul. 27 (Acad., CIX/10 și ASB, Brîncoveni, XVIII/30). Fiul acestuia, Diicu, îi spune tată (doc. 1661 apr. 15, ASB, Brîncoveni, XXII/28). ²) RIAF, vol. X, 1909, p. 204—205. ³) Doc. 1654 oct. 28 (ASB, Brîncoveni, XVIII/21). ⁴) *Ibid.*, XVIII/27. ⁵) *Ibid.*, XVIII/30 și Bistrița, LXIV/340). ⁶) Doc. 1688 nov. 20 (ASB, Brîncoveni, XVIII/38). ⁷) Doc. 1682 nov. 26 (*Ibid.*, XXII/51). V. și doc. din 1671 iul. 27 (*Ibid.*, XVIII/30). ⁸) Doc. 1688 nov. 20, 1695 apr. 26 (*Ibid.*, XVIII/33 și 37). V. și doc. din 1663 oct. 7 și 1664 apr. 16 (*Ibid.*, XXII/32 și 33); în primul i se spune Pană port., în cel de al doilea, Pană căp. V. și *Sf. doc.*, V, p. 182—189.

PĂTRAȘCO, v. Bălăceanu Pătrașco, Boul (Pătrașco) (Mold.), Brezoianu Pătrașco, Urziceanu (Bucșanu) Pătrașco.

PĂTRU (Petre), v. Ciorogîrleanu Pătru, Obedeauu Pătru.

PĂUȘESCU TÂNASE, fiul lui Radu Păușescu cluc. și al Mihalcei Sărăcinescu; nepotul de fiu al lui Sima sau Simon log. II și vist. ¹;

nepotul de soră al lui Tănăsie Sărăcinescu m. com.²; = Aspra, fiica lui Iordache Pîrșcoveanu post.³.

Post. 1680—1687; vist. III 1689 mart. 15—apr. 17; *m. cluc. de arie 1689 apr. 19—1690 iul. 9.* + ante 1694 iul. 19, □ episcopia Rîmnic⁴. A avut o fată, Stanca, = Grigorașco Greceanu, fiul lui Șerban Greceanu⁵.

¹) Doc. 1689 aug. 2, 1691 febr. 17 (ASB, ms. 707, f. 163 și ep. Rîmnic, LVIII/23). Radu cluc. din Păușești apare deseori în doc. (1657 dec. 22, 1670 iun. 30, sept. 14 etc. (ASB, D. Lemn, V/49, Sf. Ioan-Buc., II/30, ep. Rîmnic, LX/19). Într-un doc. din 1706 febr. 2, i se spune greșit biv vel cluc. (Potra, *Documente*, p. 236). Simon log. = Safta din Rumceni — cu care nu a avut copii — și apoi cu Maria, sora lui Buzinca m. com. (Florescu *Cîteva neamuri*, p. 17). ²) Doc. 1694 iul. 19 (ASB, ep. Rîmnic, LVIII/35).

³) Doc. citate mai sus și *Doc. agrare*, I, p. 344. ⁴) Doc. cit. din 1694 iul. 19.

⁵) Florescu, *op. cit.*, p. 17.

PÎRÎIANU DANCIU (din Pîrîiani și din Milești¹, Milesco)², fiul lui Hamza banul din Pîrîiani și al Caplei³; Hamza era cumnatul lui Calotă banul din Lipov⁴ și urmaș al vlastelinilor din Baia de la 1498—1502⁵; Danciu se considera nepotul lui Calotă m. ban⁶; = fiica lui Gheorghe com. din Melinești⁷.

Fără titlu 1620 iul. 25—1623 oct. 5; log. 1626 apr. 29—1647 aug. 2 (apare deseori cu acest titlu, ca martor cu diverși boieri mărunți). Căp. (?) 1648 apr. 29. Capuchehaie la Țarigrad (1648 apr. 29)⁸. Log. 1648 iul. 6—1654 ian. 28. Is. la zidirea bis. Sf. Dumitru din Craiova de către Matei Basarab (1651). Trimis în solie la Poartă, cu mai mulți boieri, la începutul domniei lui Constantin Șerban (1654)⁹, care îl face *m. slug. 1654 iun. 11—aug. 4; m. post. 1655 ian. 8—1656 iul. 30*; fuge la Brașov în vremea răscoalei slujitorilor¹⁰; solul lui Constantin Șerban în Trans.¹¹; f. m. post. 1656 nov. —1658 iul. 12; *m. post. 1659 ian. 12—iun. 12*. Ucis de Mihnea al III-lea (1659)¹². Ctitor al m-rii Polovragi¹³, unde i se păstrează portretul.

Frații săi, Stanciu post. și Calotă post., și fiii acestora, Barbu și Danciu, nu au fost dregători¹⁴. O soră a lui Danciu, Stanca, nu a avut copii¹⁵. În afară de Barbu Milesco — Pîrîianu, ajuns și el mare dregător, Danciu a mai avut doi fii: Pătrașco sau Pătru Milesco cluc. și căm., care, ca și fiul său, Staico, nu a ajuns mare dregător¹⁶, și Preda post.¹⁷, log. și căp., care a fost ucis de Mihnea al III-lea împreună cu tatăl său la 1659¹⁸. Preda a avut o fiică, Stana¹⁹.

¹) De regulă i se spune din Pîrîiani sau Pîrîianu; uneori însă și Danciu din Milești sau Danciu Pîrîianu din Milești, sat primit de zestre (v. doc.:

1638 apr. 13, 1643 febr. 1, 1648 iul. 6 etc. (ASB, ms. 722, f. 386 v., Polovragi, I/10, LXXIV/193). ³⁾ Așa i se spune după moarte, la 1693 iun. 30 (ASB, Polovragi, XVI/9), iar fiii săi și-au zis Milescu. La 1646 nov. 26, 1647 aug. 2, 1650 mart. 13 etc., Danciu își spune el însuși Danciu Pîrîianu din Milești (ASB, Văratice, I/11, AN, CXIX/39 și Polovragi, XVI/7). ⁴⁾ Doc.: 1642 iun. 8, 1644 iun. 5, 1648 iul. 6 (Acad., LXXIV/192 și ASB, Polovragi, I/7 și 10). ⁵⁾ DIR, XVII/1, p. 53, 158, 333, IV, p. 389. ⁶⁾ Informație de la D. Pleșia. ⁷⁾ Doc. 1646 iun. 10 (Acad., C/174). ⁸⁾ Informație de la D. Pleșia. După părerea lui N. Iorga, soția sa era o Cocorască (*St. doc.*, VI, p. 468). ⁹⁾ Acad., CCLXXXI/16 și ASB, Polovragi, I/10. ¹⁰⁾ *Istoria*, p. 118 (note). ¹¹⁾ *St. doc.*, IV, p. 35 și V, p. 646. ¹²⁾ *St. doc.*, IV, p. CCLXV. ¹³⁾ *Istoria*, p. 137, *Istoriile*, p. 124 și doc. 1661 iun. 12 (ASB, Hurezi, XIX/8). ¹⁴⁾ Doc. 1648 iul. 6 (ASB, Polovragi, I/10). Despre Danciu Pîrîianu v. și Al. Ștefulescu, *Polovragii*, Tg. Jiu, 1906, p. 69–75 și 141 (arborele genealogic al fam.); C. V. Obedeianu, *Danciu Pîrîianu* (AO, VII, 1928, p. 118–120); Andreescu Ștefan, *Ctitorii de la Polovragi* (MO, 1964, nr. 3–4, p. 231–235) și Ștefulescu, *Gorjului istoric*, p. 115, 148–155. ¹⁵⁾ DIR, XVII/3, p. 580, doc. cit. din 1642 iun. 8 și din: 1639 oct. 25, 1644 iun. 5, 1652 mart. 23 etc. (ASB, Polovragi, IX/3 și I/7 și Tismana, XLIV/1). ¹⁶⁾ Doc. 1650 apr. 1 și mai 26 (ASB, Polovragi, XV/1 și 2). ¹⁷⁾ Doc. 1661 iun. 12 și 1691 iun. 3 (ASB, Hurezi, XIX/8 și 31). ¹⁸⁾ Doc. 1643 mart. 12 și 1648 apr. 29 (ASB, Mitru, CLII/12 și Acad., CCLXXXI/16). ¹⁹⁾ *Istoria*, p. 137. La 1658 oct. 17 Preda era is. al Craiovei. (ASB, Tismana, XIV/6). ²⁰⁾ Doc. 1661 nov. 20 și 1662 iul. 24 (ASB, Surpatele, II/9 și Copii sub dată).

(PÎRÎIANU) ¹ MILESCU BARBU (din Pîrîiani și din Milești) ²; fiul lui Danciu Pîrîianu m. post. ³; = Vlădaia și apoi cu Maria, fiica lui Pană Filipescu m. spăt. ⁴; rudă prin acesta cu Cantacuzinii, în partida cărora s-a aflat.

Post. 1652 mart. 23; pah. 1656 sept. 15–1658 iul. 3; căp. 1661 iun. 11–1669 ian. 9 (martor cu boieri mici din Oltenia); log. 1669 iul. 17–1673 iul. 8; m. com. 1674 ian. 3–1675 aug. 27. Pribeag în timpul domniei lui Gh. Duca (1678) ⁵; m. pah. 1679 ian. 16–nov. 2; m. vist. 1680 ian. 3–1682 dec. 16; m. ban 1683 ian. 9–1686 apr. 12. Solul lui Șerban Cantacuzino la Mihail Apafi I (1685) ⁶. + în slujbă, ante 1686 iun. 20 ⁷, □ mitropolia din București ⁸. Ctitorul schitului Lipovul.

Copii: Constantin, care nu a mai ajuns mare dregător ⁹; Stanca și Marica ¹⁰ = Dumitrașco (Dositei) Brăiloiu, fiul lui Cornea Brăiloiu m. ban ¹¹.

¹⁾ Așa semnează la 1662 nov. 9 și i se spune la 1669 nov. 22 (ASB, Tismana, LXXII/1 și m-rea C-lung, LXII/48). ²⁾ Semnează astfel la 1664 ian. 12 (idem, Dep. Filipescu, I/46). Cu numele de Milescu apare și în *Socotelile Brașovului*, p. 109. ³⁾ Doc.: 1652 mart. 23, 1656 sept. 15, 1685 nov. 29 etc. (ASB, Tismana, XLIV/1, Hurezi, XII/1, BCS, 55, P. VII/15). ⁴⁾ Doc. 1686 iun. 20 (ASB, Căluu, VII/9 și RA, III/2, 1939,

p. 372. V. și Ștefulescu Al., *Polovragii*, p. 80–84. Dintr-un doc. din 1690 ian. 7 rezultă că a mai fost = cu Casandra (Ștefulescu Al., *op. cit.*, p. 106–107). ⁵⁾ *Istoriile*, p. 170. ⁶⁾ Veress, XI, p. 223–224. ⁷⁾ ASB, Căluu, VII/9 și 10. ⁸⁾ BOR, 1893, p. 759–760. ⁹⁾ Doc. 1690 ian. 7, 1696 mai 1 (ASB, Polovragi, IX/6, Zlătari, XVIII/5). ¹⁰⁾ Doc. 1695 apr. 25 (ASB, Suluri nr. 9). ¹¹⁾ Doc. 1717 (RI, 1925, p. 309). V. și Vasilescu, *Oltenia*, p. 36.

(PÎRȘCOVEANU) TRUFANDA IORDACHE (Iordache din Pîrșcoveni) ¹⁾, grec, fiul lui Trufanda m. vist. ²⁾; = Ancuța, fiica lui Preda Brîncoveanu m. vor. ³⁾; unchiul lui Constantin Brîncoveanu și nepotul lui Stroe Leurdeanu m. vor. ⁴⁾.

După moartea tatălui său, în vremea domniei lui Matei Basarab, Iordache, „fiind copil mic, a trecut peste Dunăre la Cernavodă”, de unde s-a întors apoi în țară ⁵⁾. Post. 1645 mart. 8; fără titlu 1645 oct. 27; post. 1648 iun. 4—1654 ian. 8 (apare des în doc.); post. II (și post.) 1653 ian. 20—1654 iul. 3; fără titlu 1656 apr. 25; cluc. (?) 1656 mai 29; *m. post. 1658 apr. 22* ⁶⁾—*iun. 12*. În relații bune cu Mihnea al III-lea, care-l numește „boiar bun și înțelept” ⁷⁾; post. (fost) 1660 mart. 3; f. m. cluc. 1662 febr. 15; *m. stol. 1665 febr. 9—dec. 2*; stol. (fost) 1667 ian. 27; f. m. post. 1668 mart. 20; f. m. stol. 1668 mart. 20—1671 dec. 27. + în a doua domnie a lui Grigore Ghica (ante 1674 febr. 11) ⁸⁾.

Copii: Preda m. cluc.; Papa post., care a fost ctitorul schitului Mănăilești și a devenit Pahomie călugărul ⁹⁾; Matei post. ¹⁰⁾; Aspra = Tănase Păușescu ¹¹⁾ și altă fiică = Barbu Bălăceanu.

¹⁾ Așa i se spune la 1676 dec. 27 (ASB, ep. Rîmnic, XCVIII/9). ²⁾ Doc.: 1645 mart. 8, 1648 iun. 4, 1652 iul. 25, aug. 1 etc. (Acad., CCV/169, XXIX/260, MIB, nr. 27440 și 27442). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 23, 24 și LAR, IX, 1905, p. 167–174. ³⁾ Doc. cit. din 1676 dec. 27 și 1684 dec. 14 (ASB, Bistrița, XXIV/22). V. și *Doc. agrare*, I, p. 343–344. ⁴⁾ Doc. 1696–1697 (idem, Mitru, CLXVIII/9). ⁵⁾ Doc. 1652 ian. 15, 1654 mai 6 (Acad., LVIII/34, ASB, ep. Argeș, LXIX quator/19. În primul doc. se spune că era nepotul lui Vasile vist., strănepotul lui Pană vist. V. și *St. doc.*, V, p. 483. ⁶⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 581 este trecut ca m. post. de la 1658 ian. 30, cînd domnea încă Constantin Șerban. Iordache Trufanda apare ca m. post. în primul doc. dat de Mihnea al III-lea. ⁷⁾ Doc. 1658 iun. 10 (ASB, Donații, LIX/12). ⁸⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 144. ⁹⁾ AO, 1922, p. 163. ¹⁰⁾ Doc.: 1673 mai 11, 1684 dec. 14, 1691 iul. 17 (Acad., CLIX/5, ASB, Bistrița, XXIV/22 și 31). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 141–144 și LAR, IX, 1905, p. 285–290, 368–369, 567–574 și 728–735. ¹¹⁾ *Doc. agrare*, I, p. 344.

PÎRȘCOVEANU PREDĂ, fiul lui Iordache Trufanda m. post. și al Ancuței, fiica lui Preda Brîncoveanu ¹⁾; văr primar cu Constantin Brîncoveanu voievod ²⁾; = Stanca ³⁾.

Fără titlu (mic) 1655 aug. 15 ⁴⁾, 1674 ian. 20; spăt. II 1680 febr. 20; spăt. (fost) 1682 ian. 19; fără titlu 1684 sept. 15—1685 mart.

19; spăt. (fost) 1686 oct. 2; fără titlu 1687 mart. 10 — 1693 oct. 15. Trimis de Constantin Brîncoveanu să oprească din drum solia trimisă de Șerban Cantacuzino la Viena (1688) ⁵. Spăt. (fost) 1691 iun. 22—1694 sept. 27 (apare când cu titlul de spăt., când fără); *m. cluc. de arie* 1699 ian. 12—nov. 2; *m. med.* 1700 mai 25—31. Copii: Ștefan, care a fost și el mare dregător și care a ajuns apoi consilier al administrației „chesaricești” a Olteniei ocupate de austriaci ⁶ și Ancuța = Constantin Fierăscu-Năsturel, fiul lui Șerban Năsturel ⁷.

¹) Doc. 1686 oct. 1, 1696—1697 (ASB, Mitr., CXIII/14, CLXVIII/9).

²) *Istoria*, p. 192. ³) Filitti, *Arhiva*, p. 145 și *St. doc.*, V, p. 490—491.

⁴) ASB, Brîncoveni, XXX/5. ⁵) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 12 și *Istoria*, p. 192. ⁶) *Doc. agrare*, I, p. 343—344 și Giurescu, *Material*, indice. ⁷) *St. doc.*, V, p. 490—491.

PÎRVU, v. Cantacuzino Pîrvu, Vlădescu Pîrvu.

POENARU BARBU (din Poiană), fiul jupanitei Iana, care era fiica lui Nica din Poiana; = Neacșa, fiica lui Grama din Bălteni ¹ și cu Voichița.

Fără titlu 1619 apr. 21—1627 mai 13; post. <1624—1627> apr. 21, <1628> aug. 5, 1629 oct. 15, 1630 sept. 7. Pribeag cu Matei Basarab în Trans. (1630), de unde se întoarce la Radu Leon (1631) ². Cluc. 1634 iun. 29—1638 ian. 12 (martor cu boieri mici). Trimis de Matei Basarab „la împărăție, în slujba mării sale și a țării” la 1634, când niște haiduci i-au ucis soția și i-au jefuit casa ³. Căp. de dorobanți 1638 mart. 31—mai 10; *m. ban* 1644 ian. 2—1645 dec. 22 (printre puținii dregători promovați direct în această funcție); f. m. ban (și ban) 1646 nov. 22 — 1649 nov. 25; *m. stol.* 1650 ian. 1—1652 aug. 26 (împreună cu Chircă Rudeanu, unicele cazuri de dregători retrogradați m. stol. după ce au fost m. ban); solul lui Matei Basarab în Trans., împreună cu Dragomir vor. (1650) ⁴; stol. (fost) 1654 iul. 6—1655 febr. 11; *m. ban* 1655 mart. 12—mart. 21; *m. cluc.* 1655 mart. 26—1656 iun. 17; f. m. cluc (și cluc.) 1656 iul. 30 — 1657 mai 30; *m. stol.* 1658 apr. 22; *m. vor* 1658 apr. 30 — 1659 aug. (de la 1658 mai 26 vor. ț. sus); f. m. vor. (și vor.) 1660 febr. 4—1661 iun. 11.

În afară de Preda, ajuns și el mare dregător, a mai avut un fiu, Dragotă post. ⁵. Frații săi, Drăghici post. și Neagoe post., nu au fost mari dregători ⁶.

¹) Doc. 1620 mai 22, 1634 aug. 10 (DIR, XVII/3, p. 534, Arh. St. Craiova I/10). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 19 și DRH, XXII, indice. ²) *Istoria*

p. 99 și *St. doc.*, IV, p. 20. ³⁾ Doc. cit. din 1634 aug. 10. ⁴⁾ Veress, X, p. 217—218, *St. doc.*, IV, p. 29. V. și sigiliul său ca m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 162—163. ⁵⁾ Doc. 1648 apr. 29, iun. 11, 1649 mart. 6 (Acad., CCLXXXI/16, ASB, Zlătari, VII/3, Acad., DCXVIII/2). V. și *Surete*, VI, p. 122. ⁶⁾ Doc. 1644 mai 20, 1649 mai 11 (ASB, Polovragi, III/3, Acad., Creditul Funciar, cond. 37, f. 1 v.).

POENARU PREDĂ (din Poiană)¹, fiul lui Barbu P. m. ban². F. stol. 1642 mai 8; fără titlu 1648 apr. 29; spăt. 1656 mai 21—1662 aug. 17; *m. stol. 1662 sept. 29—1664 nov. 4*; f. m. stol. (și stol.) 1665 nov. 26—1671 iun. 3; *m. stol. 1672 mart. 16—1674 dec. 27*; f. m. stol. (și stol.) 1680 mart. 27—1682 iul. 5. A avut doi fii, Vasile³ și Dumitrașco, care a ajuns și el dregător⁴.

¹⁾ Așa i se spune la 1664 ian. 12 (ASB, dep. Filipescu, I/46). ²⁾ Doc. 1648 apr. 29 (Acad., CCLXXXI/16). V. și *St. doc.*, VI, p. 479, Al. Ștefulescu, *Doc. slavo-române*, p. 562—570 și *Surete*, VI, p. 81. ³⁾ Doc. 1677 apr. 20 (Acad., DLVII/3). ⁴⁾ Doc.: 1685 apr. 23, 1686 mart. 12, 1693 mart. 5 (ASB, Cotroceni, XXV/37, ms. 253, f. 61 și ms. 705, f. 12—14).

POENARU DUMITRAȘCO, fiul lui Preda P. m. stol.¹. Post. II 1655 aug. 15; fără titlu 1660 febr. 4—1662 mart. 16; post. 1662 aug. 17; fără titlu 1663 mart. 14; post. 1664 apr. 17—1671 ian. 14; cluc. 1671 nov. 18—1672 mart. 22; log. 1679 nov. 20; cluc. (?) 1679 dec. 15; log. 1680 mart. 27—1682 iul. 27; vist. III 1682 sept. 22; vist. (fost) 1683 apr. 18—1686 mart. 12; *m. pit. 1686 iun. 20—1689 mai 7*; f. m. pit. (și pit.) 1691 iun. 3—1694 iul. 16; is. al Craiovei 1693 mai 28—1694 iul. 2² (în acest timp lipsește banul din sfat).

Fiii săi, Vasile pah. și Matei pah., nu au mai ajuns mari dregători³; Matei = fiica lui Dumitrașco Spineanu⁴, a fost căpitan în miliția olteană de sub comanda lui Barbu Brăiloiu⁵.

¹⁾ Doc. 1693 mart. 5 (ASB, ms. 705, f. 12—14). V. și *St. doc.*, VI, p. 479.

²⁾ ASB, ms. 723, f. 515 v.—516. ³⁾ Doc. 1700 mart. 10 (*Surete*, VI, p. 134 și ASB, ms. 705, f. 247). ⁴⁾ *St. doc.*, V, p. 310. ⁵⁾ Giurescu, *Material*, I, p. 323.

(POPESCU), v. Calotă (din Popești).

POPESCU CÎRSTEA (din Popești-Vlașca), fiul lui Ghidu com. și pîrc., care era fiul lui Toader cluc., iar acesta fratele lui Calotă din Popești m. arm.¹; = Elina sau Ilinca, fiica lui Pană Pepano². Log. de vist. 1680 febr. 28—1682 sept. 25; vist. III 1683 febr. 19—1685 iul. 9; *m. vist. 1685 sept. 5—1690 aug. 11*. Is. foarte adesea al sc. Buc., alături de alți boieri, 1685 sept. 28³, 1686

aug. 3⁴, 1687 iul. 23—sept. 25⁵, 1689 iun. 3⁶; f. m. vist. 1692 febr. 22—1700 apr. 14 (apare foarte rar în doc.). + 1703 ian. 12 și □ bis. din Popești-Vlașca, făcută de el la 1689⁷; aici se păstrează portretele numeroasei sale familii.

A avut foarte mulți copii, care nu au devenit dregători. Unul din ei, Cîrstea, = Despa Brezoianu, cu care a avut mai mulți copii, printre care și pe Tudoran (sau Tudorache)⁸.

1) Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 21 (doc. 1682). V. și Potra, *Documente*, p. 186 și 303. 2) Năsturel, *op. cit.*, p. 21 și 23 și Potra, *Documente*, p. 182, 213 și doc. 1685 iul. 9 (MIB, nr. 30637) și BCMI, 1931, p. 40. 3) ASB, Ghighiu, XI/10. 4) MIB, nr. 27552, Filitti, *Arhiva*, p. 115. Despre marii dregători cu numele Popescu, v. și Filitti, *Arhiva*, p. 38—39 nota. 5) MIB, nr. 28620 și ASB, Radu vodă, XLV/16. 6) *Istoria*, p. 194, *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 29, Greceanu, *Viața*, p. 21 și doc. 1689 iun. 3 (ASB, Radu vodă, VII/12). 7) Lapedatu Al., *Inscripțiile de la bis. din Popești-Vlașca* (BCMI, IV, 1911, p. 148—149). 8) Năsturel P. V., *op. cit.*, p. 15—16 și 22 (doc. 1722 apr. 6 și 1724 mart. 20). Despa era soră cu Fiera post.

POPESCU MĂINEA (din Popești-Vlașca „de preste Argeș”) ¹, fiul lui Calotă din Popești m. arm.²; nepotul lui Radu post. și Toader slug.³ Unchiul lui Cîrstea Popescu m. vist. Spăt. 1642 apr. 20; slug. 1646 nov. 20—1649 febr. 25; căp. 1652 iul. 18; m. slug. 1655 ian. 5—1656 dec. 23. A plecat în Trans. cu Constantin Șerban⁴; f. m. slug. 1657 oct. 1—1659 iun. 8. A avut o fiică, Chiajna⁵ și un fiu, Matei, care nu a mai ajuns la dregătorie⁶.

1) Doc. 1649 febr. 25 (ASB, Radu vodă, XLI/3). 2) Informație de la D. Pleșia. 3) Doc. 1642 apr. 20 (ASB, Stavropoleos, VIII/1). La 1634 iul. 11 este amintit un Măinea post., care trăia în vremea lui Radu Mihnea și care = Zlata, fiica lui Nichita vâtaf (Acad., CCCVIII/65). 4) *St. doc.*, IV, p. 57. 5) Doc. 1664 oct. 5 (ASB, Mitru, CCCLI/2). 6) Doc. 1669 mai 1 și 1672 mart. 22 (ASB, Stavropoleos, XXI/1 și D. Lemn, XVI/17).

POPESCU RADU ¹ (Radu Staico sau Stăicuț Șintescu², Radu Șintescu din Popești-Ilfov³), fiul lui Staico post. din Șintești, care era fiul lui Staico (Șintescu) m. vor. din Popești⁴; = Stanca; cumnatul doamnei Elina a lui Matei Basarab⁵, domn care l-a făcut dregător ca pe toate rudele sale.

Fără titlu 1623 oct. 15; log. 1632 ian. 10—1644 mai 28; is. la construirea băii din cetatea Giurgiu de către Matei Basarab (1644)⁶; agă 1645 mart. 15—1653 mart. 10. Is. la înnoirea palatului domnesc din București de către Matei Basarab⁷; is. sc. Buc. 1652 mai 29⁸; m. pah. 1653 sept. 3—1654 mai 30; pah. (fost)

1654 aug. 12; agă (fost) 1654 sept. 1—1657 mai 20⁹; log. 1657 oct. 1; f. m. log. (?) 1658 apr. 28—mai 26¹⁰; *m. log.* 1658 dec. 9—1659 aug. 30; f. m. log. 1660 mart. 8—1664 mart. 9; *m. ban* 1664 apr. 21—sept. 8; f. m. ban 1664 oct. 7—1669 mai 5; *m. vor.* 1669 mai 24—1670 apr. 1; f. m. vor. 1670 mai 3—1671 mart. 18. + după ce fusese lovit de o „boală grea“, după 1671 mart. 18, cerînd să fie □ la bis. sa din Popești-Ilfov¹¹.

Copii: 1) Șerban, post., log. și căp. de roșii (1663—1664)¹², = Catalina, fiica lui Vasilache banul (din Șuța), care a fost ucis de Matei Basarab¹³; Șerban a fost un timp pribeag în Mold.; fiica sa, Dumitrana, = Nedelco pah.; 2) Chiajna = Gorgan post., fiul lui Drăgușin Deleanu m. pah.¹⁴ (și acesta rudă cu Matei Basarab); 3) Marica = Alexandru Alexeanu m. vor.¹⁵. Radu a avut și două surori: Sofia = Gheorghe Caridi stol. și vist. (numit apoi din Popești) și Iliana = Para log. de vist., cu care nu a avut copii¹⁶.

¹⁾ L-am trecut la acest nume deoarece așa semnează de regulă după ce a devenit dregător (v. doc. din 1666 apr. 14, nov. 28 etc., Iorga, *Doc. Cant.*, p. 69, ASB, Mitru., CLVII/55). Urmașii săi i-au spus de asemenea Radu Popescu (doc. 1683 oct. 2, Acad., CCCXXXVI/7). Uneori i se zice Radu log. din Popești (doc. 1658 apr. 28, ASB, Radu vodă, VIII/13). ²⁾ La 1632 ian. 10 i se spune Radu Stăicuț log., iar el semnează Radu log. Șintescu (ASB, m-reă C-lung, I/12). ³⁾ Așa i se spune la 1655 febr. 15 (ASB, Cotroceni, VI/12). Satul Popești era în Ilfov, pe apa Dimboviței (idem, Radu vodă, XXXV/2). La 1654 mart. 15 i se zice doar Radu Șintescu („Studii“, 1955, nr. 4, p. 108). ⁴⁾ Doc. 1623 oct. 15 și 1654 aug. 12 (DIR, XVII/4, p. 341, ASB, ep. Argeș, LXXXIX/9). La 1655 nov. 20 i se spune Radu al lui Staico Popescu f. m. log. (idem, Viforita, IV/8). El numește pe Staico vor. „moșul“ său (doc. 1669—1670, Acad., CCCXXXVI/1).

⁵⁾ În doc. din 1655 febr. 15 se spune că fiica sa, Marica, era nepoata doamnei Eliana (ASB, Cotroceni, VI/12). V. și doc. cit. mai sus din 1669—1670.

⁶⁾ Doc. 1645 mai 28 (Acad., CCCXCVII/47). ⁷⁾ Doc. 1652 iul. 18 și oct. 11 (Acad., CCCXCVIII/49, 50). ⁸⁾ Acad., XLIII/158. ⁹⁾ Întrucît în această vreme sînt mai mulți Radu, v. doc. din 1655 febr. 15, cit. mai sus, singurul unde i se spune Radu Șintescu agă; în rest e numit doar Radu agă. ¹⁰⁾ Deși nu este pomenit cu această dregătorie mai înainte, apare ca membru al sfatului domnesc ca f. m. log. la 1658 mai 26. (Poate fi doc. datat greșit?)

¹¹⁾ V. diata sa din 1669—1670 (Acad., CCCXXXVI/1) și doc. 1671 mart. 18, dat la „vreme de petrecanie“ (ASB, Radu vodă, XLVII/4). Murise ante 1671 iun. 30 (idem, Dep. Filipescu, I/53). V. și diverse scrisori ale sale către brașoveni în *St. doc.*, X, p. 51—52, 125—126 și sigiliul său ca m. vor. la 1670 în SCIM, I, 1950, p. 164—165 și RA, 1927—1929, nr. 4—5, p. 130—131. ¹²⁾ Doc.: 1657 oct. 1, 1663—1664, 1673 apr. 18 etc. (Acad., Foto, XXXV/39, ASB, Sf. Ecaterina, I/17 și Radu vodă, VII/19). ¹³⁾ Doc. 1654 mai 2 (ASB, Radu vodă, LXXI/1). ¹⁴⁾ Doc. 1664 mart. 9 și 1666 nov. 28 (Acad., LXXV/251 și ASB, Mitru., CLVII/55). ¹⁵⁾ Doc. cit. din

1655 febr. 15. ¹⁶⁾ Doc. cit. din 1655. Despre cariera politică a lui Radu-Staico Popescu și familia sa v. și Ionașcu, *Documente*, p. 35—36 și „Arh. gen. rom.”, 1944, p. 67—68.

POPESCU RADU-HRIZEA (Radu Hrizea) ¹⁾, fiul lui Hrizea m. vist. din Popești²⁾; văr cu Grigore Băleanu, fiul lui Ivașco Băleanu³⁾; nepot și fin al lui Radu-Staico Popescu m. vor.⁴⁾ (sora lui Radu Staico, Sofia, a fost bunica lui Radu Popescu). Fără titlu (cocon) 1671 iun. 30; log. de vist. 1675 mai 15; log. (fost) 1676 dec. 22—1691 mart. După uciderea tatălui său de către Șerban vodă Cantacuzino, a fugit peste Dunăre (iarna 1680—1681), de unde a revenit peste câțiva ani. Trimis de Constantin Brîncoveanu să înduplece pe generalul austriac Heissler să nu intre în țară (1689)⁵⁾. *M. cluc. de arie* 1692 mai 2—1696 iun. 15. Îndeplinește diverse misiuni în timpul războaielor austro-turce⁶⁾; f. m. cluc. de arie 1696 sept. 14—1699 iun. 20. Uneltind contra lui Constantin Brîncoveanu, împreună cu Dumitrașco Corbeanu, este închis de domn (1700)⁷⁾. *M. vor. de Țirgoviște* 1712 dec. 10; *m. vor. 1716 mart. 22—aug. 20, 1717 oct. 26—1718 mart. 9, 1719 mai 22—1724 aug. 1*. A jucat un rol de seamă în timpul războiului austro-turc (1716—1718), fiind omul de încredere al lui Nicolae Mavrocordat⁸⁾. S-a călugărit sub numele de Rafail. + ante 1729 mai 23, □ m-rea Radu vodă⁹⁾. A fost autorul cronicii numită a Bălenilor.

¹⁾ Așa semnează la 1696 mai 8 (Potra, *Documente*, p. 209). ²⁾ Doc. 1676 dec. 22 (ASB, ep. Buzău, XXXI/22). ³⁾ Doc. 1699 (ASB, ms. 705, f. 227). ⁴⁾ Doc. 1671 iun. 30 (ASB, Dep. Filipescu, I/53). ⁵⁾ *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 22. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 64—65. ⁷⁾ Greceanu, *Viața*, p. 103. Împreună cu Radu Izvoranu, a fost și is. la repararea cetății Cladova pentru turci (*ibid.*, p. 64). ⁸⁾ *Istoriile*, p. 226 și urm. ⁹⁾ RIR, 1945, p. 23. Despre Radu Popescu cronicarul și viața sa s-au scris foarte multe lucrări: Iorga N., *Cronicile muntene. Cronicile din sec. XVII*, Buc., 1899; Giurescu C., *Contribuțiuni la studiul cronicilor muntene*, Buc., 1906; Panaitescu Em., *Cronicarul Radu Popescu și „Istoriile domnilor Țării Românești”*, Buc., 1908; Florescu G.D., *Înaintașii români ai lui Radu Popescu cronicarul* („Arh. gen. rom.”, I, 1944, p. 67—69); Vasilescu Al., *Contribuțiuni la biografiile cronicarului Radu Popescu și compilatorului Constantin Căpitanul*, în vol. *În amintirea lui Constantin Giurescu*, Buc., 1944, p. 535—542; Grecescu C., *Câteva date noi în legătură cu „Istoriile domnilor Țării Românești”*, în vol. *În amintirea lui Constantin Giurescu*, Buc., 1944, p. 277—289; Ionașcu I., *Mărturii relative la cronicarul Radu Popescu*, Buc., 1945 (din RIR, vol. XV, fasc. I, p. 17—34); Simache N. și T. Cristescu, *Viața și opera lui Radu Popescu*, Ploiești, 1943. V. și sigiliul său ca m. vor. în SCIM, I, 1950, p. 172

PREDA, v. Brădescu Preda, Brătășanu Preda, Brîncoveanu Preda, Bucșanu Preda, Pîrșcoveanu Preda, Poenaru Preda, Urdăreanu Preda.

PREDA (Preda Buzinca din Rădulești), fiul lui Buzinca m. com.¹; = Maria, fiica lui Dumitru Dudescu m. vor.² *M. slug. 1628 mai 8*; f. m. slug. (și slug.) 1636 apr. 27—1656 oct. 28. Is. al Orașului de Floci, 1647 aug. 30—1649 iun. 7³. Folosit de Matei Basarab ca hotarnic și is. pentru diferite treburi în regiunea Ialomița⁴, unde avea moșii. Ctitorul m-rii numită a lui Preda slug. din Ialomița⁵ și al schitului Ceptura.

¹) I se spune Preda slug. Buzinca și semnează Preda slug. din Rădulești (doc. 1652 ian. 10, ASB, Slobozia lui Ianache, XX/7). V. și doc. din 1668 oct. 25 (idem, Cotroceni, XVII/5). ²) Doc. 1636 apr. 27, 1638 febr. 13 și 20 (ASB, Cotroceni, XXXVII/12, Căldărușani, XXIX/1 și 2). La 1652 mai 6 i se spune soției sale Mușa (Acad., DCCXI/15). ³) ASB, Sf. Ioan — Buc., V/11, Acad., CCCX/34. V. și doc. din 1653 aug. 15 (ASB, Radu vodă, XXVII/8). ⁴) Doc. 1650 ian. 8, 1652 mai 14 (ASB, Cotroceni, XXXV/11, Căldărușani LXX/4). ⁵) Doc. 1656 iun. 27 (ASB, Cotroceni, XXXVII/26).

PREDA FLORICOIUL (din Cepturoaia și din Greci-Romanați), fiul lui Radu vist. din Cepturoaia și al Calei Calomfirescu¹; = Florica, fiica lui Mihai Viteazul² (de la care a căpătat numele de Floricoiul). Post. 1597 sept. 26—1612 mai 20; cluc. 1614 mai 9—1616 sept. 6; post. 1616 dec. 23—1617 mai 28; slug. 1618 iun. 7; *m. slug. 1618 oct. 13—1619 nov. 18*; f. m. slug. (și slug.) 1620 <mai> 9—1630 mart. 15. A fost închis „în temniță, pentru datorii” în timpul domniei lui Alexandru Iliș (1628—1629)³. + în lupta de la București din 1631 împotriva lui Leon vodă⁴.

Copii: Elina = întâi cu Petru duc., fiul lui Aslan m. vor. ⁵ și apoi cu Pană Părdescu⁶; Buica = Mihai com., fiul lui Dumitru Filișanu⁷; Preda din Greci cluc.⁸, iar fiul acestuia, Diicu, = Ilinca, fiica lui Vlad Rudeanu pah.⁹. Un alt fiu al lui Preda Floricoiul, Mihai, nu a fost nici el mare dregător¹⁰. Frații lui Preda Floricoiul, Stroe post. și cluc. și Radu, nu au ocupat nici ei dregătorii¹¹.

¹) Ionașcu, *Oli*, p. 233—234, nota 7. V. și Greceanu St. D., *Calofirescu* („Săptămîna politică și culturală”, 23 apr. 1911, p. 237—238). ²) Doc.: 1626 iun. 7, 1630 ian. 20, 1645 apr. 15 și nov. 30 etc. (DRH, B, vol. XXI, p. 166, Acad., XXXIX/8 și D/7 și MIB, nr. 13977). V. și AO, 1929, p. 231 și 1931, p. 324, *Gen. doc.*, II, p. 394 și St. Nicolaescu, *Doc. slavo-române*, p. 304. ³) Doc. <1630—1631> și 1631 sept. 22 (Acad., DXLVIII/6 și XCV/63). ⁴) *Istoria*, p. 98. ⁵) Doc.: 1631 sept. 13, 1643 aug. 23, 1645 apr. 15 (Acad., XCV/62, ASB, Bistrița, LXVI/55, Acad., D/7). ⁶) Doc. 1656 mai 24 și 1670 febr. 20 (ASB, Brincoveni, XXX/7 și Cotroceni, VI/16). ⁷) Doc. cit. din 1645 nov. 30 și 1646 aug. 29 (Acad., ms. 5722, f. 286). V. și AO, 1938, p. 306. ⁸) Doc. 1666 febr. 3 (Acad., CIX/10). ⁹) Doc. 1673 ian. 20 (ASB, ep. Argeș, XLV/7). ¹⁰) Doc. 1627 mai 10 și 1628 oct. 1

(DRH, vol. XXI, p. 386, și Muz. Mil. Central, II/47). ¹¹⁾ Doc. 1629 iun. 9 și 1635 dec. 16 (ASB, ep. Argeș, XXXII/5 și Acad., CIX/8).

PREDĂ DIN RUMCENI, fiul lui Neagoe, care era fratele doamnei Neaga, soția lui Mihnea Turcitul, fiul Stanei din Cislău și al lui Radu post.; = fiica lui Dan m. vor.¹⁾ *M. stol. 1601 ian. 26—1602 febr. 2.* Fiica sa, Elisafra = Preda m. arm.

¹⁾ După părerea lui D. Pleșia, a fost = cu fiica lui Dan m. vor.; G.D. Florescu susține însă că soția sa a fost Maria, fiica lui Drăgușin din Hotărani și a fiicei lui Dan m. vor. (*Cîteva neamuri*, p. 161).

PRÎȘCOVEANU, v. Pîrșcoveanu.

RACOTĂ MIHO, albanez; semnează grecește¹⁾; frate cu aga Leca al lui Mihai Viteazul. *M. spăt. 1616 febr. 29—iul. 8; hat. (Mold.) 1616 oct. 13—1618 mai 15; m. spăt. (Ț. Rom.) 1618 dec. 30—1620 iul. 22.* A slujit pe Radu Mihnea „cu Bethlen Gabor, craiul din Ardeal, și au făcut mare război cu nemții”, „cu vărsare de sînge în țări străine”, după care „s-au închinat” lui Radu Mihnea²⁾. (este vorba de lupta de la la Tyrnavia din 1623 contra imperialilor, în care a comandat 1000 de curteni munteni). *F. m. spăt. 1624 mart. 20; m. spăt. 1624 oct. 10—1627 nov. 3; f. m. spăt. 1628 mai 8; m. spăt. 1628 iul. 15—1630 aug. 12; m. log. 1630 aug. 26—sept. 10; m. ban 1630 nov. 10—1631 iul. 3; m. spăt. 1631 iul. 23—1632 iul. 11.* Luptă împotriva lui Matei Basarab la 1631 și 1632³⁾. După lupta de la Plumbuita, fuge cu Radu Iliș în Mold.⁴⁾, de unde revine apoi și se împacă cu noul domn Matei Basarab; *f. m. spăt. 1633 apr. 10—1638 ian. 12; m. log. 1640 ian. 3—iun. 27.* La 1640 iun. 27, Matei Basarab îl ceartă că, „boiar bătrîn” fiind, făcuse o nedreptate m-rii Argeș, închizîndu-i feciorii la Țîrgoviște⁵⁾. Acesta e probabil motivul (sau pretextul) pentru care a fost scos din dregătorie (la 1640 aug. 8, locul marelui log. e lăsat liber în sfatul domnesc)⁶⁾. *F. m. log. (și log.) 1640 sept. 1—1642 mai 5.*

Copii: Dima cluc.; Leca, devenit m. spătar⁷⁾; Ghinea, ajuns m. arm. în Mold.; Grăjdana = de trei ori: cu Radu post. din Văleni, fiul lui Mihăilă, cu care a avut o fiică, Preda, prima soție a lui Pană Filipescu m. spăt.⁸⁾; cu Buzinca m. com.⁹⁾, iar apoi cu Bunea Grădișteanu m. vist.

¹⁾ Doc. 1626 iul. 23, 1638 ian. 12 etc. (DRH, vol. XXI, p. 241, DIR, A XVII/4, p. 163 și ASB, Mit., XXXI/6). ²⁾ Doc. 1624 mart. 20 (DIR XVII/4, p. 388). V. și *Socotelile Brașovului*, p. 57 și RA, vol. II, 1927—1929, nr. 4—5, p. 229—231. ³⁾ *Istoria*, p. 97. V. și doc. din 1631 sept. 1

(ASB, Radu vodă, XXXIX/10). ⁴⁾ *Istoriile*, p. 95—96. ⁵⁾ ASB, ep. Argeș, LXIX/39. ⁶⁾ Idem, Bistrița, LIV/4. ⁷⁾ Doc. 1640 nov. 28, 1641 febr. 15, 1662 mart. 16 (Acad., XLIII/42 și 46, XLIV/78). ⁸⁾ Doc. 1646 iun. 18 (ASB, Radu vodă, XLII/19). ⁹⁾ Doc. 1641 mai 12 (ASB, ms. 479, f. 214). V. și Filitti, *Arhiva*, p. 53, n. 4 și RI, 1927, p. 45—47, unde se spune că o fiică a lui Miho a fost soția lui Constantin Cantemir voievod. V., de asemenea, DRH, XXI—XXII, indice (Miho).

(RACOTĂ) LECA, v. sec. XVI.

(RACOTĂ) LECA, fiul lui Miho Racotă m. spăt.¹⁾; = Dobra, fiica lui Ivașco Ceparul²⁾; rudă cu Gheorghe Băleanu³⁾. Spăt. 1629 iul. 3—1635 iul. 14⁴⁾; post. 1640 nov. 28—1641 febr. 15. Pribeag peste Dunăre⁵⁾; m. spăt. 1662 febr. 8. Fiii săi: Matei, Vlad și Dumitrașco nu au mai ajuns mari dregători⁶⁾.

¹⁾ Doc.: 1640 nov. 28, 1641 febr. 15, 1662 mart. 16, 1665 nov. 20 (Acad., XLIII/42 și 46, XLIV/78, ASB, Mit., XC/41). ²⁾ Doc. cit. din 1665 nov. 20. ³⁾ Fiul său, Matei, îi spune „tată” lui Gh. Băleanu (doc. 1665 nov. 1, ASB, Mit., XCIX/40). ⁴⁾ Semnează grecește (Acad., XCVI/18). La 1629 <iulie> 3, acest Leca spăt. este considerat frate al lui Ghinea Racotă arm. (Acad., XXXIX/4). ⁵⁾ Doc. 1655 mart. 29 (*Gen. doc.*, I, p. 105). În aceeași vreme mai există un Leca, fiul lui Oprea agă; acesta era pit. la 1649 ian. 20, slug. la 1650 ian. 25—1652 iun. 30 și slug. II la 1652 iul. 16 și 1653 ian. 8. ⁶⁾ Doc. cit. din 1665 nov. 20.

RACZ, v. Raț Giurgiu.

RADU, v. Buzescu Radu, Cocorăscu Radu (I și II), Crețulescu Radu, Fărcășanu Radu, Frejureanu Radu, Golescu Radu, Izvoranu Radu, Năsturel Radu, Năsturel Radu-Toma, Popescu Radu, Popescu Radu-Hrizea, Știrbei Radu.

RADU MIHAIL-TÎNTĂVEANU, fiul lui Neagoe log. din Tîrговиște și al Elinei, care era mama lui Constantin Șerban; frate după mamă cu domnul¹⁾, care l-a făcut m. pah. 1655 oct. 13—1658 ian. 30.

¹⁾ V. doc. din 21 apr. 1662 (Acad., CXXV/87) și L. Demeny, L. Demeny și N. Stoicescu, *Răscoala seimenilor sau răscoală populară? 1655*, Buc., 1968, p. 215.

RADU MIHALCEA, v. (Cîndescu) Radu Mihalcea.

RADU STAICO, v. Popescu Radu.

RADU VĂRZARU. După părerea cronicarului, ar fi fost fiul unui grădinar de verze din Ploiești¹⁾; = Ioana, fiica lui Chircă Rudeanu²⁾. Arm. (II?) 1634 mai 22—1646 apr. 10³⁾; m. arm. 1652 apr. 26—1653 mart. 10. A săvîrșit multe abuzuri, fiind ucis de slujitorii

răsculați (1653)⁴, care i-au jefuit și casa⁵. Ctitorul m-rii Urichești, al bis. Vârzaru din Tîrgoviște (dărimată) și al bis. din Vârzari (?). Fiul său, Constantin, a ajuns m. pah.

¹) *Istoria*, p. 154. ²) Doc. 1652 iul. 16 și 1670 mart. 1 (Acad., DCXXXIII/62 și ASB, Mit., CCLVI/1). ³) La 1635 oct. 26 este amintit un Radu din Stănțești arm. II (ASB, Dep. Filitti, nr. 4); soția lui se numea însă Maria (doc. 1635 nov. 15, Acad., XLIII/9). ⁴) *Istoriile*, p. 109, *Istoria*, p. 114—115 și doc. 1654 iul. 30, 1657 mai 20 etc. (ASB, Mit., LXXXVIII/8 și Acad., ms. 5728, f. 138 v.). V. și Veress, X, p. 262—263. ⁵) Doc. 1654 mai 20 (ASB, Trivalea, II/3). După părerea cronicarului sas Kraus, semenii l-ar fi ucis pe Radu Vârzaru din porunca lui Matei Basarab, ca pedeapsă pentru faptul că, fiind trimis cu trupe în Mold., împreună cu Ghinea vist., în ajutorul lui Gheorghe Ștefan, l-au trădat și părăsit pe acesta, lăsându-l să fie înfrînt de Vasile Lupu (Kraus, p. 157—158).

RAMANDI CONSTANTIN (grec). *M. com.* 1628 febr. 9—dec. 31; f. m. com. 1648 iul. 15. Fiul său, Alexandru, a ajuns m. vor. al Mold.¹

¹) ASB, Brîncoveni, XXV/15.

RAȚ (RACZ) GIURGIU (Gheorghe), sîrb. *M. com.* 1602 aug. 12—1603 dec. 28; *m. ban* <1611> febr. 1 (semnează ca fiind „svatul măriei lu crai”¹, fiind pus de Gabriel Báthory, care a izgonit din țară pe Radu Șerban).

¹) DIR, XVII/2, p. 1—2. El este probabil rudă cu Raț Ianăș, conducătorul unei cete de haiduci, care a primit un sat de la boierii Buzești (*ibid.*, II, p. 238). Racz înseamnă sîrb. Despre Gheorghe Racz (numit uneori și de Zalan Kemeny) știrile ce cunoaștem sînt foarte bogate. După părerea lui Miron Costin, „Race” ar fi fost unul din căpitaniii lui Mihai Viteazul (*Opere*, p. 55), în timpul domniei căruia a îndeplinit diverse misiuni militare și politice: a fost solul domnului la poloni, fiind închis de Sigismund Rákóczy (Szamosközy, p. 133, 137—138), a fost trimis de Mihai Viteazul la Alba Iulia în 1601 (Hurmuzaki, IV/1, p. 266—267) etc. V. și Hurmuzaki, XII, p. 427, Veress E., *Epistolae G. Basta*, II, p. 317, 385—386, 406, 407 etc. Intrat apoi în slujba lui Radu Șerban, a fost, alături de Mîrzea, comandantul armatei muntene în lupta de la Brașov din 1603 (Szamosközy, p. 166—167, 173, 178, *Quellen*, IV, p. 55, 65, 159, 161, 164, V, p. 449—451). După părerea lui Szamosközy, el l-ar fi ucis pe Moise Szekely (p. 172). La <1604>, G. Raț se afla încă în țară, fiind considerat unul din principalii boieri care urmau să primească daruri și scrisori de la împăratul Rudolf al II-lea (Veress, VII, p. 216). Din alte știri din anul 1604 rezultă că Gheorghe Racz a fost trimis din Trans. în ajutorul lui Radu Șerban, în fruntea unei oștiri de secui (*ibid.*, p. 217, 220—221, 223). La 1606 se afla din nou în Trans., unde a fost închis la Uioara de Ștefan Bocskay (Szamosközy, p. 194). Intrat în slujba lui Gabriel Báthory, a venit cu acesta

în ian. 1611 cu oștile în Ț. Rom., ocupînd Oltenia (Veress, VIII, p. 126—127). V. și p. 143. El a fost deci ban în timpul ocupației lui Gabriel Báthory în Ț. Rom. După părerea lui Miron Costin, ar fi intrat apoi în serviciul lui Ștefan Tomșa, domnul Mold. (*Opere*, p. 59). Este vorba deci de un aventurier aflat în slujba stăpînului care îl plătea. V. și B. P. Hasdeu, *Din revanșele banilor Craiovei. Un act românesc de la marele ban Giurgiu Raș din 1 febr. 1600* („Col. lui Traian.”, 1883, nr. 3—6, p. 235—239) și *Socotelile Brașovului*, p. 22.

RODOȘ, v. Gheorghe din Drugănești.

ROȘCA, v. Mold.

RUDEANU TEODOSIE, v. sec. XVI.

RUDEANU TUDOR (din Ruda și din Curtișoara)¹, fiul lui Ivan din Ruda m. log.²; frate cu Teodosie Rudeanu m. log.³; = Stanca, fiica lui Udriște log. din Bogdănești și cu Despa.

Fără titlu 1577 dec. 16; log. 1599 ian. 13; răbojar în jud. Olt în vremea domniei lui Simion Movilă (1601—1602)⁴; post. 1605 iun. 5—1612 apr. 29; fără titlu 1617 iul. 15; post. 1618 apr. 29; m. slug. 1620 iun. 1—23; f. m. slug. (și slug.) 1620 nov. 12—1631 ian. 23. S-a călugărit sub numele de Teofil la m-rea Cozia. Copii: Chircă m. ban, Tudosie cluc. și Zamfira⁵; fiul lui Tudosie, Matei, a devenit și el mare dregător.

¹) Doc. 1624 mai 31 (DIR, XVII/4, p. 417). ²) Doc. 1605 iun. 5, 1628 mai 8 (DIR, XVII/1, p. 171, ASB, șc. Ionașcu, II/1). ³) Doc. 1606 apr. 26 (DIR, XVII/1, p. 212). ⁴) Doc. cit. la nota preced. V. și AO, 1929, p. 226. Ca boier favorabil Movileștilor, solicita la 1603 febr. 10 protecția regelui polon, alături de fratele său Teodosie și de alți boieri (Hurmuzaki, S. II/2, p. 265). Despre el v. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 13 și Ionașcu, *Olt*, p. 124—127. ⁵) Doc.: 1631 ian. 23, 1636 apr. 30 și 1643 iun. 23 (ASB, Mitru., CXLII/1 și CXLVI/1 și Acad., LXXV/196).

RUDEANU VLAD (din Ruda), fiul lui Teodosie R. m. log.¹; nepotul de frate al lui Tudor R. slug.; = a doua oară cu Despa sau Despina, fiica lui Dragu post. din Slătioare².

Spăt. 1609 iul. 11—1618 apr. 20. Trimis de Gavril Movilă să ducă haraciul la Țarigrad³. A fost făcut dregător cînd tatăl său Teodosie era m. log. *M. pah. 1618 aug. 20—1620 iul. 22*; f. m. pah. (și pah.) 1621 mai 12—1624 iun. 17; m. vist. 1624 dec. 29—1625 oct. 16; f. m. vist. (și vist.) 1626 iun. 8—1629 ian. 2; m. log. 1629 apr. 10—aug. 10; 1630 ian. 8—aug. 12; f. m. log. 1630 oct. 10. + ante 1631 dec. 16⁴.

Fiii săi, rămași „coconi mici și în nevoie”, nu au mai ajuns mari dregători: Andrei — din prima căsătorie — a fost post., spăt. și

slug. II; Radu post. II (1650) și spăt.; Vlad post. și pah.⁵ și Chircă spăt.⁶ (În aceeași vreme mai există un Chircă post., fiul lui Tudor-Teofil Rudeanu, care a ajuns dregător.) Andrei slug. — = fiica lui Dumitrașco m. vist. din Bogdănei — a murit tânăr, lăsînd un fiu, Dumitrașco Murgescu spăt. și cluc., care se considera nepotul lui Hrizea m. vor.⁷ și care a avut doi fii, pe Hrizea și pe Apostolachi. Vlad Rudeanu pah. = Stanca, fiica lui Socol Cornățeanu m. cluc., cu care a avut mai mulți fii: Vlad, Socol și Constantin, ce nu au devenit nici ei mari dregători⁸. Radu post. a avut și el mai mulți fii: Matei post., Preda pah., Constantin și Mihai⁹. Fiica lui Vlad, Cătălina, = Radu Dudescu log., fiul lui Dumitru D. m. vist¹⁰, cu care a avut mai multe fete: Ancuța, Chiera, Ilinca și Marica. Fiica Maricăi, Marga, = Mihai Cantacuzino m. spăt.¹¹. Un fiu al lui Preda s-a numit și el Diicu¹², ca și fiul lui Chircă Rudeanu; acesta din urmă a fost mare dregător.

¹) Doc. 1612 apr. 25, 1636 febr. 20 (DIR, XVII/2, p. 61, ASB, Mitr., XXXI/3). ²) Doc. 1630 aug. 12 și 1638 aug. 5 (idem, AN, C/1 și Acad., CCLXVII/36). La 1645 aug. 20 se spunea că jupanița Caplea spătăreasa din Periș era străbunica lui Vlad log. Rudeanu (ASB, Radu vodă, V/2). V. și Ionașcu, *Op.*, p. 118—119 note. ³) Doc. 1627 oct. 10 (DRH, vol. XXI, p. 445). V. și doc. din 1632 aug. 15, în care se spune că Radu Leon „apucase” pe Vlad log. și pe fratele său, Staico pah., să restituie 6 000 de galbeni pe care Petru Cercel i-ar fi dat lui Teodosie Rudeanu; ei au plătit această sumă, Staico vinzîndu-și satele (I. Ionașcu, *Răspuns d-lui I. C. Filitti, cu cîteva acte privitoare la boierii Rudeni*, p. 14). ⁴) Acad., XLII/68. Despre moartea sa v. și doc. din 1637 apr. 17 și 1639 febr. 25 (ASB, ms. 717, f. 1199 v., Acad., CDLXVIII/84). ⁵) Doc. cit. din 1636 febr. 20, iun. 21, 1637 apr. 17, 1638 aug. 10, 1646 ian. 8, 1650 oct. 20 etc. (ASB, Mitr., XXXI/5, CXLIX/15, ms. 717, f. 1199 v., Acad., XLIII/31 și MIB, nr. 28529). ⁶) Doc. 1634 ian. 11 (ASB, Govora, VII/11). La 1635 ian. 21 este amintit Chirca pah., fiul lui Gheorghe pribeașul (din Bogdănești), = Despa din Runcu, nepoata lui Dobromir m. ban (AO, 1935, p. 115). Acest Chirca pah. murise la 1639 mart. 16 (I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 19). Chirca pah. — numit și din Runcu — a fost frate cu Sima, soția lui Stroș Buzescu (doc. 1638 apr. 15, ASB, ep. Rîmnice, CII/10). ⁷) Doc.: 1633 iun. 20, 1639 febr. 8, 1662—1663 și 1668 mart. 18 (Acad., XLII/73, ASB, m-rea C-lung, XLVI/13, ms. 127, f. 372 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 18). ⁸) Doc. 1669 apr. 15 (Acad., XLIV/136 și *St. doc.*, V, p. 681). ⁹) Doc. 1630 ian. 29, 1652 iul. 16 (ASB, ep. Argeș, XXII/8 și Acad., DCXXIII/62). ¹⁰) Doc. 1663 mart. 14, 1684 iun. 27 (ASB, Radu Vodă, XVII/7, Mitr., CXLIX/36). ¹¹) Doc. 1669 sept. 5 (Acad., CCCXCVIII/53). ¹²) Doc. 1685—1686 (ASB, ep. Rîmnice, LIX/27).

RUDEANU CHIRCĂ (din Curtișoara și din Ruda), fiul lui Tudor R. m. slug.¹; nepotul de frate al lui Teodosie R. m. log.²; = Dumitrana, fiica lui Dumitrașco Filipescu m. stol.³

Post. 1634 apr. 2; fără titlu 1636 oct. 7; post. II (și post.) 1637 ian. 5—1653 sept. 25 (apare foarte des cu aceste titluri, fiind singurul dregător care a fost vreme atât de îndelungată post. II); *m. stol. 1654 iun. 6—1655 febr. 11*; *m. cluc. 1655 mart. 12—mart. 21*; *m. ban 1655 mart. 26—1656 mart. 21*; f. m. ban (și ban) 1657 mai 23—1659 iun. 11. Pleacă în Trans. cu Constantin Șerban (cu titlul de cluc.)⁴. *M. stol. 1660 ian. 21—aug. 28*; *m. log. 1661 ian. 9—1662 aug. 22*; f. m. log. 1663 mart. 14; *m. log. 1664 aug. 11—nov. 27*; f. m. log. 1665 mart. 9—1673 apr. 10. Is. sc. Țirgoviște 1664 mai 5—iul. 7⁵; *f. m. log. (în sfat) 1673 mai 31—iun. 19*; *m. ban 1674 ian. 8—dec. 21*; log. (fost) 1675 apr. 18; ban (fost) 1675 iul. 15—aug. 22. Is. sc. Buc. 1676 oct. 21⁶; *m. log. 1678 ian. 3—nov. 18*; log. (fost) 1679 mai 13—1680 oct. 26. Copii: Dăicu, ajuns și el dregător; Radu spăt., = Elina, nepoata lui Calotă căp. din Cocorăști⁷; și Ilinca = Ghinea Rustea-Văleanu m. vor.⁸.

¹) Doc. 1636 apr. 30 și 1638 oct. 20 (Acad., LXXV/196 și 198). ²) Doc. 1655 ian. 13 (ASB, ep. Rimnic, XCIX/4). ³) Doc. 1646 nov. 22, 1660 iun. 12 (Acad., XLIII/93 și ASB, Radu vodă, XVII/5). ⁴) *St. doc.*, IV, p. 57. ⁵) MIB, nr. 28347, ASB, Golgota, IV/9. ⁶) MIB, nr. 1587 D. ⁷) Doc.: 1656 sept. 15, 1662 mart. 16, 1662—1663, 1663 mart. 14, 1666 iun. 10, 1684 iun. 27 etc. (ASB, Hurezi, XII/1, Radu vodă, XVII/6 și 7, Mitru., CXLIX/36, șc. Ionașcu, II/3 și Iorga, *Doc. Cant.*, p. 40). ⁸) Doc. 1659 mai 30 (Acad., CDLXXVII/147 și Ionașcu, *Olt*, p. 128).

RUDEANU MATEI (Matei din Curtișoara sau Cortoșoreanu¹), fiul lui Tudosie cluc. din Curtișoara²; nepotul de frate al lui Chircă m. log.³; = Aviana, fiica lui jupîn Velisarie log.⁴.

Post. 1642 aug. 23; spăt. 1648 iul. 5; cluc. 1649 apr. 15—1652 iul. 16; post. 1654 iul. 10; post. II 1655 ian. 13; post. (fost?) 1658 iun. 8—1661 mart. 10; *m. șet. (?) 1664 ian. 8—apr. 14⁵*; *m. med. (?) 1664 aug. 26—sept. 8*; *m. serd. 1665 febr. 28—1666 sept. 20*; *m. slug. 1667 mart. 15—aug. 30*; slug. (fost) 1668 dec. 2—1672 ian. 17; serd. (fost) 1670 mai 3; *m. slug. 1672 mart. 19—iun. 20*; f. m. slug. (și slug.) 1672 iul. 24; f. m. serd. 1674 mart. 28; f. m. slug. 1674 iun. 7—1677 mai 10. + ante 1679 mart. 16⁶. La 1676 mai 13 își face diata, arătând că și el căzuse „la mare nevoie și la grea datorie”⁷. O fiică a sa = Drăghici post., fiul lui Alexandru Alexeanu⁸.

¹) Doc. 1674 mart. 28, în care i se spune Matei Rudeanu din Curtișoara și Matei Cortoșoreanu (ASB, Mitru., LVII/25). ²) Doc. 1642 aug. 23 (ASB, Mitru., CLII/10). ³) Doc. 1666 iun. 10, 1668 dec. 2 (ASB, șc. Ionașcu, II/3 și Cotmeana, IX/1). ⁴) Doc. 1668 dec. 13 și 1676 mai 13 (Acad., XCVI/50 și ASB, dep. Pappazoglu, IX/13). ⁵) Cum Matei Goleșcu era în

această vreme numai spăt., este foarte probabil că m. șet. este M. Rudeanu (apare doar cu numele de Matei). ⁶⁾ Acad., XCVI/66 și XCIV/59. ⁷⁾ Doc. cit. din 1676 mai 13 (ASB, dep. Pappazoglu, IX/13). ⁸⁾ Doc. 1696 ian. 3 (ASB, șc. Ionașcu, II/6).

RUDEANU DIICU¹ (Diicu Șerbănescu², Cortoșoreanu³, de la Curtișoara), fiul lui Chircă R. m. log.⁴; = Mihna, fiica lui Ilie vor. din Cornești și a Dospinei Cocorăscu⁵; cumnat cu Radu Cocorăscu m. log.⁶; soția sa, Mihna, era mătușa doamnei Marica a lui Constantin Brîncoveanu⁷, în timpul domniei căruia a fost dregător.

Fără titlu 1666 iun. 10; post. 1668 dec. 2—1671 iun. 24; cluc. 1672 iul. 25; slug. 1673—1674; m. slug. 1676 ian. 29—mai 17; 1677 iul. 10; m. pit. 1679 febr. 7—1680 ian. 10; m. med. 1680 ian. 13—1681 apr.; m. serd. 1682 febr. 10—dec. 16; m. stol. 1683 ian. 9—mai 18; stol. (fost) 1685 dec. 28; m. stol. 1686 dec. 15—1689 mai 7; m. cluc. 1689 iun. 8—1692 iun. 15; f. m. cluc. 1692 iun. 28; m. log. 1692 iul. 28—1703 dec. 1⁸. Is. sc. Buc., 1693 aug. 8⁹; f. m. log. 1704 mart. 15.

Fiul său, Chircă, m. căp. de Cerneți (1711) și m. slug., = Ancuța, fiica lui Mihai Cantacuzino m. spăt.¹⁰, a avut mai mulți copii: Barbu, Mihai (Mincu), Bălașa, Ștanca și Ilinca¹¹.

¹⁾ Semnează așa la 1686 dec. 15 (ASB, Nucet, XI/2). ²⁾ Numit astfel la 1689 febr. 2 (*ibid.*, XX/32). ³⁾ I se spune așa la 1689 ian. 15 (*idem*, Bistrița, VIII/9). ⁴⁾ Doc.: 1666 iun. 10, 1689 apr. 30 și 1694 mart. 28 (ASB, șc. Ionașcu, II/3, ms. 705, f. 5 și f. 121). V. și Ionașcu, *Olt*, p. 128—129. ⁵⁾ Doc. 1689 apr. 20 (Acad., ms. 6294, f. 2 v. și BCI, XI, p. 65). ⁶⁾ Informație de la D. Pleșia. Întrucât sînt doi Diicu Rudeanu în același timp (unul din ei fiul lui Preda pah.), este greu de făcut totdeauna o deosebire sigură între ei. E posibil ca celălalt Diicu să fi fost m. pit. V. și *St. doc.*, V, p. 486. ⁷⁾ BCI, XI, p. 64. ⁸⁾ La 1694 se spune că acest Diicu m. log., fiul lui Chircă, a fost m. stol. în vremea domniei lui Șerban Cantacuzino (AO, 1926, p. 119). ⁹⁾ *St. doc.*, V, p. 488. ¹⁰⁾ *Gen. Cant.*, p. 347, BOR, 1963, nr. 3—4, p. 365 și Ionașcu, *Olt*, p. 128. ¹¹⁾ *Ibid.*, p. 129—130.

RUSET, v. Mold.

RUSTEA, v. Ghinea (Ghincea) Rustea-Văleanu.

SACAZLIUL MATEI, grec¹; = Chiajna, fiica lui Radu Dudesco căp.², □ m-rea Radu vodă, 1693³. Post. II 1693 iul. 15; m. port. 1696 mai 8—1701 iun. □ mitropolia din Țirgoviște la 1701 sau 1703? iun. 26⁴. Un fiu al său, Constantin post. = Safta, fiica lui Grigore Băleanu m. log.⁵.

¹⁾ Semnează grecește (1696 mai 8, ASB, Bradu, X/7 și Potra, *Documente*, p. 209). ²⁾ Doc. 1699 aug. 14 (ASB, ms. 464, f. 66). ³⁾ Pe piatra de mor-

mînt a soției sale din 1693 sept. 8, Matei poartă titlul de m. port. (*Inscripții*, I, p. 250 și *Inscripții Buc.*, p. 347), ceea ce dovedește că a fost pusă mai tirziu. ⁴⁾ Pe piatra de mormînt este numit Matei Cleronomu de la Sacăz (Drăghiceanu, *Mitropolia*, p. 22—23 și *Inscripții*, I, p. 120. ⁵⁾ *Gen. doc.*, I, p. 319.

SAVA, grec¹. Căp. <1602—1610>²; șet. 1626 apr. 28; m. șet. 1628 iun. 21—ante 1631 iul. 25; f. m. șet. 1631 iul. 25; m. șet. 1638 mai.

¹⁾ Semnează grecește la 1626 apr. 28 (DRH, vol. XXI, p. 95). ²⁾ Doc. 1628 iun. 21 (Acad., XLII/42). Un Sava log. a fost trimis de cîteva ori în diverse solii în Trans. și la împăratul austriac de Matei Basarab (Hurmuzaki, IV/1, p. 663, Veress, X, p. 72—75, 89—90, 92—95, 101—102, 122—124, 142—143 passim și Meteș, *Domni și boieri*, p. 61—63.

SĂCUIANU NEAGOE (Neagoe din Săcuiani¹); fiul lui Ștefan log. și al Stanei; nepotul lui Staico post. din Săcuiani²; = Zamfira, fiica lui Oprea log. din Săteni³.

Post. 1641 mart. 1; log. (Neagul) 1643 apr. 26—1654 dec. 10; log. de vist. (Neagoe) 1655 aug. 11; m. post. 1656 aug. 11⁴—1658 apr. 4⁵. În relații foarte bune cu Constantin Șerban voievod, care-i botează fiica, Bălașa; pleacă cu acest domn în pribegie, în Polonia, „umblîndu pre în solii pre la Moscu și pentr-alte părți“, revenind apoi în țară⁶. M. post. 1659 aug. 30; f. m. post. (și post.) 1664 apr. 26—sept. 7; m. cluc. 1665 febr. 9—1666 sept. 20; cluc. (fost) 1667 apr. 22; m. cluc. 1668 ian. 31—1669 febr. 24; m. vor. 1669 apr. 22—iun. 9. Însemnat la nas de Antonie vodă din Popești⁷. Pîrăște pe Cantacuzini la Poartă, susținînd ca domn pe Grigore Ghica (1672)⁸; cluc. (fost) 1670 iul. 14—1671 apr. 2; m. vor. 1672 mart. 16—1673 aug.; merge cu oastea la Hotin (1673)⁹. Dușman al Cantacuzinilor, fuge în Trans. la venirea ca domn a lui Gh. Duca (dec. 1673), unde rămîne doi ani¹⁰; f. m. vor. (și vor.) 1676 ian. 17—1677 iun. 9. În preajma plecării la Cehrin, își face diata, la 25 iun. 1677¹¹. M. ban 1678 ian. 3—1679 dec. 15; deși dregător, pîrăște la turci pe Șerban Cantacuzino, din porunca lui Gheorghe Duca (toamna 1678)¹²; f. m. ban 1680 ian. 11—febr. 12. + la 6 apr. 1680¹³. Ctitorul bis. din Săcuiani (1655), unde este pictat cu fam., și al schitului Cetățuia-Dîmbovița. A avut o fiică, Bălașa, = Badea Bucșanu m. cluc.¹⁴.

¹⁾ Și-a avut „temeiul“ la Săcuiani, unde a făcut și o bis. (doc. 1659 dec. 25 și 1691 mart. 8, ASB, Mitr., CLXXXIII/37 și ms. 127, f. 158 v.). ²⁾ Doc. 1643 apr. 26 (ASB, Mitr., CLXXXIII/31). V. și BCMI, 1926, p. 154, unde i se spune Neagoe Ștefan Săcuianu. ³⁾ La începutul sec. XVII au existat

mai mulți Neagoe din Săcuiani (v. indicele de persoane al colecției DIR). Unul din ei = Stana, fiica lui Ivan și a Velicăi din Săcuiani, ceea ce l-a făcut pe V. Drăghiceanu să creadă că aceasta a fost prima soție a banului Neagoe.⁴⁾ În pisană bis. din Săcuiani este m. post. la 1655 oct. 18 (BCMI, 1926, p. 154). Cum la această dată în divan era m. post. Danciu Piriianu, e posibil ca pisană să fie din 1656.⁵⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 581, este trecut m. post. numai până la 1657 dec. 22.⁶⁾ Doc.: <1658—1671>, 1665 febr. 17 și mart. 17 (ASB, ms. 690, f. 135 și Donații, LIX/16 și 17). V. și C. Mano, *Doc. fam. Mano*, p. 29—30.⁷⁾ *Istoriile*, p. 140.⁸⁾ *Istoriile*, p. 145.⁹⁾ V. diata sa făcută la Hotin la 1677 iul. 30 (ASB, Mitr., CLXXII/34).¹⁰⁾ *Istoria*, p. 170, *Istoriile*, p. 159. V. și *St. doc.*, IX, p. 20—24, Veress, XI, p. 165—168 și *Quellen*, IV, p. 192.¹¹⁾ ASB, ms. 127, f. 158 v. — 159. V. și V. Drăghiceanu, *Testamentul marelui ban Neagoe Săcuianu și ctitoriile sale* (BCMI, 1933, p. 38) și idem, *Mitropolia*, Buc., 1933.¹²⁾ *Istoria*, p. 175.¹³⁾ *Quellen*, IV, p. 202. V. și doc. din 1680 sept. 1 (ASB, Mitr., XXXIX/30).¹⁴⁾ Doc. 1682 dec. 1, 1698 iul. 22 (Acad., CLV/104 și ASB, ms. 1234, f. 447—449). G. D. Florescu crede că a avut și un fiu, Bădică (*op. cit.*, p. 22). V. și Ionașcu, *Documente*, p. 41—42.

SĂRĂCINESCU TĂNASIE (din Sărăcinești), fiul lui Necula S. log.¹⁾; nepotul lui Dragomir din Plăvicieni m. vor.²⁾; = Alexandra, fiica lui Constantin chiurcibașa și a Dobrei³⁾; rudă cu Radu Crețulescu m. log.

Pah. 1654 mart. 27; post. 1654 mai 15; pah. 1657 mai 28—30; post. 1660 febr. 1; căp. de roșii 1662 sept. 10—1665 febr. 2; pah. 1666 iul. 16—1667 sept. 2; căp. de roșii 1667 sept. 9—1670 febr. 26⁴⁾; vâtaf de aprozi 1670 sept. 3—ante 1673 apr. 28; f. vâtaf de aprozi (și vâtaf) 1673 apr. 28—1678 iun. 3; căp. de lefegii (el?) 1679 nov. 22; m. arm. 1681 ian. 28—1682 dec. 16; f. m. arm. 1683 ian. 8—mart. 11; m. serd. 1683 mart. 22—1684 ian. 8; f. m. serd. 1684 apr. 1; m. com. 1684 mai 10—nov. 9. + fără copii, ante 1685 mart. 19, □ bis. episcopală din Rm. Vilcea⁵⁾. Ctitorul schitului Sărăcinești-Vilcea.

¹⁾ Doc. 1654 mai 15, 1667 mai 25 (ASB, ms. 712, f. 494 v. și ep. Rîmnic, XXXIV/50). Necula era cupar la 1641 (ian. — mart.), fiind nepotul lui Anghel log. și al lui Dumitru. Împreună cu fratele său, Chisar, poseda o avere însemnată (Acad., Peceți 186). El apare adesea în doc. ca martor — cu titlul de cupar și apoi log. — alături de diverși boieri mari sau mici (1642 sept. 4, 1645 iun. 27 etc., ASB, Arnota, I/7 și Bistrița XI/1).²⁾ Doc. 1665 mai 12, 1667 sept. 18 (ASB, ms. 127, f. 394 v. și Acad., CXCVII/72). Din aceste doc. rezultă că se înrudea cu Radu Crețulescu m. log. și cu Drăgușin Deleanu pah., care erau și ei „sîngele” și nepoții lui Dragomir m. vor.³⁾ Doc. 1671 iun. și 1687 iun. 5 (ASB, ep. Rîmnic, LX ter/20 și 27). V. și AO, 1935, p. 407.⁴⁾ V. și doc. din 1671 iun. 7 (ASB, Mitr., CLXIII/72).⁵⁾ Doc.: 1685 mart. 19, 1687 iun. 7, 1694 iul. 29 (*ibid.*, CIII bis/5, LVIII/35 și LX ter/28).

SOCOL = Chiajna, sora soției lui Tănăsie Sărăcinescu m. com.¹⁾. Căp. (?) 1662 febr. 5²⁾—1663 febr. 20; log. (?) 1662 sept. 18³⁾—

1672; post. (?) 1667 mai 25; *m. med.* 1685 febr. 8 — *ante* 1692 ian. 20; *f. m. med.* (și *med.*) 1692 ian. 20 — 1700 iun. 6. Trimis în solie la turci de Constantin Brîncoveanu⁴. Fiul său, Vintilă pah., nu a ajuns dregător⁵.

¹) Doc. 1690 iun. 16 (ASB, Hurezi, LII/3). ²) E greu de spus dacă acest Socol, fratele lui Badea căp., este același cu Socol viitorul *med.* (idem, Cernica, III/15). ³) Acest log. era unul din devotații lui Grigore vodă Ghica (idem, dep. Filipescu, I/47). ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 13. ⁵) *St. doc.*, V, p. 529, Filitti, *Arhiva*, p. 120 și *Gen. doc.*, I, p. 143.

SOCOL, v. Cornățeanu Socol.

SOCOTEANU STATIE, semnează grecește¹; = Preda, fiica lui Matei Golescu; cumnat cu Radu Golescu *m. com.*². Căm. 1674 iun. 2—1676 sept. 1; *m. pah.* 1682 ian. 10—*dec.* 6; *m. vist.* 1683 ian. 9—1685 mai 9. + *ante* 1685 aug. 8³. Fiica sa, Maria, = Toma Cantacuzino *m. spăt.*, dar a murit tânără, fără copii, □ m-rea Mărgineni⁴.

¹) Doc. 1682 sept. 21 și 1684 mart. 8 (ASB, Mitr., CXXV/6 și Acad., XXIX/278). ²) Doc. 1697 mart. 4 (ASB, ms. 705, f. 114—115). ³) ASB, Mitr., CCLXIII/3). V. și I. Ionașcu, *Răspuns d-lui Filitti...*, p. 3. ⁴) Doc. 1696—1697 (ASB, ms. 454, p. 166 v. — 167).

SOFIALÎUL (SOFIALIS)¹ **NECULA** (Jianu), grec din Rumelia². Post. 1661 oct. 22; *m. pah.* 1666 ian. 7—*sept.* 20; *m. cluc.* 1667 ian. 8—*sept.* 21. Împreună cu Balasache, a fost boierul favorit al lui Radu Leon și dușman al Cantacuzinilor. Spînzurat la ocnă în timpul domniei lui Antonie vodă din Popești (1669)³.

¹) Așa semnează la 1661 oct. 22 (MIB, n. 28346). Filitti crede că face parte din familia grecească Sofiano (*Arhiva*, p. 55, n. 2). ²) Semnează grecește la 1661 oct. 22, 1666 apr. 14 etc. (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 69). ³) *Istoriile*, p. 138.

SPAHIUL DIN VÎLSĂNEȘTI, fiul lui Drăghici din Vîlsănești și al Datcăi; nepotul de fiu al lui Badea post. din Vîlsănești¹; = Voica²; rudă cu fam. Știrbei³ și cu Mitrea *m. vor.* (mama sa era nepoata acestuia). Cihodar 1634 iul. 18; vâtaf de aprozi 1641 mai 14—1643 oct.; *m. șufar* 1650 iul. 5—1651 iun. 23; post. II 1652 mai 30; *m. ban* 1653 ian. 26—1654 mai 30 (printre puținii dregători care ajung dintr-o dată la această funcție). + *ante* 1654 oct. 22⁴. Ctitorul al doilea al m-rii Butoiul⁵ (ca urmaș al lui Vladislav voievod).

Fiul său (?), Alexandru Vîlsănescu, a fost șufar și is. la ridicarea crucii de la Podul Dîmboviței, a lui Constantin Brîncoveanu (1711)⁶.

¹) Doc. 1634 iul. 18, 1657 iun. 9 (Acad., DLXXXVIII/1 și DXCI/62).

²) BCMI, XXII, 1929, p. 25. ³) Doc. 1657 iun. 5 (Acad., DXCI/62).

⁴) Acad., DXCI/61. ⁵) BCMI, XXII, 1929, p. 24—25. Aici se spune că era m. șufar la 1648—1649. ⁶) *Inscripții*, I, p. 140. Un grafit din 1705—1706 de la m-rea Topolnița amintește pe „Dima sin Spaiul”.

STAICO, v. Bucșanu (Merișanu) Staico.

STANCIU (din Negoești) = Rada¹. Slug. 1602 aug. 20; *m. slug. 1605 ian. 14*; *m. slug. (în sfat) 1611 sept. 8*. Pleacă cu Radu Șerban în pribegie², la Tyrnau, ca m. slug.³; slug. (fost) 1616 oct. 2 (se afla la Brașov). + ante 1619 apr. 18⁴. Ctitorul m-rii Negoești.

¹) Doc. 1619 apr. 18 (DIR, XVII/3, p. 344). ²) *Istoriile*, p. 83. ³) DIR, XVII/2, p. 305. V. și Veress, VIII, p. 248—250, IX, p. 49 și cererea sa către împăratul austriac din 1612 pentru ajutor (Hurmuzaki, IV/1, p. 482). A fost și comandant de oaste (DIR, XVII/2, p. 353). ⁴) Doc. cit. din 1619 apr. 18. V. și *Socotelile Brașovului*, p. 17.

STANCIU sau **STĂNCIUCUL (DIN BRÎNCOVENI)** = Calea, fiica lui Danciu m. vor. din Brîncoveni¹. Rudă cu Radu Șerban voievod. Post. 1603 iun. 26; *m. pah. 1604 apr. 12—1611 sept. 8*; f. m. pah. 1612 dec. 8². □ probabil m-rea Brîncoveni³.

¹) DIR, XVII/1, p. 95, 106, 240 și AO, 1932, p. 139. ²) La 1612, alături de Barcan stol. și alți boieri, Stanciu pah. scria lui Radu Șerban să vină din nou domn (Hurmuzaki, IV/1, p. 479). ³) DIR, XVII/4, p. 392—393.

STATIE, v. Socoteanu Statie.

STIRIANO, grec; = Mărgărita¹. *M. vist. 1616 oct. 3—1617 dec. 8*; f. m. vist. (is.) 1628 dec. 10; f. m. vist. 1629 iun. 15.

¹) Doc. 1628 dec. 10 (Acad., XLII/45).

STOIA (STOIAN) CAPUCHEHAIA, socrul lui Stroe (II) Leurdeanu; cuscrul lui Stroe Leurdeanu m. vor.¹. *M. pit. 1661 ian. 9—1669 febr. 24*; f. m. pit. (și pit.) 1669 nov. 18²—1671 febr. 6; *m. post. 1672 mart. 16—1673 aug.*; f. m. post., is. sc. Buc., 1674 iun. 30—iul. 28³; *m. cluc. 1678 ian. 3—nov. 18*; *m. post. 1679*

ian. 16—nov. 2; f. m. post. 1679 dec. 28; m. cluc. 1680 apr. 15—1682 dec. 16; f. m. cluc. 1683 mart. 29. O fiică a sa = Stroe (II) Leurdeanu m. vor.

¹⁾ Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 25—26. ²⁾ În aceeași vreme exista și un m. com. Stoian (Florescu) de la 1670 la 1672. ³⁾ Filitti, *Arhiva*, p. 170 și ASB, ms. 256, f. 517.

STOIAN DIN BUZĂU. Căp. (?) 1659 iun. 8¹; căp. 1665 iul. 24—1666 aug. 14; cluc. 1671 iun. 18; m. căp. (de margine) și căp. de Buzău 1682 iun. 20—1687 mart. 6; m. serd. 1687 apr. 25—1688 iul. 21; 1691 aug. 15. Fiul său, Mănăilă, a fost și el dregător.

¹⁾ Apare cu numele de Stoian din Voicești (ASB, ms. 137, f. 370 v. — 371) și din târgul Buzăului (idem, Banu, IX/18). În aceeași vreme mai există doi dregători cu numele de Stoian: Florescu și Capuchehaia.

STOIAN, v. (Florescu) Stoian.

STOICA (din București)¹, fiul lui Dumitru șet. (?). Post. 1618 mai 10; m. șet. 1620 mai 5—1626 dec. 26.

¹⁾ Un Stoica șet., fiul lui Dumitru șet., = Pirva, avînd doi fii, Dumitru și Ianache, este amintit la 1642 sept. 28, fiind probabil același cu cel din 1620—1626 (Potra, *Documente*, p. 100—101).

STOICA, v. Berilescu Stoica.

STOICA DIN FĂRÇAȘA (Fărcășanu); = Neacșa¹. Popă și log. (1593—1601)², cînd a participat la luptele lui Mihai Viteazul, dînd dovadă de o vitejie care l-a trecut în legendă; log. 1612 apr. 18—1623 mai 27; m. log. 1624 mai 20—aug. 29. Copii: Radu Fărcășanu m. stol.; Maria = Conda din Obedin m. com.³; Tudosie și Vlad, care nu au devenit dregători⁴. Vlad — mort de tînr — a avut doi copii, Udriște și Dumitra⁵. Maria considera pe Neaga străbunica ei și pe Păcurăroae (din Arcești) bunica sa⁶.

¹⁾ Numele celor doi apare pe o cruce din 1617 ian. (*Inscripții Buc.*, p. 306).

²⁾ Doc. 1612 apr. 18 (DIR, XVII/2, p. 56). Fiul său, Radu, îi spune tatălui său popa Stoica din Fărcașa, iar într-un doc. din 1620 iun. 1, în care apare ca martor, i se spune Stoica log. și semnează popa Stoica (DIR, XVII/3, p. 545). ³⁾ Doc. 1629 oct. 6, 1645 nov. 30 (MIB, nr. 37342 și 13977).

⁴⁾ Doc. cit. la nota anterioară. ⁵⁾ Doc. 1616 iun. 29 (DIR, XVII/3, p. 33).

⁶⁾ Doc. cit. din 1616 iun. 29.

STOICA DIN STRÎMBA, v. sec. XVI.

STROE DIN DRĂGEȘTI, fiul lui Necula m. pit.; = Neacșa, fiica Mariei, care era fiica lui Ivașco (I) Băleanu m. vor.; și cu Vilaia; cumnat cu Badea Comăneanu¹. *M. șet.* 1670 apr. 28—oct. 9; f. m. șet. (și șet.) 1671 apr. 2—1677 ian. 29. Fiii săi, Matei post. și Negoiaș slug., nu au ajuns dregători².

¹) Doc. 1698 mai 9 (ASB, Sf. Gheorghe Nou, XXVI/1). Fiind rudă cu Bălenii, a fost în relații proaste cu Șerban Cantacuzino și cu Constantin Brîncoveanu. La 1690 se număra printre boierii munteni pribegiți din țară (Hurmuzaki, V/1, p. 363). ²) *Gen. doc.*, I, p. 309 și doc. 1687 febr. 17 (Acad., XLV/66).

STROE PAREPA¹, fiul lui Pană Parepa post.²; nepotul lui Iordache vor. din Cozlegi. *M. med.* 1669 iul. 14—1671 iul. 28.

¹) Așa i se spune la 1671 ian. 18 (Acad., CLXXXIV/2). ²) Acesta e pomenit la 1635 sept. 3 (ASB, Dep. Cocorășcu, nr. 33). Un Gina Parepa era sot în Trans. la 1620 (Meteș, *Domni și boieri*, p. 47). V. și RI, 1916, p. 198—199.

STROE DIN VÎRÎȚI¹. Șufar²; *m. stol.* 1632 nov. 21—1633 febr. 8³; f. m. stol. 1635 nov. 28.

¹) Doc. 1635 nov. 28 (Acad., LXXV/195). ²) Doc. (1638—1639), *St. doc.*, V, p. 471. ³) În listele publicate în SMIM, IV, p. 577, este trecut în locul său Stroe Leurdeanu.

STURZA TODERAȘCO, v. Mold.

ȘERBAN DIN COIANI, v. sec. XVI.

ȘERBAN, v. Bujoreanu Șerban, Cantacuzino Șerban (I și II), Constantin Șerban, Vlădescu Șerban.

ȘINTESCU, v. Popescu.

ȘTEFAN, v. Cantacuzino Ștefan, Cioranu Ștefan.

ȘTIRBEI, v. Ivașco din Izvor.

ȘTIRBEI DUMITRAȘCO (Dumitrașco Micșanul)¹; = Dospina². V și Dumitrașco. Vătaf de aprozi 1666 apr. 24—iun. 20; m. căp. 1667 ian. 27—1668 iul. 16; căp. 1667 aug. 12; f. m. căp. 1669 mart. 24; *m. serd.* 1669 mai 27—1671 nov. 24; *agă* 1672 iun. 6—1673 mart. 7³; serd. (fost) 1673 apr. 27—1674 nov. 3; *m. arm.* 1679 nov. 16; f. m. arm. 1680 ian. 27—1682 sept. 6;

m. med. 1683 apr. 27—mai 1; m. serd. 1684 apr. 1—1685 apr. 15. † ante 1689 mart. 10⁴. Ctitorul schitului Micșani⁵. Neavînd copii, a înfiat pe Maria, nepoata sa, și pe Cernica Știrbei.

¹) Așa îi spun nepoții lui la 1689 iun. 5 (ASB, Cotroceni, LVII/40), deoarece avea ocină la Micșani (doc. 1667 ian. 27, *ibid.*, LVII/22). ²) Doc. 1683 mai 1 (ASB, Cotroceni, LVII/34). ³) În același timp mai există un Dumitrașco, care apare alături cu Dumitrașco m. pit. și Dumitrașco agă la 1673 mart. 7 (ASB, Mitr., CLXXIII/51). Fiind greu de deosebit cu certitudine, datele de aici pot suferi unele modificări. Cum însă celălalt Dumitrașco a ocupat dregătorii cu atribuții la curte (jit., med., pit.), cred că nu am greșit prea mult în separarea lor. ⁴) ASB, Cotroceni, XXXIV/22). ⁵) Doc. cit. din 1683 mai 1. A fost probabil □ mitropolia din București (BOR, 1890, p. 66—67). Despre fam. Știrbei v. Al. Ștefulescu, *Familia princiară Știrbei în Bălcești și Ogrumî* („Amicul poporului”, 1901, nr. 2, p. 43—50).

ȘTIRBEI CERNICA (Nica, Izvoranu), fiul lui Tudor Ș. cluc. II din Izvor, care era nepotul de fiu al lui Harvat m. stol.¹ și soțul Mariei, nepoata lui Cernica m. vor.²; = Maria, nepoata de frate înfiată de Dumitrașco Știrbei, care-i considera fiii săi pe amîndoi³. Rudă, prin fratele său, cu Constantin Brîncoveanu. Fără titlu (mic) 1668 mai 24—1673 iun. 22; cluc. 1677 iun. 9; com. (probabil II) 1679 febr. 1; com. II 1680 apr. 17; com. (fost) 1680 iun. 29—1685 aug.; *m. cluc. de arie 1685 aug.—1686 nov. 14*; cluc. (fost) 1687 apr. 18—1689 febr. 20; *m. arm. 1689 mart. 10—1692 iun. 16*; f. m. arm. 1692 iul. 12—1703 iun. 6. Is. la zidirea m-rii Hurezi după moartea lui Pîrvu Cantacuzino (1695)⁴. Folosit de Constantin Brîncoveanu în diverse misiuni în vremea războaielor turco-austriace⁵. Ctitorul schitului Pîrliți. Fiii săi, Drăghici spăt. II, Tudor și Șerban, nu au ajuns mari dregători⁶; Tudor = fiica lui Matei Filipescu⁷.

¹) Doc. 1639 mart. 26 (Acad., L/3). Tudor apare adesea ca martor sau jurător alături de marii boieri (1640 iul. 8, 1642 nov. 2, 1648 iun. 4, 1649 sept. 8 etc., ASB, Cotroceni, I/16, MIB, nr. 13758, Acad., XXIX/260, LXXV/248). Era com. la 1638 ian. 15 și cluc. II la 1639 iul. 28, după care apare pînă la 1658 cu titlul de cluc. (Acad., XXIX/163 și ASB, Radu vodă, CI/1). El a mai avut un fiu, Ivan slug. (doc. 1652 ian. 16 și 1653 mart. 20, Acad., XXIX/211 și ASB, Mitr., XCIX/13). Acest Ivan din Mîlcov, fiul Vlădăi din Vîlsănești, era frate vitreg cu Cernica Știrbei m. arm. (Ionașcu, *Op.*, p. 140). El = Stanca, fata lui Mîtreu slug. Un fiu al lui Ivan, Preda Mîlcoveanu, a uneltit împotriva lui Constantin Brîncoveanu, care l-a închis (*ibid.*, p. 141—143). V. și doc. din 1667 ian. 19 (ASB, Brîncoveni, XXII/39) și *În amintirea lui C. Giurescu*, p. 212, nota 4. ²) Doc. 1660 aug. 28, 1673 iun. 26 (ASB, Mitr., LXIV/6 și Acad., DCXXXIX/21). La 1692 apr. 16 se spune că Maria, fiica lui Cernica vor., era „mîine-sa” (ASB, Sf. Ioan—Buc., IV/29), iar la 1696 apr. 22 Dragomir iuzbașa, fiul lui Cernica vor., îi spunea văr lui Cernica Știrbei (ASB, Mitr., CCLVII/8). V. și C.

Mano, *Doc. fam. Mano*, p. 25—27 și Nicolescu Elie, *Din genealogia familiei Știrbei. Cernica biv vel vornic, Cernica vornic, Cernica vornic ot Scăioși și Cernica biv vel armaș* (LAR, 1903, p. 178—188). ³) Doc. 1689 apr. 12 (Acad., L/15). V. și *St. doc.*, V, p. 686—687. ⁴) Greceanu, *Viața*, p. 27 și *Inscripții Buc.*, p. 565. ⁵) Greceanu, *Viața*, p. 29, 30, 32, 42. ⁶) Doc. 1700 apr. 6 (ASB, Hurezi, XXV/8). V. și *St. doc.*, V, p. 687. ⁷) *Ibid.*, p. 688.

ȘTIRBEI RADU (Radu din Izvoare sau Izvor, Izvoranu) ¹, fiul lui Tudor Ș. cluc. din Izvor și al nepoatei lui Cernica m. vor. ²; frate cu Cernica m. arm.; = Ilinca, soră cu mama lui Constantin Brîncoveanu ³; rudă cu Spahiul din Vîlsănești m. ban ⁴ (tatăl său = întâi cu o Vîlsănească).

Spăt. 1653 febr. 1 — iun. 15; cluc. 1654 dec. 17; spăt. 1657 iun. 9; post. 1659 ian. 28—1664 mai 5; căp. 1663 febr. 12—1666 mai 3; log. 1667 iun. 14 — 1669 ian. 8; vătaf de aprozi 1669 mai 2 — 1670 mart. 20; vătaf (fost) 1670 apr. 28—1671 ian. 17; vătaf de aprozi (fost?) 1671 febr. 6. Scos din dregătorie de Antonie vodă din Popești, deoarece uneltea contra partidei Cantacuzinilor; vist. II 1671 apr. 28 — 1672 iun. 24; m. jit. 1672 iun. 27—1673 mart. 24; f. m. jit. 1673 mai 7; slug. (fost?) 1674 febr. 11; med. 1675 nov. 1; m. serd. 1676 ian. 29 — dec. 21; f. m. serd. 1677 mart. 1 — iun. 9; m. com. 1678 ian. 1 — nov. 18; f. m. com. 1679 mai 13 — 1681 mai 27. Pribeag în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino ⁵. S-a călugărit sub numele de Rafail ⁶. Deși călugăr, a uneltit împotriva lui Constantin Brîncoveanu împreună cu fiii săi, îndeosebi cu Constantin cluc., care fusese scos din dregătorie de domn; prins, a fost băgat în obezi și trimis la m-reă Tismana.

În afară de Constantin, ajuns mare dregător, a mai avut patru copii: Radu post., Matei post., Tudor și Șerban slug. ⁷ = Stanca, fiica lui Ivașco (II) Băleanu vor., cu care a ctitorit schitul Di-dești-Teleorman ⁸. Radu post. = Ilinca, cu care a avut doi fii: Șerban post. și Răducanu. El + ante 1700 mai 30 ⁹.

¹) În aceeași vreme mai există un Radu Izvoranu m. pit. și m. stol.

²) Doc.: 1653 febr. 1, 1660 aug. 28, 1669 nov. 14 (Acad., CLXXXI/80, ASB, Glavacioc, XII/1 și Mitr., LXIV/6). ³) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 74.

⁴) Doc. 1657 iun. 9 (Acad., DXCI/62). Despre el v. și Ionașcu, *Olt*, p. 141 nota. ⁵) După cum rezultă din scrisoarea adresată de Mehmed pașa boierilor munteni pribegi în Mold., la 1687 iul. 2, comisul Radu se găsea și el printre aceștia, alături de Staicu Bucșanu pah. (Veress, XI, p. 274—276). Cf. în acest sens și *St. doc.*, VI, p. 603. ⁶) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 75. V. și *St. doc.*, VI, p. 603 (doc. 1701 aug. 30). ⁷) Doc. 1672 mai 10, 1691 iun. 15 (Acad., CXLI/48, ASB, Glavacioc, XII/2). V. și *St. doc.*, VI, p. 603. ⁸) Ionașcu, *Olt*, p. 65, n. 2 și Vasilescu, *Oltenia*, p. 10. Șerban Știrbei slug. dec. 1708, „casa mea iaste plină de toate”, ceea ce dovedește

prosperitatea familiei sale (BOR, LXXXIV, 1966, nr. 9–10, p. 989).
 9) ASB, ms. 705, f. 252. Într-un doc. din 1691 iun. 15 — citat și la nota precedentă — se spune că Radu Știrbei com. a dat m-rii Glavacioc, unde fusese îngropată fiica sa Praxia, satul Siliștea—Teleorman, cu obligația ca egumenul, ajutat de boier, să facă acolo un schit „în curte, înaintea caselor ei“.

ȘTIRBEI CONSTANTIN, fiul lui Radu Ș. din Izvor m. com. ¹; nepotul lui Cernica Ș.; mama sa, Ilinca, era soră cu Stanca, mama lui Constantin Brîncoveanu ²; = Maria, fiica lui Vintilă Corbeanu. Ca „dijmaș“ în vremea domniei lui Antonie vodă din Popești, a făcut multe jafuri, pentru care a pățit „mare rușine“. Post. 1673 sept. 5; log. de vist. <1673 nov.—1676>, 1675 nov. 1; falsifică iscălitura marelui vist. pentru a fura 17 pungi de bani din vistierie, faptă pentru care domnul a vrut să-i taie mîna și să-l dea prin tîrg cu catastiful de gît ³. Vist. III 1676 mart. 9 —1677 nov. 27; vist. (fost) 1678 febr. 3—1688 aug. 7. În vremea domniei lui Șerban Cantacuzino, pentru „furtișagurile“ făcute din banii cailor, domnul a vrut să-l spînzure. Făcut mare dregător de ruda sa, Constantin Brîncoveanu; m. slug. 1689 ian. 26—1690 mart. 8 ⁴; m. com. 1690 apr. 2—1692 iun. 15; m. cluc. 1692 iul. 5—1695 mart. 9. Fiind „cam lung de unghii“ — cum spune cronicarul — a fost închis și judecat de Constantin Brîncoveanu pentru nenumărate abuzuri făcute la strîngerea dărilor în județele Dîmbovița, Teleorman și Mehedinți, apoi iertat — fiindu-i rudă — și scos din funcție ⁵. F. m. cluc. 1695 mart. 23—1700 iun. 10. Uneltind împotriva domnului, a fost închis un timp, dar apoi redevine dregător. M. cluc. 1703 mart. 1 — 1706 oct. 24 ⁶; m. ban 1707 mart. 18 ⁷—1715 nov. 9. Trimis de Ștefan Cantacuzino — care l-a păstrat în dregătorie — la Poartă să grăbească sfîrșitul lui Constantin Brîncoveanu (1714) ⁸. Copii: Ilie Știrbei, consilier în Oltenia ocupată de austriaci ⁹; Șerban, Stanca, + la 1699 ¹⁰; Bălașa = Andronache Palada m. cluc. ¹¹.

¹) Doc.: 1675 nov. 1, 1691 iun. 15 și 1709 febr. 2 (ASB, Cotroceni, X/7, Glavacioc, XII/2 și Ionașcu, *Olt*, p. 65, n. 2). ²) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 74. ³) *Ibid.*, p. 73. ⁴) În listele publicate în SMIM, IV, p. 583, este trecut ca m. slug. la 1688 mart. 7; doc. e de fapt din 1689. ⁵) *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 70—75. V. și Ionașcu, *Olt*, p. 141—142 și Vasilescu, *Oltenia*, p. 10—11. ⁶) *St. doc.*, V, p. 687—688. ⁷) V. și ASB, Mitr., CXXXII/8. ⁸) *St. doc.*, V, p. 687—688. V. și *Revoluțiile*, p. 127, după care Constantin Știrbei făcea parte „dintr-o familie ai cărei descendenți au fost, față de toți domnitorii, intriganți și nestatornici“. ⁹) Obedeau C. V., *Ilie Știrbei* (AO, 1927, p. 291—294) și Giurescu, *Material*, indice. ¹⁰) Doc. 1699 ian. 20 (ASB, Mitr., CXXXII/8). ¹¹) Filitti, *Arhiva*, p. 282.

TÂNASE, v. Păușescu Tănase, Sărăcinescu Tănase.

TEODOSIE, v. Corbeanu Teodosie.

TÎNTĂVEANU, v. Radu Mihail-Tîntăveanu.

TOMA, v. Cantacuzino Toma.

TRIFAN DIN TÎRNAVA-VLAȘCA (Tîrnoveanu) ¹, fiul lui Dobrestol. din Tîrnava ² (de origine modestă). Fără titlu 1655 apr. 19; log. 1661 aug. 17 — 1669 dec. 12; căp. 1669 sept. 29; 1675 febr. 12 — 1676 mart. 29; m. căp. de dorobanți 1681 mart. 20 — 1682 sept. 21; m. arm. 1683 febr. 22 — mai 25 ³; m. șet. 1684 oct. 14. Fiul său s-a numit Tudosie ⁴.

¹) Așa semnează la 1669 sept. 29, cînd apare ca martor alături de marii boieri (Copie Inst. de istorie). ²) Doc. 1655 apr. 19, în care sînt amintiți și frații săi, Mircea și Costin (Copie Inst. de istorie). ³) Doc. 1683 mart. 7, în care se spune că a fost m. căp. de dorobanți (ASB, Mitr., CXVI/37). Deși a fost arm. și șet., e numit totuși Trifan căp. din Tîrnava (doc. 1691 apr. 2, *ibid.*, CXIX/13). ⁴) Potra, *Documente*, p. 228.

TRUFANDA, grec ¹ = Maria, fiica lui Vasile m. vist. și a Catrinei, care era fiica lui Pană m. vist. ²; cumnat cu Mano m. ban. *M. post.* 1620 sept. 17—1623 oct. 8; f. m. post. (și post.) 1624 ian. 3 — 1626 apr. 11; m. *post.* (Mold.) 1624 mart. 15—17; *pîrc. N.* 1624 iul. 22—oct. 24 ³. Boier apropiat al lui Alexandru Cuconul, care-l considera „din casa” sa ⁴. *M. vist.* (Ț. Rom.) 1626 iun. 3—sept. 5; f. m. vist. 1626 sept. 12—1627 mai 15; m. *vist.* 1628 febr. 3—mart. 6; f. m. vist. 1628 mart. 10—mai 15; m. *vist.* 1628 iun. 23—1629 aug. 10; f. m. vist. 1629 sept. 28—1630 mart. 3. + ante 1630 aug. 20 ⁵. După moartea sa, la 1632, soția lui a fugit în Mold., unde a murit ⁶.

O fiică a sa = Iorga m. post., vărul lui Vasile Lupu ⁷, iar fiul lui Trufanda, Iordache, a ajuns și el mare dregător, cu el începînd fam. Pîrșcoveanu.

¹) Semnează grecește (1626 iul. 22, DRH, vol. XXI, p. 241). ²) Doc.: 1624 ian. 3, 1630 ian. 10 și nov. 5 (DIR, XVII/4, p. 365, Acad., LVIII/18 și MIB, nr. 27432). V. și *St. doc.*, V, p. 480 și LAR, VIII, 1904, p. 628—632. ³) A revenit în Ț. Rom. la 1626, însoțind, împreună cu Hrizea vist., „cu cîinste mare” cadavrul domnului Radu Mihnea pînă la București (Costin, p. 92). ⁴) Doc. 1624 mai 3 (DIR, XVII/4, p. 418). ⁵) Acad., CCV/174 și Hurmuzaki, XIV/1, p. 128. ⁶) Doc. 1645 mart. 8 (Acad., CCV/169). ⁷) *St. doc.*, III, p. 32.

TRUFANDA IORDACHE, v. Pîrșcoveanu.

TUDOR, v. Rudeanu Tudor.

TUDORAN, v. (Vlădescu) Tudoran (I și II).

TUDORAȘCO, v. Sturza Tudorașco (Mold.)

UDREA, v. Doicescu Udrea.

UDREA DIN BĂLENI, v. sec. XVI.

UDRIȘTE, v. Năsturel Udriște.

URDĂREANU PEDA (din Urdari) ¹, fiul lui Stoica post., care era fiul lui Balaci post. din Urdari, acesta din urmă fiind fratele lui Stoica Rioșeanu m. vist. și log. ²; = Stoiana, fiica lui Lepădat căp. de dorobanți din București ³ și cu Stanca; cumnat cu Giura spăt. din Comani ⁴; văr cu Gheorghe Sărdănescu vor. și cu Preda Cepleanu ⁵.

Fără titlu 1642 ian. 25—1651 mai 30; pah. 1651 nov. 13—1664 apr. 17; căp. 1665 mai 15—1668 sept. 26; m. slug. 1670 aug. 14—1672 ian. 4. + 3 febr. 1672, □ m-rea Radu Vodă din București ⁶. Fratele său, Gherghina, nu a fost dregător ⁷. Copii: Barbu, ajuns și el dregător; Pană slug., Dumitrașco post., Gheorghe și Matei, care nu au devenit dregători ⁸. Pană = Dumitra, fiica lui Cornea Brăiloiu m. ban, cu care a avut pe Dumitrașco și Șerban, și apoi cu Safta, fiica lui Manu cupețul, de la care a avut pe Maria, Andreiana și Joița ⁹.

¹) Doc. 1652 mart. 23, 1662 aug. 17 etc. (ASB, Tismana, XLIV/1 și LXXXVIII/23). ²) Al. Ștefulescu, *Strimba*, p. 99. V. și *Surete*, VI, p. 99 și urm. și Al. Ștefulescu, *Doc. slavo-române*, p. 450—458 și p. 493—496. ³) Doc. 1651 nov. 13, 1658 ian. 9 (ASB, Zlătari, VII/4 și 8). V. și doc. din 1650 mai 23 (idem, Plumbuita, III/10) și RIAF, XI, partea a II-a, p. 305. ⁴) Doc. 1652 mart. 27 și 1656 mai 21 (ASB, ms. 725, f. 98 v. — 99 și Zlătari, VII/6). ⁵) Doc. 1666 mai 8, 1674 sept. 19 (ASB, ep. Rîmnic, C/25, Acad., CCLXXXI/12). ⁶) *Inscripții*, I, p. 258 și *St. doc.*, V, p. 647. V. însă și piatra de mormint de la m-rea Mihai Vodă (*Inscripții Buc.*, p. 780). ⁷) Al. Ștefulescu, *Doc. slavo-române*, p. 493—496. ⁸) Doc.: 1674 sept. 19, 1691 sept. 8, 1693 iul. 5 etc. (Acad., CCLXXXI/12, ASB, AN, XXX/24, ep. Rîmnic, C/30, *St. doc.*, V, p. 192. ⁹) *St. doc.*, V, p. 315 și Ionașcu, *Documente*, p. 47.

URDĂREANU BARBU (din Urdari), fiul lui Preda U. m. slug. ¹; = Elina, fiica lui Șerban Cantacuzino voievod ², care l-a făcut mare dregător. Fără titlu 1674 febr. 11; pah. 1678 mai 12—1686 iun. 19; fără titlu 1684 dec. 29; m. pah. 1686 dec. 5—1690 mart. 8; f. m. pah. 1690 iun. 29—1704 mart. 15. Copii: Elina = Șerban Năsturel m. ban ³ și Istrate ⁴.

¹) Doc.: 1684 iul. 2, 1686 iun. 19, 1694 mai 15 etc. (ASB, Tismana, IX/3, Zlătari, VII/15 și ms. 295, f. 284 v.). V. și *St. doc.*, V, p. 192. ²) Doc. 1710 mai 20 (Al. Ștefulescu, *Strimba*, p. 99). ³) *Ibid.* ⁴) Doc. 1746 ian. 1 (Acad., DLIV/9).

URECHE NESTOR, v. Mold. sec. XVI.

URZICEANU (BUȘANU) PĂTRAȘCO (din Urziceni și din Bucșani) ¹, fiul lui Pătrașco post. din Bucșani, care era fiul lui Bărcan m. stol. ²; frate cu Badea Bucșanu m. cluc ³; văr cu Tudoran din Aninoasa și cumnatul lui Negoită Văcărescu, tatăl lui Ianache V. ⁴; = Anghelina ⁵, fiica lui Colțea Doicescu ⁶; tatăl său era văr cu Gheorghe Băleanu ⁷.

Pah. 1651 oct. 30; cluc. 1663 oct. 7; căp. de roșii 1665 febr. 15—1670 nov. 19; m. căp. (de dorobanți) 1672 iun. 25—1673 iun. 12. Refugiat în Polonia (1674), de unde adresează un memoriu țarului ⁸. Căp. 1677 dec. 16. *M. pit. 1678 ian. 3—nov. 18*. Spânzurat de Șerban Cantacuzino la m-reă Snagov (1679) ⁹. + ante 1680 ian. 11 ¹⁰. Fiul său, Barbu com. II la 1696 ¹¹, a ajuns mare dregător în secolul al XVIII-lea ¹².

¹) La 1665 febr. 15 și 1672 ian. 7 i se spune Pătrașco căp. și pit. din Bucșani (Acad., C/152, CDXXXVII/7), iar la 1672 iun. 25 Pătrașcu Bucșanu m. căp. (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 86). ²) Doc. 1651 oct. 30 (Acad., C/147). La această dată cumpără „o parte de moșăe ot Urziceni ce se chiamă Bărșești ot sud Ialco>mița”. V. și doc. din 1665 apr. 22 (ASB, Mitr., CXCV/14). ³) Doc. 1682 ian. 25 (Acad., C/153). ⁴) *Gen. doc.*, I, p. 32—33. ⁵) Doc. 1696 febr. 13 (Acad., CCCLXXV/180). ⁶) Doc. 1684 ian. 25 (*ibid.*, CDLXXXVII/19). ⁷) Doc. 1696 febr. 13 (Acad., CCCIX/75). ⁸) T. Ionescu-Nișcov, *Memoriul din 1674 al boierilor munteni către țarul Rusiei* (RA, 1960, nr. 2, p. 213—225). ⁹) ASB, Radu vodă, XIX ter/20). ¹⁰) Doc. cit. din 1696 febr. 13. V. și Filitti, *Arhiva*, p. 119. ¹¹) Năsturel P. V., *Bis. Stavropoleos*, p. 19.

VASILE (Vasile), grec; frate cu Necula m. vist. și cu Fota m. post.; = Catrina, fiica lui Pană m. vist. ¹. Vist. II 1613 iun. 4—nov. 20; m. vist. 1615 nov. 14—dec. 7; vist. (fost) 1616 oct. 21—1619 apr. 22. Despre moartea sa vezi doc. din 1625 iun. 10 ². A avut o fiică Maria = Trufanda, ajuns și el mare dregător ³, din el trăgându-se familia Pîrșcoveanu; o altă fiică a sa = Mano m. post. și m. ban, iar o a treia, Despa = Necula Catargi m. spăt.

¹) Doc.: 1613 nov. 17, 1643 apr. 17, 1652 ian. 15 etc. (DIR, XVII/2, p. 223, Acad., XLIII/73, LVIII/34). V. și LAR, IX, 1905, p. 291. ²) DIR, XVII/4, p. 365. ³) *St. doc.*, V, p. 442.

VASILE, fiul lui Preda spăt., care era fiul lui Nica din Corcova m. log.; = Păuna, fiica lui Radu Cocorăscu m. vist. ¹. Pah. 1638 mart. 31; fără titlu 1639 iun. 4; pah. 1640 mart. 16; m. arm. 1653 iun. 23—nov. 28 ²; f. m. arm. 1654 dec. 24; f. agă 1655 iul. 14.

¹) Doc. 1640 mart. 16 și 1655 iul. 14 (ASB, Actele Fotescu-Nasopol și Acad., CCCXCIX/58). V. și *St. doc.*, XI, p. 262. ²) *St. doc.*, V, p. 442—

443. Un căp. Vasile (el sau următorul?) era solul lui Matei Basarab în Trans. la 1651 (Meteș, *Domni și boieri*, p. 70). Într-un doc. publicat în RA, 1925, p. 238, se spune că Vasile aga „a căzut la mare nevoie, ajungând pînă la pierzare” în vremea domniei lui Constantin Șerban. Precum se vede, o soartă asemănătoare cu a tatălui său, Preda spăt. (v. mai sus la Nica din Corcova).

VASILE, v. Paindur Vasile.

VASILIE. *M. stol.* 1655 mart. 12 — mai 11; 1658 dec. 9 — 1659 iun. 12; stol. (fost) 1669 aug. 26¹. Fiul său a fost Vasile post. ².

¹) V. o scrisoare dată în această zi de Vasile „dapifer Transalpinæ Valachiae” că a predat suma de 5 000 de galbeni lui Acațiu Barcsai în numele lui Constantin Șerban (Veress, XI, p. 114—115). ²) Doc. 1673 mart. 21 (ASB, Cernica, II/7).

VĂCĂRESCU IANACHE (Enache din Văcărești), fiul lui Negoită V. spăt. ¹ și al Neacșei din Bucșani, care era fiica lui Pătrașco pîrc. din Bucșani și sora lui Badea Bucșanu m. cluc. ²; nepot de fiu al lui Ivan pit. ³; nepotul de soră al lui Badea Bucșanu m. cluc. ⁴; nepotul Bălașei, fiica lui Neagoe Săcuianu m. ban, care era soția lui Badea Bucșanu ⁵; rudă cu soția lui Constantin Brîncoveanu ⁶; cumnat cu Iane Cocorăscu log. ⁷; = Stanca, sora lui Bîrcă Cojescu m. log. ⁸.

Fără titlu 1668 febr. 28—1688 iul. 28; post. 1685 mai 2; vătaf de copii de casă 1688 febr. 1—1690 mai 5. Trimis de Constantin Brîncoveanu să prindă pe Ștefan Cioranu (1690) ⁹. Îndeplinește unele misiuni în timpul războaielor turco-austriace (1690) ¹⁰. M. căp. de lefegii 1691 mart. 8—1694 mai 6; m. căp. de margine <1694> dec. 14; *agă* 1695 mart. 12—1706 febr. 15; is. sc. Buc., 1695 iun. 20 ¹¹; solul lui Constantin Brîncoveanu la nunta lui Dimitrie Cantemir (mai 1699) ¹¹ bis; a fost „multă vreme” capuchehaie la Poartă (1704—1707) ¹²; *m. pah.* 1707 mart. 18—1710 dec. 24; ca m. pah., a fost 7 luni capuchehaie la Constantinopol în anul 1709 ¹³; *m. cluc.* 1711 mart. 5—1714 ian. 13. Ucis de turci împreună cu Constantin Brîncoveanu (1714) ¹⁴. Ctitor la mitropolia din Tîrgoviște, unde a zugrăvit bis. și a făcut niște chilii (1709), și al bis. din Văcărești-Dîmbovița (1698—1699), unde avea și case.

Fiii săi: Constantin, m. log., Barbu = Safta, fiica lui Radu Cantacuzino spăt., Ștefan m. ban și Radu m. vor. au fost toți mari dregători, iar fiicele sale: Maria, Ilinca, Bălașa și Neacșa, au fost

căsătorite cu diverși boieri (Ilinca cu Șerban Cîndescu)¹⁵. Fiul lui Ștefan a fost poetul Ienăchiță Văcărescu. A avut și un frate, Ivan vătaf de copii, + fără urmași.

¹⁾ Acest Negoită — fiul lui Ivan pit. din Văcărești — un „om băutoriu și blestemat de fire și răsipitoriu, fără de nici un cumpăt” — și-a vîndut averea; la plîngerea fiilor săi, Radu Leon i-a interzis să mai vîndă ceva (doc.: 1654 apr. 12, 1664 ian. 27, 1668 febr. 28, 1690 mai 5, ASB, Mitr., CCCIV/5, CCCLIII/43, Acad., LXXV/162 și BCS, CI/6). Negoită era cumnat cu Pătrașco Urziceanu-Bucșanu și cu Badea Bucșanu cluc. (*Gen. doc.*, I, p. 33). Într-o genealogie fantezistă a familiei, se spune că predecesorul Văcăreștilor la 1245 ar fi fost Neagoe Văcărescu, fiul lui Dan Văcărescu, voievod al Făgărașului, nepot de soră al lui Radu Vodă Negru! (*St. doc.*, III, p. 76).

²⁾ Doc. 1664 mart. 20 dat de Negoită (ASB, Mitr., CXLV/11). ³⁾ Doc. 1682 apr. 20, 1684 mai 11 (ASB, Mitr., LV/12 și XCIV/113). ⁴⁾ Doc. 1692 iun. 28, 1699 febr. 15 (*ibid.*, CLXXIII/56 și Acad., CLV/113). ⁵⁾ Doc. 1698 iul. 22 (ASB, ms. 1234, f. 447—449). ⁶⁾ În *Gen. Cant.*, p. 364, se spune că era frate vitreg cu soția lui C. Brîncoveanu, fiica lui Neagoe post. și a Neacșei din Bucșani, mama lui Ianache; părerea a fost împărtășită și de D. Simonescu (*Înrudirea lui Ianache Văcărescu cu Constantin vodă Brîncoveanu*, în AO, 1935, p. 503) și de N. Iorga, care-l considera „cumnatul lui Brîncoveanu” (*St. doc.*, V, p. 632). V. și D. Simonescu, *O însemnare românească pe o carte din Asia Mică* (RIR, 1934, p. 293—294). În realitate, soția lui Ianache, Stanca, era vara doamnei Marica a lui C. Brîncoveanu, tatăl acesteia, Pană pah., fiind frate cu Necșuța, mama doamnei Marica (G. D. Florescu și D. Pleșia, *Condica Văcăreștilor*, în „Studii”, 1966). ⁷⁾ Doc. 1689 nov. 29, 1696 aug. 6 (BCS, P. VII/19, MIB., nr. 27563). ⁸⁾ *Gen. Cant.*, p. 364. ⁹⁾ *Istoriile*, p. 191. ¹⁰⁾ Greceanu, *Viața*, p. 29. ¹¹⁾ ASB, AN, CXVII/70. ^{11 bis)} *Condica vistieriei*, p. 490 și *Folețul novel*, ed. E. Virtosu, p. 188. ¹²⁾ Greceanu, *Viața*, p. 137, 159. ¹³⁾ *Ibid.*, p. 189, 191. ¹⁴⁾ *Gen. Cant.*, p. 364, *Revoluțiile*, p. 122. V. și P. P. Panaitescu, *Călători*, p. 145. ¹⁵⁾ *Gen. Cant.*, p. 364—370 și Ionașcu, *Documente*, p. 164. Despre el și urmașii săi v. Filitti, *Arhiva*, p. 116 și urm. și *St. doc.*, III, p. 76.

VERGO, grec ¹. Avînd relații cu turcii, a fost capuchehaia lui Șerban Cantacuzino la Babadag ². *M. port.* 1692 iun. 2 — 1694 nov. 27. Trimis de Constantin Brîncoveanu la Adrianopol să combată pîrile lui Staico Bucșanu pah. ³. Trimis foarte des în diverse solii la turci de același domn ⁴. *M. pah.* 1695 mart. 9 — 1697 iun. 17; *m. cluc.* 1697 sept.—1702 iul. 12. De la el se trage numele șoselei Vergului din București.

¹⁾ Semnează grecește la: 1692 iun. 2, 1695 oct. 6, 1699 nov. 17 etc. (ASB, AN, CXII/73, Mitr., CXVI/42 și *St. doc.*, V, p. 309). ²⁾ *Istoria de la 1688 la 1717*, p. 39. ³⁾ *Ibid.*, p. 38—39. ⁴⁾ Greceanu, *Viața*, p. 13, 61, 83, 106, 107 passim.

VEVELLI, v. Batiște Vevelli (Mold.).

VINTILĂ, v. Bucșanu Vintilă, Corbeanu Vintilă (I și II).

VÎLCU, v. Grădișteanu Bunea-Vîlcu.

VLAD, v. Bengescu Vlad, Bîrsescu Vlad, Cocorăscu Vlad, Rudeanu Vlad.

VLADISLAV DIN BELCINI (Bengescu), fiul lui Hamza post. din Belcini¹. Cluc. 1652 mai 8—1656 apr. 19; căp. de roșii 1658 apr. 18; *m. pit.* 1658 apr. 30—dec. 9; *m. slug.* 1659 iun. 12—sept. 2; slug. (fost) 1661 apr. 30—1662 mart. 16; *m. slug.* 1664 ian. 8—nov. 4. A murit tânăr.

Fiul său, Hamza cluc. și spăt. din Belcini, = Anca, fiica lui Gheorghe Băleanu m. ban, cu care a avut trei fete: Ilina, Preda și Stanca, care, rămase cu „multă datorie” de pe urma tatălui și bunicului lor, și-au vîndut ocina „moșului” lor Gheorghe Băleanu, care o dăduse zestre mamei lor². Hamza a fost cumnat cu Hrizea din Popești m. vist.³ Stanca = Calotă post. (Belcineanu), fiul lui Badea Vlădescu m. cluc.

¹) Amintit la 1626 mart. 12 (DRH, vol. XXI, p. 44). Menționez că mai există un Vladislav din Belcini, care apare începînd de la 1626 mart. 12; acesta era însă bătrîn la 1633 aug. 13, cînd Negoită Corbeanu îi spune „nene” (ASB, ms. 252, f. 149). V. și *Gen. doc.*, I, p. 315. ²) Doc. 1668 nov. 30 (BCS, VII/1). ³) Doc. 1671 iul. 27 (Acad., DLXXXVIII/15).

(VLĂDESCU) TUDORAN (I) DIN ANINOASA (și din Vlădești)¹, = Stana, fiica lui Pîrvu post.; cumnat cu Dragomir post.². Tatăl soției sale era fiul lui Vlaicu m. arm. și vărul doamnei Stanca a lui Mihai Viteazul.

Pit. 1598 mai 20—1619 nov. 27 (apare des în doc.); f. m. pit. 1620 iun. 1; *m. slug.* 1620 oct. 3—11; slug. 1621 sept. 20—1622 apr. 27; pit. 1623 febr. 10; slug. 1623 febr. 12; f. m. pit. 1624 mai 31; f. m. slug. (și slug.) 1628 iul. 6—1631 aug. 20; pit. 1632 ian. 27; slug. 1632 mart. 25—1633 iun. 12 (apare alternativ cu cele două titluri; el își spune slug.). La 1632 mart. 25 își face diata, lăsînd averea celor trei fii ai săi³; pit. 1633 iul. 11; slug. 1633 nov. 17—1634 mai 18; pit. 1635 ian. 15; slug. 1635 iul. 15. + ante 1639.

A avut trei fii, din care doi, Badea și Pîrvu, au ajuns mari dregători, iar al treilea, Iane pah., a rămas cu acest titlu⁴. Fiul acestuia, însă, Tudoran (II), a devenit și el mare dregător.

¹) Așa i se spune la 1629 ian. 22, 1631 aug. 20 etc. (ASB, ep. Argeș, III/9 și Mitr., XCIV/8). I-am trecut pe toți dregătorii din această familie la numele Vlădescu, deși nu toți au purtat acest nume. Despre fam. Vlădescu din Aninoasa v. și *Gen. doc.*, I, p. 28—36. ²) Doc. 1604 mai 21 (DIR, XVII/1, p. 124). ³) ASB, Mitr., XCIV/10. ⁴) Doc.: 1622 febr. 12, 1632 ian. 28, 1662 mart. 16, 1670 febr. 9 etc. (DIR, XVII/4, p. 93, ASB, Valea, III/4, Mitr., CIX/14, Acad., XLIV/78) și I. Răuțescu, *M-reă Aninoasa*, p. 54-55.

VLĂDESCU BADEA (Badea din Vlădești și din Aninoasa), fiul lui Tudoran pit. din Aninoasa¹; frate cu Pîrvu V. m. vist.; unchiul lui Tudoran m. cluc.²; = Neacșa din Cepari, fiica lui Eftimie pit. și a Vilaei, care era fiica lui Pîrvu Rudeanu; Neacșa a devenit apoi monahia Nastasia³.

Log. 1633 iul. 13; pah. <1638> ian. 23—1650 mai 3; pîrc. 1653 febr. 20; cluc. 1659 febr. 3; com. 1659 mart. 16; m. post. 1660 ian. 21 — aug. 28; m. cluc. 1661 oct. 1 — 1664 apr. 27⁴; m. cluc. (?) 1664 nov. 27⁵; m. pah. 1664 dec. 2—1665 dec. 2; f. capuchehaie „cînd au fost vizirul la Belgrad”⁶; f. m. pah. 1666 febr. 17—mai 1. + ante 1680 iun. 1⁷ (mai probabil în 1667).

Copii: Cazan cluc., Radu spăt. și cluc., Calotă post.⁸, pah. și log. (zis Belciuneanu), Grigore post. (Tigveanu), Constantin pah. și Athanasie monah⁹. O fiică a sa, Sofica, = Mecu cupețul din Pitești¹⁰. Fiul lui Radu cluc., Drăghici Strîmbeanu (după numele mamei) a ajuns vâtaf de aprozi¹¹.

¹) Doc.: <1638> ian. 23, 1638 iul. 5, 1648 sept. 22, 1660 apr. 17 (ASB, Mitr., CIX/8, XCVI/19, CLXXV/1 și XCIV/16). ²) Doc. 1642 ian. 30 (*ibid.*, CCLIII/14). ³) Doc. 1662 mart. 16 și 1694 mart. 6 (Acad., XLIV/78, ASB, ep. Argeș, VI/24). V. și Florescu, *Cîteva neamuri*, p. 23. ⁴) În listele publicate în SMIM, IV, p. 582, este trecut în locul său Badea Bucșanu. După cum rezultă dintr-un doc. din 1662 mart. 26, m. cluc. în această vreme era Badea, fiul lui Tudoran pit. (Acad., XLIV/78). Badea Bucșanu era pah. ⁵) Este greu de spus cu certitudine dacă la această dată este el sau Badea Bucșanu. În sfat e citat doar Badea cluc. (probabil Bucșanu). ⁶) Doc. 1666 febr. 17 (Acad., XLIV/113). ⁷) Doc. 1680 iun. 1 (ASB, Mitr., XCIV/30). ⁸) Doc.: 1660 apr. 17, 1669 mart. 20, 1670 aug., 1687 apr. 28, 1688 mart. 20, 1694 febr. 13 etc. (ASB, Mitr., XCIV/16, 58 și 61, Radu vodă, XIX ter/22, ms. 314, f. 243 și Acad., CDLXXII/42). ⁹) Doc. 1694 mart. 6, 1695 dec. 12 (ASB, ep. Argeș, VI/24 și Mitr., CII/2). ¹⁰) Doc. 1671 mai 4 și 1688 iul. 3 (Copie Inst. de istorie și ASB, ms. 479, f. 138 v.). V. și *Gen. doc.*, I, p. 28. ¹¹) Filitti, *Arhiva*, p. 121.

VLĂDESCU PÎRVU (din Vlădești¹ și din Aninoasa²), fiul lui Tudoran pit. și slug. din Aninoasa³; frate cu Badea Vlădescu m. pah.⁴; = Anca, fiica lui Ivan șufarul⁵. Rudă prin soție cu fam. Cocorăscu și unchiul lui Ianache Văcărescu.

Log. 1633 iul. 13; spăt. <1638> ian. 23—1649 apr. 15; vor. 1650 mai 3; pit. 1653 febr. 20; vist. II 1655 ian. 12; m. vist. 1655 mart. 12 — 1658 iul. 25. Ucis de Mihnea al III-lea (ante 1658 dec. 9), sub acuzația de hiclenie. I se confiscă și averea⁶.

□ m-rea Aninoasa; pe piatră de mormînt se spune că a fost

ucis „pre grea nedreptate, la gura Teleajenului“ ⁷. Ctitorul bis. din Vlădești-Muscel.

Copii: Șerban, devenit și el mare dregător; Constantin spăt., care s-a călugărit sub numele de Chiril ⁸; Bălașa, care a avut ca fiu pe Papa com. ⁹.

1) Doc. 1643 dec. 3 (Muzeul Băncii R. S. R.). ²) Doc. 1643 iul. 29 (ASB, ep. Argeș, XVI/26). ³) Doc. 1639 iul. 31, 1660 apr. 17 (ASB, Mitr., XCIV/16, ms. 357, f. 67 v. — 68 v.). ⁴) Doc. <1638> ian. 23, 1638 iul. 5 (ASB, Mitr., CIX/8 și XCVI/19). ⁵) Doc. 1669 mai 24 (ASB, ms. 129, f. 209); v. și RA, 1924, p. 233. ⁶) *Istoria*, p. 134, *Istoriile*, p. 122—123 și doc. 1658 dec. 9 și 1660 apr. 17, cit. mai sus (Acad., CLXXXIV/15 și *St. doc.*, VI, p. 602). V. și Hurmuzaki, V/2, p. 61, unde se spune că boierii uciși erau „richissimi“ (foarte bogați). ⁷) Răuțescu I., *M-reă Aninoasa*, p. 12. ⁸) Doc. 1660 apr. 17, 1699 febr. 10 (ASB, Mitr., XCIV/16 și ms. 705, f. 200 v.). ⁹) Informație de la D. Pleșia.

(VLĂDESCU) TUDORAN (II) DIN ANINOASA ¹, fiul lui Iane pah. din Aninoasa și al Cherei ², care era nepoata lui Socol Cornățeanu ³; nepotul de frate al lui Badea și Pîrvu Vlădescu ⁴; = Alexandra, fiica lui Stan log. din Crețulești și a Stanei Greceanu; cumnat cu Radu Crețulescu m. log. ⁵ și cu Negoită Văcărescu, tatăl lui Ianache v. ⁶; soția sa □ m-reă Aninoasa. Fără titlu (mic) 1642 ian. 30—1648 sept. 22; pah. 1653 mart. 1 — 1664 aug. 3 (apare foarte des cu acest titlu, fiind unul din cei mai activi cumpărători de pământuri ai epocii). A fost cu oastea lui Grigore Ghica la Ujvar (1663) ⁷; cluc. 1664 febr. 5 — 1669 ian. 16; *m. pit.* 1669 apr. 20 — oct. 31; *agă* 1669 nov. 14 — 1671 apr. 13; *agă* (fost) 1672 iun. 3—1673 sept. 5. Închis de Grigore Ghica pentru fuga cumnatului său Pădure Crețulescu ⁸; i se iartă viața în schimbul unei „gloabe“ de 5 000 de taleri ⁹. *M. stol.* (?) 1673 dec. 21; *m. cluc.* 1674 ian. 3 — dec. 21. Pleacă cu oastea lui Gheorghe vodă Duca în Polonia, unde era să fie ucis de domn pe motivul că nu a adus la timp lemne pentru un pod; din acest motiv s-a călugărit apoi sub numele Teodosie. F. m. cluc. 1675 apr. 7—1678 mai 10; 1678 iun. 22—1695 aug. 2 (apare foarte des în doc., fiind un asiduu cumpărător de ocine). Ctitorul m-rii Aninoasa—Muscel (1677), unde a trăit ¹⁰ și a fost □ (1695), și al schitului Detcoi. O fiică a sa = Constantin com., fiul lui Constantin m. pah. și nepotul lui Radu Vărzaru m. arm. ¹¹.

1) După cum spune el însuși, la Aninoasa era „așezămintul și temeiul“ părinților săi (doc. 1677 mart. 8, ASB, Suluri nr. 9). ²) Doc.: 1642 ian. 30 și mart. 11, 1647 mart. 5, 1653 mart. 3 etc. (ASB, Mitr., CCLIII/14 și

15, m-reă C-lung, X/6 și Mitr., CCCLIII/21). Menționez că Tudoran avea un văr numit tot Iane pah. din Țirgoviște însă (doc. 1659 mart. 25, ASB, Mitr., CCCLIV/30). ³⁾ Doc. 1623 oct. 15 (DIR, XVII/4, p. 342). V. și doc. din 1659 febr. 3, în care Florescu post. II, fiul lui Socol Cornățeanu, numește veri și pe Tudoran, și pe mama acestuia, Chera (ASB, Cotroceni, II/3). ⁴⁾ Doc. cit. din 1642 ian. 30 și 1648 sept. 22 (ASB, Mitr., CLXXV/1). ⁵⁾ Doc. 1672 iun. 16 (ASB, Mitr., CI/7). ⁶⁾ Doc. 1664 mai 8 (*ibid.*, CCCLIII/44). V. și *Gen. doc.*, I, p. 28. ⁷⁾ Doc. 1663 ian. 28 (ASB, Mitr., CCCLIII/43). ⁸⁾ Doc. 1673 iul. 31 (*ibid.*, CCCXXX/2 și *Gen. doc.*, I, p. 34—35). ⁹⁾ *Istoriile*, p. 168. ¹⁰⁾ I. Răușescu, *M-reă Aninoasa din jud. Muscel*, C-lung, 1933. ¹¹⁾ *Gen. doc.*, I, p. 36.

VLĂDESCU ȘERBAN (Șerban Pîrvulovici, Prisăceanu) ¹⁾, fiul lui Pîrvu Vlădescu m. vist. ²⁾; văr cu Tudoran-Teodosie Vlădescu din Aninoasa.

Spăt. (cocon) 1660 apr. 17—1669 mai 24; post. 1669 nov. 18; post. II 1670 apr. 9; m. căp. de legegii 1681 iun. 4—1683 apr. 27; m. arm. 1684 mart. 3—1685 iun. 23 ³⁾; m. com. 1685 nov. 25—1689 sept. 15 ⁴⁾; ca m. com., a făcut parte din solia trimisă de Șerban Cantacuzino la Viena (1688) ⁵⁾; f. m. com. (și com.) 1690 mai 25—1711 iul. 10 ⁶⁾; is. de Cîmpulung 1697 sept. 13—1700 aug. 10 ⁷⁾; is. al Craiovei 1703 mai—iun. ⁸⁾; 1706 iul. 29 ⁹⁾ și 1711 iul. 10 ¹⁰⁾; m. cluc. 1714 mart. 4—1715 mai 10. Fiul său a fost Constantin post. ¹¹⁾.

¹⁾ Cu acest nume este amintit la 1695 dec. (ASB, AN, CXVII/73). I se spunea așa deoarece avea moșie la Prisăceni (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 154). V. și *St. doc.*, III, p. 96 și V, p. 310. ²⁾ Doc.: 1660 apr. 17, 1685 iul. 16, 1686 sept. 28, 1689 febr. 17 (ASB, Mitr., XCIV/16, MIB, nr. 28477, 28482 și 28484). V. și *St. doc.*, V, p. 490. ³⁾ Este greu de precizat dacă el a fost m. arm. sau Șerban din Budești, care a fost și el m. căp. de legegii de la 1679 dec. 28 și 1681 iun. 4. ⁴⁾ În listele publicate în SMIM, IV, p. 576, este trecut în locul său ca m. com. Șerban Cantacuzino, și el fiul unui Pîrvu. ⁵⁾ *Istoria*, p. 188 și Greceanu, *Viața*, p. 9. ⁶⁾ Într-un doc. din 1691—1692 este trecut greșit f. m. post. (Iorga, *Doc. Cant.*, p. 153). ⁷⁾ Acad., D/274 și *St. doc.*, X, p. 39—40, 165, 198, 204—205. V. și *ibid.*, p. 134—135, o scrisoare din 1695 apr. 15, scrisă probabil tot în calitate de is. de Cîmpulung. ⁸⁾ AO, 1941, p. 99. ⁹⁾ *St. doc.*, V, p. 310. ¹⁰⁾ AO, 1941, p. 138. Despre el v. Vlădescu M. N., *Din trecutul boierimii românești. Vel comisul Șerban Pîrvu Vlădescu* (RA, I, 1924, nr. 2, p. 227—248). ¹¹⁾ Doc. 1737 mart. 10 (*St. doc.*, V, p. 492).

VUCINA (VOICINA) SÎRBUL, sîrb; = Neaga ¹⁾, devenită apoi soția lui Nicoară m. port. Căp. 1629 apr. 24; căp. de sîrbi 1630 apr. 28—1631 aug. 23, cînd a fost rănit în lupta de la București de lîngă m-reă lui Pană vist. ²⁾; Matei Basarab îl face m. pah. 1633 mart. 15—1641 nov. 23. Membru al unei solii trimise de Matei Basarab în Trans. (1640) ³⁾. A ținut de bir jud. Argeș,

„cum este obiceiul acestei țări“, ante 1636 sept. 3⁴. La 1648 iun. 28, cînd el murise de mult, Matei Basarab declara că slujise domnului și țării „și la toți domnii din tinerețea lui pînă la moarte“⁵.

Fiii săi, Matei pah. și Pîrvu post. și pah., nu au devenit mari dregători⁶; Matei = Stana, a avut doi copii, Pîrvu și Neaga, care au fost mici boieri⁷.

¹) Doc. 1639 iul. 6 (Acad., XLVI/3). ²) *Istoria*, p. 98. V. și doc. din 1630 apr. 28, prin care Leon voievod îi dă un sălaș de țigani pentru slujbă dreaptă (I'aul Mihailovici, *Mărturii românești din Bulgaria și Grecia*, p. 19). ³). *St. doc.*, IV, p. 219, 221. ⁴) Acad., CI/27. ⁵) Acad., CI/64. ⁶) Doc: 1655 nov. 12, 1656 apr. 25, 1670 apr. 27 etc. (ASB, Mitr., CLXIII/5 și CVIII/15 și MIB, nr. 28439). ⁷) Doc. 1661 mart. 8 (ASB, Mitr., CCCLIV/32).

2

MOLDOVA

SECOLELE XIV—XV

ALBU (ALBOTĂ)¹, fiul lui Onișor vist.² *Spăt. 1443 mart. 6—1446 ian. 26, 1449 iun. 5—1455 febr. 8; fără titlu și f. spăt. (în sfat) 1458 febr. 13—1467 sept. 11; f. spăt. 1467 oct. 2; pîrc. N. 1468 sept. 24—1470 nov. 26.* Fiice: Marica și Sasca³ și un fiu (?) Giurge Albotă, precursorul fam. Albotă, din care s-au mai ridicat dregători în sec. XVI—XVII.

¹) Așa i se spune la 1468 febr. 5 (DIR, XIV—XV, p. 360). ²) Costăchescu, *Arderea*, p. 42—44, *Doc. Bogdan*, p. 141—142 și 191 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. În sfatul domnesc din prima jumătate a sec. XV au mai figurat Micu Albu și Albu pah. (1433—1436) ³) DIR, XVI/1, p. 62—63 și 327

ANDREICO, v. Ciortorinschi Andreico.

ANDRONIC, v. Costea Andronic.

ARBURE CÎRSTEA, rudă cu boierul Hrinco; = Nastasia. Fără titlu 1463 iul. 31; *pîrc. N. 1471 aug. 13—1476 mai 22.* Copii: Luca A. port., Ion pit. și Anușca = Crasnăș¹, care a avut ca descendent pe Crasnăș m. vist. în sec. XVI.

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 94—95; *Doc. Ștefan*, p. 50—51, *Doc. Bogdan* p. 61 și 425—426 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

ARBURE LUCA, fiul lui Cîrstea A. *pîrc. N.*; = Iuliana, fiica lui Petre com.¹ *Port. de Suceava 1486 sept. 14, 1498 sept. 24—1523 mart. 15.* Ucis din porunca lui Ștefăniță vodă (apr. 1523), împreună cu fiii săi, Toader și Nichita, sub acuzația de hiclenie; uciderea sa a constituit semnalul ridicării marii boierimi moldovene împotriva domnului țării². A fost ctitorul bis. din Arbure și al bis. din Șipote — Iași, unde avea și curți de reședință.

În afară de cei doi fii (Toader și Nichita) care i-au împărțit soarta, a mai avut unul, Gliga, fugit în Lituania la 1545³, și un al patrulea, mort de mic⁴, și mai multe fiice: Ana = Plaxa m. com., Stanca, Sofica = Gavril Troțușan m. vist., Odochia, Marica, Todosia Cheldoiaie și Nastasia⁵. Fiica Maricăi, numită tot Marica = Ion Solomon m. vist.⁶ Fam. Arbure a continuat deci să existe prin urmașii fetelor lui Luca⁷.

¹) *Doc. Ștefan*, p. 52—55, *Doc. Bogdan*, p. 55—56, „I. Neculce”, 1928, p. 311—313 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) *Cronicile*, p. 93—94. Ureche, p. 145, este ceva mai rezervat cînd spune „zic să-l fie aflat în vicleanie”, deși crescuse pe domn „pre palmile lui”. V. și I. Minea, *Complotul*

boieresc în contra lui Ștefănișă vodă (CI, 1928, nr. 2, p. 204—205). În unele surete mai târzii, „hiclenia” lui Arbure constă în faptul că „au omorît pre domnul său” (1) (*Moldavia*, p. 288). ³⁾ „Arh. ist.”, I/1, p. 35. ⁴⁾ I. Caproșu, *Biserica Arbure*, p. 16—18, 29. ⁵⁾ DIR, XVI/3, p. 79, 144 și lucrările de la nota 1. V. și spița genealogică din „I. Neculce”, 1928, p. 311 și doc. privind împărțirea averii între urmași (DIR, XVI/3, p. 280—281). ⁶⁾ *Ibid.*, p. 251. ⁷⁾ La 1620 urmașele lui Luca Arbure erau Tofana și Zamfira, fetele Maricăi, și vara lor, Nastasia, fata Odochiei, nepoatele lui Luca (N. Iorga, *O hotărâre a lui Gaspar vodă pentru hatmanul Șeptilici și urmașii lui Arbore*, *St. doc.*, XXI, p. 281—284).

BĂLOȘ (Beloș). *Pah. 1432 ian. 4—1433 iun. 4; 1435 febr. 17—1442 sept. 8; 1448 febr. 23*, când se afla cu Roman al II-lea la Colomeia. Fiul său a fost Cozma Băloșescu ¹, iar un strănepot al său, Petre, a fost pîrc. în sec. XVI.

¹⁾ *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 255—256 și indice și DIR, XIV—XV, p. 320. Despre urmașii săi v. *Surete*, I, p. 214, doc. din 1573 mai 27, 1577 apr. 30, iun. 30 etc. (DIR, XVI/3, p. 25—26, 86, 89 și *Moldavia*, p. 86, 108).

BÎRLICI, v. Sin al lui Bîrlea, Stan al lui Bîrlea.

BODEA. *Spăt. 1469 iun. 5 — 1470 nov. 26; vor. 1471 aug. 13 — 1476 mai 22*. + probabil în lupta de la Valea Albă (1476) ¹.

¹⁾ Costăchescu, *Arderea*, p. 53 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Un alt Bodea (tatăl său?) a fost vor. (1443 mart. 6 — 1446 iul. 20).

BOGUȘ AL LUI NESTEAC (Nesteacovici), fiul lui Nesteac, fost și el membru al sfatului ¹. *Fără titlu (în sfat) 1434 ian. 13—1443 nov. 29*.

¹⁾ *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 153 și II, p. 484—485. Boguș a fost răsplătit pentru slujbă la 1428 dec. 25. (*ibid.*, I, p. 152).

BOLDUR SIMA, probabil fiul lui pan Ivan Boldur ¹; = Mușa, probabil fiica lui Dajbog pîrc. *Vist. 1479 mart. 9, 1486 sept. 14—1491 apr. 20; vor. 1491 oct. 15—1503 mart. 14*. Ca „voievod”, a comandat armata moldoveană în lupta de la Lențești contra oștilor polone (29 oct. 1497) ². Copii: Andrușco Boldur, Măgdălina și Marica ³. Fiul lui Andrușco, Giurgea B., era aprod la 1546 ⁴.

¹⁾ Amintit la 1443 mart. 6 (DIR, XIV—XV, p. 185). ²⁾ *Cronicle*, p. 21, 65, Ureche, p. 114. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice, *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 125. ³⁾ DIR, XVI/1, p. 114, 211. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 507.

BORIS AL LUI BRAE (Braevici), fiul lui Brae ¹. *Membru în sfat 1421 dec. 13.* Fiul său, Duma Braevici, a fost și el membru al sfatului ². Un alt fiu, Iurie B. ³. La începutul sec. XVII, strănepoții lui Boris al lui Brae erau membrii familiei Bantăș ⁴, înrudiți mai târziu cu Constantin Cantemir. O strănepoată a sa = Grigore Talpă m. stol. în sec. XVI.

¹) Răsplătit pentru slujbă la c. 1400 (*Doc. înainte Ștefan*, I, p. 27). ²) *Ibid.*, p. 29, II, p. 191. ³) DIR, XV/2, p. 284, XVI/1, p. 158 și *Doc. Ștefăniță*, p. 170. La 1468 oct. 2 este amintit Ivanco Braevici = Marina, fiica lui Iațco Branici (DIR, XV/2, p. 363 și *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 193). ⁴) DIR, XVII/1, p. 198.

BOUL, v. Dragoș Boul.

BOUREANU ION (Buoreanu) ¹. *În sfat 1454 aug. 25.* Unul din primii adepți ai lui Ștefan cel Mare ². *Com. 1457 sept. 8—1464 nov. 2; pîrc. N. 1465 mart. 3—1467 oct. 2.* Continuă să apară *fără titlu în sfat 1468 febr. 5—1470 mai 7.*

¹) Apare cînd cu numele de Buoreanu com., cînd cu acela de Ion. ²) Costăchescu, *Arderea*, p. 53—54 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

BRAEVICI, v. Boris al lui Brae și Duma Braevici.

BRATEIU. *Log. 1401 iul. 30—1413 iul. 6.* Fiul său, Ivașco Brateevici, a fost și el log. ¹ (1419—1430).

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

BRATUL NETEDUL. *În sfat 1393 nov. 18—1399—1400* (apare primul între membrii sfatului). Fiul său (?) Costea al lui Bratul (Bratilovici) a fost și el membru al sfatului de la 1411 iun. 28 ¹.

¹) DIR, XIV—XV, p. 27. V. și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

BRUDUR, v. Duma Brudur.

BUCIUM ION. *Fără titlu (în sfat) 1459 iun. 12—1461 aug. 8; 1464 iun. 12—1465 mart. 3; pîrc. C. 1465 apr. 11—1466 iul. 9* ¹. A fost strămoșul fam. Bucium, care a mai dat Moldovei dregători în sec. XVI—XVII.

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, indice.

BUHTEA. *Fără titlu (în sfat) 1458 sept. 5—1465; pîrc. C. 1466 aug. 28—1468 sept. 24; pîrc. (și fără titlu) 1470 febr. 8—1476 mai 22.* + probabil în lupta de la Valea Albă ¹.

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 44—45 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

BUOREANU, v. Boureanu Ion.

CERNAT, v. Șteful Cernat.

CIOCÎRLIE IVAN. *Fără titlu (în sfat) 1468 sept. 24—1474 aug. 26.* A murit probabil în luptele din 1475 ¹. Urmașii săi au alcătuit fam. Ciocîrlie, care a mai dat dregători în sec. XVI—XVII ².

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, indice. ²) RI, 1924, p. 118.

CIOPEI (Ciopeia), frate cu Mihai slug. și cu Sima ¹. *Post. 1451 iul. 31; pîrc. N. 1457 sept. 8.* Fără titlu 1475 apr. 14 (cînd Ștefan cel Mare arată că l-a slujit drept și credincios; acesta?).

¹) Doc. 1475 apr. 14 (DIR, XIV—XV, p. 402). După părerea lui N. Iorga, Ciopei (Dracul) ar fi Ciubăr vodă (RI, 1915, p. 128).

CIORTORINSCHI NEMIRCA, fiul lui Iațco. *Fără titlu (în sfat) 1436 mai 23—1439 iul. 15.* Fiul său, Andreico, a fost și el membru al sfatului ¹.

¹) V. următorul.

CIORTORINSCHI ANDREICO ¹, fiul lui Nemirca C. (fost în sfat, 1436—1439) ². Fără titlu 1464 nov. 2; *fără titlu (în sfat) 1486 sept. 14—1497 mart. 19* ³ (printre pușinii boieri fără dregătorie din sfatul lui Ștefan cel Mare).

¹) Numit așa de la satul său Ciortoria (doc. 1464 nov. 2, DIR, XIV—XV, p. 336). ²) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 322 și 532. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ³) În aceeași vreme este și un Andreico pah. 1486 sept. 14—1489 mart. 13.

CÎLNĂU, v. Clănău.

CÎRSTEA (CEL MARE), frate cu Vlad de la Siret, și el membru al sfatului (1407—1415) ¹. *Fără titlu (în sfat) 1410 mart. 15; pah. 1411 sept. 22—1412 apr. 3; fără titlu (în sfat) 1414 aug. 2—1415 apr. 13, 1422 aug. 20—1445 aug. 8* (cu întreruperi).

¹) DIR, XIV—XV, p. 24 și *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 371—372 și indice.

CÎRSTEA NEGRU, frate cu boierul Giurgiu, rudă probabil cu boierul Duma Negru, și el membru al sfatului (1434—1442) ¹. *Fără titlu (în sfat) 1435 nov. 25 — 1446 iul. 20; vor. 1436 apr. 21—iul. 17 (Cîrstea) și 1440 oct. 22.*

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 526—527 și II, indice.

CÎRSTEA, v. Arbure Cîrstea.

CLĂNĂU (Cîlnău) = Dragna, fiica lui Șendrea port. și nepoata de soră a lui Ștefan cel Mare ¹. *Spăt. 1486 sept. 14 — 1507 mai 11; spăt. (fost) 1508 mart. 2.* Copii: Turcu slug. = fiica lui Ieremia vist., cu care a avut pe: Ileana = Draxin post. și Anghelina ². Urmașii săi mai îndepărtați au fost răzeșii din Ruși — Vaslui ³.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 222—225, Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice și „I. Neculce” 1926—1927, p. 407. ²) DIR, XVI/4, p. 215. ³) *Doc. 1647 febr. 25 (Surete III, p. 189—190 și XXIV, p. 27).* Sever Zotta indică alți copii pentru Clănău și soția sa: Rusca, Biliu, Șendrea, Sorița și Maria (*Note cu privire la neamul lui Șendrea, portar de Suceava, cumnatul lui Ștefan cel Mare*, în „Arh. gen.”, II, 1913, p. 70—75).

COSTEA ANDRONIC (Androinicovici, Androinic), fiul lui Andronic ¹. *Fără titlu (în sfat) 1437 aug. 19—1439 oct. 26; log. 1440 aug. 6—1442 sept. 8; pah. 1443 iun. 3; fără titlu (în sfat) 1443 aug. 3—1449 mai 26.* Partizan al lui Alexandrel vodă, + în lupta de la Tămășeni împotriva lui Bogdan al II-lea (12 oct. 1449) ². Frații săi au fost Mihul = Marta și Nichita ³, ai căror urmași nu au mai fost dregători.

¹) *Doc. 1442 febr. 24 (DIR, XIV—XV, p. 178).* ²) *Cronicile*, p. 15. ³) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 90—92 și indice, DIR, XIV—XV, p. 317 și XV/2, p. 100.

COSTEA AL LUI DAN (Danovici), fiul lui Dan vor. *Pah. 1437 febr. 7, 1448 febr. 23; fără titlu (în sfat) 1449 iun. 5—1453 sept. 7; pah. 1454 ian. 1.* Pleacă cu Petru Aron la venirea ca domn a lui Ștefan cel Mare; la 1458 era la Camenița, de unde a revenit apoi în țară ¹. *Fără titlu (în sfat) 1460 apr. 13—1468 febr. 5 (la 1462 sept. 15 i se spune Coste Dan vor.).*

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 357—358 și II, indice și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

COSTEA ORĂȘ (Orășevici, Orășescu), fiul lui Orăș¹. *Vor.* 1448 *apr.* 23; *fără titlu (în sfat)* 1448 *iul.* 15—1458 *sept.* 8; 1464 *apr.* 28—*nov.* 2. Fiul său (?) Coste Orăș². A fost strămoșul fam. Orăș din sec. XVI—XVII.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 456—457 și indice. Un Oriș este membru al sfatului la 1392 *mart.* 30 (DIR, XIV—XV, p. 3). În *doc.* posterioare este Opiș. La 1435 *mart.* 30 este amintit un sat pe Dobrovăț „unde au fost Radul și Orăș” (*Moldavia*, p. 4). ²) Amintit la 1495 *mart.* 15 (DIR, XV/2, p. 244).

COSTEA PERECHICIU, fiul lui Perechiciu; frate cu Petru pah. și pîrc., fost și el membru al sfatului¹. *Vist.* 1443 *mart.* 6—1447 *febr.* 11; *pîrc.* 1448 *febr.* 18; *vor.* 1448 *febr.* 23, când se afla cu Roman al II-lea la Colomeia, de unde revine la Alexandrel; *vor.* 1449 *mai* 26, *aug.* 3 (în aceeași vreme în sfat e și Costea Orăș); *pîrc.* 1449 *iun.* 15 — 1453 *sept.* 7².

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 388. ²) La 1452 *dec.* 21 în sfat sînt trei boieri cu numele Costea: un pîrc. (acesta), C. Orăș și C. Danovici.

COSTICI, v. Hodco al lui Costea.

COZMA, v. Moghilă Cozma.

COZMA AL LUI ȘANDRU¹ (Șandrovici, Șendrișorovici, Șăndrescu), fiul lui Șandru, fost și el membru al sfatului (1408—1422); = Marena, fiica lui Iacuș *vist.* În sfat 1432 *ian.* 4—1448 *febr.* 23, când se afla cu Roman al II-lea la Colomeia, de unde revine la Alexandrel; în sfat 1449 *iun.* 5—1457 *sept.* 8 (cu întrerupere în timpul domniei lui Bogdan al II-lea)²; în primul *doc.* al lui Ștefan cel Mare este primul în sfat, apoi dispăre³. Copii: Vasutca = Ivașco al lui Hrimco, membru în sfat, Iurie Buceațchi și Anușca⁴, ultima = probabil cu Stețco Dămăcuș. Printre urmașii și rudele sale se numără fam. Stîrcea și Grincovici pîrc. din sec. XVI⁵.

¹) Așa i se spune la 1452 *oct.* 27 (DIR, XIV—XV, p. 252). ²) În aceeași vreme există un alt Cozma *vist.* (1453 *iun.* 20 — 1454 *ian.* 1) și *log.* (1454 *aug.* 25). ³) El este foarte probabil „dominus Cusma”, invocat printre martorii tratatului lui Ștefan cel Mare cu regele Poloniei din 1459 (Hurmuzaki, II/2, p. 127). ⁴) DIR, XV/2, p. 18, *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 110, II, p. 487—490 și indice, și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ⁵) *Doc.* <1520> *apr.* 21 (DIR, XVI/1, p. 162).

CRASNĂȘ. *Post.* 1458 *oct.* 26—1460 *dec.* 5; *vor.* 1464 *apr.* 28 — 1467 *oct.* 2. Este foarte probabil ca el — nu Isaia — să fi fost

vornicul care a trădat pe Ștefan cel Mare în lupta de la Baia; așa s-ar explica dispariția sa din sfatul domnesc după această luptă ¹. Fiul său (?) Crasnăș = Anușca, fiica lui Cîrstea Arbure; un nepot (?) al său, numit Crasnăș, a fost m. vist. al lui Petru Rareș.

¹) „Studii și cerc. științifice” — Iași, istorie, 1957, fasc. 1, p. 7.

CUPCICI IVAN ¹. *Log. 1422 aug. 20—1425 mai 12; vor.* (și de Suceava) *1426 mai 22—1431 iun. 15* (apare apoi și fără titlu); *vor. 1434 ian. 29—oct. 8.* + ante 1435 aug. 26. A fost un boier important, care avea un grămătic propriu pentru scrierea corespondenței. Copii: Ivan C., a cărui fiică Marușca = Andreico Șerbici (Șerbescu); Grozea C. ². Fratele (?) său, Iurie C. (?), membru al sfatului lui Petru al II-lea la 1444 apr. 26 ³. Marușcă și nepotului ei, Mihno, fiul lui Grozea, le-au rămas „toate satele lui Cupcici și toată averea lui” ⁴.

¹) Numit așa de la satul Cupca, unde își avea casa (DIR, XIV—XV, p. 81). V. și M. Costăchescu, *Boierii moldoveni Cupcici și satele lor* („I. Neculce”, 1928, p. 270—282) și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 264—266 și II, indice. ²) Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 194 și DIR, XIV—XV, p. 401. După părerea lui M. Costăchescu (*Doc. înainte Ștefan*, I, p. 266), Grozea era frate cu Cupcici.

³) DIR, XIV—XV, p. 203. ⁴) *Ibid.*, p. 401.

DAJBOG ROMAN. *Pah. 1471 aug. 13 — 1476 mai 22; pîrc. N. 1478 febr. 11—1484 iun. 8; la 1479 mart. 4*, Ștefan cel Mare arată că l-a slujit drept și credincios ¹; *fără titlu (în sfat) 1486 sept. 14—1491 nov. 2*. Fiice: Mușă = probabil cu Boldur vor. și o alta (?) = Ivenco pit. ².

¹) DIR, XV/2, p. 6. ²) Costăchescu, *Arderea*, p. 96—97, *Doc. Bogdan*, p. 236—237 și 331 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. La 1546 apr. 20 este amintită Titiana = Iațco stol. și fratele ei Tătar, fiii lui Cupcici, strănepoții lui Dajbog pîrc. (DIR, XVI/1, p. 473).

DAN. *Post. 1414 aug. 2—1424 febr. 16; pah. 1420 apr. 25—1422 mart. 2; fără titlu (în sfat) 1423 mart. 12—1433 ian. 28; vor. 1433 ian. 15—iun. 15; fără titlu (în sfat) 1433 nov. 3 — 1435 nov. 25*. Fiul său, Costea al lui Dan sau Danovici, a fost și el membru al sfatului ¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 355—357 și II, indice.

DAN UNCLEATA, frate cu Tatomir, și el membru al sfatului. În sfat 1421—1436 sept. 19. Fiul său a fost Ivașco al lui Uncleata sau Uncletici¹.

¹) Doc. înainte Ștefan, I, p. 284, Doc. Ștefan, p. 124.

DANOVICI, v. Costea al lui Dan.

DĂMĂCUȘ, v. Domocuș.

DIENIȘ (Dinisco). Spăt. 1434 apr. 24—1435 apr. 14; log. 1435 oct. 18—1442 febr. 24; spăt. 1437 febr. 7—1447 ian. 14 (alternează în cele două funcții). Fiu, Stoica, a cărui fiică, Fedca, era vară cu Coste Cîrje m. stol.¹, al cărui tată, Șandru, a fost căsătorit cu o fiică a lui Dieniș spăt.

¹) DIR, XVI/1, p. 66, 231, Doc. Ștefan, p. 184—185, Doc. Bogdan, p. 178—179 și Doc. înainte Ștefan, II, indice, unde logofătul apare separat de spătar.

DIMITROVSCI, v. Iliaș (Dimitrovski).

DOBRUL ION¹. Pisar (scrie doc.) 1448 iul. 27—1456 iun. 6; unul din primii adepți ai lui Ștefan cel Mare; log. 1457 sept. 8—1468 febr. 5. Apare ca primul martor în tratatul de pace din 1459 apr. 4 cu numele „Dobroch cancellarius”². Fiul său (?), Ivenco al lui Dobrul sau Dobrulovici, era diac la 1514 dec. 8³. A avut și o soră, Ana, vară cu Bars com. și cu Șușman⁴. (Bars a fost stol. în sfatul lui Ștefan cel Mare, 1475—1476).

¹) În RIR, VIII, 1938, p. 177, I. Miclescu—Prăjescu susține că era fiul lui Mihail Stărostici și nepot de fiu al lui Giurgiu din Frătăuți. ²) Bogdan, Doc. Ștefan, II, p. 266—269. V. și Doc. înainte Ștefan, II, indice și I, p. 524. ³) DIR, XVI/1, p. 92. ⁴) Doc. 1470 iul. 18, cînd Dobrul murise (DIR, XIV—XV, p. 375). La 1598 mart. 17, este amintit Ihnat vâtaf, fiul Stancăi, fiica lui Șușman (DIR, XVI/4, p. 195).

DOLH, v. Giurgiu Dolh.

DOMOCUȘ (Dămăcuș, Domoncuș, de la Serețel), fiul lui Ghelebi Miclăuș. Stol. 1409 ian. 28—1437 aug. 19 (cu întreruperi). Fiii săi, Tador, Iațco și Stețco al lui Dămăcuș sau Dămăcușevici, au fost și ei membri ai sfatului, primul în 1456¹, al doilea în 1467, iar ultimul mai multă vreme². Fiica lui Stețco, Nastea = Iuga vist.

¹) Doc. înainte Ștefan, I, p. 79—80, 376—378, și II, indice, DIR, XV/2, p. 125 și Doc. Bogdan, p. 133—135. ²) Uneori — ca la 1467 sept. 11 — cînd e pomenit în sfat doar numele Dămăcuș, este greu de spus care din frați era (DIR, XIV—XV, p. 358).

DRAGOȘ. Stol. 1493 mart. 3; *pîrc.* N. 1498 sept. 24—1507 mai 11; vor. 1508 febr. 1—1515 apr. 20. Fiice: Marena și Marica, ai cărei copii au fost: Toader, Lazăr, Todosia și Candachia ¹.

¹) DIR, XVI/2, p. 80 și *Doc. Ștefan*, p. 174—175.

DRAGOȘ BOUL¹. *Pîrc.* R. 1478 febr. 11—1483 febr. 18; *spăt.* 1483 aug. 14—1484 mai 29; vor. 1486 sept. 14—1491 apr. 20. Urmașii săi au alcătuit fam. Boul².

¹) El este probabil sluga domnească Dragoș, despre care Ștefan cel Mare spunea, la 1468 febr. 5, că l-a slujit cu credință (DIR, XIV—XV, p. 359).

²) *Doc. Bogdan*, p. 293—294. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice, unde Dragoș *pîrc.* R. și Dragoș Boul vor. sînt considerate două persoane diferite. Un alt Dragoș a fost pah. (1454 aug. 25 — 1456 iun. 30).

DRAGOȘ VITEAZUL (de la Neamț). *În sfat (uneori primul)* 1392 mart. 30—1431 iun. 15. Copii: Costea al lui Dragoș sau Dragoșevici (și el membru al sfatului la 1435 apr. 14), Giurgiu, Sima Drăgușanul, Alexa, Anușca; fiică = Giurgiu Rotompan; fiică = Iachim Săcuianu și mama lui Săcuianu m. pah.¹

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 87 și II, p. 151—154 și indice, doc. 1507 febr. 28 și 1519 iun. 4 (DIR, XVI/1, p. 57, 141). La 1481 febr. 1 este amintit Danco, fiul lui Sima, și nepoții săi de soră: Giurge, Anușca, Vasutca, Maria și Neacșa (DIR, XV/2, p. 25). Despre urmașii lui Dragoș v. și *Surete*, XVIII, p. 100 și XIX—XXI.

DUMA BRAEVICI (Brăescu), fiul lui Boris B. *În sfat* 1441 iun. 25—1442 febr. 24; vor. 1442 apr. 5—1448 oct. 10; *fără titlu (în sfat)* 1449 mai 26. Absent din sfatul lui Bogdan al II-lea. Vor. 1452 sept. 7—1454 ian. 1; *fără titlu (primul în sfat)* 1455 febr. 8¹. Fuge cu Petru Aron în Polonia, de unde revine apoi la Ștefan cel Mare; *în sfat* 1458 oct. 10—1466 dec.² (de la 1460 nov. 27 primul în sfat). La 1634 dec. 30 strănepoții săi erau Nicolae și Toader, fiii lui Ciurlic, nepoții Anușcăi³. În sec. XVII descendenții săi au alcătuit fam. Brăescu.

¹) După această dată au continuat să apară în sfatul lui Petru Aron alți doi boieri Duma, din care unul *pîrc.* ²) Bogdan, *Doc. Ștefan*, indice, II și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 29, II, p. 191—193 și indice. ³) ASI, CCXXII/12.

DUMA BRUDUR, fiul lui Brudur¹, nepotul lui Oană Giuratul; = Nastea, fiica lui Petre Brăescu². *Fără titlu* 1469 febr. 9; cluc. 1480 sept. 15—1488 mart. 1; *pîrc.* H. 1496 ian. 24—1497

mart. 20; pîrc. (și fără titlu) în sfat 1498 sept. 24—1502 mart. 14. Fiu (?) Giurgea Brudur diac de vistierie la 1506³.

¹⁾ Împreună cu frații săi, Pătru și Oanea Brudur, avea satul Brudurești „unde este casa lor” (DIR, XV/2, p. 55 și 364). ²⁾ Doc. 1480 sept. 15 (DIR, XV/2, p. 21). ³⁾ DIR, XVI/1, p. 48. V. și Doc. Bogdan, p. 48 și Bogdan, Doc. Ștefan, II, indice. Despre strănepoții lui Duma Brudur v. doc. din 1628 nov. 15 (ASB, ms. 646, f. 21).

DUMA ISĂESCU, fiul lui Isaia log.; = fiica lui Știbor¹. *Fără titlu (în sfat) 1436 iun. 15—1446 ian. 25.*

¹⁾ Doc. înainte Ștefan, I, p. 347—349 și II, indice. Un alt (?) Duma a fost vist. (1452 sept. 7 — 1453 febr. 23).

DUMA LIMBĂDULCE (Limbădulcevici sau Dulcescu), frate cu Mircea, și el membru al sfatului¹. *Fără titlu (în sfat) 1435 oct. 8—1443 mai 30 (cu întreruperi).*

¹⁾ Doc. înainte Ștefan, II, indice.

DUMA NEGRU (Ciornei), poate rudă cu Cîrstea Negru. *Fără titlu (în sfat) 1434 apr. 24—1442 aug. 30; vor. (al lui Ștefan vodă) 1436 aug. 11—1438 aug. 18. Urmașii săi au alcătuit fam. Scînteie la începutul sec. XVII¹.*

¹⁾ Doc. înainte Ștefan, I, p. 527—528 și II, indice.

DUMA (AL LUI VLAICU, VLAICULOVICI), fiul lui Vlaicu pîrc.¹; văr cu Ștefan cel Mare, în sfatul căruia a fost prezent 33 de ani. *Pîrc. H. 1469 oct. 20—1476 mai 22 (apare și fără titlu, alături de tatăl său Vlaicu). Sol în Ungaria la 1475 împreună cu alți boieri². Pîrc. C.A. 1478 febr. 11—1480 sept. 17; pîrc. O. 1481 febr. 1—1484 mai 29; fără titlu și pîrc. (în sfat) 1486 sept. 14—1502 mart. 17³ (de la 1490 ian. 4 primul martor în sfat). Răsplătit pentru slujbă de Ștefan cel Mare la 1488 apr. 5⁴. Fiu, Dragoș, a cărui fiică Anușca = Eremia m. vist⁵.*

¹⁾ Apare adeseori în sfatul lui Ștefan cel Mare alături de tatăl său Vlaicu (DIR, XIV—XV, p. 364—365 passim și Costăchescu, *Ardeea*, p. 34—37). ²⁾ Bogdan, Doc. Ștefan, II, p. 324 și indice. ³⁾ La 1492 oct. 10 e pîrc. H., iar la 1496 ian. pîrc. N. ⁴⁾ DIR, XV/2, p. 95. ⁵⁾ DIR, XVI/1, p. 321.

DUMȘA, fiul Sorei, care era sora lui Ștefan cel Mare¹. *M. post. 1497 ian. 3—1499 nov. 26.* + ante 1501 apr. 25, □ m-rea Probota².

¹) DIR, XVI/1, p. 1 și „I. Neculce“, 1926—1927, p. 407. Sora = Isaia vor., tăiat de Ștefan cel Mare la 1471. ²) BCMI, 1925, p. 290.

EREMIA. *Post. 1481 oct. 15—1496 ian. 24; pîrc. N. 1497 ian. 20—1513 mart. 7¹.* A fost unul din dregătorii credincioși lui Ștefan cel Mare.

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. În aceeași vreme există și un Eremia vist., ajuns mare dregător în sec. XVI.

EZEREANU PETRU¹. *Com. 1454 aug. 25—1456 iun. 30.* + în luptele din 1475—1476². Fiul său, Mircea Ezereanu, nu a fost dregător³, iar fiica sa (?) Iuliana = Luca Arbure port.

¹) Numit Ezereanu deoarece satele sale erau pe valea Ezerului. ²) Pomelnicul m-rii Bistrița (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 51) ³) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 547—548 și *Doc. Bogdan*, p. 292—293.

FETE GOTCĂ, fiul lui pan Fete¹. *Fără titlu (în sfat) 1469 febr. 9; pîrc. R. 1470 febr. 8—1474 aug. 26;* apare și *fără titlu (în sfat) 1475 apr. 14—1484 mai 29².* Fiul său, Moga, a avut trei fiice: Marena, Magda și Anușca³. Copiii Magdei: Nenciu, Ion, Maria și Safta⁴.

¹) Amintit la 1440 aug. 6 (DIR, XIV—XV, p. 169). Un Fetea Negru a fost membru al sfatului la 1443 nov. 29 (*Moldavia*, p. 12). ²) Fără titlu apare de regulă înainte pîrc. de Roman. ³) *Doc. Ștefăniță*, p. 442, 445, DIR, XVI/1, p. 222. ⁴) *Ibid.*, II, p. 41. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

FÎRĂU (Furău, Forov, Forou). *În sfat 1432 iun. 29, 1435 oct. 8—1438 aug. 18¹.* Fiica sa = Ivanco Ungureanu².

¹) Leon Șimanschi, *Precizări privind istoria Moldovei (1432—1447)*, AIIA, VII, 1970, p. 62). ²) *Doc. 1466 febr. 18* (DIR, XIV—XV, p. 341). V. și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice (M. Costăchescu îl consideră ungur).

FRATOVSCI, v. Giurgiu din Frătăuți.

FRUNTEȘ ION, fiul lui Frunteș (?), nepotul lui Pătru F.; = Anușca¹. *Stol. 1488; stol. 1489 mart. 13—1507 mai 11²; pîrc. N. 1508 febr. 1—dec. 15.* + ante 1514 dec. 17. Nepoții și stră-

nepoții Anușcăi au fost Grigorcea Crăciun m. vor. și fiii lui Ion Moțoc m. vor.³.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 351—353. ²) *Bogdan, Doc. Ștefan*, II, indice. ³) *DIR*, XVI/4, p. 150.

GANGUR RADU. *Spăt. 1455 iul. 2—1456 mai—iun.; fără titlu (în sfat) 1466 sept. 15—1469 febr. 9; pîrc. O. 1470 febr. 8—1476 mai 22; fără titlu (în sfat) 1478 febr. 11; pîrc. O. 1479 mart. 8—1481 mart. 12; apare apoi în sfat fără titlu 1481 apr. 20—1492 mart. 17; pîrc. O. 1492 oct. 10—1493 nov. 4¹.* A avut una din cele mai lungi cariere de dregător membru al sfatului domnesc (aproape 40 de ani). Printre rudele sale se numără Ion Moțoc m. vor. în sec. XVI.

¹) *Bogdan, Doc. Ștefan*, II, indice și Costăchescu, *Arderea*, p. 47—48. După cum rezultă din pomelnicul m-rii Bistrița (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 42 și 77), Gangur era rudă cu Neagu pîrc. C. în domnia lui Ștefan cel Mare, printre descendenții lor din sec. XVI numărîndu-se fam. Moțoc.

GHERMAN¹. *Post. 1478 febr. 11—1480 sept. 17; pîrc. C.A. 1481 febr. 1—1484 iun. 8.* După părerea lui Sever Zotta, ar fi un precursor, prin femei, al fam. Movilă².

¹) Este alt personaj decît Hărman pîrc. ²) „*Arh. gen.*“, II, 1913, p. 238.

GIURGIU DOLH¹ (Jurj Lungul). Sol în Lituania la 1483 și 1496². *Vor. 1503 aug. 26—1506 mai 22* (apare primul în sfat).

¹) Probabil fiul lui Dolh port. S. (1466—1479). ²) *Bogdan, Doc. Ștefan*, II, p. 384, 390—395; v. și indice.

GIURGIU DIN FRĂTĂUȚI (Fratovschi, Starostici sau Staroste), fiul lui Dragomir Albu¹. Fără titlu (miluit pentru slujbă împreună cu patru frați ai săi) 1393 nov. 18; *în sfat 1407 mart. 8—1439 oct. 28* (de la 1435 febr. 17 de obicei primul între membrii sfatului lui Iliș voievod). Copii: Ivașco, Stețco, Ianco și Mihul al lui Staroste (Stărostici)², acesta din urmă și el membru al sfatului. Fiul lui Mihul, Fedco, a fost tatăl lui Stanciu Stărostescu, strămoșul fam. Prăjescu³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 14—15, 244—247, 437 și II, indice. ²) *DIR*, XIV—XV, p. 75, 105. ³) *RIR*, X, 1940, p. 176—177. V. și C. I. Miculescu — Prăjescu, *Boxeri moldoveni din veacul al XV-lea. Stanciu Stărostescu și Stanciu comisul* (*RIR*, 1938, p. 175—177).

GIURGIU JUMĂTATE (al lui Jumătate, Jumătatevici), fiul lui Oană J., și el membru al sfatului și frate cu Ștefu J.¹. *Vor.* 1411 sept. 22, 1429 febr. 10—1433 ian. 28; *fără titlu (în sfat)* 1419 apr. 8—1433 iun. 15. Fiica sa s-a numit Marina² = probabil cu Luca, fiul lui Petru log.

¹) DIR, XV/2, p. 176, *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 305—306 și indice, Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 499. ²) *Doc. cit.* la nota 1.

GIURGIU PIATRĂ = Neaga¹. *În sfat* 1435 apr. 14—1442 mart. 8 (cu intermitențe). Fiica sa, Mala, a avut la rîndu-i o fiică, numită Urîta².

¹) *Doc.* 1438 mart. 5 (DIR, XIV—XV, p. 153). ²) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 18—19 și indice și *doc.* 1490 mart. 3 (DIR, XV/2, p. 124).

GÎRDOVICI, v. Isaia al lui Gîrdea.

GOIAN. *Com.* 1448 iul. 15—oct. 10; *pah.* 1451 dec. 21—1453 iul. 20; *fără titlu (în sfat)* 1455 iul. 2; *vor.* 1457 sept. 8—1463 apr. 15; *pîrc. H.* 1464 apr. 28—1467 ian. 1; *fără titlu (în sfat)* 1467 ian. 10—sept. 11; *pîrc. C.* 1468 sept. 12—1470 nov. 26¹. Fiul său, Ivașco Goenescul (?), a fost și el membru al sfatului².

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 38—39 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) Răsplătit pentru slujbă la 1459 ian. 13 (DIR, XIV—XV, p. 303).

GOTCĂ, v. Fete Gotcă.

GRINCO (Hrinco). *Fără titlu (în sfat)* 1407 mart. 8—1425 mai 12 (uneori apare primul în sfat). Copii: Ivașco al lui Hrinco sau Hrincovici, și el membru al sfatului domnesc, și Boris Hrincovici¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice. La 1456 iun. 13 este amintit ca martor al sfatului un alt boier Grinco, numit de la Mamornița.

GROZA AL LUI MICOTĂ (Micotici), fiul lui Micotă, și el membru al sfatului. *Com.* 1478 febr. 11—1484 mai 29; *pîrc. O.* 1486 sept. 14—1491 apr. 20. Fiica sa = Vlad pîrc.¹

¹) *Doc. Ștefan*, p. 71—72 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Despre urmașii săi v. *doc.* din 1575 dec. 14 (DIR, XVI/2, p. 61); acest *doc.* pomeneste de Sanda și sora ei, Drăguța, fiicele Mariței, nepoatele lui Vlad pîrc. cel bătrîn; cele două surori și-au vîndut un sat „cînd s-au răscumpărat ele din robie de la tătari”.

HĂRMAN, fiul unui frate al lui Oțel pisarul, ajuns membru al sfatului¹; = Nasta, fiica lui Costea, nepoata lui Oană vor.²; cumnat cu Șandru com. lui Ștefan cel Mare.

Fără titlu 1463 apr. 15, 1468 sept. 24; *cluc. (în sfat) 1469 iun. 5; pîrc. C.A. 1475 apr. 25—1480 sept. 15; fără titlu și pîrc. (în sfat) 1481 febr. 1—1499 sept. 18*³. Membru al soliei trimise la Cracovia în apr. 1499 pentru încheierea păcii cu Polonia⁴. După părerea lui O. Gorka, el ar fi fost autorul cronicii numită moldo-germană, deși nu a fost german. Copii: Baico, Petru com., Draga (Drăghina) = Cozma Șarpe m. post.; Fetina = Ioanăș⁵, cu care a avut pe Mateiaș st., ai cărui fii au fost Toader diac, Olena și Sofica⁶.

¹) DIR, XIV—XV, p. 328. El nu este german de origine, așa cum au crezut unii; fratele său s-a numit Toader (doc. 1489 oct. 14, DIR, XV/2, p. 113). V. și *Doc. Bogdan*, p. 161—164, 171—174, Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice, „I. Neculce”, 1930, p. 46—47 și CI, 1929—1931, p. 49—50. ²) DIR, XV/2, p. 145. ³) După el a urmat ca pîrc. C. A. un anume Gherman (1481 febr. 1—1484 iun. 8), care înainte fusese post. (1478 febr. 11—1480 sept. 17). ⁴) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 415. ⁵) DIR, XVI/1, p. 103. ⁶) *Ibid.*, XVI/4, p. 4. La 1487 mart. 7 este amintit Șteful, fiul lui pan Hărman, și Marina = Mihail Rugașevici (DIR, XV/2, p. 65).

HĂRMANOVICI, v. Petrică al lui Hărman.

HODCO AL LUI COSTEA (Costici, de la Mamornița), fiul lui Costea; frate cu Leu, și el membru al sfatului; = Vasutca¹. *Fără titlu (în sfat) 1428 febr. 16—apr. 15; post. 1428 iul. 8—1429 sept. 1*; răsplătit pentru slujbă la 1433 nov. 16²; *fără titlu (în sfat) 1436 mai 23—1438 iun. 20*³.

¹) DIR, XIV—XV, p. 106. V. și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 371—372. ²) DIR, XIV—XV, p. 106. ³) Despre numeroșii săi urmași și ai fratelui său Leu v. doc. din 1492 nov. 24 (DIR, XV/2, p. 182).

HODCO ȘTIBOR. *Vor. 1455 iul. 2—1456 iun. 30*. Apare apoi *fără titlu (în sfat) 1458 febr. 13—1461 aug. 8*. Fiul (?) său Știbor = Marușca, fiica lui Șteful Jumătate¹.

¹) DIR, XV/2, p. 21.

HRANĂ. *Vor. 1478 febr. 11—1484 mai 29*. O rudă a sa, Sima Hrană, a murit în războaiele cu turcii¹, iar un fiu (?) al său, numit tot Hrană, a fost m. vor. în sec. XVI.

¹) CI, 1932—1933, nr. 1, p. 51.

HRINCO, v. Grinco.

HRINCOVICI, v. Ivașco al lui Hrinco.

HUDICI PETRU, fiul (?) lui Druja H. și el membru al sfatului¹. În sfat 1433 iun. 15—1449 aug. 3 (cu intermitențe); vor. 1435 apr. 14, 1436 apr. 21—1442 sept. 8. Fratele său, Roman Hudici, a fost și el membru al sfatului (1437)². Fiul lui Petru, Iațco, de asemenea membru al sfatului, iar o fiică a sa = boierul Șandru³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 406—409 și II, indice, *Doc. Bogdan*, p. 279—280. ²) V. și *Moldavia*, p. 7. ³) DIR, XIV—XV, p. 263 (doc. 1453 iun. 20).

HUDICI IAȚCO (Iachim)¹, fiul lui Petru H.². Boier 1435 iun. 20; în sfat 1464 nov. 2—1492 nov. 24 (cu intermitențe) (singurul boier care apare în sfatul lui Ștefan cel Mare vreme atât de îndelungată fără dregătorie). Copii: Marena, Nastea³, Ion Movilă m. log. și Vascan Movilă pîrc.⁴. El este întemeietorul fam. Movilă sau Moghilă, care a dat o dinastie Moldovei.

¹) Așa i se spune la 1467 ian. 10 (DIR, XIV—XV, p. 355). ²) *Doc.* 1453 iun. 20 (DIR, XIV—XV, p. 263). V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Costăchescu, *Ardeea*, p. 50 și *Doc. Bogdan*, p. 277—278. ³) DIR, XVI/1, p. 81. ⁴) DIR, XVI/3, p. 181, 193.

HURU ILEA, fiul unei fiice a lui Nan cluc.¹. *Com.* 1471 aug. 13—1476 mai 22. Copii: Oană med., Dragoș, Stana și Marta, care erau rude cu Oană Ureche². Copiii săi: Oană med., Efrim și Danciu, au fost dregători în sec. XVI.

¹) Costăchescu, *Doc. Bogdan*, p. 161, *Doc. Ștefan*, p. 86—87 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) DIR, XVI/1, p. 114.

IACHIMOVICI, v. Petrică al lui Iachim.

IACUȘ, rudă cu Hodco al lui Costea. *Vist.* 1423 mart. 31—1431 febr. 6. Copii: Ioanăș și Marena = Cozma al lui Șandru sau Șandrovici, și el membru al sfatului. Fiul lui Ioanăș, Șteful, a fost pîrc. H., iar rudele Marenei au fost boierii Grincovici din sec. XVI¹.

¹) DIR, XV/2, p. 18 și XVI/1, p. 85, *Doc. Bogdan*, p. 264—265 și *Doc. Ștefăniță*, p. 202.

IAȚCO, v. Hudici Iațco.

IGNATIE, v. Iuga.

ILEA, v. Huru Ilea.

ILIAȘ (al lui Dumitru, Dimitrovschi), fiul lui Dumitru¹. *Pah.* 1407 oct. 6—1429 iun. 19 (cu intermitențe); *spăt. (el?)* 1437 mai 15—1442 febr. 24². Copii: Andreico, Luca șet. și Pintecel, a cărui fiică Marușca = Costea posadnic, membru în sfatul lui Ștefan cel Mare³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 418—419, II, p. 137 și indice și *Doc. Bogdan*, p. 292. ²) Un alt boier Iliăș (Modruz) a fost pîrc. S. la începutul domniei lui Ștefan cel Mare. ³) *DIR*, XVI/1, p. 254.

ION, v. Boureanu Ion, Bucium Ion, Dobrul Ion, Frunteș Ion, Oană, Tăutu Ion.

ISAC¹. *Vist.* (poate II) 1490 mart. 15; *vist.* 1491 oct. 15—1508 dec. 15. Solul lui Ștefan cel Mare la regele Poloniei la 1497, închis la Liov²; din nou sol la poloni la 1506 pentru a cere în căsătorie, în numele lui Bogdan al III-lea, pe sora regelui polon³; *pîrc. R.* 1510 ian. 22, cînd era din nou sol în Polonia⁴. *M. log.* 1513 mart. 5—1515 dec. 21; *fără titlu (primul în sfat)* 1517 oct. 7—1523 mart. 15. Fiica sa, Nastasia, a avut patru copii: Luca, Isac, Drăghici și Salomia⁵. Urmașii săi nu au fost dregători.

¹) Avea în proprietate satul Dolhești, fost al lui Șendrea. V. *Doc. Ștefan*, p. 145—148 și *Doc. Bogdan*, p. 319—320. ²) *Cronicile*, p. 20, 37 și Ureche, p. 110. ³) *Doc. Bogdan*, p. 440—445. ⁴) *Ibid.*, p. 454 și urm. V. și p. 509—510, unde se spune că a fost vameș de Suceava. ⁵) *Doc.* 1554 apr. 13 (*DIR*, XVI/2, p. 55).

ISAIA AL LUI GÎRDEA (Gîrdovici, de la Baia), fiul lui Gîrdea grămatic¹. *Log.* 1409 ian. 28—1424 febr. 16; *pah.* 1424 aug. 26—1428 dec. 28; *fără titlu (în sfat)* 1425 ian. 30, 1428 iul. 24—1439 oct. 26. Copii: Duma Isăescu, membru al sfatului (1436—1446), Șendrea, Giurgiu stol., a cărui fiică Mușca = Zbiarea pîrc.² Un alt fiu este probabil Ivan Isăescu pit., sol al lui Ștefan cel Mare³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 347—349 și II, indice (unde log. și pah. sînt două persoane diferite). ²) Despre urmașii lor v. doc. din 1489 mart. 14 (*DIR*, XV/2, p. 110). ³) *Bogdan, Doc. Ștefan*, II, indice.

ISAIA = Sora, sora lui Ștefan cel Mare¹. *Post.* 1457 sept. 8—1458 febr. 13; *pîrc. N.* 1458 apr. 12—1464 nov. 2²; *pîrc. C.* 1465 apr. 11—1467 oct. 2; *vor.* 1467 dec.—1470 nov. 26. Cronicarul afirmă că el ar fi trădat pe Ștefan cel Mare — cumnatul său —

în lupta de la Baia (dec. 1467), ușurînd retragerea resturilor armatei maghiare³; este însă mult mai probabil că trădătorul a fost Crasnăș, care a dispărut din sfat după luptă; a fost ucis din porunca lui Ștefan cel Mare la Vaslui, la 1471 ian. 16⁴. Fiul său, Dumșa post.

¹) Costăchescu, *Ardeea*, p. 40 și *Doc. Ștefan*, p. 14—15. ²) Trecut ca „marchio” la 1468 iul. 10 (Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 299). ³) *Cronicile*, p. 29. ⁴) *Ibid.*, p. 17 și Ureche, p. 96. Uciderea sa a provocat unele discuții în istoriografia noastră, unui istorici (B. T. Cimpina) punînd-o în legătură cu trădarea de la Baia, alții (C. Cihodaru) considerînd-o urmarea unui fapt mai recent, și anume a expediției maghiare în Mold. la 1470 („Studii și cerc. științifice” — Iași, istorie, 1957, fasc. 1, p. 15—16).

IUGA (Ignatie)¹ = Nastea, fiica lui Stețco Dămăcuș. *Vist. 1458 oct. 26—1479 sept. 20*² (apare în sfat împreună cu socrul său); *fără titlu sau vist. (fost) (în sfat) 1480 aug. 29—1484 mai 29*. Copii: Mihu și Sofia (Sobțea)³.

¹) Așa își spune la 1462 (DIR, XIV, p. 316). ²) În același timp mai este un Iuga post. (1469 iun. 5 — 1476 mai 22). ³) DIR, XIV—XV, p. 316—317, XV/2, p. 294, Costăchescu, *Ardeea*, p. 54—56 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

IURGHICI. *Pirc. C.A. 1443 mart. 6—mai 30; apare apoi în sfat fără titlu pînă la 1447 ian. 14*. O fiică a sa = Oancea log., care apare în sfat alături de socrul său¹. Partizan probabil al lui Alexandrel vodă, ca și generele său.

¹) DIR, XIV—XV, p. 186 și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

IVAN, v. Ciocîrlie Ivan, Cupcici Ivan.

IVAȘCO AL LUI BRATEI (Brateevici), fiul lui Bratei log.¹. *Log. 1419 apr. 8—1430 febr. 21*.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

IVAȘCO AL LUI HRINCO (Hrincovici), fiul lui Grinco sau Hrinco, fost și el membru al sfatului¹; = Vasutca, fiica lui Cozma al lui Șandru. *Fără titlu (în sfat) 1467 ian. 10—1479 febr. 11*². Urmașul său a fost Grincovici pirc. H. în sec. XVI.

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice, *Doc. Bogdan*, p. 54 și Costăchescu, *Ardeea*, p. 52. ²) În ultimele doc. apare un alt dregător cu numele de pan Ivașco, care a fost pirc. C. (DIR, XV/2, p. 7, 9, 11 etc.).

JULICI, v. Oană Pîntece.

JUMĂTATE, v. Giurgiu Jumătate, Oană Jumătate și Șteful Jumătate.

JURJ, v. Giurgiu.

LIMBĂDULCE, v. Duma Limbădulce.

LUCA. *Stol. 1464 sept. 12—1470 iul. 18; pîrc. C.A. 1471 aug. 13—1476 mai 22.* + probabil în lupta de la Valea Albă (1476)¹.

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 57, 73 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

LUCA, v. Arbure Luca.

MANOIL (Manoil cel Mare, Manoil de la Hotin). *Membru al sfatului 1436 mai 23—1438 ian. 17¹; pîrc. H. (și Manoil cel Mare) 1438 iun. 20—1448 febr. 23*, cînd se afla la Colomeia cu Roman al II-lea, de unde revine la Alexăndrel; *în sfat 1449 mai 26—1456 iun. 8*. Pleacă cu Petru Aron, de unde revine; *în sfatul lui Ștefan cel Mare 1457 sept. 8—1467 ian. 10* (uneori ca f. pîrc. N. sau H.); de la 1458—1460 iun. primul în sfat, înaintea lui Vlaicu, care era unchiul lui Ștefan cel Mare, ceea ce dovedește că era un boier important.

¹) În aceeași vreme în sfat mai apar: Manoil Grecul sau Protopopovici (1436—1438, 1447), Manoil Gîrbov (1440—1445), poate același cu primul, și Manoil Șerbici (1443). V. și *Doc. înainte Ștefan*, p. 197—199 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

MICOTĂ. *Pîrc. R. 1483 apr. 12—1484 iun. 8; pîrc. N. 1486 nov. 21—1495 mart. 19¹. □ m-rea Neamț (1495)². Fiul său(?), Groza al lui Micotă sau Micotici, a fost și el dregător.*

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) Iorga N., *Contribuții la istoria bisericii noastre*, p. 5 și *Notițe istorice*, p. 4. Piatra de mormînt a fost pusă de Ștefan cel Mare.

MICOTICI, v. Groza al lui Micotă.

MIHAIL DE LA DOROHOI, cel mai bogat boier al vremii sale, proprietar a 52 de sate¹. *Fără titlu (în sfat) 1407 mart. 8—1434 ian. 29 (de la 1415 apr. 13 primul).*

¹) *Doc. 1437 dec. 20*, cînd — deși nu mai este în sfat — se spune că slujise lui Alexandru cel Bun, iar atunci slujea pe cei doi fii ai acestuia (DIR, XIV—XV, p. 147). V. și M. Costăchescu, *Mihail de la Dorohoi și satele lui („I. Neculce”, 1926—1927, p. 345—352) și Doc. înainte Ștefan*, I, p. 554—556.

MIHAI (MIHU), fiul lui popa Iuga¹. Grămătic 1422 dec. 25; log. și pisar (scrie și hrisoave) 1425 ian. 30—1443 mai 30²; log. 1443 nov. 29—1456 iun. 30 (cu întreruperi). Fiind unul din cei mai reprezentativi boieri ai vremii sale, trimis de boierii moldoveni cu primul haraci la sultan în primăvara anului 1456³, după ce primise un înscris că nu va fi tras la răspundere pentru aceasta. La venirea ca domn al lui Ștefan cel Mare, a plecat în Polonia⁴, de unde a refuzat să se întoarcă, cu toate insistențele domnului, care-i promitea că îl va ține „la mare cinste”⁵. Fiica sa s-a numit Mărușca⁶. A avut și trei frați: Duma aprod și post., Sica și Tador grămătic⁷.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, indice. V. și N. Grigoraș, *Logofătul Mihul*, Buc., 1945 (extras din „Studii și cerc. ist.”), C.V. Dimitriu, *Un mare boier moldovean din prima jumătate a secolului al XV-lea: logofătul Mihail-Mihu*, Buc., 1932, 64 p. și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 501—506, unde M. Costăchescu crede că s-a întors în țară și a murit în 1470. ²) La 1443 mart. 6, Ștefan voievod declara că Mihul pisar „ne-a slujit în toate locurile drept și credincios” (DIR, XIV—XV, p. 185). V. și doc. din 1445 febr. 18 (*ibid.*, p. 206—207). ³) *Ibid.*, p. 287. În această vreme era cel mai influent boier din țară. La 1453 iun. 30 Alexandrel vodă îl numește „prietin drept și credincios”, formulă neobișnuită între domn și boierii săi (*ibid.*, p. 263); v. și p. 276—277, unde Petru Aron recunoaște și el serviciile aduse de Mihu log. ⁴) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 806—808. În Polonia el avea o moșie, Lubkowicze, înzestrată cu privilegiu de la regele Cazimir al IV-lea, precum și dreptul de a face comerț cu diverse obiecte fără a plăti vamă (Hurmuzaki, II/2, p. 125 și 132). ⁵) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 257—258, 269—271, 305—308. ⁶) Doc. 1490 mart. 15 (DIR, XV/2, p. 129). ⁷) E. Turdeanu, *Manuscrisele slave din timpul lui Ștefan cel Mare*, p. 137, DIR, XIV—XV, p. 194 și 264, Hurmuzaki, II/2, p. 143.

MIHUL AL LUI STAROSTE (Stărostici), fiul lui Giurgiu din Frătăuți staroste¹. În sfatul mai larg de la Vaslui, primăvara 1456². Copii: Dobrul log., Fedco Stărostescu și Ana. Fiii lui Fedco: Stanciu, Ivanco și Isaico Stărostici³. Stanciu Stărostescu a fost strămoșul fam. Prăjescu care a dat numeroși dregători în sec. XVI—XVII⁴.

¹) RIR, 1940, p. 177. ²) În aceeași vreme mai există un Mihu stol. (1455 iul. 2—1456 iun. 30). ³) DIR, XV/2, p. 20 (doc. 1489 oct. 14) și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice. Acest Stanciu este alt personaj decât Stanciu pîrc. din acea vreme. ⁴) V. doc. din 1603 apr. 22 (DIR, XVII/1, p. 95).

MOGHILĂ COZMA (Movilă), după părerea lui Neculce, fost aprodul Purece, făcut boier de Ștefan cel Mare¹. Aprod 1484, cînd a salvat viața lui Ștefan cel Mare în lupta cu Hroiote sau Hronoda²; făcut apoi arm. ca răsplată; *pah.* 1490 mart. 16—

1507 mai 11; fără titlu (în sfat) 1508 febr. 2—1513 mart. 7. Nu a fost strămoșul fam. Movilă, așa cum s-a crezut³.

¹) Neculce, p. 10. În aceeași vreme, însă, există și un dregător cu numele Purece, care a fost spăt. și pirc. H. (1491—1494), cu care e posibil să fi fost confundat în legendă. ²) *Cronicile*, p. 36. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice și *Doc. Bogdan*, p. 101—107. ³) Informația greșită pornește de la I. Neculce, care afirmă că „dintru acel Pureci aprodul s-au tras neamul Movileștilor, de au agiunsu de au fost și domni dintru acel neam”. V. și CI, 1925, p. 179—180 și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 238. V. și mai jos, sec. XVI, fam. Movilă.

NEAGOE (Micul), văr cu Vană Pașco. Grămătic 1422 mart. 12—1424 febr. 26; log. 1426 mai 22—1448 oct. 10 (cu întreruperi). Nu a avut copii; nepoții săi au fost Manoil Pașco și fratele său, Toader¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 481—484 și indice.

NEAGU. Com. 1465 mart. 3—1470 nov. 26; pirc. C. 1471 aug. 13—1478 febr. 11; apare apoi în sfat fără titlu 1479 mart. 4—1490 mart. 17 (în ultimele doc. este citat ca primul martor al sfatului domnesc). Fiica sa s-a numit Mărenca¹, iar printre urmașii săi se numără și Ion Moțoc m. vor. în sec. XVI.

¹) DIR, XV/2, p. 77 (doc. 1488), Costăchescu, *Arderea*, p. 57—58 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

NEGREA (Negru de la Bîrlad, Bîrlădeanu). Vor. 1403 ian. 7—1412 febr. 19; fără titlu (în sfat) pînă la 1429 sept. 14; vor. 1425 ian. 30—mai 12. Fiica sa Ana = Oană¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 89—90, 334—335 și II, indice.

NEGRILĂ (Negrițaș), nepotul lui Danciu stol. (?)¹. Pah. 1427 oct. 15—1431 iun. 16; vor. 1433 nov. 3—nov. 16; fără titlu (în sfat) 1434 ian. 29—1436 aug. 20; vor. 1436 dec. 7—1439 oct. 28; fără titlu (în sfat) 1442 febr. 24—1447 febr. 11.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 277—280 și indice.

NEGRILĂ (Negru), fiul precedentului (?). Pah. 1462 apr. 20—1470 nov. 26. Taiat din porunca lui Ștefan cel Mare, la Vaslui, la 1471 ian. 16¹, sub acuzația de hiclenie.

¹) *Cronicile*, p. 17, Ureche, p. 96, Costăchescu, *Arderea*, p. 56 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

NEGRILĂ, fiul precedentului (?). *Pîrc. H. 1498 sept. 24—1508 dec. 15; fără titlu (în sfat) 1513 mart. 5 — <1530> apr. 23¹*. Unul din boierii credincioși lui Ștefan cel Mare și urmașilor săi, care l-au păstrat vreme îndelungată în sfat.

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan, II*, indice, *Doc. Bogdan*, indice. Despre strănepoții săi v. DIR, XVII/4, p. 127.

NEGRU, v. Cîrstea Negru, Duma Negru.

NEMIRCA, v. Ciortorinschi Nemirca.

NESTEAC. *Fără titlu (în sfat) 1411 sept. 22—1428 dec. 28* (cu întreruperi). Fiii săi, Pașco și Boguș, au fost și ei membri ai sfatului domnesc¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan, II*, p. 484—485; v. și indice și *Moldavia*, p. 12.

NESTEACOVICI, v. Boguș al lui Nesteac.

NETEDUL, v. Bratul Netedul.

OANĂ JUMĂTATE (Ion). *În sfat 1403 ian. 7—1415 iul. 14*. Fiii săi: Șteful, Mîndrea și Giurgiu Jumătate, au fost și ei membri ai sfatului¹.

¹) *Doc. înainte Ștefan, I*, p. 304—307 și II, indice, Bogdan, *Doc. Ștefan, I*, p. 499 și II, indice, Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 168 și *Surete*, XV, p. 35.

OANĂ (Vană, Ivan, Vană de la Tulova)¹. *În sfat 1397 febr. 3—1425 mai 12 (uneori ca vor. Suceava 1411—1423)*. + ante 1428 dec. 28. A fost ctitorul primei fundații de la m-reă Humor (ante 1415). Copii: Stanciu post. și Lazăr (și ei membri ai sfatului, 1432—1453) și Costea; Lazăr a avut o fiică Ana = Șandru pîrc. și un fiu Sima, iar Costea pe Nastea = Hărman pîrc., Toma pah. și Ilca².

¹) Pe Tulova își avea curtea de reședință (DIR, XIV—XV, p. 83). ²) M. Costăchescu, *Neamul lui Oană, dvornic de Suceava, și satele lui* (CI, 1929—1931, p. 41—79), DIR, XIV—XV, p. 73, 83, *Doc. înainte Ștefan, I*, p. 236—237, 278—279 și II, indice.

OANĂ (VANĂ) PÎNTECE (Vană Julici)¹, fiul lui Danciu Julici-Pîntece; frate cu Giulea Pîntece². *În sfat 1443 mart. 6—1448 febr. 23*, cînd se afla la Colomeia printre boierii lui Roman al II-lea; revine la Alexăndrel; *în sfat 1449 iun. 5—1457 sept. 13*,

dată după care dispare (în sfatul lui Petru Aron apare uneori ca primul boier). Copii: Giurca Pintece, Petriman și Sofica³.

¹) Uneori i se spune Oană Julici (doc. 1452 dec. 21, DIR, XIV—XV, p. 253); de obicei Oană Pintece.²) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 381—384 și indice și doc. 1465 apr. 11 (DIR, XIV—XV, p. 338). ³) *Doc.* 1495 mart. 16 și 1529 mart. 25 (DIR, XV/2, p. 245 și XVI/1, p. 317).

OANĂ (ION) UREACHE (Ureacle), fiul lui Petru Ureacle (?) și el membru al sfatului de la 1412 febr. 19¹. Păharnicul 1435 ian. 3; *fără titlu (în sfat) 1435 apr. 14—1446 iul. 20*². Strămoșul probabil al fam. Ureche din sec. XVI³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 539—540 și II, indice. ²) La 1443 nov. 29 apar în sfat trei boieri cu numele Oană: Oană Ureacle, Oană al lui Danciu sau Danciulovici și Oană port. (*Moldavia*, p. 12). ³) V. bibliografia de la Nestor Ureche, sec. XVI.

OANCEA (Vancea) = fiica lui Iurghici pîrc. C.A.¹. Grămătic (diac) 1423 mart. 31—1435 mai 12; *log. 1436 apr. 21—1449 iun. 5* (apare alături de socrul său, cu întreruperi). Partizan al lui Alexandrel, a fost ucis de Bogdan al II-lea în lupta de la Tămășeni (12 oct. 1449)².

¹) DIR, XIV—XV, p. 186 și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice. ²) *Cronicile*, p. 15.

ORĂȘ, v. Costea Orăș.

OȚEL (Olovenco), unchiul lui Hărman pîrc.¹. Grămătic (scrie doc.) 1436 apr. 21—iun. 13; adept al lui Bogdan al II-lea; *în sfat 1451 iun. 13—iul. 31, 1457 sept. — 1458 apr. 12* (apare uneori cu numele Olovenco)². Fiica, Cîrstina³. Nepotul său de frate, Hărman pîrc., a fost unul din boierii credincioși ai lui Ștefan cel Mare.

¹) *Doc.* 1463 apr. 13 (DIR, XIV—XV, p. 328) și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice. La 1464 iun. 11 este amintit Petre Oțel = Cerna, fiica lui Pentelei (DIR, XIV—XV, p. 333). ²) După părerea lui I. Bogdan, Oțel = Olovenco de la olovo = plumb (*Doc. Ștefan*, II, indice). ³) *Doc.* cit. din 1463, cînd Ștefan îi spune „boierul nostru credincios“.

PERECHICIU, v. Costea Perechiciu.

PETRE, frate (?) cu Oană¹. *Spăt. 1436 mai 5—1446 ian. 25; pîrc. C.A. (el ?) 1449 mai 26*². Fiice: Magdalena și Vasutca³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 302 și indice și *Doc. Bogdan*, p. 344. ²) Un Petrică a fost com. de la 1453 ian. 22—1455 febr. 8. ³) *Doc. 1514 dec. 17* (DIR, XVI/1, p. 93).

PETRICĂ AL LUI HĂRMAN (Hărmanovici), fiul lui Hărman pîrc.¹. *Com. 1492 oct. 10—1508 dec. 15*. Răsplătit pentru slujbă la 1493 mart. 15². + ante 1513 mart. 7. Fiul său, Vasco, nu a fost dregător³.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 318 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) DIR, XIV—XV, p. 195. ³) DIR, XVI/1, p. 86.

PETRICĂ AL LUI IACHIM (Iachimovici, Iachimescu), fiul lui Iachim (fratele lui Ștefan cel Mare?)¹; frate cu Vasco al lui Iachim, și el membru al sfatului². *În sfat 1453 iun. 20, 1458 sept. 5—1474 aug. 26*³ (cu intermitențe). + probabil în lupta de la Vaslui (1475).

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 51—52, Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) *Doc. 1467 ian. 1* (DIR, XIV—XV, p. 354). ³) Uneori apare doar cu numele de pan Petric sau Petrică (*ibid.*, p. 308, 309).

PETRU. *Pah. (același ?) 1443 nov. 29—1449 oct. 10*¹; *log. 1451 iun. 15—1456 iun. 30* (apare în sfat și ca f. log.). Fiul său Luca = Marina² (fiica lui Giurgiu Jumătate?).

¹) Petru pîrc. C. A., frate cu Costea vor., este amintit în sfat la 1449 mai 26, alături de un alt Petru vist. și de Petru Hudici (DIR, XIV—XV, p. 241). ²) *Doc. 1464 apr. 28*, prin care Luca a fost răsplătit pentru slujbă de Ștefan cel Mare (DIR, XIV—XV, p. 331). V. și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

PETRU, fiul lui Andriță¹; = Chiraca. *Stol. 1473 oct. 14; stol. 1478 febr. 11—1484 mai 29, 1486 nov. 21—1487 mart. 8*. Fiul său, Gavril Calapod, nu a fost dregător².

¹) Tatăl său a fost ucis de Petru Ponici, iar fiica acestuia l-a despăgubit cu un sat pe Petru stol. (*doc. 1473 oct. 14*, DIR, XIV—XV, p. 398). ²) *Doc. Ștefăniță*, p. 369, 372 și DIR, XVI/1, p. 203.

PETRU, v. Ezereanu Petru, Hudici Petru.

PETRU PONICI, fiul lui Stanciu Ponici (?) și el membru al sfatului. *În sfat 1453 iun. 20; pîrc. Suceava 1455 iul. 2—1457*

sept. 8¹; fără titlu (în sfat) 1458 apr. 12—1466 aug. 28. Fiica sa a fost Ilca², iar nepotul său, pan Lațco = fiica lui Romașco, ce era ginerele „marelui pan” Drăgoi de la sfârșitul sec. XIV³.

¹) La această dată în sfat sînt doi pîrcălabi cu numele Petru (DIR, XIV—XV, p. 291). ²) *Ibid.*, p. 398 (doc. 1473 oct. 14, unde se spune că Petru Ponici ucisese un om, Andriță, tatăl lui Petru com.). ³) *Ibid.*, p. 327. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

PIATRĂ, v. Giurgiu Piatră.

PÎNTECE, v. Oană Pîntece.

PONICI, v. Petru Ponici.

PURECE, fiul lui Șandru de la Dorohoi zis și Tolocico(?); frate cu Ivanco Tolocico¹. *Spăt. 1491 febr. 26; pîrc. H. 1493 nov. 4—1494 mart. 11.*

¹) Doc. 1491 febr. 26 (DIR, XV/2, p. 157). V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Este posibil ca de el să fie vorba în legenda lui Neculce cu Purece devenit Movilă.

RADU, v. Gangur Radu.

ROMAN, v. Dajbog Roman.

ROTUMPAN STANISLAV (Rotompan). *Fără titlu (în sfat) 1387 sept. 27¹—1413 iul. 6* (uneori apare primul în sfat). Fiul său a fost Giurgiu Rotumpan².

¹) La această dată se găsea printre „supremi consiliari” ai lui Petru Mușat (*Doc. înainte Ștefan*, II, p. 601). ²) *Ibid.*, indice. La 1465 apr. 11 acesta vindea un sat (DIR, XIV—XV, p. 338).

SIMA, v. Boldur Sima.

SIMA (Simon), văr cu Șandru Negru. *Log. 1436 aug. 20—1446 mart. 5¹.* Fiul său, Miclea, nu a fost dregător, ca și urmașii săi².

¹) În aceeași vreme în sfat este și un Sima vor. (1443 apr. 16—1445 apr. 5). ²) Doc. 1554 apr. 24 (DIR, XVI/2, p. 76). V. și *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 116—117 și indice.

SIN (de la Hotin) = nepoata lui Mihăilaș¹. *Vor. (Sinea) 1443 mai 7; stol. 1454 aug. 25; fără titlu (în sfat) 1455 iul. 2—1458*

febr. 13 (uneori i se spune de la Hotin², deși în sfat este și Manoil de la Hotin). Dispare la începutul domniei lui Ștefan cel Mare.

¹) Doc. 1456 iun. 8 (DIR, XIV—XV, p. 288). ²) *Ibid.*, p. 281. Nu știu dacă este același cu Sin cluc., membru în sfat la 1467 iun. 30. Despre urmașii lui Sin „clucinic” v. doc. din 1554 mai 5 (DIR, XVI/2, p. 63). Un Stanciu Sinescu a fost răsplătit pentru slujbă la 1458 nov. 11 (DIR, XIV—XV, p. 300). V. și *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

SIN (SINCO) AL LUI BÎRLEA (Bîrlici), fiul lui Burlă sau Bîrlă, și el membru al sfatului la 1387¹. *În sfat 1393 nov. 18—1411 sept. 22*. Predecesorul fam. Burlă. Fiul său, Stan B., în sfat.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

STAN AL LUI BÎRLEA (Bîrlici), fiul lui Sin B.¹. *În sfat 1407 oct. 6—1439 oct.*

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice.

STANCIU, fiul lui Oană de la Tulova, fost și el membru al sfatului¹. *În sfat (fără titlu) 1432 ian. 4—1436; post. 1436 mai 23—1443 mart. 6 (apare apoi fără titlu pînă la 1449)*. Copii: Oană, Isac, Nastasia, Marica, Tudora și Magdalena.

¹) M. Costăchescu, *Neamul lui Oană, dvornic de Suceava, și satele lui* (CI, 1929—1931, p. 41—79) și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 236—237, 278—279. Despre el v. și RIR, VII, 1937, p. 363—366, unde C. I. Miculescu-Prăjescu crede că este același cu Stanciu Marele, cel care apare și în sfatul lui Ștefan cel Mare.

STANCIU PONICI, tatăl sau fratele (?) lui Petru P., și el membru al sfatului¹. *În sfat 1442 mart. 8—1447 febr. 11; log. (el?) 1448 febr. 18 (apare apoi fără titlu)*.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, indice. Un Stanciu com. este în sfat la 1451 iun. 13.

STANCIU (STANCIU MARELE)¹. *Pîrc. 1448 oct. 5; pîrc. C.A. (și pîrc.) 1453 ian. 26—1456 iun. 13*. Pleacă cu Petru Aron în Polonia², de unde revine mai târziu în sfatul lui Ștefan cel Mare 1459 ian. 13—1479 mai 24 (*primul în sfat vreme de 12 ani, de la 1467 iun. 30—1479 mai 24*); solul lui Ștefan cel Mare în Polonia (1468) și în Ungaria (1475)³. + 1479 aug. 11 (moartea

sa a fost înregistrată de cronica țării⁴, ceea ce dovedește că era un personaj foarte important pentru vremea sa). Fiul său, Mîrza, apare alături de tatăl său în sfat, fie cu titlul de pîrc., fie fără acest titlu⁵.

¹⁾ În aceeași vreme sînt mai mulți boieri cu numele Stanciu. V. I. C. Miclescu-Prăjescu, *Boieri moldoveni din veacul al XV-lea: Stanciu pîrcălab de Hotin și Stanciu Marele. Stanciu Stărostescul și Stanciul comisul* (RIR, VII, 1937, p. 358—360 și VIII, 1938, p. 175—188). După părerea acestui autor — care este greu de controlat — Stanciu Marele este fiul lui Oană vor., fiind același cu Stanciu post. ²⁾ La 1458 ian. 24 era încă la Colomeia (Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 814). ³⁾ *Ibid.*, p. 307 și 324. ⁴⁾ *Cronicile*, p. 19. ⁵⁾ *Doc. 1468 oct. 2* și urm. pînă la 1476 mai 22. V. și *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 431—437, *Doc. Bogdan*, p. 114—116, 121, Costăchescu, *Arderea*, p. 30—32, „I. Neculce”, 1926—1927, p. 102 etc.

STANISLAV, v. Rotumpan Stanislav.

STĂROSTICI, v. Mihul al lui Staroste.

STEȚCO DĂMĂCUȘ (Dămăcușevici), fiul lui Dămăcuș stol.¹; = Anușca, probabil fiica lui Cozma al lui Șandru. *În sfat 1455 iul. 2, 1457 sept.—1468 sept. 24.* + ante 1470 iun. 5². A avut trei fete: Magda, Nastea = Iuga vist. și Sofica = Pătrașco³.

¹⁾ *Doc. înainte Ștefan*, I, p. 79—80, 376—378, Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice, *Doc. Bogdan*, p. 133—135. ²⁾ DIR, XIV—XV, p. 374. ³⁾ *Doc. cit. nota 2* și DIR, XV/2, p. 125. V. și *Surete*, XV, p. 32.

ȘANDROVICI, v. Cozma al lui Șandru.

ȘANDRU (Șendrică), fiul lui Neagotă; = Ana, fiica lui Lazăr, membru al sfatului și nepoata lui Oană vor.¹; cumnat cu Hărman pîrc. *Com. 1486 sept. 14—1492 mart. 30; pîrc. R. 1492 oct. 10—1508 dec. 15*; pîrc. (în tratatul încheiat cu polonii la 1510 febr. 7)²; *fără titlu (în sfat) 1513 mart. 5—1520 oct. 6*. Unul din dregătorii cu cele mai lungi cariere politice (34 de ani). Fiul său, Ciolpan, a avut doi fii, Gheorghe Ciolpan diac și Drăgan Ciolpan pîrc. N. în sec. XVI³. Șandru este deci începătorul fam. Ciolpan, ca și al fam. Rugină din sec. XVI—XVII⁴. Tot urmași ai săi, prin femei, sînt și frații Bașotă din sec. XVII.

¹⁾ DIR, XV/2, p. 145, XVI/3, p. 152—153 și CI, 1929—1931, p. 48. ²⁾ Hurmuzaki, S. II/1, p. 9. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ³⁾ DIR, XVI/3, p. 320 și 328. ⁴⁾ *Doc. 1605 febr. 24* (DIR, XVII/1, p. 194).

ȘENDREA = Maria, sora lui Ștefan cel Mare¹, care-l face *port*. *S. 1479 apr. 29—1481 apr. 20.* + în lupta de la Rîmnic (1481

iul. 8)² și □ bis. din Dolhești, ctitoria sa, alături de soția sa³. A avut două fiice: Dragna = Clănău spăt. al lui Ștefan ce Mare și Magdalina, care a avut doi fii: Petre spăt. și Drujin slug.⁴. Urmașii săi mai îndepărtați au fost mazili în sec. XVIII⁵.

¹) Baltazar de Piscia îi spune „eius cognatus“ (v. „I. Neculce“, 1926—1927, p. 407 și S. Zotta, *Note cu privire la neamul lui Șendrea, portar de Suceava, cumnatul lui Ștefan cel Mare*, „Arh. gen.“, II, 1913, p. 70—75). ²) *Cronicile*, p. 19, 34, 44, 51 etc. și Ureche, p. 105. În cronica moldo-germană i se spune „cavaler leal“. V. și pomelnicul m-rii Bistrița (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 43). ³) *Inscripții*, I, p. 63 (piatra de mormint a sa și a soției sale din 1486). V. și Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 12—13 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ⁴) *Doc. Bogdan*, p. 344. ⁵) Doc. 1747—1748, unde este amintit Iordachi Șendrea „neam vechi de boieri mazili“ („Arh. gen.“, II, 1913, p. 71. V. și *St. doc.*, IV, p. 112—113).

ȘTEFUL, fiul lui Ioanăș, care era fiul lui Iacuș vist. din vremea lui Alexandru cel Bun¹. Grămătic, scrie doc. 1459 ian. 13, pit. 1476 mai 22; *pîrc. H. 1479 mart. 9—1491 febr. 26; fără titlu (în sfat) 1492 ian. 14—1508 dec. 15. + ante 1513 mart. 5²*.

¹) DIR, XV/2, p. 2, XVI/1, p. 80 și *Doc. Bogdan*, p. 263—264. ²) DIR, XVI/1, p. 85. V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Un Șteful m. vor. e trecut în pomelnicul m-rii Bistrița ca precursor al lui Hrană vor. (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 42 și 77).

ȘTEFUL CERNAT (Cernătescu), frate cu Cernat ploscar¹. Fără titlu 1448 iul. 15, cînd stăpînea, împreună cu fratele său, 40 de sate și seliști²; *în sfat 1468 oct. 2³—1473 sept. 3*. Copii: Ion Cernat, Salomia și Neaga⁴.

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 46—47, Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) DIR, XIV—XV, p. 229. ³) La 1468 sept. 24 Ștefan cel Mare arăta că Șteful îl sluja cu credință (*ibid.*, p. 361—362). ⁴) *Doc. Ștefăniță*, p. 182.

ȘTEFUL JUMĂTATE, frate cu Giurgiu vor. și Mîndrea J., și ei membri ai sfatului domnesc, și fiul lui Oană J.¹. *În sfat 1432 ian. 4—1448 febr. 23²*. Fiica sa Marușca = Știbor³.

¹) *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 305—307. ²) La această dată se afla cu Roman al II-lea la Colomeia. La 1437 febr. 24 a fost răsplătit pentru slujbă (DIR, XIV—XV, p. 141). ³) Doc. 1480 sept. 15 (DIR, XV/2, p. 21).

ȘTIBOR, v. Hodco Știbor.

TĂUTU ION = Magdalena (?)¹, fiica lui Stețco Dămăcuș (?). Pisar, grămătic (scrie doc.) 1464 apr. 28—1472 iun. 1; *log. 1475 mart. 11—1510 sept. 21* (a fost singurul boier care a ocupat vreme de 35 de ani aceeași dregătorie). A îndeplinit numeroase

solii: a fost trimis de Ștefan cel Mare să ceară regelui polon să se retragă din Moldova, fiind închis la Liov în 1497²; sol din nou la poloni pentru încheierea păcii (1499)³ și la turci, fiind — după părerea lui I. Neculce — primul boier care a băut cafea⁴; trimis de Bogdan al III-lea să ducă birul la Poartă la 1504, când se spune că sultanul, de bucurie că i se închină Moldova, i-a dăruit lui banii aduși⁵; sol în Polonia la 1506 pentru a cere în căsătorie, pentru Bogdan al III-lea, pe sora regelui Poloniei⁶ și din nou sol în Polonia pentru încheierea păcii la 1510⁷. + 1511⁸. A fost ctitorul bis. din Bălinești, unde a fost □ și unde i se păstrează portretul, și probabil al m-rii Trestiana și al bis. Adormirea-Iași.

Copiii săi nu au mai ajuns mari dregători: Petru, □ bis. Bălinești, 1494; Teodor, □ bis. Bălinești, 1494; Vasilca, □ bis. Bălinești, 1495; Magda; Maria, □ bis. Bălinești, 1501; Nastasia = Toader log.⁹ Una din fiicele sale = Dragotă Săcuianu m. pah., iar o nepoată a sa = Petru Huhulea. Urmașii săi au alcătuit fam. Tăutu, care se număra la începutul sec. XVIII printre familiile boierești din Moldova¹⁰.

¹) Costăchescu, *Arderea*, p. 59—67 și *Doc. Ștefan*, p. 25—28. ²) *Cronicile*, p. 20, 37, Ureche, p. 110. ³) La 1499 sept. 14 este trecut primul între cei 22 de boieri martori ai tratatului încheiat cu regele Poloniei (Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 425; v. și indice). În *O samă de cuvinte*, I. Neculce afirmă că atunci „când au aședzat pace Ștefan Vodă cel Bun cu leșii“, fiind sol Ion Tăutu, craiul leșesc i-a dăruit lui Tăutu 11 sate „la margine“; „și au pus hotar apa Cirimușul, într-o duminică dimineața“ (p. 11).

⁴) *Ibid.*, p. 12. ⁵) Ureche, p. 135. ⁶) *Doc. Bogdan*, p. 440—445. ⁷) *Ibid.*, p. 454—457. ⁸) Ureche, p. 141. Piatra de mormint poartă data 7009 (1501), fiind făcută înainte de deces (N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre. II. Bălineștii*, p. 29), unde se reproduc și alte inscripții de pe pietrele de mormint ale membrilor fam. Tăutu. ⁹) Costăchescu, *Arderea*, p. 59—67, BCMI, IV, 1911, p. 213—215 și N. Iorga, *Familia Tăutului în legătură cu biserica din Bălinești* („Neamul rom. lit.“, 1912, p. 164—168); v. și N. Stoicescu, *Bibliografia* (Bălinești). ¹⁰) Despre urmașii lui Petru sau Pătrașco Tăutu v. doc. din 1641 iul. 10 (Acad., DCLXXVIII/13). Un fiu al său, Toader Tăutu, se afla fugit la 1545 în Lituania, de unde i se cerea extrădarea („Arh. ist.“, I/1, p. 35). V. și *Surete*, V, p. 175—176, *Uricarul*, XXIII, p. 208—209, unde se susține că fiul lui Tăutu log. a fost Toader log. al lui Petru Rareș și RI, 1916, p. 1—7 (despre un Tăutu m. log. în sec. XVI).

TOMA. Stol. 1471 aug. 13—1474 aug. 26¹. + în lupta de la Vaslui (1475)².

¹) În același timp există și un Toma log. (1468 sept. 12—1474 aug. 26). V. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) CI, 1932—1933, nr. 1, p. 51 (pomelnicul m-rii Bistrița).

UNCLEATA, v. Dan Uncleata.

URECHE, v. Oană Ureache.

VANĂ, v. Oană.

VANCEA, v. Oancea.

VÎLCEA (DE LA LIPNIC) = Olga¹. În sfat 1407 mart. 8—1435 apr. 14 (de la 1434 febr. 10 primul sau al doilea martor al sfatului); partizan al lui Ștefan vodă contra fratelui acestuia, Iliăș, a fost trimis ca sol în Polonia (1435)²; vor. 1435 oct. 18—nov. 25; fără titlu (în sfat) 1436 apr. 21—1439 oct. 28. A fost unul din cei mai importanți boieri din primele patru decenii ale sec. XV. Satele sale au rămas lui Ștefan cel Mare³.

¹) DIR, XV/2, p. 95 și *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 164—167 și indice.

²) Hurmuzaki, I/2, p. 861, 865; v. și p. 819. ³) DIR, XV/2, p. 95 (doc. 1488 apr. 5).

VLAD DE LA SIRET, frate cu Cîrstea pah. și el membru al sfatului¹. În sfat 1407 mart. 8—1415 apr. 13².

¹) DIR, XIV—XV, p. 24, *Doc. înainte Ștefan*, II, p. 373 și indice. ²) În aceeași vreme există în sfat și un Vlad vor. (1393 nov. 18—1400 aug. 4 și 1407 mart. 8—1413 iul. 6).

VLAICU, unchiul lui Ștefan cel Mare¹ (poate frate cu mama sa)². Fără titlu (în sfatul lui Bogdan al II-lea) 1451 iun. 13; pîrc. C.A. (sau pîrc.) 1457 sept. 8—1460 dec. 5; pîrc. sau fără titlu (în sfat) 1461 aug. 8—1467 iun. 30; pîrc. H. 1467 sept. 11—1476 mai 22; fără titlu sau pîrc. O. 1478 febr. 11—1484 mai 29; de la 1479 aug. 11—1484 mai 29 primul în sfat. Fiul său, Duma, care era văr cu Ștefan cel Mare, a fost și el membru al sfatului, multă vreme alături de tatăl său³.

¹) În unele hrisoave ale lui Ștefan cel Mare i se spune „unchiul nostru” (DIR, XIV—XV, p. 354; v. și p. 392). ²) Costăchescu, *Arderea*, p. 33—34; v. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ³) DIR, XIV—XV, p. 364—365 passim.

ZBIAREA = Mușa, fiica lui Giurgiu stol., nepoata lui Isaia log.¹. Stol. 1457 sept. 8—1465 dec. 13; pîrc. C.A. (și pîrc.) 1466 iun. 11—1470 nov. 26; fără titlu (în sfat) 1471 aug. 13—1489 mart. 14 (de la 1486 sept. 14 este citat ca primul martor al sfatului). Un urmaș al său, numit tot Zbiarea, a fost pîrc. în sec. XVI.

¹) Doc. 1489 mart. 14 (DIR, XV/2, p. 110), Costăchescu, *Arderea*, p. 40—41 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice.

SECOLUL XVI

ALBOTĂ COSTEA, frate cu Ion A.; nepotul lui Sima Drăgușanu¹; descendent probabil din Albu (Albotă) spăt. Fără titlu 1520 iul. 15; post. 1528 febr. 28; *m. com.* <1530> apr. 23—aug. 22; *m. post.* 1531 mart. 4—1537 apr. 30². L-a trădat probabil pe Petru Rareș la 1538. Fiul său (?) a fost m. vor.

¹) DIR, XVI/1, p. 166, 349, *Doc. Ștefăniță*, p. 215—219. ²) În calitate de „cubiculariorum magister”, este trecut între martorii tratatului încheiat de Petru Rareș cu regele Ferdinand I la 1535 apr. 4 (Hurmuzaki, II/1, p. 93).

ALBOTĂ PETRE, fiul (?) lui Costea A. m. post. = Sofica¹. Log. 1570 febr. 16, când se spune că slujise lui Alexandru Lăpușneanu, pe care l-a însoțit „în surghiun peste mare”²; răsplătit de fiul acestuia, Bogdan, care-l face *m. vor. ț. jos 1572 ian. 20—mai 22*, când era solul lui Bogdan Lăpușneanu în Polonia³; a fugit apoi cu domnul său în Polonia, de unde a revenit; f. vor. 1581 febr. 6—1583 apr. 12. Copii: Gheorghe spăt., m. vătaf (1588) și pîrc. Soroca (1600), Odochia, Sofronia, Marica, Petru și Ioan⁴. Fiul lui Petre, Gheorghe, a fost m. arm. în sec. XVII.

¹) MM, 1968, nr. 3—4, p. 198. ²) DIR, XVI/2, p. 218. ³) Veress, I, p. 318. ⁴) DIR, XVI/4, p. 157, 282, XVII/1, p. 157.

ALEXA, v. Bodei Alexa.

ANDREI (CORCODEL)¹ = Tudosca (Teodosia)², fiica lui Dinga hat. (?). A fost unul din dregătorii cei mai apropiați ai lui Petru Șchiopul. Log. III 1583 aug. 4; *pîrc. H. 1584 ian. 14—1585 apr. 8*; *pîrc. N. 1586 ian. 12—mart. 11*; ca log. și pîrc. a fost răsplătit pentru dreaptă slujbă de Petru Șchiopul cu șase sate și patru seliști³; *hat. 1586 apr. 11—1589 aug. 24*; în această calitate, a luat parte la luptele duse de oastea lui Petru Șchiopul contra „domnișorilor” susținuți de cazaci, fiind răsplătit din nou de domn⁴; *m. vor. ț. sus 1591 mart. 16—iun. 16*⁵. Deși Grigore Ureche afirmă că a plecat cu Petru Șchiopul în Polonia împreună cu Movileștii⁶ (1591), apare ca *hat. 1591 dec. 25—1592 mai 3*. Pleacă apoi la Constantinopol, unde se afla la 7 mai <1593>, sperînd să obțină domnia Mold. pentru Petru Șchiopul⁷. Aici cunoaște pe Mihai Viteazul, care îl aduce în *Ț. Rom.* ca *m. log. 1593 oct. 25—1594 dec. 14*. + ante 1597 mai 7⁸. Copii: Magda

(Magdalena) = Vasile, fiul lui Nestor [Ureche m. vor.⁹; Lupașco¹⁰ și Corcodel stol. (?)¹¹.

¹⁾ Așa i se zice uneori și așa îi spune și Szamosközy (p. 97). ²⁾ Doc.: 1604 apr. 26, 1620 <ian.—mart.>, 1628 mart. 6 și 1648 iul. 20 (DIR, A, XVII/1, p. 141 și B, XVII/3, p. 455, Acad., ms. 4985, f. 46 și ASB, Peceti nr. 63). În „I. Neculce”, 1922, p. 298, se afirmă că Teodosia era nepoata de fiică a lui Ion Stroici m. vist., care a fost și tatăl lui Luca Stroici m. log. După moartea soțului ei, Teodosia a pibegit în Mold., de unde a revenit în Ț. Rom. în timpul domniei lui Gavril Movilă. V. Ionașcu I., *Despre hatmanul moldovean Andrei, ajuns mare logofăt al lui Mihai Viteazul* (CI, X—XI, 1936, nr. 1—2, p. 97—105); Florescu G. D., *Andrei vistierul și Andrei hatmanul-logofătul de la sfârșitul secolului al XVI-lea. Rectificări și precizări la broșura d-lui I. Ionașcu despre acești boieri*, Buc., 1936. ³⁾ Doc. 1586 mart. 11 (DIR, XVI/3, p. 308—310). ⁴⁾ Doc. 1588 aug. 20 (*ibid.*, p. 394—395). V. și scrisoarea sa către bistrițeni, din 1589 iul. 13, în care își spune: „Andrei, supremus hatman, generalis campiductor regni Moldaviae” (Hurmuzaki, XV/1, p. 702—703). ⁵⁾ În aceeași vreme există un m. vist. în Ț. Rom. tot cu numele Andrei (1589 <aug.> — 1591 mai 22), care nu trebuie confundat cu Andrei Corcodel. ⁶⁾ Ureche, p. 219. ⁷⁾ În scrisoarea unui grup de foști dregători ai lui Petru Șchiopul (printre care și Andrei hat.) aceștia declarau că s-au înțeles „ca să te slujim pe domnia ta ca să te învrednicești de tronul vechi al patriei” (Hurmuzaki, XI, p. 331—332; v. și indice). ⁸⁾ DIR, XVI/4, p. 162. ⁹⁾ DIR, XVII/4, p. 99, V, p. 151 și doc. cit. din 1628 și 1648. ¹⁰⁾ DIR, XVI/4, p. 162 (doc. 1597 mai 7). Acest doc. nu amintește decât de Magda și Lupașco, numit poate el Corcodel. ¹¹⁾ V. Motogna V., *O donație munteană a lui Gabriel Báthory* (RI, 1926, p. 260—261) <printre Corcodel stol.>.

ANDREICA, v. Șeptilici Andreica.

ANDREICA. *M. stol. 1560 mart. 13—aug. 20*. După părerea lui Belsius, era „un om prea frumos la înfățișare”, care a fost ucis din porunca lui Despot vodă, ce i-a confiscat și averea, deoarece „se arăta că umblă după domnie”¹.

¹⁾ *Călători străini*, II, p. 155.

ARBURE LUCA, v. sec. XIV—XV.

AVRAM, v. Banilovschi Avram.

BALICA MELENTIE = Scheauca, fiica lui Ion Movilă m. log.; cumnat cu Ieremia și Simion Movilă¹; = apoi cu Ana². *M. pah. 1576 iul. 16—1578 iul. 4; hat. 1579 apr. 2—1581 aug. 21; pîrc. N. 1581 dec. 8*; a fugit în Polonia în vremea domniei lui Iancu Sasul³; *hat. 1583 ian. 6—1586 febr. 26*. A participat la luptele lui Petru Șchiopul contra cazacilor⁴. + ante 1587 apr. 10⁵. Ctitor al bis. Balica din Iași și la m-rea Hangu. O fiică a sa Elena — Elisafra =

Dumitru Barnovschi m. post., tatăl lui Miron B.; aceasta explică faptul că Miron B. își spunea și Movilă⁶.

¹) DIR, XVI/3, p. 193 (doc. 1582—1583), *St. doc.*, V, p. 578, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 222, 225 și RI, 1927, p. 47. ²) DIR, XVI/3, p. 348. ³) *Ibid.*, p. 182 (doc. 1582 ian. 20) și Ureche, p. 213. ⁴) CI, 1929—1931, p. 384. El a fost solul domnului în Polonia „în cauza Podkowie” (RI, 1921, p. 211). ⁵) DIR, XVI/3, p. 348. O inscripție pe o evanghelie precizează că fusese dreasă de Scheauca pentru „iertarea păcatelor soțului ei Melentie Balica fost hatman”, la 7094 aug. 9, ceea ce dovedește că Balica a murit în 1586 (N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre*, p. 8). ⁶) Afirmatia făcută de cercetătorii mai vechi (v. „Arh. gen.”, II, 1913, p. 222), că Isac Balica hat. din sec. XVII este fiul lui Balica hat. din sec. XVI, nu este întemeiată, Isac B. fiind originar din Ț. Rom. și rudă cu fam. Buzescu (v. mai jos sec. XVII).

BANILOVSKI AVRAM, fiul lui Ion B., frate cu Toader pîrc. H.¹; = Anghelina, fiica Odochiei Arbure. Diac 1535—1546, în care calitate a fost utilizat în trei misiuni diplomatice în Polonia și Lituania; *pîrc. H.* (probabil același) 1562—1563 iun. 13; în această calitate, a fost solul lui Despot vodă în Ț. Rom. împreună cu Ion Moțoc, trimis să pețască în numele domnului pe sora lui Petru vodă cel Tânăr².

¹) „I. Neculce”, 1928, p. 305—306. ²) Hurmuzaki, II/1, p. 426. După informațiile lui Belsius, Avram post. și Movilă, fratele marelui log., au fost numiți de Despot vodă pîrc. de H. la 1563 ian. 14 (*Căldători străini*, II, p. 215).

BARBOVSKI ONOFREI¹, fiul lui Ion Voruntar². *Pîrc. H.* 1524 apr. 10; *port. S.* 1525 febr. 12—<1530> apr. 23. Împreună cu Grozav vor., a comandat oastea moldoveană în lupta de la Feldioara (iun. 1529)³. Împreună cu Vlad pîrc. H., a comandat apoi grupul de oaste moldoveană în lupta de la Gwozdiec, după care era să fie ucis de Petru Rareș pentru înșucce, fiind salvat la intervenția boierilor⁴. A fost ctitorul bis. Adormirea-Suceava (dispărută). Copii: Eremia și Ana = Vrînceanu⁵, care erau rude cu Stroici m. log. Fiul Anei și al lui Vrînceanu, Mateiaș diac, a fost tatăl lui Gavrilaš Mateiaș m. log. în sec. XVII.

¹) Așa i se spune la 1628 apr. 5 (DRH, vol. XIX, p. 459). ²) DIR, XVI/3, p. 161. ³) *Cronicile*, p. 96, Ureche, p. 149. ⁴) I. Ursu, *Bătăliile de la Gwozdiec și Obertyn* (AARMSI, s. II, t. XXXV, 1912—1913, p. 433—434, 450). La 1527 T. Barbovski st. C. a fost sol în Polonia (*Acta Tomiciana*, IX, p. 66). ⁵) Doc. 1554 mart. 30 (DIR, XVI/2, p. 54). Despre copiii lui Eremia v. *Doc. bucovinene*, II, p. 89 și DRH, vol. XIX, p. 459. La 1585 febr. 19 este amintită Ileana, fiica lui Barbovski (DIR, XVI/3, p. 269).

BARNOVSCHI TOMA¹ (Bîrnovschi). *Hat. 1563 iun. 17²*. După părerea lui Belsius, în cursul răzvrătirii din 1563 împotriva lui Despot vodă, mulțimea îl cerea să-l pedepsească, iar el, simțindu-se amenințat, „a devenit părtașul și urzitorul tuturor răzvrătirilor“^{2bis}. A avut un rol de seamă în răsturnarea lui Despot vodă și alegerea ca domn a lui Ștefan Tomșa. □ m-rea Voroneț³. Fiul său, Dumitru, a fost m. post.⁴ și tatăl lui Miron B., viitorul domn.

¹) Un Toma Barnovschi „capitaneus Czarnovien“ a fost solul lui Petru Rareș în Polonia la 1527, pentru încheierea unui tratat de alianță (Hurmuzaki, II/3, p. 602). ²) *Doc. Bistrița*, I, p. VI—VII. ^{2bis}) *Călători străini*, II, p. 264. ³) BCMI, 1928, p. 336. ⁴) „Arh. gen.“, II, 1913, p. 226.

BARNOVSCHI DUMITRU, fiul lui Toma B. *hat. = Elena-Elisabeta*, fiica lui Melentie Balica și a Scheaucăi Movilă¹. *M. pah. 1597 mart. 3—1600 oct. 31²; m. post. 1601 iun. 5; 1604 mai 16—1606 sept. 22*. Copii: Miron, ajuns domn; Sîrbca = Mateiaș Gavrilăș m. log.³; Teodosia = Nicoriță *hat.*⁴ și Safta = Gheorghe Roșca pîrc.

¹) „Arh. gen.“, II, 1913, p. 225—226. Ea semnează Elisabeta Barnovska (Hurmuzaki, S. II/2, p. 603). ²) În Hurmuzaki, XV/1, p. 710—711 este publicată o scrisoare a sa din 1592, în care își spune m. pah.; scrisoarea e probabil greșit datată (în partea a II-a a aceluiași volum, p. 779—780, o altă asemenea scrisoare e datată <pe la 1601>). V., de asemenea, o scrisoare a lui Dimitrie Barnovschi „pincerna supremus“ către bistrițeni, din 1600 oct. 31 (Hurmuzaki, XII, p. 1073—1074). ³) DIR, XVII/4, p. 354. ⁴) „Arh. gen.“, II, 1913, p. 218—220.

BARTOLOMEU, v. Brutti Bartolomeu.

BERHECI TOMA, probabil fiul lui Lupe B.¹; = Anghelina², fiica lui Andreica Șepilici (?). Log. (scrie doc.) <1552 sept.—1561 nov. 13>—1570 mart. 3; log. (învață la scrierea unor doc.) 1572 mart. 7—aug. 19; *pîrc. R. 1575 mart. 5*; log. II 1575 mai 17; *pîrc. R. 1575 iun. 16—sept. 15; pîrc. N. 1576 apr. 17—20, 1578 febr. 22*.

¹) Amintit la 1548 mart. 23 și 1552 apr. 5 (DIR, XVI/1, p. 568 și II, p. 16). Semnează Toma Berheaciovici (*Moldavia*, p. 81). ²) DIR, XVI/3, p. 51.

BILĂI (SIMION) = Sinclitichia, fiica lui Gavril log. și sora lui Ștefan m. log.¹. *M. stol. 1572 dec. 13—1574 mai 13*. A fost unul din trădătorii lui Ioan vodă Viteazul, trecînd de partea lui Petru Șchiopul, care l-a trimis la 1574 să „prindă“ tronul²;

m. vor. ț. sus 1575 mart. 5—1579 sept. 21. Fiul său, Ionașco, a fost m. vătaf de Suceava³, iar un Iurașco Bilavici (fiul lui Bilăi) scria hrisoave la 1577 mart. 16—1579 sept. 21⁴.

¹) MM, 1968, nr. 3—4, p. 198 și doc. 1609 apr. 4 și 1627 apr. 20 (DIR, XVII/2, p. 200, DRH, vol. XIX, p. 214). La bătrînețe, a rămas în grija lui Ștefan m. log. (DIR, XVII/5, p. 323—324). ²) Ureche, p. 202 și 205 și D. C. Giurescu, *Ioan vodă Viteazul*, ed. a II-a, p. 77—79. A fost și solul lui Petru Șchiopul în Polonia (RI, 1921, p. 211). ³) Doc. cit. la nota 1. ⁴) DIR, XVI/3, p. 84 și 122. Un Bilăi vor. de Cîmpulung e amintit la începutul sec. XVII (Hurmuzaki, XV/2, p. 806—807).

BÎRLĂDEANU ZAHARIA, fiul lui Avram post. = Sofronia¹. Log. (scrie doc.) 1577 iul. 9—1580 mart. 9; post. (învață la scrierea unui doc.) 1582 aug. 21; *m. spăt. 1584 aug. 30, 1587 apr. 8—1588 dec. 20; pîrc. H. 1590 ian. 28; m. log. 1591 <sept.>—1592 mai 18.* Ucis de Aron Tiranul pentru hiclenie (mai 1592)². Copii: Irina, Agafia, Isac și Gaftona³. O fiică a sa = Gheorghe Baș log. II. La 1638 mart. 10, strănepoții săi, fiii Anghelinei, care era fiica Irinei, erau Cîrstian și Toderășco⁴. Un nepot al său, Solomon B., a fost m. log. în sec. XVII.

¹) MM, 1968, nr. 3—4, p. 198. ²) Ureche, p. 220—221 și I. Minea, *Sfîrșitul marelui logofăt Bîrlădeanu și răscoala în contra lui Aron vodă* (RA, III, 1936—1937, nr. 6—8, p. 104—107). După părerea lui I. Minea, a fost ucis deoarece domnul îl bănuia că întreține legături cu răsculații orheieni și lăpușneni (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 165). ³) DIR, XVII/1, p. 222 și RI, 1915, p. 212. ⁴) ASB, AN, CI/12.

BODEI ALEXA. M. *pah. 1551 mart. 21; pîrc. Iași (în sfat) 1552 mart. 28—mai 14; pîrc. și fără titlu (în sfat) 1560 mart. 18—aug. 20.* Îndepărtat din sfat de Despot vodă. Fiul (?) său, Bodei, era m. vătaf de Lăpușna la 1581 aug. 16¹.

¹) DIR, XVI/3, p. 168.

BOLDUR SIMA, v. sec. XIV—XV.

BOLEA DAN. *Pîrc. H. 1510 febr. 7¹—1513 mart. 7.* Copii: Giurgea Bolea st. P., Dumitru, Petre, Parasca, Sîrbca și Marena². La 1603 nepoții săi erau Vitold staroste, Iurașco log., Parasca, Marta, Irina și Sofica, copiii Martei³.

¹) La această dată este martor la tratatul încheiat de Bogdan al III-lea cu regele Poloniei (Hurmuzaki, S. II/1, p. 9). ²) Doc. 1531 mart. 17 (DIR, XVI/1, p. 391). ³) DIR, XVII/1, p. 120.

BOLEA TOADER, fiul lui Giurgea B. st. P.¹; nepotul lui Dan B. pîrc. H. St. P. 1552 nov. 12—1553 apr. 24; *m. stol.* 1558 mart. 15—1559 apr. 14; stol. (fost) 1560 apr. 4; *m. post.* 1563 mai 14—iun. 17. Fiul său s-a numit Grigore².

¹) DIR, XVI/1, p. 483 și II, p. 111. Despre tatăl său v. și declarația unor boieri vrînceni din 1552, în care i se spune „Bolya Gywrge, castellanus comitatus Pwthna“ (Hurmuzaki, II/1, p. 312. ²) DIR, XVI/4, p. 198.

BORCEA, fiul lui Fădor, nepotul Anușcăi¹. *M. vor.* 1545 sept. 17—1546 mart. 1; pîrc. H. 1546 mart. 17—apr. 2, 6; *m. vor.* 1546 apr. 7—8; pîrc. H. 1546 apr. 14—16; *m. vor.* 1546 apr. 20—1548 mai 5.

¹) Doc. 1547 apr. 1, din care rezultă că a avut un frate, Toader (DIR, XVI/1, p. 547). Menționez că un alt Borcea a fost m. șet. în Ț. Rom. la 1541—1544.

BOSIOC, fiul sau nepotul (?) lui Mihăilă Bosioc¹; = Nastasia². *M. spăt.* <1599> mai 29—1604 mart. 4. Fiul său, Ionașco = Antimia (?) și Gaftonia, fiica lui Nădăbaico vor., nu a fost dregător³; o fiică a lui Bosioc = Mihalcea Durac pîrc. O.; alta = Andrei Mihuleț pîrc.⁴.

¹) Acesta e amintit la 1528 mart. 20 (DIR, XVI/1, p. 277); el era probabil fiul lui Toma Bosioc pomenit la 1493 oct. 2 (DIR, XV/2, p. 200). ²) DIR, XVII/5, p. 101; „I. Neculce“, 1931, p. 4. ³) DIR, XVII/2, p. 317 și DRH, vol. XIX, p. 4. ⁴) „I. Neculce“, 1931, p. 4.

BRUTTI BARTOLOMEU (Brut), albanez italianizat¹, adus în Mold. de Petru Șchiopul. La 1575 se afla în slujba turcilor, care îl trimit la Ragusa, Veneția și Roma pentru schimb de sclavi²; agent al regelui Spaniei la Constantinopol (1577)³, unde este arestat pentru intrigi (1579)⁴, după ce fusese *m. post. în Mold.* la 1578 apr. 18—iul. 4; *m. post.* 1580 mart. 20—1591 iun. 16; a fost trimis cu oastea contra răsculașilor la 1581 de către Iancu Sasul⁵. La 1587—1588 a fost m. căm. și căp. de Soroca⁶; la 1590 a fost agentul turcilor în Polonia pentru încheierea păcii⁷; apropiat al lui Sinan pașa, la 1591 era considerat „familiarissimo di Sinan-Bassa primo-Vesire“⁸. A fost arestat și ucis de Aron vodă Tiranul (apr. 1592), sub acuzația de trădare⁹. A susținut

propagarea confesiunii catolice în Mold. Nepotul său, Bernard Borisi, a fost m. post. al lui Radu Mihnea.

¹⁾ Scrie de obicei în limba italiană. ²⁾ Hurmuzaki, XI, p. 91. ³⁾ *Ibid.*, p. 602. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 637—638. ⁵⁾ Ureche, p. 212. ⁶⁾ Hurmuzaki, III/1, p. 95—96, 100—102; despre solia sa în Polonia în nov. 1588 v. *ibid.*, p. 114—116. ⁷⁾ Hurmuzaki, IV/2, p. 152, XI, p. 213—214 și 743 și Veress, III, p. 225. ⁸⁾ Hurmuzaki, XI, p. 231; v. și p. 253—254. Despre trecerea deosebită pe care o avea B. Brutti, considerat rudă cu Sinan pașa, v. și I. Macurek, *Diplomaticke poslani Iana Duckera w Polsku roku 1591*, Praga, 1931, p. 100—101. ⁹⁾ Hurmuzaki, XI, p. 756 și 760. În „Columna lui Traian”, VII, 1876, t. 1, p. 286 și urm. și Hurmuzaki, p. IV/2, 160, 163 se afirmă că a fost arestat pentru a i se lua 20 000 de taleri sau 30 000 ducăți și zapisele de datorii pe care le avea de la Aron vodă. N. Iorga crede că uciderea sa trebuie pusă în legătură cu răscoala lui Ionașco zis Bogdan vodă sau cu încercările lui Petre Cazacul, susținut de Zamoyski, prietenul lui Brutti (Hurmuzaki, XI, p. 754). Despre el v. și *ibid.*, p. LXXII—III, 213—214, 216—218 și indice, „Vatra”, I, p. 758 și introducerea lui N. Iorga la Hurmuzaki, XI, unde se arată că Iancu Sasul fi datora tronul, motiv pentru care „fu încărcat de daruri, venituri și funcții” (p. XLVII). I. Minea crede că B. Brutti „reprezenta interesele marelui finanțier grecești din Constantinopol”, ca și interesele fam. Mihneștilor (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 158—161).

BUCIUM CONDREA, fiul lui Bucium¹; = Antemia, strănepoata lui Ilieș Saulea și a lui Procelnic, și cu Marinca². *M. pah.* 1572 dec. 13—1574 mai 13; *pîrc. O. (în sfat)* 1575 iun. 16—1578 febr. 22; *pîrc. R.* 1576 nov. 8, 1577 febr. 6; *pîrc. N.* 1579 apr. 2—26; *pîrc. R.* 1579 iun. 1; *m. vor. ț. jos* 1580 mart. 20—1583 mai 15; împreună cu Brut post., trimis cu oastea de Iancu Sasul contra răsculaților (1581)³; *pîrc. N.* 1584 mart. 20—1585 apr. 8; *pîrc. H.* 1585 sept. 3—1586 sept. 7; *m. vor. ț. jos* 1588 ian. 28—1590 mart. 2, 1591 dec. 25—1592 mai 3. Ucis de Aron Tiranul (după 3 mai 1592)⁴, sub acuzația de hiclenie.

Copii: Grigore st. P. (1619), Vasile *pîrc. R.* (1623), Anghelina, Nastasia, Cîrstina, Tofana = Vitold Mărățeanu log. și Axinia⁵; Grigore a avut un fiu, Lupașco stol., al cărui fiu, Gavril, a fost m. med. în sec. XVII⁶; Vitold și Tofana au avut pe: Lupașco, Dănăilă și Antemia⁷.

¹⁾ DIR, XVI/3, p. 179. Un Bucium vist. și vameș e amintit în vremea lui Ștefan cel Mare la 1480—1484 (Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 370), iar Ion Bucium a fost *pîrc. C.* între 1465 apr. 11 și 1466 iul. 9. Probabil Condrea B. m. vor. este un descendent din acești boieri din sec. XV. ²⁾ DIR, XVII/1, p. 163—164 și MM, 1968, nr. 3—4, p. 201. ³⁾ Ureche, p. 212. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 220—221. V. și CI, 1932—1933, nr. 1, p. 165. ⁵⁾ DIR, XVII/2, p. 9, III, p. 191, IV, p. 201, DRH, vol. XIX, p. 239 și *Șurle*, III, p. 314 și IV, p. 304; v. și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 225. ⁶⁾ Doc. 1637—1638 (ASI,

CDIX/13), RI, XII, 1926, p. 226 și 244, *Surete*, IV, p. 252, XI, p. 80, „I. Neculce”, 1930, p. 63. ⁷⁾ „Arh. gen.”, II, 1913, p. 64 și 225. V. și *Surete*, IV, p. 304—305.

BURLĂ, fiul lui Burlă cel Bătrîn, strănepot al lui Tăbuci, rudă cu fam. Stîrcea¹. Fără titlu 1560 mart. 27; *hat.* 1577 dec. 26. Fiul său (?) Cîrstea Burlă pîrc.²

¹⁾ Doc. 1560 mart. 27 (DIR, XVI/2, p. 133). ²⁾ Doc. 1599 mart. 15 (DIR, XVI/4, p. 249). Un Burla sau Birlă a fost „consilier suprem” al lui Petru I la 1387 (*Doc. înainte Ștefan*, II, p. 601). Un alt Burlă căm. e trecut în pomelnicul m-rii Bistrița (CI, 1932—1933, p. 58 și Rsl, X, 1964, p. 44), iar un N. Burlă a fost solul lui Petru Rareș în Polonia la 1541 (Iorga N., *Studii istorice*, p. 349—350 și „Arh. ist.”, I/1, p. 33). Precum se vede, o fam. veche.

CALUGHERA, v. Iane Calughera.

CAPOTĂ, v. Sava Capotă.

CARAGHIUZEL¹ ION. Fără titlu (în sfat) 1569 mart. 11—1570 iul. 25; *m. post.* 1572 dec. 13—28; pîrc. H. 1573 febr. 17—mart. 10; pîrc. R. 1574 mart. 12—mai 13. Boier credincios lui Ioan vodă Viteazul. Fiul său, Pătrașco, a fost m. stol., iar un alt fiu, Pîrvu, pîrc. (1587).

¹⁾ Numele său înseamnă în limba turcă „frumosul cel negru”.

CARAGHIUZEL PĂTRAȘCO, fiul lui Ion C. pîrc. M. stol. 1587 ian. 3—sept. 6; 1597 mart. 3. Copii: Ionașco și Măgdălina¹.

¹⁾ DIR, XVII/2, p. 254. La 1636 iul. 9, printre „semințiile” (neamurile) sale se afla și Dumitrașco Gheuca (ASB, Socola, V/6). La 1599 dec. 4 este amintit Porcea aprod, fiul lui Caraghiuzel (nu se spune care) și al Mariței, nepotul lui Coste log. (DIR, XVI/4, p. 273).

CARAIMAN ION = Nastasia, fiica lui Ion Prăjescu (care era rudă cu fam. Movilă) și fosta soție a lui Cîrstea Buhuș și mama lui Dumitru Buhuș¹; cumnat cu frații Nicoară și Ștefan Prăjescu².

Pîrc. N. 1585 sept. 15; agă (el?) 1591, cînd l-a însoțit pe Petru Șchiopul pînă în Ungaria, fiind jefuit la întoarcerea prin Trans. de nobilul Blasiu Kerekes³; *m. com.* 1597 mai 29—1600 apr. 8. A fost solul lui Ieremia Movilă la sultan (vara 1600), care i-a trimis domnului 40 000 de galbeni ca să lupte împotriva lui Mihai Viteazul; Caraiman a dus acești bani în Polonia, unde se afla refugiat domnul; ca răsplată, Ieremia Movilă i-a dat trei

sate⁴; *m. pah. 1601 ian. 5—1606 sept. 22, 1607 iul. 17—1609 aug. 21, dec. 17*. A fost mai multă vreme capuchehaie la Poartă, slujind cu credință pe Movilești; considerat de dușmanii acestei familii „rădăcina tuturor relelor“, a fost ucis la Țarigrad⁵. + ante 1610 mart. 22⁶. Ctitorul bis. din Dulcești—Roman (1605). Urmașii săi nu au ajuns mari dregători. A avut două fiice: Safta⁷ = Șoldan Dumitrașco *m. vor. și Alexandra*⁸ = un anume Nicolae⁹. Un nepot al său, polcovnicul Pricopie Caraiman, a pribegit cu Dimitrie Cantemir în Rusia la 1711. Fiul său vitreg a fost Dumitru Buhuș *m. vist. al lui Vasile Lupu*¹⁰.

¹) DIR, XVII/2, p. 255, „Arh. gen“, II, 1913, p. 241, RI, 1921, p. 62, nota 1, RIR, 1940, p. 184. ²) DIR, XVII/1, p. 221, II, p. 14 și M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, II, p. 580—582. ³) Veress, III, p. 252—262 și 264—265. ⁴) Doc. 1602 iun. 13 (DIR, XVII/1, p. 50 și 92). În același timp există și un Precop Caraiman *vist.* (DIR, XVI/4, p. 301). ⁵) Hurmuzaki, IV/2, p. 306. Despre activitatea sa diplomatică *v. și I. Condurachi, Soli și agenți*, p. 34 și urm.; idem, *Diplomați români în trecut*, Brașov, 1937, p. 41—48 (extras din „Țara Birsei“, 1937), A. Golimas, *Capuchehaiele*, p. 74—75 și Hurmuzaki, XII, p. 469, 497, *passim*. ⁶) DIR, XVII/2, p. 285. ⁷) DIR, XVII/4, p. 83. ⁸) Doc. 1642 mart. 28 și 1643 mart. 15 (Acad., CDXXXVII/42 și 44). ⁹) Doc. 1608 iul. 15 (DIR, XVII/2, p. 168). La 1676 apr. 4 este amintit un Caraiman *com.* (CI, 1934—1936, nr. 2, p. 71). ¹⁰) V. bibliografia de la D. Buhuș.

CĂRĂBĂȚ PETRE. *M. vor. 1515 dec. 18—1523 mart. 25*. A fost comandantul oastei care a bătut pe tătari la 1518¹. A participat la mișcarea boierească contra lui Ștefăniță vodă, care i-a confiscat averea (1523)², după ce Petre fugise în Ț. Rom., cu gândul de a pleca la Poartă³. Un urmaș al său, Darie C., a fost *m. spăt.* în sec. XVII.

¹) Ureche, p. 149. ²) Doc. 1528 mai 18 și 1546 mai 12 (DIR, XVI/1, p. 296 și 501). ³) Hurmuzaki, XV/1, p. 273—274 și CI, 1928, nr. 2, p. 210.

CĂȚELEAN TOMA, descendent din boierul Ivan C. din sec. XV¹. *M. com. 1510 sept. 21—1523 mart. 25*. A participat probabil la mișcarea boierească contra lui Ștefăniță vodă din 1523, după care dispăre din documente.

¹) Doc. înainte de Ștefan, II, p. 451.

CHIRIȚĂ, *v.* Paleologu Dumitrache Chiriță.

CIOLPAN DRĂGAN, fiul lui Ciolpan, nepotul lui Șandru pîrc.¹; = Nastasia, fiica lui Dan hat. și nepoata lui Cozma Șarpe *m. post*². Diac 1579 oct. 28; fără titlu 1582 mart. 10; 1586 mai 13;

f. urednic de Hîrlău 1585 oct. 9; f. vor. 1586 febr. 20; fără titlu 1586 mai 13; *pîrc. N. 1587 ian. 3, apr. 10—16*; f. *pîrc. 1587 sept. 7—1591 febr. 8, 1597 febr. 7*, cînd era bătrîn; *pîrc. R. 1598 febr. 20; mart. 14—mai 1; iul. 22—1599 sept. 5*. Fiu, Dumitru Ciolpan. Nepotul său a fost Pătrașco Bașotă³.

¹) Doc. 1586 mai 13 (DIR, XVI/3, p. 320). Acest Ciolpan este rudă probabil cu Trifan Ciolpan, cel care a fost solul boierilor moldoveni la sultanul Soliman I pentru pace la 1538 (Ureche, p. 156). ²) Doc. 1586 febr. 20 (DIR, XVI/3, p. 301). ³) DIR, XVII/2, p. 37. Un Miron Ciolpan, fiul lui Grigore cluc., = o fiică a lui Barnovschi, a avut două fiice: Eftimia = Toma Cantacuzino m. vor. și Safta = Alexandru Costin post. („Arhiva”, 1892, p. 19, și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 228).

CÎRCOVICI PETRE (Petre al lui Cîrcă), fiul lui Cîrc și al Neacșei¹. Scrie un hrisov 1527 apr. 16; log., sol la Moscova, 1542²; *pîrc. H., fără titlu și pîrc.*³ (*în sfat*) 1545 sept. 17—1560 mai 19; *pîrc. 1554 mart. 1*, cînd se spune că a slujit domnilor dinainte și lui Alexandru Lăpușeanu⁴. Fratele său, Gliga, a fost strămoșul lui Teodosie Dubău m. log. în sec. XVII⁵.

¹) *Surete*, IX, p. XXXV. ²) BCMI, 1927, p. 93. ³) La 1548 febr. 28 i se spune f. *pîrc. N.* (DIR, XVI/1, p. 553). ⁴) DIR, XVI/2, p. 45. ⁵) V. spița genealogică din *Surete*, XIV, p. XXXV.

CÎRJE COSTEA, fiul lui Șandru al lui Cîrje sau Cîrjevici pisar și al fiicei lui Dieniș spăt.¹ Stol. 1507 mart. 22; *m. stol. 1508 febr. 1—1515 apr. 20; pîrc. N. 1515 dec. 18—1530 aug. 22*. Fiica sa, Maria = Crețu². Fratele lui Costea *pîrc.*, Luca Cîrje, a fost solul lui Ștefăniță vodă la regele Poloniei³.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 179—180 și DIR, XVI/1, p. 66. ²) DIR, XVI/2, p. 21. ³) „Arh. ist.”, t. I, partea I-a, 1865, p. 9—13 și I. Condurachi, *Diplomați români în trecut*, Brașov, 1937, p. 38—41. Menționez că un Costea *pîrc.* a fost tăiat de Ștefăniță la Roman în 1523 (Ureche, p. 146).

CÎRSTEA (GHIONEA, GHENOVICI) = Anghelina, sora lui Gîrgorcea Crăciun m. vor., care era vară cu fiii lui Ioan Moțoc m. vor. și nepoată a soției lui Fruntes *pîrc.*¹. V. și Cîrstea (Ț. Rom., sec. XVII).

Pîrc. N. 1588 ian. 28, aug. 20; 1589 iun. 25—1591 mart. 16 (același?); *m. vor. Ț. sus 1594 dec. 8—<1595> oct. 2*; f. m. vor. 1596 iul. 16; *m. vor. Ț. sus 1600 mart. 20—1607 iul. 17*²; în calitate de m. vor., a fost solul lui Ieremia Movilă în Polonia (1601)³;

a trecut apoi în tabăra lui Ștefan Tomșa, în timpul căruia a fost *m. vor. f. jos. 1612 ian. 18* ⁴. + ante 1616 aug. 2 ⁵. A fost ctitorul m-rii Florești — Tutova.

A avut patru fete: Schiva = Dabija m. pah.; Anghelina = Vasile Bujoreanu st.; Maria = Cerchez log. (sau Cerchat?) și Călina = Apostol Costachi ⁶; printre urmașii săi se numără fam. Bujoreanu și Costachi ⁷.

1) Doc. 1596 sept. 11 (DIR, XVI/4, p. 151). 2) În aceeași vreme mai există un Cirstea pirc. R. (1602 dec. 20—1607 mart. 10). 3) Hurmuzaki, S. II/2, p. 8. 4) În aceeași vreme, în sfatul domnesc al Ț. Rom., figurează un alt Cirstea cu rangul de m. spăt., motiv pentru care i-am trecut separat. V. și scrisorile lui Cirstea m. vor. către căp. Ioan Pettky, din care rezultă că fusese trimis de domn să rezolve niște litigii de frontieră dintre Mold. și Trans. (Veress, VII, p. 274—276, 279—283 și *Monumenta Comitalia Regni Transylvaniae*, V, p. 414). 5) *St. doc.*, V, p. 215. 6) DIR, XVI/4, p. 138 (doc. 1596 apr. 19), „I. Neculce”, 1924, p. 216, 1925, p. 307—308 și *Uricarul*, XXI, p. 258. 7) La 1688 iun. 25 strănepoții lui Cirstea f. m. vor. erau considerați Todosica Jora și fiul ei, Antiohie, Pavel Bujoreanu f. m. slug. și Lupu Costachi slug. II (Inst. de istorie, Condica Zorleni nr. 97).

CLĂNĂU, v. sec. XIV — XV.

COCOREA GRIGORE. *M. stol. 1579 apr. 2 — sept. 21; 1583 ian. 6 — 1586 mai 22; pirc. H. 1587 ian. 3 — 1588 dec. 30; 1589 apr. 25; 1590 ian. 28*. Fiul său, Ionașco Cocorea, m. vătaf de Iași la 1616.

CONDREA, v. Bucium Condrea.

CORCODEL, v. Andrei (Corcodel).

COSTEA, v. Albotă Costea, Cîrje Costea.

COZMA, v. Ghenghea Cozma, Murgu Cozma, Șarpe Cozma.

CRASNĂȘ (GIURGEA), fiul lui Toader C. ușar, descendent din Crasnăș vor. din sec. XV; rudă prin bunica sa cu Luca Arbure port. S. ¹. *M. vist. 1540 mart. 7 — nov. 30*. Ucis pentru hicleenie de Petru Rareș (1541) ². Fiul său (?) Ioan Crasnăș, era fugit în Lituania la 1545 ³. A avut și două fiice: Axinia călugărița și Marica preoteasa; prima a avut fii pe Nicula și Crasnăș, iar cea de a doua pe Trifan diac și Simion ⁴.

1) *Doc. Bogdan*, p. 61 și DIR, XVII/2, p. 35—36. 2) Ureche, p. 162—163 și doc. 1542 apr. 30 (DIR, XVI/1, p. 370). Precum se vede, soarta sa a fost asemănătoare cu a precursorului său, Crasnăș vor., care l-a trădat pe Ștefan cel Mare în lupta de la Baia. 3) „Arh. ist.”, I/1, 1865, p. 35. 4) DIR, XVII/2, p. 35 și IV, p. 232.

CRĂCIUN¹. *M. vor. ț. sus 1569 mart. 11 — 1570 iul. 25*. Copiii săi (?): Grigorcea Crăciun (Crăciunovici) m. log., Anghelina = Cirstea Ghenovici m. vor și Marica = Neagoe pah.²

¹) El este foarte probabil acel „Krzecson” post., credincios lui Alex. Lăpușeanu, amintit la 1566 ca avînd niște afaceri în Polonia (*St. doc.*, XXIII, p. 345—348). Aceasta ar explica avansarea sa de către fiul lui Lăpușeanu. ²) Doc. 1597 iun. 8 (DIR, XVI/4, p. 170).

CRĂCIUN, v. Grigorcea Crăciun.

DAN (Daniil)¹ = Teodosia, fiica lui Glăvan m. vist. și a Mariei, care era fiica lui Cozma Șarpe m. post.² *M. vist. 1545 sept. 17 — 1546 mart. 1; 1546 apr. 21 — 1550 mart. 12*; pribeag în Polonia, revine cu Alex. Lăpușeanu; *m. vist. 1553 iul. 29 — 1554*; în această calitate, a fost sol în Polonia (iul. 1553)³; *hat. 1554 mart. 1 — 1555 mai 12*; sol la Poartă ante 1555 mart. 31⁴. A avut două fiice: 1) Dragna = Toader Dracsin, cu care a avut pe Anușca, Zosin vist. și pe Teodosia = Dumitru uricar⁵ și 2) Nastasia = Drăgan Ciolpan pîrc., cu care a avut ca fiu pe Dumitru Ciolpan⁶.

¹) Așa i se spune înaintea morții, la 1556 dec. 13 (DIR, XVI/2, p. 96—97). Din acest doc. rezultă că a făcut o serie de danii la m-reă Humor, unde a fost probabil □. ²) *Ibid.*, p. 73 și III, p. 174. ³) „Studii”, 1965, nr. 3, p. 669—670. În omagiul prestat regelui Poloniei în același an i se spune Dan Mosovici (*ibid.*, p. 674). ⁴) DIR, XVI/2, p. 72. ⁵) DIR, XVI/4, p. 233 și XVII/1, p. 126. Dintr-un doc. din 1587 sept. 7 rezultă că Dragna „a plecat din țara noastră la Brăila” (DIR, XVI/3, p. 368). ⁶) DIR, XVII/4, p. 254.

DAN, v. Bolea Dan.

DANCIU, v. Huru Danciu.

DINGA, urmașul lui Dinga pit. din vremea lui Ștefan cel Mare¹. *M. post. 1570 mart. 20 — apr. 14*. A fost solul lui Bogdan Lăpușeanu la regele Poloniei, ante 1570 mart. 20, împreună cu Drăgan log.²; *pîrc. H. 1570 iun. 30 — iul. 25; hat. <1571—1572>* (așa îi spun urmașii). La 1572 a trecut de partea lui Ioan vodă Viteazul, sprijinindu-l împotriva lui Bogdan Lăpușeanu³, care-l făcuse mare dregător, apoi dispare.

Copii: Ionașco, Grigore aprod, o fiică = Tofan Sechil și Teodosia = Grumăzea m. vor. al lui Ioan vodă Viteazul⁴. La 1638 iun. 28, nepoții și strănepoții săi erau: Dingana, fiica lui Grigore, Solonca, soția lui Ionașco, și Nicolae, fiul lui Vasile Grumaz⁵, iar la 1658 iun. 2 sînt amintiți: Gheorghiță Pătrău și Vasile

Virnav, ginerii Teofănesei, nepoții lui Dinga hat., și fiii lui Buga și ai lui Verdeș, nepoții Saftei, fiastra (fiica vitregă) a lui Dinga ⁶.

¹) Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. Acesta apare chiar în sfatul domnesc, fără titlu, la 1490–1494 (DIR, XV/2, p. 141 și urm.). ²) DIR, XVI/3, p. 221. ³) P. P. Panaitescu, *Influența polonă*, p. 172. ⁴) Doc. 1580 mart. 24 și 1587 mart. 30, din care rezultă că cneaghina lui Dinga hat. locuia la m-re și lăsase casa lui Grigore aprod (DIR, XVI/3, p. 134, 345) și doc. 1660 apr. 28 (ASB, Foto, X/9). ⁵) Bibl. Univ. Cluj, Fond Sion, nr. 30. V. și *Neamul Dingăi* (RI, II, 1916, p. 159–160). ⁶) BCS, XI/27. Despre egumenii m-rii Neamț din fam. Dinga, v. N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre*, p. 15.

DRAGOȘ, v. sec. XIV–XV.

DRAGOTĂ = Nastasia, descendentă din Cozma Șarpe m. post. ¹. M. vătaf 1586 febr. 20; *pîrc. N. 1586 mai 22 — 1587 sept. 6; 1591 mart. 16, 1594 dec. 8*. Fiul său (?) Lupu a fost m. spăt.

¹) Doc. 1586 febr. 20 (DIR, XVI/3, p. 301).

DRAGOTĂ, v. Săcuianu Dragotă.

DRAXIN ¹. M. com. 1533 mart. 6 — 1537 apr. 30. Fiul sau nepotul (?) său, Ionașco, a fost pîrc. ². V. și Drăgșan.

¹) Este probabil rudă (sau același?) cu Simion Dragșin pîrc. de Ciceu la 1529, cel care, după 1538, împreună cu vlădica Anastasie de Vad, urmărirea să-l ucidă pe Petru Rareș, refugiat în cetate, „și capul lui să-l trimită lui Ștefan vodă” (Lăcustă), care-i cerea „să ne facă slujbă cu acel Petru voevod”, promițându-i „a-l milui cu oarecare boierie” (Gr. Tocilescu, *534 documente*, p. 521 și D. Constantinescu, *Ștefan Mîzgă „voevod” și vremea lui*, în „Studii și cerc. istorice”, XX, 1947, p. 222–223). ²) La 1565 un boier Draxin era partizanul lui Ștefan Mîzgă contra lui Alexandru Lăpușeanu (Hurmuzaki, S. II/1, p. 246–249); v. și Rsl, XV, 1967, p. 249–251. Mai târziu, la 1571, 1573, boierul Petre Draxin primea stipendii de la austriaci (Veress, I, p. 296, 308, II, p. 8).

DRAXIN IONAȘCO, fiul sau nepotul (?) lui Draxin m. com.; = Marica, fiica lui Hrană m. vor., strănepoata lui Costea posadnic din sec. XV ¹. *Pîrc. N. 1584 oct. 1 — 1586 apr. 13; 1591 apr. 25 — ante 1592 mart. 7*; f. pîrc. 1592 mart. 7. Fiul său, Toader D. căm. = Dragna, fiica sau nepoata lui Dan hat., a avut o fiică, Todosia = Dumitru uricar ².

¹) Doc. 1587 ian. 17 (DIR, XVI/3, p. 335). Ionașco era nepotul unei nepoate a lui Eremia m. vist. (DIR, XVI/4, p. 48). ²) *Ibid.*, p. 233 și XVII/2, p. 43. La 1598 apr. 22 este amintit Dragsin post. = Ileana, fiica lui Turcul slug. și nepoata lui Clănău spăt. din sec. XV (DIR, XVI/4, p. 215).

DRĂGAN. Log. 1568 nov. 5, când „învață” la redactarea unei porunci domnești; solul lui Bogdan Lăpușeanu în Polonia (1570)¹; *m. log.* <1571—1572>; *m. vor. ț. jos 1572* <ante mai>; a fost din nou sol în Polonia (mai 1572) pentru a cere ajutor contra lui Ioan vodă Viteazul². A fugit cu Bogdan Lăpușeanu în Polonia. Copii: Toader, Iurașco și Ana³.

¹) DIR, XVI/3, p. 221. ²) Veress, I, p. 318. ³) DIR, XVI/3, p. 322 (doc. 1586 mai 20, când el murise). Doc. amintește și pe „cneaghina Drăgăneasa”, dar nu-i dă numele.

DRĂGAN. *M. stol.* 1594 mart. 28 — mai 4; *m. post.* 1597 mart. 3 — 1600 mart. 20. Solul lui Ieremia Movilă în Polonia (1598 mart.)¹. Fiica sa, Nastasia = Petre Roșca².

¹) P. P. Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul*, p. 44. ²) DIR, XVII/5, p. 51.

DRĂGAN, v. Ciolpan Drăgan.

DRĂGHICI, v. Nădăbaico Drăghici, Spancioc Drăghici.

DRĂGȘAN. *M. spăt.* <1527> mart. 3 — 1540 nov. 30¹. L-a trădat pe Petru Rareș la 1538. (Este alt personaj decât Draxin).

¹) Ca „supremus armiger” este trecut între martorii tratatului încheiat de Petru Rareș cu regele Ferdinand I la 1535 apr. 4 (Hurmuzaki, II/1, p. 93—94).

DUMA AL LUI VLAICU, v. sec. XIV — XV.

DUMA BRUDUR, v. sec. XIV — XV.

DUMBRAVĂ, dintr-o fam. modestă¹. *M. vor. ț. jos 1572 dec. 13* — 1574 mai 13. A fost unul din dregătorii de încredere ai lui Ioan vodă Viteazul, care l-a trimis cu oastea în Ț. Rom. să atace pe Alexandru Mircea²; după aceea a fugit în Trans., de unde a fost adus de Ivașco Goleșcu *m. vor.* și predat domnului ca hiclean³, fiind ucis (1575). Fiica sa Cacica = Drăguțul Bogdan staroste⁴, un predecesor al fam. Bogdan din sec. XVII.

¹) La 1497 mart. 19 este menționat Toader Dumbravă, iar la 1546 mai 28 sint amintiți D. Dumbravă, fiul lui M. Dumbravă și fiii lui Ghidion Dumbravă, nepoții lui Ion Dumbravă (DIR, XV/2, p. 278 și XVI/1, p. 528). După părerea lui I. Minea, Dumbravă era muntean, „tovarăș de pribegie al lui Vintilă vodă din vremea lui Ion vodă” (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 79). ²) Ureche, p. 199. ³) Doc. 1575 aug. 22 (DIR, B, XVI/4, p. 199). V. și Horia Ursu, *Vornicul Dumbravă. Schiță istorică* („Vremea”, XIII, 1941, nr. 589, p. 9). ⁴) DIR, XVII/4, p. 97.

DUMITRACHE, v. Paleologu Dumitrache Chiriță.

DUMITRU. *M. stol.* 1552 apr. 25 (el ?); *m. pah.* 1554 mai 5 — 1555 mai 12; *hat.* 1558 mart. 15 — 1562. A fost solul lui Ioan Despôt la regele Poloniei (iun. 1562)¹; la 1565 a fugit la Bistrița de teama lui Alexandru Lăpușneanu²; în vremea minoratului lui Bogdan Lăpușneanu, a condus țara împreună cu Gavril m. log.³ Fiică: Salomia, care a avut o fiică Anița⁴.

¹) Veress, I, p. 222. ²) Hurmuzaki, S. II/1, p. 248. Cu toate acestea, un Dumitru „dux” apare ca martor al testamentului lui Al. Lăpușneanu, alături de Zbiarea, la 1565 mart. 24 (*ibid.*, II/1, p. 532). ³) *Cronicile*, p. 147. V. și *Căldători străini*, II, p. 391, unde se arată că cei doi s-au opus alegerii ca domn a lui Zbiarea și au impus boierilor alegerea lui Bogdan. ⁴) DIR, XVII/5, p. 12. Un alt (?) Dumitru a fost m. post. (1575 mart. 5—mai 2).

DUMITRU, v. Huhulea Dumitru.

EFRIM, v. Huru Efrim.

EREMIA, v. sec. XIV—XV.

EREMIA, fiul lui Galeș com.; = Anușca, fiica lui Dragoș, nepoata de fiu a lui Duma pîrc., care era vărul lui Ștefan cel Mare și fiul lui Vlaicu pîrc., unchiul domnului¹. *Vist.* 1499 nov. 20 — 1507 mart. 1; solul lui Bogdan al III-lea la Veneția (1506)²; răsplătit apoi de domn pentru slujbă³; *m. vist.* 1516 dec. 10 — 1523 mart. 25⁴; f. *vist.* 1525 febr. 12; amestecat probabil în mișcarea boierească contra lui Ștefăniță din 1523; s-a călugărit sub numele de Evloghie (1529 apr. 29 — 1546 mai 27). + după această dată și □ la m-rea sa din Sălăgeni⁵.

Copii: Marica = Turcu slug., cu care a avut pe Vasutca și Ileana⁶; Ilea și Ana = Toma log.⁷.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 116—118, 411 și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ²) Sanudo, *Diarii*, VI, p. 290—291. ³) DIR, XVI/1, p. 153. ⁴) La 1527 iun. 19 scria bistrițenilor ca „wyster ac theoloneator supremus” (Hurmuzaki, XV, p. 297—298). ⁵) În doc. din 1546 se spune că „și groapă și-a săpat să aibă să-i zacă oasele” la m-rea Sălăgeni (DIR, XVI/1, p. 527). ⁶) DIR, XVI/1, p. 320—321, III, p. 75, IV, p. 48 și XVII/4, p. 60. ⁷) DIR, XVI/2, p. 191. Ana se considera răstrănepoata lui Vlaicu pîrc., Clănău spăt. și Oană Limbădulce din sec. XV.

EREMIA (Cernăuțeanul). *M. post.* 1573 febr. 17 — mai 10; *pîrc. O. (în sfat)* 1574 mart. 12 — 27; *hat.* 1574 mart. 27 — mai 13¹. A fost principalul trădător al lui Ioan vodă Viteazul la 1574. Trimis de domn să împiedice trecerea turcilor peste Dunăre și cumpărat de domnul Ț. Rom. cu 30 000 de galbeni, le-a înles-

nit turcilor trecerea fluviului, transmițând apoi domnului informații false despre efectivele turcești; în timpul luptei, a trecut cu oastea în tabăra turcească, fiind ucis probabil în bătălie ².

¹) În același timp e amintit un Eremia pîrc. O. (1574 mart. 12—mai 13) și membru al sfatului domnesc, care primește o întărire de ocină împreună cu Ion Golie m. log. la 1574 mai 10 (DIR, XVI/3, p. 35—36). ²) Pentru amănunte v. CI, 1925, p. 149—151 (cronica lui Bielski), Dinu C. Giurescu. *Ioan vodă Viteazul*, ed. a II-a, p. 72—73, 77 și Sever Zotta, *O mistificare genealogică: Ieremia Golia*, în vol. *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 431—438, unde se arată că Ieremia nu a fost membru al fam. Golia.

FRĂȚIAN. *Pîrc. N. 1543—1544.* □ m-rea Probota ¹.

¹) *Inscripții*, I, p. 59—60. Un anume Frățian (fiu sau nepot?) era comișel la 1593 sept. 25 (DIR, XVI/4, p. 92).

FRUNTEȘ, v. sec. XIV—XV.

GAVRIL. M. post. 1563 mai 14—iun. 17 (el?); fugit în Polonia de frica lui Alexandru Lăpușneanu (1565) ¹; *pîrc. H. 1569 mai 20, 1575 iun. 15—1578 febr. 22; m. spăt. (același?) 1575 mart. 5—apr. 20, 1577 febr. 6, 1578 febr. 22—iul. 4; f. pîrc. H. 1581 oct. 28; pîrc. H. 1583 ian. 6—1584 mart. 20; st. C. 1586 febr. 20 (el?); pîrc. N. 1588 ian. 21—dec. 20, 1589 apr. 25; pîrc. H. 1591 apr. 25—30.* Fiul său s-a numit Ionașco ².

¹) Hurmuzaki, S. II/1, p. 249. ²) Doc. 1588 ian. 21 (DIR, XVI/3, p. 371).

GAVRIL ¹. *M. log. <1565> ian. 30—1566 iul. 12; 1569 mart. 11—1571 iul. 15.* Împreună cu Dumitru hat., a condus țara în timpul minoratului lui Bogdan Lăpușneanu ²; la 1572 a trecut însă de partea lui Ioan vodă Viteazul ³; log. (fost) 1577 iul. 20. Copii: Lazăr aprod, Ștefan m. log. și Sinclitichia = Bilăi m. vor. ⁴.

¹) La 1577 oct. 4 este amintit Gavril al lui Hîra sau Hirovici log. (*Moldavia*, p. 110), ceea ce arată că a fost fiul unuia din cei doi pîrc. Hîra.

²) *Cronicile*, p. 147. V. și *Călători străini*, II, p. 391. ³) P. P. Panaitescu, *Influența polonă*, p. 172. ⁴) DIR, XVI/3, p. 129, XVII/2, p. 200 și DRH, vol. XIX, p. 214.

GAVRIL, v. Movilă Gavril, Trotușan Gavril.

GHENGHEA COZMA, frate cu Andreica Șeptilici pîrc. și cumnat (?) cu Ioan Moțoc m. vor. ¹; = Anghelina ². *Pîrc. O. 1543 mai 25;*

a slujit cu dreaptă slujbă pe Petru Rareș³ care i-a decapitat fratele; *pîrc. R. 1547 apr. 1—1550 mart. 12; pîrc. H. 1551 mart. 21; fără titlu (în sfat) 1551 apr. 28—1552 mai 14; pîrc. 1552 apr. 30; scos din dregătorie de Alexandru Lăpușneanu⁴. Fiul său, Grigore, a fost hat.*

¹⁾ Doc. 1548 mai 5 (DIR, XVI/1, p. 582). ²⁾ Doc. 1552 apr. 30 (DIR, XVI/2, p. 28). ³⁾ Doc. cit. din 1552, în care se spune că a fost chelar în vremea domniei lui Petru Rareș (*Moldavia*, p. 63). ⁴⁾ Un boier Ghenghea (el sau fiul?) a fugit în Polonia, la 1565, de teama lui Alexandru Lăpușneanu (Hurmuzaki, S. II/1, p. 249). V. și Rsl, XV, 1967, p. 250.

GHENGHEA GRIGORE, fiul lui Cozma G. *pîrc. 1. Vor. 1576 dec. 5; hat. 1578 apr. 3 — iul. 4*². Copii: Ionașco m. log. în sec. XVII, Grigore și Gheorghe, care erau veri cu Șeptilici și cu fiii lui Ioan Moțoc m. vor.³

¹⁾ Doc. 1576 dec. 5 (DIR, XVI/3, p. 76). V. și *Surete*, V, p. 230. ²⁾ Un Ghenghea este m. spăt. între 1608 aug. 20 — 1610 dec. 21, timp în care Ionașco G. era vor. de poartă. ³⁾ Doc. 1592 febr. 24 și 1596 sept. 11 (DIR, XVI/4, p. 47 și 151); v. și *Surete*, XIX, p. 195.

GHEORGHE¹. *M. vist. (el?) 1576 apr. 17—1578 iul. 4; m. log. 1579 apr. 2 — oct. 28; răsplătit pentru slujbă de Petru Șchiopul²; f. m. log. 1585 sept. 18 — 1587 apr. 8; + ante 1591 iun. 10*³. Fiica sa, Păscălina = Luca Stroici m. log.⁴

¹⁾ În aceeași vreme sînt trei dregători cu numele Gheorghe, greu de deosebit (v. următorii). ²⁾ Doc. 1579 apr. 6 (DIR, XVI/3, p. 107). ³⁾ *Ibid.*, IV, p. 29. ⁴⁾ *Ibid.*, III, p. 347.

GHEORGHE, nepotul de soră al lui Petru Șchiopul¹. *Pîrc. H. (el?) 1578 apr. 18 — iul. 4, 1580 mart. 20—1581 mai 8; pîrc. N. (?) 1583 mart. 14 — apr. 12; pîrc. R. 1584 oct. 1—1585 apr. 8; pîrc. H. 1585 sept. 15—1589 aug. 24, sept. 2; hat. 1590 ian. 28 — 1591 iun. 16. A însoțit pe Petru Șchiopul în pribegia sa la 1591²; la moartea domnului, a fost lăsat tutore al lui Ștefan, fiul lui Petru Șchiopul³. *F. hat. (în sfatul T. Rom.) 1613 nov. 30. Copii: Radu vor. de poartă și Simion post.*⁴*

¹⁾ Petru Șchiopul îi spune: „nepote, figliolo della mia sorella” (Hurmuzaki, XI, p. 430, 437). V. și N. Iorga, *Contribuțiuni la istoria Munteniei*, p. 5. ²⁾ Hurmuzaki, XI, p. 345, 350, 363 (pașaport din 1593 iun. 28 din Imperiul habsburgic pentru Polonia). ³⁾ *Ibid.*, p. 490, 491 și 518. V. și indice. La moartea fostului domn, a furat o parte din lucrurile acestuia (Veress, IV, p. 111, 167 și 171). ⁴⁾ DIR, XVII/5, p. 361—362.

GHEORGHE, fratele lui Balica hat. ¹; = Anghelina. *M. pah.* 1583 ian. 6—1589 aug. 24; *pîrc. H.* 1591 mart. 16²—iun. 16; *pîrc. N.* 1601 iun. 5, 1602 dec. 20—1603 apr. 22, 1604 ian. 5—1607 iul. 17³. □ probabil m-rea Neamț, unde este □ și fiul său Enache; un alt fiu, Ionașco □ bis. din Șoldănești — Hîrtop-Suceava ⁴.

¹) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 241—243, unde se arată că a avut și indigenat polon. ²) În același timp în sfat e și Gheorghe hat., nepotul lui Petru Șchiopul (DIR, XVI/4, p. 11). ³) În aceeași vreme apare în sfat și un alt Gheorghe *pîrc. H.* (v. următorul). ⁴) N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre*, p. 13.

GHEORGHE (IZLOZEANU, LOZONSCHI, KATARATOS); grec ¹ = Cristina ². Socrul lui Ieremia Movilă. Cluc. 1578 apr. 5 — 1579 apr. 18; fuge probabil în Polonia în vremea domniei lui Iancu Sasul, de unde revine cu ginerele său care-l face *pîrc. H.* 1597 mart. 3—1610 dec. 21. În timpul evenimentelor din 1601—1602, a avut relații foarte încordate cu polonul Klicki, care ocupase cetatea ³. A săvîrșit numeroase abuzuri în timpul domniei ginerelui său ⁴. A fost probabil ctitorul bis. Sf. Gheorghe — Lozonschi din Iași.

Copii: Elisabeta = Ieremia Movilă voievod ⁵; Maria = Dumitrachê Chiriță Paleologu m. post. ⁶; Anghelina □ 1601 la m-rea Sucevița, ctitoria fam. Movilă ⁷; Vasile Gheorghevici Lozonschi m. stol. (1609) ⁸ și Pătrașco urednic de Botoșani, care a fost ucis de Ștefan Tomșa ⁹.

¹) *St. doc.*, V, p. 615. ²) Doc. 1619 apr. 13, cînd el era mort (DIR, XVII/4, p. 320). În lucrarea sa *Doamna lui Ieremia vodă*, Buc., 1910, p. 8—9, N. Iorga susține că Gheorghe *pîrc.* a fost ginerele lui Ieremia, nu socrul său, Cristina fiind „o fiică necunoscută pînă acum” a lui Ieremia. ³) Hurmuzaki, S. II/2, p. 176—177. Fiind socrul domnului Ieremia Movilă, emite unele documente cu formularul cancelariei domnești (*Moldavia*, p. 228—229).

⁴) DIR, XVII/4, p. 113. Menționez aci că un Gheorghe (nu știu care) a fost m. vor. ț. sus 1593 febr. 11—apr. 20 și m. vor. ț. jos 1594 dec. 8.

⁵) DIR, XVII/4, p. 113 și Sever Zotta, *Doamna Elisabeta a lui Ieremia Movilă voievod a fost fiica lui Gheorghe pîrcălab de Hotin* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 178—180). ⁶) DIR, XVII/2, p. 241. ⁷) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 231. ⁸) *Ibid.*, Acest Lozonschi = Birnăvschioaia, a fost rob la tătari (DIR, XVII/4, p. 302). ⁹) *St. doc.*, XVI, p. 347 și relația lui Joppecourt în *Tezaur*, II, p. 24. Despre fam. Lozonschi sau Lozinschi, din care au făcut parte Grumăzeș m. arm. și Durac serd. din sec. XVII, v. „Arh. gen.”, II, 1913, p. 232—234.

GIURGEA, v. Crasnăș Giurgea.

GIURGIU DOLH, v. sec. XIV—XV.

GÎRLEA, fiul lui Nicoară Milici (?) ¹. Fără titlu 1553—1554; *hat.* 1572 *dec.* 13 — 1574 *mart.* 12. A murit probabil în luptele din 1574, dată după care nu mai apare în doc.

¹) Doc. 1553—1554 (*Moldavia*, p. 66).

GLĂVAN = Maria, fiica lui Cozma Șarpe m. post. ¹. Log. (scrie doc.) 1517 oct. 7 — 1519 apr. 18; pisar 1530 mart. 16; *m. vist.* 1530 *apr.* 23 — 1534 *mart.* 24. O fiică a sa, Teodosia = Dan port. S. ².

¹) DIR, XVI/2, p. 73. ²) *Ibid.*

GOLÎE ION (Golăi, Golia) ¹, fiul lui Lazăr Golîe pîrc.; = Ana, fiica lui Burnar vor. ². Stolnicel 1546 apr.; *m. log.* 1572 *oct.* 5 — 1578 *iul.* 22; 1580 *febr.* 28. În această calitate, a fost unul din adversarii politicii lui Ioan vodă Viteazul; ca „cel dintîi dintre sfetnici“, i-a cerut domnului să se supună turcilor sau să plece din țară, pentru a evita lupta cu oștile otomane ³. F. m. log. 1582 *dec.* 13. A fost ctitorul bis. Golia din Iași. + ante 1584 *nov.* 15 ⁴.

Copii: Dumitru m. pah. (1580—1582), Mihai, Cristina ⁵, Maria, Solomia, Grigore și Antimia (?) ⁶. Urmașii săi — cu excepția primului — nu au ajuns la dregătorii înalte; la 1677 este amintit Donosie, fiul lui D. Portărescu, nepotul lui Ieremia med., stră-nepotul lui Golîe log. ⁷. Un frate al lui Golîe, Vascan G., a fost pîrc. R. (1579).

¹) Despre nume v. I. Minea, *Golăi sau Golia?* (CI, I, 1925, nr. 1, p. 411). El este probabil urmașul lui Golăi de la Rebricea, proprietar al satului Golăești la 1488 *ian.* 9 (DIR, XV/2, p. 81). ²) *Inscripții Buc.*, p. 629 și Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 50. ³) *Cronicile*, p. 151. Despre atitudinea sa cu acest prilej v. Sever Zotta, *O mistificare genealogică. Ieremia Golia*, în vol. *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 431—438 și Dinu C. Giurescu, *Ioan vodă Viteazul*, ed. a II-a (indice). ⁴) DIR, XVI/3, p. 266. Într-o însemnare a mitropolitului Teofan al Moldovei, din sept. 1582, pe un *Tetraevangheliar* din 1575, se afirmă că pe Golîe logofătul „l-au muncit fără de vină Iancul voevod și în sfîrșit i-au tăiat capul și i-au luat toate averile“ (CL, 1891, p. 505). ⁵) Doc. 1582 *dec.* 13 (DIR, XVI/3, p. 197). V. și *Moldavia*, p. 198. ⁶) „I. Neculce“, 1925, p. 27—29, 39. ⁷) Sava, *Doc. Orhei*, p. 138—139.

GOLÎE ȘTEFUL, fratele lui Ioan G. m. log. *Pîrc. N.* 1576 *iul.* 16 — *dec.* 5, 1577 *mart.* 16, 1578 *apr.* 18 — *iul.* 4; *pîrc. R.* 1579 *apr.* 2 — 26; *pîrc. N.* 1579 *mai* 28 — *sept.* 21, 1580 *mai* 29, 1583 *ian.* 6, *apr.* 12 — 1584 *mart.* 20.

GRIGORCEA CRĂCIUN (Crăciunovici), fiul lui Crăciun m. vor. sau pîrc. H. (?); descendent din soția lui Frunteș m. stol. și nepot al lui Ion Moțoc m. vor.¹; = Anghelina². Log. (scrie doc.) 1590 — 1591; *m. log. 1594 febr. 7 — 1595 mart. 17*, cînd era solul lui Aron vodă la cazaci³; *m. vor. ț. sus 1596 sept. 10 — 1599 dec. 17*; la 1598, solul lui Ieremia Movilă în Polonia⁴, al cărui indigenat îl avea⁵ □ m-rea Voroneț după 1599 dec. 17⁶. A avut două surori: Anghelina = Cîrstea Ghenovici m. vor. și Marica = Neagoe pah.⁷.

¹) DIR, XVI/4, p. 151. ²) Dimitrie Dan, *Sucevița*, p. 196. ³) P. P. Panaitescu, *Doc. lui Mihai Viteazul*, p. 11. ⁴) RI, XVIII, 1932, p. 144. ⁵) P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 47. ⁶) DIR, XVI/4, p. 274—275. ⁷) *Ibid.*, p. 170.

GRIGORE AL LUI LICIU (Liciulovici), fiul lui Ion Liciu m. post. Partizan al lui Alexandru Lăpușneanu¹, care l-a făcut *m. post. 1558 mart. 15 — 1559 apr. 14*².

¹) AIIA — Iași, 1967, p. 229. ²) În aceeași vreme mai există un Grigore Fierăvici al III-lea log., care dăruia un *Tetraevangheliar* m-rii Neamț la 1555 aug. 6 (N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre*, p. 10). Un Liciu m. vâtaf (fiul lui Grigore?) e amintit la 1606—1607 (*Moldavia*, p. 215).

GRIGORE, v. Cocorea Grigore, Ghenghea Grigore, Talpă Grigore, Veveriță Grigore.

GRINCOVICI (Hrincovici), probabil fiul lui Ivașco H., boier de sfat al lui Ștefan cel Mare și al Vasutcăi; nepotul lui Ștefu pîrc. H. și rudă cu Cozma al lui Șandru sau Șandrovici și cu Iacuș vist.¹, și ei membri ai sfatului domnesc în sec. XV, și cu fam. Huru. Cluc. 1502 nov.; *pîrc. H. 1510 febr. 7* (dată la care este martor la tratatul lui Bogdan al III-lea cu regele Poloniei) — *1523 mart. 25; fără titlu (în sfat) 1524 apr. 10 — 1528 apr. 8* (cu intermitențe). Fratele său s-a numit Șendrea Turcul.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 309—310, *Doc. Ștefăniță*, p. 193, 202 și DIR, XVI/1, p. 85 și 127. Un anume Grinco sau Hrincovici (probabil bunicul său) a fost membru al sfatului domnesc între 1407 mart. 8 și 1425 mai 12. La 1581 Toader Bocotoc cluc. era fiul lui Bratul Hrincovici din vremea lui Ștefăniță vodă (DIR, XVI/3, p. 168).

GROZAV (NICOARĂ). Vor. (slugă domnească) 1521 iun. 1 — 1522 iul. 4¹; *pîrc. R. 1524 apr. 10 — 1529 mart. 5; m. vor. 1529 mart. 9 — apr. 29*. Împreună cu Barbovșchi port., a condus

oastea moldoveană în lupta de la Feldioara (iun. 1529)², după care nu mai apare în sfatul domnesc decât ca *pîrc. N. 1540 mart. 7 — nov. 30*. Fiii săi s-au numit Ioan și Grozav vistiernicel³.

¹) La 1528 se spune că slujise și lui Bogdan vodă (DIR, XVI/1, p. 274).

²) Ureche, p. 149, I. Ursu, *Petru Rareș*, p. 13—15 și idem, *Vornicul Grozav*, CL, 1907, p. 105—109. V. și *Doc. Ștefăniță*, p. 294—298. ³) *Doc. 1546 apr. 2* (cînd el murise) și 1554 mai 5 (DIR, XVI/1, p. 444 și II, p. 64).

GRUMĂZEA ION = Teodosia, fiica lui Dinga m. post.¹ *M. vor. ț. sus 1574 mart. 12 — mai 13*. După moartea lui Ioan vodă Vi-teazul, a fugit din țară². Urmașii săi nu au ajuns mari dregă-tori. La 1638 iun. 28 este amintit Nicolae, fiul lui Vasile Gru-maz³.

¹) *Doc. 1580 mart. 24* (DIR, XVI/3, p. 134). ²) *Doc. cit.* ³) *Bibl. Univ. Cluj, Fond Sion nr. 30*.

HÎRA ION (Hîrovici). Slugă domnească 1546 mai 14; *pîrc. H. 1552 mart. 28 — 1555 mai 12*. □ m-rea Probota¹.

¹) *Inscripții*, I, p. 60. Un Gavril al lui Hîra sau Hîrovici—fiul unuia din cei doi—a fost log. (*doc. 1577 oct. 4, Moldavia*, p. 110).

HÎRA NICOARĂ, frate cu precedentul (?). El este foarte probabil „paznicul iatacului domnesc” sau căm. de la 1538, care a avertizat pe Petru Rareș de trădarea boierilor¹. *Pîrc. H. 1541 mart. 11*² — 1544—1545. Răsplătit pentru slujbă de Petru Rareș³. □ bis. din Zaharești — Suceava, ctitoria sa.

¹) *Cronicile*, p. 99. ²) Într-o relație polonă din 1541 mart. 19 se spune că domnul a pus pîrc. H. pe Hîra căm. în locul lui Șeptilici (N. Iorga, *Studii istorice*, p. 348). ³) DIR, XVI/1, p. 406.

HÎRBOR MAXIN, fiul lui Giurgea H. com.¹ *M. post. 1545 sept. 17 — 1548 mai 5; pîrc. H. 1550 mart. 12 — 1551 mart. 21*. Deși la 1560 apr. 6, Alexandru Lăpușeanu afirma că „n-a avut copii ai săi și nici rudă pentru ocină”, motiv pentru care averea sa rămăsese domnului², la 1634 ian. 30 urmașii săi erau Călina preteasa cu fratele său Nacu, copiii Oanei, nepoții lui Toader slug., strănepoții lui Hîrbor post.³.

¹) *Doc. Bogdan*, p. 263—265. ²) DIR, XVI/2, p. 139. ³) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 45; v. și p. 46—47.

HRANĂ, probabil fiul lui Hrană m. vor. al lui Ștefan cel Mare din 1478 — 1484; = Anghelina, fiica Marușcăi, nepoata lui Giurgea Pîntece ¹. *M. spăt. 1513 mart. 5 — 1523 mart. 25; m. vor. 1524 apr. 10 — 1528 mai 28*. Fiica sa, Marica = Ionașco Draxin pîrc. ², era strănepoata lui Costea posadnic din sec. XV.

¹) DIR, XVI/1, p. 426. ²) DIR, XVI/3, p. 335. La 1580 apr. 23 este amintit Tomaș Hrană, — fratele lui Hrană vor. — fiul Anghelinei, fiica lui Coste posadnic, nepotul lui Stan posadnic (DIR, XVI/3, p. 137).

HRINCOVICI, v. Grincovici.

HUHULEA DUMITRU, fiul lui Huhulea post. ¹ = Odochia, fiica lui Toader (Bubuiog) log. ². *M. stol. 1551 apr. 28 — 1552 mai 5; m. spăt. 1552 apr. 28*. O soră a sa, Neacșa = Ion Sturza hat. ³, al cărui partizan a fost împotriva lui Alexandru Lăpușneanu în lupta de la Șipote (1552). O fiică a sa, Agafia = Maxim pîrc. iar un urmaș al său a fost m. vătăf la 1605 ⁴.

¹) I se spune Dumitru al lui Huhulea (DIR, XVI/2, p. 25). Tatăl său, H. post., este amintit la 1508 febr. 16 (*ibid.*, I, p. 71). ²) MM, 1968, p. 563. ³) DIR, XVI/3, p. 169—170. Fratele său, Petru H., a avut patru copii: Ionașco, Agafia, Măgdălina și Varvara (*ibid.*, p. 179). Dintr-un doc. din <1590 sept. — 1591 aug.> rezultă că fiicele lui Petre Huhulea erau strănepoatele lui Ioan Țăutu m. log. (*ibid.*, p. 464—465). O fiică a Dionisiei Huhuloia călugărița = Maxim pîrc., iar un fiu al său, Lupu, s-a ridicat domn împotriva lui Alexandru Lăpușneanu, care l-a ucis (I. Minea, *Un pretendent la tronul Moldovei în 1560*, CI, VIII—IX, 1932—1933, nr. 3, p. 262—263 și N. Grigoraș, *Boierii lui Alexandru vodă, Lăpușneanu*, CI, XIII—XVI, 1937—1940, p. 374). ⁴) DIR, XVII/1, p. 201.

HURU EFRIM, fiul lui Oană H. med., care era fiul lui Ilea H., comisul lui Ștefan cel Mare; frate cu Danciu H. pîrc. ¹. *M. spăt. 1524 apr. 10 — 1525 sept. 9; pîrc. N. 1527 mart. 3 — 1529 apr. 29; m. vor. 1530 apr. 23 — 1540 nov. 30*. A fost luat prizonier de poloni în lupta de la Obertyn (1531) ². Dregător credincios al lui Petru Rareș, pe care l-a primit bine la reîntoarcerea sa în domnie (1541) ³; *fără titlu (primul în sfat) 1545 sept. 17 — 1546 mart. 4* (pînă la această dată nu sînt doc. cu sfat de la Petru Rareș); *m. vor. 1546 mart. 17 — apr. 19; fără titlu (primul în sfat) 1546 apr. 20 — 1548 mai 5*. + după această dată. Copii: Floarea ⁴, Dragoș ⁵, Anghelina = Telea stol., cu care a avut pe Varvara = Dumitrașco diac și altă fiică = Buciumaș vătăf de pitărei ⁶.

¹) Doc. 1546 apr. 20 (DIR, XVI/1, p. 470). V. și Surete, I, p. 91, unde este considerat fiul lui Ilea H. ²) I. Ursu, *Bătăliile de la Gwozdiec și Obertyn*

(AARMSI, s. II, t. XXXV, 1912–1913, p. 439). ³⁾ Ureche, p. 162. ⁴⁾ Doc. 1555 apr. 25, când el murise (DIR, XVI/2, p. 79). ⁵⁾ Doc. 1555 apr. 30 (*ibid.*, p. 83). ⁶⁾ DIR, XVII/2, p. 301 și I, p. 54.

HURU DANCIU, fratele lui Efrim H. m. vor. ¹⁾ și nepotul de fiu al lui Ilea H. com. din sec. XV. *Pîrc. R. 1527 mart. 3 — 1529 apr. 29; pîrc. N. 1530 apr. 23 — 1537 apr. 30; 1545 sept. 17 — 1551 mart. 21; pîrc. H. <1551> apr. 28; fără titlu (în sfat) 1552 mart. 28 — mai 14.* Scos din sfatul domnesc de Alexandru Lăpușneanu. Copii: Toma pah., Dumitrașco aprod și Andrei med., care nu au devenit mari dregători ²⁾.

¹⁾ Doc. 1546 apr. 20 (DIR, XVI/1, p. 470). ²⁾ DIR, XVII/4, p. 202. La 1602 iul. 25 sînt amintite Măgdălina, Marica și Erina, fiicele lui Condrea, nepoatele (de fiu?) ale lui Danciu Huru (DIR, XVII/1, p. 55).

HURU LUPE, fiul unuia din cei doi frați Efrim sau Danciu H. (?); = Cristina ¹⁾; socrul lui Ioan vodă Viteazul, care a fost = cu fiica sa Maria ²⁾. *Pîrc. H. 1572 dec. 13 — 1574 mai 13; f. pîrc. 1575 mai 21.* În afară de Marica, a mai avut trei fiice: Nastasia Ciolpăneasa, Anghelina păhărniceasa și Grozava vistierniceasa ³⁾.

¹⁾ BCMI, 1927, p. 96. ²⁾ Doc. 1627 apr. 20 (DRH, vol. XIX, p. 240 și *Surete*, XXIV, p. 203). ³⁾ Doc. cit. La 1635 nov. 15 sînt amintite Nastasia și Greaca, fiicele Anghelinei Bărboae, nepoatele doamnei Marica (Acad., CLXXIX/5). Maria era nepoata lui Toader Bucotco cluc., fiul lui Bratul Hincovici (DIR, XVI/3, p. 168). Fam. Huru se înrudea deci cu Grincovici. Ea se mai înrudea și cu fam. Movilă, mitropolitul Gheorghe Movilă, fratele lui Ieremia și Simion Movilă, fiind și el nepotul lui Bucotco cluc., ca și doamna Marica (doc. 1583 aug. 6, DIR, XVI/3, p. 227).

IANE CALUGHERA (Calugheras), grec din Pogoniana; = Elisaftha. *M. com. 1580 mart. 20—1582 mart. 8* ¹⁾; *m. vist. 1583 ian. 6—1591 iun. 16; 1593 mart. 12—1595 mart.* Solul lui Aron vodă la cazaci (mart. 1595) ²⁾. □ 1596 la bis. Sf. Nicolae — Suceava de soția sa ³⁾ (era deci rudă cu Nicoară Prăjescu m. vist., ctitorul bisericii, și cu Movileștii).

¹⁾ Un alt (?) Iane (Cantacuzino sau același?) a fost m. vist. (1572 dec. 13 — 1575 sept. 15), pîrc. N. (1576 apr. 17 — 1578 febr. 22) și m. post. (1579 apr. 2 — sept. 21). Despre acest Iane — Ioan vist. lui Petru Șchiopul v. N. Iorga, *Două texte grecești privitoare la țările noastre. Versuri pentru Ioan, vistiernicul lui Petru Șchiopul* (RI, XIX, 1933, p. 6–9). ²⁾ P.P. Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul*, p. 11. ³⁾ RIAF, II, 1883, p. 64 și MM, 1969, nr. 3–4, p. 186–187. Într-o relație din Constantinopol, din 1592 apr. 16, se afirmă că, la această dată, Aron vodă arestase pe vistiernicul țării, care era un francez (Hurmuzaki, XI, p. 756).

IEREMIA, v. Movilă Ieremia.

ION, v. Caraghiuzel Ion, Caraiman Ion, Golie Ion, Grumăzea Ion, Hîra Ion, Liciu Ion, Moțoc Ion, Movilă Ion, Stîrcea Ion, Stroici Ion, Sturza Ion.

ION AL LUI DANCIU, fiul lui Danciu (Huru?). *M. vist* 1551 mart. 21—1552 mai 14; *pîrc. N.* <1553>¹—1560 aug. 20; 1563 mai 14 — *iun.* 17; 1569 mart. 11 — mai 14.

¹) Ca Ivan al lui Danciul sau Danciulovici pîrc. N. este citat printre boierii care au depus omagiu regelui polon la <1553> („Studii”, 1965, nr. 3. p. 647), iar un Danciu (fiul său?) este pîrc. O. în sfat în vremea domniei lui Ioan vodă Viteazul (1572 dec. 13 — 1574 mai 13).

ION AL LUI PETRICĂ, fiul lui Petre (Petrică) port. Suceava. *Pîrc. R.* 1551 mart. 21—1552 mai 14; *m. vist.* 1554 febr. 23—1563 iun. 17. Fiul său a fost Isac aprod¹.

¹) Doc. 1635 iul. 25 (Acad., LXI/51).

IONAȘCO, v. Draxin Ionașco, Zbiarea Ionașco.

IOSIF, v. Veveriță Iosif.

ISAC, v. sec. XIV—XV.

IURAȘCO, v. Vartic Iurașco.

IURESCU (Iurașco), origine necunoscută; făcut de Iancu Sasul *m. vor. ț. sus* 1580 mart. 20—1582 mart. 8¹. Copii: Toader, Onciu diac și Marica².

¹) În aceeași vreme există și Iurașco Vartic, care are alți copii și alte funcții.

²) Doc. 1594 iun. 11 (DIR, XVI/4, p. 108). La începutul sec. XVII se spune că fiii lui Iurescu ceașnic erau Lupu, Măgdălina, Ionașco și Druțul (*ibid.*, XVII/2, p. 102).

IURIE (ORĂȘ?). *M. spăt.* 1545 sept. 17—1550 mart. 12. Și-a pierdut averea (și viața?) ca hiclean cînd „a ridicat pe un lotru” ca domn împotriva lui Ștefan Rareș ante 1551 iun. 15¹.

¹) DIR, XVI/2, p. 7. Un boier Iurie a construit bis. Dancu — Iași (1541).

IVAN NOROCEA, v. Ț. Rom. sec. XVI.

JOLDEA. *M. com.* 1552 apr. 25. A fost ridicat domn de un grup de boieri la 1552, dar a fost înfrînt de Alexandru Lăpușneanu la Șipote, însemnat la nas și trimis la mănăstire¹.

¹) *Cronicile*, p. 123, v. și CI, 1925, p. 103—104.

LICIU ION¹. *M. post.* 1524 apr. 10—1530 aug. 22; *pîrc. N.* 1531 mart. 4—1537 apr. 30². Fiul său, Grigore, a fost m. post. (1558—1559).

¹) Într-o trad. rom. a unui doc. din 1435 oct. 8 e amintit Iliăș Liciu post. (DIR, XIV—XV, p. 118). ²) Este trecut cu acest titlu și în tratatul lui Petru Rareș cu regele Ferdinand I din 1535 (Hurmuzaki, II/1, p. 93). Despre urmașii lui Liciu post. v. doc. din 1601 mart. 12 (DIR, XVII/1, p. 4—5). O nepoată a lui Nicoară Liciu (fiul lui Ion?), Stana = Ionașco Cujbă m. vor. (DRH, vol. XIX, p. 546.)

LOZONSCHI, v. Gheorghe (Lozonschi).

LUCA, v. Stroici Luca (Lupu).

LUPE, v. Huru Lupe.

MANOLE. *Pîrc. R.* 1599 mart. 15, cînd e răsplătit de Ieremia Movilă pentru slujbă credincioasă „la cinstita Poartă și la toate trebile și nevoile”¹; *pîrc. R.* 1601 iun. 5; 1602 dec. 20—1603 mart. 15, dec. 15, <1604> mart. 4—1605 apr. 20; 1606 ian. 12 — mart. 26, mai 12 — sept. 22, 1609 febr. 4—1610 oct.; pleacă probabil cu Movileștii la 1611; *pîrc. R.* 1616 nov. 15, 1617 mart. 2—30, 1618 mart. 14—30, apr. 2; m. med. 1618 mai 6.

¹) DIR, XVI/4, p. 248.

MATEIAȘ = Anghelina¹. *M. vist.* 1535 mart. 2—1537 apr. 30; la 1536 sol în Trans., unde era considerat: „homo modestissimus, optimus, praeterea prudens et satis circumspectus in rebus gerendis ita ut sibi similiter in hic regno non invenerim” (foarte modest, foarte bun, pe lângă acestea prudent și cu destulă pricepere în purtarea afacerilor, încît nu exista altul ca el în acest regat)². A mers din nou cu Petru Rareș în Trans. la 1541, cînd a fost dat ca ostatic în locul lui Ștefan Mailath la Făgăraș³; *fără titlu (în sfat)* 1540 nov. 30 (apoi nu mai sînt doc. cu sfat); m. log. 1541 mart. 11⁴ — 1548 mai 5. A fost ctitorul bis. din Horodniceni (1539) și al m-rii Coșula (1535)⁵.

Copii: Toader, Marica, Antimia, Ilisafra, Marica, Pătrașco, Nicoară com., Nastasia, Odochia, Anița, Ion vist., Ieremia post.⁶, dintre care nu s-au mai ridicat dregători. Un frate al său, Sima, a fost vist.; ucis de Ștefăniță vodă pentru hicleie⁷.

¹) Doc. 1560 mart. 22 (DIR, XVI/2, p. 131). Menționez că un anume Mătiaș era diac la sfîrșitul domniei lui Ștefan cel Mare (DIR, XV/2, p. 180, 181

și urm.), dar nu știu ce legătură există între cei doi. ²⁾ „Arh. ist.”, I/1, 1865, p. 48. ³⁾ *Cronicile*, p. 117. În doc. cit. mai sus se spune că „a fugit din Făgăraș de la Mircea voevod”. ⁴⁾ Data numirii sale ca m. log. în locul lui Troțușan — ucis din porunca lui Petru Rareș — ne-o dă o relație polonă din 1541 mart. 19 (N. Iorga, *Studii istorice*, p. 348). ⁵⁾ Tit Simedrea, *Tetra-evangelul vistiernicului Mateiaș*, Buc., 1934 (din BOR, 1934) și N. Beldiceanu, *Inscripția bisericii din Horodniceni* („Arhiva”, II, 1890—1891, p. 517—518). ⁶⁾ Doc. cit. din 1560. La 1573 febr. 17 sînt citați numai Ion vist., Ieremia post. și Nicoară com. (*ibid.*, III, p. 14). V. și DIR, XVII/1, p. 134 și IV, p. 495. ⁷⁾ CI, 1937—1940, p. 718.

MATEIAȘ, v. Stîrcea Mateiaș.

MAXIM = Agafia, fiica Odochiei (Dionisiei) Huhuloaia călugărița, fosta soție a lui D. Huhulea post., fiica lui Toader m. log. și nepoata lui Tăutu m. log. ¹⁾ *Pîrc. N. 1572 dec. 13 — 1573 mai 10*.

¹⁾ Doc. 1586 aug. 5 („Studii”, 1964, nr. 2, p. 349) și MM, 1968, p. 563.

MAXIN, v. Hîrbor Maxin.

MĂLAI PETRU ¹⁾. Vor. de poartă 1560 dec. 21; *m. pah. 1563 mai 14 — iun. 17*; partizan al lui Ștefan Mîzgă la 1565 contra lui Alexandru Lăpușneanu ²⁾; *m. post. 1574 mart. 12 — mai 13*. Mort probabil în luptele din 1574. Un fiu (?) al său a fost pîrc. ³⁾, iar un urmaș al acestuia, Simion, m. com. în sec. XVII.

¹⁾ Un diac Margine al lui Mălai e amintit în 1522 (DIR, XVI/1, p. 199), iar un alt Mălai a fost m. post. al lui Vladislav al III-lea, domnul Țării Rom., la 1525. Nu știu însă dacă este vreo legătură între aceștia. ²⁾ Hurmuzaki, S. II/1, p. 246—249 și Rsl, XV, 1967, p. 249—251. ³⁾ DIR, XVI/4, p. 142 și XVII/2, p. 181.

MEDELEAN (din Covurlui) ¹⁾. Slugă domnească 1531 mart. 15; partizan al lui Alexandru Lăpușneanu, care-l face *m. stol. 1553 sept. 21 — 1555 mai 12*.

¹⁾ Așa este trecut în lista boierilor care au prestat omagiu regelui Poloniei în <1553> („Studii”, 1965, nr. 3, p. 675 și AIIAI, 1967, p. 233). Un Negrilă Medeleian este amintit la 1495 febr. 3 (DIR, XV/2, p. 235).

MELENTIE, v. Balica Melentie.

MIHU ¹⁾. *Pîrc. H. 1527 mart. 3 — 1529 apr. 29; port. S. 1530 aug. 12 — 1540 nov. 30* ²⁾. În această calitate, a fost comandantul oastei moldovene în bătălia de la Obertyn; a salvat de la moarte pe Barbovschi și Vlad pîrc. H., pe care Petru Rareș voia să-i ucidă, considerîndu-i vinovați de înfrîngerea de la Gwozdiec ³⁾. A avut apoi un rol de seamă în acțiunea trădătoare a mării

boierimi moldovene din 1538, după care a luat parte la uciderea lui Ștefan Lăcustă (1540) ⁴. A fost ucis de Petru Rareș la 11 mart. 1541 împreună cu Pătrașco com., ginerele său ⁵. Urmașii săi nu au mai ajuns dregători; în sec. XVII trăia Maricuța, fiica lui Ionașco Cocris, nepoata lui Nemțeanul, strănepoata lui Miha hat. ⁶.

¹) După părerea cronicarului Macarie, era „de neam arbănaș, om înșelător..., care îndemna și răzvrătea pe toți” (*Cronicile*, p. 98). ²) Cu titlul de „Castellanus Castri Swathviensis, supremus campiductor regni Moldaviae” este trecut al doilea între martorii lui Petru Rareș în tratatul încheiat cu regele Ferdinand I la 1535 apr. 4 (Hurmuzaki, II/1, p. 93). ³) I. Ursu, *Bătăliile de la Gwozdiec și Obertyn* (AARMSI, s. II, t. XXXV, 1912–1913, p. 434–435). ⁴) Ureche, p. 160. ⁵) *Cronicile*, p. 102 și Ureche, p. 162–163. Data exactă o dă o informație polonă din 1541 mart. 19 (N. Iorga, *Studii istorice*, p. 348). ⁶) *Ispisoace*, II/2, p. 194.

MLINOVSCI, v. Talpă Grigore (Mlinovschi).

MOGHILĂ, v. sec. XIV–XV.

MOGHILĂ, v. MOVILĂ.

MOȚOC ION (Moțocovici), fiul lui Ivanco M. m. slug. ¹; = Magda ²; cumnat (?) cu Cozma Ghenghea pîrc. Fără titlu (slugă domnească) 1539 mai 24, 1547 febr. 26; a fost partizanul lui Alexandru Lăpușneanu (Petre stol.), cu care a pîrbeșit în Polonia; a avut un rol de seamă în luptele pentru tron din 1552 ³; trimis cu 1 000 de ostași în Trans., la 1553, pentru a cere locuitorilor să se supună regelui Ioan Sigismund ⁴. *M. vor. 1558 mart. 15 — 1560 aug. 20*; a trecut de partea lui Ioan Despot, în timpul domniei căruia apare ca *mare sfetnic (primul în sfat) 1563 mai 14 — iun. 17* ⁵; aderă apoi la mișcarea condusă de Ștefan Tomșa contra lui Ioan Despot ⁶; după scurta domnie a lui Tomșa, pleacă cu acesta în Polonia, unde este ucis din ordinul regelui polon, împreună cu domnul său, la Liov (mai 1564) ⁷.

Copii: Onciu și Toader, care nu au ajuns dregători ⁸; ei erau veri cu Grigorcea Crăciun m. vor. și cu soția lui Cîrstea (Ghe-novici) m. vor. ⁹. Fiica lui Onciu M., Ileana = Ionașco Cujbă m. vor. în sec. XVII; fiii lui Toader au fost Gheorghe vor. de poartă și Ștefan ¹⁰, iar fiii lui Gheorghe — Coste și Ilie Moțoc — au ajuns mari dregători în sec. XVII.

¹) Doc. 1539 mai 24 (DIR, XVI/1, p. 391). Ivanco a fost m. slug. în 1518 (*ibid.*, p. 113). V. și *Surete*, IV, p. 52, unde se spune că Ion era fiul lui Gheorghe M. uricar și DIR, XVI/1, p. 546, unde Ion este considerat frate

cu Ivanco. După cum rezultă din pomelnicul m-rii Bistrița, Moțoc era rudă cu Gangur pirc. al lui Ștefan cel Mare și făcea parte din neamul lui Neagu pirc. C. din sec. XV (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 42 și 77). *Fam. Moțoc descinde deci din mari dregători din sec. XV.* ²⁾ Hurmuzaki, S. II/1, p. 240 (testamentul său din 1564 mai). ³⁾ El a fost căpitanul oștilor care a înfrînt pe partizanii lui Joldea la Șipote (*Cronicile*, p. 123). V. și „Studii”, 1965, nr. 3, p. 674, CI, I, 1925, p. 107—108 și *Căldători străini*, II, p. 175, unde se povestește lupta și unde Moțoc este considerat drept „cel mai viteaz dintre moldoveni”. ⁴⁾ Hurmuzaki, II/5, p. 122—123 (i se spune „capitaneus”). ⁵⁾ În această calitate a fost solul lui Despot vodă în Ț. Rom., ca să pețească în numele domnului pe sora lui Petru vodă (Hurmuzaki, II/1, p. 426 și XI, p. XII). ⁶⁾ P. P. Panaitescu, *Influența polonă*, p. 198—200. ⁷⁾ CI, 1925, p. 141, Hurmuzaki, S. II/1, p. 235—241 (aici este numit „supremus vatath Iaski” și „praefectus militiae terrae”), XI, p. 71 și Ureche, p. 189—190. ⁸⁾ Un anume Moțoc (al cărui nume nu ni-l dau documentele) a fost m. vor. ț. jos (1592 oct. 28 și 1594 mart. 14 — mai 4). Să fie unul din cei doi fii? ⁹⁾ DIR, XVI/4, p. 151 și doc. 1594 apr. 4 (Acad., CCCLVII/12). ¹⁰⁾ *Surete*, XV, p. 52 și doc. 1643 ian. 4 și 1649 febr. 22 (ASB, Sf. Ioan Gură de Aur, XVII/5 și ASI, CCCXL/23). Despre alți membri ai fam. Moțoc, fiii lui Iosif Moțoc, v. doc. din 1580 iun. 18 (DIR, XVI/3, p. 141). V. și Sever Zotta, *Urmașii vornicului Ioan Moțoc* (RI, 1928, p. 159—160).

MOVILĂ (Moghilă) ¹ ION, fiul lui Iațco Hudici ², fost membru al sfatului domnesc al lui Ștefan cel Mare; descendent din boierii Hudici din sec. XV; = Maria, fiica lui Petru Rareș; cumnat cu Alexandru Lăpușneanu. *M. vist. 1546 mart. 17 — apr. 21; vist. (fost) 1546 iul. 2; m. log. 1551 mart. 21;* prebeag în Polonia; susține pe Alexandru Lăpușneanu, ruda sa, la ocuparea tronului; *m. log. <1553> — 1563 iun. 17.* S-a călugărit apoi cu numele de Ioanichie.

Copii: Gheorghe, devenit mitropolit, Toader post., ctitorul m-rii Todireni—Burdujeni—Suceava ³, Ieremia și Simion, ajunși domni ai Mold., Scheauca = Balica hat. și Greaca = Ion Prăjescu ⁴. și Mariana = nobilul Isaia Herburt.

¹⁾ Despre numele său v. Gh. Ghibănescu, *Moghilă, Movilă* („Viitorul”, Iași, 15 aug. 1899, p. 2). ²⁾ Doc. 1583 aug. 1 (DIR, XVI/3, p. 222—223). Ca Movilă Hudici m. log. este citat primul între boierii care au prestat credință regelui Poloniei la <1553> („Studii”, 1965, nr. 3, p. 674). ³⁾ I. Minea, *Despre m-rea Todirenii* (CI, 1928, nr. 1, p. 309—313). ⁴⁾ DIR, XVI/3, p. 30, 193, 198 etc., Dan, *Sucevița*, p. 186, RIR, 1940, p. 211. Despre el și urmașii săi. v. A. Mesrobianu, *Rolul politic al Movileștilor pînă la domnia lui Ieremia vodă* (CI, 1925, nr. 1, p. 177—189).

MOVILĂ GAVRIL, frate (?) cu Ion M. m. log.; = Marica, fiica lui Dașco, nepoata lui Hărman ¹. *Pirc. H. 1545 sept. 17—1546 mart. 1, apr. 4—8, apr. 21—<1549> apr. 3; m. vor. (Gavril) 1550 mart. 12—1552 mai 14* ². Împreună cu Sturza hat., a sus-

ținut ca domn pe Joldea împotriva lui Alexandru Lăpușneanu, care i-a învins la Șipote (1552) ³.

¹) DIR, XVI/2, p. 46. ²) Despre el v. și scrisoarea unor boieri vrînceni din 1552, în care i se spune „Magnus Udwarbyro alias Dwornyk” (Hurmuzaki, II/1, p. 312). ³) *Cronicile*, p. 123 și CI, 1925, p. 182. Cum Ion Movilă a susținut candidatura lui Al. Lăpușneanu, iar Gavril vor. pe a lui Joldea, adversarul lui Lăpușneanu, este posibil ca cei doi să nu fie frați. După părerea lui N. Grigoraș, cei doi „erau reprezentanții a două familii” (*Boierii lui Alexandru Lăpușneanu*, CI, 1937—1940, p. 356).

MOVILĂ VĂSCAN, frate cu Ion M. m. log. ¹. *M. post.* 1553 sept. 21—1555 mai 9; sol în Polonia la 1553 ²; *pîrc. H.* (Moghilă) 1558 mart. 15—1560 aug. 2 ³; *m. pah. (el?)* 1569 mart. 11—1570 iul. 25. Fiul său, Dumitru aprod, m. vătag (1586), a avut o fiică Maria Cazaca = Trifan m. post. ⁴ a lui Ieremia Movilă.

¹) Doc. 1582 ian. 20 (DIR, XVI/3, p. 181) și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 237—238. ²) „Studii”, 1965, nr. 3, p. 670. ³) În același timp mai există un Vascan *pîrc. R.* (1553 sept. 21 — 1560 mai 19). După părerea lui Belsius, Despot ar fi numit la 1563 ian. 14 pe un frate al lui Movilă m. log. ca *pîrc. H.*, alături de Avram post. (*Călători străini*, II, p. 215). ⁴) Doc. 1627 apr. 20 (DRH, vol. XIX, p. 177 și 247). Dumitru a fugit în T. Rom., unde a vîndut fără știrea fam. Movilă un sat Verbia (doc. 1582—1583, DIR, XVI/3, p. 193).

MOVILĂ IEREMIA, fiul lui Ion M. m. log. și al Mariei, fiica lui Petru Rareș ¹; = Elisabeta, fiica lui Gheorghe Lozonschi *pîrc. H.* ². Fără titlu 1574; f. pah. 1582 ian. 20; a fugit în Polonia în vremea domniei lui Iancu Sasul, împreună cu cumnatul său Balica hat. ³; vor. 1582 nov. — 1583 ian. 6; *m. vor. ț. sus* 1583 aug. 1—1590 ian. 28 ⁴; *m. vor. ț. jos* 1591 mart. 16 — iun. 16. A plecat din țară o dată cu Petru Șchiopul în 1591 ⁵; la 1591 dec. 21 se afla la Uscie în Polonia ⁶; aci a fost primit ca nobil al coroanei polone la 1593 ⁷. Cu ajutorul regelui polon a ajuns apoi domn al Moldovei (1595—1600, 1600—1606).

¹) Doc. <1582 nov. — 1583 aug.> (DIR, XVI/3, p. 193). ²) DIR, XVII/4, p. 113. În *Doamna lui Ieremia vodă*, Buc., 1910 (extras din AARMSI, s. II, t. XXXII, 1910), N. Iorga considera că Elisabeta era fiica unui nobil din Trans., Csomortány, și că o fiică a lui Ieremia Movilă, Cîrstina = Gheorghe *pîrc. H.*, ginerele devenind socru și, invers, socrul ginere. Sever Zotta a arătat însă că *Doamna Elisabeta a lui Ieremia Movilă voievod a fost fiica lui Gheorghe pîrcălab de Hotin* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 178—180). V. și CI, 1925, nr. 1, p. 187—189. Joppecourt afirmă că Ieremia = cu o femeie, născută Botușan, al cărui frate a fost ucis de Ștefan Tomșa (*Tezaur*, II, p. 24). După cum a dovedit Sever Zotta în art. cit., fratele de

care vorbește Joppecourt este Pătrașco urednic de Botoșani, autorul relației făcând din funcția lui Pătrașco numele său de familie.³⁾ DIR, XVI/3, p. 182 (doc. 1582 ian. 20) și Ureche, p. 213.⁴⁾ Ca „marschalcus supremus provinciae Moldaviae” sol al lui Petru Șchiopul în Polonia (nov. 1588) (Hurmuzaki, III/1, p. 114—116). V. și scris. sa ca vor. din 1590 (*ibid.*, S. II/1, p. 320—321).⁵⁾ Ureche, p. 219, Costin, p. 44.⁶⁾ N. Iorga, *O scrisoare de boierie a lui Ieremia Movilă* (*St. doc.*, XI, p. 110), unde viitorul domn declară „am părăsit așa de mari drepturi și așa de îndestulătoare bogății ce aveam”.⁷⁾ Hurmuzaki, S. II/1, p. 325—326; v. și XI, p. 295, unde autorul vieții cancelarului Ioan Zamoyiski afirmă că Ieremia „primus inter Valachos erat”. La 1593 dec. 3 arhiducele Ferdinand îi acorda permisia să meargă la Bozen (Bolzano), unde se aflau partizanii lui Petru Șchiopul (Hurmuzaki, XI, p. 375), iar la 1595 se spunea că Ieremia „locuia de câțiva ani în Polonia cu soția și copiii (RA, 1970, nr. 2, p. 537).

MOVILĂ SIMION; fiul lui Ion M. m. log.¹⁾; frate cu Ieremia Movilă; = Margareta sau Marghita.

Fără titlu 1574; pribeag în Polonia în vremea domniei lui Iancu Sasul²⁾; aprod 1582—1583 aug. 1; *pîrc. O (în sfat) 1586 mai 22*; pah. 1589 ian. 20. A plecat cu fratele său în Polonia la abdicarea lui Petru Șchiopul (1591)³⁾, de unde a revenit tot cu fratele său pe care l-a ajutat să ia domnia; *hat. 1597 ian. 22—1600 apr. 8*. Sprijinit de poloni și de Ieremia Movilă, devine domn în Ț. Rom. (1601—1602) și, după moartea lui Ieremia, în Mold. (1606—1607).

¹⁾ DIR, XVI/3, p. 193. ²⁾ Ureche, p. 213. ³⁾ *Ibid.*, p. 219, Costin, p. 44. La 1593 oct. 2, ea „pocillator” la Liov, semnează o mărturie a boierilor pribeği despre vămile Moldovei (Veress, IV, p. 34).

MURGU COZMA¹⁾. *Fără titlu (în sfat) 1569 mart. 11—1570 iul. 25*; *pîrc. H. 1572 dec. 13—28*; *fără titlu (în sfat) 1574 mart. 12—mai 13*. A fost unul din trădătorii lui Ioan vodă Viteazul²⁾, pentru care a fost făcut de Petru Șchiopul *m. vor.* *Ț. jos 1575 mart. 5—1579 sept. 21*³⁾.

¹⁾ Descendent probabil din Oană sau Ion Murgu, amintit la 1487 oct. 7 și 1491 oct. 3, cînd Ștefan cel Mare îi dăruiește două sate pentru credincioasă slujbă (DIR, XV/2, p. 67 și 169).²⁾ Ureche, p. 202 și Dinu C. Giurescu, *Ioan vodă Viteazul*, ed. a II-a, p. 77—79. ³⁾ Menționez că în aceeași vreme mai există un alt Murgu (probabil rudă) *pîrc. R. (1576 iul. 16, 1578 apr. 18—1579 apr. 26, iun. 1—sept. 21)*.

NĂDĂBAICO ION, fiul lui Nădăbaico; = Salomia¹⁾. A fost unul din susținătorii lui Alexandru Lăpușeanu, care l-a făcut *m. vor.* *1553 sept. 21—1555 mai 12*. Cu numele de Ivan Nădăbaicovici (fiul lui Nădăbaico) „mare mareșal a toată țara de jos”, este citat printre boierii lui Alexandru Lăpușeanu la <1553>²⁾. Ca

„cel dintîi dintre dregători“, a fost trimis cu oaste de Alexandru Lăpușneanu contra lui Mircea Ciobanul „pentru purtările sale răutăcioase“³.

¹) La 1574 mart. 16, Salomia, soția lui Nădăbaico f. m. vor. (mort la aceeași dată) se judeca cu fosta soție a lui Anton vameșul pentru 100 de galbeni pe care Anton îi dăduse lui Nădăbaico „pentru ca să-l facă pe dînsul să fie mare vameș, după cum i-au și isprăvit de s-au și făcut“ (DIR, XVI/3, p. 32–33). ²) „Studii“, 1965, nr. 3, p. 674. ³) *Cronicile*, p. 124.

NĂDĂBAICO DRĂGHICI, fiul lui Nădăbaico m. vor.; = Stanca¹. *M. med.* <1553>²; *șirc. O. (în sfat)* 1583 apr. 12; *m. spăt.* 1585 mart. 30—1586 mai 22; 1588 aug. 20—1591 iun. 16; f. m. vor. (?) 1599 mart. 15—1602 aug. 20. Copii: Todasia = Constantin; Gaftonia (?) = Ionașco Bosioc; Ieremia aprod³ și Dumitrașco⁴; este posibil ca și Pătrașco (Șoldan) m. log. să fie fiul său⁵.

¹) „I. Neculce“, 1931, p. 3. ²) „Studii“, 1965, nr. 3, p. 674. ³) Un Ieremia a fost șirc. H. (1612 sept. 13—1613 mart. 30) și m. vor. ț. sus (1621 ian. 18—mart. 30) (în doc. nu i se precizează numele de familie). La 1698 febr. 25 se spune că Dabija vodă cumpărase un sat de la Ieremia Nădăbaico cel bătrîn și de la feciorul său, Cozmiță („Arh. gen.“, II, 1913, p. 63).

⁴) DIR, XVII/5, p. 101 și doc. 1636 ian. 28, 1637 ian. 12, 1641 sept. 22 (Acad., LXXXIV/66, ASB, Bisericiani, XV/18 și 30). ⁵) La 1602 aug. 20, Nădăbaico f. m. vor. (altul?) cu soția sa, Nastasia, dădeau un sat fiicei lor Gaftonia = Ionașco Bosioc (*Moldavia*, p. 281). Într-un doc. din 1602 iul. 12 se afirmă că fiii lui Drăghici Nădăbaico vor. erau Ionașco șirc., Pătrașco urednic de Botoșani și Vasile (DIR, XVII/1, p. 54–55).

NEAGOE = Măgdălina¹. *M. stol.* 1545 sept. 17—1548 mai 5; *șirc. N.* 1550 mart. 12—apr. 3; *m. com.* <1553>²; *șirc. H.* 1553 nov. 21—1560 nov.³.

A pierdut ocinele „în hiclenie“⁴ în vremea domniei a doua a lui Alexandru Lăpușneanu⁵. Copii: Ionașco Neagoe, Pătrașco, Tudora și Dumitru Neagoe = Marica; fiii lui Ionașco au fost Dumitru, Toader diac și Samfira⁶; fiica primului Dumitru, Salomia = Voruntar Prăjescu com., care a fost socrul lui Grigore Ureche m. vor.⁷.

¹) Doc. 1596 iul. 23 (DIR, XVI/4, p. 146). ²) „Studii“, 1965, nr. 3, p. 674.

³) Doc. cit. din 1596. ⁴) La această dată fusese trimis de Alexandru Lăpușneanu ca sol la Bistrița (Hurmuzaki, XV/1, p. 565). ⁵) Într-un doc. din 1589 iun. 21 se afirmă că și fiul său (?), Neagoe căm., a pierit în zilele lui Alexandru Lăpușneanu (DIR., XVI/3, p. 433). ⁶) DIR, XVI/4, p. 146, 202. ⁷) CI, 1928, nr. 1, p. 46–47.

NEGRILĂ, v. sec. XIV—XV.

NEGRILĂ (Negrilovici) **SIMION**¹, urmaș al lui Negrilă pîrc. din sec. XV. *Hat. 1548 apr. 12—mai 5*. Sprijinitor al lui Alexandru Lăpușneanu, care l-a făcut *hat. <1552>—1553 sept. 21*. Dintr-un doc. din <1553> rezultă că a fost trimis de domn la Suceava, unde a luat din averile doamnei lui Petru Rareș și apoi din averea domnească. Fiind înlocuit din dregătorie, a uneltit împotriva domnului, care l-a închis la Suceava, după ce și boierii s-au plîns împotriva fostului *hat.* și i-au cerut „să-i scape de el, căci nu pot sta alături de Negrilă”. Acesta a reușit însă să fugă în Polonia, unde domnul cerea să fie închis; a plecat apoi la Constantinopol, unde a susținut candidatura la tron a lui Constantin Rareș².

¹) Așa i se spune în omagiul prestat regelui polon în <1553>, cînd era pîrc. de Suceava „mai mare peste toată curtea noastră” („Studii”, 1965, nr. 3, p. 674). ²) *Ibid.*, p. 672—673 și AIIA — Iași, 1967, p. 229—232. Un Negrilă este pîrc. O. (în sfat) la 1575 mart. 5 — mai 2.

NESTOR, v. Ureche Nestor.

NICOARĂ, v. Grozav (Nicoară), Hîra Nicoară.

NICULA. *M. spăt. 1581 iul. 30 — aug. 21*¹; *hat. 1581 dec. 8—1582 mart. 8*; *pîrc. H. 1583 mart. 14 — mai 15*.

¹) În aceeași vreme mai există un Nicula *pîrc. N. 1580 mart. 20—1581 aug. 21* (cînd apare alături de Nicula m. spăt. în sfat), *pîrc. R. 1583 ian. 6—1584 mart. 20, apr. 8*. Tot în epoca aceasta trăiește și Nicolae Hrisoverghi stol., care rămîne cu acest titlu și la 1594.

ONOFREI, v. Barbovschi Onofrei.

OPREA = Irina, fiica lui Neagoe căm., descendentă din Neagoe pîrc.¹ *M. arm. 1589 iun. 21*; *m. post. 1592 mai 3*; fiind omul de încredere al lui Aron vodă Tiranul, a fost trimis de noul domn să „apuce” tronul pe care fusese numit de turci (sept. 1592); în calitate de is. de scaun, a încercat să prindă pe Nestor Ureche m. log.²; *m. log. 1593 mart. 12 — aug. 7*.

¹) DIR, XVI/3, p. 432. La 1583 mai 15 și 1587 ian. 17 un alt (?) Oprea post. (sau același?) = Anghelina, urmașa lui Stan posadnic și vara fiicei lui Hrană m. vor. (DIR, XVI/3, p. 218 și 336). Acest (?) Oprea a fost pîrc. H. (1594 mart. 28 — mai 4), m. com. (1597 mart. 3, sept. 19) și pîrc. O. (în sfat) 1598 febr. 20. ²) Hurmuzaki, IV/2, p. 165, Ureche, p. 223 și CI, 1928, nr. 2, p. 47.

ORĂȘ PETRE, fiul lui Vlad O., urmașul lui Coste Orăș din sec. XV; nepotul Gănesii (soția lui Ion Gănescu pîrc.); = Cerna¹. Fără titlu 1551 iun. 23; pîrc. 1584; *pîrc. Suceava <1584 sept. — 1585 aug. >* (timp în care port. în sfat este Balica)².

¹) DIR, XVI/2, p. 8 (doc. 1551 iun. 23). V. și pomelnicul fam. Orăș de la m-reă Bistrița (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 55). ²) V. și scrisoarea lui Orăș „Oberst Hauptman” din 1592 sept. 26 către bistrițeni (Hurmuzaki, XV/1, p. 713—714).

PALEOLOGU DUMITRACHE CHIRIȚĂ¹, grec; fiul lui Manuil Paleologu; = Maria, fiica lui Gheorghe (Lozonschi) pîrc. H.; cumnat cu Ieremia Movilă, căsătorit cu o soră a soției sale². *Pîrc. N. 1597 mart. 3—1598 mai 6; <1598> sept. 5—1600 apr. 8; a venit cu Simion Movilă în Ț. Rom., unde a fost m. post. 1601 ian. 26—1602 iun. 21³; m. post. (Mold.) 1606 oct. 31—1611 dec. 17.* La 1607 iun. 22 se spune despre el că slujise și umblase „unde a avut greutate țara noastră Moldova”, cheltuind 600 de galbeni „în nevoia țării, în țara tătarească”, pentru care a primit un sat⁴. Partizan al Movileștilor (fiind de „casa Ieremiei vodă”), a fost ucis în lupta de la Cornul lui Sas contra lui Ștefan Tomșa, care i-a confiscat averea⁵. Soția sa a pribegit în Polonia, de unde s-a întors după opt ani⁶. O soră a lui Chiriță = C. Ramandi, cu care a avut fiu pe Alex. Ramandi m. vor.

¹) Așa i se spune la 1610 dec. 18 (DIR, XVII/2, p. 335). V. și *Moldavia*, p. 256 passim. Alteori este numit Dumitrachi, Dumitru Chiriță sau, simplu, Chiriță. ²) DIR, XVII/2, p. 183, 241, IV, p. 468, *St. doc.*, V, p. 614 și doc. 1640 febr. 16 (Acad., XLIII/36). ³) Aici a scos din robia turcilor pe Neaga vorniceasa (V. Mitrea din Hotărani, Ț. Rom., sec. XVI). ⁴) ASB, ms. 628, f. 689—690. ⁵) Costin, p. 60 și DIR, XVII/4, p. 54. ⁶) *Ibid.*, p. 427, 472 și *St. doc.*, V, p. 82. La 1614 mart. 28 semnează Maria de Lozna Kuricina (Hurmuzaki, S. II/2, p. 384—385). După părerea lui Sever Zotta, ea ar fi ctitora bis. Sf. Gheorghe-Lozonschi din Iași („Arh. gen.”, II, 1913, p. 232).

PĂTRAȘCO, v. Caraghiuzel Pătrașco.

PETRE. *Pîrc. R. 1576 dec. 5, 1577 mart. 16—1578 febr. 22, 1579 mai 28, 1584 mart. 20, apr. 13—mai 30, 1589 apr. 24, mai 23—aug. 24, 1594 mart. 28.* Fiul său, Vasile Șoimul, era răstrănepot al lui Cozma Băloșescu din sec. XV¹.

¹) Doc. 1597 aug. 4 (DIR, XVI/4, p. 177).

PETRE (Petru), v. Albotă Petre, Cărbăţ Petre, Cîrcovici Petre, Orăş Petre, Vartic Petru.

PETRICĂ, văr cu Toader m. log. (?)¹. *M. pah. 1508 febr. 1—dec. 15²; pîrc. R. 1513 mart. 6—1523 ian. 8; port. Suceava 1523 mart. 15.* Înlocuit din dregătorie în legătură cu evenimentele din 1523; f. port. hotarnic 1528 mart. 28. Copii: Ion m. vist., Solomia³ şi Marica, ce era rudă cu fam. Moţoc⁴.

¹) Doc. 1562 mart. 10, din care rezultă că Petre f. pîrc. a mers în Trans. „cu ceata lui” împreună cu Petru Rareş (DIR, XVI/2, p. 158). ²) Un Petrică, al cărui titlu nu ni se indică, a fost membru al soliei lui Bogdan al III-lea pentru încheierea păcii cu polonii la 1510 (CI, 1925, p. 134). ³) DIR, XVI/2, p. 137. V. şi *Doc. Bogdan*, p. 244—245. ⁴) Doc. 1649 febr. 22 (ASI, CCCXLI/23).

PETRICĂ AL LUI HĂRMAN (Hărmanovici) v. sec. XIV—XV.

PLAXA = Ana, fiica lui Luca Arbure port.¹ *M. com. 1545 sept. 17—1551 mart. 21; pîrc. Iaşi (în sfat) 1 2 apr. 28, mai 14; m. com. 1553 sept. 21—1555 mai 12.*

¹) Doc. 1580 aug. 19 (DIR, XVI/3, p. 144).

POPESCU¹. *M. pah. 1530 apr. 23—1537 apr. 30*². Participant la bătălia de la Obertyn din 1531, a fugit de pe cîmpul de luptă, ceea ce a provocat derută în rîndurile armatei moldovene; a fost luat apoi prizonier de poloni³. L-a trădat pe Petru Rareş la 1538; *pîrc. H. 1540 mart. 7—nov. 30*. Fiul său a fost Văscan pîrc. R. (1553—1560)⁴.

¹) Este probabil urmaşul lui Ignat Popescu, membru al sfatului domnesc la 1454 aug. 25 (DIR, XIV—XV, p. 270—271). ²) Ca „supremus magister agazonum” (deci comis) este trecut printre martorii tratatului încheiat de Petru Rareş cu regele Ferdinand I la 1535 apr. 4 (Hurmuzaki, II/1, p. 94); în sfatul domnesc din acea vreme m. com. era Draxin. ³) I. Ursu, *Bătăliile de la Gwozdziec şi Obertyn* (AARMSI, s. II, t. XXXV, 1912—1913, p. 438—439). ⁴) DIR, XVI/1, p. 586; v. şi XVII/1, p. 64.

POPESCU, poate fiul precedentului. *M. com. 1577 febr. 6—1579 sept. 21; pîrc. O (în sfat) 1583 mart. 14, apr. 12; st. Tecuci 1586 febr. 19*. Urmaşul său (?) Ionaşco P. a fost pîrc. H. în sec. XVII.¹

¹) V. sec. XVII.

RĂZVAN ȘTEFAN, fiul unei roabe țigănci din Ț. Rom. (?)¹. Agă (sol în Trans.) 1592²; *hat.* 1594 *mart.* 28—1595 *apr.* 2³ apoi domn în Mold. (1595).

¹) Iorga N., *Originea lui Ștefan Răzvan...*, Buc., 1930. ²) Meteuș Șt., *Domni și boieri din țările române în orașul Cluj*, Cluj, 1937, p. 2. ³) V. și scrisoarea sa ca *hat.* din 1594 aug. 15 (Hurmuzaki, XII, p. 7). V. și *ibid.*, p. 41—42, unde Ioan di Marini Poli îl numește „hattman et capitaneo general”.

SAVA CAPOTĂ. *M. stol.* 1552 *apr.* 28—*mai* 14. Participă la complotul pus la cale de Negrilă *hat.* pentru întronarea lui Constantin Rareș, cu care merge la Poartă, fiind „un mare dușman” al lui Alexandru Lăpușneanu¹. *M. post.* 1560 *mart.* 13—*mai* 19. La 1565 se afla printre partizanii lui Ștefan Mîzgă împotriva lui Alexandru Lăpușneanu². *Pîrc. H. (același?)* 1569 *mart.* 11—*mai* 15, *mai* 24—1570 *iul.* 25³. Un urmaș al său, Iurie Căpotici, a fost socrul lui Andronic Cercezeul m. vor. din sec. XVII.

¹) „Studii”, 1965, nr. 3, p. 672 și AIIA — Iași, 1967, p. 230. ²) Hurmuzaki, S. II/1, p. 246—249 și Rsl, XV, 1967, p. 249—251. ³) Un Sava (probabil altul) a fost pîrc. R. (1576 iul. 16 și 1578 iul. 4) și m. stol. (1588 ian. 28 — 1591 iun. 16).

SĂCUIANU DRAGOTĂ, fiul lui Iachim S., urmaș al lui Dragoș Viteazul din sec. XV¹; = o fiică a lui Ion Tăutu m. log.². Pah. 1507 febr. 28—*mart.* 4³; *m. pah.* 1513 *mart.* 5—1523 *mart.* 15. Ștefăniță vodă i-a confiscat averea pentru hiclenie (1523)⁴, dar Petru Rareș i-a restituit-o și l-a iertat⁵. Copii: Nichita și Marica, ai căror urmași nu au ajuns dregători; copiii lui Nichita au fost Gherman și Zamfira⁶, iar Pietra Vrîncean, urmașul Maricăi, a avut doi fii: Tăutu aprod și Toader⁷.

¹) DIR, XVI/1, p. 57; M. Costăchescu se întreabă dacă Iachim nu a fost fratele lui Ștefan cel Mare (*Doc. Ștefăniță*, p. 133—134). ²) DIR, XVI/1, p. 295, Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 28—31 și CI, 1928, nr. 2, p. 206. V. și N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii noastre*, II, Bălineștii, p. 31, unde se reproduce o inscripție de pe piatra de mormint a Mariei, pusă de Dragotă al lui Tăutu sau Tăutulovici, fiul ei, la 1499. ³) La 1519 se afirmă că slujise și lui Ștefan cel Mare (DIR, XVI/1, p. 148). ⁴) În doc. din 1528 *apr.* 8, Petru Rareș arată că Săcuianu ceașnic a ridicat pe un „lotru” domn împotriva lui Ștefăniță (DIR, XVI/1, p. 295). ⁵) Doc. 1529 *apr.* 23 („Studii”, 1968, nr. 2, p. 223 și urm.). ⁶) DIR, XVI/4, p. 147. ⁷) DIR, XVII/2, p. 104. V. și „I. Neculce”, 1925, p. 201—202 și *Doc. Bogdan*, p. 92—93 și 95—96.

SECHIL¹. *Pîrc. N. 1563 iun. 17.* Jefuit de mercenarii unguri „în războiul lui Ion Dispot voevod”². Copii: Ionașco și Simion³. Un nepot (?) al său Sechil com. = Paraschiva, fiica lui Toader Boul vist. II.

¹) Numele său înseamnă Secuiul. ²) DIR, XVI/3, p. 297. ³) *Ibid.*

SIMION, v. Movilă Simion, Stroici Simion.

SLĂVILĂ. A fost unul din trădătorii lui Ioan vodă Viteazul la 1574¹, motiv pentru care Petru Șchiopul l-a făcut *hat. 1575 mart. 5—1578 febr. 22; m. vor. ț. sus 1579 aug. 19—sept. 21.*

¹) Ureche, p. 202 și Dinu C. Giurescu, *Ioan vodă Viteazul*, ed. a II-a, p. 77—79.

SOLOMON ION = Marica, nepoata de fiică a lui Luca Arbure port.¹. *M. vist. 1580 mart. 20—1582 mart. 8.* Log. (fost) 1584 mai 1. A rămas dator lui Petru Șchiopul cu 70 000 aspri „de la darea din ținutul Sucevii” pe care a strîns-o². Copii: Irina + 1582, □ m-rea Slatina³; Tofana = Dumitrașco căp.⁴ și cu Șeptilici *hat. și Samfira*⁵.

¹) Doc. 1584 mai 1 (*Documente*, XVI/3, p. 251). ²) Doc. 1605 iun. 1 (DIR, XVII/1, p. 246). ³) *Inscripții*, I, p. 49 și *Inscripții Buc.*, p. 516. ⁴) Doc, cit. din 1605. ⁵) DIR, XVII/5, p. 317.

SPANCIOC DRĂGHICI¹ = Marica, fiica lui Mateiaș m. log. (?). *Pîrc. Iași (în sfat) 1552 apr. 29—mai 5; m. ușar <1553>*²; *pîrc. R. 1558 mart. 15—1559 apr. 14; m. spăt. 1561—1562; m. vor. 1563 mai 14—iun. 17.* A trecut de partea lui Ștefan Tomșa împotriva lui Despot vodă; a plecat cu noul domn în Polonia, fiind ucis din porunca regelui la Liov (mai 1564)³.

¹) În testamentul făcut la 5 mai 1564 în temnița din Liov i se spune Petre (Hurmuzaki, S. II/1, p. 240). ²) Ca Drăghici al lui Spancioș sau Spancio-covici m. ușar este citat martor în omagiul prestat regelui Poloniei la <1553> („Studii”, 1965, nr. 3, p. 674). ³) Ureche, p. 189 și Hurmuzaki, S. II/1, p. 235—241. V. și Hurmuzaki, II/1, p. 425. La 1579 sept. 2 sînt amintiți copiii lui Toma Spancioș (fratele său?): Ionașco, Nicoară, Andronic și Costanda (DIR, XVI/3, p. 122).

STÎRCEA ION, fiul Nastei, urmașa boierului Tăbuci, membru al sfatului domnesc în prima jumătate a sec. XV; = fiica lui Isaico, rudă cu Grincovici *pîrc. H.*¹; frate cu Mihai S. *pîrc. de Cetatea de Baltă*². *M. stol. 1515 dec. 18—1523 mart. 25; pîrc.*

H. 1528 apr. 8 (în sfat este însă Mihu). Copii: Sorca, Anghelina = Ion Stroiici m. vist., Dobrul și Mateiaș pîrc.³

¹) *Doc. Ștefăniță*, p. 192—193, 204—206. ²) *Doc. 1528 apr. 8* (DIR, XVI/1, p. 292). Copiii lui Mihu au fost Drăghici vist., Tăbuci pah., Magda, Anghelina și Marica (DIR, XVI/1, p. 548 și II, p. 133) și *Doc. Ștefăniță*, p. 427. ³) V. pomelnicul fam. în CI, 1932—1933, nr. 1, p. 56.

STÎRCEA MATEIAȘ, fiul lui Ion S. pîrc.¹. Diac 1547 apr. 1; partizan al lui Alexandru Lăpușneanu; *m. spăt. 1552 mart. 28—mai 14; pîrc. H. <1563>—1563 iun. 17*.

¹) *Doc. 1547 apr. 1* (DIR, XVI/1, p. 548).

STROIICI ION¹ = Anghelina, strănepoata boierului Tăbuci, membru al sfatului în sec. XV, fiica lui Ion Stîrcea pîrc.². Log. 1555 mart. 3; vist. 1560 apr. 3—1562; solul lui Despot vodă la împăratul Ferdinand I (iun. 1562)³; *m. vist. 1579 apr. 2—sept. 21*. Copii: Lupu și Simion, ajunși și ei mari dregători, Mărinca = Gavrilaş log. II⁴, Gavrilaş (devenit Grigore proegumen) și Olența⁵.

¹) Urmașul probabil al lui pan Stroiici, amintit la 1425 mai 12 (DIR, XIV—XV, p. 52). ²) DIR, XVI/2, p. 136 și *Doc. Ștefăniță*, p. 427. ³) Veress, I, p. 220—221 și Hurmuzaki, II/1, p. 403. V. și *ibid.*, p. 437, unde se spune că a fost reținut la Cracovia de cancelarul Poloniei. ⁴) *Doc. 1587 mart. 5*, cînd Stroiici murise (DIR, XVI/3, p. 338). V. și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 229, BCI, X, 1931, p. 18 și „I. Neculce”, 1922, p. 298. ⁵) BCI, X, 1931, p. 18 și 20.

STROIICI LUCA (Lupu), fiul lui Ion S. m. vist.¹; = Păscălina, fiica lui Gheorghe m. log.²; frate cu Simion S. m. vist. Vist. 1579 aug. 19; *m. log. 1580 mart. 20—1591 iul. 30*; a plecat cu Petru Șchiopul din țară (1591)³, rămînînd în Polonia, unde, la 1593, era primit ca nobil al coroanei polone⁴; revine în țară cu Ieremia Movilă care-l face *m. log. 1595 oct.—1610 ian. 16*. Sol al lui Ieremia Movilă în Polonia (1599)⁵. + 1610 sept. 30⁶, după ce fusese bolnav din 1609 dec. 13⁷. A fost un boier foarte învățat, fiind unicul m. log. care a ocupat atîta vreme (26 de ani) această dregătorie în sec. XVI—XVII și singurul care a semnat actele cu litere latine (Stroicz)⁸. A fost un prieten credincios al polonilor⁹. Împreună cu mitropolitul Anastasie Crimca, a fost ctitorul m-rii Dragomirna.

Copii: Vasile, ucis de Ștefan Tomșa ca partizan al lui Constantin Movilă (1612)¹⁰; Ionașco¹¹, a cărei fiică, Maria, a crescut

în casa lui Miron Barnovschi, ruda sa¹² și o (altă?) fiică = Baba Celebi post., fiul lui Curt Celebi¹³. Maria = Mihalcea Taban vor. de poartă¹⁴.

¹⁾ BCI, X, 1931, p. 18 și 20. ²⁾ DIR, XVI/3, p. 346–347, XVII/1, p. 257, III, p. 18, V, p. 48. Păscălina a fost □ m-rea Probota (doc. 1628 iul. 14, ASB, Probota, XIV/3). V. și *St. doc.*, V, p. 616. ³⁾ Ureche, p. 219 El mai fusese în Polonia ca sol al lui Petru Șchiopul „in causa Podkowae” (RI, 1921, p. 211). După cum rezultă dintr-un doc. din 1617 mai 30, Stroici rămăsese dator lui Bernat post. cu 1 200 de galbeni, încă din vremea domniei lui Iancu Sasul, bani cu care „și-a măritat și și-a înzestrat surorile lui” (DIR, XVII/4, p. 172). ⁴⁾ Hurmuzaki, S. II/1, p. 325–326 și XI, p. 295. La 1593 dec. 3, arhiduele Ferdinand al Austriei îi acorda permisiunea să meargă la Bozen (Bolzano), unde se găsea Petru Șchiopul cu partizanii săi (*ibid.*, p. 375). ⁵⁾ P. P. Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul*, p. 69. ⁶⁾ DIR, XVII/2, p. 325. ⁷⁾ *Ibid.*, p. 270. ⁸⁾ Despre aceasta v. B. P. Hasdeu, *Luca Stroici, părintele filologiei latino-române. (Studii critice asupra istoriei române)*, Buc., 1864, 54 p. ⁹⁾ V. numeroasele sale scrisori adresate îndeosebi cancelarului Zamoyski în Hurmuzaki, S. II/1, p. 368–369, 415–417, 432–435 passim și S. II/2, p. 41–42, 179, 242–243, 267–268 etc. ¹⁰⁾ Costin, p. 60. După părerea cronicarului, Vasile a murit eroic; prins în lupta de la Cornul lui Sas, a fost iertat de Ștefan Tomșa deoarece „era om tânăr Stroici și din casă mai vechi și cinsteș decît toate casele din țară”. Neștiind că a fost iertat, „s-au apucat de sabia unui dărbăban să moară cu răscumpărare, că era om din hirea lui inimos”. Auzind acestea, Ștefan Tomșa a spus: „Ai, cînele, av vrut să moară cu soții” și a poruncit să-l ucidă. ¹¹⁾ DIR, XVII/3, p. 18, 123, IV, p. 3, 173 etc. și doc. 1640 mai 27 (Acad., DCCXXXV/78–79). ¹²⁾ Doc. 1641 apr. 22 (ASB, ms. 629, f. 312) și testamentul lui Miron Barnovschi (M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 210). ¹³⁾ Doc. 1628 nov. 5 (Muzeul raional Suceava, nr. 2111 și *Doc. bucovinene*, I, p. 200–202). Nu știu dacă aceeași fiică (sau alta) = Ionașco Ghenghea m. log. („Arhiva”, III, 1892, p. 338–339). ¹⁴⁾ Doc. 1650 apr. 27 (ASI, condica K, nr. 374, f. 72). În *Uricarul*, XXIII, p. 149, se spune că a fost = și cu Draco post. S-a păstrat un pahar dăruit de Stroici log. „fiului său” Busnea ceașnic la 1591 (Corina Nicolescu, *Un pahar moldovenesc din secolul al XVI-lea*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, Buc., 1965, p. 645–650). Este posibil ca, în acest caz, „fiu” să fie utilizat pentru a desemna o persoană apropiată.

STROICI SIMION, frate cu Lupu S. m. log.¹; = Eftimia Barnovschi, rudă cu fam. Movilă². Căminar 1579–1582; vist. 1587 sept. 7–1593 <apr.>³; m. vist. 1596 iul. 16–1607 iul. 17⁴. A plecat cu fam. Movilă în Polonia la 1611⁵, de unde a revenit mai târziu; f. vist. 1622 iun. 10. + ante 1623 mart. 7, doc. în care se spune că „n-au avut copii din trupul lui”⁶. O nepoată a sa, Safta = Lupu Prăjescu m. com., cu care l-a îngrijit pe Simion „la bătrînețea și neputința sa”⁷.

¹⁾ BCI, X, 1931, p. 18 și 20. ²⁾ „Arh. gen”, II, 1913, p. 229 și *Inscripții*, I, p. 58, unde se arată că a fost □ la m-rea Probota. ³⁾ La această dată dă o mărturie cu alți boieri, „toți fiind diregători și slugile lui Aron vodă”

(Hurmuzaki, XI, p. 318). ⁴) Menționez că unul din cei doi frați Stroici a participat la luptele contra lui Mihai Viteazul din vara anului 1600 (I. Corfuz, *Mihai Viteazul și polonii*, Buc., 1937, p. 284—286). ⁵) La 1613 și 1615 era în Polonia (Hurmuzaki, S. II/2, p. 381 și DIR, XVII/3, p. 193). ⁶) M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, II, p. 538 și DIR, XVII/5, p. 195. ⁷) *Ibid.* și p. 142. Safta era fiica lui Ionașco Ghenghea m. log. (DRH, A, XIX, p. 198). S. Zotta crede însă că Simion S. a avut un fiu, Ionașco, + Kamienec („Arh. gen.”, II, 1913, p. 229).

STURZA ION (Sturzevici), fiul lui Sturza¹; = Neacșa, fiica lui Huhulea post.²; cumnat cu D. Huhulea m. spăt. *M. post.* 1540 mart. 7—nov. 30³; *șirc. H.* 1545 sept. 17—1548 mai 5; *hat.* 1550 mart. 12—1552 mai 14. În această calitate a fost în Polonia pentru a duce tratative de pace (1552)⁴. Împreună cu Gavril vor., a ridicat ca domn pe Joldea contra lui Alexandru Lăpușeanu, care i-a învins la Șipote (1552) și i-a îndepărtat din dregătorii⁵. Fiul (?) său, Dumitru, era pisar la 1552⁶. Urmașii săi au alcătuit fam. Sturza din sec. XVII.

¹) Un Sturza, fiul lui Filip, nepotul lui Baliță, rudă cu Dobroin voinicul, e amintit la 1495 ian. 17 (DIR, XV/2, p. 226). El face parte dintre oamenii de condiție modestă ridicați de Ștefan cel Mare. După o genealogie fantezistă din 1842, fam. Sturza ar fi fost aceeași cu fam. Turzo din Trans., „tulpina” fam. fiind Vlad Turzo voievodul Ț. Rom. (*Genealogia familiei Sturza sau Turzo cu arborele spiței și cu stema ei*, Iași, 1842 și D. A. Stourdza, *Règne de M. Stourdza*, p. 178 și 180). ²) DIR, XVI/3, p. 169—170 și MM, 1968, p. 563. ³) Spusele lui I. Neculce că fam. Sturza ar fi fost ridicată de Alexandru Lăpușeanu dintre curtenii de țară (p. 15) nu se potrivesc cu doc. vremii, în care Sturza apare în dregătorii încă înainte de domnia acestuia. ⁴) CI, 1934—1936, nr. 2, p. 203 și *Călătorii străini*, II, p. 100. ⁵) *Cronicle*, p. 123. Un Sturza Urechevici apare ca martor fără titlu în omagiul prestat regelui polon la <1553> („Studii”, 1965, nr. 3, p. 674). ⁶) DIR, XVI/2, p. 11, 13, 14 passim.

ȘANDRU, v. sec. XIV—XV.

ȘANDRU¹. *șirc. R.* 1545 sept. 17—1546 iun. 10; *fără titlu (în sfat)* 1547 apr. 8—1548 mai 5². Copii: Varvara, Gavril, Lazăr, Avrămia și Ifrim³.

¹) Este alt boier decît Șandru com. și șirc. al lui Ștefan cel Mare, cu care tinde să-l confunde M. Costăchescu (CI, 1929—1931, p. 48). ²) Un Ion Șendrescotovici (fiul lui Șandru) este amintit ca spăt. în omagiul prestat regelui Poloniei la <1553> („Studii”, 1965, nr. 3, p. 674), iar un Șendrescu (fiul său?) a fost m. spăt. (1553 sept. 21 — 1555 mai 12). ³) DIR, XVII/4, p. 156.

ȘARPE COZMA, fiul lui Gănescu (Șarpe), descendent din boierii Stravici din sec. XV; = Draga (Drăghina), fiica lui Hărman

pîrc.¹; frate cu Ion Gănescu pîrc.². Post. 1491 apr. 25; *m. post. 1501 apr. 25—1523 mart. 15*³, sol al lui Bogdan al III-lea în Polonia (1512)⁴. În mart. 1523 a pribegit în Polonia, de frica lui Ștefăniță vodă, cerînd ajutorul regelui polon pentru înlocuirea domnului⁵. Ctitorul bis. din Văleni—Roman (1512).

Copii: Nicoară — fugit cu tatăl său în Polonia⁶ —, Maria = Glăvan m. vist.⁷, Anghelina, Nastasia și Sofica⁸. Fiica Mariei, Todosia = Dan hat. O nepoată a lui Șarpe, Nastasia = Muste uricar, a fost mama lui Toader Boul vist.⁹ și bunica soției lui Gheorghe Ștefan voievod.

¹) DIR, XVI/1, p. 103 și 110 și *Doc. Bogdan*, p. 29—32, 38—43. În pomelnicul m-rii Bistrița — unde este trecut cu familia — i se spune Cozma Șarpe Gănescu (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 54).²) DIR, XVI/1, p. 110 (doc. 1517 oct. 8). Fiul (?) lui Ion, Costea pîrc., a fost ucis de Ștefăniță (*Cronicile*, p. 183), iar un nepot de frate al lui Cozma post., Vascan, era pribeg în Lituania la 1545 („*Arh. ist.*”, I/1, p. 39); v. și „*I. Neculce*”, 1930, p. 46—47.³) Un alt Cozma a fost pîrc. N. (1510—1515). V. și Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, indice. ⁴) *Doc. Bogdan*, p. 500—501. ⁵) Hurmuzaki, II/3, p. 440—442. V. și I. Minea, *Complotul boeresc în contra lui Ștefăniță vodă* (CI, 1928, nr. 2, p. 202—203 și 214). ⁶) Hurmuzaki, II/3, p. 600. ⁷) DIR, XVI/2, p. 73. ⁸) „*I. Neculce*”, 1930, p. 45—47 și CI, 1928, nr. 2, p. 202—203. Despre urmașii săi în sec. XVII v. DIR, XVII/2, p. 214. ⁹) *Doc. 1597 iun. 25* (DIR, XVI/4, p. 172).

ȘEPTILICI ANDREICA, frate cu Cozma Ghenghea pîrc.¹. *Pîrc. H.*² 1540 mart. 7—1541 mart. 2. Decapitat din porunca lui Petru Rareș, în ian. 1543, la Hirlău³. Copii: Anghelina, Nastasca, Tudosca⁴. Urmașii săi au fost dregători în sec. XVII.

¹) *Doc. 1548 mai 5* (DIR, XVI/1, p. 582). ²) Dintr-o relație polonă din 1541 mart. 19 rezultă că fusese iertat pentru trădarea din 1538 de Petru Rareș, care îl înlocuise însă din dregătoria de pîrc. (Iorga N., *Studii istorice*, p. 348). ³) *Cronicile*, p. 118. ⁴) *Doc. cit. din 1548*. Un Șeptilici arm. e amintit la 1586 sept. 3 (DIR, XVI/3, p. 333); la 1592 ian. 19 Marica Șeptilici declară că fiica sa Anghelina = Dumitru Corlătescu (*ibid.*, IV, p. 44), iar în pomelnicul m-rii Bistrița figurează Negra Șeptilici log. cu fam. sa (CI, 1932—1933, nr. 1, p. 57).

ȘTEFAN, fiul lui Gavril m. log. Diac 1568 nov. 5—1578 iul. 12 (scrie doc. în timp ce tatăl său era m. log.); *m. log. 1594 iul. 29*¹, 1595 mai 18 (al lui Ștefan Răzvan), 1600 iun. 23—iul. 27 (al lui Mihai Viteazul). Nu mai este amintit în vremea domniei lui Ieremia Movilă. Fiul său, Dumitrașco Ștefan², a fost m. log.

Cu el a început fam. Ștefan (Ceaurul) care a jucat un rol de seamă în sec. XVII, când a dat Moldovei și un domn, pe Gheorghe Ștefan.

¹⁾ La această dată scrie cancelarul polon I. Zamoyski (Hurmuzaki, S. II/1, p. 334—340). ²⁾ DIR, XVII/3, p. 22.

ȘTEFAN, v. Răzvan Ștefan.

ȘTEFUL, v. sec. XIV—XV.

TALABĂ. *Pîrc. H. 1515 apr. 20—1523 mart. 25*. Împreună cu Grincovici pîrc. a „tocmit” hotarul cu Polonia la 1519¹. A rămas credincios lui Ștefăniță la 1523, fiind păstrat *în sfat (fără titlu)* 1524 apr. 10—1529 apr. 29.

¹⁾ Doc. Ștefăniță, p. 521.

TALPĂ GRIGORE (Mlinovschi)¹, fiul lui Gavril Talpă log.²; = Brînda, fiica popii Ion Bantăș din Brăești, care era nepotul boierului Boris al lui Brae sau Braevici din sec. XV³. *M. stol. 1597 mai 29—1608 iul. 15, 1609 sept. 28—dec. 13*. A avut mai mulți frați și surori: Ionașco m. pah. la începutul sec. XVII⁴, Vasile, Ustina și Todosia; Vasile a avut trei fii: Lupu cupar = Erina, nepoata lui Orăș hat.⁵, Gavril și Dumitrașco⁶.

¹⁾ I se spune Mlinovschi la 1602 nov. 15 și Talpă la 1603 dec. 15 (DIR, XVII/1, p. 62 și 121). Se numea Mlinovschi de la satul Mlinăuți. ²⁾ Doc. 1613 mart. 30 (DIR, XVII/2, p. 127). ³⁾ Doc. 1605 febr. 28 (DIR, XVII/1, p. 198). ⁴⁾ Doc. cit. din 1613. ⁵⁾ DRH, A, vol. XIX, p. 301 și 432. ⁶⁾ DIR, XVII/2, p. 127, *Ispisoace*, I/2, p. 192 și doc. 1628 mart. 6 (Spiridonia —Iași, XXX/91).

TĂUTU ION, v. sec. XIV—XV.

TOADER (BUBUIOG)¹ = Nastasia, fiica lui Ion Tăutu m. log.². Pisar 1495 febr. 5; log. II 1502 febr. 17—1505 febr.³ (uneori scrie și hrisoave când socrul său era m. log.); *pîrc. R. 1516 dec. 10—1523 mart. 25; m. log. 1525 febr. 12—1537 apr. 30*⁴. A fost solul lui Petru Rareș în Trans. (1527)⁵ și Polonia (1532)⁶. □ 1539 ian. 1 la m-rea Humor⁷, unde a fost ctitor și unde se păstrează chipul său și al soției. Fiica sa, Odochia = D. Huhulea m. spăt.⁸.

¹⁾ Un Toader Băloș e amintit la 1537 apr. 30 (DIR, XVI/1, p. 390). Nu știu ce legătură este între el și Băloș pah. din prima jumătate a sec. XV, al cărui fiu s-a numit Cozma Băloșescu (v. mai sus sec. XIV—XV). Într-un hrisov din 1487 mart. 6 este pomenit Toader, fiul lui Băloș (DIR, XV/2, p. 63).

Să fie el acesta? Despre el v. și G. Coriolan, *Logofeții mari Toader Bubuiug și Toader Băloș și alți boieri ai lui Petru Rareș în înfruntarea lui domnie* („Neamul rom. lit.”. II. 1910. nr. 4, p. 52—55. nr. 6, p. 86—88, nr. 7, p. 109—111. nr. 8, p. 121—125). ²⁾ MM. 1968. p. 563. ³⁾ La această dată i se întărește satul Băloșești, în timp ce un alt Toader era pirc. H. (1493—1508) (DIR. XVI/1, p. 43). În calitate de log., a fost membru al soliei trimise de Bogdan al III-lea în Polonia pentru încheierea păcii la 1510 (CI. 1925. p. 134). ⁴⁾ În aceeași vreme există în sfat un alt Toader ca pirc. H. (v. următorul) cu care este confundat de unii cercetători. La 1535 apr. 4 este trecut primul, cu titlul de „supremus Consiliarius et Cancellarius Regni Moldaviae”. între martorii tratatului încheiat de Petru Rareș cu regele Ferdinand I (Hurmuzaki, II/1, p. 93). ⁵⁾ Veress, *Acta et epistolae*, p. 150—151. ⁶⁾ Rsl. X, 1964. p. 324. V. și *Moldavia*, p. 34. În Polonia mai fusese și la 1531, când a căzut prizonier în lupta de la Obertyn (I. Ursu, *Bătăliile de la Gwoździec și Obertyn*, în AARMSI. s. II. t. XXXV, 1912—1913, p. 439). ⁷⁾ BCMI, 1928. p. 331—332. Teofilact Băloș monah continuă să fie amintit la 1552 mart. 28 și 1562 mart. 10 (DIR, XV/2, p. 10 și 158). În primul doc. i se spune Toader Băloș fost log. „pe care acum îl numesc Tiofilat”; cel de al doilea este scris chiar de fostul log., care își spune monahul Teofilact fost Băloș log.; din acest doc. rezultă că era văr cu Petre pirc. Despre numeroșii săi urmași v. doc. din 1594 dec. 8 (DIR, XVI/4, p. 116). al cărui text slav a fost publicat de I. Minea în CI. 1928. nr. 2. p. 148—149. ⁸⁾ MM. 1968. p. 563.

TOADER, fratele după mamă al lui Petru Rareș¹. *Pirc. H. <1530> apr. 23—1538*, când a fugit în Polonia împreună cu soția și doi copii, de unde, în oct., era cerut de sultan². Fiica sa s-a numit Grozava³.

¹⁾ La 1528 Petru Rareș miluiește pe „credincioasa noastră slugă și fratele domniei mele pan Toader” cu două sate; la această dată nu avea încă dregătorie (DIR, XVI/1, p. 257). Vezi și Hurmuzaki, S. II/1. p. 112. După părerea lui M. Costăchescu, Toader pirc. este frate după mamă cu Petru Rareș (*Doc. Bogdan*, p. 15). Despre el v. și I. Minea, *Despre Teodor, fratele lui Petru vodă Rareș* (CI. VIII—IX, 1932—1933. nr. 3, p. 349—351). ²⁾ Hurmuzaki, S. II/1. p. 110—112. În „Arh. ist.”. I/1, 1865. p. 35 se spune că Toader pirc. H., care fusese refugiat în Lituania de unde a fost extrădat și ucis, era fratele lui Avram Banilovschii diac. V. și „I. Neculce”, 1928. p. 305—306. ³⁾ Doc. 1554 mai 5 (DIR, XVI/2, p. 63).

TOADER, fiul lui Stanciu Stărotescu, care era nepotul de fiu al lui Mihael al lui Staroste sau Stăroști și strănepotul boierului Giurgiu din Frătăuți¹. Căm. de vistierie 1519 ian. 9—1523 ian. 8; *m. vist. 1525 febr. 12—1527 apr. 16*. Copii: Ion Prăjescu = Greaca, fiica lui Ion Movilă m. log., ai cărui urmași au alcătuit fam. Prăjescu; Toader, Maria, Todosia Samoileasca, Todosia Tăbucioaia și Anușca².

¹⁾ Doc. 1606 apr. 13 (DIR, XVII/1, p. 25) și RIR. X, 1940, p. 179—182. La 1581 febr. 21 se spune că Toader vist. a fost fiul lui Șandru pirc. și ne-

potul lui Oană vor. (DIR, XVI/3, p. 153). ³⁾ Doc. 1558 apr. 7, cînd urmașilor săi li se întărește satul Prăjești (DIR, XVI/2, p. 108; v. și *ibid.*, III, 127).

TOADER, v. Bolea Toader, Veveriță Toader.

TOMA, v. Barnovschi Toma, Berheci Toma, Cățelean Toma.

TROTUȘAN GAVRIL, fiul (?) lui Anginco vameș¹⁾; = Sofica, fiica lui Luca Arbure port.²⁾ Spăt. 1500—1503, cînd a fost trimis de Ștefan cel Mare la Brașov³⁾; vist. 1506 febr. 14—1507 mart. 4; m. vist. 1508 dec. 15—1515 dec. 21⁴⁾; m. log. 1516 dec. 10—1523 mart. 25. Îndepărtat din dregătorie și închis de Ștefăniță ca turburător de pace (probabil părtaș la complotul din 1523)⁵⁾; fără titlu (al doilea în sfat) 1530 aug. 22—1537 apr. 30. A fost unul din trădătorii lui Petru Rareș la 1538; m. log. 1539 mai 24—1541 mart. Conducătorul boierilor care au ucis pe Ștefan Lăcustă⁶⁾ și care au ales domn pe Alexandru Cornea, lingă care a rămas. A fost ucis de Petru Rareș la 1541 mart. 11⁷⁾; □ m-rea Părhauți, ctitoria sa. Fiica sa s-a numit Nastasca⁸⁾.

¹⁾ Doc. Bogdan, p. 142—144 și 149—154. ²⁾ *Ibid.* ³⁾ I. Bogdan, Doc. Ștefan II, p. 468. ⁴⁾ V. scrisoarea sa ca thesaurarius din 1510 (Doc. Bogdan, p. 495—496). ⁵⁾ Doc. Bistrița, I, p. XIII și Hurmuzaki, XV/1, p. 274—275. ⁶⁾ Ureche, p. 160. ⁷⁾ Iorga, *Studii istorice*, p. 348, *Cronicile*, p. 102 și Ureche, p. 162—163. ⁸⁾ Doc. 1555 mart. 31 (DIR, XVI/2, p. 72). Despre urmașii săi, dintre care unii au alcătuit fam. Murguleț, v. doc. din 1599 mart. 28 (DIR, XVI/4, p. 254). La 1636 apr. 13 urmașii săi erau frații Eremia, Andrei, Ștefan și Ipatie, care îl considerau străbun (Copie Inst. de istorie și St. doc., V, p. 551).

TURCEA. *Pîrc. H.* 1569 mart. 11—1570 iun. 27. În timpul domniei lui Ioan vodă Viteazul a fost în Ț. Rom.¹⁾ Fiul său s-a numit Toader, poreclit Murguleț, strămoșul acestei fam.; el a fost = cu fiica lui Grigore Udrea vâtaful și a urmat în pribegie fam. Movilă în Polonia²⁾.

¹⁾ „Arh. gen.”, II, 1913, p. 234. ²⁾ *Ibid.*, p. 235—236.

ȚIGARA, v. Zotu Țigara.

URECHE NESTOR, fiul lui Maxim U. și al Dumitrei, nepotul lui Danciu Ureche¹⁾; = Mitrofana, fiica lui Ioan și a Mariei²⁾. Grămătic (Ț. Rom.) 1570 nov. 1; pleacă apoi în Mold., la Petru Șchiopul. Cluc. 1587 mai, cînd este trimis cu haraciul la Poartă de Petru Șchiopul³⁾; vor. de poartă 1588 apr. 9—1589 iun. 25; log. 1591 mart. 5—1592 mai 9 (învață uneori la redactarea doc.);

m. log. <1592>—1593 *mart.*⁴; pribeag în Polonia la începutul celei de a doua domnii a lui Aron vodă⁵, revine cu Ieremia Movilă, care îl face *m. vor. ț. jos* 1596 *mart.* 28—1611 *apr.* 22; la 1601 a mers cu Simion Movilă în Ț. Rom. unde a fost *m. ban* 1601 *febr.* 26—1602 *mai* 8. Alături de Orăș hat., a comandat oștile moldovene contra lui Radu Mihnea (1602 *mart.*)⁶, fiind omul de casă al Movileștilor. Ca *m. vor.* al Mold., a fost de numeroase ori sol în Polonia, al cărui îndigenat îl avea⁷ (1598, 1603, 1611 etc.)⁸. După părerea lui N. Iorga, era un om „deprins în negociații”⁹. A jucat un rol de seamă în vremea domniei lui Alexandru Movilă, când, de fapt, conducea țara, „divanele” fiind pe seama sa¹⁰. A plecat în Polonia la 1611 și a refuzat să revină în țară cu oastea Movileștilor, sfătuind și pe ceilalți boieri să nu se ducă la moarte¹¹. A rămas cîțiva ani în Polonia¹², de unde a revenit în 1616; *f. m. vor.* <1616> *sept.* 4—1617 *apr.* 14. Înainte de moarte, s-a călugărit cu numele de Nicodim. + ante 1618 *mai* 6¹³; □ m-reă Secu, ctitoria sa; a fost și ctitorul bis. Sf. Vineri din Iași.

Copii: Grigore *m. vor.* și cronicar; Vasile = Magda, fiica lui Andrei hat.; Maria = Batiște Vevelli și Nastasia = Isac Balica hat.¹⁴; fiul lui Vasile s-a numit Nicolae = Safta, cu care a avut pe Alexandra = Alexandru Buhuș hat.¹⁵.

¹) DIR, XVI/4, p. 287, Costăchescu M., *Despre neamul de boieri moldoveni Ureche cu ocazia unor știri dintr-un document de la Duca vodă din 1671 sept.* 5 (CI, 1928, nr. 1, p. 37—45), unde se arată că nu sînt dovezi că fam. sa descinde din fam. Ureche din sec. XV; E<rbiceanu> C., *Notițe din hrisoavele relative la familia Ureche* („Rev. teologică”, 7 dec. 1886, p. 261) și *Notițe istorice*, p. 15 și urm. ²) *Inscripții Buc.*, p. 729. ³) Iorga N., *Documente nouă relative la Petru Șchiopul*, p. 21, 58. ⁴) La 1593 își spune „logofătul cel mare al lui Aron vodă” (Hurmuzaki, XI, p. 318). ⁵) Ureche, p. 223. ⁶) AO, 1932, p. 446, Hurmuzaki, S. II/2, p. 121. În pomelnicul m-rii Argeș este trecut între boierii moldoveni (BOR, 1965, nr. 3—4, p. 314). ⁷) Panaitescu P. P., *Doc. Mihai Viteazul*, p. 47. ⁸) *Ibid.*, p. 44, RI, 1932, p. 141—144, Hurmuzaki, S. II/2, p. 254—257, S. II/1, p. 450—451, și „Arh. ist.”, I/1, 1865, p. 24. ⁹) *St. doc.*, IV, p. LVIII. ¹⁰) Costin, p. 63. Despre abuzurile sale, prin care a strîns o mare avere, v. DIR, XVII/3, p. 45. ¹¹) Costin, p. 60. La 1611 era cerut de sultan din Polonia (Hurmuzaki, S. II/2, p. 380). ¹²) La 1613 se afla printre partizanii fam. Movilă din Polonia (*ibid.*, p. 381), iar la 1616 aug. 26 se spunea că fugise din Mold. de cîțiva ani și că, împreună cu vornicul Coste Băcioc, erau instigatorii tulburărilor din Mold. („Diplomatarium italicum”, II, 1930, p. 40). ¹³) DIR, XVII/3, p. 275. V. și scrisorile sale din Hurmuzaki, IV/1, p. 441, 466—467. Despre averea sa imensă, cea mai mare parte acaparată cît timp a fost dregător și compusă din 99 de sate și părți de sate v. DIR, XVII/4, p. 144—146,

„I. Neculce“, 1926—1927, p. 271—272 și Introducerea la DIR, XVII/1, p. IV—V. ¹⁴⁾ DIR, XVII/2, p. 337, *St. doc.*, XV, p. 33. ¹⁵⁾ Doc.: 1648 apr. 30, 1658 apr. 18, 1659 aug. 5, 1664—1665 etc. (ASB, Neamț, XXIII/13, LXVIII/7, Secu, I/9 și BCS, I/198). Despre fam. Ureche, v. și inventarul moșilor și lucrurilor lui Nicolae Ureche din <c. 1650>, publicat cu note de N. Iorga, *Un mănunchi de vechi documente românești* (CL, XXXIV, 1900, p. 620—622).

VARTIC PETRU (Petru al lui Vartic), fiul lui Vartic diac¹ = Stanca². Slugă domnească <1520> oct. 8—1529 mart. 5; solul lui Petru Rareș la regele Poloniei (1533)³; *hat. 1541 mart. 11—1548 apr. 5*⁴. Deși era „primul sfetnic“ al lui Iliaș Rareș, a fost ucis din porunca acestuia la Huși la 1548 apr. 7⁵. □ m-reă Probota. A avut doi fii deveniți mari dregători (v. următorii) și un altul, Ionașco + ante 1583 sept. 11⁶.

¹⁾ Doc. 1529 mart. 5 (DIR, XVI/1, p. 298). După părerea lui N. Iorga, ar fi fost armean; S. Zotta crede însă că dacă știa limba slavă nu pledează pentru o astfel de origine („Arh. gen.“, II, 1913, p. 228). ²⁾ DIR, XVI/3, p. 289. ³⁾ Rsl, X, 1964, p. 333. După această dată nu mai apare ca dregător. A jucat un rol politic însemnat între 1538—1541: a fost solul lui Petru Rareș, în aug. 1539, ca „marschalculus curiae Wayvode Moldaviae“; apoi a fost reprezentantul boierilor Mold. la 1540 pentru a cere recunoașterea de către regele Poloniei a lui Alexandru Cornea și martor al înțelegerii din 1540 iun. 1, încheiată de Ștefan Lăcustă cu polonii (Hurmuzaki, S. II/1, p. 136, 142 și II/1, p. 207—208). ⁴⁾ N. Iorga, *Studii istorice*, p. 348. V. și scrisoarea sa din 1542 în care se intitulează „Capitaneus Moldaviae“ (Hurmuzaki, II/1, p. 240). ⁵⁾ *Cronicile*, p. 104, 118, Ureche, p. 163. Cronicarii Eftimie și Macarie nu explică motivele uciderii. După părerea lui I. Minea, Petru Vartic ar fi fost pretendent la tron înainte de domnia lui Iliaș Rareș (CI, VIII — IX, 1932—1933, nr. 3, p. 264—265). Să fi fost acesta motivul uciderii? ⁶⁾ DIR, XVI/3, p. 231.

VARTIC IURAȘCO, fiul lui Petru V. *hat.*¹; = Vasilica². *M. pah. 1575 mart. 5—1576 apr. 20; m. post. 1576 nov. 8—1577 mart. 16; pîrc. H. 1578 apr. 18—1579 sept. 21; post. (învață; el?) 1581 iul. 22; pîrc. H. 1584 mart. 20—1585 apr. 8*³; f. post. 1585 sept. 7. + ante 1586 mai ⁴. Copii: Lupu m. arm. (1598), Gavril = Grăpina, fiica lui Gînscă și Anisia⁵ = Ștefan Prăjescu. O fiică a lui Gavril, Antemia = Miron Barnovschi⁶; el a mai avut și alți copii: Vasile = Irina, fiica lui Avram din Lucăceni; Irina = = Gavrilăș Pospală; Anița = Andronic Badiul și cu Lupu Talpă com. O fiică a lui Vasile, Vasilica = Toader Jora slug., care era deci rudă cu Miron Barnovschi⁷.

¹⁾ Doc. 1583 sept. 11 (DIR, XVI/3, p. 231). ²⁾ Doc. 1585 sept. 7 (*ibid.*, p. 289). ³⁾ În aceeași vreme în sfat sînt Vartic vor. și Iurașco Vartic pîrc. (*ibid.*, p. 111), iar pînă la 1582 mart. 8 și Iurescu m. vor. f. sus. ⁴⁾ DIR,

XVI/3, p. 319. ⁶⁾ DIR, XVI/4, p. 186, 191 (doc. 1598 febr. 10, 28), „I. Neculce”, 1926–1927, p. 91, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 254–257. ⁷⁾ *Uricarul*, X, p. 113, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 228. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 255.

VARTIC, fiul lui Petru V. hat.; = Nastasia¹. Slugă domnească 1561 sept. 11–1569 sept. 15; *m. vor. ț. sus 1583 mart. 14–mai 15; m. vor. ț. jos 1583 aug. 6–1587 sept. 6*. A plecat cu Petru Șchiopul la 1591, dar s-a întors în țară², *m. vor. ț. jos 1593 mart. 12–apr. 20*. A fost ucis „în munte” de Aron Tiranul ante 1594 dec. 12³. Fiul său, Ursu Vartic, a fost vor. de poartă⁴.

¹⁾ Doc. 1601 mai 29 (DIR, XVII/1, p. 10). ²⁾ DIR, XVI/4, p. 72. În doc. cit. la nota 1 se spune că a fost cu soția sa „în Țara Nemțească la Muncaci”. ³⁾ DIR, XVI/4, p. 117. ⁴⁾ DRH, A, XIX, p. 212. La 1698 febr. 25 este amintit Toader ciohodarul, fiul Samfirei, nepotul lui Vartic f. m. vor. („Arh. gen.”, II, 1913, p. 64).

VASILE (BĂLȚATUL) = Chiajna, sora lui Bogdan Lăpușneanu voievod¹. Log. (scrie doc.) 1567 apr. 29–1568 ian. 30; *hat. (el?) 1569 mart. 11–1571*. A fost partizantul pretendenților Crețu și Ivan, sprijiniți de cazaci, fiind ucis în lupte².

¹⁾ DIR, XVI/3, p. 95 (doc. din <1578–1579>, în care i se spune Vasile Bălțatul log., nu hat.). ²⁾ *Ibid.* În doc. cit. Petru Șchiopul arată că Vasile Bălțatul „n-a slujit domniei mele cu credință, ci a fugit de la domnia mea și s-a închinat celui lotru, Crețul, și a ieșit din țara domniei mele; și nu i-a fost de ajuns cît rău a făcut cu Crețul, ci s-a ridicat și cu Ivan, fratele Crețului, și au venit cu mulți lotri cazaci, căci și aceștia au fost asupra domniei mele și asupra țării domniei mele; astfel, destul rău au făcut țării domniei mele. Dar Domnul Dumnezeu încă nu i-au lăsat să fie pe voia lor, ci i-a pus sub sabia domniei mele, și însuși Bălțatul a pierit cu acești lotri”. Despre el v. și C. Andreescu, *Domnița Cneajna, fiică a lui Alexandru Lăpușneanu*, Iași, 1936, care crede că Bălțatul „nu a ocupat ranguri înalte în timpul domniei cumnatului său” (este vorba de Bogdan Lăpușneanu), pe motiv că era încă tânăr. Ținînd seama de faptul că Ureche spune despre acest domn că s-a înconjurat de dregători tineri, argumentul nu ni se pare prea convingător.

VĂSCAN, fiul lui Popescu pîrc. H. *Pîrc. R. 1553 sept. 21–1560 mai 19*¹. Fiul său a fost Costea pîrc.²

¹⁾ În același timp mai există un Văscan (Movilă). ²⁾ Doc. 1602 dec. 2 (DIR, XVII/1, p. 64).

VĂSCAN, v. Movilă Văscan.

VEVERIȚĂ IOSIF = Drăghina¹. Post. 1548 oct. 21; *m. post. 1550 mart. 12–1551 mart. 21; pîrc. H. 1551 după 11 iun.*—

1552 mai 14; *pîrc. R.* 1553 sept. 21—1555 mai 12; *pîrc.* (și fără titlu) (în sfat) 1560 apr. 4—aug. 20. Partizan al lui Ștefan Mîzgă contra lui Alexandru Lăpușeanu (1565)². + în timpul domniei lui Ioan vodă Viteazul³. Copii: Toader *pîrc.*, Onciu, Grigore m. post., Floarea și Nastasia⁴.

¹) Doc. 1580 apr. 23 (DIR, XVI/3, p. 137); într-o trad. de doc. din 1584 mai 5 soția sa se numește Solomia (*ibid.*, p. 253). ²) Hurmuzaki, S. II/1, p. 246—249 și Rsl, XV, 1967, p. 249—251. ³) DIR, XVI/3, p. 254. Ureche, p. 197, crede că a fost îngropat de viu. La 1572 iul. 30 un Veveriță copil de casă (puer) (fiul său?) fugise din Mold. (Hurmuzaki, XV/1, p. 653). ⁴) DIR, XVI/3, p. 137, 254, 363, 377.

VEVERIȚĂ GRIGORE, fiul lui Iosif V. *pîrc.*¹. *Pîrc. R.* 1597 mart. 3; m. post. 1597 dec. 22—1600 apr. 8; *pîrc. R.* (el sau fratele său?) 1599—1602 (cu intermitențe); *pîrc. R.* 1604 ian. 5, mai 16.

¹) DIR, XVI/3, p. 137.

VEVERIȚĂ TOADER, fiul lui Iosif V. *pîrc.*¹; = Sofica². Fără titlu 1580 apr. 23; diac 1584 mai 5—1588 febr. 27; secretar <1593> apr.; *pîrc. R.* (el sau fratele său?) 1599 mart. 15—1602 iun. 23 (cu intermitențe), vor. de poartă 1599 aug. 31; m. spăt. 1601 iun. 5—1607 iul. 17. Fiica sa, Lupa = Ilea Băcioc, fratele lui Coste B. m. vor., a avut o fiică Ileana = Dumitru Buhuș m. vist.³.

¹) DIR, XVI/3, p. 137. ²) DIR, XVI/4, p. 240. ³) DIR, XVII/5, p. 130 și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 259.

ZAHARIA, v. Bîrlădeanu Zaharia.

ZBIAREA, fiul (?) lui Zbiarea *pîrc.* al lui Ștefan cel Mare. *M. stol.* 1524 apr. 10—1528 mai 18; *pîrc. R.* 1529 mart. 9—1534 mart. 24. Fiul (?) său a fost m. vor.¹.

¹) V. următorul.

ZBIAREA IONAȘCO, fiul (?) lui Zbiarea *pîrc. M. post.* 1560 aug. 20; m. vor. 1565—1568¹; m. vor. ț. jos 1569 mart. 11—1570 iul. 25; a fost unul din trădătorii lui Ioan vodă Viteazul; fără titlu (în sfat) 1575 mart. 5—iul. 16; *pîrc. O.* (în sfat) 1576

apr. 18—20, 1578 febr. 22. + ante 1584 nov. 6². O strănepoată a sa, Ana, a fost mama lui Constantin Jora serd. în sec. XVII.

¹) El a fost m. vor. și în timpul celei de a doua domnii a lui Alexandru Lăpușneanu, când lipsesc doc. cu sfat domnesc; la 1565 mart. 24 i se spune „supremus Curiae Marschalcus“ (Hurmuzaki, II/1, p. 532). După o informație anonimă, la moartea lui Al. Lăpușneanu, boierii voiau să-l pună domn pe Zbierea, dar Dumitru hat. și Gavril log. s-au opus la această alegere (*Căldători străini*, II, p. 391). Dacă această informație este exactă, pare totuși curioasă menținerea sa în sfatul lui Bogdan Lăpușneanu ca m. vor. ²) DIR, XVI/4, p. 26. V. și I. G. Zbierea, *Familia Zbierea după tradițiune și istorie*, Cernăuți, 1899, p. 61—65.

ZOTU ȚIGARA, grec din Ianina; = Maria, fiica lui Petru Șchiopul¹. *Pîrc. H.* 1589 apr. 24—sept. 2, 1591 mart. 16; m. *șpăt.* 1591 (așa i se spune); a plecat cu socrul său în exil². + 1599 și □ bis. San Giorgio dei Greci din Veneția³. Fiicele sale au fost: Păuna, Zamfira, Ruxandra și Isabela⁴. A fost ctitorul m-rii Hlincea — Iași.

¹) DIR, XVII/4, p. 238 și Hurmuzaki, XI, p. 705—707 (foaia de zestre din 1587) și 534 (inscripția de pe piatra de mormînt). După moartea lui Zotu, Maria = Polo Minio (*ibid.*, p. 563—564). ²) La 1594 iul. 9 era la Lipițano (DIR, XVI/4, p. 109). V. și scrisorile adresate lui Petru Șchiopul și lui Zotu (Hurmuzaki, XI, p. 311, 332). După moartea lui Petru Șchiopul, a dat în judecată pe Maria Cercheza pentru furt din averea fostului domn (*ibid.*, p. 497—500, 504 și urm.). ³) Hurmuzaki, XI, p. 53. ⁴) *Ibid.*, p. 778—779 și N. Iorga, *Doc. nouă relative la Petru Șchiopul*, p. 14—15. Despre un Apostol Țigara, considerat rudă cu Petru Șchiopul, v. N. Iorga, *Un testament din secolul al XVII-lea* (LAR, V, 1900—1901, p. 177—180), unde se publică un doc. din 1625.

SECOLUL XVII

(ABAZA) RADU, fiul lui Gavril Coci hat.¹; frate cu N. Abaza. În timpul domniei lui Gheorghe Ștefan, lui și fratelui său i s-a întîmplat „urgie despre domnie“, fiind „lipsit“ și din țară². Făcut dregător de vărul său, Ștefăniță Lupu, al cărui capucehaie la Poartă a fost³; *m. pit. 1658—ante 1659 sept. 2*; *m. stol. 1659 dec. 8—1660 apr. 20*. + ante 1661 iun. 7, rămînînd dator 660 de galbeni lui Gheorghe Ursachi m. vameș, ruda sa⁴.

¹) Doc. *bîrl.*, p. 199—201, C. Stoide, *Doc. și regesie nemțene de la Dabija vodă*, p. 6—7 și doc. 1659 dec. 20 (Acad., CLVI/71). ²) *Ispisoace*, III/2, p. 66. ³) Doc. 1658 apr. 29 (*Ispisoace*, III/1, p. 94). ⁴) Acad., LXXXV/2 și C. Stoide, *op. cit.*, p. 9—16. V. și doc. 1663 ian. 28, privind datoriile celor doi frați la diverși boieri și negustori (ASB, Precista—Răducanu, XVI/2). V. și Andreescu C. și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu, domn al Moldovei*, Buc., 1938, p. 109—110 și „Arhiva“, 1904, nr. 1, p. 40—46. Un Abaza Cerchez era vist. II la 1669 (RI, 1916, p. 197).

ALBOTĂ PAVEL, fiul lui Ion A.¹ și al Antemiei Balș². Fără titlu 1638 sept. 1; vor. de poartă 1641 dec. 25—1650 mart. 18; *m. jit. 1656 febr. 22—ante iun. 30*; *pîrc. H. 1656 iun. 30*. Devotat lui Gheorghe Ștefan, a plecat cu acesta din țară; la 1661 apr. 14 se găsea în „Țara Nemțească“, alături de Vasile Ceaurul, fratele domnului, avînd titlul de f. jit. Copii: Gheorghe cupar; Anița = David Meică; Sultana = Gavril Brăescu m. stol.; Alexandra = Ștefan Gherghel vor.³.

¹) Doc. 1638 sept. 1 (Acad., CDVIII/5). ²) Doc. 1642 mart. 20 (Acad., XXXV/117). ³) *Surete*, IV, p. 72—73, V, p. 166, ASB, Cașin, II/3.

ALBOTĂ GHEORGHE, fiul lui Petru A.¹, care era fiul lui Albotă m. vor.²; frate cu Toderășco A.; = Tofana, sora lui Teodosie Dubău m. log. și nepoată a lui Dragotă vor.³. Fără titlu (Gheorghită) 1655 ian. 25; slug. III 1660 mart. 27; arm. II 1665—1666; cupar ante 1669 mart. 18; f. căp. 1673 febr. 1; *m. arm. 1679 febr. 10—ante dec. 25*; f. m. arm. 1679 dec. 25; vor. Suceava ante 1681 ian. 17; *serd. 1681 ian. 2—oct. 26*; 1684 dec. 17.

¹) Doc. 1655 ian. 25 (ASB, Bogdana, XXII/7). Tatăl său era aprod la 1626, cînd a fost răsplătit pentru slujbă de Miron Barnovschi (DRH, vol. XIX, p. 66). ²) DIR, XVI/4, p. 157 și XVII/3, p. 124. ³) *Ispisoace*, II/1, p. 53, *Surete*, I, p. 162 și V, p. 196.

ALEXANDRI, grec. *M. vist. (Mold.)* 1612 oct. 8¹—1615 mai 12; 1621 mart. 10—30; *m. post. (Ț. Rom., același?)* 1630 ian. 8—1631 ian. 18.

¹) La această dată a fost membru al soliei de boieri ai lui Ștefan Tomșa care a încheiat un tratat cu polonii (Hurmuzaki, S. II/2, p. 374).

ALEXANDRU, v. Buhuș Alexandru, Coci Alexandru, Costin Alexandru, Ramandi Alexandru, (Ruset) Draco Alexandru.

ANDREI, v. Racoviță Andrei.

ANDREIAȘ, v. Ianovici Andreiaș.

ANDRONACHI, v. Crupenschi Andronachi.

ANDRONIC (Andronache), grec¹; = Ana². Post. II 1642 mai 23; *m. post. 1650 mart. 18—1651 mart. 25³*; f. m. post. 1659 iun. 8—iul. 22; *m. post. 1659 dec. 9—1660 iul. 25*; f. m. post. 1660 oct. 31—1669 iun. 28; deși nu mai era m. post., a fost răsplătit pentru slujbă de Gheorghe Ghica și Eustratie Dabija⁴. O fiică = Miha negustorul⁵.

¹) Semnează grecește (1650 mart. 18, Acad., III/172). După părerea lui C. Andreescu și C. Stoida, el ar fi frate cu doamna Ecaterina Cercheza a lui Vasile Lupu (*Ștefăniță Lupu*, p. 69, 93—94). ²) Doc. 1682 oct. 3 (*Ispisoace*, IV/1, p. 61). ³) Contemporan cu el mai este un Andronic m. stol. (1650 mart. 18 — apr. 30) și pîrc. R. (1659 mart. 28, 1660 apr. 20). ⁴) Doc. 1659 iul. 22 și 1662 mart. 19 (ASB, Bogdana, XII/1 și 4). ⁵) *Ispisoace*, III/2, p. 76, IV/1, p. 5, 61.

ANDRONIC, v. Cerchez Andronic.

ANTIOHIE, v. Costache Antiohie, Jora Antiohie.

APOSTOL = Ileana, fiica lui Nicoară arm.¹ M. ușar 1625 iun. 26; *m. arm. 1627 dec. 18—1628 aug. 25*; *m. pit. 1631 aug. 23, 1633 mart. 2, 1634 mai 13*; f. m. pit. 1635 mart. 1; *m. med. 1635 iul. 28—1636 ian. 26*; f. slug. 1639 ian. 30; *pîrc. H. 1642 mart. 30—1643 mart. 30*. Copii: Pătrașco jit., Safta = Coste Moțoc m. spăt.; Miron²; Catrina = Apostol Miclescu m. spăt. (?).

¹) Doc. 1628 aug. 25 și 27 și nov. 18 (Acad., CXXXVII/191 și 194 și CXXV/146). V. și „Orizonturi”, Galați, 1940, p. 166—167 și DRH, vol. XIX, p. 542. ²) Doc. 1641 apr. 20 (ASB, Neamț, XXIX/17).

APOSTOL, v. Catargi Apostol (I și II), Durac Apostol, Miclescu Apostol, Mitrea (Apostol).

APOSTOLACHE = Chiajna, fiica lui Alexandru Lăpușneanu¹; rudă cu fam. Movilă. Vist. 1597 apr. 23—1600 mart. 25; *m. com.* 1601 sept. 26—1603 apr. 20; f. com. 1604 iul. 30—1605 mart. 22; *pirc.* N. 1610 oct.—dec. 21. Fiul său, Dumitrașco, □ m-reă Slatina (1601)², ctitoria lui Alexandru Lăpușneanu.

¹) Doc. 1600 mart. 25 (DIR, XVI/4, p. 282) și *Inscripții Buc.*, p. 598. ²) *Ibid.*, p. 520—521 și *Inscripții*, I, p. 49.

ARAPU, v. Costeanu.

ASLAN, v. Ț. Rom.

BAINSCHI VASILE (Volcinski din Bainti) = Maria, fiica lui Gheorghe Hîjdeu m. arm., care era cumnat cu Ștefan Petriceicu voievod¹; și cu Grozava, fiica lui Gavril Bogdan com.²; rudă cu Lupu Bogdan m. vor.³ și cu fam. Cantemir.

A participat alături de Ștefan Petriceicu, ruda sa, la luptele duse de acesta pentru reocuparea tronului Moldovei, contra lui Gheorghe Duca (1683), prinzîndu-l pe domn la Domnești (dec. 1683)⁴; vătaf de aprozi 1685 febr. 15; *serd.* 1685 apr. 28—1689 iun. 10; f. serd., pirc. Tutova 1690 iun. 26; serd. st. Putna 1691 febr. 13—mart. 20; serd. (fost?) 1691 mai 20—1692 sept. 8, 1695—1698. + ante 1698 mart.

Copii: Dumitrașco vătaf de stolnici și vor. Cîmpulung; Anița = Flondor; Nicolae Volcinski, Grozava = C-tin Cucoran, Nastasia = Pavel Rugină⁵.

¹) Sever Zotta, *Serdarul Vasile Bainschi „nepotul” lui Ștefan vodă Petriceicu* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 89—93 și 110—122) și doc. 1683 febr. 10 (ASB, Doc. mold., V/82). Într-un doc. de la Constantin Cantemir se spune că mama sa, Grozava, era soră cu Petriceicu log., iar tatăl său se numea Mitrec (?) Bainschi (Al. Vitencu, *Vechi doc. mold.*, p. 11). Un Ion Bainschi e amintit la 1572 ian. 7 (DIR, XVI/3, p. 38. V. și p. 191). Acesta a fost pirc. O. (D. Dan, *Putna*, p. 50). ²) RA, 1924, p. 69 și *Surete*, XXII, p. 36. Sever Zotta afirmă că socrul său ar fi fost Ionașco Bogdan, tatăl lui Gheorghe m. jit. În doc. din 1683 ian. 19, publicat în *Surete*, XXII, p. 36, se spune însă că Vasile Bainschi era ginerele lui Gavrilăș Bogdan și că se judeca cu Lupașco Bogdan pentru „niște diziastre și odoară” ale soacrei sale și „pentru un frate sterpu, Ionașco Bogdan stolnicul, carile n-au avut ficiori”. ³) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 28. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 30 și [Neculce, p. 77. ⁵] S. Zotta, *op. cit.* și „Junimea lit.”, 1909, nr. 6, p. 109—112. V. și DIR, XVII/4, p. 79.

BALICA ISAC, fiul lui Gherghina pit. din Ț. Rom., rudă cu fam. Buzescu¹; = Nastasia, fiica lui Nestor Ureche m. vor.².

Fără titlu 1604 (cînd Ieremia Movilă îi spune „credinciosul nostru Isac B.”)³; *m. vist.* 1607 nov. 27—1608 iun. 30; făcut dregător de Constantin Movilă, pe care l-a sprijinit la luarea tronului⁴; *hat.* 1609 ian. 23—sept. 26; 1609 nov. 17—1611 dec. 11; pleacă apoi în Polonia⁵; a revenit cu oaste în Mold., fiind ucis în lupta de la Cornul lui Sas, ca partizan al Movileștilor⁶. Fără copii. Ctitorul bis. din Dimăcheni-Căcăceni — Dorohoi.

¹) DIR, B, XVI/5, p. 31 și RI, 1922, p. 76. Într-o trad. de doc. din 1618 Gavril Movilă îl numește văr, fiul lui Balica hat. (DIR, XVII/4, p. 229). V. și *Surete*, XXII, p. 121, RI, 1927, p. 47. Despre înrudirea lui Balica cu Buzeștii vezi Gh. Ghibănescu, *Buzeștii — Balica — Catargieștii* („Arhiva”, XIX, 1912, nr. 1, p. 106—108) și *Notiță despre boerul moldovean Balica din 1606* (*ibid.*, nr. 4, p. 533). ²) DIR, XVII/2, p. 337, *Inscripții*, I, p. 33, *St. doc.*, V, p. 578, „I. Neculce”, 1930, p. 34—37 și RIR, 1940, p. 190. ³) DIR, XVII/1, p. 142.V. și scrisoarea sa din 1606 mai 5 către locuitorii ortodocși din Liov în care semnează mare cămănar (Hurmuzaki, S. II/2, p. 348). ⁴) DIR, XVII/4, p. 133. ⁵) La 1615 era la Ustie (*ibid.*, III, p. 193). ⁶) *Ibid.*, p. 210, IV, p. 353, Costin, p. 60. Despre abuzurile sale ca mare dregător v. DIR, XVII/3, p. 113, 119, 210 *passim*.

BALȘ LUPU, fiul lui Cîrstea vor.¹ Slug. 1602 mai 24; *m. slug.* 1603 iul. 10—1605 apr. 28; f. m. slug. 1609 ian. 23—1617 apr. 20. Fiul său s-a numit Bejan. Frații săi au fost Gheorghe B. log. II și Grigore pah.²; primul = fiica lui Birlădeanu m. log. și a avut fiu pe Vasile m. pit.³.

¹) Doc. 1602 mai 24, în care sînt amintiți: Lupu slug., Grigore pah., Gheorghe pîrc. O. și Fedora, fiii lui Cîrstea Balș f. vor. (DIR, XVII/1, p. 46); v. și IV, p. 147. Hasdeu îl consideră pe Cîrstea m. vor. (*Etymologicum Magnum*, III, col. 2392—2393, părere însușită și de I. Tanoviceanu, care-l confundă cu Cîrstea Ghenovici m. vor. (*Apucături vechi*, p. 94). După părerea lui I. Neculce (p. 15), fam. Balș ar fi fost ridicată de Alexandru Lăpușneanu dintre curtenii de țară. Această fam. este mult mai veche în Mold., unde Ștefan cel Mare întărea, la 1491 oct. 15, slugii sale Balșe un sat anume Drăgușanii (DIR, XV/2, p. 159). După unele opinii, fam. Balș ar fi urmașa dinastiei Balșizilor, care a stăpînit regiunea Zeta (Muntelegru) între 1360—1421; doi dintre membrii acestei fam., cnejii sîrbi Teodor și Ion Balș, s-au așezat în Ț. Rom. în vremea domniei lui Vlad Călugărul; de aici urmașii lor (sau chiar ei înșiși) au trecut în Mold. (Șt. Ștefănescu, *Éléments nobiliaires balkaniques établis en Valachie à la fin du XV-e siècle*, în „Revue roumaine d'histoire”, 1969, nr. 5, p. 891—897). În timp ce autorul acestui articol crede în autenticitatea documentului privind pe cei doi cnejii veniți în Ț. Rom., editorul doc. respectiv (D. Mioc) consideră actul drept un falsificat din sec. XIX „pentru a arăta vechimea și noblețea familiei Balș” (DRH, B, vol. I, p. 515). ²) Acad., DCCVII/18. Balș log. a fost solul lui Ștefan Tomșa în Polonia (N. Iorga, *Note polone*, Buc., 1924, p. 17—18 și Hurmuzaki, S. II/2, p. 389). ³) *St. doc.*, V, p. 28 și *Uricarul*, XXIII, p. 111.

BALȘ IONAȘCO, fiul lui Vasile B. m. pit.¹; nepotul de fiică al lui Bîrlădeanu m. log. din sec. XVI; = fiica lui Ghelafie Dubău, cu fiica lui Sîrbu com. și cu fiica lui Saulea (?). Rudă cu Ștefan Petriceicu voievod.

Fără titlu 1649 mart. 22; pîrc. Dorohoi 1654 nov. 7—1659 iul. 18; f. pîrc. H. 1660 febr. 10—1661 iul. 1; fără titlu 1661 apr. 1; pîrc. 1664 mart. 25; vor. 1666 iun. 8; f. pîrc. 1668 febr. 15—1669 mai 6; f. pîrc. de Ștefănești 1669 mart. 26—31; log. II 1670 aug. 5; m. șet. 1670 sept. 22—1671 ian. 8; m. vor. ț. sus 1673 febr. 1—iun. 20; dat zălog turcilor de Ștefan Petriceicu la 1673²; f. vor. 1676 ian. 16—1682 mart. 9; la 1684 ian. 1, împreună cu alți boieri, a cerut ajutor țarului Rusiei împotriva turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu³; m. vor. ț. sus 1685 mart. 1—ante aug. 25; pus de Constantin Cantemir să facă o scrisoare „cu vicleșug” lui D. Cantacuzino⁴; f. m. vor. 1686 apr. 12—iun. 18; m. vor. ț. sus 1687 nov. 30—1689 aug. 22; f. m. vor. 1690 ian. 15—mai 2. Ctitorul bis. Sf. Dumitru-Balș din Iași.

Copii: Vasile⁵ = Maria, fiica lui Ștefan Hîjdău (sau fiica adoptivă a lui Ilie Sturza pah.), rudă cu Ștefan Petriceicu; Anița = Nicolae Bașotă m. vist.; Ruxandra = Lupu Costachi m. vor.⁶

1) Despre fam. Balș v. Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 2392—2395 și Gh. Ghibănescu, *Biserica Sf. Dumitru (Balș)*, Iași, 1934 (cu note genealogice). 2) Kogălniceanu, II, p. 9. 3) AARMSI, 1912, p. 133. 4) Neculce, p. 89. 5) *Notițe istorice*, p. 118. 6) „I. Neculce”, 1924, p. 220.

BALȘ IONAȘCO (II), nepotul lui Lupu B. slug.; = Safta, fiica lui Ursachi m. vist.¹; cumnat cu Solomon Costachi m. vor. *M. med.* 1696 mai 11—1699 aug. 14; m. stol. 1704 dec. 12; f. m. stol. 1705 iul. 10—1706 mai 29; m. pah. 1707 iul.—1709 oct.; m. vor. ț. sus 1709 nov., 1710 mart.—nov.; m. ban 1711—1715; m. vor. ț. sus 1715—1716; f. m. vor. 1723 febr. 6—1724 mai 15.

Copii: Lupu m. log. (+ 1782)² = Ecaterina și cu Safta, fiica lui Iordache Cantacuzino-Pășcanu; Anița = Constantin, fiul lui Constantin Brîncoveanu; Ilinca, Iordache, Paraschiva, Constantin m. vor., Maria, Ecaterina, Safta și Vasile³, ultimul fiind ctitor al schitului Cozancea.

1) D. Dan, *Cronica ep. Rădăuți*. 2) *St. doc.*, XV, p. 123. 3) V. G. Ghibănescu, *op. cit.* și *Doc. agrare*, II, indice.

BANTĂȘ CONSTANTIN (din Fauri), fiul lui Vasile B.¹. Fără titlu 1640 febr. 22—1645 mai 4; căp. de curteni 1649 oct. 18;

căp. 1651 iun. 13; *pîrc. N. 1656 febr. 10—dec. 4*; f. *pîrc. 1659 apr. 1—1663 mart. 10*; *pîrc. N. 1665 mai 22*; f. *pîrc. 1667 iul. 8—1674 dec. 8*. Fiul său a fost Vasile². V. și fam. Brăescu.

¹) Doc. 1679 sept. 20 (Acad., DCCXXXVI/35); v. și I. Tanoviceanu, *Apucături vechi*, p. 30 și urm. și RI, 1916, p. 144—145. La 1605 popa Ion Bantăș din Brăești era nepotul boierului Boris Braevici din sec. XV (DIR, XVII/1, p. 198). ²) Doc. cit. din 1679; fratele lui Constantin, Pricopie, a avut doi fii: Andreiaș și Mihalachi cluc. la 1691 mart. 20 (Acad., DCCXXXVI/122). V. și „Evenimentul”, 27 și 29 iul. 1904 și „Viitorul” — Iași, 1 iun. 1903, p. 2.

BANTĂȘ MIHAL, fiul lui Dumitru B. care era fiul lui Nicoară B. f. vor.¹; cumnat cu Constantin Cantemir². Cluc. 1691 sept. 20—1694 mart. 20; *m. șet. 1698 iun. 21*; f. m. șet. 1702 oct. 25. Frate cu Ana, soția lui Constantin Cantemir voievod și cu Andrei B. (?). Fiu Ursachi.

¹) BCS, XLIV/2. ²) RI, 1916, p. 146 și *St. doc.*, VII, p. 214. ³) *Ibid.* și „I. Neculce”, 1930, p. 209. Un Ioniță B. căp. se întâlnește la 1665—1666 (RIR, 1945, p. 53), iar un Nicoară B. a fost m. spăt. la 1597 mart. 3.

BANU VASILE, fiul lui Pătrașco B.¹; = Alexandra²; cumnat cu Ștefan Moimăscu m. arm.³. F. vor. 1621 sept.; fără titlu 1625 mart. 18—1626 ian. 12; diac 1628 sept. 20; vor. de poartă 1630 aug. 18; vor. 1631 iun. 15; f. jit. 1632 mai 25; trimis de Moise Movilă voievod de la Poartă să prindă pe Lupu vor. (Vasile Lupu)⁴; jit. 1634 febr. 28—mart. 9; vist. II (și vist.) 1634 mai 13—1637 ian. 27; *m. med. 1637 sept. 22—1640 iul. 5*; f. m. med. 1641 ian. 16—1642 apr. 5; *m. șet. 1643 febr. 21—sept. 25*; *m. med. 1644 mart. 8—1647 mart. 26*; *m. jit. 1647 iul. 17—1650 ian. 24*; sol în Trans. (1651)⁵; pit. 1652 apr. 16; f. med. 1654 iun. 23; f. jit. 1658 apr. 8.

¹) Doc. 1635 febr. 27, unde se spune că a avut un frate și patru surori: Anușca, Drăguța, Tofana, Maximian, Irina (Acad., CXXXVIII/4). ²) Doc. 1650 ian. 24 (Acad., CLVI/63). ³) „I. Neculce”, 1926—1927, p. 89—90. El era văr cu Dumitru Buhuș și strănepotul lui Ion Gănescu din sec. XVI (DIR, XVII/5, p. 329). ⁴) Costin, p. 105. ⁵) Șt. Meteș, *Domni și boieri din țările române în orașul Cluj*, Cluj, 1935, p. 69. Menționez că numele Banu este destul de vechi în Mold.; un Banu vor. este amintit în vremea lui Ștefăniță vodă (*Doc. Ștefăniță*, p. 288).

BARNOVSCHI DUMITRU, v. sec. XVI.

BARNOVSCHI (MOVILĂ) MIRON, fiul lui Dumitru B. m. post. și al Saftei, fiica lui Melentie Balica hat.; rudă cu

fam. Movilă¹; = Antemia, fiica lui Gavril Vartic vor.² și apoi cu fiica castelanului de Camenița, Przerembski; nepotul lui Simion Stroici m. vist.³.

Spăt. 1615 mart. 24; st. C. 1616 iul. 15; *pîrc. H.* <1620 sept.—1621 aug.>—1621 mart. 30; *hat.* 1622 mart.—1625 dec. 20. A slujit pe Radu Mihnea cu „slujbă dreaptă și cu vărsare de sînge”⁴. După moartea acestuia (1626), fiind „om de țară și fără coconi”, a fost ales domn „cu glasurile tuturor”.

¹) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 225—226, 255, *Doc. Bistrița*, I, p. IV—VI.

²) *Surete*, XXI, p. 121. ³) *Doc.* 1626 febr. 7 (Acad., DLXXXIX/24). ⁴) *Doc.* 1626 apr. 21 (Acad., CLV/88). V. testamentul său în „Arh. ist.”, I/2, 1865, p. 187—190.

BARTOLOMEU, v. Minetti Bartolomeu.

BAȘOTĂ PĂTRAȘCO, fiul lui Anton B.¹; văr cu Iurașco B. hat.²; rudă cu fam. Ciolpan și Cantacuzino și, prin ei, cu Vasile Lupu; = Grozava³, Maria și Ileana.

Diac 1604 mart. 27—1607 iun. 15; urednic de Botoșani 1604—1607; căm. 1610 febr. 1; diac 1610 apr. 15—1614; scrie doc. 1615 sept. 20; căm. 1617 mart. 18; fără titlu 1619 ian. 8—1623 mart. 25; log. II (și log.) 1625 aug. 24—1630 ian. 25; ca log. II a fost sol la Bistrița (nov. 1629)⁴; m. vist. 1631 ian. 7—nov. 30; log. (II) 1632 mai 25—1633 mart. 2. A mers la Poartă cu mai mulți boieri să protesteze împotriva numirii ca domn a lui Alexandru Iliș⁵. *M. vor. ț. sus* 1633 nov. 25—1634 mart. 15; m. log. 1634 apr. 26—1636 apr. 14; f. log. 1640 ian.—1644 ian. 11. + 1644—1645. Ctitor la m-reă Biserici, împreună cu soția sa, Grozava.

Copii: Toader stol., al cărui fiu, Nicolae, a ajuns și el mare dregător; Zosin hat.; o fiică = Vasile Șoldan vist.; altă fiică = Gheorghe Șepilici⁶.

¹) *Ispisoace*, II/1, p. 141, *Surete*, XXIII, p. 13—17, 19. Menționez că numele de Bașotă este destul de vechi; la 1428 dec. 4 apare un anume Manoil Bașotă (*Doc. înainte Ștefan*, I, p. 229). ²) *Doc.* 1644 iun. 26 (Copie Inst. de istorie). ³) *St. doc.*, XVI, p. 238. ⁴) Hurmuzaki, XV/2, p. 975. ⁵) Costin, p. 96. ⁶) *Surete*, V, p. 315, *Ispisoace*, II/2, p. 143, IV/2, p. 72, doc. 1642 dec. 20 (Spiridonia — Iași, XXX/38). V. și DRH, vol. XIX, indice.

BAȘOTĂ IURAȘCO, fiul lui Toader B. pivnicer care era nepotul prin femeii al lui Șandru pîrc. din sec. XV; frate cu Gheorghe B. vist.²; = Eufrosina □ bis. din Văleni—Roman³; rudă cu Miron Barnovschi.

Fără titlu 1603 mart. 18, 1605 mart. 1, 1606 oct. 31 etc.; log. 1608 febr. 15⁴; fără titlu 1621 mai 12—1623 mart. 4; diac 1624 mart. 15; *pîrc. N. 1624 mart. 24*; fără titlu 1625 mart. 22—1627 iul. 21; vor. de poartă 1628 nov. 5—1629 iun. 20, 1630 ian. 25; *pîrc. N. 1629 nov. 12—1630 apr. 15*; *hat. 1632 apr. 29—1633 mart. 2*; l-a însoțit pe Miron Barnovschi la Constanti-nopol (1633), unde a fost închis de turci⁵; aceasta i-a atras dușmănia lui Vasile Lupu, care urmărea să ocupe el tronul; f. *hat. 1633 nov. 25*; *pîrc. R. 1633 dec. 15—1634 mart. 15*; f. *hat. 1634 iul. 9—18*; *pîrc. N. 1635 mart. 24—27*. + ante 1636 oct. 29⁶; □ bis. din Văleni—Roman⁷. A fost ctitor la m-reă Biserici, unde a făcut cinc. chilii⁸.
O soră a sa, Marica = Miron Ciolpan cluc., a fost soacra lui Toma Cantacuzino m. vor.

¹) DIR, XVII/1, p. 74, 201 etc. (doc. 1603 mart. 18 și 1605 mart. 1, unde apar și frații săi, Miron și Gheorghe), *Surete*, XXIII, p. 5—9. ²) *Ispisoace*, II/1, p. 65, 141, II/2, p. 62, doc. <1636—1642> și 1644 mai 18 (Spiridonin — Iași, XXX/30 și 40). ³) *Inscripții*, I, p. 18, „Arhiva”, II, 1890—1891 p. 122 și doc. 1644 iun. 15 (Spiridonia — Iași, XXXVI/32). ⁴) Un lurașco log. III e amintit la 1610 ian. 24 (DIR, XVII/2, p. 275). ⁵) Costin, p. 104. ⁶) Spiridonia — Iași, XXXVI/22. ⁷) *Inscripții*, I, p. 18. ⁸) *Surete*, XXIII, p. 10—12. Despre fam. Bașotă v. și Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 2671—2672 și G. Ghibănescu, *Bașoteștii și Pomîrla. Studiu genealogic și istoric*, Iași, 1929 (*Surete*, XXIII) și pomelnicul m-rii Biserici (Rsl XIV, 1967, p. 438 și 441).

BAȘOTĂ GHEORGHE, frate cu Iurașco B. *hat.*; = Nastasia; rudă cu Toma Cantacuzino, care ținea o nepoată a sa. Aprod 1610; căm. 1610—1617; *m. med. 1625 apr. 22*; *vist. II* (și *vist.*) 1625 aug. 24—1628 nov. 18; *m. med. 1625 dec. 13—22*; *vist.* (fost) 1628 dec. 17—1632 mai 25. Copii: Gavrilaş, Maria = Ionașco Prăjescu post. III și Alexandra¹.

¹) *Surete*, XXIII, p. 11, 19 și C. Stoide, *Doc. nemțene de la Dabija vodă*, p. 30—31. V. și DRH, vol. XIX, indice.

BAȘOTĂ ZOSIN, fiul lui Pătrașco B. m. log.¹. Fără titlu 1642 dec. 20, 1656 febr. 27—1674 febr. 24 (apare adeseori cu diverși boieri mici); f. căm. de ocne 1668 apr. 2; *m. șet. 1679 iun. 5* — *ante 1680 mai 15*; f. șet. 1680 mai 15—1682 mart. 9; *hat. 1684 mart.—1685 mai 24*; după părerea lui I. Neculce, deși era de neam vechi boieresc, era prost, sărac și incapabil pentru această dregătorie²; f. *hat. 1685 aug. 25—1686 iun. 19*; f. *hat. pîrc. Neamț 1689 ian. 10—oct. 6*.

Copii: Pătrașco Zosin m. stol. (1700) = Safta, fiica lui Miron Costin m. log., cu care a avut pe Ion, Nicolae, Anița și Maria³; Toader post.; Sandu + în Polonia și Ilinca = Leca Gavril post.⁴

¹) *Surete*, XXIII, p. 18 și doc. 1667 iul. 8 (ASB, Bisericiani, III/15). ²) Neculce, p. 85. V. și D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, ed. N. Iorga, p. 30–31, unde se spune că Zosin era un „om foarte din proști și fără nici un nume” și că „nu fusese niciodată în oaste”, ridiculizându-l pentru rolul său în luptele contra polonilor, când a fugit. ³) *St. doc.*, VII, p. 340. ⁴) *St. doc.*, V, p. 52, „I. Neculce”, 1930, p. 145 și N. Iorga, *Însemnări genealogice ale fam. Bașotă* (*St. doc.*, XVI, p. 56).

BAȘOTĂ NICOLAE, fiul lui Toader B.; nepot de fiu al lui Pătrașco B. m. log.; = Axinia și cu Anița, fiica lui Ionașco Balș m. vor.¹.

M. med. 1693 aug. 7—dec. 8, 1696 mai 1—ante 1696 aug. 8; f. m. med. 1696 aug. 8, 1697 mart. 8—1700 aug. 28; *m. vist. al lui Mihai Racoviță* voievod, închis de Nicolae Mavrocordat, care-i ia averea pentru lipsurile din vistierie; după mărturisirea sa, ar fi cheltuit 7 000 de galbeni; f. m. vist. 1715 mai 1; s-a călugărit cu numele de Nicodim.

Copii: Toader m. șet. (1720); fiică = Stroici spăt.; Catrina = Gheorghită Manea post.; Alexandra = Dumitrachi, neam de „boier mare” care i-a „prăpădit și bucate și odoară”; Maria = Andrieș Turculeț, cu care a plecat în Polonia, după care s-a călugărit la m-reă Topolița; Tofana = Ilie log. de vistierie².

¹) *St. doc.*, XVI, p. 380. ²) N. Iorga, *Catastroful și diatele marelui vistier Nicolae Bașotă* (*St. doc.*, XVI, p. 370–388); v. și VII, p. 314 și urm. și *Doc. agrare*, II, p. 132, 176.

BATIȘTE VEVELLI (Constantin Baptista), grec din insula Creta¹; = Maria, fiica lui Nestor Ureche m. vor.² și apoi cumnat cu Alexandru Iliăș.

Negustor la Liov 1596—1602³; în Mold., f. pah. 1621 ian. 18—23⁴; trimis de Radu Mihnea, domnul Ț. Rom., ca sol la poloni în sept. 1621, a avut un rol de seamă în încheierea păcii de la Hotin din 1621⁵. Vine în Ț. Rom., unde Radu Mihnea îl numește boier și prieten⁶; *m. pah.* 1622 nov. 12—1623 mart. 6. Pleacă apoi în Mold., unde avea mare influență asupra lui Alexandru Iliăș, care-i era cumnat. După mazilirea acestuia, pleacă la Constantinopol (1629). Revenit în țară cu Alexandru

Iliaș, a fost favoritul acestuia ⁷; a fost ucis de locuitorii răsculați în 1633, care „de viu, cu topoară l-au făcut fărîme” ⁸. Fiul său din prima căsătorie, Nistor (călugărit Nicodim), a fost botezat de Ștefan Tomșa la 1622, iar fiul din a doua căsătorie s-a numit Lucachi m. jit. (1667) ⁹.

¹) Hurmuzaki, IV/2, p. 431 și Costin, p. 80. ²) *St. doc.*, V, p. 27—28, XV, p. 33, „I. Neculce”, 1926—1927, p. 271—272 etc. ³) *St. doc.*, XXIII, p. 448, 452. ⁴) DIR, A, XVII/5, p. 5—6, 26—28. ⁵) Costin, p. 80, 83 și Panaitescu, *Călători poloni*, p. 16—18. Despre rolul de mediator pentru încheierea păcii îndeplinit de Batiște Vevelli în timpul războiului turco-polon din 1621 v. și Anton Mesrobeanu, *Nuovi contributi sul vaivoda Gaspare Graziani e la guerra turco-polacca del 1621* („Diplomatarium italicum”, III, 1934, p. 162—163). ⁶) DIR, B, XVII/4, p. 125—127 (doc. 14 mai 1622). ⁷) Costin, p. 97, afirmă că domnul „mai mult își petrecea cu Batiște Vevelli”. ⁸) *Ibid.*, p. 99. Neculce povestește că unul din fiii lui Batiște, mergînd cu Iliaș Alexandru la Constantinopol, a aflat acolo „pe un orheian anume Bosie, care au ucis pe tat-său” și că „l-au fostu închis la vartă, fără știrea domniei”. Făcîndu-se rumoare în jurul acestui caz, domnul a poruncit ca Bosie să fie eliberat (p. 39). Despre el v.: Aurel Golimas, *Diplomatul Constantin Batiște Vevelli Rettimiotul și revoluția Moldovei din primăvara anului 1633*, Iași, 1943 (extras din „Studii și cerc. ist.”, 1943, nr. 1) și N. și M. Cazacu, *Istoricul bisericii Batiște din București* (GB, 1964, nr. 9—10, p. 777—784). ⁹) „I. Neculce”, 1925, p. 354.

BĂCIOC, v. (Buhuș) Miron Băcioc.

BĂCIOC COSTE (Bucioc), fiul lui Ion B. ¹; = Candachia, fiica lui Pătrașco Șoldan m. log. ²; și cu fiica lui Orăș hat. ³. Pîrc. O. (în sfat) 1598 febr. 20; cluc. 1601 mart. 4—1603 aug. 30; m. pah. 1608 iul. 15, 1609 sept. 28—1611 nov. 19; ca pah., sol în Polonia (1611) ⁴; f. pah. 1613 apr. 18 ⁵; m. vor. ț. jos 1616 aug. 15—oct. 13, 1617 mai 12—1620 iul. 20; deși a fost unul din cei mai influenți boieri din vremea sa, Gaspar Grațiani a încercat să-l otrăvească ⁶; a comandat oastea Mold. în timpul ridicării lui Gaspar Grațiani contra turcilor, după care s-a retras în Polonia; prins de tătari, a fost tras în țeapă de Schender pașa (sept. 1620) ⁷. A reclădit bis. m-rii Rîșca. Copii: Tudosca = Vasile Lupu; altă fiică = Moțoc vor. ⁸; și Ionașco⁹. Fratele său, Ilea Băcioc, a avut o fiică Ileana = D. Buhuș m. vist.

¹) DIR, XVII/4, p. 254. În *Etymologicum Magnum*, III, col. 2820—2825, B. P. Hasdeu îl consideră fiul lui Băcioc m. vor. V. și I. Tanoviceanu, *Apucături vechi*, p. 107. ²) DIR, XVII/4, p. 90, V, p. 100, *St. doc.*, XV, p. 52, C. Stoide și C. Andreescu, *Doc. din ținutul Neamț sec. XVII*, p. 9—10. ³) DIR, XVII/4, p. 18 și *Uricarul*, XVIII, p. 261. În RIR, 1940,

p. 184 se afirmă că a fost = Irina, sora lui Nicoară Prăjescu. ⁴⁾ „Arh. ist.”, I/1, 1865, p. 24 și DIR, XVII/3, p. 7. Într-o scrisoare a sultanului din 1613 se spune că Băcioc se afla încă în Polonia, împreună cu partizanii fam. Movilă, Nestor Ureche și Simion Stroici (Hurmuzaki, S. II/2, p. 381). La 1616 aug. 26 „Büczek” — fugit „li anni adietro” din Moldova — era considerat, împreună cu Nestor Ureche vor., instigatorul tulburărilor din țară („Diplomatarium italicum”, II, 1930, p. 40). V. și scrisoarea sa din 1619 apr. 19 către Toma Zamoyski (Hurmuzaki, S. II/2, p. 465—466). ⁵⁾ DIR, XVII/4, p. 18. ⁶⁾ Costin, p. 72, *St. doc.*, IV, p. 182 și N. Iorga, *Privilegiul vornicului Coste Bucioc* (AARMSI, s. II, t. XXXVI, 1913—1914, p. 939—947). ⁷⁾ DIR, XVII/5, p. 58, Hurmuzaki, XV, p. 895, S. II/2, p. 474, 490 și urm., *St. doc.*, IV, p. 179—180, 183, XXIII, p. 119—123. V. și C. Esarcu, *Despre „vornicul Bucioc”* („Ateneul român”, 1867, p. 397 și urm.), V. A. Urechia, *Vornicul Bucioc*, în *Opere complete*, seria A, t. I, Buc., 1878, p. 1—112, G. A. Stino, *Tragedia marelui vornic Costea Bucioc* („Păstorul Tutovei”, 1943, p. 235—238). ⁸⁾ *St. doc.*, XV, p. 52, doc. 1655 oct. 30, 1658 febr. 15 (ASB, AN, CI/16 și ms. 538, f. 3—4). ⁹⁾ *Moldavia*, p. 372.

BĂLAN = Nastasia, fiica lui Cîrstea Brăileanu ¹. Post. 1636 febr. 25; post. II 1637; *agă* 1638 *mai* 8—1639 *mai* 13; *m. com.* 1640 *mart.* 27—1641 *apr.* 18; *pîrc.* H. 1642 *mart.* 15—1644 *iul.* 7.

¹⁾ Doc. 1655 oct. 8, cînd Bălan murise (ASB, AN, CI/14).

BĂRBOI URSU, frate cu Sturza hat. ¹; = Anghelina, fiica lui Lupe Huru ² (?). M. vătaf Bacău (el?) <1583—1591> și 1589 *iul.* 11; *m. med.* (în *sfat*, Ursu) 1600 *mart.* 31; vor. de poartă 1607 febr. 7; *m. pîr.* 1610 *ian.* 5; *m. vor. ț. jos.* 1613 *ian.* 19—1615 *aug.* 3. S-a ridicat contra lui Ștefan Tomșa cu alți boieri, fiind ucis de domn după lupta de la Fîntîna lui Păcurar ³. Ctitorul bis. Bărboi — Iași (1613—1615). Un fiu al său a fost ucis o dată cu el; alți doi copii: Micotici și Busca ⁴.

¹⁾ *Notițe istorice*, p. 263, *Ispisoace*, II/1, p. 8, *Uricarul*, IX, p. 144. ²⁾ La 1635 nov. 15 sînt amintite Nastasia și Greaca, fiicele Anghelinei Bărboae, care era fiica lui Lupe Huru pîrc. (Acad., CLXXIX/5). ³⁾ DIR, XVII/4, p. 90, Costin, p. 62. ⁴⁾ DIR, XVII/4, p. 233, *Ispisoace*, I/2, p. 190 și DRH, vol. XIX, p. 383.

BEJAN, v. Gheuca Bejan.

BELDIMAN NICHIFOR ¹ = Ana ². Vor. de poartă 1609 *apr.* 20—1611 *mart.* 27; *hat.* 1612 *oct.* 8 ³—1613 *mart.* 31; *m. log.* 1613 *dec.* 3—1614 *iun.*, 1614 *nov.* 1—1615 *oct.* 10; a luptat alături (de alți boieri împotriva lui Ștefan Tomșa la Fîntîna lui Păcurar oct. 1615), după care a fugit în Ț. Rom., dar turcii l-au resti-

tuit lui Ștefan Tomșa, care i-a tăiat capul și i-a aruncat trupul în Siret, confiscându-i averea ⁴.

Copii: Maria = Savin Prăjescu m. vor.; Toader și Mihăilaș vor. de poartă ⁵.

¹) Într-o spiță genealogică i se spune fiul lui Beldiman nemeșul (DIR, XVII/3, p. 131). Un anume Beldiman era șoltuz la Suceava la 1579 <mart. 1> (DIR, XVI/3, p. 105). ²) Doc. 1641 nov. 1 (Acad., XXXVII/12). ³) La această dată a fost membru al soliei care a încheiat un tratat cu polonii în numele lui Ștefan Tomșa (Hurmuzaki, S. II/2, p. 374). ⁴) DIR, XVII/4, p. 90, Costin, p. 63. ⁵) *Uricarul*, X, p. 109–110, 230 și doc. 1636 apr. 5 (Acad., Peceți, 141).

BERNARD, v. Borisi Bernard.

BÎRLĂDEANU SOLOMON, fiul lui Isac, care era fiul lui Bîrlădeanu m. log. din sec. XVI ¹; = Anița, sora lui Carp spăt. ²; rudă cu fam. Stîrcea și cumnat cu Ionașco Rusu m. log. ³. Vor. Botoșani 1648 iun. 3; *m. cluc.* 1650 *mart.* 18—1653 *dec.* 18; *m. vist.* 1654 *mart.* 18—1658 *febr.* 27; f. m. vist. 1658 aug. 2—1660 iul. 18; *m. stol.* 1660 *iul.* 25—1661 *sept.* 24; *m. vist.* 1662 *ian.* 3—*sept.* 12; *m. vor. ț. sus* 1662 *nov.* 16—1665 *sept.* 4; *m. vor. ț. jos* 1666 *ian.* 12—1667 *mart.* 7; *m. log.* 1667 *mart.* 12—1672 *iun.* 14; plecînd la Poartă cu alți boieri „cu trebele țărâi și a măriei sale a domnu nostru“, și-a făcut testamentul la 1670 aug. 5 ⁴; f. m. log. 1673 apr. 21—1675 *ian.* 14. □ m-rea Bogdana, ctitoria sa. Nu a avut copii ⁵.

¹) *Notițe istorice*, p. 120, doc. din 1655 oct. 8 (ASB, AN, CI/14). V. și: G. Ghibănescu, *Două icoane vechi* („Viitorul” — Iași, 15 ian. 1902, p. 2–4); Andreescu — Stoițe, *Ștefăniță Lupu*, p. 108–109; *Doc. bucovinene*, III, p. 49 și RIR, 1945, p. 49. ²) „I. Neculce”, 1928, p. 47 și doc. 1668 mai 12 (ASB, Mitr. Mold., CLII/6). ³) Doc. 1707 *mart.* 28 (ASB, Doc. mold., XII/25). ⁴) ASB, Mitr. Mold., CXLV/12. Diata sa a fost publicată de mai multe ori: *Notițe istorice*, p. 116–123, „Rev. teologică”, 1886, p. 281–282 etc. V. și N. Stoicescu, *Bibliografia monumentelor feudale din Moldova* (m-rea Bogdana). Despre casele sale din Iași, de pe Ulița Ciobotărească, v. doc. din 1652 mai 6 (Acad., CLXXXIX/71). Într-un regist de doc. din 1678 nov. se spune că Solomon Bîrlădeanu ar fi fost ucis de Antonie Ruset sau de Gheorghe Duca: „fiind pornit din Iași de vodă să meargă cu trebele țării la Țarigrad, pe drum au trimis de l-au ajuns în Roman de l-au tăiat” (ASB., m-rea Bogdana, VII/2, nr. 11). ⁵) La 1723 Isac și Gligorașcu își spuneau nepoții lui S. B. log. (*Doc. agrare*, II, p. 147).

BLENDEA ȘTEFAN, fiul lui Grigore B. (?) ¹; = Irina ². Aprod 1610 iul. 27; *șirc. R. 1627 mart. 1—1628 apr. 20*. Copii: Pașco, Căzan, Țintar, Dumitra ³.

¹) DIR, XVII/4, p. 269. Un Filip Blendea diac scria hrisoave în vremea domniei lui Petru Șchiopul (DIR, XVI/3, p. 351 și 448). ²) *Ibid.*, XVII/2, p. 312 și doc. 1627 dec. 13 (DRH, vol. XIX, p. 366). ³) Doc. 1627 apr. 20 și 1632 sept. 5 (Acad., MCDXCXVII/66 și ASI, CDXIX/17). V. și DRH, XIX, indice.

BOGDAN GHEORGE, fiul lui Bogdan slug., descendent probabil (?) din Gheorghe *șirc. H.*, socrul lui Ieremia Movilă voievod ¹; = Maria, fiica lui Palade m. vist.; cumnat cu Toader și Gavril Palade ².

Șirc. Tutova 1660 oct. 28—1661 iul. 17; com. II 1662 mart. 12; 1665 apr. 26; șet. II 1670 iul. 1—1671 mai 15 ³; *m. șet. 1676 iul. 12—1679 febr. 21; m. jit. 1679 mai 22—1680 mai 15*. Ucis de Gheorghe Duca pentru participare la complotul lui Vasile Gheuca m. vist. (1680) ⁴. □ bis. din Ivești.

Copii: Lupu m. vor.; Grozava = Gheorghe Apostol m. vist. ⁵.

¹) Un Bogdan a fost m. slug. în timpul domniei lui Petru Șchiopul; fiii săi au fost Gheorghe, Vasile și Ileana (DIR, XVII/1, p. 217). ²) *Doc. birl.*, III, p. 66. Într-un articol al lui Aurel Golimas, *Un pretins ginere al lui Miron Moghilă Barnovschi* (RIR, 1943, f. 4, p. 131—133), se citează două știri despre Gheorghe Bogdan st. C. la 1629, ginerele domnului. ³) *St. doc.*, XVI, p. 195—196. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 19, III, p. 77—78, Neculce, p. 67. După cum povestește Neculce, complotiștii „au fostu făcut cărți hicleni, cu iscăliturile lui Dumitrașco vodă, la orheiieni și la lăpușneni, să să ridice cu oaste, să margă să prindză pe Duca vodă cu toată casa lui și pre o samă de boieri a lui, și cu izvod de ce morți să-i omoare pe toți”. Cu cărțile astfel ticluite a fost trimis la căpitanii din ținuturi Lupu slug., dar un căp., Decusară, l-a anunțat pe Alexandru Buhuș hat. care, la rindul său, a dat în vileag complotul lui Gheorghe Duca. Acesta a poruncit să fie uciși Gheuca vist., Bogdan jit. și Lupu slug., deși soția lui Gheuca era vară primară cu soția lui Gheorghe Duca. ⁵) „I. Neculce”, 1930, p. 211. *Doc. birl.*, IV, p. 156 și D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 92—93. V. și spița genealogică din RA, 1924, p. 69.

BOGDAN LUPU, fiul lui Gheorghe B. m. șet.; = Ruxandra, fiica lui Constantin Cantemir voievod ¹ și cu Lupa; cumnat cu Antioh și Dimitrie Cantemir și cu Mihai Racoviță; rudă cu Gavrilăș Mateiaș m. log. ².

Închis de Gheorghe Duca (1680) după uciderea tatălui său; scăpat de Constantin Cantemir ³; fără titlu (mic, Lupașco) 1683 ian. 19; fuge în Ț. Rom., cu Constantin Cantemir (1683); *agă*

1685 aug. 20—1688 mart. 9; m. spăt. 1688 aug. 22—1689 aug.; hat. 1689 sept.—1693 apr. Fiind ginerele lui Constantin Cantemir, conducea de fapt țara împreună cu Iordache Ruset m. vist.⁴ A fost comandantul oastei moldovene în lupta de la Zărnești (1690)⁵. Apoi a fost trimis în Ț. Rom. ca sol (1691) și cu Iordache Ruset la Poartă să aducă pe boierii fugiți acolo (1691)⁶. Fuge în Polonia la venirea ca domn a lui Constantin Duca (apr. 1693)⁷; revine cu Antioh Cantemir, când este din nou puternic împreună cu Iordache Ruset: „ei ce vreau să facă, era făcut și de domn”⁸; hat. 1695 dec. 8—1700 sept. 14; f. hat. 1701 ian. 13—iul. 11; fuge în Ț. Rom. la venirea ca domn a doua oară a lui Constantin Duca, ce a încercat să-l ucidă prin Dumitrașco Buhuș⁹; revine în domnia lui Mihai Racoviță; m. vor. ț. sus 1703 sept.—1705 mart.; hat. 1705 mart.—iul. Otrăvit de Mihai Racoviță și □ bis. Dancu — Iași cu soția sa Ruxandra¹⁰. După părerea lui Neculce — ruda sa — era „cap întreg și cunosător la giudețe și vrednic de toate trebile cu înțelepciune”, iar împreună cu Iordache Ruset „erau mai aleși și capete bune, de-i ajungeau la toate socotelile” (lui Antioh Cantemir)¹¹. A jucat un rol de seamă în luptele politice de la sfârșitul sec. XVII — începutul sec. XVIII; el este Lupul din *Istoria ieroglică* a lui Dimitrie Cantemir. Ctitorul schitului Fătăciuni — Tutova. Copii: Ion m. log. = Bălașa, fiica lui Dumitrașco Racoviță hat.; Lupu m. stol.; Maria = Ion Neculce hat., care era deci rudă cu Dimitrie Cantemir; Ecaterina = Ilie Catargi m. log.¹² și Anița = C. Ruset hat.¹³.

¹) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 25. La 1696 mai 1 se spune că Ștefan Cerchez f. m. com. și soția sa Axița erau nașii Catrinei, fiica („cucoana”) lui Lupu Bogdan („Arh. Bas.”, 1935, p. 274). ²) *Surete*, XXII, p. 36, *Doc. birl.*, IV, p. 123, *St. doc.*, XVI, p. 203 și doc. 1688 mart. 9 (ASB, Doc. mold., I/31). ³) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 19. ⁴) Neculce, p. 101. ⁵) *Ibid.*, p. 105. ⁶) Neculce, p. 112 și D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 89 și 103. ⁷) Neculce, p. 116, Kogălniceanu, II, p. 39—40, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 9—11. ⁸) Neculce, p. 127. ⁹) Kogălniceanu, II, p. 45, III, p. 28. În *Condica vistieriei* lui Constantin Brîncoveanu, la p. 661, sint trecuți 500 de lei dați de domn lui Vasile vor. și Lupu hat. la 1702. După Neculce, p. 152—153, ar fi fugit și în Polonia. ¹⁰) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 251, „I. Neculce”, 1924, p. 235 și Neculce, p. 173. ¹¹) *Ibid.*, p. 177. ¹²) „I. Neculce”, 1930, p. 211 și 1924, p. 235 și RA, 1924, p. 69. ¹³) *St. doc.*, V, p. 105.

BOLDESCU PĂTRAȘCO, fiul lui Toader B. m. med.¹; = Varvara². Fără titlu 1616 oct. 9—1628 dec. 17; pîrc. Bacău 1632 sept. 21; pîrc. 1634 ian. 25 — febr. 3; pîrc. R. 1635 ian. 24,

aug. 13—1636 apr. 5; f. arm. 1638 oct. 17—1639 iul. 27; fără titlu (slugă domnească) 1640 sept. 14, 1644 apr. 14; pîrc. 1644 ian. 25; f. arm. 1644 iun. 3—1645 aug. 5; pîrc. R. 1645 aug. 14; f. arm. 1647 aug. 12—1652 apr. 9. Copii: Gruîță, Iordache, Dumitrașco, Alexandra ³.

¹) DIR, XVII/4, p. 53, DRH, XIX, p. 619, *Surete*, III, p. 80; v. și indice; *Ispisoace*, II/1, p. 26, II/2, p. 10, 129, Turcu C. și Stoide C., *Doc. din tînuțul Neamț sec. XVII*, p. 14—15 și doc. 1634 ian. 25, 1639 ian. 2 (Acad., LXVIII/69 și 71). ²) *Surete* III p. 87. ³) *Ispisoace*, II/2, p. 131, *Surete*, III, p. 87, X, p. 31. Despre predecesorii săi v. DIR, XVII/2, p. 203 și pomelnicul m-rii Bisericiani (Rsl, XIV, 1967, p. 438).

BOLEA STRATULAT (Istratie), fiul lui Toader B. stol. sau Ionașcu B. vor. ¹, urmașul lui Bolea pîrc. H. din sec. XVI; = Grozava, fiica Mariei Ciogolea ²; rudă cu hat. Orăș ³, Dumitru Buhuș m. vist. și fam. Prăjescu. Pah. 1611 iul. 7; f. pah. 1616 oct. 26; pah. 1626 sept. 20—1628 ian. 4; pah. II 1628 ian. 8; pah. 1628 mart. 6—dec. 24; m. șet. 1632 mai 12—1633 mart. 8 + ante 1635 nov. 20. A avut un frate, Orăș ⁴.

¹) Ambii amintiți la începutul sec. XVII (DIR, XVII/1, p. 75, III, p. 128). ²) *Ispisoace*, II/1, p. 69, RIR, 1940, p. 184, *St. doc.*, V, p. 27, „Arhiva”, 1900, p. 432. ³) DRH, vol. XIX, p. 301. Despre el v. *ibid.*, indice. ⁴) ASB, Soveja, V/3.

BORISI BERNARD (Bîrnad), italian ¹; nepotul lui Bartolomeu Brutti m. post. al lui Petru Șchiopul ² și al lui Bernat negustorul ³. A crescut pe Radu Mihnea, rămas orfan de mic⁴. Acesta l-a făcut m. post. (*Ț. Rom.*) 1613 apr. 20—1616 iul. 8 și apoi în Mold. 1616 nov. 15—1618 dec. 17. Folosit de Radu Mihnea în solii la Constantinopol și în Trans. ⁵. Hat. 1619 iul. 5 (al lui Gaspar Grațiani).

¹) Scrie italienește la 1618 mai 29 (DIR, XVII/4, p. 280). ²) Doc. 1618 apr. 17, cînd el semnează cu litere latine Bernardo Borisy (*ibid.*, p. 270). ³) Doc. 1621 apr. 18 (*ibid.*, V, p. 48). ⁴) Hurmuzaki, XI, p. XLVII. ⁵) *St. doc.*, IV, p. CVII.

BOSIOC, v. sec. XVI.

BOUL ȘTEFAN, fiul lui Toader B. vist. ¹, care era strănepotul lui Dragoș Boul vor. din sec. XV; = Ruxandra ²; cumnat cu Gheorghe Ștefan voievod, care ținea de soție pe o soră a sa și care l-a făcut mare dregător.

Fără titlu 1628 ian. 20; f. cluc. și cluc. 1635 aug. 20—1646 iun. 22; *pîrc. N. 1648 mart. 31—1649 aug. 9*; f. cluc. 1648 iun. 14—1649 mart. (apare concomitent cu aceste două titluri); *m. șet. 1651 oct. 9—1653 mart. 7*; cumnatul său îl face *m. vor. f. sus. 1654 mart. 18—sept.*; solul lui Gheorghe Ștefan în Trans. (sept. 1654)³; *m. vor. f. jos 1655 mai 30—1658 mart. 20*; a rămas în țară după pribegia lui Gheorghe Ștefan, dar nu a mai ocupat dregătorii; f. m. vor. 1658 mai 22—1670 iul. 9.

Copii: Dumitrașco log. II (1667—1668 și 1673); Iftimia = Ionașco Tălmaci m. pah.⁴; o fiică a lui Dumitrașco, Agafița = Preda Palade m. stol.; Dumitrașco era văr cu Alexandru Buhuș hat.⁵

¹) Doc. 1628 ian. 20 (DRH, XIX, p. 411). ²) *Ispisoace*, III/2, p. 143.

³) Kraus, p. 175. ⁴) *Ispisoace*, III/2, p. 143. ⁵) *Ibid.*, IV/1, p. 34.

BOUL (PĂTRAȘCO), fiul lui Toader B. vist.¹; ginerele lui Ștefan Tomșa voievod²; cumnat cu Radu Leon vodă, care îl ia în Ț. Rom.³. *M. spăt. (Mold.) 1630 aug. 30—1631 aug. 6*; sol la Țarigrad (aug. 1631)⁴; *m. ban (Ț. Rom.) 1631*. Trimis de Leon vodă să asedieze pe Matei Basarab, închis cu pribegii în m-reă Tismana (sept. 1631)⁵. Pleacă apoi în Mold.; m. spăt. (fost?) 1632 mai 25; f. m. spăt. 1634 aug. 20. O fiică a sa Ana = Ilie Șeptilici m. vor.

¹) Toader Boul vist. (II) = Agafia Prăjescu apare adesea în doc. la sfîrșitul sec. XVI și în primele două decenii ale sec. XVII, fiind fiul lui Cîrstea, descendent din boierul Dragoș Boul din sec. XV, iar mama sa, Nastasia, neputa lui Cozma Șarpe m. post. (DIR, XVI/4, p. 172, XVI/5, p. 175 și MM, 1968, nr. 3—4, p. 200). El a avut mai mulți frați: Gavril diac, Pătrașco, Dumitru, Ionașco, Antimia și Eufrosina. În 1604 a fost în Ț. Rom. la Radu Șerban (*St. doc.*, IV, p. XLIV); a participat la lupta de la Cornul lui Sas, după care a fost răscumpărat de Ștefan Tomșa de la tătari; a luat parte și la răzvrătirea boierimii conduse de Beldiman log. și Sturza hat. contra domnului, după care s-a refugiat în Ț. Rom., dar a fost restituit de turci domnului, care l-a ucis (Costin, p. 62—63, DIR, XVII/4, p. 245). Copii: Todossia = Pătrașco Ciogolea m. stol.; Safta = Gheorghe Ștefan; Paraschiva = Seachil com.; Maria = Nicolachi Ralli m. stol.; Pătrașco și Ștefan (*Surete*, XXI, p. 27, *St. doc.*, V, p. 616—617 și DIR, XVII/4, p. 308). ²) Doc. 1657 apr. 30 („Arh. bas.”, 1935, p. 170). V. și RI, 1927, p. 49, „I. Neculce”, 1930, p. 62 și Acad., CXII/59. ³) *Istoria*, p. 98. ⁴) Doc. 1631 aug. 3 (ASB, Cetățuia, IX/2). ⁵) *Istoria*, p. 98, *Istoriile*, p. 94.

(BRANCĂU), v. Tălmaci Ionașco (Brancău).

BRĂESCU ȘTEFAN, fiul Agapiei și al lui Vasile B., care era urmașul lui Ionașco Talpă m. pah.¹; = Ilinca, fiica lui Grigore

Jora ²; cumnat cu Nicolae Donici m. log. și cu Ivașco, nepotul lui Gheorghe Băleanu banul din Ț. Rom. ³. Fam. Brăescu este descendentă din boierul Boris Braevici din sec. XV ⁴ și rudă cu fam. Bantăș.

Med. 1660 ian. 29; f. med. 1660 febr. 4; fără titlu 1660 oct. 28; f. vâtaf de stolnicei 1668 aug. 20—1669 mai 6; vor. Birlad 1670 mai 26; pit. II 1671 iun. 17; m. com. 1673 mart. 3 — ante 1674 sept.; com. (și f. com.) 1674 sept. — 1682 mart. 9 ⁵. După moartea sa, Gheorghe vodă Duca i-a închis soția pentru dări ⁶. Copii: Alexandra = Lupașco Gherghel m. jit. și Dumitrașco post. (?) ⁷.

¹) St. doc., VII, p. 213. Vasile B. era fiul lui Eremia B., ginerele lui Ionașco Talpă m. pah. (doc. 1642 mart. 15, Acad., XVIII/269 și Surete, IV, p. 165). Ștefan B. era văr primar cu Cirstina, fiica lui Grama m. stol. (St. doc., VII, p. 214). ²) St. doc., XVI, p. 213 și Surete, XXII, p. 21. ³) Gen. doc., I, p. 308, Surete, V, p. 46. ⁴) „I. Neculce“, 1926—1927, p. 217. ⁵) V. St. doc., VII, p. 103 și urm. ⁶) Kogălniceanu, II, p. 22. ⁷) St. doc., VII, p. 111, 213.

BRĂESCU GAVRIL, fiul lui Vasile B. ¹; frate cu Ștefan B. m. com.; = Sultana, fiica lui Pavel Albotă m. jit. ²; cumnat cu Gheorghe Albotă m. arm. și cu Tudorașco Albotă spăt. ³. Rudă cu Constantin Cantemir și cu fam. Bantăș.

Fără titlu 1652 apr. 9 — 1662 mart. 20; vâtaf de aprozi 1657 iul. 24; f. vâtaf de aprozi 1660 sept.; stol. 1662 apr. 7; vor. de Botoșani 1662—1663; f. vor. 1663 apr. — 1669 sept. 8; pit. II 1670 aug. 12 — 1671 iun. 17; pit. 1671 sept. 10 — 1676 febr. 21; m. jit. 1678 ian. 30 — 1679 febr. 21; f. m. jit. 1679 dec. 25 — 1681 ian. 2; m. stol. 1683 — 1685 aug. 25, 1686 iun. 9 — ante 1688 aug. Spînzurat de mîini de Dumitrașco vodă Cantacuzino în domnia a doua, pentru bani ⁴. F. m. stol. 1690 febr. 15 — aug. 28.

Copii: Vasile post. ⁵ și Solomon m. med. (?) ⁶, al cărui fiu a fost Nicolae post. ⁷.

¹) Boga, Doc. bas., XI, p. 36—37 și Surete, IV, p. 165. ²) Ibid., p. 73. ³) Doc. 1662 apr. 7 și 1670 mai 5 (ASB, AN, MMCMV/22 și MIB, nr. 35246). ⁴) Kogălniceanu, II, p. 34. ⁵) BCI, VIII, p. 74—75. ⁶) „M. Costin“, 1916, p. 306. ⁷) Sava, Doc. Lăpușna, p. 155. Un Ilie Brăescu = Safta Pisoschi e amintit la 1707 (Doc. agrare, II, p. 119).

BUCIOC, v. Băcioc.

BUCIUM VASILE, fiul lui Condrea B. m. vor.¹ *Pîrc. R. 1623 febr. 14 — apr. 2, apr. 8 — iun. 25.*

¹) DIR, XVII/2, p. 9.

BUCIUM GAVRIL, fiul lui Lupașco B. stol. — care era nepotul lui Condrea B. m. vor. din sec. XVI¹ — și al Antemiei, fiica lui Voruntar Prăjescu m. com.² *M. med. ante 1680.* După moartea sa (1681—1682), Gheorghe Duca i-a închis soția pentru dări³. O fiică a sa = Vasile med. II⁴.

¹) *Surete*, IV, p. 252, RI, XII, 1926, p. 244 și doc. 1637—1638 (ASI, CDIX /13). ²) Doc. 1643 ian. 21 (Acad., AN, DCCLXVII/4) și „I. Neculce”, 1930, p. 63. ³) Kogălniceanu, II, p. 22. ⁴) Doc. 1697 mart. 3 (RI, XII, 1926, p. 243).

BUHUȘ DUMITRU, fiul lui Cîrstea B. pîrc.¹ și al Nastasiei, fiica lui Ion Prăjescu și sora lui Savin, Nicoară și Voruntar, rude cu Movileștii²; = 1) Ileana, fiica lui Ilea Băcioc³, care era fratele lui Coste Băcioc m. vor., socrul lui Vasile Lupu, și nepoata lui Toader Veveriță m. spăt.⁴ și 2) cu Dafina, fiica lui Ionașco Jora⁵, care a devenit apoi soția lui Eustratie Dabija voievod. D. Buhuș era cumnatul lui D. Șoldan m. vor. și văr cu frații Ciogolea, și ei favoriți ai lui Vasile Lupu.

Fără titlu 1608 iul. 15 — 1625 dec. 13 (apare foarte des în doc.)^{5 bis}; post. 1626 iun. 10; log. 1627 nov. 15 — dec. 18; log. III 1628 ian. 4 — 1629 apr. 30, vist. (II sau III) 1629 mart. 14 — apr. 15. În relații bune cu Miron Barnovschi, care-i dăruiește o bucată din hotarul Tg. Frumos⁶; vist. (fost.) 1630 oct. 9 — 1631 apr. 8; log. 1631 dec. 15; log. III 1632 apr. 29—1633 mart. 2 (apare foarte des în doc., fiind unul din cei mai avizi cumpărători și uzurpatori de pământuri)⁷. Merge cu mai mulți boieri la Poartă să protesteze contra numirii ca domn a lui Alexandru Iliăș⁸. *M. vist. 1633 dec. 15 — 1634 sept. 3; pîrc. H. 1635 ian. 24—1637 mart. 10 și mai 4; vist. (fost) 1637 apr. 12—1640 iul. 9.* Solul lui Vasile Lupu la Gheorghe Rákóczi I (1639)⁹; f. m. vist. (și vist.) 1640 nov. 1—1644 iul. 15; *pîrc N. 1641 apr. 13; m. spăt. 1645 mart. 31 — ante aug. 5; f. m. spăt. (și spăt.) 1645 aug. 5—1646 iun. 1. + 1647 mart. 15, □ bis.* sa din Crivești — Neamț¹⁰. După părerea unui sol polon din 1636, era „om demn și înțelept, cum sînt puțini la fel între ai lui”¹¹. Copii: Nicolae m. log., Alexandru hat., Miron Băcioc m. stol., Lupașco m. spăt., Ursu, Anastasia = Gheorghe Duca voievod,

Andrei, Tudosca, Irina = Vasile Ceaurul-Ștefan m. vor.¹²; Alexandra = Grumăzea Lozonschi m. arm. și cu Necula vist.¹³.

¹⁾ DIR, XVII/2, p. 229, „Arh. gen.”, 1912, p. 108, RIR, 1940, p. 184, *St. doc.*, VI, p. 77. Acest Cîrstea B. este socotit strănepot al boierilor Coste și Giurgea Stravici din sec. XV (*Surete*, II, p. 134, „I. Neculce”, 1926–1927, p. 100–102 și DIR, XVII/2, p. 168). Despre fam. Buhuș v. Radu Rosetti, *Note genealogice și biografice despre familiile Buhuș și Rosetti, foștii proprietari ai moșiei Bohotinul*, Buc., 1906 (extras din AARMSI, s. II, t. XXVIII, 1905–1906, p. 469–471) (note sumare); Meteș Ștefan, *Contribuțiuni nouă privitoare la familia boierească Buhuș din Moldova*, Buc., 1927 (extras din AARMSI, s. III, t. VII, mem., 8); *St. doc.*, V, p. 574–575 și R. Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 50 și urm. (unde se publică multe doc. despre D. Buhuș și urmașii săi). ²⁾ După ce Cîrstea a fugit în „țara nemțească”, Nastasia s-a măritat cu Ioan Caraiman m. pah. (doc. 1609 doc. 17 și 1669, Acad., CDXXV/110 și Rosetti, *op. cit.*, p. 1). V. și doc. 1637 apr. 12 (Spiridoniu – Iași, LXIII/8). ³⁾ *Surete*, II, p. 160, *St. doc.*, XVI, p. 238–239 și Rsl, XIV, 1967, p. 438. ⁴⁾ DIR, XVII/5, p. 130. ⁵⁾ Doc. 1669 mai 12, unde se spune că era sora lui Gavril Jora (ASB, Florești, I/3). Șt. Meteș a arătat primul că Dafina nu a fost fiica lui Furtună m. com., ci urmașa doamnei Maria Amirali, soția lui Petru Șchiopul, de origine greacă, fiind fiica lui Ionașco Jora, soră cu Grigore Jora (*op. cit.*, p. 19). V. și doc. 1665–1666 (BCS, I/179). ⁶⁾ La 1615 febr. 11 era cu Movelești la Ustia (DIR, XVII/3, p. 193). V. și DRH, vol. XIX, indice). ⁷⁾ *Uricarul*, XVIII, p. 172. ⁸⁾ Despre averea sa la 1632 v. *Surete*, II, p. 116–118. ⁹⁾ Costin, p. 96. La ieșirea domnului din țară, el l-a condus „pe Birlad în gios” (*ibid.*, p. 99). ¹⁰⁾ *St. doc.*, IV, p. 213; v. și V, p. 574. Vasile Lupu l-a milituit pentru slujba cu care D. Buhuș slujea „pururea” domnului și țării (R. Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 55). ¹¹⁾ Melchisedec, *Notițe istorice*, p. 125. ¹²⁾ Panaitescu, *Căldători*, p. 23. ¹³⁾ Erbiceanu, *Mitropolia Moldovei*, p. 7–9, Acad., CDXXV/92. La 1648 iul. 9 sînt amintiți „fiorii lui Buhuș” (*ibid.*, LXXXII/12). V. și *St. doc.*, V, p. 95 și VI, p. 278. ¹⁴⁾ *Uricarul*, XII, p. 306–308.

BUHUȘ NICOLAE, fiul lui Dumitru B. m. vist.¹; frate cu doamna Nastasia a lui Gheorghe Duca, cu Lupașco, Alexandru și Miron Băcioc, toți mari dregători; = Anița, fiica lui Mihai Fortuna m. com.². Rudă cu Ștefăniță Lupu prin mama sa; fiu vitreg al lui Eustratie Dabija și cumnat cu Gheorghe Duca.

Fără titlu 1648 apr. 14 — 1650 ian. 21 (apare des alături de diverși mici boieri); jit. 1650 iul. 20 — dec. 16; diac de jitniță 1650 dec. 26; jit. III 1651 iul. 8 — 20; căm. 1651 sept. 17; jit. II 1651 oct. 9; jit. 1652 oct. 9; vor. de poartă 1652 oct. 16. Dat zălog la Cehrin de Vasile Lupu, împreună cu alți boieri, în timpul nunții lui Bogdan Hmelnițchi. Trim's de Vasile Lupu la cazaci pentru a cere ajutor contra lui Gheorghe Ștefan (1653)³; log. 1653 sept. 3; log. III (și log.) 1654 febr. 3 — 1657 mart. 14; m. cluc. 1657 mart. 16 — 1658 aug. 20; f. cluc. 1658 dec.

29 — 1659 iul. 20; *m. med.* 1659 nov. 23 — 1663 apr. 5; *pîrc.* N. 1660 apr. 20 — mai 11; *m. stol.* 1663 mai 18 — 1664 iul. 7; *m. log.* 1664 dec. 12⁴ — 1667 mart. 7. Is. sc. între moartea lui Eustratie Dabija și domnia lui Gheorghe Duca. + ante 1667 apr. 21⁵; □ bis. Albă (mitropolia veche) din Iași⁶. Ctitorul bis. din Tg. Ocna (1664), numită apoi Răducanu. A fost un boier cult pentru vremea sa, oferind informații prețioase lui Miron Costin despre istoria Moldovei. Copii: Irina = Manolache Ruset m. vor.; Gavril *pîrc.*, Ion m. log. și Ileana mare cămă-năroae (?). □ bis. Albă — Iași⁷.

¹⁾ *Ispisoace*, II/2, p. 141, Acad., LXXXVI/35, Spiridonia — Iași, III/17; v. despre el și Andreescu — Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 110—114, RIR, 1945, p. 59—60, Meteuș, *Fam. Buhuș*, p. 27—31 și doc. publicate de R. Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 58—69. ²⁾ Doc. 1657 febr. 22 și mart. 16 (ASB, ms. 538, f. 19 v., Acad., CLXXXI/139 și *Uricarul*, XXIII, p. 367). ³⁾ Costin, p. 141. ⁴⁾ Despre numirea sa ca m. log. v. însemnarea din 1665 ian. 25, în care se spune că a fost pus de Eustratie Dabija „mai sus de cit toți boierii” (Panaiteșcu P. P., *Manuscrisele slave din Biblioteca Acad. R.P.R.*, I, Buc., 1959, p. 371). ⁵⁾ *St. doc.*, VI, p. 85—86, ASB, Bîrnova, XIV/3 și AN, MMDCCXCV/11. ⁶⁾ *St. doc.*, V, p. 95. ⁷⁾ R. Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 71 (doc. 1685), *Inscripții*, I, p. 27, *Doc. bîrl.*, III, p. 155, *St. doc.*, V, p. 95, C. Istrati, *Bis. din Borzești*, p. 4 și doc. 1673 apr. 3 (Muzeul Porțile de Fier).

(BUHUȘ) MIRON BĂCIOAC¹, fiul lui Dumitru B. m. vist.; frate cu Nicolae, Alexandru și Lupașco B.²; = Tudosca³ și cu Maria (?)⁴. Cumnat cu Toader Palade m. spăt.

Fără titlu 1650 mart. 7 — 1652 sept. 1; *m. slug.* 1654 iul. 6 — 1655 mai 30; după părerea lui M. Costin, a fost prins de Constantin Șerban în timpul luptelor pentru tron din 1659 și repus apoi în dregătorie⁵; totuși el apare ca f. m. slug. 1658 mai 5 — 1661 sept. 8; *pîrc.* (?) 1660 ian. 24; *m. stol.* 1662 ian. 3 — 1663 apr. 16. □ bis. Albă (mitropolia veche) din Iași împreună cu soția Tudosca și „coconii”⁶. O fiică, Maria = Toader cluc.⁷; altă fiică, Safta = Șerbu Scărlet m. com.⁸.

¹⁾ Este numit de regulă Miron Băcioc, nu Buhuș, după mama sa, Ileana Băcioc. ²⁾ Doc. 1650 mart. 7 (BCS, I/107). ³⁾ *Surete*, III, p. 168, și doc. 1658—1659 (ASB, Rîșca, XXVII/7). ⁴⁾ Amintită în pomelnicul m-rii Bisericești (St. doc., XVI, p. 248). ⁵⁾ Costin, p. 189. ⁶⁾ *St. doc.*, p. 95. ⁷⁾ I. Neculce, 1930, p. 126. ⁸⁾ *St. doc.*, VII, p. 310.

BUHUȘ LUPAȘCO, fiul lui Dumitru B. m. vist. și al Dafinei, care a devenit apoi soția lui Eustratie Dabija și soacra lui Gheorghe Duca¹; = Safta, fiica lui Iordache Cantacuzino m. vist.²; cumnat

cu Gheorghe Duca voievod, ce ținea pe sora sa, Nastasia³; acesta îl aduce în Ț. Rom. Văr prin alianță cu Șerban vodă Cantacuzino. (Mold.) *M. jit.* 1664 mart. 1 — mai 25; *pîrc. H.* 1665 febr. 24 — mart. 6; *m. slug.* 1665 apr. 29 — 1666 mart. 21; *m. șet.* 1667 febr. 2 — 1668 oct. 13; *m. paș.* 1669 febr. 10 — dec. 3; *m. jit.* 1669 dec. 22 — 1671 mai 6. (Ț. Rom.) *M. spăt.* 1675 ian. 22 — 1677 apr. 21; is. sc. Buc. 1675 mai 11 — sept. 9⁴. A scăpat pe Șerban Cantacuzino de la moarte prin intervențiile sale la Gheorghe Duca. + 1678⁵. A avut diplomă de nobil de la Mihail Apafi, principele Trans. (1676)⁶.

¹) RIR, 1945, p. 51. ²) *St. doc.*, V, p. 574. A fost căsătorit de tatăl său vitreg — Eustratie Dabija, care l-a făcut și dregător (Neculce, p. 32).

³) Filitti, *Arhiva*, p. XXX, *St. doc.*, V, p. 575, VII, p. 318. ⁴) MIB, nr. 28445, ASB, ms. 256, f. 519 și Potra, *Documente*, p. 169 și 186. ⁵) Kogălniceanu, II, p. 211 și Neculce, p. 63. ⁶) Meteș, *Fam. Buhuș*, p. 12—15 și Sever Zotta, *O diplomă de nobil transilvan pentru un boier din Moldova*, în *Omagiu lui Ioan Lupaș*, Buc., 1940, p. 873—881.

BUHUȘ ALEXANDRU (Sandu), fiul lui Dumitru B. m. vist.; frate cu Nicolae, Lupașco și Miron Băcioc Buhuș și cu doamna Nastasia a lui Gheorghe Duca; = Alexandra, fiica lui Nicolae Ureche și nepoata lui Grigore U. m. vor.¹; văr cu Dumitrașco Boul și rudă, prin acesta, cu Gheorghe Ștefan voievod. Fără titlu 1654 sept. 14; spăt. 1656 febr. 15; a fost în armata polonă în anii 1658—1660²; rohmistru 1663 mai 18³; fără titlu 1665 aug. 5; *pîrc. H.* 1666 febr. 24; fără titlu 1666 apr. 8; *m. pit.* 1668 iun. 8 — oct. 15; f. m. pit. 1669 iun. 5 — sept. 8; *pîrc. H.* 1669 nov. 19; *serd.* 1670 febr. 2 — 1671 apr. 5; *hat.* 1671 nov. 20 — ante 1673 iun. 20⁴; f. hat. 1673 iun. 20; *hat.* 1673 aug. 13 — 1677 mart. 29. A fost „la mare cinste” în timpul domniei lui Dumitrașco Cantacuzino (cu care se înrudeau), avînd un rol de seamă în luptele duse contra oștirilor polone ce sprijineau pe Ștefan Petriceicu; întors la Iași, a fost primit cu mare alai de domn „ca un hatman ce era vestit”⁵. Dușman al lui Antonie Ruset, a luptat pentru aducerea pe tron a cumnatului său, Gheorghe Duca, fiind caimacam după mazilirea primului⁶. *Hat.* 1678 apr. 20 — 1684 febr. Știind de complotul lui Vasile Gheuca m. vist. din 1680, l-a prevenit pe Gheorghe Duca⁷. A mers cu acesta la Viena, la întoarcere fiind trimis înainte de straje. A încercat, fără succes, să-l scape pe Gheorghe Duca de la Domnești, unde a fost prins de poloni (dec. 1683)⁸. În febr. 1684 a fugit în Ț. Rom., unde a murit la Ruși⁹.

Copii: Dumitrașco m. cluc. (1676), Ioan, Nicolae, Safta = Constantin Cantacuzino m. stol.¹⁰ din Ț. Rom.; Maria = Dumitrașco Ursachi m. stol. și cu Radu Racoviță; Catrina = Gheorghe m. pah., care a plecat în Rusia la 1711¹¹. Nastasia și Safta □ m.-rea Precista-Răducanu din Tg. Ocna¹². Una din ele = D. Mavrodin m. vist. Dintre toți, Dumitrașco = Catrina a avut un rol politic mai important; el a fost trimis de vărul său Constantin Duca în Ț. Rom. să-l împuște pe Lupu Bogdan hat., dar a refuzat să-l ucidă, lăsându-se prins. Copiii săi: Constantin m. log., Sandu, Ștefan, Vasile, Maria = Isăcescu, Sanda = Vîrnav și Alexandra = Gh. Arapu m. med.¹³.

1) Doc. 1665 aug. 5 (ASB, Mitr. Mold., CXLVII/4). V. și *St. doc.*, V, p. 44, RIR, 1934, p. 296 și Meteș, *Fam. Buhuș*, p. 32–38. La 1666 mart. 20, Vasilășco, fiul lui Grigore Ureche, declară că Al. Buhuș ținea o nepoată de văr primar a sa (BCS, I/184). V. și N. Iorga, *Un act de la Alexandra Buhuș* (*St. doc.*, VII, p. 409). 2) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 258–259. 3) *Ispisoace*, III/1, p. 230. 4) I. Neculce afirmă că Buhuș era serdar în vremea războaielor conduse de Hîncu și Durac, din iarna 1671–1672, și că, în această calitate, „au lovit pin oastea Hînceștilor la Iepureni și i-au bătut pe Hîncești și i-au împrăștiat” (Neculce, p. 131). 5) Kogălniceanu, II, p. 11, III, p. 14 și Neculce, p. 55, 59. În aceste lupte, Al. Buhuș era gata să fie ucis; după cum povestește I. Neculce, calul lui Buhuș a fost omorît de un glonte, iar hatmanul a căzut „într-un răzor cu fața în sus, de nu se putea îndată să se scoale și nemții năvăleau să-l apuce; iară un căpitan moldovean, anume Decusară, au grăbit cu calul asupra-le și s-au apucat hatmanul de coada calului lui Decusară și, ținându-se bine, l-au scos din năvala nemților”. După această ispravă fără pereche, Buhuș a încălecat pe alt cal și „le-au mai dat năvala în cîteva rînduri nemților”, învingîndu-i. 6) Kogălniceanu, II, p. 16. Tot Neculce povestește (p. 61) că, la asediul Cehrinului, Halep pașa i-a cerut lui Antonie Ruset să aducă pe Buhuș hat. — mazilit din slujbă de domn — care a săvîrșit noi isprăvi de vitejie, luînd „de grumadzi” niște cazaci ce țineau drumul oștilor turcești. Dobîndind „cînte și nume bun de la pașe”, acesta a poruncit domnului „de l-au pus hatman și să nu afle că-l mai schimbă din hătmănie”. În afară de vitejia și talentul său de comandant militar, recunoscute de contemporani, pentru pașa turc a contat și intervenția făcută de Gheorghe Duca, domnul Ț. Rom., cumnatul lui Buhuș. V. și Sever Zotta, *Pușca hatmanului Sandu Buhuș?* (RI, XII, 1926, p. 103–104); idem, *Lămuriri despre comunicarea „Pușca hatmanului Sandu Buhuș”* (*ibid.*, XIII, 1927, p. 53–55). 7) Kogălniceanu, II, p. 19. 8) *Ibid.*, p. 28 și 31. 9) Neculce, p. 85. Fiind înrudit cu cronicarul Grigore Ureche și cu stolnicul Constantin Cantacuzino, Al. Buhuș a manifestat el însuși preocupări pentru istorie. De cînd a fost dat la iveală un cronograf din 1683 copiat de Gheorghe diac „alcătuit din porunca și cu cheltuiala marelui hatman Alexandru Buhuș” (Gh. Bogaci, *Pagini de istoriografie literară*, Chișinău, 1970, p. 12–19). 10) *St. doc.*, V, p. 575. 11) „I. Neculce”, 1922, p. 298, 1931, p. 84. 12) Doc. 1692 apr. 22 (ASB, Precista, III/6). 13) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 259, Al. Vitencu, *Vechi doc.*

mold., p. 20 și „I. Neculce”, 1925, p. 354. După părerea lui I. Neculce, faptul că „nemic nu i s-au ales de casa lui (Al. Buhuș — N. S.) și de ficiorii lui, care să vede și pân-astădzi” a fost urmarea pîrii nedrepte a hatmanului împotriva lui Antonie Ruset.

BUHUȘ CONSTANTIN (Buhușel), fiul lui Dumitru B.¹; înfiat și crescut de stol. Nicolae Seachil. Fără titlu 1651 iul.; jit. III 1662 mart. 12; f. jit. 1664 febr.; *pîrc. N. 1666 dec. 13 — 1667 iul. 24; m. slug. 1667—1668.*

¹) C. Stoide, *Documente nemțene de la Dabija vodă*, p. 34.

BUHUȘ ION, fiul lui Nicolae B. m. log.; = Maria, fiica lui Chiriac Sturza m. pah., □ mitropolia din Iași la 1703¹ și cu Ileana, fiica lui Dumitrașco Ștefan-Ceaurul m. log.². Cumnat cu Manolache Ruset m. vor., căsătorit cu o soră a sa. Com. III 1681; *m. cluc. 1686 aug. 11 — 1689 aug. 22; cluc. 1690 febr. 15*, în care calitate este trimis la Sibiu să încheie tratatul de alianță cu imperialii, în numele domnului Moldovei. A stat închis un an la Sibiu³. Căm. de ocne 1694—1695; *m. pah. 1695 dec. 8 — ante 1697 iul. 22; f. m. pah. 1697 iul. 22 — 1698 nov. 22*; caimacam pînă la venirea în țară a rudei sale Constantin Duca⁴; *m. log. 1700 sept. 15 — ante 1702 aug. 27*; caimacam pînă la venirea în țară a lui Mihai Racoviță (1703)⁵; f. m. log. 1703 sept. — 1705 iul. 30; *m. log. 1705—1707; f. m. log. 1709 iun. 6*; caimacam după mazilirea lui Mihai Racoviță⁶; *m. log. 1710 ian. — dec. Batjocorit de Dimitrie Cantemir, deși era bătrîn⁷; hat. 1711 nov. — 1714. + 1716.*

Copii: Catrina și Andrei, morți de tineri; Anița = Mihai Sturza⁸.

¹) Acad., ms. 1580, f. 59. ²) *St. doc.*, VI, p. 261. Despre el v. Meteș, *Fam. Buhuș*, p. 39—42 și Rosetti R., *Cronica Bohotinului*, p. 73 și urm. ³) Veress, XI, p. 400—401, C. Giurescu, *Tratatul lui C. Cantemir cu imperialii* (CL, 1910, p. 274—290). ⁴) Neculce, p. 154. ⁵) Hurmuzaki, XIV, p. 277. ⁶) Kogălniceanu, II, p. 70, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 51. ⁷) Kogălniceanu, II, p. 91. ⁸) „I. Neculce”, 1930, p. 69.

BUJOREANU PAVEL, descendent din Cîrstea Ghenovici m. vor.¹; rudă cu fam. Jora și Costachi². F. slug. 1684 ian. 25; *m. jit. 1686 apr. 2; m. slug. 1688—1690*. Părtaș la luptele politice contra lui Constantin Cantemir, fuge în Ț. Rom. (1691)³; f. m. slug.

1691 mart. 6 — 1697 sept. 26; *m. slug.* 1695 mai 1. A avut un fiu ⁴ (probabil Ion B. vor. Cîmpulung) ⁵.

¹) Bunicul său Vasile? = Anghelina, fiica lui Cirstea („I. Neculce“, 1924 p. 216, 1925, p. 307—308 și *Ūricarul*, XXI, p. 259). ²) *St. doc.*, VI, p. 23, 26, doc. 1688 iun. 25 (Condica Zorleni, nr. 97). ³) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 101. ⁴) „M. Costin“, I, 1913, p. 31. ⁵) *Ispisoace*, IV/2, p. 67.

CANTACUZINO CONSTANTIN, v. Ț. Rom.

CANTACUZINO TOMA, fiul lui Andronic C.; frate cu Constantin C. m. post. din Ț. Rom. și cu Iordache C. m. vist. ¹; nepotul lui Chiriță Dumitrache Paleologu m. post. ²; = Eftimia, fiica lui Miron Ciolpan cluc. și nepoata lui Miron Barnovschi ³, apoi cu Ana (Anița), fiica lui Voruntar Prăjescu m. com., □ 1663 la m-reă Golia — Iași ⁴; cumnat cu Grigore Ureche m. vor. ⁵ și rudă, prin fratele său Iordache, cu Vasile Lupu, care l-a făcut mare dregător.

Adus în Mold. de Radu Mihnea, împreună cu fratele său, Iordache. Post. 1618 ian. 8 — 1621 mai 12; ureadnic de Piatra 1618 ian. 28 — mart. 20; post. III 1623 apr. 6, cînd e răsplătit pentru slujbă de Ștefan Tomșa ⁶; post. 1623 dec. 2 — 1625 apr. 22; post. II (și post.) 1625 dec. 13 — 1627 iun. 17; slug. II 1628 ian. 13 — 1630 ian. 25; post. II 1630 febr. 7; *m. slug.* 1630 febr. 20, 1632 mai 28 — sept. 10; f. m. slug. 1633 ian. 27; *m. stol.* 1633 mart. 10, 1634 apr. 5; *m. slug.* 1634 mai 13 — 1637 mai 4; *m. stol.* 1638 febr. 4 — 1644 iun. 15; a fost solul lui Vasile Lupu la Gheorghe Rákóczi I (iun. 1640 și nov. 1643) ⁷; *m. vor. Ț. sus* 1644 iun. 31 — 1653. Fiind unul din cei mai apropiați sfetnici ai lui Vasile Lupu, pleacă împreună cu acesta în 1653; era să fie ucis de Bogdan Hmelnițchi, pentru că se opusese căsătoriei acestuia cu Ruxandra, fiica domnului; prins de Gheorghe Ștefan în 1653, după ce s-a închis în cetatea Sucevei, a fost dus la Buciulești, fiind în primejdie de a fi ucis; a fost salvat prin intervenția lui Constantin Șerban, domnul Ț. Rom. și ruda sa, după care noul domn al Mold. i-a redat averea confiscată ⁸; f. m. vor. 1656 mart. 15 — 1658 aug. 4; *m. vor. Ț. jos* 1659 dec. 9 ^{8bis} — 1665 sept. 4; după luptele cu Constantin Șerban, care încerca să ocupe tronul Mold., a fost luat zălog de pașa din Silistra; solul lui Ghica vodă la regele Poloniei, împreună cu Stanislav, pisarul leșesc ⁹; is. sc. după moartea lui Ștefăniță Lupu (sept. 1661) ¹⁰; is. sc. în 1663 și 1664 — cînd Eustratie

Dabija a plecat cu oastea — și după moartea acestuia în 1665 ¹¹. + ante 1666 febr. 7, □ m-rea Golia — Iași ¹². Ctitorul bis. din Cindești — Suceava, unde avea și case.

Cu prima soție, Eftimia, cu care a trăit 20 de ani, a avut cinci „coconi”, care au murit ¹³; copii (cu a doua soție): Ștefan pah. II; Catrina = Velicico Costin m. vor. și Nastasia, prima soție a lui Ion Racoviță m. vor. ¹⁴. A fost un mare ctitor de biserici și curți boierești și un foarte priceput om politic; Miron Costin — crescut de Iordache C. — are cuvinte frumoase despre el și fratele său Iordache; după părerea sa, „capete” ca ale celor doi frați „de abea de au avut cîndva această țară sau de va mai avea” ¹⁵.

¹⁾ *Gen. Cant.*, p. 37, 42. Despre el v. și C. Andreescu și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 86—89 și DRH, vol. XIX, indice. ²⁾ Doc. 1644 apr. 15 (Acad., DXCI/39). ³⁾ Doc. 1627 mart. 20 și 1638 aug. 14 (Acad., Peceți, 379 și Spiridonia — Iași, IX/47). La 1640 mart. 11 nu mai era soția sa, iar la 1642 dec. 20 murise (ibid., IX/50 și XXX/28); v. și *St. doc.*, XV, p. 164, XVI, p. 238, *Ispisoace*, II/1, p. 15. În RI, 1927, p. 49, se susține că soția sa era fiica lui Grigore Ciolpan. ⁴⁾ Acad., ms. 1580, f. 90. ⁵⁾ *Ispisoace*, IV/2, p. 154—156, Stoide și Turcu, *Doc. și regeste din finutul Neamțului*, 1935, p. 23 și doc. 1644 ian. 21 (Acad., AN, DCCLXXVII/4). ⁶⁾ DIR, XVII/5, p. 207. Un Toma este în sfat ca m. stol. la 1623 febr. 14 — mart. 2. ⁷⁾ Veress, X, p. 75 și 156—157. ⁸⁾ Costin, p. 143, 148, 158, 169 și indice, Neculce, p. 22. I. Neculce povestește că cei doi frați au fost închiși la Buculești — unde erau curțile fam. Ștefan — împreună cu soția lui Vasile Lupu „și acolo multă groază le făcea și umbra noaptea cu luntrea pre apa Bistriței, de-i spărie că-i vor răsturna în Bistriță. Și le-au luat tot ce-au avut, și sate, și haine, și odoară, și bucate și bani gata noadză de mii de galbeni de aur ungurești”. Ei au scăpat cu viață datorită faptului că Grigore Hăbășescu m. arm. „nu s-au grăbit cu moartea”, așa cum poruncise noul domn al Mold. ^{9) bis} Tot I. Neculce (care era rudă cu Iordache C.) povestește că cei doi frați (Toma și Iordache) au împiedicat pe Ștefăniță Lupu să mărească fumăritul de la un leu la șase orți de casă, pentru care lucru „Ștefăniță vodă îndată s-au miniat și au scos hangeriul și s-au răpedzit să dă într-înși”. Și Neculce conchide că cei doi boieri, „măcar că era greci, dar să pune tare pentru țară și pentru obicei nou să nu să facă” (p. 26). ⁹⁾ Doc. 1668 mart. 9 (ASB, ms. 578, f. 182 v. — 183). ¹⁰⁾ Kogălniceanu, II, p. 3. ¹¹⁾ *Surete*, IV, p. 169, *Ispisoace*, III/1, p. 236—237 și Veress, XI, p. 38—39 și 43—44. ¹²⁾ *St. doc.*, p. 166 și Acad., ms. 1580, f. 90. ¹³⁾ *Ispisoace*, II/1, p. 33. ¹⁴⁾ Despre moartea sa și împărțirea marii sale averi între urmași v. și doc. 1667 mart. 9 și 1668 iun. 15 (Muzeul Porțile de Fier, copie Inst. de istorie). V. și BCI, VIII, p. 46, *Ispisoace*, III/2, p. 73—76, „Arhiva”, II, 1890—1891, p. 189 etc.; un Iordache Toma Cantacuzino f. m. med. e amintit la 1706 (*Doc. agrare*, II, p. 115). ¹⁵⁾ Costin, p. 121. Despre fam. Cantacuzino din Mold. v. și Gh. Ghibănescu, *Biserica Tâlpăvari*, Iași, 1934 și I. Tanoviceanu, *Începutul Cantacuzineștilor în țările române și înrudită lor cu Vasile Lupu* („Arhiva”, III, 1892, nr. 1, p. 14—43) (cu anexe documentare).

CANTACUZINO IORDACHE¹, fratele lui Toma C. m. vor.²; = Catrina, fiica lui Pătrașco Șoldan m. log.³ — prin care era rudă cu prima soție a lui Vasile Lupu — și cu Alexandra, fiica lui Mateiaș Gavrilaş m. log.⁴, care era rudă cu Miron Barnovschi. Fără titlu 1618 ian. 8 — 1630 apr. 22 (apare adeseori în doc. alături de fratele său, Toma)⁵; aprod 1618 ian. 28; vist. III 1632 mai 26; vist. (II?) 1634 apr. 5 — iul. 10; m. vist. 1635 ian. 24 — 1637 iul. 1; f. vist. 1638 mart. — 1639 iul. 9; m. vist. 1640 mart. 2 — 1643 mart. 3; 1643 mart. 8 — 1644 sept. 16⁶; 1645 ian. 17 — 1654 ante ian. 14⁷; pleacă cu Vasile Lupu în 1653, fiind apoi solul acestuia la Bogdan Hmelnițchi pentru a cere ajutor împotriva lui Gheorghe Ștefan⁸; prins de Gheorghe Ștefan, i se confiscă averea și este închis la Buciulești; a fost salvat de la moarte prin intervenția lui Constantin Șerban, domnul Ț. Rom.⁹; noul domn i-a restituit apoi averea¹⁰, dar nu l-a mai numit în dregătorie; f. vist. 1654 mart. 18 — 1658; m. pah. (el?) 1658 apr. 24¹¹ — 1659 aug. 6; m. vist. 1659 dec. 8 — 1661 nov. 20; m. spăt. 1662 ian. 3 — 1664 mart. 3 (Iorga); a fost is. sc. cu alți doi boieri în timpul campaniei din 1664¹². + ante 1665 febr. 5¹³, □ m-rea Barnovschi — Iași¹⁴. A fost posesorul unei averi uriașe, parte moștenită de la socrii săi, cea mai mare parte adunată ca dregător¹⁵; mare ctitor de biserici: bis. Tălpălari — Iași (c. 1640—1650), bis. și casele din Pașcani — Suceava (1664), bis. și casele din Cîrligi — Neamț (1659—1660) etc.

Copii: Toderășco Iordache m. spăt.¹⁶; Catrina = Neculce vist., tatăl cronicarului Ion Neculce și al Mariei = Ștefan Luca m. vist.¹⁷; Safta = Lupașco Buhuș m. spăt.; Maria = Gheorghe Ursachi m. vist.¹⁸; etc.¹⁹.

¹) Cum în același timp mai există încă doi dregători cu numele Iorga, deosebirea dintre ei, îndeosebi între Iordache și Iorga m. post. și spăt. (?), e greu de făcut totdeauna. ²) Doc. 1627 iun. 11 (Acad., III/174) și *Gen. Cant.*, p. 37, 45 și urm. Despre el v. și C. Andreescu și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 103—108, 127—130 și bibliografia de la Toma C. ³) Doc.: 1637 iun. 6, 1656 aug. 28, 1662 iun. 18 etc. (Col. Callimachi, nr. 50, ASB, Bisericiani, IV/34 și Prop. Statului Mold., XXIX/5), *St. doc.*, XVI, p. 239 și Rsl, XIV, 1967, p. 438. ⁴) Doc. 1650 apr. 30 (BCS, X/5). Despre marea avere moștenită de la socrul său v. doc. 1652 mart. 4 (*ibid.*, V/2). V. și catastiful satelor lui Gavrilaş Mateiaș log. „depreună cu dumneai Sirbca logofeteasa, de dănie de la Barnovschi vodă și cumpărături ce au cumpărat depreună”, pe care le-au lăsat lui Iordache Cantacuzino și soției sale („Studii și cerc. științifice”, Iași, istorie, 1956, p. 185—187). ⁵) DIR, XVII/4, p. 219 passim; v. și BCI, IV, p. 65, 67. ⁶) În același timp este un Iorga m. spăt. (1643 iun. 20 — 1644 sept.). ⁷) La 1645 apr. 4, Iorga vist. capuchehaia slujea lui

Vasile Lupu la Țarigrad (*Uricarul*, XXIII, p. 191). ⁸⁾ Costin, p. 143, 158. ⁹⁾ *Ibid.*, p. 169. ¹⁰⁾ La 1657 dec. 11 Gheorghe Ștefan recunoștea că i-a ținut satele „cu asupreală, căci să timplase vremile cu scirbă” (*St. doc.*, V, p. 32). ¹¹⁾ La această dată e răsplătit de Ștefăniță Lupu pentru pierderile suferite în timpul domniei lui Gheorghe Ștefan (Copie Înst. de istorie). ¹²⁾ Veress, XI, p. 38–39, 40–41, 43–44, *Ispisoace*, III/1, p. 236–237. ¹³⁾ *St. doc.*, V, p. 38, Acad., DCCXXV/155. ¹⁴⁾ Neculce, p. 32–33. După părerea lui I. Neculce, Dabija vodă l-a pus m. spăt. pe Iordache după ce s-au încuscrit; el crede însă că Iordache „n-au spătărit multă vreme ș-au murit”. Din doc. rezultă însă că a „spătărit” mai bine de doi ani. ¹⁵⁾ Cumpărăturile sale de pământ însumau 14350 galbeni! (*Ispisoace*, III/2, p. 29–33). ¹⁶⁾ La 1662 iun. 18 acesta se considera nepotul lui Coste Băcioc m. vor. (doc. cit. la nota 3). ¹⁷⁾ „Arhiva”, II, 1890–1891, p. 332, D. Velciu, „*Iordăchioaia vistierniceasa*” *bunica din spre mamă a cronicarului Ion Neculce* („Rev. ist. și teorie lit.”, 1967, nr. 3, p. 449–466). ¹⁸⁾ BCI, IV, p. 39–40, *Doc. bucovinene*, III, p. 93 etc. ¹⁹⁾ Gh. Ghibănescu, *Bis. Tălălari*, p. 6, înșiră acești 10 copii: Constantin, Ion, Ilinca, Iordache, Nastasia, Mihai, Smaranda, Safta, Alexandra și Sirca. Într-un doc. din 1663 mart. 13, se spune că, după moartea lui Costin hat., copiii săi au rămas în Polonia și că Iordache Cantacuzino și-a făcut „pomană și milă de ei”, i-a „scos din țară streină și i-a strinsu la dumnealui și i-au crescut împreună cu fiii dumsali, fiindu-le ca un părinte. Și fetele le-au măritat și le-au înzestrat și au făcut multă cheltuială cu dinsele” („Studii și cerc. științifice”, Iași, istorie, 1956, p. 187–189).

(CANTACUZINO) IORDACHE TODERAȘCO ¹⁾, fiul lui Iordache C. m. vist. ²⁾; = Safta, nepoata lui Ștefan Tomșa voievod ³⁾; văr prin mama sa cu Ruxandra, fiica lui Vasile Lupu ⁴⁾; făcut dregător de ruda sa Ștefăniță Lupu.

Post. (și f. post.) 1655 oct. 8 — 1661 iun. 13; *pîrc. H.* 1660 apr. 20; *m. com.* 1662 ian. 3 — 1663 oct. 20; f. m. com. 1664 iul. 7; *m. spăt.* 1665 ian. 20 — 1669 ian. 21 ⁵⁾; *m. pah.* 1671 iul. 5 — *dec.*; *m. vist.* 1672 ian. 11 — *ante* 1673 iun. 20 ⁶⁾; f. m. vist. 1673 iun. 20; *m. vist.* 1675 mart. 20 — *ante* 1677 mai 25; f. m. vist. 1678 febr. 4; *m. vist.* 1680 aug. — 1685 iun.; caimacam la plecarea lui Gheorghe Duca cu oastea la Viena (1683); fuge în Trans. la venirea acestuia în țară ⁷⁾; la 1684 ian. 1 semnează și el scrisoarea către țar, prin care un grup de boieri cereau sprijin contra turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu ⁸⁾; fiind văr primar cu Dumitrașcu Cantacuzino, a fost la mare cinste în vremea domniei acestuia (febr. 1684—iun. 1685), când el era „alfa și omega” în Mold. ⁹⁾; f. m. vist. 1685 aug. 26; din porunca lui Șerban Cantacuzino, a mers la Poartă să pîrască pe Dumitrașcu Cantacuzino, murind la Adrianopol; de aici a fost dus și □ m-reă Bisericiani ¹⁰⁾. Ctitorul bis. din Deleni (1668—1669). Copii: Ilie, Vasile și Iordache (II) ajunși și ei mari dregători;

Ion (Ioniță) log. II + 1692¹¹ = Maria, fiica lui Constantin Ciobanu m. post.; Catrina = Vasile Costachi m. vor.¹²

¹⁾ De obicei nu i se spune numele de familie, ci doar Iordache Toderașco.

²⁾ Doc. 1655 oct. 8 (ASB, AN, CI/24). I. Tanoviceanu, *Apucături vechi*, p. 107. ³⁾ În pisană bis. Albe din Roman, din 1695, fiul său, Vasile, își spune „nepot dintru o nepoată de fiică” al lui Ștefan Tomșa voievod („I. Neculce”, 1925, p. 357). V. și izvodul uriașei averi date de tatăl său Iordache vist. la căsătorie în *Uricarul*, XVI, p. 201–210; v. și RI, XVIII, 1932, p. 189 și *Ispisoace*, IV/1, p. 66. ⁴⁾ *St. doc.*, VII, p. 359 și urm. ⁵⁾ V. și scrisoarea sa din 1669 oct. 3, în care semnează Toderașco spăt. (Veress, XI, p. 116) și pe cea din 16 aug. 1677, prin care cere cîini de vînătoare din Trans. (*ibid.*, p. 173). V. și *O scrisoare a lui Toderașco Iordachi Cantacuzino* (RI, II, 1916, p. 88–89) <din 1676>. ⁶⁾ La 1672 nov. 22, Ștefan Petriceicu hotăra să rămînă vist. „pînă să va ridica birul” (*Surse*, IX, p. 167). ⁷⁾ Kogălniceanu, II, p. 25, 29, III, p. 21, 79. ⁸⁾ AARMSI, 1912, p. 133. ⁹⁾ Neculce, p. 90, 92.¹⁰⁾ *Ibid.* și *St. doc.*, VII, p. 180, 182. ¹¹⁾ La 1692 iun. 7 acesta semnează Ion Iordache log. II (*Ispisoace*, IV/1, p. 216–217). ¹²⁾ *Ispisoace*, IV/1, p. 66, *St. doc.*, V, p. 587, VII, p. 173–189, *Notițe istorice*, p. 120; v. și *Ispisoace*, IV/2, p. 19 și „I. Neculce”, 1930, p. 103, unde este amintit și un alt fiu, Gheorghe Pașcanu. Un alt fiu al său, Grigore + 1671 □ bis. din Șerbești (Gh. Balș, *Bis. sec. XVII–XVIII*, p. 544).

CANTACUZINO ILIE, fiul lui Toderașco Iordache C. m. vist.¹; = Maria, fiica lui Miron Costin m. log.²; cumnat cu Vasile Costachi vor.

Fără titlu (Ilieș) 1689 mai 3; spăt. II (Iliaș) 1690 ian. 15 — 1692; f. spăt. II 1692 iun. 25–29; a încercat să fugă în Ț. Rom. împreună cu fratele său Vasile, dar Constantin Cantemir i-a prins și readus în țară³; m. com. 1693 iul. — 1695 dec.; pleacă în Polonia cînd vine domn Antioh Cantemir; f. m. com. 1697 sept. 12; m. com. 1699 iun. 3 — 1700 sept.; m. pah. 1701 — ante 1703 sept., cînd este caimacam; f. m. pah. 1704 sept. 12; m. spăt. 1705 febr. — iul. 22; m. vist. 1705 iul. — 1707 iul.; acuzat de I. Neculce că a jucat un rol nefast în timpul domniei a doua a lui Antioh Cantemir, împreună cu Panaiotache Morona m. post.⁴; fiind unul din apropiații domnului⁵, a pribegit în Ț. Rom. cînd a luat Mihai Racoviță domnia a doua oară (nov. 1707), făcînd acolo „atîte amestecături”; chemat de domn cu „ponturi” în scris, s-a întors în Mold., unde nu a rămas prea mult; „n-au vrut să-să așiadze, ci iarăș s-au dus în Țara Munteniască, cu pricina nunții ci-au făcut și n-au vrut să mai vie, ce au rămas acolo, cu mare împotrivire mării sale lui vodi”⁶; m. vist. 1710 febr.; a fost la mare cinste în domnia lui Nicolae Mavrocordat, care „numai cu dînsul grăia”⁷. A murit însă la

scurtă vreme după ce a fost numit dregător⁸. El este Mița sălbatică din *Istoria ieroglică* a lui Dimitrie Cantemir.

Fiica sa, Bălașa = Ștefan, fiul lui Constantin Brîncoveanu, dar + foarte tânără (1711 dec. 23)⁹.

¹⁾ *Surete*, V, p. 77, *St. doc.*, V, p. 587. ²⁾ *St. doc.*, VII, p. 215 și XI, p. 83. ³⁾ Kogălniceanu, III, p. 88–89. ⁴⁾ Neculce, p. 177–178. ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 71; autorul *Cronicii Racoviștilor* (p. 49) îl consideră „cel mai credincios” boier al lui Antioh. ⁶⁾ Neculce, p. 190–191, *St. doc.*, VI, p. 432. V. și Kogălniceanu, II, p. 49, III, p. 28. ⁷⁾ Kogălniceanu, III, p. 40. ⁸⁾ *Ibid.*, II, p. 76, Neculce, p. 195. V. și RI, 1920, p. 78, unde se vorbește de datoria sa către Iordache Ruset, BCI, VII, p. 12 și *St. doc.*, V, p. 52–53. ⁹⁾ *Inscripții*, I, p. 118 și *Gen. Cant.*, p. 500–501.

CANTACUZINO VASILE, fiul lui Toderașco Iordache C. m. vist.¹; = fiica lui Vasile Ceaurul-Ștefan m. log.²; cumnat cu V. Costachi vor.

Pah. 1689 apr. 3; f. pah. 1689 mai 3 — 1690 mai 2; după uciderea lui Miron și Velicico Costin (cu care se înrudea fratele său Ilie), a încercat să fugă cu fratele său în Ț. Rom., dar a fost prins și adus înapoi de Constantin Cantemir³; *m. spăt.* 1693 sept. — 1695 dec.; fuge în Ț. Rom. la venirea ca domn a lui Antioh Cantemir (dec. 1695)⁴; revine la Constantin Duca; *m. vor. f. sus* 1701 apr. — 1702. + ante 1705 ian. 31⁵. Ctitorul bis. Albe din Roman; soția sa a refăcut schitul Drăgușan, construit de Miron Costin.

¹⁾ *Surete*, V, p. 77, *Uricarul*, XXIII, p. 383, *St. doc.*, VII, p. 174–176, unde se specifică averea primită la căsătorie, în 1678. ²⁾ *St. doc.*, V, p. 278. ³⁾ Kogălniceanu, III, p. 88–89. ⁴⁾ Neculce, p. 129, BCI, VII, p. 14, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 5. Vărul său, Iordache Ruset, i-a trimis bani în Ț. Rom. (Sava, *Doc. Orhei*, p. 157). Într-un doc. (datat probabil greșit 1689) se afirmă că a stat „un an și mai bine” în Ț. Rom. (Hurmuzaki, XIV/1, p. 270). ⁵⁾ *St. doc.*, V, p. 50. V. și N. Iorga, *Documentele ramurii Canta a Cantacuzinilor moldoveni* (*St. doc.*, VII, p. 173–174).

CANTACUZINO IORDACHE (II), fiul lui Toderașco Iordache C. m. vist.¹; = Ileana, fiica lui Apostol Catargi (II) m. com.²; văr cu Iordache Ruset m. vor. și cu Mihai Racoviță³. Cocon (mic) 1679 mai 27; *m. stol.* 1693 apr. — 1695 dec.; f. m. stol. 1696 aug. 19; f. pah. 1697 iul. 30. + ante 1720. Copii: Iordache C.-Pașcanu m. med.; Ecaterina = Panaiotachi Morona și o altă fiică = Șerban Boteanu⁴.

¹⁾ *Ispisoace*, IV/2, p. 184–185, *St. doc.*, V, p. 49, 52. La 1683, Alexandra, soția lui Iordache C. f. m. spăt., îi spune fiu (*Ispisoace*, IV/1, p. 67). ²⁾ *Doc.*

agrar, II, p. 94. ³) C. Stoide și C. Turcu, *Doc. și regeste din ținutul Neamț*, p. 31. ⁴) *Doc. bucovinene*, III, p. 112, *St. doc.*, V, p. 52, 409. În *St. doc.*, VII, p. 173, se indică drept fii ai lui Iordache Deleanu m. com. la începutul sec. XVIII: Bălașa, Ilie, Maria, Pulheria, Constantin, Safta, Ion, Ion și Iordache.

CANTEMIR CONSTANTIN, de origine modestă ¹; fiul lui Toader Cantemir și al Mariei, răzeși din Silișteni ²; = 1) Nastasia, nepoată de văr a lui Grigore Ghica; 2) cu Ruxandra Gane; 3) cu Ana Bantăș, nepoata doamnei Nastasia Duca ³ și 4) cu fiica lui Miho hat. (?) ⁴.

În tinerețe a fost în Polonia, unde a ajuns rohmistru sau căp.; de aici a plecat în Ț. Rom., unde Grigore Ghica îl face ceaș spătăresc; merge la Leva cu oastea munteană, unde e rănit; pleacă apoi, prin Mold., la tătari, unde prinde un mirzac pe care-l duce lui Grigore Ghica; rămîne în slujba lui Eustratie Dabija, care-l face vor. de Bîrlad (1665); arm. 1669 ian. 29; vor. de Bîrlad 1669 iul. 20 ⁵; este de partea lui Gheorghe Duca în timpul răscoalei lui Hîncu și Durac din iarna 1671—1672, după care — spune Dimitrie Cantemir — e făcut m. cluc.; în acte e căp. 1673 aug. 13 ⁶; *serd.* 1673 sept. 28 — 1675 nov.; f. *serd.* 1675 dec. — 1678; *serd.* 1678 — 1683 apr. 6; în această calitate, participă la luptele contra polonilor; în relații bune cu Dumitrașcu Cantacuzino, care-i botează fiul, Dimitrie. Bănuie de Gheorghe Duca de participare la complotul lui Vasile Gheuca m. vist. (1680) din pricina înruderii cu Gh. Bogdan jit.; trimis capuchehaie la Poartă de Gheorghe Duca, care-i rămîne dator cu o sumă de bani; luat de domn la asediul Vieni (1683), se întoarce în Mold., unde ispravnicii de scaun ai lui Duca au încercat să-l prindă; a fugit în Ț. Rom. împreună cu Gavril Costachi m. vor. ⁷, unde Șerban Cantacuzino i-a promis domnia Mold.; se întoarce în Mold. la Dumitrașcu Cantacuzino, unde luptă ca *serd.* contra oștilor polone; Dumitrașcu Cantacuzino a încercat să-l ucidă, dar serascherul turc i-a fost favorabil și l-a ajutat să ia domnia, după ce a fugit din nou în Ț. Rom. Domn (1685—1693).

Copii: Dimitrie și Antioh, ambii ajunși domni; Ruxandra = Lupu Bogdan m. vor.; Safta logodită cu Pătrașco Costin și = Mihai Racoviță ⁸.

¹) Neculce spune că era din „oameni proști” din Fălciu (Neculce, p. 93). Originea tătarască a Cantemirilor (*Gen. Cant.*, p. 416—417) este fantezistă.

²) D. Cantemir, *Viața lui Constantin vodă Cantemir*, ed. N. Iorga, p. 1. De aici sînt luate cele mai multe date. V. și G. Ghibănescu, *Un izvod genealogic al răzeșilor din Silișteni, înrudiți cu Cantemireștii* („Arh. gen.”, II,

1913, p. 76—80), „I. Neculce”, 1930, p. 205—212, *St. doc.*, XXII, p. 355 etc. ³⁾ G. Ghibănescu, *Cantemir și Bantâș* („Viitorul”, 1 iun. 1903). ⁴⁾ S. Zotta, *A doua soție a lui Constantin Cantemir voevod fiica lui Mihail hatmanul?* (RI, XIII, 1927, p. 45—47). ⁵⁾ I. Minea, *Constantin Cantemir ca vornic de Bîrlad* (CI, 1932—1933, nr. 2, p. 270). ⁶⁾ BCI, VIII, p. 73; v. și Neculce, p. 93. ⁷⁾ Kogălniceanu, II, p. 26. La 1683, fiind cluc., se afla printre boierii „străinați din ocini”, cărora le scriau Ilie Moțoc și Savin Zmucilă, îndemnându-i să se ridice contra turcilor (I. Tanoviceanu, *O scrisoare a boierilor Ilie Moțoc și Savin Zmucilă, zis și Zmucicne, către clucerul Cantemir din 1683* („Arhiva”, VIII, 1897, p. 714—716). ⁸⁾ V. Sever Zotta, *Despre neamul Cantemireștilor* (RA, 1924, p. 61—72, 1926, p. 316—327).

CARACAȘ, ginerele lui Cociali sau Cocială (grec) ¹⁾. Vor. de poartă 1631 iun. 30; *m. arm.* 1632 mai 25 — ante 1633 nov. 23; *m. ușar* 1634 iul. 15 — 1635 iul. 6; jit. 1638 mart. 10 — 1641 mart. 30; *agă* 1641 iul. 12 — 1642 aug. 6; jit. (și fost) 1648 iun. 10 — 1651 iul. 4; *m. pit.* 1652 oct. 6 — 1655 ante 3 oct. Copii: Constantin m. slug. și m. jit. (1668) ²⁾, Iorga spăt. + 1682 ³⁾; o fiică = Gavril Costachi (?); altă fiică, Safta = Ștefan Frățița *m. arm.*

¹⁾ Doc. 1641 mart. 30 (ASB, ep. Roman, IV/16). Acest Cocială = Grăjdana, fiica lui Dumitru post. care era fratele lui Miron hat. ²⁾ Doc. 1655 oct. 3, cînd probabil Caracaș murise (*ibid.*, IV/20). ³⁾ Kogălniceanu, II, p. 23.

(CARAGEA) IANE (Ianiu), grec, fiul lui Dumitrașco C.; nepotul lui Scărlet Grama din Constantinopol ¹⁾. Post. (Caragea) 1591; *m. post. (același?)* (Mold.) 1613 mart. 30 — 1615 mai 12. În relații foarte bune cu Radu Mihnea, care-l numește „bunu meu prieten” și-i dă seliștea Vaideei (Ț. Rom.), unde el a zidit o m-re ²⁾; f. m. post. (în Ț. Rom.) 1618 febr. 25 — 1623 ian. 11, 1628 oct. 23 — 1630 apr. 13. + ante 1633 iul. 12 ³⁾. Ctitorul bis. Sf. Sava — Iași. A avut două fiice: Teodora = Ioan Movilă, care a fost socrul lui Miron Costin m. log. și Sofica = Cîrstea m. cămănar ⁴⁾.

¹⁾ Doc. 1626 iun. 28 (DRH, XXI, p. 98). V. și Hurmuzaki, XI, p. 227.

²⁾ Doc. 1614 mart. (DIR, B, XVII/2, p. 264). ³⁾ ASB, ms. 314, f. 159. V. și Caragea C. I., *Ceva despre postelnicul Iane Caragea* (RI, VI, 1920, p. 61—62), Filitti I., *Postelnicul Ianache* (RA, II, 1927—1929, nr. 4—5, p. 234—253 și idem, *Arhiva*, p. 234). Menționez că, în aceeași vreme, mai exista un Ianache (Catargiu) post. ⁴⁾ RI, 1927, p. 48 și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 239, unde se citează un doc. din 1737 care amintește de Ene f. m. post. „care au fost socrul lui Ion voevoda Movila”. Într-un doc. din 1635 mart. 7 se afirmă însă că Iane m. post. nu a avut copii (CI, 1932—1933, p. 39—40). Menționez că a mai existat un alt Iani m. post. între 1579

apr. 2— sept. 21 și 1594 mart. 28 — dec. 8, despre care Sever Zotta afirmă că a fost □ la m-reă Sucevița, ctitoria fam. Movilă („Arh. gen.”, II, 1913, p. 240). Este posibil ca post. din 1594 să fie același cu cel din 1613 —1615.

CARAGEA DUMITRAȘCO. M. post. 1698 iul. 29 — 1699 iul. 17. El este căprioara de Aravia în *Istoria ieroglică* a lui Dimitrie Cantemir ¹.

¹) Un Caragea căp. e amintit la 1663 mart. 26 (Acad., CXCI/113). Într-un articol al lui N. Simache (*Buzduganul lui Sobieski*, „Mag. istoric”, 1968, nr. 4, p. 26—27) se susține că Sobieski a dat acest buzdugan unui hat. Dumitrașco Caragea; un asemenea hat. nu a existat însă, cel care a ocupat cea mai mare parte din această vreme dregătoria respectivă fiind Alexandru Buhuș.

CARAIMAN ION, v. sec. XVI.

CATARGI IANACHI, v. Ț. Rom.

CATARGI NECULA, grec, frate cu Ianachi C. m. ban din Ț. Rom. ¹; = Despa, fiica lui Vasile m. vist. din Ț. Rom., nepoata lui Pană m. vist. ².

Post. (Ț. Rom.) <1613—1615> iul. 18 — 1615 apr. 2 (în această calitate, „învață” la redactarea unor porunci emise de fratele său ca m. ban și a fost is. sc. Craiovei) ³; *m. post. 1618 aug. 20 — 1619 oct. 13*; is. și capuchehaia lui Gavril Movilă, care l-a trimis înainte în țară, împreună cu Dumitrachi, ca să-i „gătească” scaunul după numirea sa ca domn ⁴; f. m. post. 1619 sept. 17—21; *m. spăt. 1620 sept. 17 — 1624 aug. 29*; a fost în diverse solii în Trans. și la Constantinopol ⁵; *m. post. (Mold.) 1627 mart. 1 — mai 22*. Revine în Ț. Rom.; f. m. spăt. 1627 oct. 10. Pleacă iar în Mold.; *m. vist. (Mold.) 1628 nov. 3 — 1629 aug. 9*. Revine apoi în Ț. Rom.; fără titlu 1631 dec. 15; spăt. (fost) 1632 febr. 13; *f. m. spăt. (în sfat) 1632 apr. 20*. Fuge din Ț. Rom. în Mold., sept. 1632, pentru a aduce pe ruda sa Radu Iliaș, ca domn ⁶. După lupta de la Plumbuita, fugă din nou în Mold. ⁷, unde ocupă dregătoria sub Vasile Lupu; f. vist. 1635 iul.—1636 mart. 23; *m. vist. 1638 mart. 10; 1639 apr. 8—1640 febr. 16*. A fost capuchehaia lui Vasile Lupu la Poartă ⁸. Copii: Gheorghe m. vor. și Alexandra ⁹.

¹) Doc. 1624 apr. 21, 1627 oct. 10 (DIR, B, XVII/4, p. 401 și DRH, vol. XXI, p. 445). ²) Doc. 1619 iun. 28, în care este trecut greșit ca m. pit. și 1619 sept. 17 (DIR, XVII/3, p. 387 și 418). La 1622 iul. 1 se spune că Pană vist. era socrul său (*ibid.*, IV, p. 118). ³) Doc. cit. din 1619

aug. 3. ⁴⁾ *St. doc.*, IV, p. CL, Filitti, *Arhiva*, p. 214 nota și *Tezaur de monumente*, I, p. 350. V. și DRH, XXI, p. 445. ⁵⁾ *St. doc.*, III, p. CLI. ⁶⁾ *Istoria*, 101. ⁷⁾ *Istoria*, p. 103 și *Istoriile*, p. 96. ⁸⁾ Doc. 1650 mai (Copie Inst. de istorie și *St. doc.*, IV, p. 343). ⁹⁾ Doc. 1666 mart. 16, 1669 aug. 1 (ASB, Doc. mold., I/20 și 23). V. și Al. Vernescu, *Neamul Katarâziștilor* („Rev. noastră”, I, 1927, p. 13–16).

CATARGI GHEORGHE, grec ¹⁾; fiul lui Ianache C. m. ban ²⁾; = Sofia ³⁾. *M. post. (Mold.)* 1622 mart.—1623 iun. 25; *m. post. (Ț. Rom.)* 1623 nov. 10—1625 dec. 21; *m. post. (Mold.)* 1626 apr. 15 ⁴⁾.

¹⁾ Semnează grecește (1624 mart. 14, DIR, B, XVII/4, p. 388). ²⁾ Doc.: 1624 <mart.—aug.> și mart. 28, 1653 febr. 1 (DIR, XVII/4, p. 383 și 391, Acad., CLXXXI/80 și I. Ionașcu, *Răspuns d-lui I.C. Filitti...*, Craiova, 1933, p. 20–22). ³⁾ Rsl, XIV, 1967, p. 438. ⁴⁾ În Mold. apare doar cu numele Gheorghe.

CATARGI APOSTOL, frate cu Gheorghe C.; = Prepia ¹⁾. *M. pah. (Mold.)* 1606 nov. 18—1607 mart. 10; în 1619, fiind în Ț. Rom., a încheiat tratatul de alianță dintre Gavril Movilă și Gabriel Bethlen, principele Trans. ²⁾ Solul aceluiași domn în Trans. la 1620 ³⁾. *M. pah. (Mold.)* 1622 mart.—1623 iun. 25; *m. pah. (Ț. Rom.)* 1626 ian. 10—1627 nov. 3; *m. pah. (Mold.)* 1631 ian. 7—mart. 23; *m. vist.* 1634 oct. 24; *m. post.* 1635 ian. 24—1643 mart. 30. Trimis de Vasile Lupu să-i aducă o soție din „țara cerchizească”; tot el a fost trimis de domn la pașa de Silistra pentru a aranja domnia fiului său, Ioan ⁴⁾. După părerea unui sol polon din 1636, era grec „frunțas în această țară, după naștere și inteligență” ⁵⁾. Fiul său, Ianachi post. = Ancuța, fiica lui Constantin Cantacuzino m. post. din Ț. Rom. ⁶⁾.

¹⁾ Dan, *Sucevița*, p. 188. ²⁾ *St. doc.*, III, p. CXXXIX și V, p. 588, ARPAD, XXII, p. 133–141. ³⁾ Lupaș, *Doc. istorice transilvănene*, p. 155. ⁴⁾ Costin, p. 115 și 119. ⁵⁾ Panaiteșcu, *Călători*, p. 25. ⁶⁾ Doc. 1650 sept. 14 și 1653 febr. 1 (Acad., CLXXXI/80 și Creditul rural, cond. 78, f. 15–16).

CATARGI GHEORGHE (II), fiul lui Necula C. m. vist. ¹⁾; = Irina, fiica lui Gorgan pit.; socrul lui Ștefan Petriceicu, care-l face mare dregător ²⁾. Pîrc. O. 1636 mart. 29; pîrc. 1640 ian. 20; pah. 1641 iun. 8; f. pah. 1642 apr. 5—1645 mai 14; *agă* 1645 oct. 27—nov. 19; pah. 1647 sept. 27; pîrc. O. 1648 febr. 25—1652 febr. 2; f. *agă* 1650 apr. 7; *m. șet.* 1658 aug. 6—1659 iul. 6; fără titlu 1659 dec. 10; pîrc. O. 1660 apr. 8—iun. 25; *m. cluc.* 1661 febr.

26—*apr.* 20; f. m. cluc. (și cluc.) 1662 mai 20—1666 iul. 20; pîrc. O. 1665 oct. 3—1666 oct. 5; f. cluc. 1668 mai 19; *m. vor. ț. sus* 1671 mai 6—1672 nov. 22.

Copii: Apostol (II) m. com. și Maria = Ștefan Petriceicu voievod³.

¹⁾ Doc. 1666 mart. 16 (Acad., Foto, XXXII/109). ²⁾ V. scrisoarea acestuia către Gh. Catargi (*Surete*, IX, p. 167). Despre el v. și Sava, *Doc. Orhei*, indice. ³⁾ RI, 1924, p. 120 și *Doc. bucovinene*, III, p. 61.

CATARGI APOSTOL (II), fiul lui Gheorghe C. m. vor.¹; = Catrina, fiica lui Nicolae Moreanu hat.²; cumnat cu Ștefan Petriceicu, care-l face dregător.

Post. II (și post.) 1661 ian. 28—1666 mart. 26; f. post. 1668 aug. 15; f. com. 1673 apr. 7; fără titlu 1676 mart. 6; la 1679 febr. 1, ca „marschalcus terrarum Moldaviae“, primește indigenat polon de la Ioan Sobieski³; f. post. 1680 ian. 9; lăsat de Gheorghe Duca zălog la vizir pentru bani (1683)⁴; *m. com.* 1683 dec.—1684 febr.; pleacă cu cumnatul său, Ștefan Petriceicu, în Polonia (febr. 1684)⁵. + ante 1692 iun. 29⁶.

Copii: Ilie m. log., Ștefan m. cluc., Pătrașcu m. pit.; Ileana = Iordache (II) Cantacuzino m. stol.; altă fiică = Sandu Sturza post.⁷.

¹⁾ Doc. 1666 mart. 26 (Acad., CLXXV/68 și „I. Neculce“, 1924, p. 181).

²⁾ *Ispisoace*, IV/1, p. 218—219. ³⁾ *Surete*, IX, p. 169—181, 368. ⁴⁾ Neculce, p. 74. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 83. ⁶⁾ *Ispisoace*, IV/1, p. 218. ⁷⁾ *St. doc.*, V, p. 48, 588, *Surete*, IX, p. 181, 278, *Ispisoace*, IV/1, p. 219.

CATARGI ILIE, fiul lui Apostol C. m. com.; = Safta (Elisafta), fiica lui Iordache Ruset m. vor.¹ și nepoata doamnei Anastasia Duca²; și cu Ecaterina, fiica lui Lupu Bogdan hat. și nepoata lui Constantin Cantemir³.

Post. II 1692 apr. 15—iun. 25; vist. II 1694—1695 iun. 15; *m. com.* 1696 mart. 3—*ante* 1697 apr. 10; f. m. com. 1698 febr. 17—1705 oct. 13 (apare des cu acest titlu); fuge în Ț. Rom. de teama lui Constantin Duca, fiind unul din apropiații lui Antioh Cantemir⁴; f. m. vist. 1707 nov. 20; pribeag în Ț. Rom.⁵; *m. spăt.* 1710 ian.—sept.; închis de Nicolae Mavrocordat (sept. 1710)⁶; partizan al lui Dimitrie Cantemir, cu care era rudă; *m. vist.* 1710 dec.—1711 iul.; *m. vor. ț. sus* 1711 nov.—1715 mart. 29; *m. log.* 1715 oct. 7—1717 apr. 25; 1722

dec. 26—1725 nov. 10, 1730 ian. 25; la 1717 cătanele austriace i-au jefuit și ars casele de la Răcăciuni ⁷.

Copii: Filip ajuns mare dregător; fiică = Vasile Ruset hat.; alta (?) Maria + 1704 ⁸.

¹) Iulian Marinescu, *Documente relative la Maria Ruset, fata lui Evstrate Dabija voievod* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 62—67), RI, 1922, p. 155, *St. doc.*, V, p. 49, 96, 99, Dan, *Sucevița*, p. 176, *Surete*, IX, p. 184, 190, „I. Neculce”, 1928, p. 241. ²) Erbiceanu, *Mitrop. Moldovei*, p. 9. ³) *Surete*, IX, p. 368 și „I. Neculce”, 1930, p. 211. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 49, *Cronica Ghicu-leștilor*, p. 49. ⁵) Neculce, p. 191. ⁶) Kogălniceanu, II, p. 75. ⁷) *St. doc.*, VI, p. 422—423. ⁸) *Surete*, IX, p. 270—271, 280 și Acad., ms. 1580, f. 401. V. și *Doc. agrare*, II, indice.

CĂRĂBĂȚ DARIE, fiul lui Cărăbaț pîrc., descendent din Cărăbăț m. vor. din sec. XVI; = Axinia, fiica lui Ștefan serd. ¹, fostul partizan al lui Gheorghe Ștefan, care-l face dregător.

Spăt. 1648 mai 18; a sprijinit pe Gheorghe Ștefan în lupta contra lui Vasile Lupu ²; *m. slug.* 1654 febr. 3; *m. com.* 1655 mai 30—1657 febr. 26, 1658 iun. 18; *m. spăt.* 1658 aug. 6—ante 1659 oct. 15. În această calitate, a luptat împotriva oștilor lui Gheorghe Ștefan, care încerca să reocupe tronul, fiind răsplătit pentru slujbă de Gheorghe Ghica ³. F. m. spăt. 1659 oct. 15—1667 mart. 12. Copii: Ștefan m. stol., Iancu și Grigorașcu ⁴. A avut și un frate, Ioan C. pîrc. Lăpușna (1667), care nu a fost mare dregător ⁵. O soră a sa Ghinia (Gherghina) = Luca pîrc. Lăpușna ⁶.

¹) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 51—52, 92, doc. 1667 mart. 12 (ASB, ep. Huși, LXV/1). ²) Costin, p. 156. ³) Doc. 1659 dec. 30 (ASB, Cașin, II/2) și *St. doc.*, IV, p. 113—114. ⁴) *Ispisoace*, IV/1, p. 105 (doc. 1686). ⁵) Doc. 1666 nov. 28 (ASB, AN, XCI/54). V. și *Surete*, XVII, p. LXI—LXIII și Andreescu-Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 69. ⁶) Sava, *op. cit.*, p. 92. Despre averea sa v. Boga, *Doc. bas.*, XI, p. 24—25.

CEAURUL V. Ștefan.

CEHAN IONAȘCO, fiul lui Cehan vătah; nepotul lui Stan Horjău ¹; = Nastasia ² și cu Tofana, fiica lui Pătrașco Șoldan m. log. ³. După părerea lui I. Neculce, fam. Racoviță-Cehan a fost ridicată dintre curteni de Alexandru Lăpușneanu ⁴. Vor. de poartă 1612 iul. 19—1626 nov. 1; f. vor. (?) 1624 apr. 12; *m. pit.* 1627 mart. 13—1630 apr. 12; a fost partizanul lui Miron Barnovschi și dușmanul lui Alexandru Iliș; *m. jit.* 1631 aug. 23—nov. 17; *m. pit.* 1632 mai 25—1633 dec. 2; l-a însoțit pe Miron Barnovschi la Poartă (1633); trimis de Moise Movilă să-l prindă pe Lupu vor. (viitorul domn) și să-l ucidă ⁵; *m. vor. f. jos* 1633 dec. 15—

1634 mart. 15; scos din dregătorie de Vasile Lupu; f. vor. 1635 ian. 5—1637 mai 18. + ante 1639 mart. 9, fără copii⁶. Fratele său, Pătrașco, este întemeietorul fam. Racoviță.

¹) *Surete*, VIII, p. 248—250 și doc. 1628 apr. 10, din care rezultă că avea trei frați: Petre Cehan pîrc., Bălan și Marica (ASB, ep. Huși, LV/2). V. și DRH, vol. XIX, (indice. ²) Doc. 1655 ian. 25 (ASB, col. Nicolăiasa, I/11). ³) I. Tanovicănu, *Apucături vechi*, p. 24. Tot Tofana se numea și soția lui Racoviță Cehan m. log. ⁴) Neculce, p. 15. ⁵) Costin, p. 96, 104—105. ⁶) *Surete*, XVI, p. 77. V. și M. Racoviță-Cehan, *Fam. Racoviță*, p. 9. Un Cehan a fost pîrc. R. la 1614 febr. 9.

CEHAN, v. Racoviță.

CELEBI CURT, grec foarte bogat și influent; fiica sa = Radu Iliaș voievod¹. *Pîrc. R. 1623 apr. 6; m. pah. 1624 mart. 25—iul. 22; pah. 1628 ian. 17; capuchehaie (primul în sfatul lui Alexandru Cuconul) 1630 apr. 14²; m. pah. 1630 apr. 15—iun. 20*. Sugrumat de turci pentru intrigi, la cererea lui Matei Basarab și Vasile Lupu (1635)³. Fiul său Baba Celebi post.⁴ = o fiică a lui Luca Stroici m. log.⁵.

¹) N. Iorga, „Coconul” lui Radu Mihnea și capuchehaia Curt Celebi. Cu prilejul unui document inedit de la Alexandru Coconul (RI, 1932, p. 97—102), C. A. Stoide, *Curt Celebi* („Rev. critică”, X, 1936, p. 34—38). ²) ASB, Peciți, nr. 202. V. și Brazi, XXIV/1—2 (doc. 1629—1630). ³) *St. doc.*, IV, p. CLXXXI. ⁴) RI, 1924, p. 275 și doc. 1652 febr. 16, cînd se judeca cu Ilinca, fosta țitoare a tatălui său (BCS, XV/6). ⁵) DRH, XIX, p. 567.

CELEBIUL CONSTANTIN, v. Ț. Rom.

CERCHEZ ȘTEFAN, fiul lui Ioniță C. stol.¹; = Acsinița (Axița), fiica lui Enache Palade post.².

Com. II 1663 mai 12—1665 apr. 15; com. 1667 mart.—1671 mart. 1; la 1670 mart. 10 merge în insula Creta să ducă „cai împărătești”³; ia parte la lupta de la Movila Răbîiei contra polonilor (1674); pah. 1675 apr. 1; pah. II 1676 aug. 2—1680 ian. 9; pah. 1678—1679—1680 oct. 13; f. pah. II 1682—1683; trimis de Ștefan Petriceicu contra tătarilor (1683)⁴; m. com. 1685 aug. 25—1690 sept. 20, 1692 iun. 20; a intervenit la turci pentru domnia lui Dimitrie Cantemir (1693)⁵; f. m. com. 1692 sept. 1—1694 ian. 5; m. com. 1695 febr. 1—1697 oct. 25. Deși mare dregător, nu știa carte⁶. În relații foarte bune cu Iordache Ruset, Lupu Bogdan și Vasile Costachi, cărora le botează cîte o fiică⁷. A refăcut bis. de la schitul Grăjdeni (1687).

¹) *Surete*, XIV, p. LXVI; XXII, p. 17, „I. Neculce”, 1930, p. 163. După părerea lui C. Andreescu și C. Stoide, era cerchez de neam, venit în Mold.

o dată cu doamna Ecaterina a lui Vasile Lupu (*Știri despre petrecerea în Moldova a doamnei Ecaterina Cercheza după moartea lui Ștefan vodă Lupu*, „Arhiva”, 1937, nr. 1–2, p. 33–40) și extras. Un Cerchez = Maria, fiica lui Cîrstea Ghenovici m. vor. („I. Neculce”, 1924, p. 216), iar un Abaza Cerchez era vist. II la 1664 (RI, 1916, p. 197).³⁾ *Ispisoace*, IV/2, p. 7–8, *Doc. bîrl.*, III, p. 166, 328. ⁴⁾ ASB, Galata, V/3.

⁴⁾ Kogălniceanu, II, p. 29. ⁵⁾ Neculce, p. 116. Dimitrie Cantemir are cuvinte frumoase despre Ștefan m. com. „de neam cerchez”, care avea mare trecere la Constantin Cantemir și care, auzind de uneltirile boierilor, l-a anunțat pe domn (*Viața lui C. Cantemir*, p. 75–78). ⁶⁾ *Cronica Ghicu-leștilor*, p. 9. ⁷⁾ R. Rosetti, *Fam. Rosetti*, I, p. 61, *Ispisoace*, IV/2, p. 18, Bulat, *Doc. m-rii Văratec*, p. 119.

CERCHEZ ANDRONIC, fiul lui Ioniță C. stol.; frate cu Ștefan C.; = Axana, fiica lui Iurie Căpotici¹⁾, urmaș al lui Sava Căpotă m. stol. Serd. 1654 (?); *agă 1669 sept. 23–nov. 19*²⁾; capuchehaie la Poartă (1672–1673); f. m. arm. 1673 aug. 14, dată la care se spune că a slujit „altor domni și țărăi... cu dreptate și la Poartă”³⁾; f. arm. 1679 iun. 24; m. stol. 1686 febr. 18; m. pah. 1688 aug. 22–1689 apr.; m. spăt. 1690 ian. 15–iun. 17; m. vor. f. sus 1692 apr. 15–iun. 13; + 1695 apr. 25, când i se spune f. m. vor.⁴⁾ Copii: Miron spăt. = Maria Saule; Vasile căm. și jit. = Măricuța, fiica lui Vasile Gheuca vist.; Maria⁵⁾.

¹⁾ *Surete*, XIV, p. LXVII, *St. doc.*, V, p. 222–223. ²⁾ În același timp mai există un Andronic f. m. post. ³⁾ *St. doc.*, V, p. 222–223 și Golimas, *Capuchehăile*, p. 80 și Condurachi, *Soli și agenți*, p. 43. ⁴⁾ „I. Neculce”, 1925, p. 155; v. și *St. doc.*, V, p. 224. ⁵⁾ *Surete*, XIV, p. 103, „I. Neculce”, 1925, p. 154–156.

CHICOȘ TOMIAC = Anghelușa, fiica lui Călin m. med.¹⁾, care a devenit apoi soția lui Eustratie Dabija²⁾. Stol. 1619 iun. 7–1622 apr.; com. 1627 febr. 15–1632 iun. 8; m. șet. 1631 nov. 17–dec. 9; 1634 iul. 25–1637 mai 4; f. m. șet. (și șet.) 1639 sept. 2–1641 ian. 16; f. m. șet. st. Tecuci 1646 iul. 24. Fiu (?) Vasile spăt. II (1648).

¹⁾ „Arh. gen.”, II, 1913, p. 66–67 și doc. 1651–1652 (ASB, ms. 573, f. 105). ²⁾ Doc. 1656 mart. 18 (ibid., f. 105 v.).

CHIRIAC, v. Sturza Chiriac.

CIOBANUL, v. Constantin Ciobanul.

CIOCÎRLAN PAVEL, fiul lui Ciocîrlan; unul din puținii oameni de origine modestă ajuns mare dregător¹⁾; = Maria, fiica lui Mierăuță Hraniță slug.²⁾; cumnat cu Vasile Sturza.

Fără titlu 1656 dec. 29–1658 ian. 8; căp. Orhei 1668 mai 26; fără titlu 1673 mart. 1; pîrc. Cotnari 1680 oct. 1–28; m. jit.

1686 mart. 15—iun. 18; f. m. jit. 1686 iun.—1691 iun. 22; m. pah. 1692 febr. 27—1693 ian. 16; f. m. pah. 1693 dec. 8—1695 ian. 3; m. pah. 1696 mai 11—1698 nov. 29, 1699 apr. 13—1700 sept.; m. vor. f. sus 1700 sept. 15—1703 mai 22; trimis de Constantin Duca la Poartă cu pîră contra lui Constantin Brîncoveanu³; f. m. vor. 1704 sept. 12—1708 febr. 20; caimacam după mazilirea lui Mihai Racoviță (1709)⁴. + ante 1718 sept. 16⁵. Nu a avut copii⁶.

¹) Cronicarul spune că era de „neam prost” (Kogălniceanu, II, p. 70). ²) RI, II, 1916, p. 197, *Surele*, V, p. 213; v. și VIII, p. 156—158. ³) Kogălniceanu, III, p. 29. ⁴) *Ibid.*, II, p. 70. ⁵) „I. Neculce”, 1924, p. 155. ⁶) RI, II, 1916, p. 200.

CIOGOLEA CONSTANTIN, fiul lui Pătrașco C. pîrc. și al Sofroniei, care era sora lui Dumitru Buhuș m. vist.; frate cu Pătrașco și Miron C.¹, toți trei din „seminția” lui Balica hat.²; = Ileana³. După părerea lui Miron Costin, Ciogoleștii au fost o familie „de gios, lipsită”, pe care Moise Movilă — ruda lor — a scos-o „în fruntea lăcuitorilor țării”⁴.

F. cluc. <1619> mart. 7; fără titlu 1627 iun. 11; pîrc. H. 1633 dec. 15—1634 mart. 15; f. pîrc. H. 1635 mart. 22; pîrc. H. (fost?) 1636 mai 19; vor. Botoșani 1636 iul. 12—1637 apr. 12; f. log. 1637 apr. 12; vor. de poartă 1643 ian. 12—1646 mai 4; m. cluc. 1646 oct. 12—ante 1648 febr. 25; f. m. cluc. 1648 febr. 25; m. med. 1650 febr. 28—apr. 30; m. spăt. 1651 febr. 5—1653 apr. Ca m. spăt., a fost solul lui Vasile Lupu la cazaci după prada acestora din 1650⁵. Fiind prins că uneltea în favoarea lui Gheorghe Ștefan (cu care se înrudea prin fratele său), a fost ucis de Vasile Lupu (mai 1653)⁶.

¹) Doc. 1627 iun. 11 (DRH, vol. XIX, p. 308), *Ispisoace*, II/1, p. 134; „Arhiva”, 1900, p. 433, 1904, nr. 1, p. 40—46, Sever Zotta, *Ciogoleștii* (RI, 1928, p. 156) și CL, 1902, p. 974—982, unde V. Pirvan îl consideră fiul lui Pătrașco C. Acest prim Pătrașco C. era pîrc. O. la 1603 și de Hotin la 1619 nov. (DIR, XVII/1, p. 104). ²) Doc. 1642 mart. 23 (Spiridonia—Iasi, LXIII/13). ³) Doc. 1659 dec. 20 (Acad., CLVI/71). ⁴) Costin, p. 96. V. Pirvan a arătat însă că Ciogoleștii erau înrudiți cu marii boieri ai țării (CL, 1902, p. 937—938). ⁵) Costin, p. 133. ⁶) *Ibid.*, p. 136—137.

CIOGOLEA PĂTRAȘCO (din Vlădești), fiul lui Pătrașco C. pîrc. și al Sofroniei, care era sora lui Dumitru Buhuș, m. vist.; frate cu Constantin și Miron C.¹; = Todosia, fiica lui Toader Boul vist.²; cumnat cu Gheorghe Ștefan voievod; nepotul lui Isac Balica hat. și rudă cu fam. Prăjescu și Șoldan³.

Log. <1619> mart. 7; fără titlu 1625 mart. 22—1627 iun. 11; fără titlu (semnează „feciorul“ marelui log.) <1627> mai 18; log. III 1633 oct. 20—1634 mart. 18; log. 1634 mai 13; f. log. 1635 febr. 27—1640 nov. 1; *pîrc. H. 1635 ian. 24—1640 febr. 16*; hotnog 1638 apr. 29—iun. 15; *m. șet. 1642 mart. 14—ante 1643 ian. 12*; f. log. (și log.) 1643 ian. 12—1646 febr. 9; *pîrc. H. 1649 mart. 15*; f. log. 1650 mart. 18—sept. 30, cînd se afla la Țîrgoviște; *m. stol. 1650 dec. 16—1653 ian. 16*; f. m. stol. 1653 mart. 22. Împreună cu fratele său, Constantin, s-a ridicat alături de ruda sa, Gheorghe Ștefan, împotriva lui Vasile Lupu, care l-a ucis (mai 1653)⁴.

Copii: Ionașco post., a cărui fiică, Sanda = Pavel Contăș m. slug.; Măricuța, mama lui Șt. Pilat vor. de poartă; Lupașco (?)⁵. Urmașii acestora pe linie masculină nu au mai ajuns mari dregători.

¹) *Ispisoace*, II/1, p. 134. V. Pirvan îl consideră fiul lui Pătrașco C. (CL, 1902, p. 983). ²) Doc. 1646 febr. 9 (Copie Inst. de istorie). V. și *St. doc.*, V, p. 617. La 1648 aug. 18, Grigore și Toader Jora îl numesc cumnat, lăsînd să se înțeleagă că era = cu fiica lui Gh. Jora *pîrc.*, tatăl lor (ASB, AN, CXCV/1). ³) Doc. 1635 apr. 14, 1645 iul. 13 (BCS, XX/38 și Acad., CLX/151). ⁴) Costin, p. 136—137, Veress, X, p. 259, Kraus, p. 153. ⁵) CL, 1902, p. 984, RI, 1928, p. 156. V. și doc. din 1666 nov. 18 (Acad., CXXI/187). Ni s-a păstrat scrisoarea sa către bistrișteni, prin care cere un dascăl pentru a-i învăța „coconii” (*Doc. Bistrița*, I, p. 54, Hurmuzaki, XV/2, p. 1009 și CL, 1902, p. 925—926).

CIOGOLEA MIRON, fiul lui Pătrașco C. *pîrc.* și al Sofroniei; frate cu Constantin și Pătrașco C.¹; = Ileana, fiica lui Constantin Stîrcea *pîrc.*²; rudă cu Dumitrașco Șoldan m. vor. Fără titlu (slugă domnească) <1619> mart. 7, 1634 febr. 12—1640 nov. 1; *pîrc. N. 1641 dec. 13*; fără titlu 1642 mart. 23—1649 iun. 22; f. *pîrc. Cotnari* 1650 sept. 30, cînd era la Țîrgoviște; *pîrc. N. 1651 mart. 25—1652 apr. 14*; făcut mare dregător de Gheorghe Ștefan; *m. cluc. 1655 mai 30—1657 aug. 29*; bănuît de domn pentru prietenie cu tătarii³, de la care încerca să își scape soția; f. m. cluc. 1658 febr. 15; *m. med. 1658 aug. 6—1659 apr. 6*; *pîrc. H. 1660 apr. 20*. + ante 1660 dec. 15⁴.

¹) DIR, XVII/4, p. 312, *Ispisoace*, II/1, p. 134 și Spiridoniu-Iași, LXIII/7 (doc. 1637 apr. 12). ²) Piatra de mormînt din 1656 iul. 18 la schitul Buhalnița (*St. doc.*, XV, p. 346—347). M. Costin (p. 132) afirmă că „jupîneasa” lui Miron C. a fost robită de tătari la 1650, împreună cu o fată și că nu a mai scăpat de acolo. ³) *St. doc.*, IV, p. 52. ⁴) ASB, Neamț, LXIII/8.

CIOLPAN GRIGORE, fiul lui Drăgan C. pîrc. sau Pătrașco C. diac (?)¹ = Nastasia, sora lui Nicoară Prăjescu vist. și cu Antimia, fiica lui Ionașco Gherghe m. log.² *M. com.* 1609 sept. 28, 1613 mart. 30—1615 mai 12; *hat.* 1615 sept. 20—oct. 25; a fost cu oștile lui Ștefan Tomșa pînă la Buzău, cînd au intrat armatele polone în Mold.³; f. *hat.* 1616 mai 26; *pîrc. N.* 1616 nov. 15—1617 apr. 20; *m. spăt.* 1618 ian. 30—1620 apr. 13; f. m. spăt. 1621 febr. 24—1625 oct. 7.

Copii: Dumitru Șchiopu și Ion Ciolpan, care nu au ajuns dregători, ca și urmașii lor⁴.

¹) V. *Surele*, XXIII, p. 6—8, unde este considerat strănepotul lui Șandru pîrc. din sec. XV. ²) Doc. 1637 mai 11 (Acad., V/87). La <1609—1611>, Nastasia Ciolpăneasa declara că este sora lui Nicoară Prăjescu m. vist. (DIR, XVII/2, p. 244). Amintesc că tot Nastasia Ciolpăneasa s-a numit și fiica lui Lupe Huru pîrc. din sec. XVI. V. și Rsl, XIV, 1967, p. 444, 448. ³) DIR, XVII/4, p. 7. Un Ciolpan post. a fost, la 1612, cu oștile lui Ștefan Tomșa în Trans. (*St. doc.*, IV, p. CXI). ⁴) Doc. 1635 oct. 11 și nov. 18 (Acad., CXXXVII/148 și CLXXIX/5). V. și spița genealogică din RI, 1928, p. 158. Un Pătrașco Ciolpan era jit. la 1626 (DRH, vol. XIX, p. 159).

CÎRSTEA GHENOVICI, v. sec. XVI.

COCI LUPU (Vasile Lupu), albanez, fiul lui Nicolae Coci agă din Ț. Rom.¹; = Teodosia (Tudosca), fiica lui Coste Băcioc m. vor. și cu Ecaterina, adusă din Circazia.

În Ț. Rom. la 1616, de unde este adus în Mold. de Radu Mihnea; post. 1616 mart. 2; *m. com.* 1618 dec. 17—1620 apr. 3; *m. vist.* al lui Gaspar Grațiani, 1620 apr. 3—1621 ian. 18, care l-a cununat; s-a opus acțiunii antiotomane a domnului, care a încercat să-l ucidă²; *m. com.* 1621 ian. 18—mart. 13³; *m. spăt.* 1626 sept. 26—1627 sept. 22; *m. vist.* 1627 dec. 9—1628 iun. 23; f. vist. 1628 nov. 5—1629 aug.; ca vist., a condus oștile lui Alexandru Cuconul la biruință împotriva lui Miron Barnovschi (sept. 1629)⁴, deși acesta îl făcuse dregător; *hat.* 1629 nov. 12—1630 apr. 15; *m. vor. ț. jos* 1630 aug. 30—1633 mart. 2. A fost conducătorul răscoalei îndreptate împotriva lui Alexandru Iliaș, după ce mersese cu marii boieri la Poartă cu pîră împotriva numirii acestuia ca domn⁵. Urmărind să ocupe el însuși tronul, a avut un rol de seamă în uciderea de către turci a lui Miron Barnovschi (1633)⁶. După numirea lui Moise Movilă ca domn, fuge la Poartă, unde este numit domn (1634—1653).

¹) Așa își spune el însuși în pisania bis. Stelea la 1646 (*Inscripții*, I, p. 113). Despre originea sa s-a scris foarte mult; vom reveni la bibliografia istoriei

medii (în pregătire). ³⁾ Costin, p. 68. ³⁾ În același timp mai este un Lupu Dragotă m. spăt. ⁴⁾ Veress, IX, p. 292–293, X, p. 294, *St. doc.*, IV, p. 112, Costin, p. 95. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 97. ⁶⁾ Hurmuzaki, IV/1, p. 669. Despre cariera sa politică v. și Ion Zaborovski, *Vasile Lupu ca dregător înainte de domnie* (RIR, XV, 1945, f. II, p. 157–170).

COCI GHEORGHE, fiul lui N. Coci aga; frate cu Vasile Lupu; = Maria + 1648, □ bis, din Bozieni¹. *M. pah. 1634 mai 13–1651 mai 28; hat. 1651 sept. 22–1652 oct. 16*. Pleacă cu Vasile Lupu (1653), fiind prins de oastea lui Gheorghe Ștefan după lupta de la Sîrca². După o știre mai târzie, „a murit în Țara Unguriască la robie, de Ștefan vodă, la Oradie Mare închisoare”³. A fost un mare ctitor de biserici; a construit schitul Hangu, bis. din Bozieni, a făcut unele construcții la m-reă Probota, a refăcut bis. Sf. Maria din Ismail etc. Copii: Gligorașcu pah. II; Ștefan pah., ucis de Gheorghe Ștefan⁴; Anița = Alexandru Draco, fiul lui Antonie Ruset voievod⁵; Ilinca = Gheorghe Ursachi m. vist.⁶; Măricuța = Ghinea m. med.⁷; Ileana = Nicolae Murguleț⁸.

¹⁾ RI, 1933, p. 203 și Hurmuzaki, XIV/1, p. 171. În pomelnicul m-rii Bisericiani – foarte bogat în știri despre fam. boierești din sec. XVII – după numele lui Gh. Coci este trecută Ana (Rsl, XIV, 1967, p. 438). Aceasta este, probabil, a doua soție a sa. V. și RIAF, vol. V, 1885, p. 145–146. ²⁾ Costin, p. 143, 158. ³⁾ *St. doc.*, III, p. 31. V. și scrisoarea adresată lui de fratele său, fostul domn, din închisoarea Ediculé (Șapte turnuri) (*ibid.*, IV, p. 30–31). ⁴⁾ Costin, p. 168. ⁵⁾ „Arh. bas.”, 1935, p. 284, „I. Neculce”, 1925, p. 275–276 și RI, 1933, p. 203 (pisania zidului schitului Hangu; comentind-o, N. Iorga spune: „e vorba de vreun fiu de domn finind pe fata lui Antonie Ruset”). ⁶⁾ Doc. 1663 mai 5 și 1664 apr. 30, ASB, Sf. Ioan – Zlataust, XVII/11 și Răchitoasa, II/3). ⁷⁾ C. Stoide, *Doc. nemțene de la Dabîia vodă*, p. 9–11. ⁸⁾ *Surete*, XV, p. 86, VIII, p. 320, *St. doc.*, V, p. 87, *Doc. bîrl.*, III, p. 199.

COCI GAVRIL¹, fiul lui N. Coci aga; fratele mai mic al lui Vasile Lupu; = Liliana². Pah. II 1616 mart. 2. Nu a ocupat dregătorii mari pînă a ajuns domn fratele său, care-l face *hat. 1634 mai 13–1651 mai 28*. După căderea lui Vasile Lupu, a fost pus în fiare de Gheorghe Ștefan (1653)³, murind în împrejurări necunoscute. Ctitorul m-rii Agapia, unde a fost □ împreună cu soția. Tot el a construit podul de la Căntălărești–Vaslui.

Copii: Andrei Abaza, căm., stol. II și cluc., + 1663⁴; Radu Abaza m. stol.; Alexandru m. pah. și Enache com., ultimii doi uciși de Gheorghe Ștefan⁵; Safta = Andreiaș Ianovici m.

med.⁶; Nicolae Abaza slug. II⁷. Urmașii săi au constituit fam. Abaza, enumerată de Dimitrie Cantemir printre fam. boierești ale Moldovei.

¹) Semnează grecește (*St. doc.*, V, p. 22). V. și scrisoarea sa către bistrițeni din c. 1638 (Hurmuzaki, XV/2, p. 1044). ²) *Inscripții Buc.*, p. 632. În pomelnicul m-rii Sucevița e amintit Gavril hat. cu soția sa Agaftona (Dan D., *Sucevița*, p. 197). V. și *Doc. Bistrița*, I, p. 62–63. ³) *Quellen*, VI, p. 126 (informație din 23 iul. 1653). ⁴) *Ispisoace*, III/2, p. 2. ⁵) Costin, p. 168. ⁶) *St. doc.*, V, p. 87, C. Stoide, *Doc. și regeste nemțene de la Dabija vodă*, p. 6–14 și doc. 1657 sept. 9 (Acad., CCXXI/26). ⁷) Doc. 1659 dec. 20 (Acad., CLVI/71). În *Genealogia lui Vasile Lupu*, alcătuită de Ștefan Ghindă, se spune că doi fii ai lui Gavril hat., Ștefan și Răducanu, holtei, au fost otrăviți de Gheorghe Ștefan (*St. doc.*, III, p. 31). Despre casele sale din Iași, de pe Ulița Mare, ajunse apoi ale lui Gheorghe Duca, v. doc. din 1662 mart. 12 (Acad., CXCI/83).

COCI ALEXANDRU, fiul lui Gavril C. hat.; nepotul lui Vasile Lupu¹; = Safta, fiica lui Racoviță Cehan m. log.². Fără titlu 1638 ian. 21; post. II 1639 febr. 2; pah. II 1641 mai 8–1642 aug. 6 (apare rar în doc.); *m. pah. 1651 dec. 24–1653 apr.* A fost ucis de Gheorghe Ștefan, împreună cu Enache com., fratele său³.

¹) Doc. 1638 ian. 18 (ASB, AN, CLXXXV/1). ²) *Surete*, VIII, p. 225.

³) Costin, p. 168.

(CODREANU), v. Dediu (Codreanu).

CONDILO, v. Ț. Rom.

CONSTANTIN (poreclit **CIOBANUL**), origine necunoscută. *M. slug. 1667 nov. 15–1669 dec. 22; m. post. 1670 iul. 3–1676, 1680 ian. 8–1685 aug. 25.* A mers cu Gheorghe Duca la asediul Vienei (1683), fiind fujuit de poloni la Domnești (dec. 1683)¹; *m. post. 1687 febr. 20–ante 1688 aug. 20; f. m. post. 1688 aug. 20–1690.* Copii: Dumitrache m. arm.²; Maria = Ion Cantacuzino log., fiul lui Toderașco Iordache C.; fiică = Nicolae Buhuș m. arm.³.

¹) Kogălniceanu, II, p. 28, 31. V. și scrisoarea lui Constantin post. din <1686> la Veress, XI, p. 232–233. ²) *Doc. agrare*, II, p. 165–166. ³) *St. doc.*, VII, p. 94, 173–174, „I. Neculce“, 1930, p. 101–102.

CONSTANTIN (LAMBRINO), grec; = Ilinca, fiica lui Gavril Costachi m. vor.¹. Vătaf de aprozi 1676 mai 30; *m. com. 1677 mart. 29–1678 apr. 20; f. m. com. 1681 iun. 14; m. pah. 1689*

apr. 15—1691 mart. 8; f. m. pah. 1701 iun. 4—1704 nov. 10. + ante 1707 dec. 1. Copii: Cristina = Lazu; Gavril, Safta, Toader².

¹) *Uricarul*, XVI, p. 221, și AARMSI, s. II, t. XXXII, p. 14. ²) *Uricarul*, XVI, p. 239—240.

CONSTANTIN, v. Bantăș Constantin, Cantemir Constantin, Celebi Constantin, Ciogolea Constantin, Jora Constantin, Liciu Constantin, Roșca Constantin, Stîrcea Constantin.

CONTĂȘ PAVEL¹ = Sanda, nepoata de fiu a lui Pătrașco Ciogolea m. log. Diac de jitniță 1653 mart. 15; uricar 1654 mart. 9; log. III 1658 febr. 16—1659 iun. 15; f. log. 1660 apr. 2—dec. 15; log. II 1662 ian. 3—1663 aug. 5; pîrc. H. 1664 sept. 4—1665 aug. 3; *m. slug. 1666 mai 20², 1670 mai 6—ante 1673 apr.; f. m. slug. 1673 apr. 8; luptă contra lui Ștefan Petriceicu la 1674³; f. slug. 1673 sept. 12—1679—1680.*

¹) În același timp mai există un Contăș (Ifrim), din care cauză sînt greu de separat. ²) RI, VI, 1920, nr. 3—6, p. 37. ³) Kogălniceanu, II, p. 11.

CONTĂȘ IFRIM = Irina, fiica lui Eustatie log.¹. Log. III 1666 mart. 9—1670 mart. 10²; *m. stol. (el?) 1676 aug. 2—1682 mart. 9; sol în Trans. la 1676 febr. 12 cu titlul de stol.³ + 1682 de „supărul Ducăi vodă”⁴. Copii: Lupașco, Solomon, Iordache și Maria⁵.*

¹) *Surete*, IV, p. 289. ²) V. *Surete*, IV, p. 261—263 și scrisoarea sa din 1668 nov. 28 (Veress, XI, p. 101). ³) *Ibid.*, p. 171. La 1676 dec. 5 i se spune însă Kontos Paulus „feősztolnic ac commissarius” (Hurmuzaki, XV/2, p. 1366). ⁴) Kogălniceanu, II, p. 23. ⁵) *St. doc.*, XI, p. 79, XXII, p. 357, BCI, VIII, p. 74.

COSTACHI GAVRIL (Gavriliță), fiul lui Costachi m. slug. și al Tofanei¹: = de trei ori: cu fiica lui Caracaș, cu Tudosica, fiica lui Costin hat. și apoi cu Vasilica, fiica lui Gavril Palade m. slug.^{1 bis}. Cumnat cu frații Miron și Velicico Costin. Fam. Costachi descinde din Cîrstea Ghenovici m. vor.².

Spăt. (Gavrilaș) 1654 nov. 15. M. Costin susține că, fiind agă de dorobanți, ar fi participat la luptele dintre Gheorghe Ștefan și Gheorghe Ghica din 1658, fiind rănit „în cap foarte cu grea rană”³, fapt neconfirmat de doc. (cronicarul îl confundă probabil cu fratele său); *serd. ante 1658 iun. 1; fără titlu 1661 sept. 1; f. căp. 1662 ian. 10; pîrc. 1662 mart. 25; serd. (și f. serd.) 1666*

nov. 17—1668 nov. 19; *m. spăt. 1669 febr. 10—1671 sept. 28*. În relații foarte bune cu Gheorghe Duca, pe care l-a slujit cu „credincioasă slujbă“⁴; *m. vor. ț. jos ante 1673 aug. 13*; *f. m. vor. 1673 aug. 13—1674 iul. 3*; *m. vor. ț. jos 1674 dec. 1—1675 sept. 18*; *f. vor. 1676 iul. 8*; *hat. 1677 iul. 1—1678 ante apr. 20*. În această calitate, a participat la asediul Cehrinului, unde Șerban Cantacuzino a încercat să-l asocieze la luptă împotriva lui Gheorghe Duca, rivalul său⁵. Înlocuit din hătmănie de Gheorghe Duca cu Alex. Buhuș, cumnatul domnului; *f. hat. 1679 febr. 10*; *m. vor. ț. jos 1679 mart. 21—1685 aug. 25*. Bănuț de participare la complotul lui Vasile Gheuca *m. vist. (1680)*⁶; a mers cu Gheorghe Duca la asediul Vienei (1683); la întoarcere a sfătuit pe domn să nu se ducă în Mold., de teama polonilor, ca să nu cadă în mîna „neprietenilor“. El refuză să meargă în Mold. și fuge în Ț. Rom.⁷, de unde revine apoi în țară. De teamă de a nu fi ucis de Dumitrașco Cantacuzino, fuge din nou în Ț. Rom. (1685), unde, împreună cu Șerban Cantacuzino, a ales ca domn pe Constantin Cantemir, care s-a jurat „să nu să atingă sabia lui de dînsu sau de un ficior a lui“⁸; ca *m. vor. ț. jos 1685 aug.—1688*, a fost „la mare cinste“ la Constantin Cantemir⁹, în timpul domniei căruia „chivernise (țara) precum îi era voia“; deși fiii săi săvîrșeau diverse abuzuri, domnul nu-i putea pedepsi de teama lui Gavrilă¹⁰. + 1688¹¹, după ce venise din Ț. Rom., unde fusese trimis de Constantin Cantemir (după părerea lui I. Neculce, ar fi fost otrăvit de Șerban Cantacuzino, murind „îndată“ după ce s-a întors)¹². Înaintea morții și-a „așezat“ copiii pe averea rămasă¹³. A fost ctitorul m-rii Bursuci (ante 1682) și a reclădit împreună cu ruda sa, Antiohie Jora, m-rea Florești.

Copiii săi — din care unii erau „făr de ispravă“ — au jucat un rol politic însemnat: Vasile *m. vor.*¹⁴, Lupu *m. vor.*, Solomon *m. vor.*, Constantin *m. log.* = Maria, fiica lui Manolache Ruset *m. vor.*; Toader *m. pah.*¹⁵, Gavril (II), agă (1690—1691), *m. pah.* și *m. ban*¹⁶, Ilinca = Constantin Lambrino *m. pah.* și Tudosica = Constantin Razu *log.*¹⁷.

¹) Doc. 1654 nov. 15 (BCS, XXXIX/2). Costachi a fost *m. slug.* în vremea domniei lui Miron Barnovschi, la 1626 (DRH, vol. XIX, p. 155, 158).

¹ bis) *St. doc.*, VI, p. 33, *Ispisoace*, III/2, p. 92, *Doc. bîrl.*, III, p. 4, RIR, 1941—1942, p. 417, unde se spune că era frate vitreg cu Antiohie aga. V. și doc. cit. din 1654 nov. 15 (BCS, XXXIX/2). ²) G. Ghibănescu, *Spîta familiei Costachi după acte și documente* („I. Neculce“, 1924, p. 207—225) susține că Apostol Costachi, tatăl lui Gavril, = Călina, fiica lui Cîrstea

Ghenovici m. vor. și cu Tofana, cu care a avut pe Antiohie, Todosica Jora și Gavril. ³⁾ Costin, p. 183. Tot M. Costin afirmă (p. 189) că la 1659 era m. jit., fapt neconfirmat de doc. ⁴⁾ *Ispisoace*, III/2, p. 88–90. ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 14–15. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 20. ⁷⁾ *Ibid.*, p. 28, III, p. 21, Neculce, p. 75. La 1684 ian. 1 a semnat și el scrisoarea boierilor moldoveni către țarul Rusiei, prin care se cerea sprijin în lupta împotriva turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu (AARMSI, 1912, p. 133). ⁸⁾ Neculce, p. 87, 88. ⁹⁾ Kogălniceanu, II, p. 85. ¹⁰⁾ Neculce, p. 94. ¹¹⁾ La 1688 iun. 25 era mort (Acad., cond. Zorleni, nr. 97). ¹²⁾ Neculce, p. 100. ¹³⁾ BOR, XIII, 1890 p. 622–623. În testamentul său spune „avui coconi cu trei femei” („I., Neculce”, 1924, p. 217). ¹⁴⁾ *St. doc.*, XVI, p. 131. ¹⁵⁾ *Doc. bîrl.*, II, p. 10–11 și 170. Despre fam. Costachi v. și C. Bobulescu, *Din viața mitropolitului Veniamin Costachi. Neamul, copilăria, tinerețea și episcopatul*, Chișinău, 1933, unde se dau date despre fiecare membru al fam. și îndeosebi despre Gavrilă și urmașii săi. ¹⁶⁾ *Ibid.*, p. 29. ¹⁷⁾ „I. Neculce”, 1924, p. 220–222.

COSTACHI ANTIOHIE, fiul lui Costachi slug. și al Tofanei¹; frate cu Gavril C. m. vor.; = Alexandra, fiica lui Grigore Ureche m. vor. (care a devenit apoi soția lui Chiriac Sturza). V. și Gavril C. Fără titlu 1646 sept. 25—1648 iun. 23; *agă* 1654 nov. 15—1657 ian. 22. + fără urmași².

¹⁾ RIR, 1941–1942, p. 417, *Ispisoace*, II/2, p. 138, doc. 1646 sept. 25, 1654 nov. 15 etc. (Acad., CDLXXIX/56, BCS, XXXIX/2). ²⁾ „I. Neculce”, 1924, p. 306.

COSTACHI VASILE, fiul cel mai mare al lui Gavril C. m. vor.¹; = Catrina, fiica lui Iordache Toderașco Cantacuzino m. vist.²; cumnat cu Ilie, Iordache (II) și Vasile Cantacuzino. Com. 1680 oct. 13—1682 oct. 25; com. II 1683 oct. 1; *m. pah.* 1685 aug. 25—1686 iun. 9 (în timp ce tatăl său era m. vor.); *m. vor. ț. jos* (după moartea tatălui său)³ 1688 febr. 4—1691 mart. 6. Închis de Constantin Cantemir (1691) sub acuzația de participare la complotul organizat de frații Costin⁴. Caimacam după moartea lui Constantin Cantemir (1693)⁵. *M. vor. ț. jos* 1693 apr. —1700 sept. 14. Răsplătit pentru slujbă credincioasă de Antioh Cantemir⁶. A pribegit în Ț. Rom. în timpul domniei a doua a lui Constantin Duca, împreună cu Lupu Bogdan⁷. + în pribegie la 1703⁸. A jucat un rol de seamă în istoria Mold. de la sfîrșitul sec. XVII —începutul sec. XVIII, fiind Ursul din *Istoria ieroglifică* a lui Dimitrie Cantemir. Copii: Gavril m. slug., Toader post.⁹, Safta¹⁰ și Maria = T. Sturza¹¹.

¹⁾ *Doc. bîrl.*, IV, p. 137, M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, II, p. 531. BOR, XIII, 1890, p. 622–623. ²⁾ *Surte*, V, p. 206, *St. doc.*, VII, p. 177. 362. ³⁾ Kogălniceanu, II, p. 235. ⁴⁾ Neculce, p. 111 și Kogălniceanu, II,

p. 241—242. În *Viața lui C. Cantemir*, p. 75—78, 94—95, se povestește cum Vasile C. a încercat să atragă de partea adversarilor domnului și pe Ștefan Cerchez m. com. și cum Constantin Cantemir l-a iertat pentru „prietenia cea bună” ce i-o purta lui Gavril Costachi.⁵⁾ „Ion Neculce”, 1925, p. 174.⁶⁾ *Doc. birl.*, II, p. 9.⁷⁾ *Ispisoace*, III, p. 28—29, 113. În *Condica vistieriei* lui Constantin Brîncoveanu, p. 661, sint trecuți 500 de lei dați de domn lui Vasile vor. și Lupu hat. la 1702.⁸⁾ Kogălniceanu, II, p. 49, Neculce, p. 163, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 11—13.⁹⁾ *Doc. birl.*, III, p. 9, *St. doc.*, XVI, p. 133—134, *Ispisoace*, IV/2, p. 19, 34—35.¹⁰⁾ *St. doc.*, VII, p. 362.¹¹⁾ BCI, IV, p. 176, *Ispisoace*, IV/2, p. 18. Neculce (p. 184) indică și Constantin m. com. (fiu sau frate?).

COSTACHI LUPU, fiul lui Gavril C. m. vor.¹⁾; = Ruxandra, fiica lui Ionașco Balș m. vor.²⁾

Slug. II 1688 iun. 25; f. slug. 1689 apr. 7; *m. med.* 1689 mai 2—1691 oct. 25. Părtaș la complotul fraților Costin împotriva lui Constantin Cantemir, se refugiază la Constantin Brîncoveanu, care îl folosește la Poartă cu pîri contra lui Constantin Cantemir; domnul Moldovei reușește să îl aducă în fiare în țară³⁾. *M. vist.* 1693 apr.—nov. Scos din slujbă de Constantin Duca, „cu mare bănat”⁴⁾; f. m. vist. 1693 dec. 8—1700 aug. 28; *m. spăt.* 1701 mart. 19—1703; *hat.* 1703 sept.—1705 mart.; *m. vor.* ț. sus 1705 mart.—1709 apr. 28. Fuge în Polonia la mazi-lirea lui Mihail Racoviță (oct. 1709)⁵⁾; f. m. vor. 1710; *m. vor.* ț. jos 1710 dec.—1711 iul. Trimis de Dimitrie Cantemir la Tighina să pîrască pașei de acolo pe Nicolae Mavrocordat⁶⁾. În timpul războiului ruso-turc din 1711 a avut o atitudine duplicitară: fiind dator lui Dimitrie Cantemir cu 3 000 de galbeni din gorștină, s-a retras la m-reă Bursuci⁷⁾, de unde ponegrea pe Dimitrie Cantemir la generalul rus Șeremetiev, pe care-l asigura că-i dă vești de la turci „de-și făcea obraz”, iar „cu alt obraz” scria turcilor că le este credincios, că rușii sînt puțini, îndemnînd pe vizir să treacă Dunărea; tot el a oprit și corespondența lui Toma Cantacuzino spăt. către ruși și a predat-o turcilor⁸⁾. Dimitrie Cantemir și Șeremetiev au încercat să-l prindă, trimițînd o ceată de ostași la Bursuci, dar el a scăpat, prefăcîndu-se bolnav⁹⁾. După retragerea lui Dimitrie Cantemir în Rusia, a fost chemat de vizir, căruia i-a arătat că Poarta e vinovată pentru că numește domni fără știrea boierilor¹⁰⁾. Numit caimacam¹¹⁾, a săvîrșit numeroase abuzuri, pentru care a fost închis de vizir la Varna¹²⁾; eliberat din închisoare prin intervenția hanului, a fost făcut m. vor. de Nicolae Mavrocordat¹³⁾, care i-a acordat și despăgubiri pentru închisoare. La mazi-lirea domnului, Lupu i-a adresat „voroave proaste”. *M. vor.* ț. jos 1715—1716. Pîrît vizirului de Nicolae Mavrocordat că este „hain, agiuns cu mus-

calii", a fost luat de un capugibaşa în fiare şi i s-a tăiat capul, trupul său mîncîndu-l păsările¹⁴. El este Bursucul din *Istoria ieroglică* (numit astfel după numele m-rii Bursuci, ctitoria fam.).

Copii: Iordache, m. căp. de Codru, m. cluc., m. stol., ucis de Grigore Ghica al II-lea, = fiica lui D. Racoviţă hat.¹⁵; Ion şi Scarlatache m. com. şi m. ban = Maria, fiica lui Ştefan Ruset m. vor.¹⁶, cu care a avut mulţi urmaşi.

¹⁾ *Surete*, V, p. 109, Kogălniceanu, II, p. 313, III, p. 88. ²⁾ „I. Neculce”, 1924, p. 220, C. Bobulescu, *Veniamin Costachi*, p. 19. ³⁾ D. Cantemir, *Viaţa lui C. Cantemir*, p. 97—98, Kogălniceanu, III, p. 88, Neculce, p. 111. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 119. ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 70, *Cronica Ghiculeştilor*, p. 49. În Kogălniceanu, II, p. 85, se află ştirea despre pribegia lui în Trans. în vremea domniei lui Nicolae Mavrocordat (1710). ⁶⁾ Kogălniceanu, II, p. 92. ⁷⁾ *Ibid.*, p. 313. ⁸⁾ Neculce, p. 223—224, 233, Kogălniceanu, II, p. 313, III, p. 48. Ca duşman al lui Dimitrie Cantemir — ca şi Constantin Brîncoveanu şi familia sa — Lupu Costachi a fost în relaţii bune cu Constantin Cantacuzino stolnicul, de la care a primit o *Evangelie* la 1694 mai 24 („Documente răzeşeşti”, 1932, p. 13). ⁹⁾ Kogălniceanu, loc. cit. V. şi D. Cantemir, *Evenimentele Cantacuzinilor şi Brîncovenilor*, Buc., 1878, p. 16—17, unde Lupu este acuzat de trădare. ¹⁰⁾ Într-un interesant doc. din 1712 aug. 1, dat de toţi marii boieri ai ţării, se evocă pe larg faptele lui Lupu vor., care, după „hainirea” lui Dimitrie Cantemir, „au fost căzut domneului la mare primejdie de cap” şi că numai el din toţi boierii a avut curajul să se ducă „cu capul a mîna” la vizir, rugîndu-l să înceteze prada ţării şi să elibereze robii; „după multă mustrare”, a fost numit caimacam, apoi a fost „şi la închisoare la Varna, de au şedzut multă vreme”. Ca răsplată pentru suferinţa sa, primeşte un sat şi jumătate, foste ale boierilor fugiţi în Rusia (BCI, IV, p. 42—43). Într-un alt doc., însă, se susţine că Lupu vor. avea obiceiul de umbla „cu gîlcevi şi cu năpăşti asupra domnilor şi cu apucături, cu stîngeri de case boiereşti, la o vreme pe unii, la altă vreme pe alţii... ca să înghită moşiile lor” şi că fusese închis „pentru nescoteala şi lăcomia lui”, pentru abuzurile ce făcuse în calitate de caimacam (*ibid.*, p. 55—56). ¹¹⁾ Kogălniceanu, II, p. 105, 112—115. ¹²⁾ *Ibid.*, III, p. 50. ¹³⁾ Neculce, p. 272. ¹⁴⁾ Neculce, p. 283. ¹⁵⁾ *Gen. Cant.*, p. 346, Kogălniceanu, II, p. 105, 369, III, p. 157, BCI, IV, p. 47, G. Ghibănescu, *Fam. Rîşcanu*, p. 132. ¹⁶⁾ Neculce, p. 359. Despre Lupu C. şi fiii săi v. şi Bobulescu, *op. cit.*, p. 19—29 şi „I. Neculce”, 1924, p. 221.

COSTACHI SOLOMON, fiul lui Gavril C. m. vor.; = Catrina (Catinca), fiica lui Gheorghe Ursachi m. vist.¹.

Vătaf de aprozi 1683; şet. 1684 ian. 25—1691 sept. 9; închis de Constantin Cantemir pentru participare la complotul fraţilor Costin²; f. vătaf de aprozi 1692 apr. 25—1693 mai 25; post. II 1693 dec. 8—1695 iul. 11; m. şet. 1695 sept. 15—ante 1696 mai 11; f. m. şet. 1696 mai 11—1704 aug. 28; m. cluc. 1708

nov. 18—dec. 12; cluc. (fost?) 1709 oct. 10; m. vor. 1711. Ucis de tătari (1711)³.

Copii: Constantin m. stol., hat., Gavriliță și o fiică = Vasile Sturza⁴.

¹) Doc. *bucovinene*, III, p. 93, „M. Costin“, 1914, p. 19 și Bulat, *Doc m-rii Văratec*, p. 31 și 36. ²) Neculce, p. 111. ³) Bobulescu, *V. Costachi* p. 16. ⁴) „I. Neculce“, 1924, p. 220.

COSTE, v. Băcioc Coste, Moțoc Coste.

COSTEANU GHEORGHE (din Costeni, Arapu)¹ = Nastasia² Fără titlu 1625 dec. 22; vor. 1626 mai 17; *pîrc. N. 1627 mart. 1—1628 apr. 20*; m. slug. 1628 nov. 12—1629 nov. 26; *pîrc. N. 1631 ian. 7*; slug. (și f.) 1634 apr. 25—iul. 17; m. slug. 1638 mart. 22; f. m. slug. 1640 dec. 20. + ante 1641 aug. 1³. Ctitorul bis. din Costeni. Fiul său (?) Ilie Arapu vor. de poartă. Fam. Arapu este citată de Dimitrie Cantemir între familiile nobile ale Mold.⁴.

¹) Doc. 1626 mai 17 și 1627 dec. 9 (ASB, Bisericiani, II/14 și Acad., Peceti, 414). ²) *Ispisoace*, I/2, p. 188. ³) Acad., DLXX/1 bis. ⁴) *Descriptio Moldaviae*, p. 115.

COSTIN (Constantin) **IANCU**¹, origine necunoscută^{1bis} = Safta, fiica lui Ionașco Coarteș com., nepoata lui Miron Barnovschi voievod care l-a făcut dregător².

Post. II (Ț. Rom.) 1622 ian. 8—1623 sept. 23; merge în Mold. cu Radu Mihnea; post. (II) 1625 apr. 22—1626, când însoțește trupul domnului mort, de la Hirălău la București; m. *post. 1627 dec. 9—1630 aug. 9*; 1631 ian. 7—nov. 30 (deși nu știa să scrie); solul lui Miron Barnovschi în Polonia (1627); merge la Poartă cu un grup de boieri să protesteze contra numirii ca domn a lui Alexandru Iliăș³; după venirea acestuia pe tron, a stat mazil la țară⁴. În 1633 a însoțit pe Miron Barnovschi la Poartă, în speranța că acesta va fi numit din nou domn; aici a fost închis, dîndu-i-se drumul ca să îngroape trupul domnului ucis de turci⁵. A fost lăsat ispravnic (executor testamentar) de domn pentru averea rămasă de pe urma sa⁶. *Hat. 1633 dec. 15—1634 mart. 15*; pleacă cu Moise Movilă în Polonia⁷, fiind în relații proaste cu Vasile Lupu, de la care „multă urgie au petrecut“⁸. Rămîne în Polonia pînă la moarte (1650), căpătînd titlul de nobil polon pentru el și trei fii ai săi⁹.

Copii: Alexandru, Miron, Potomir, Iancu, Vasilache □ bis. Brănișteni, 1685, Velicico, Marghita, Sîrbca = Neniul pîrc. H.,

Tudosica = Gavril Costachi m. vor., Elena, Velica = Mihai Dedulescu spăt. din Ț. Rom.¹⁰. Un frate al lui Costin hat. s-a numit Dumitru post. și căm.; el a avut o fiică Grăjdana = Cocială și doi fii: Gheorghită stol. și Ioniță Tălăbescu log. II (1691)¹¹.

¹⁾ Așa i se spune în actele prin care dieta polonă îi acordă indigenatul și titlul de nobil polon lui și celor trei fii mai mari ai săi: Alexandru, Miron și Potomir „avînd în vedere însemnatele servicii aduse regelui și republicii în diverse expediții”..., „în special cu ocazia năvălirii lui Abaza pașa” din 1633 (P. P. Panaitescu, *Influența polonă în opera și personalitatea cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin*, Buc., 1925, p. 107). ^{1bis} După părerea lui Dimitrie Cantemir, părintii lui Miron Costin erau sirbi de origine (*Viața lui C. Cantemir*, p. 42). ²⁾ „M. Costin”, 1915, p. 50—51, Sever Zotta, *Știri despre Costinești* (RI, XI, 1925, p. 73—78) și testamentul lui Miron Barnovschi la D. Stănescu, *Viața religioasă la români*, Buc., 1906, p. 131. V. A. Urechia îl consideră cumnat cu Toma Cantacuzino (M. Costin, *Opere complete*, I, p. 287). ³⁾ Costin, p. 92. ⁴⁾ *Ibid.*, p. 96. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 104. ⁶⁾ V. testamentul cit. mai sus. ⁷⁾ Costin, p. 108. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 157. ⁹⁾ *Ibid.*, p. 6—7 (introd. lui P. P. Panaitescu). V. și nota 1. ¹⁰⁾ Doc.: 1655 nov. 7, 1662 nov. 29, 1666 dec. 22 (ASB, Mitr. Ț. Rom., LXXXVIII/10, 21, Nicorița, IX/11); v. și Sever Zotta, *O soră necunoscută a lui Miron Costin* (RI, XII, 1926, p. 104—106) și M. Costin, *Opere complete*, ed. V. A. Urechia, I, p. 97. Într-un doc. din 1663 mart. 13, se spune că, după moartea lui Costin hat., copiii săi au rămas în Polonia și că Iordache Cantacuzino și-a făcut „pomană și milă de ei”, i-a „scos din țară streină și i-a strinsu la dumnealui și i-au crescut împreună cu fiii dumisali, fiindu-le ca un părinte. Și fetele le-au măritat și le-au înzestrat și au făcut multă cheltuială cu dîsele” („Studii și cerc. științifice”, Iași, istorie, 1956, p. 187—189). ¹¹⁾ S. Zotta, *Dumitru postelnicul, fratele lui Costin hatmanul și descendenții lui* (RI, XI, 1925, p. 260—268) și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 66. De el este vorba probabil într-o scrisoare a lui Ion Movilă (devenit apoi socrul lui Miron Costin), în care se spune că, la c. 1635, fratele mai mic al hatmanului Costin se afla în Ț. Rom., de unde urma să vină cu 3 000 de ostași de la Matei Basarab să-l ajute pe I. Movilă să ocupe tronul Mold. (Veress, IX, p. 357).

COSTIN ALEXANDRU, fiul lui Costin hat.¹; fratele mai mare al lui Miron și Velicico C.; = Safta, fiica lui Mierăuță m. slug.² St. Putna 1651 iul. 11; trimis de Vasile Lupu să aducă înapoi pe Gheorghe Ștefan m. log., răzvrătit contra domnului (1653); fuge cînd dă de străjile ungurești venite în sprijinul lui Gheorghe Ștefan; a stat apoi un an în obezi la Făgăraș din pricina atacului șavgăilor de la ocne asupra oștilor maghiare³; *pîrc. R. 1655 dec. 8*; vor. de poartă 1656 mai 30—1658 mai 5; *m. pit. 1659 dec. 9*; f. m. pit. (și pit.) 1660 mart. 23—1661 iun. 8. Trimis la Poartă să anunțe moartea lui Ștefăniță Lupu⁴. *M. post.*

1662 ian. 3—mart. 12. + ante 1674⁵ (mai probabil în vremea domniei lui Eustratie Dabija).

¹) Într-un doc. publicat de A. Sava (*Doc. putnene*, I, p. 54—55), se spune

că „moșul” lui Alex. Costin a fost Drăguțul vor. din Cimpurile-Putna.

²) „Orizonturi” — Galați, 1940, p. 166—167. ³) Costin, p. 138—139, 148. ⁴)

Ibid., p. 201. ⁵) Doc. 1674 mai 31 (*Acad.*, LXI/97).

COSTIN MIRON, fiul lui Costin hat.¹; = Elena, fiica lui Ion Movilă și nepoata lui Simion Movilă voievod²; soția sa i-a adus zestre averea rămasă de la Isac Balica hat.³; cumnat cu Gavril Costachi m. vor.

La vârsta de doi ani a plecat cu tatăl său în Polonia (1634), căpătînd indigenat polon; face studiile la colegiul iezuit din Bar⁴. La 1651, ca nobil polon, ia parte la lupta de la Berestecico împotriva cazacilor și tătarilor⁵. Se întoarce în țară în 1652—1653, cînd se afla „pururea” în casa lui Iordache Cantacuzino m. vist.⁶ Ia parte la asediul Sucevei în 1653, fiind folosit ca interpret de Gheorghe Ștefan⁷. Slug. 1654 mai 3; fără titlu (Mironaș) 1654 iul. 3. A participat la reprimarea răscoalei slujitorilor din Ț. Rom. (vara 1655) în oastea lui Gheorghe Ștefan⁸. Trimis de domnul Mold. la Constantin Șerban (1657) — cu care era cumnat — pentru a stabili o atitudine comună față de turci⁹; f. slug. 1658 febr. 15; *pîrc. H. 1658 mart. 15*¹⁰; slug. 1658 mai 25. În relații bune cu Gheorghe Ștefan — cu care era puțin rudă — de la care „multă milă” a avut¹¹; soția domnului i-a botezat o fiică¹². Ia parte la luptele duse de contingentul moldovean, alături de turci, contra lui Gheorghe Rákóczi al II-lea în Trans. (1659—1660)¹³; *pîrc. H. 1659 iul. 21*; f. *pîrc. H. 1660 ian. 20—sept. 16*; *pîrc. H. 1660 nov. 24—1664 febr. 12*. Solul lui Eustratie Dabija la regele polon Ioan Cazimir (1661)¹⁴. Participă în oastea moldovenească la războiul austro-turc din 1663 la Neuhäusel, cu care prilej trece prin Ț. Rom.¹⁵. *M. com. 1664 apr. 20—1665 sept. 8*; *m. pah. 1665 sept. 18—1666 mart. 26*; *m. vor. ț. sus 1666 aug. 20—1667 mart. 2*. În relații bune cu Iliăș Alexandru, care-i botează un fiu¹⁶; *m. vor. ț. jos 1667 mart. 12—1671 iun. 29*. În 1672, cînd merge la Camenița, arată vizirului că moldovenii nu vor ca turcii să se „lățească peste țara noastră” și obține astfel de la vizir ca trupele turcești să nu ierneze în țară¹⁷. Refuză să plece cu Ștefan Petriceicu în Polonia (nov. 1673)¹⁸. *M. vor. ț. jos 1674 ian. 19—1675 iul. 9*. În această calitate, este trimis în Polonia la Ioan Sobieski (mart. 1674) pentru „tractate de pace” și la Constantinopol¹⁹. *M. log. 1676 mai 9—*

1677 iun. 4; f. m. log. 1678 febr. 4. Împreună cu mai mulți boieri, pîrăște pe Antonie vodă Ruset la turci, fiind partizanul lui Gheorghe Duca, cu care s-a înrudit²⁰. *M. log. 1678 apr.* — 1683 febr. 10. În această calitate, a întreținut corespondență cu regele Ioan Sobieski, căruia îi cerea să înceapă războiul cu turcii²¹. Merge la asediul Vienei cu Gheorghe Duca (1683). Întors în țară, a fost luat de oștile polone împreună cu domnul de la Domnești (dec. 1683)²² și dus în Polonia, unde a fost bine primit de Ioan Sobieski, căruia îi dedică *Poema polonă*. În sept. 1685 a fost chemat în țară de noul domn Constantin Cantemir; întorcîndu-se în dec. 1685²³, domnul „i-a boierit” fiii²⁴, dar pe el l-a ținut mai departe fără dregătorie, datorită legăturilor sale cu polonii; f. m. log. 1686 febr. 15—1688 mai 11; f. m. log. st. P. 1688 dec. 3—1691 aug. 24, pus de Constantin Cantemir ca să stîrpească hoții ce se înmulțiseră²⁵ și ca să fie mai departe de Polonia. Continuînd corespondența cu conducătorii Poloniei, cerea lui Constantin Cantemir să rărească „orînduelile” (dările); s-a opus încheierii tratatului cu Imperiul habsburgic din 1690, cînd se spune că ar fi fost amenințat cu moartea de Constantin Cantemir²⁶, din porunca căruia a fost ucis la Roman (dec. 1691) sub acuzația de trădare, fără a fi judecat²⁷. A murit cu „datorii neplătite”, pe care nici fiul său, Nicolae, nu le-a putut achita. A fost ctitorul schitului Drăgușan.

Copii: Nicolae m. log.; Pătrașco m. căm. (1688—1690) și log. III (1695). + Ț. Rom.²⁸; Ion hat.; Safta = Pătrașco Zosin (Bașotă) m. stol.; Tudosca = Grigore Zmucilă, fiul lui Savin Zmucilă m. ban; Ileana; Teodosie; Ioana; Maria = Ilie Cantacuzino m. vist. și Ana²⁹.

¹⁾ *Uricarul*, II, p. 51, V, p. 224. ²⁾ Sever Zotta, *Știri despre Costinești* (RI, XI, 1925, p. 73—78). Despre Miron Costin și fam. sa v. *Opere complete*, ed. V. A. Urechia, 2 vol. (îndeosebi I, p. 67—196), unde se reproduc numeroase doc. și *Opere*, ed. P. P. Panaitescu, p. 6 și urm. ³⁾ Despre averea rămasă de la Isac Balica v. *St. doc.*, IV, p. 270, 272—273, 343 și doc. din 1660 apr. 15 și 1664 iul. 2 (Actele Panopol — cit. de P. P. Panaitescu — și ASB, ms. 629, f. 358). La 1659 mart. 5, Miron Costin se judeca cu fiii lui Constantin Stircea pirc. pentru un sat, pe care-l ținea în virtutea faptului că i se „cădea” satul respectiv „căci iaste el rudă mai aproape despre Movilești și despre Prăjești” și că „s-au dat și alte sate a Movileștilor, ce au fost rășchirate pre la alte sămînții a Prăjeștilor, toate pre mîna lui, că iaste sămînție mai aproape” („Studii și cerc. științifice” — Iași, istorie, 1956, p. 183). ⁴⁾ Panaitescu, *Înfluența polonă...*, p. 108 și urm., Costin, p. 126, 166. ⁵⁾ *Ibid.*, p. 134. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 140. ⁷⁾ *Ibid.*, p. 159. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 172. ⁹⁾ *Ibid.*, p. 179. ¹⁰⁾ N. Iorga, *Un act de la Miron Costin ca pîrcălab de Hotin* (*St. doc.*, XXII, p. 353—354). ¹¹⁾ Costin, p. 157. ¹²⁾ Doc. 1678

iun. 4 (Acad., LVIII/83), publicat în *St. doc.*, IV, p. CCXCI, în care doamna Safta dă „finei mele Maria, cucoana dumisale lui Miron Costin log.”, niște vii.¹³⁾ Costin, p. 184. ¹⁴⁾ P. P. Panaitescu, *Știri noi despre Miron Costin*, în vol. *Omagiul lui I. Bianu*, Buc., 1927, p. 277—280. ¹⁵⁾ Costin, p. 257, unde spune că a văzut podul lui Traian de la T. Severin „cînd am mers cu Dabija vodă cu oștile la Uivar”. ¹⁶⁾ Costin, p. 8. ¹⁷⁾ Neculce, ed. 1956, p. 134—135. ¹⁸⁾ *Ibid.*, p. 140. ¹⁹⁾ Kogălniceanu, II, p. 13, BCI, II, p. 225—226, *Monumenta Comitalia*, XV, p. 365—367, Panaitescu, *Influența polonă...*, p. 112 și urm. și Costin, p. 9. ²⁰⁾ Neculce, p. 66. ²¹⁾ Costin, p. 11. ²²⁾ Neculce, p. 83, *St. doc.*, V, p. 132. În „Arh. gen.”, II, 1913, p. 116, se spune că „a fost lipsit den țeară odată cu primejdia răposatului Ducăi vodă, ce i s-au prilejit la Domnești”. ²³⁾ Czesław Chowaniec, *Miron Costin en Pologne, în Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 113—124. Despre aceste împrejurări v. și D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 42—44. ²⁴⁾ Neculce, p. 94. ²⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 36—37, III, p. 87 și „Arh. gen.”, II, 1913, p. 116. ²⁶⁾ Relația lui Avril, în „Arh. ist.”, vol. I, partea II-a, 1865, p. 15. Cu toate acestea, în anul 1690, într-un hrisov acordat fostului m. log. M. Costin, Constantin vodă Cantemir recunoaște că acesta l-a slujit drept și credincios, ceea ce arată că, la această dată, raporturile lor erau bune (Șerban Cioculescu, *Constantin Cantemir și Miron Costin, în „România literară”, 8 ian. 1970, p. 4). ²⁷⁾ Kogălniceanu, II, p. 38—39, Neculce, p. 185, D. Cantemir, *Viața lui Constantin Cantemir*, ed. N. Iorga, p. 86, 94 și urm., I. Tanoviceanu, *Marele spătar Ilie Țifescu și omorirea lui Miron și Velicico Costin*, Buc., 1910 (extras din AARMSI, s. II, t. XXXII, Buc., 1910—1911, p. 807—844+1 pl.) și D. Găzdaru, *O relațiune italiană contemporană despre sfârșitul lui Velicico și Miron Costin* (CI, 1929—1931, p. 375—376). ²⁸⁾ *St. doc.*, V, p. 405. În *Condica vistieriei* lui Constantin Brîncoveanu, p. 215, sînt trecuți — sub anul 1696 — 594 1/2 taleri costul darurilor la nunta lui Pătrașco log. moldovean. ²⁹⁾ Doc. 1678 iun. 4 (Acad., LVIII/83), Sever Zotta, *O colecție veche de spițe de neam. IV. Descendența fiicelor lui Miron Costin* (RI, XIV, 1928, p. 155—156), Dan D. Sucevița, p. 173 (pomelnicul fam.), M. Costin, *Opere complete*, ed. V. A. Urechia, Doc. bucovinene, III, p. 117, *St. doc.*, VII, p. 215.*

COSTIN VELICICO, fiul lui Costin hat.; frate cu Miron C.; = Catrina, fiica lui Toma Cantacuzino m. vor., □ 1685 m-rea Golia¹ și cu Anița, fiica lui Toader Palade m. vist.²; cumnat cu Ion Racoviță m. vor.³, cu Gavril Costachi m. vor. și cu Ion Palade m. spăt.

Post. 1665 apr. 15—1668 febr. 19; f. post. 1668 iun. 30; spăt. II 1669 mart. 12—1674 febr. 24. În această calitate, a participat, alături de hat. Al. Buhuș, la luptele contra oastei ce susținea ca domn pe Ștefan Petriceicu⁴. *M. com.* 1674 sept., 1676 febr. 25—*ante 1677 mart.*; f. m. com. 1677 mart.—1680 ian. 9; în această calitate a fost vor. de Cîmpulung⁵; *m. com.* 1680 mai 15—1682 mart. 9; *m. spăt.* 1685 febr. 1—mai 24; *hat.* 1685 iun.—1689 aug. 22. Din porunca lui Constantin Cantemir, a scris fratelui său Miron, pribeag în Polonia, cerîndu-i să se întoarcă în țară. Deși era „un om de fire și de treabă la toate

socotelile și îndrăzneț, nu avea noroc“ în luptele date cu podghiazurile polone intrate în Mold. ⁶. *M. vor. ț. sus 1689 sept.—1691 aug. 24*. Om „simeț“, Velicico l-a înfruntat pe Constantin Cantemir, afirmând că „omul care nu știe carte este un dobitoc“ (aluzie la neștiința de carte a lui Constantin Cantemir). La nunta de la Băcani a lui Ion Palade ar fi vorbit cu mai mulți boieri să fugă în Ț. Rom., unde conjurații doreau să îl aleagă domn, fiind însă trădați de Ilie Țifescu-Frige Vacă ⁷. La îndemnul partidei lui Iordache Ruset, a fost ucis împreună cu fratele său, Miron, din porunca lui Constantin Cantemir (dec. 1691), sub acuzația de trădare ⁸. A murit dator ⁹. După uciderea sa, Constantin Cantemir l-a acuzat că a luat mită de la un boier (Antiohie Jora) și că a afirmat față de acesta că îi face nedreptate din porunca domnului ¹⁰.

1) *St. doc.*, XV, p. 166 și M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 105.

2) *Doc. birl.*, III, p. 70–71, D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 86 și *St. doc.*, XVI, p. 204 doc. 1704) 3) *Doc.* 1667 mart. 9, 1668 iun. 15 (Muzeul Porțile de Fier). V. și „Arhiva“, II, 1890–1891, p. 189 și *Ispisoace*, III/2, p. 73–77. 4) Kogălniceanu, II, p. 12. 5) *Doc. Bistrița*, II, p. 27. 6) Neculce, p. 95. 7) *Ibid.*, p. 109–110. 8) Kogălniceanu, II, p. 38–39. 9) Iulian Marinescu, *Două documente relative la Velicico Costin* (BCI, VIII, 1929, p. 52–54). V. și D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 97, unde se vorbește de datorii „de mulți și grei bani“. 10) „Arhiva“, VI, 1895, p. 100–103 (doc. 1692 aug. 30). V. și doc. din 1692 mai 1, prin care Constantin Cantemir îi dă lui Iordache Ruset un sat al lui Velicico, pe motiv că acesta îi rămăsese dator cu o sumă de bani (ASB, *Doc.*, mold., VIII/1). După cum rezultă dintr-o mărturie dată de marii boieri moldoveni la 1692 apr. 15, Iordache Ruset îl împrumutase pe Velicico cu 275 lei „bani din banii domnești din visterie“; Ruset „văzînd atîția datorii stîndu asupra casăi vornicului Velicico“ și „neavînd de unde să lua acei bani de la casa vornicului Velicico“, a primit în schimbul banilor un sat al fostului vornic („Studii și cerc. științifice“ — Iași, istorie, 1956, p. 189–190). Despre împrejurările uciderii sale și motivele ei v. D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 62–63 (despre tentativa lui Velicico de a ucide pe domn), 86 și urm., unde fiul domnului aruncă asupra lui Velicico și fratelui său, Miron Costin, vina grea că au vrut să-i suprimă tatăl (aceasta ca justificare a uciderii lor).

COSTIN IANCU, fiul lui Costin hat. ¹; frate cu Miron și Velicico C. Fără titlu 1660 oct. 28; *pîrc. H. 1663 sept. 20*; f. *pîrc. H. 1670 iun. 11* — 1671 mai 20. + în 1672 ². Ctitorul unei m-ri din Hotin ³.

1) *Doc.* 1660 oct. 28 (ASB, AN, XCI/32). 2) V. testamentul său din acest an la L. T. Boga, *Doc. bas.*, III, p. 5–6. 3) C. Turcu, *M-reă lui Iancu Costin...*, P. Neamț, 1941, 14 p.

COSTIN NICOLAE, fiul lui Miron C. m. log.¹; = Ileana, fiica lui Gheorghe Duca voievod; cumnat cu Constantin Duca², care-l face dregător.

Și-a făcut studiile la școala iezuită din Iași și le-a continuat în Polonia, unde a fugit cu tatăl său (1684). Log. III 1688, 1689 iun. 1 — 1690 ian. 15³. Închis de Constantin Cantemir după uciderea tatălui său (1691). *Hat.* 1693 dec. 8 — 1695 sept. 15; fuge în Ț. Rom. la venirea ca domn a lui Antioh Cantemir (dec. 1695)⁴. Revine cu Constantin Duca; *hat.* 1700 sept. 15 — 1703 mai 22; f. *hat.* 1704 aug. 7 — sept. 12; fuge din nou în Ț. Rom. când vine domn Antioh Cantemir⁵; *m. vor. Ț. sus* 1705 febr. — 1707 nov.; f. *m. vor.* 1708 febr. 2; *m. vor. Ț. jos* 1710 ian. — dec.; *m. log.* 1710 dec. — 1712 aug. 1. Nu a avut copii. + sept. 1712 dator⁶; □ m-reă Barnovschi — Iași⁷. A fost un cronicar talentat, urmîndu-l pe tatăl său.

¹) *St. doc.*, V, p. 52, M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 175, 223.

²) Neculce p. 119. V. și doc. din 1714 mart. 1 (ASB, Mitro. Mold., CL/3). La 1699 N. Costin îi spune cumnat lui T. Palade vist. (*St. doc.*, VII, p. 301—302). ³) Dimitrie Cantemir afirmă că tatăl său l-a făcut iog. de taină la 1686 (*Viața*, p. 44). ⁴) Neculce, p. 129, 149, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 5.

⁵) Kogălniceanu, III, p. 91. El mai fusese în Ț. Rom. și în 1701, ca sol la curtea lui Constantin Brîncoveanu (*Condica vistieriei*, p. 633). ⁶) *St. doc.*, V, p. 132, M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 173—177.

⁷) *Inscripții*, I, p. 13, *St. doc.*, XV, p. 137. V. și E. Răbiceanu > C., *Familia lui Neculai Costin* („Rev. teologică”, 7 dec. 1886, p. 261). Asupra sa vom reveni la bibliografia istoriei medievale românești.

COSTIN ION (IANCU), fiul lui Miron C. m. log.¹. Fără titlu 1677 febr. 16; *m. arm.* 1679 aug. 8; post. II 1682 oct. 1 — 25. În această calitate rămîne la Iași de strajă când vin oștile lui Ștefan Petriceicu din Polonia²; post. 1686 ian. 22; *m. arm.* 1688; *serd.* 1689 iun. 10 — 1690 ian. 15; f. *serd.* 1691 ian. 26. Arestat de Constantin Cantemir în 1691 când este ucis Miron C.³. Trimis de Constantin Duca în Polonia să aducă rămășițele pămîntești ale lui Gheorghe Duca⁴. Fuge în Ț. Rom. cu fratele său Nicolae (1695)⁵; f. *serd.* 1699 iun. 22; *hat.* (?) Copii: Nicolae jit. = Nastasia, fiica lui Iordache Ruset m. vor.; Ilinca = Miron Cuzea log.⁶; fiică = Moise Cucoranu m. pit.⁷.

¹) *Surete*, VIII, p. 3, XIII, p. 13. ²) Kogălniceanu, II, p. 27. ³) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 97. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 40. ⁵) *Doc-bucovinene*, III, p. 117. ⁶) *Surete*, XIII, p. 26. ⁷) *Ibid.*, p. 30 și *Doc. agrare*, II, p. 175.

CRUPENSCHI ANDRONACHI = Maria, fiica lui Dumitru stol.¹ *M. uşar* 1662 apr. 21 — 1663 mart. 22; f. uşar 1678 ian. 30. Copii: Aniţa = Aslan vameş şi negustor; Alexandru m. jit. (1693 — 1695, 1697—1700); Axinia; Timuş şi Vasile.

1) *Surete*, V, p. 71, I. Tanoviceanu, *Apucături vechi*, p. 43 şi ASB, ms. 628, f. 509 v. Despre fam. Crupenschi v. şi C. Andreescu, *Moşia Teseşti din ţinutul Bacău (1712—1803)* („Arhiva rom.”, IX, 1944, partea a II-a, p. 373—389).

CUJBĂ IONAŞCO, fiul lui Dumitraşco C. şi al Agathe, fiica lui Manule¹; = Stana, nepoata lui Nicoară Liciu, urmaşa lui Liciu m. post., cu care nu a avut copii² şi cu Ileana, fiica lui Onciu Moţoc, care era fiul lui I. Moţoc m. vor. din sec. XVI³. Rudă prin femei cu mari dregători.

F. căp. 1609 iul. 4; fără titlu 1611 mai 12 — 1614 ian. 21; f. st. 1616 oct. 26 — 1618 mart. 26; vor. de poartă 1621 ian. 30; fără titlu <1622> apr. 13; *m. arm.* 1623 iun. 10 — sept. 15; răsplătit pentru slujbă de Ştefan Tomşa⁴; vor. de poartă 1624 apr. 26 — iun. 9; *m. cluc.* 1628 ian. 13 — 1629 aug. 9⁵; *m. slug.* 1631 aug. 23; *m. vor. f. sus* 1632 apr. 29 — 1633 mart. 2. Scos din dregătorie de Vasile Lupu; f. m. vor. 1634 iul. 18 — 1649 mai 21. Copii: Andrei vor. = Sanda, fiica lui Gorie m. şet. şi Cîrstea, fără dregătorie⁶.

1) Doc. 1639 mart. 12 (Acad., LXXVII/116). 2) Doc. 1628 sept. 1 (DRH, A, vol. XIX, p. 546). 3) Doc. 1643 ian. 4 (ASB, Sf. Ioan-Zlataust, XVII/5). V. şi „Arh. ist.”, I/2, p. 20 şi DIR, XVII/5, p. 291. 4) CI, 1932—1933 nr. 2, p. 33—34. 5) V. şi DRH, A, vol. XIX, indice. 6) *Surete*, VII, p. 219' *Ispisoace*, IV/1, p. 23.

CUNUPI, v. Enache (Cunupi).

CURT, v. Celebi Curt.

CUZEA DUMITRAŞCO, grec (?): fiul (?) lui Cuzea vist.; = Safta, fiica lui Toader Jora slug., nepoata lui Antiohie Jora m. log.; cumnat cu Ioan Sturza m. vor.¹

F. com. 1678 iun. — 1688 febr. 4; spăt. 1679 aug. 8; *m. cluc.* 1690 sept. 20 — 1691 iun. 22; cluc. (fost) 1692 iul. 11; *m. stol.* 1694 febr. 15, 1695 iul. 7—11; *m. spăt.* 1700 sept. 15 — 1703 mai 12; f. m. spăt. 1704 mart. 4 — sept. 19; *m. spăt.* 1710 mart. — nov. Spînzurat de Mihai Racoviţă (ian. 1717), fiind amestecat în năvălirea cătanelor austriace ale lui Ferent².

Copii: Miron log. II = Ilinca, fiica lui Ion Costin hat.; Toader post. = Simina Gheuca și Velicico post.³

¹) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 91, *St. doc.*, V, p. 132, *Surete*, VII, p. CLXV și urm. (volum intitulat *Cuzeștii*); G. Ghibănescu, *Cuzeștii* („Arhiva”, 1911, nr. 8, p. 321—333); idem, *Spîța neamului Cuza* („Arh. gen.”, I, 1912, nr. 1, p. 3). ²) Neculce, p. 287. ³) La 1717 sept. 25 ei vindeau parte din avere din cauza lipsurilor (*Surete*, VII, p. 266). V. și spîța genealogică alcătuită de Vasile Pirvan (CL, 1904, p. 755), *Doc. agravare*, II, p. 175 și *St. doc.*, XI, p. 93.

DABIJA, v. Scărlet Dabija.

DABIJA, fiul lui Nădăbaico vor. (?)¹; = Schiva, fiica lui Cîrstea m. vor.² *M. pah. c. 1626* (?)³. Copii: Nastasia = Ionașco Cîrjeu; Gheone; Maria = P. Bogdan; Anisia, al cărui fiu era „frate” cu Constantin Cantemir; Irina = Mîrza; Tofana = Adam căp.⁴ (?)

¹) „I. Neculce”, 1930, p. 3—5. ²) *St. doc.*, V, p. 215, *Uricarul*, XXI, p. 258 „I. Neculce”, 1924, p. 216, doc. 1636 mart. 8 (Acad., CCLXIII/37). ³) Așa își spun urmașii săi la (1627—1628) (DRH, vol. XIX, p. 324). ⁴) *St. doc.*, V, p. 83 și doc. 1629 (Acad., DLXIV/52 și 126).

DABIJA EUSTRATIE, boier de țară; = Anghelușa (Anghelina), fiica lui Călin m. med., fosta soție a lui Chicoș m. șet.¹ și cu Dafina (Ecaterina), fosta soție a lui Dumitru Buhuș m. vist. și a lui Ștefan serd.²

Pîrc. (și st.) Putna 1630 dec. 15 — 1638 iul. 12; f. pîrc. 1642 apr. 5 — 1644 febr. 26; vor. Bîrlad 1651 iul. 8; m. spăt. 1654 mart. 18 — mai 9; m. vor. ț. sus 1655 ian. 21 — 1659 aug. 6; f. m. vor. 1660 febr. 15 — 1661 mart. 5; m. vor. ț. sus 1661 iun. — sept. 8, apoi domn al Mold. (1661—1665). Fiica sa Maria = Iordache Ruset m. vor.

¹) Doc. 1656 mart. 18 și 1657 dec. 19 (ASB, ms. 573, f. 105 v.—106). ²) Doc. 1669 mai 12 (ASB, Florești, I/3). V. și Andreescu-Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 90—92 și *St. doc.*, IV, p. CCLXIX, unde se spune că la 1655 păzea granița de sud a Mold. Menționez aci, fără să pot stabili o legătură genealogică, faptul că fam. Dabija este destul de veche în Mold.; la 1495 mart. 18, este pomenit un Coste Dabija (DIR, XV/2, p. 249).

DAMASCHIN, fiul Nastasiei¹. *Pîrc. R. 1644 mart. 29; pîrc. N. 1645 aug. 5 — 1648 aug. 20.*

¹) *Ispisoace*, II/2, p. 88.

DARIE, v. Cărăbăț Darie, Donici Darie.

DEDIU (Codreanu), albanez; = Ruxandra, fiica lui Dumitrașco Cîrnul post.¹ și cu Teofana². Socrul lui Mihai Racoviță.

Căp. de dorobanți 1673 aug. 13; f. m. arm. 1680 ian. 9; *serd.* 1681 ian. 3 — 1682; *m. șet.* 1682 mart. 9 — 1683 ian. 20; *serd.* 1683 iul. 17 — *dec.* A încercat să-l scape pe Gheorghe Duca, prins de poloni la Domnești (dec. 1683)³; *m. spăt.* 1685 aug. 25 — *ante* 1688 aug. 22; pîrc. de Galați 1686 mai 28 — dec. 14⁴; f. m. spăt. 1688 aug. 22 — 1691 apr. 15⁵; *m. spăt.* 1691 oct. 31; închis de Constantin Cantemir (dec. 1691), a reușit să evadeze, fiind iertat apoi⁶; f. m. spăt. 1692 mai 24 — 1693 mai 31; st. Putna 1693 nov. 8; f. m. med. (?) 1704 sept. 12; *m. spăt.* 1707 nov. — 1709 oct.; fuge în Polonia la mazilirea lui Mihai Racoviță (1709 oct.)⁷. După părerea lui I. Neculce, „nu era alt om în țară ca dînsul harnic și viteaz”⁸. În *Istoria ieroglifică* a lui D. Cantemir, Dediu este Guziul Orb. A fost ctitorul bis. de lemn Cuv. Paraschiva din Tg. Ocna.

O fiică a sa Ana (Anița) renumită prin frumusețea ei = Mihai Racoviță voievod⁹; altă fiica s-a numit Maria¹⁰, iar fiii Ioan și Mihai¹¹.

¹) *Ispisoace*, IV/1, p. 128—130, *Inscripții*, I, p. 28. ²) *St. doc.*, V, p. 94 și doc. 1701 oct. 20 (Acad., LDI/36). ³) Kogălniceanu, III, p. 22, 83. ⁴) *Ispisoace*, IV/1, p. 125—126, 128. ⁵) Un Diadul vel med. este amintit la 1688 aug. 28—1691 febr. 20 (*St. doc.*, XXII, p. 357 și *Ispisoace*, IV/1, p. 182). ⁶) Neculce, p. 111—113. ⁷) Kogălniceanu, II, p. 70, Neculce, p. 196, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 49. ⁸) Neculce, p. 113. ⁹) Iorga N., *O danie a soacrei lui Mihai vodă Racoviță* (RI, XVII, 1931, p. 298—299). ¹⁰) Doc. 1718 apr. 30 (Acad., DLI/46). ¹¹) BCMI, 1929, p. 17.

DONICI NICOLAE, fiul lui Andrei D.¹; = Lupa, fiica lui Grigore Jora²; cumnat cu Gavril Brăescu m. com.

Pîrc. O. 1667 sept. 29 — 1668 sept.; f. agă 1671 apr. 13; *m. jît.* 1673 iun. — 1674 sept. 8; *m. cluc.* 1677 mart. 20; f. m. cluc. (și cluc.) 1680 apr. 5 — 1684 ian. 1. La această dată, împreună cu alți boieri, cerea țărilor ajutor împotriva turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu³; f. serd. 1685 aug. 25; *m. vor. ț. sus* 1693 iul. — 1695 ian.; st. Putna 1695 sept. 10 — 18; *m. log.* 1695 dec. 8 — 1700 sept. 14, 1702 febr. — 1703 mai 22. Trimis de Constantin Duca la Poartă cu pîră contra lui Constantin Brîncoveanu⁴. El întrușipează Boul din *Istoria ieroglifică* a lui D. Cantemir.

Copii: Darie m. vor., Maria = Dimitrie Macri m. ban și Nastasia = Ștefan Căpotici post. II ⁵.

¹) Sava, *Doc. Orhei*, p. 155 (doc. 1698, în care sora sa, Mierla Rîulețoae, afirma că moșul lor era Nicoară Donici m. vist.). V. și p. 167. Acesta era pîrc. O. la 1607 apr. 15—sept. 23 (DIR, XVII/2, p. 95 și 128), dar nu a ajuns m. vist. ²) *Surete*, XXII, p. 21, *St. doc.*, VII, p. 213, XVI, p. 388. ³) AARMSI, 1912, p. 133. ⁴) Kogălniceanu, III, p. 29 și *Cronica Ghicu-leștilor*, p. 13. ⁵) N. Iorga, *Împărțirea averii lui Neculai Donici* (*St. doc.*, XVI, p. 388—394). V. și Sava, *Doc. Orhei*, indice.

DONICI DARIE, fiul lui Nicolae D. m. log. = fiica lui D. Mavrodin m. vist. ¹ și cu fiica lui Antiohie Jora m. log. (?).

Post. 1689 iun. 10; *serd.* 1693 dec. 8; Antioh Cantemir era să-l ucidă, deoarece nu se achitase bine de sarcinile de zapciu la strînsul lemnului cerut de turci; ca pedeapsă l-a închis în turnul m-rii Golia; m. slug. 1699 iun. 3; *serd.* 1699 nov. 13 ²; m. cluc. 1704 sept. 12; cluc. 1705 ian. 13—20; *serd.* 1709 febr. 11 — 1711 mai ³; 1714 iun. 13; m. ban 1716 iun. 9; m. vor. ț. jos 1717—1728 iun. 28; f. m. vor. 1730 ian. 25. Fii: Manolache m. spăt., Constantin (?) ginerele lui Ion Neculce.

¹) „I. Neculce”, 1925, p. 153—155. ²) La această dată era „socotitor aice la margine” (Sava, *Doc. Iăpușna*, p. 146). V. și idem, *Doc. Orhei*, p. 155 și indice. ³) După părerea lui N. Simache, la 1711, Darie Donici ar fi primit în dar din partea țarului Petru cel Mare cufărul acestuia (*Cufărul lui Petru cel Mare*, „Mag. istoric”, 1969, nr. 11, p. 79). Acest cufăr a ajuns apoi la Muzeul din Ploiești.

DRACO, v. Ruset.

DRAGOTĂ LUPU, fiul lui Dragotă pîrc.; = Marta Candachia, fiica lui Vasile ¹. M. vătaf Cîrligătura 1599 mart. 15; vor. de poartă 1609 oct. — 1620 apr. 12 ²; pîrc. R. 1617 febr. 1 — apr. 15; m. spăt. 1621 ian. 18 — mai 12 ³; m. vor. ț. jos (el?) 1621 sept. Fratele său, Toader D., a fost vor. de poartă ⁴.

¹) DIR, XVII/4, p. 443 și V, p. 28. ²) Un Lupu pîrc. N. este în sfat la 1609 febr. 4. ³) În același timp mai este un Lupu (Coci) m. com. ⁴) DIR, XVII/2, p. 261.

DRĂGULESCU PRODAN, fiul lui Drăguțescu ¹; de origine modestă, fiind văr primar cu Tudosca, fiica lui Nicolae silitrarul ². Fără titlu 1645 iul. 11 — 1653 sept. 13; scrie un zăpis 1647

apr. 20; st. Cernăuți 1657 apr. 30—1660 iul. 29; fără titlu 1657 sept. 15—1658 apr. 25 (deși era st.); *pîrc. H. 1662 febr. 25*; f. *pîrc. H. 1663 ian. 24*; med. 1663 sept. 20; *m. șet. 1664 mart. 1*—*ante 1666 sept. 14*; f. șet. 1666 sept. 14—1669 aug. 6; *pîrc. H. 1670 mai 16*—*1671 sept. 20*; f. m. șet. 1671 iun. 17; simpatizant al răscoalei conduse de Hîncu și Durac³; *m. med. 1675 sept. 2*—*ante 1676 ian. 12*; *m. șet. 1676 oct. 29*⁴. Pleacă cu Ștefan Petriceicu în Polonia, fiind jefuit la ieșirea din țară⁵; f. m. med., *pîrc. H. 1680 ian. 9*; f. med. 1680 mart. 20. + 1680—1681. Copii: Dumitrașco com.⁶ = Alexandra, fiica lui T. Prăjescu cluc.; Ilie și Ion.

1) În RIR, 1940, p. 202 și 206 se spune că a fost = cu Alexandra, fiica lui Toderașco Prăjescu m. cluc. și a Mariei, fiica lui Ilie Șeptilici hat. Aceasta a fost soția lui Dumitrașco Drăguțescu. E posibil ca el (?) să fi fost = și cu Tudosca, fosta soție a lui Pătrașco Ciogolea; într-un doc. din 1667 sept. 10 e amintită „giupîneasa Ciogoloae stolniccasca, ce-au fost după Drăguțescu” (Copie Inst. de istorie).²) Doc. 1657 sept. 15 (Acad., LXVIII/50).³) Hurmuzaki, XVI, p. 8, unde se vorbește de dușmănia sa împotriva lui Gheorghe Duca și de legăturile sale cu polonii.⁴) Probabil el este Preda Drăguțescu vist. de la 1676 dec. 5 (Hurmuzaki, XV/2, p. 1366).⁵) St. doc., V, p. 30, *Ispisoace*, II/2, p. 79.⁶) Doc. agrare, II, p. 109 și doc. 1690 mart. 19 (ASB, AN, MMCMV/6).

DRĂGUȚESCU ILIE, fiul lui Dumitrașco D., care era „om cunoscut și ales la toată curtea”¹; = Safta². Fără titlu 1669 mai 18; *m. arm. 1679 dec. 16*—*1681 ian. 14*; fuge în Polonia de teama lui Gheorghe Duca (1682)³; *serd. 1683—1684*; pleacă cu Ștefan Petriceicu în Polonia (febr. 1684)⁴; *serd. (fost) 1685 apr. 28*⁵—mai 24; f. *serd. st. P. 1686 apr. 25*—iul. 30; *serd. 1688 mai*. În acest an a fost ales de Șerban Cantacuzino să fie domn în Mold.⁶ + *ante 1691 mai 20*⁷.

1) Costin, p. 201. Dumitrașco a avut și două fete: Măriuța = Ionașco Nacu arm. și Anița = Vasile Ureche, fiul cronicarului (CI, 1928, nr. 1, p. 41).²) Doc. 1691 mai 20, cînd el murise (RI, 1924, p. 200). V. și Al. Vitencu, *Vechi doc. moldovenesti*, p. 13.³) Kogălniceanu, II, p. 23.⁴) Neculce, p. 83.⁵) La această dată vinde moșia sa lui Bainschi *serd.* (Al. Vitencu, *Vechi doc. moldovenesti*, p. 12).⁶) Neculce, p. 102.⁷) Al. Vitencu, *op. cit.*, p. 13 și RI, 1924, p. 200.

DUBĂU TEODOSIE, fiul lui Ghelafie D.; nepotul lui Gheorghe Cîrcă aprod, care era strănepotul lui Cîrcovici, dregător în sec. XV¹; = Măricuța. Rudă cu V. Orăș hat. Fără titlu 1651 apr. 14—1665 iul. 25; scrie un zăpis 1659 febr. 1; f. *pîrc. 1662 iun. 15*—1664 febr. 20; *pîrc. de Cîrligă-*

tura (și Tg. Frumos) 1664 iun. 5 — ante 1668 apr. 2; uricar 1668 oct. 17 — 1669 mai 4; f. pîrc. 1669 iun. 1 — 1670 ian. 24; log. II 1670 sept. 22 — 1672 apr. 20; log. (fost) 1672 mai 15 — 1673 mart. 12; *m. vist. 1673 iun. 20 — ante 1675 iul.*; f. m. vist. 1675 iul. — 1677 iul. 1. Partizan al lui Gheorghe Duca, pîrăște pe Antonie Ruset la Poartă cu alți boieri. *M. spăt. 1679 apr. 2 — 1682 mart. 8.* Închis de Gheorghe Duca pentru bani, fuge la Ștefan Petriceicu în Polonia, de unde se întoarce cu acesta (dec. 1683)²; la 1 ian. 1684, împreună cu alți boieri, cere sprijin țarului contra turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu³; *m. log. 1685 mart. — 1693 apr.*; f. m. log. 1693 iun. — 1694 aug.; *m. log. 1694 aug. — 1695 aug. 19; m. ban 1694 sept. 18 (?)*; f. m. log. 1698 iul. 4. + ante 1700 iul. 15⁴. Copii: Dumitrașco, Vasile, Catrina = Gavril Miclescu m. log.⁵. O soră a sa Tofana = Gheorghe Albotă m. arm.

¹) *Surete*, XIV, p. XXXV, RA, 1925, nr. 2, p. 275—276, unde se dă și spița genealogică, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 262 și îndeosebi C. Giurescu, *Izvoarele lui Tudose Dubău, Miron logofătul și Vasile Demian*, Buc., 1914, p. 19—27. ²) Kogălniceanu, II, p. 22—23 și Neculce, p. 71. ³) AARMSI, 1912, p. 133. ⁴) ASB, AN, MMCDXXIV/15. ⁵) RA, 1925, nr. 2, p. 275 și *St. doc.*, V, p. 428.

DUCA, grec (?) = Zlata¹. *M. stol. 1623 apr. 6 — <apr. — iul.>*; + fără copii.

¹) DIR, XVII/5, p. 353. Într-un doc. din 1627 mai 22 se spune că un Duca com. a slujit țării „în zilele lui Radu (Mihnea) voievod, tot la hanul și la Șahan Chiri sultan cînd au robît tătarii Țara Românească și vroiau să robească și țara noastră”. Și în domnia lui Miron Barnovschi cînd „a venit cu multă mulțime de tătari din țara leșească, cu minie asupra lui Radu voievod și vroia să prade toată țara noastră, el iarăși a slujit domniei mele și țării noastre” (DRH, vol. XIX, p. 296). Un Duca a fost m. ușar la 1619 apr. 30.

DUCA DUMITRU, grec¹. *Pîrc. R. 1616 nov. 15, 1617 mart. 2 — 1618 ian. 30; hat. < 1620 sept. — 1621 aug.> — 1621 mart. 30.*

¹) Semnează grecește (DIR, XVII/4, p. 498). V. și *ibid.*, V, p. 12.

DUCA GHEORGHE, rumeliot¹; = Anastasia, fiica lui Dumitru Buhuș m. vist. și a doamnei Dafina, soția lui Eustratie Dabija², care l-a făcut dregător.

Venit de tînăr în Mold., după ce a fost la „dugheană la abăgerie”, l-a slujit „în casă” pe Vasile Lupu³; m. căm. 1651—1653;

vist. II 1659 mai 15 — 1662 mart. 12; *m. post.* 1662 apr. 8 — iul. 9; *m. vist.* 1662 sept. 20 — 1665 sept. 4. În 1663 și 1664 a fost, împreună cu alți doi boieri, is. sc. al lui Eustratie Dabija, plecat cu oastea ⁴. Domnul îl considera „boierul nostru credincios și cinstit” ⁵. A devenit domn după moartea socrului său (sept. 1665). Fratele său, Cristea, a fost m. vameș (1669).

¹) Semnează grecește (1665 ian. 20, ASB, Neamț, LXVIII/5). Despre Gheorghe Duca înainte de domnie v. și C. A. Stoide, *Prima domnie moldovenească a lui Gheorghe Duca vodă* (RIR, 1945, f. I, p. 26—42). Despre originea și ocupațiile sale înainte de a fi dregător posedăm unele știri mai târzii. A. M. del Chiaro consideră că Gheorghe Duca a fost de origine modestă („de neam prost”), albanez din satul Policiani; venit în Ț. Rom., a fost băiat de prăvălie la București, unde a ajuns apoi paj la curtea domnească (*Revoluțiile*, p. 84—85). Atanasie Comnen Ipsilanti îl consideră rumeliot și „sluga unui negustor” din Iași, unde a ajuns slujbaş la curtea lui Dabija vodă (Hurmuzaki, XIV, p. 156). Știrile acestea mai târzii sînt însă în contradicție cu cele din doc. contemporane. ²) *St. doc.*, V, p. 95 și doc. 1665—1666 (BCS, I/179). ³) La 1666 apr. 20, Ștefăniță Lupu declară că Gheorghe Duca vist. II „a slujit în tinerețea lui în casa tatălui meu, Vasile voievod, iar acum slujește domniei mele cu dreptate și cu credință” (L. T. Boga, *Doc. bas.*, XI, p. 10). V. și Kogălniceanu, II, p. 5, III, p. 5, Neculce, p. 25. ⁴) Veress, XI, p. 38—39, 43—44. *Surete*, IV, p. 169, *Ispisoace*, III/1, p. 236—237. ⁵) Stoide—Turcu, *Doc. și regeste nemțene de la Dabija vodă*, p. 15—16.

DUMITRACHE CHIRIȚĂ, v. sec. XVI.

DUMITRAȘCO, v. Caragea Dumitrașco, Cuzea Dumitrașco, Iarali Dumitrașco, Mavrodin Dumitrașco, Nacu Dumitrașco, Racoviță Dumitrașco, Șoldan Dumitrașco, Ștefan Dumitrașco (I și II), Ursachi Dumitrașco.

DUMITRU, v. Buhuș Dumitru, Duca Dumitru, Goia Dumitru.

DURAC APOSTOL, fiul (?) lui Mihalcea D. pîrc. O. ¹, care era ginerele lui Bosioc m. spăt.; = Nastasia, fiica lui Miera uricar ². Căp. 1660 mai 24; f. căp. 1662 ian. 12, cînd se spune că pribegise în țări străine „de scîrba și de urgia lui Gheorghe Ghica voievod” ³; *agă* 1662 apr. 21; pîrc. Soroca 1665 aug. 23; *m. med.* 1668 iun. — aug. 18; *serd.* 1669 ian. 29; f. med. 1672 iul. 16. A fost unul din conducătorii marii răscoale contra lui Gheorghe Duca din 1671—1672 ⁴, cînd circula chiar zvonul că ar fi fost ales domn de răsculți ⁵. După răscoală a fugit în Polonia ⁶. Fiu Lozonschi Durac = Anița, fiica lui Toderașco Rusu jit. ⁷.

¹) Un Durac a fost pîrc. O. (1589 iun. 25) și pîrc. H. (1591 iun. 16) în vremea domniei lui Petru Șchiopul. După cum a arătat S. Zotta, Durac

serd. făcea parte din fam. Lozonschi, descendentă din Gheorghe pîrc. H., socrul lui Ieremia Movilă, iar Durac nu era decît o poreclă, care înseamnă în limba ruteană prost, ūchet („Arh. gen.”, II, 1913, p. 233). ²⁾ *St. doc.*, XVI, p. 205. ³⁾ ASB, AN, MMDCLXXX/2. ⁴⁾ C. Stoide, *Un episod din domnia lui Gh. Duca. Răscoala lui Hîncu și Durac din 1671—1672* („Arhiva”, 1936, nr. 1—2, p. 56—80). ⁵⁾ La 1672 febr. 27, într-o relație polonă, era numit „le nouveau prince de Valachie” (Hurmuzaki, XVI, p. 14). ⁶⁾ Kogălniceanu, III, p. 102. ⁷⁾ *St. doc.*, VII, p. 310.

ENACHE (CUNUPI) ¹⁾, fiul lui Eremia Cîrstian și al fiicei lui D. Gheuca; = Safta, fiica lui Stamatie Hiotul m. post. ²⁾; și cu Anița, fiica lui Dumitrașco Nacu m. pah.; nepotul lui Bejan Gheuca ³⁾. Spăt. II 1666 aug. 20 — 1667 febr. 5; spăt. 1667 iul. 6 — nov. 7; pah. II 1668 iul. 11 — 1670 iun. 1; m. cluc. 1672 nov. 10 — 1673 mart. 4; cluc. 1679 febr. 28. □ m-rea Răchitoasa.

Copii: Ilie m. spăt., botezat de Iiaș Alexandru voievod ⁴⁾ și Postolache, + fără urmași.

¹⁾ Așa i se spune la 1667 nov. 7 (ASB, ms. 578, f. 113). ²⁾ Doc. 1667 iul. 6 (ASB, ms. 572, f. 155). ³⁾ *Doc. bîrl.*, III, p. 61. ⁴⁾ Doc. 1667 febr. 5 (ASB, ms. 575, f. 162). V. și următorul.

ENACHE ILIE (Ilie Țifescu, din Țifești, Frige-Vacă), fiul lui Enache m. cluc.; = Tofana, fiica lui Ion Racoviță m. vor.; cumnat cu Mihai Racoviță voievod și cu Ion Palade m. spăt. și rudă cu Velicico Costin m. vor.

Post. 1683 mart. 22 — 1685 oct. 15; m. cluc. 1686 iun., 1690 ian. 15; cluc. 1689—1691; a jucat un rol de seamă în uciderea lui Velicico și Miron Costin, pe care i-a pîrît lui Constantin Cantemir acuzîndu-i că uneltesc împotriva sa ¹⁾; f. m. cluc. 1692 apr. 22; m. slug. 1692; f. m. slug., ispravnic Tutova 1693 ian. 8; f. m. cluc. 1694 sept. 21; m. stol. 1695 dec. — 1700 sept. 14; fuge în Ț. Rom. la 1701 de teama lui Constantin Duca; f. m. stol. 1703 sept., cînd e caimacam; m. spăt. 1703 sept. — 1704 dec. La 1704 mai 16 și-a făcut testamentul. El este Vulpea din *Istoria ieroglifică* a lui D. Cantemir. Ctitorul m-rii Răchitoasa, unde a fost □ la 1704. Fiul său, Gavril, + tînăr și fără urmași ²⁾.

¹⁾ D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 100 și I. Tanoviceanu, *Marele spătar Ilie Țifescu și omorîrea lui Miron și Velicico Costin*, Buc., 1910 (extras din AARMSI, s. II, t. XXXII, 1909—1910, p. 807—844 + 1 pl.).

²⁾ *Notițe istorice*, p. 297—299 și *Uricarul*, IX, p. 149—151.

ERALI, v. Iarali.

ERONIM, v. Stavrinis Eronim.

EUSTRATIE, v. Dabija Eustratie.

FORTUNA (Fortunas, Furtună) **MIHAI**, grec ¹; = Maria ² și cu Cristina ³. *M. com. (Mold.)* 1616 nov. 15 — 1617 apr. 12; *m. pah.* 1617 apr. 14 — 1618 dec. 17; *m. com. (Ț. Rom.)* 1621 nov. 18 — 1623 aug. 14; *m. com. (Mold.)* 1624 mart. 15 — 1629 iun. 5; *m. post.* 1633 dec. 15 — 1634 mart. 15; *pîrc. N.* 1635 ian. 25 — mart. 23; *pîrc. R.* 1635 mart. 27; *f. m. post.* 1635 mart. 1 — aug. 10; *pîrc. N.* 1636 apr. 5; *f. post.* 1636 oct. 15; *m. com.* 1639 febr. 4 — ante 1640 mart. 2; *f. m. com.* 1640 mart. 2 — 1641 apr. 15, cînd vinde casele din Iași lui Vasile Lupu ⁴; *pîrc. N.* 1643 ian. 4 — 1644 apr. 18; *f. m. com. (și com.)* 1643 mart. 15 — 1645 dec. 9; *pîrc. N.* 1646 mart. 24; *f. com.* 1650 iul. 3 — 1654 sept. 8 (unul din puținii dregători din această vreme care au ocupat funcții vreme de 30 de ani). Fiică Anița = Nicolae Buhuș *m. log.* ⁵.

¹) Semnează grecește la 1618 oct. 10, 1643 mart. 15 etc. (DIR, XVII/4, p. 295 și Acad., LXI/54). V. și DRH, vol. XIX, indice. ²) Rsl, XIV, 1967, p. 438. ³) La m-reă Precista din Bacău se află piatra de mormint a Cristinei, cneaghina lui Mihai Furtună post. (BCMI, IV, 1911, p. 154). ⁴) *Uricarul*, VII, p. 5. ⁵) *Ibid.*, XXIII, p. 367.

FRĂȚIȚĂ (GRIGORE?), fiul lui Frățiță med. (?); = Tofana ¹, *Com.* 1655 nov. 22; căp. de Fălciu 1656—1658 ian. 12. Trimis de Gheorghe Ștefan cu oștile în ajutorul lui Gheorghe Rákóczi al II-lea în Polonia (1658) ²; *m. arm.* 1658 aug. 6 — 1661 febr. 26; *m. com.* 1661 apr. 20 — sept. 8; *com.* 1662 apr. 22; *pîrc.* Fălciu 1662 apr. 29; *f. m. com.* 1663 mart. 26 — 1664 ian. 14; *m. arm.* 1664 mart. 1 — 1665 iul. 15. + ante 1668 iun. 8 ³. Fiica sa, Maria, = Nanie ușarul ⁴.

¹) BCI, VII, p. 52. ²) Costin, p. 176. ³) BCI, VII, p. 52. ⁴) Doc. 1669 febr. 12 (ASB, Bistrița, XXIV/16).

FRĂȚIȚĂ ȘTEFAN, frate cu Frățiță arm.; = Safta Caracaș ¹. cumnat cu Gavril Costachi vor. (?). *Agă* 1668 iun. 8; *m. arm.* 1685 aug. 25. Copii Constantin și Iorgu ².

¹) *Surete*, XI, p. 115, XVI, p. 89. ²) *Ibid.*, p. 72.

GAVRIL, v. Brăescu Gavril, Coci Gavril, Costachi Gavril, Miculescu Gavril, Palade Gavril.

GAVRILAȘ, v. Mateiaș Gavrilaș.

GHENGHEA IONAȘCO, fiul lui Grigore G. hat. ¹; = fiica lui Luca Stroici *m. log.* ² și rudă prin acesta cu Movileștii și cu Miron Barnovschi.

Fără titlu (mic) 1586 ian. 12 — 1592 febr. 24; scrie doc. 1589 apr. 16 — 1590 oct. 8; vor. (și vor. de poartă) 1602 mart. 16 — 1614 ian. 21; log. 1614 ian. 14; *m. log. 1614 iun. 20 — oct. 18, 1615 oct. 25 — 1623 nov. 19*; în solie la Țarigrad (ante 1620 mart. 8) ³; f. log. 1624 febr. 1 — 1625 iun. 10; *m. vor. ț. jos 1626 sept. 26 — 1630 iun. 30; m. log. 1630 dec. 16 — 1634 mart. 15*; l-a însoțit pe Miron Barnovschi la Poartă (1633), unde a fost închis de turci ⁴; înlocuit din dregătorie de Vasile Lupu, pe motiv că a fost trădătorul multor domni și „stricătorul sărăcimii” și trimis la mănăstire ⁵ (de fapt pentru că a fost partizanul lui Miron Barnovschi); f. m. log. 1634 iul. 18 — 1635 mai 5; + ante 1636 mart. 15 ⁶. Ctitorul bis. Sf. Ilie din Iași, numită și a lui Ghenghea.

Copii: Grigore m. vor.; Lupu, Dumitrașco; Safta = Lupu Prăjescu m. cluc.; Antimia = Grigore Ciolpan hat.; o fiică = Constantin Roșca m. vist. ⁷.

¹) Doc. 1586 ian. 12 (*Surete*, XIX, p. 195). ²) „Arhiva”, III, 1892, p. 338—339. ³) DIR, XVII/4, p. 429. Un Ionașco este sporadic m. vor. în anii 1621—1624. ⁴) Costin, p. 104. ⁵) Doc. 1634 mai 9 (*Veress*, IX, p. 337 și Hurmuzaki, XV/2, p. 1005). ⁶) BCS, XX/41. ⁷) S. Zotta, *Descendența prin femei a marelui logofăt Ionașco Ghenghea* (RI, XIV, 1928, p. 157—159), DIR, XVII/4, p. 113, *Surete*, XXIV, p. 135 și doc.: 1636 mart. 29, iul. 14, 1640 febr. 16 etc. (*Acad.*, CCCVII/73, CLVI/44, XLIII/36).

GHENGHEA GRIGORE (Gligorașco), fiul lui Ionașco G. m. log.; = Anesia ¹. *Agă 1659 dec. 8*; f. m. com. (?) 1668 febr. 15 (apare rar în doc.); *m. med. 1669 febr. 10 — 1671 sept. 22; m. vor. ț. sus 1673 mart. 4 — 1679 febr. 21*; caimacam după mazilirea lui Antonie Ruset (nov. 1678) ²; *m. vor. ț. sus 1680 ian. 9 — 1683 oct. 12*. Fiu: Grigore spăt. = Tudosca ³.

¹) *Notițe istorice*, p. 85. ²) Kogălniceanu, II, p. 16. ³) *Doc. agrare*, II, p. 133.

GHEORGHE, v. sec. XVI.

GHEORGHE, v. Albotă Gheorghe, Bașotă Gheorghe, Bogdan Gheorghe, Catargi Gheorghe (I și II), Coci Gheorghe, Costeanu Gheorghe, Duca Gheorghe, Ghica Gheorghe, Jora Gheorghe, Roșca Gheorghe, Ștefan Gheorghe, Ursachi (Gheorghe Ursu).

GHEUCA SIMION, frate cu Dumitru G., „seminție” din Caraghiuzeal m. vor.; = Maria ¹. St. Covurlui <1595—1606> ²; *m. com. 1617 apr. 14 — 1618 apr. 18; m. spăt. 1618 dec. 17; m. com.*

1620 apr. 12; pîrc. N. 1622 sept. 5; f. m. com. 1623 mai 21; m. spăt. 1623 dec. 26 — 1624 aug. 14; m. med. 1626 sept. 26 — 1630 dec. 1, 1632 iul. 4 — 1635 iul. 6, 1637 ian. 26. Și-a făcut testamentul la 1635 iul. 8³. + ante 1640 oct. 28, fără copii⁴. A fost ctitorul bis. din Băcani — Tutova, unde avea și curți.

¹) St. doc., VI, p. 20, RI, XVIII, 1932, p. 291, doc.: 1635 ian. 11, 1636 iul. 9, 1651 iul. 8 (ASB, Pingărați, III/50, Socola, V/6, Condicta Zorleni). Soția sa vindea satul Băcani cu curți, lui T. Palade vist. la 1651 (St. doc., XVI, p. 190). ²) Doc. 1628 nov. 18 (Acad., CXXV/146). ³) St. doc., XVI, p. 186. ⁴) Surete, XXI, p. 39–40, Acad., DCCLXXVII/2. V. și DRH, vol. XIX, indice..

GHEUCA BEJAN, nepotul lui Simion G. m. med. ¹. Vor. Bîrlad 1640–1653 iul. 8; vor. de poartă 1655 sept. 17 — 1658 febr. 15; m. pit. 1658 aug. 6 — 1659 aug. 24, 1661 apr. 20 — 1662 mart. 12; f. pit. st. P. 1662 sept. 5; pîrc. Galați 1664 dec. 7; f. m. pit. 1667 iun. 4 — 1668 iul. 11. Fiul său, Vasile, a fost m. vist.

¹) Surete, XXI, p. 83.

GHEUCA VASILE, fiul lui Bejan G. pit. ¹; = Simina, fiica lui Ureche, nepoata lui Alex. Buhuș hat. „despre Ureche vornicul” și a lui Gavril Costachi m. vor. și vară cu soția lui Gheorghe Duca voievod².

Fără titlu 1669 iul. 8; log. III 1670 iun. 1 — 1673 sept. 8, 1675 mart. 12; log. II 1676 ian. 30 — 1678 iun. 8. După părerea lui N. Costin, a urmărit să fie domn după Antonie Ruset³; m. vist. 1679 iul. 28 — 1680 aug. 24; ucis de Gheorghe Duca (2 oct. 1680), după ce încercase să organizeze o mișcare contra domnului cu orheienii și lăpușnenii; □ bis. Dancu — Iași⁴.

Copii: Măricuța = Vasile Cerchez jit.⁵; Lupu serd. (?)⁶ și o altă fiică = Ion Palade m. spăt⁷.

¹) Ispisoace, III/2, p. 149, Doc. bîrl., III, p. 182. ²) Kogălniceanu, II, p. 19.

³) Ibid., p. 16. ⁴) Ibid., p. 19, III, p. 77–78, Neculce, p. 67. D. Cantemir, Viața lui C. Cantemir, p. 19. După cum povestește I. Neculce, complotiștii „au fostu făcut cărți hiclei, cu iscăliturile lui Dumitrașco vodă, la orheieni și la lăpușneni, să să ridice cu oaste, să margă să prindză pe Duca vodă cu toată casa lui și pre o samă de boieri a lui, și cu izvod de ce morți să-i omoare pe toți”. Cu cărțile astfel ticluite a fost trimis la căpitanii din ținuturi Lupu slug., dar un căp., Decusară, l-a anunțat pe Alexandru Buhuș hat. care, la rîndul său, a dat în vileag complotul lui Gheorghe Duca, Acesta a poruncit să fie uciși Gheuca vist., Bogdan jit. și Lupu slug., deși soția lui Gheuca era vară primară cu soția lui Gheorghe Duca. ⁵) Surete, XXIV, p. 3. ⁶) Sava, Doc. I. lăpușna, p. 159. ⁷) Doc. bîrl., III, p. 185.

GHICA GHEORGHE, albanez, adus în Mold. de Vasile Lupu ¹. *M. șet.* 1638 febr. 26 — 1641 iun. 2; *m. med.* 1643; *m. stol.* 1645 oct. 20 — 1647 iun. 30 ². Solul lui Vasile Lupu la Gheorghe Rákóczi (1647 iun.) ³; *m. vor. ț.* jos 1647 iul. 17 — 1652 oct. 16. Trimis în solie la tătari după prada din 1650. Capuchehaia lui Vasile Lupu la Constantinopol (1653) ⁴; f. m. vor. 1656 apr. 4; capuchehaia lui Gheorghe Ștefan la Poartă (1657—1658) ⁵, de unde este numit domn. Fiul său, Grigore, a fost și el domn.

¹) Costin p. 180 și *Gen. Cant.* p. 396. După o știre mai târzie, s-a născut la Kiopruli la 1624, venind la Constantinopol cu viitorul vizir Köprülü; aici ar fi intrat în slujba capuchehaiei lui Vasile Lupu, ajungând portar (Hurmuzaki, XIV, p. 161). Despre cariera sa politică înainte de domnie v. I. Tanoviceanu, *Suirea pe tron a primului Ghica* („Arhiva”, II, 1890—1891, p. 79—91). ²) La 1639 dec. 12 (doc. datat greșit) Vasile Lupu răsplătea pe Ghica m. stol. pentru slujba sa la Țarigrad (*Surete*, IX, p. 134). ³) Veress, X, p. 206. ⁴) Golimas, *Capuchehaiele*, p. 78—79. ⁵) Costin, p. 133, 179. Ghica pîrc. din 1624 (DIR, XVII/5, p. 304) nu are nici o legătură cu Gheorghe Ghica.

GHICA GRIGORE, fiul lui Gheorghe G. m. vor.; = Marica, fiica lui Matei Sturza m. vist. și nepoata lui Gheorghe Ștefan voievod, care l-a făcut agă după înrudirea prin căsătorie ¹. Post. 1654 nov. — 1656; com. II 1656 iul. 3; agă 1657 dec. 21 — 1658 febr. 18; capuchehaie la Țarigrad (1659), apoi domn în Ț. Rom. (1660—1664, 1672—1673).

¹) Costin, p. 181, *Tezaur*, III, p. 102; v. și „Arhiva”, II, 1890—1891, p. 81—83. Într-un doc. din 1654 nov. soția sa este numită Safta (ASB, AN MMDCLXVIII/3).

GHINEA, grec ¹; = Măricuța, fiica lui Gheorghe Coci hat. ², și cu Grozava ^{2bis}. Vameș c. 1660; vist. III (și vist.) 1662 mart. 5 — 1663 mai 5; *m. med.* 1664 ian. 12 — ante 1665 dec. 4; ispravnic al bănăriei lui Eustratie Dabija, căruia i-a rămas dator ³; solul aceluiasi domn la Adrianopol ⁴; f. m. med. 1665 dec. 4—1679 iul. 21; pîrc. O. 1669 oct. 27.

¹) Semnează grecește la 1664 ian. 20 (ASB, Galata, XIV/34). ²) *Doc. birl.*, III, p. 258 și ASB, Gură de Aur, XVII/11. □ m-rea Trei Ierarhi ante 1667 (RI, 1924, p. 119). ^{2bis}) CI, 1934—1936, nr. 2, p. 71. ³) BCI, IV, p. 171. ⁴) *Ibid.*, p. 170.

GOIA DUMITRU, fiul lui Goia pîrc. de Cotnari și al Anghelinei ¹ și rudă cu Petre pîrc. ²; = Candachia ³.

Fără titlu (slugă domnească) <1605 mart.> — 1610 oct. 24; aprod 1611 ian. 10; *pîrc. H. 1612 oct. 8 — 1614 mart. 26*; uredic de Iași 1612 nov. 5; *m. com. 1615 ian. 18 — apr. 6*; *m. vor. ț. jos 1616 nov. 15 — 1617 apr. 20*; *pîrc. N. 1618 mart. 24 — dec. 17*; *m. post. 1620 mart. 28 — iul. 12*; f. post. 1621 ian. 18 — mart. 23. Împreună cu Șeptilici hat., l-a ucis pe Gaspar Grațiani, care se retrăgea spre Polonia, fiind la rîndu-i ucis de Alexandru Iliăș, trupul fiindu-i aruncat în „ieșitoare”⁴.

Copii: Gligorașco, Iordache, Apostol, Lupașco, Marica, Irina și Tudosca, din care nu s-au mai ridicat dregători⁵.

¹) Amintiți la 1569 nov. 20 (DIR, XVI/2, p. 212). ²) DIR, XVII/3, p. 207 și IV, p. 265. ³) *Ispisoace*, I/2, p. 190. ⁴) Costin, p. 72, Iorga, *Manuscrise din biblioteci străine*, I, p. 49—51, DIR, VII/5, p. 119 (doc. 1622 apr. 7, cînd el murise) și doc. 1627 apr. 20 (Acad., MCDXCVII/66). ⁵) DIR, XVII/5, p. 5 și 26 și doc. 1637 aug. 30 și 1638 mai 30 (ASB, ms. 602, f. 25 și ms. 648, f. 22).

GORGAN, v. Ț. Rom. sec. XVII.

GRAMA, grec¹; = Anghelina, nepoata lui Orăș hat.² Adus în Mold. de Radu Mihnea; f. stol. 1620 dec.; jit. 1625 apr. 22 — iun. 20; în această calitate, sol. în Trans.³; *m. stol. 1626 iul. 22—1629 aug. 9, 1631 aug. 23*; sol în Trans. la 1627 și în Polonia în același an⁴. Alături de Lupu vist., a respins oștile lui Miron Barnovschi, trimise cu Nicoriță hat.⁵; *m. stol. 1633 dec. 15—1637 mai 4*; din nou sol în Trans. (1635)⁶; *m. jit. 1638 mart. 10*; *pîrc. N. 1638 mart. 15—22*; *m. jit. 1638 nov. 1—1644 iun. 11*; + după 1644 iun. 11⁷ cînd era bolnav.

Copii: Toader Grama m. căm. (ante 1668); Cîrstina = Statie m. cluc.; Safta = Grigore Prăjescu m. cluc.⁸.

¹) Semnează grecește la 1638 mart. 10 (ASB, AN, CI/12). ²) DRH, vol. XIX (indice), *St. doc.*, V, p. 18, XV, p. 115, *Ispisoace*, I/2, p. 186, „Arh. gen.”, I, 1912, p. 86. ³) *Doc. Bistrița*, I, p. 10. Menționez că în aceeași vreme mai există un alt Grama ușar (DRH, vol. XIX, indice). ⁴) Hurmuzaki, S. II/2, p. 543 și 575—576. ⁵) Costin, p. 95. ⁶) Iorga, *Socotelile Brașovului*, p. 63, 64 passim, Hurmuzaki, S. II/2, p. 543—544, 576—577, *St. doc.*, III, p. CLXXXIII etc. ⁷) ASB, Neamț, XXII/8. ⁸) *Ispisoace*, III/2, p. 63, *St. doc.*, V, p. 41, 45, „I. Neculce”, 1928, p. 135 și doc. <1662> mart. 7 (ASB, Sf. Sava, XXXV/54). După cum rezultă dintr-un doc. din 1686 dec. 20, Cîrstina, fiica lui Grama m. stol., era mătușa lui Barbu Fărcașanu vist. din Țara Rom. (ASB, m-rea Neamț, XXII/23).

GRIGORE, v. Ciolpan Grigore, Ghenghea Grigore, Ghica Grigore, Hăbășescu Grigore, Miclescu Grigore, Prăjescu Grigore, Rusu Grigore, Ureche Grigore.

GRUMĂZEA (Lozonschi) = Alexandra, fiica lui Dumitru Buhuș m. vist., sora doamnei Dafina a lui Eustratie Dabija¹; cumnat cu Gavril Jora². Participă la luptele dintre Gheorghe Ștefan și Vasile Lupu de partea primului; căp. 1655 oct. 16; arm. 1656 nov. 7; m. arm. 1656 mai 29—1658 febr. 16. Ucis de Gheorghe Ghica ca partizan al lui Gheorghe Ștefan³. Fără copii⁴.

¹) C. Stoile și C. Turcu, *Doc. și regeste din ținutul Neamț*, p. 24, *Uricarul*, XII, p. 306. ²) Doc. 1655 oct. 16 (ASB, Mit. Mold., CXLII/4), *St. doc.*, XI, p. 80, „Arh. g.m.”, II, 1913, p. 233. ³) Costin, p. 158, 169, 182. ⁴) Un alt (?) Grumăzea arm. e amintit la 1687 (*Surele*, XXII, p. 39).

HADÎMBUL, v. Stamatie (Hadîmbul).

HĂBĂȘESCU LUPU = Marica, fiica lui Ștefan Prăjescu stol., sora lui Gheorghe și Ion P.¹. Log. III 1618 febr. 10²—1623 iun. 20; f. log. 1619 nov. 3; log. II 1623 dec. 15—1625 dec. 13; vor. 1626 sept. 1; m. vor. f. sus 1626 sept. 25—1627 oct. 20; f. m. vor. pîrc. Cotnari 1628 ian. 16; pîrc. N. 1628 nov. 24—1629 iun. 5³; pîrc. H. 1632 apr. 29—mai 28. + ante 1642 mart. 27. Copii: Gheorghe, Grigore hat., Ion pîrc. și Maria⁴.

¹) DIR, XVII/5, p. 79 și 251, *Ispisoace*, II/2, p. 21, *St. doc.*, V, p. 27, „I. Neculce”, 1926—1927, p. 90, 1930, p. 38 și RIR, 1940, p. 183. ²) Acest Lupu log. = Antemia (DIR, XVII/4, p. 271). ³) Un Lupu, boier de frunte (el sau Lupu Coci?) a fost sol în Trans. la 1629 (Meteș, *Domni și boieri din țările române în orașul Cluj*, p. 54). În același timp există și alt Lupu (Prăjescu). ⁴) *Surele*, IV, p. 78, V, p. 84, Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 93, 94 și ASB, ms. 579, f. 146.

HĂBĂȘESCU ION (Ioniță), fiul lui Lupu H. m. vor.; frate cu Grigore H. hat.¹; = Paraschiva; finul lui Vasile Banul med.². Fără titlu 1651 mai 14; pîrc. H. 1656 mart. 10—1659 iul. 20; f. pîrc. 1660 ian. 26; pîrc. H. 1662 mai 20; f. pîrc. 1662 dec. 17—1665 iun. 20. + ante 1672 apr. 25³. Copii: Ștefan pîrc.⁴ = Axinia, și Nicolae (?), a cărei fiică Catrina = Sandu Arapu⁵.

¹) „I. Neculce”, 1926—1927, p. 89—90, doc. 1656 mart. 10, 1660 ian. 26 (ASB, ms. 579, p. 154 și Neamț, LVI/4). ²) Doc. 1672 apr. 25 (ASB, ms. 578, f. 248). ³) Doc. cit. din 1672. ⁴) *Doc. agrare*, II, p. 121. ⁵) *Ispisoace*, IV/1, p. 133, *Dor. agrare*, II, p. 121 și 135.

HĂBĂȘESCU GRIGORE, fiul lui Lupu H. m. vor.¹; = Safta, fiica lui Matei Sturza m. vist.²; rudă cu Savin Prăjescu m. vor.³ și cu Gheorghe Ștefan voievod. Fără titlu 1640 nov. 1—1642 mart. 30; spăt. II (și spăt.) 1650 ian. 15—1651 iul. 20; m. arm. 1651 aug. 16—1654 oct. 30.

În această calitate, a salvat de la moarte pe Toma și Iordache Cantacuzino, pe care Gheorghe Ștefan vroia să-i ucidă ⁴; *serd.* 1656 mart. 10—1658 mart. 20 ⁵; comandantul oastei Mold. trimise de Gheorghe Ștefan în Polonia în ajutorul lui Gheorghe Rákóczi al II-lea ⁶; *hat.* 1658 aug. 6—1659 mai 25; deși rudă, luptă contra lui Gheorghe Ștefan, de partea lui Gheorghe Ghica (1659) ⁷; *m. pah.* 1659 dec. 8—1661 iul. 20; luptă contra lui Constantin Șerban, care încerca să ocupe tronul, dar pribegeste după luptă (1661) ⁸; *f. m. pah.* 1662 febr. 6—1665 aug. 3; *f. hat.* 1663 mart. 11—1665 aug. 5; *pîrc. H.* 1664 aug. 20—sept. 11; *m. șet.* 1665 ian. 5; *pîrc.* Soroca 1665 mai 20; *m. com.* 1665 dec. 4—1666 mai 25; *m. stol.* 1667 ian. 31—apr. 2; *pîrc. H.* 1667 nov. 4; *serd.* (?) 1668 sept. 29; *m. vor. ț. sus* 1669 ian. 21—1671 febr. 6; simpatizant cu mișcarea lui Hincă și Durac ⁹; *f. m. vor.* 1672 sept. 20—nov. 19; *hat.* 1673 iun. 11—20 ¹⁰. A îndemnat pe Ștefan Petriceicu să se „hainească” de turci, plecînd cu el în Polonia (nov. 1673) ¹¹, unde a primit cetățenia polonă ¹²; *f. hat.* 1679 febr. 10—apr. 25. Ctitorul schitului Măstăcani.

Copii: Maria = Dumitrașco Prăjescu cuparul ¹³, Vasile (?) m. arm. ¹⁴; Toader m. spăt.

¹) La 1650 ian. 15 semnează Grigorașco Lupu spăt. II (Acad., CDVIII/9).

²) *Uricarul*, IX, p. 143, „Arhiva”, XI, 1900, p. 430—431. La 1669 mart. 12 i se spune Xanta (ASB, ms. 1364, f. 92). ³) Doc. 1642 mart. 28 (Acad., XLIII/51). ⁴) Neculce, p. 22. ⁵) La 1657 mai 10, cu titlul de *serd.*, a dat un obiect bis. Dancu (Acad., ms. 1580, f. 75). ⁶) Costin, p. 176. ⁷) *Ibid.*, p. 187. ⁸) C. Stoide, *Doc. nemțene de la Dabija vodă*, p. 9. V. și C. Andreescu și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 96—99. ⁹) Hurmuzaki, XVI, p. 8. ¹⁰) V. și scrisoarea sa din Hotin din 1673 iun. 11, în care se intitulează „generalus supremus exercitui” (Veress, XI, p. 142—143). ¹¹) Kogălniceanu, II, p. 9, III, p. 12; la 1674 mai 6 era la Sambor (Veress, XI, p. 155—156). ¹²) *Surete*, IX, p. 182. V. și scrisoarea sa către polcovnicul de Braslav (I. Nistor, *Contribuții la relațiile dintre Moldova și Ucraina*, extras din AARMSI, s. III, t. I, p. 23). ¹³) *St. doc.*, V, p. 91, Erbiceanu, *Mitropolia Moldovei*, p. 4—5. ¹⁴) *St. doc.*, VII, p. 409. Maria a devenit Magdalina călugărița (*ibid.*, XVI, p. 240 și 248). V. și Hurmuzaki, XV/2, p. 1471. În doc. din 1696 nov. 27 se spune că Maria = Ursu arm. (ASB, Bisericiani, XVI/11).

HIOTUL-SACAZLIUL STAMATIE, grec ¹; = Tudosca, fiica lui Gheorghită Boul ² și rudă cu Gheorghe Ștefan, care-l cunună ³ și-l face dregător.

Stol. 1648 apr. 19; *f. stol.* 1649 dec. 31; *m. căm.* (el?) 1650 mai 10 ⁴; trimis de Gheorghe Ștefan la Poartă să-i aducă steag de domnie (1653) ⁵; *m. stol.* 1657 ian. 20—1658 mai 12; *m.*

post. 1658 aug. 6—1659 aug. 5; trimis de Gheorghe Ghica ca sol la hanul tătarilor împotriva lui Gheorghe Ștefan⁶; *f. post. 1660 apr. 2—1662 febr. 6*; *m. post. 1662 sept. 20—1670 mart. 22*; a sfătuit pe Eustratie Dabija să nu fugă de turci la 1664, așa cum făcuse Grigore Ghica⁷; a sprijinit pe Gheorghe Duca să ia domnia după moartea lui Eustratie Dabija, pentru care a fost răsplătit⁸. + ante 1671 ian. 8⁹.

Copii: Alexandru, Iliș, Safta = Enache m. cluc.; Maria = Dumitrașco (II) Ștefan-Ceaurul¹⁰. Fratele său vitreg, Neculce vist., a fost tatăl cronicarului Ion Neculce¹¹.

¹⁾ Semnează grecește la 1660 nov. 22 (ASB, Cetățuia, XVI/5). ²⁾ Doc. 1648 mai 20 și 1663 febr. 25 (Acad., XLIII/107 și ASB, Răchitoasa, VI/14). La 1665 dec. 4, Ștefan Boul f. m. vor. declara că post. Stamatie era, dinspre soție, „de a noastră sementie” (ASB, ms. 573, f. 90 v.). ³⁾ Doc. cit. din 1648 și Stoide, *Doc. și regeste nemțene de la Dabija vodă*, p. 9). ⁴⁾ În aceeași vreme mai există un Stamatie (Hadimbul) m. post. (1652) și un Stamatie m. slug. care apare alături de Stamatie Hiotul post. la 1663 ian. 21 (ASB, Bogdana, VII/2). ⁵⁾ Costin, p. 167 și *St. doc.*, IV, p. 275. ⁶⁾ Costin, p. 182. ⁷⁾ Kogălniceanu, III, p. 4 și Neculce, p. 33—34. ⁸⁾ RIR, 1945, p. 46, 50, 58—59. V. și scrisoarea sa din 1668 (Veress, XI, p. 102—193). ⁹⁾ ASB, Cetățuia, XIII/8. ¹⁰⁾ Doc. cit. la nota precedentă, BCI, IV, p. 17, *Surete*, IV, p. 257 și M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 129. ¹¹⁾ BCI, IV, p. 18.

HÎNCU MIHALCEA = Marula, fiica lui Costin și cu Nastasia, fosta soție a lui Potlog vor.¹ Partizan al lui Vasile Lupu în luptele contra lui Gheorghe Ștefan din 1653; prins de pașa de Silistra, este trimis lui Gheorghe Ștefan, care îl iartă și îl face arm. II² 1654—1657 iun. 1; *serd. 1659 mai 2—1662 apr. 10*; trimis cu oastea moldoveană în Trans., alături de turci, contra lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (1660); *m. med. 1666 mai 4—1667 sept. 1*; *serd. 1670 iul. 2*; a fost unul din conducătorii răscoalei contra lui Gheorghe Duca din 1671—1672, de când a rămas zicala: „vodă da și Hîncu ba”³; după înăbușirea răscoalei, fuge la cazaci (ian. 1672), de unde se reîntoarce în Mold. (1673); *f. serd. 1673 iun. 17*, când se spune că slujea domnului Ștefan Petriceicu „cu mare dreptate și credință”, pentru care primește un sat fost al lui Vasile hat.⁴; luat rob de tătari, a fost răscumpărat de fiul său în domnia lui Dumitrașco Cantacuzino; *m. stol. 1676*⁵; și-a făcut testamentul la 1698 ian. 25⁶.

Copii: Donie, ucis de Gheorghe Duca ⁷; Dumitrașco = fiica lui Constantin cluc., cu care a avut pe Lupa = Mogîldea m. med.; Maria; Alexandra și Chelsia ⁸.

¹) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 180—182. ²) Costin, p. 168. ³) C. Stoide, *Un episod din domnia lui Gheorghe Duca. Răscoala lui Hîncu și Durac din 1671 — 1672*, Iași, 1936 (din „Arhiva”). ⁴) Sava, *op. cit.*, p. 80—81; v. și p. urm. ⁵) Se pare că Hîncu a trădat cauza răscoalei, pentru care Duca l-a răsplătit. Cronicarul moldovean spune: „zic alții că domnul au ajuns în taină la Hîncul și l-au tras de partea sa, cum au arătat pe urmă semnele, că după ce au șezut în țara leșească puțin, au venit iară în țară și l-au făcut Duca vodă stolnic unde și în toată domnia Ducei vodă n-au dat nici o dajdie” (Kogălniceanu, III, p. 102). ⁶) Sava, *op. cit.*, p. 140—141. ⁷) Kogălniceanu, III, p. 20. ⁸) Sava, *op. cit.*, p. 180—182 și *Doc. Orhei*, p. 197.

HRISOSCU, grec; = Axenia, fosta soție a lui Porfirie m. vameș ¹ și fiica lui Ionașco Rusu m. log. ². F. med. 1659 febr. 1; st. Trotuș 1661 mai 23; m. jît. 1661 sept. 8—1663 mart. 13; m. slug. 1664 mart. 1—1665 apr. 26; f. med. 1666 aug. 2; m. stol. 1673 iun. 20.

¹) BCI, VII, p. 67. ²) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 99. Un alt Hrisoscul a fost m. spăt (1630 mart. 24 — apr. 15), dar nu pot stabili o legătură între ei.

HRISOVERGHI NICOLAE, grec ¹; = Maria, probabil rudă cu Petru Șchiopul ². Căm. al lui Petru Șchiopul 1591 ian. 17, cu care pleacă în exil ³; stol. <1594> iul. 11; pîrc. N. 1602 iun. 9. Fiul său știa italienește din vremea cînd fusese cu tatăl său la Veneția ⁴. Nepotul (?) său, Manolachi, a fost m. com.

¹) Scrie grecește la 1592 iul. 20 (DIR, XVI/4, p. 58). ²) Hurmuzaki, XI, p. 218 și RI, 1921, p. 214. ³) La 1592 ian. 12 este martor la testamentul fostului domn cu titlul de „camaras tresorer” (Hurmuzaki, XI, p. 251); v. și p. 268—259, 488—490. Este foarte posibil ca el să fie acel Nicula stol. răsplătit pentru slujbă de Petru Șchiopul la 1589 iun. 20 (DIR, XVI/3, p. 430) și care, în 1593, se afla la Constantinopol printre boierii care sperau în revenirea lui Petru Șchiopul pe tronul Mold. (Hurmuzaki, XI, p. 331). Un Nicula (el?) a fost m. stol. între 1575 mart. 5 — 1578 febr. 22, iar un alt (?) dregător cu acest nume a fost pîrc., spăt. și hat. (1580—1584). ⁴) RI, 1921, p. 213—214.

HRISOVERGHI MANOLACHI, grec; nepot (?) al lui Hrisoverghi pîrc.; = Nastasia, vara lui Matei Sturza ¹. M. slug. 1696; slug. 1699 dec. 2; m. com. 1700 sept. 15 — 1701; f. m. com. 1702 iul. 8 — 1709 mart. 20; m. com. 1710; m. stol. 1712 aug. 1. Copii:

Maria, Nicolae m. serd. (călugărit la 1701)², Mihalache, Constantin, Safta³.

¹) Doc. 1699 dec. 2 și 1702 iul. 8 (Acad., CDLI/26, 32). ²) *St. doc.*, VI, p. 416. ³) Sava, *Doc. Orhei*, p. 207 și doc. 1715 iun. 15 (Acad., DL1/44). Un Ioan Hrisoverghi „căpetenia stolnicilor” e amintit la 1683 (D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, ed. N. Iorga, p. 25), iar în pomelnicul m-rii Bistrița sint trecuți cițiva membri ai fam. Hrisoverghi printre ctitori: Anastasia, Ioan, Domnița și Zoița (CI, 1932–1933, nr. 1, p. 62).

HRIZEA, v. Ț. Rom.

IACOMI, grec; = Păscălina¹. Post. 1616 iul. 26; *pirc. H. 1616 nov. 15 — 1617 apr. 20*; st. Putna 1619 mai 6. Fiul său s-a numit Dumitrache².

¹) Doc. (c. 1626) (DRH, vol. XIX, p. 161). ²) Doc. 1628 mart. 16 (Acad., MCDXCVII/66). Fiica unui Iacomî vist. III la 1650 iul. 18—1652 febr. 27 = Lascarache Ruset.

IANACHE, v. Catargi Ianache.

IANE, v. (Caragea) Iane, Pîrvan Iane.

IANOVICI TODERAȘCO, rudă cu Dumitrache Chiriță Paleologu m. post. și cu Toma Cantacuzino m. vor.¹ și, prin fiul său, cu Vasile Lupu, care l-a făcut dregător. Log. III (și log.) 1634 iul. 23²—1640 mai 8; *m. vor. Ț. jos 1640 dec. 26—1643 ian. 12*; *m. log 1643 ian. 13—1650 apr. 30*. + în timpul bejeniei cauzate de năvala tătarilor la 1650³. Fiul său Andreiaș a fost m. med.

¹) Doc. 1644 febr. 28 (ASB, ep. Huși, XIX/5). ²) V. și scrisorile sale către bistrițeni din 1633 dec. 7, 1634 apr. 12 etc. (Hurmuzaki, XV/2, p. 999—1000, 1001—1002 passim). La 1634 se spunea că „Toderașco Ianovici e acum logofăt” în locul lui Ghenghea (*ibid.*, p. 1005). ³) Costin, p. 133.

IANOVICI ANDREIAȘ, fiul lui Toderașco I. m. log.¹; = Safta, fiica lui Gavril Coci hat., fratele lui Vasile Lupu². Spăt. II 1646 febr. 20; *m. med. 1652 oct. 9 — ante 1654 iul. 6*; f. m. med. 1654 iul. 6 — nov. 24; *m. șet. 1657 mart. 8 — 1658 febr. 27*; f. m. șet. 1662 mart. 18—1664 apr. 20³; *m. cluc. 1666 febr. 24*.

¹) Doc. 1662 iun. 18 (ASB, Prop. statului Mold., XXIX/5). ²) *Uricarul*, XXIII, p. 244. ³) La această dată vindea casele tatălui său de pe Ulița Strîmbă diu Iași (*St. doc.*, V, p. 87). În același timp mai există un Andreiaș (Racoviță). Un Andreiaș șet. (probabil el) = Maria, fiica lui Matei Sturza.

IARALI (Erali) **DUMITRAȘCO**, grec ¹ = Marga, vara lui Vasile Lupu ² care l-a făcut *m. jit.* 1634 *mai* 13—1637 *mart.* 15; *m. cluc.* 1638 *mart.* 10 — 1644 *sept.* 16. + după 1646 *mai* 17, data testamentului, cînd se afla la Țarigrad ³. Copii: Marco Iarali *jit.* ⁴ și Panhile *pîrc.* Fălciu (1661—1662) = Nastasia, fiica lui Duca *com.* ⁵.

¹) Este probabil fiul lui Iarali agă din 1611, grec și el (DIR, XVII/3, p. 2).

²) *Surete*, VIII, p. 320. ³) *Surete*, XVI, p. 76, Hurmuzaki, XIV/1, p. 184—185, *St. doc.*, IV, p. 339. ⁴) *Surete*, XVI, p. 76—77 și *doc.* 1648 *iul.* 3 (Acad., XLIII/108). ⁵) *St. doc.*, VI, p. 536.

IFRIM, v. Contăș Ifrim.

ILIE, v. Cantacuzino Ilie, Catargi Ilie, Drăgușescu Ilie, Enache Ilie, Moțoc Ilie, Sturza Ilie, Șeptilici Ilie.

ION, v. Buhuș Ion, Costin Ion, Hăbășescu Ion, Palade Ion, Prăjescu Ion, Racoviță Ion, Stroescu Ion, Sturza Ion.

IONAȘCO, v. Balș Ionașco (I și II), Cehan Ionașco, Cujbă Ionașco, Ghenghea Ionașco, Popescu Ionașco, Rusu Ionașco, Talpă Ionașco, Tălmaci Ionașco, Țira Ionașco.

IORDACHE, v. Cantacuzino Iordache (I și II), (Cantacuzino) Toderășco Iordache, Ruset Iordache.

IORGA ¹, grec; văr cu Vasile Lupu ²; = Ecaterina, fiica lui Trufanda *m. vist.* ³. În tinerețe a slujit lui Vasile Lupu, care l-a făcut dregător după venirea la domnie ⁴. *M. căm.* 1640 *febr.* 13—1642 *apr.* 18; *m. spăt.* 1643 (el sau Iordache Cantacuzino?); *m. post.* 1644 *mai* 3—1649 *mart.* 15 ⁵. + ante 1649 *mart.* 28, fără copii ⁶, □ m-rea Golia cu soția ⁷. A fost ctitor la m-rea Probota.

A avut trei surori: Creața (Cherața), Zamfira și Alexandra, care, în 1660, își împărțeau moșiile rămase de la fratele lor, făcînd „un jac și o răsipă în ocinile lui, de vindea care cum putia, și cu preț și fără preț” ⁸; Alexandra = și cu Golia ușar ⁹, iar Zamfira a avut o fiică, Evda, care a avut mai mulți copii, stabiliți în Mold., unde nu au mai ajuns dregători: Gheuca, Begul, Chirața și Condișa ¹⁰.

¹) În același timp mai există un Iorga *m. stol.* (v. următorul) și un Iordache (Cantacuzino), numit și el uneori Iorga. ²) *Surete*, IX, p. 191.

³) *St. doc.*, III, p. 32 și *doc.* 1650 *mart.* 24 (Acad., XXXI/135). ⁴) *Uricarul*, XXIII, p. 191 și *doc.* 1645 *apr.* 4 (ASI, CCCXL/88). ⁵) Iorga *m. post.* e același cu *m. spăt.* (Acad., CDXXVI/29, 30). ⁶) *Surete*, IV, p. 257 și Acad.,

XLIII/115. ⁷⁾ Pe piatra de mormint e trecut Gheorghe m. post. (*St. doc.*, XV, p. 165). ⁸⁾ *Surete*, IV, p. 273 și BCI, IV, p. 16—17. ⁹⁾ *Surete*, IV, p. 257. ¹⁰⁾ RI, 1920, p. 76—77, *St. doc.*, III, 32, doc. 1660 nov. 28 (*Acad.*, CXXV/47).

IORGA, grec; = Alexandra, sora lui Iorga m. post., care era vărul lui Vasile Lupu ¹⁾. *M. stol. ante 1648 iun. 10* ²⁾; f. m. stol. 1648 iun. 10—1652 sept. 15. Copii: Toderășco și Maria = Antonie blănarul ³⁾.

¹⁾ BCI, IV, p. 16 și doc. 1665 mart. 23 (ASB, Galata, XI/26). ²⁾ E posibil ca el să fi fost și m. căm. ³⁾ BCI, IV, p. 35, *Surete*, IV, p. 24—25, ASB, Mitro. Mold., III/2 și ms. 1341, f. 5—6 (doc. 1660 nov. 13).

IRIMIA, v. Vînculeț Irimia.

ISAC, v. Balica Isac.

ISAR, grec. *M. jit. 1644 dec. 9; m. med. 1647 iun. 5*; f. m. med. 1648—1649; după M. Costin, Isar cluc. ar fi murit în luptele dintre Gheorghe Ștefan și Vasile Lupu din 1653 ¹⁾. Copii: Ion Isar vist. II și Iorga ²⁾.

¹⁾ Costin, p. 158. ²⁾ *St. doc.*, V, p. 89 și Actele Czlovski, 4.

IURAȘCO, v. Bașotă Iurașco.

JORA GHEORGHE, fiul lui Simion J. ¹⁾; după părerea lui Șt. Meteș, rudă cu doamna lui Petru Șchiopul (?) ²⁾; = Maria, fiica lui I. Talpă ³⁾; cu Ileana, fiica lui Grigore Balș ⁴⁾ și cu Anghelina, fiica lui Ieremia Băiseanu uricar ⁵⁾; rudă cu Miron Barnovschi, care-l face dregător.

Fără titlu (Gheorghită) 1608 iun. 29; scrie un zăpis 1624 febr. 1; fără titlu (slugă domnească) 1626 ian. 12—14; căm. 1626 sept. 30; slug. 1627 iul. 11 ⁶⁾; *pîrc. H. 1627 dec. 9—1629 iun. 5*; f. slug. 1634 mart. 9 — iul. 25; f. *pîrc.* 1633 ian. 15—1636 mart. 15; + ante 1638 mai 17, cînd i se împărțea averea ⁷⁾. Copii: Grigore = Ruxandra (a fost socrul lui N. Donici m. log. și Ștefan Brăescu m. com); Toader slug. și vor. Botoșani = Vasilica, fiica lui Vasile Vartic, care era cumnatul lui Miron Barnovschi; Tudosca = Sculi aga; Măricuța = Grigore Ciocîrliu; Grăpina, Safta și Marica ⁸⁾. Fratele său a fost Ionașco vor., iar sora sa, Todosca = Constantin Macri *pîrc.*

¹⁾ DIR, XVII/2, p. 160 și *Acad.*, IV/161 (aci sînt amintiți și frații săi: Ionașco pah., Nicolae, Agripina și Nastasia). ²⁾ Meteș, *Familia Buhuș*, p. 21. ³⁾ Doc. 1626 mart. 23, 1628 iul. 19 (*Acad.*, LXXVII/129 și 130).

⁴⁾ Doc. 1638 mai 17 (Acad., IV/226). ⁵⁾ Roga, *Doc. bas.*, XI, p. 27, *Surete*, XVII, p. XVII; v. și XXI, p. 21. ⁶⁾ La această dată era trimis, împreună cu Grama stol., ca sol în Polonia (Hurniuzaki, S. II/2, p. 576). ⁷⁾ Doc. cit. din 1638. ⁸⁾ Doc. 1648 aug. 14 (ASB, AN, CXCVI/1), „Arh. gen.”, II, 1913, p. 257 și *St. doc.*, VII, p. 215. Despre el v. și DRH, vol. XIX, indice.

JORA CONSTANTIN, fiul lui Ionașco J. vor. ¹ și al Anei, care era strănepoata lui Zbiarea pîrc. ²; frate cu doamna Dafina, soția lui Eustratie Dabija ³; = Tudosca, nepoata doamnei Smaranda Ghica ⁴.

Agă 1659 aug. 20; f. agă 1660 mai 19; *m. arm.* 1662 mai 17 — 1663 aug. 5; f. arm. 1665 iun. 1—1673 sept. 12; vor. Botoșani 1665 aug. 5; *m. cluc.* 1672 sept. 11; f. m. cluc. 1674 mai 7; f. m. arm. (și arm.) 1676 mart. 18—1679 iun. 25; *serd.* 1678 iun. — 1680 ian. 9; f. serd. 1680 iun. 20; comandantul oastei trimise de Gheorghe Duca la Dohan Ghecet ⁵; cluc. 1684 ian. 1.

Copii: Grigore spăt., log. II (1702) și m. vist. (1715—1716) = Anghelina Sturza; Maria = Ștefan Prăjescu post. ⁶.

¹⁾ *Surete*, XVII, p. XVII și doc. 1666 febr. 12 (BCS, I/182). ²⁾ *Surete*, VII, p. CLXVII. Ionașco a fost = și cu Simina fiica lui Alexa Arapu post. (*ibid.*, III, p. 49 și DIR, XVII/4, p. 85 și 169). ³⁾ Doc. 1665—1666 (BCS, I/179). ⁴⁾ Doc. 1668 sept. 4 (ASB, ms. 578, f. 304 și Agapia, VII/2). ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 18. ⁶⁾ *Surete*, V, p. 39, XVII, p. XIX.

JORA ANTIOHIE, fiul lui Gavril J. slug. și al Todosiicăi, sora lui Gavril Costachi m. vor. ¹; = Ecaterina, fiica soției lui Grigore Ghica ².

Fără titlu (mic) 1663 febr. 14—1665 febr. 24; post. al lui Gheorghe Duca în Ț. Rom. 1673—1678 ³; fără titlu (Mold.) 1681 ian. 8; m. căm. 1685 — ante 1688 iun. 25; *m. arm.* 1690 sept. 20; fuge în Ț. Rom. de teama lui Constantin Cantemir (1691), fiind adus în obezi înapoi ⁴; f. m. cluc. 1692 aug. 30 — dec. 20; *m. pah.* 1694 apr. — 1695 sept. 2; *hat.* 1695 sept. — dec.; luptă contra oștilor polone ⁵; fuge în Ț. Rom. cînd vine Antioh Cantemir domn (dec. 1695) ⁶; f. hat. 1698 nov. 20—1699 iun. 17; st. de P. 1701 iul. 5; *m. log.* 1703 sept. — 1706 ian. 13; *hat.* 1706 febr. — 1707 iul.; *m. log.* 1707 iul. — 1709 oct.; căimacam al lui Nicolae Mavrocordat (1710) ⁷; *hat.* 1710 febr. — iun.; scos din dregătorie pe motivul că era „foarte slab în slujba hătmăniei” (de fapt, pentru că se înrudise cu fam. Ruset); după ce jură credință domnului este repus în funcție ⁸; *hat.* 1710 dec. — 1711 apr.; a scris rușilor să nu-l creadă pe Dimitrie Cantemir pentru că este omul turcilor ⁹; mazilit din

dregătorie de Dimitrie Cantemir înainte de înțelegerea sa cu rușii ¹⁰; închis apoi împreună cu Lupu Costachi vor. vara la Varna ¹¹; *m. log.* 1714–1716. A murit dator ¹². Împreună cu Gavril Costachi, a fost ctitorul m-rii Florești.

Copii: Constantin m. căp.; Toader; Safta = Iordachi vor., fiul lui Lascarache Ruset ¹³; Marga (sau Ilinca?) = Darie Donici m. vor.; Nicolae post.; Maria = Vasile Ursachi; Gheorghe ¹⁴.

¹) Doc. 1663 febr. 14, din care rezultă că a avut trei surori: Simina, Safta și Cristina (BCS, I/171). V. și doc. 1667 mart. 12 și 1679 sept. 8 (Condică Zorleni nr. 75 și 93); *St. doc.*, VI, p. 33 și „I. Neculce”, 1925, p. 356. ²) Hurmuzaki, XIV/1, p. 302, *St. doc.*, p. 93. G. Ghibănescu crede că a fost = și cu Safta Gheuca (*Surete*, VII, p. CLXVII). ³) Kogălniceanu, II, p. 15. ⁴) Neculce, p. 111, D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 101. V. și AARMSI, s. II, t. XXXII, 1909–1910, p. 843. ⁵) Kogălniceanu, III, p. 26. ⁶) *Cronica Ghiculeștilor*, p. 5. ⁷) Kogălniceanu, II, p. 72. ⁸) *Ibid.*, p. 80–81. ⁹) Neculce, p. 210. ¹⁰) Kogălniceanu, II, p. 99. ¹¹) *Ibid.*, III, p. 50 și BCI, IV, p. 42. ¹²) *Surete*, VII, p. 205, XVII, p. XVIII–XIX. ¹³) Kogălniceanu, II, p. 80. ¹⁴) Dan, *Sucevița*, p. 174, „M. Costin”, I, 1913, p. 16, *Surete*, XVII, p. XX.

(LAMBRINO), v. Constantin (Lambrino).

LICIU CONSTANTIN, descendent din Liciu m. post.; = Antemia, fiica lui Pisoschi pîrc. din Vîrtop. *Agă 1658 iul. 14*; f. *agă 1660 oct. 28*; fără titlu 1662 mart. 12; + ante 1665 apr. 15 ¹.

¹) L. T. Boga, *Doc. bas.*, XI, p. 11, 17–18.

(LOZONTSCHI), v. Grumăzea (Lozonschi).

LUPAȘCO, v. Buhuș Lupașco.

LUPU, v. Balș Lupu, Bogdan Lupu, Coci Lupu, Costachi Lupu, Dragotă Lupu, Hăbășescu Lupu, Prăjescu Lupu.

MALCOCI, grec ¹; = Varvara, fiica lui Eremia m. vor. ². *Pîrc. R. 1624 mart. 25*; *m. slug. 1629 apr. 5*; *pîrc. R. 1629 iun. 5*; *pîrc. H. 1629 nov. 12*—1631 mai 1; f. m. med. 1631 febr. 17; *pîrc. H. 1633 ian. 27*—febr. 5; *m. șet. 1641 iul. 12*—dec. 25.

¹) Semnează grecește la 1641 iul. 12 (Acad., CDXXVI/24). ²) Doc. 1633 febr. 5 (Acad., IV/148).

MANOLACHI, v. Hrisoverghi Manolachi, Ruset Manolache.

MANOLE, v. sec. XVI.

MATEI, v. Sturza Matei.

MATEIAȘ GAVRILAȘ, fiul lui Mateiaș diac din Șerăuți, care era nepotul lui Onufrie Barbovschi port. Suceava în timpul domniei

lui Petru Rareș; = Sîrbca, fiica lui Dumitru Barnovschi m. post. și sora lui Miron Barnovschi¹, care-l face dregător.

Fără titlu (Gavrilașco) 1618 febr. 18; st. Cernăuți 1618 mai 28—1621 febr. 4; vor. 1622; *pîrc. H.* 1626 febr. 7—1627 aug. 7; *m. vor. ț. sus* 1627 dec. 9—1629 iun. 5; a plecat cu Miron Barnovschi din țară (iul. 1629) cu o mare avere, de care a fost jefuit²; revenind în țară în 1630, pleacă din nou cu cumnatul său la Poartă, după moartea acestuia fiind lăsat ispravnic al averii domnului, împreună cu Costin post.; f. m. vor. 1631 nov. 2—1636 mart. 23; *m. log.* 1636 apr. 14—1643 ian. 12; f. m. log. 1643 iun. 7—1646 sept. 26, 1650 apr. 18; *m. log.* 1650 oct. 21—1651 aug. 3.

Copii: Ruxandra; Aftemia; Ileana = Andreiaș Racoviță m. com. și apoi cu Neculce com.; Alexandra = Iordache Cantacuzino m. vist. și Eremia³; ultimii trei își împărțeau averea uriașă a tatălui lor la 1652 mart. 8⁴.

¹) DIR, XVII/4, p. 230, 354 (i se spune Gavrilaš Matiașovici). D. Dan. *Un manuscript slavon scris în 20 mai 1650 în satul Bîrnova din Moldova* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 31—50); idem, *Rectificări* (ibid., p. 99—100) și C. și M. Karadja, *Documentele moșiiilor Cantacuzinești din Bucovina* (BCI, X, 1931, p. 7—9). Miron Barnovschi l-a și răsplătit pentru slujbă (DRH, vol. XIX, p. 30); v. și indice. ²) BCI, X, 1931, p. 23—37, doc. 1638 mart. 15 (ibid., p. 32). ³) *Uricarul*, IX, p. 315, *Doc. bucovinene*, III, p. 46, *St. doc.*, XXII, p. 209, doc. 1628 mai 20 și aug. 11 (Acad., LXXIV/20 și CLVI/12). ⁴) BCS, V/2. V. și catastiful satelor lui Gavrilaš Mateiaș log. „depreună cu dumneaei Sîrbca logofeteasa, de danie de la Barnovschi vodă și cumpărături ce au cumpărat depreună”, pe care le-au lăsat lui Iordache Cantacuzino și soției sale („Studii și cerc. științifice”, Iași, istorie, 1956, p. 185—187).

MAVRODIN DUMITRAȘCO, grec¹, fiul lui Mavrodin vist. = fiica lui Al. Buhuș hat.² *M. cluc.* 1680 ian. 9 (el ?); pah. 1685. Bătut și batjocorit înainte de venirea lui Dumitrașco Cantacuzino, care-l surghiunește; revine sub Constantin Duca³; *m. vist.* 1693 dec. 8—1695 iul. 11; fuge în Ț. Rom. când vine domn Antioh Cantemir (dec. 1695)⁴; *m. pah.* 1703 sept.—1705 febr.; f. m. pah. (și pah.) 1705 iul. 30—1708 apr. 23; f. m. vist. 1709 sept. 26, când a fost răsplătit pentru slujbă de Constantin Duca⁵. Fiica sa = Darie Donici m. vor.

¹) Un Apostol Mavrodi (tatăl său²) a fost m. ușar la 1656 dec. 7. ²) Doc. 1676 apr. 5 și 1694 dec. 28 (ASB, Adam, III/6 și AN, CCV/8). ³) Neculce, p. 91. ⁴) Ibid., p. 149. ⁵) *Uricarul*, X, p. 57—58. V. și Gane G., *Neamurile Mavrodineștilor din Țara Rom. și Moldova și monografia familiei Ion Mavrodi vel hatman*, Buc., 1942.

MĂLAI SIMION, fiul lui Mălai pîrc. (?) ¹; = Alexandra, fiica lui Pătrașco Șoldan m. vor. ²; cumnat cu Iordache Cantacuzino m. vist., Constantin Stîrcea pîrc., Racoviță Cehan m. log. Fără titlu 1617 iun. 6; 1619 aug. 3, 1625 apr. 24; 1627 oct. 8—dec. 16; m. com. 1634 mai 13—sept. 3; vist. 1636 febr. 25; f. m. vist. 1637 ian. 27—1643 mai 30, cînd se afla fugit în Ț. Rom., avînd case la Tirgoviște ³. S-a întors în Mold., unde Vasile Lupu l-a iertat ⁴. Copii: Vasile vor. de poartă (1660) și log. II (1669—1670) = Nastasia, fiica lui C. Roșca vist. ⁵; și Dumitrașco, ce se considera nepotul lui Coste Bucioc ⁶. Sora lui Simion, Tofana = Constantin uricarul ⁷, iar un frate al său s-a numit Gheorghe ⁸.

¹) Amintit la 1596 iun. 14 ca Mălai din Hreasca urednic din Cîmpulung și la 1608 sept. 20 ca pîrc. (DIR, XVI/4, p. 142, XVII/2, p. 181). Menționez că Simion Mălai este printre puținii dregători care semnează cu litere latine (DIR, XVII/4, p. 181). ²) *Uricarul*, XXIII, p. 261—262 și doc. 1637 iun. 6 (ASB, Bisericanii, IV/34. ³) ASB, Radu vodă, CII/2. ⁴) Doc. 1647 iul. 7 (ASB, AN, MMDXIX/11). ⁵) *Doc. agrare*, II, p. 124 și doc. 1649 iun. 29 și 1660 iun. (Spiridonia—Iasi, III/18 și ASB, AN, MMDXIX/13). ⁶) *Uricarul*, XXIII, p. 260 și *St. doc.*, XVI, p. 161. ⁷) ASB, AN, MMDXIX/42. ⁸) DIR, XVII/5, p. 337 și 340.

MICLESCU APOSTOL (Postolache) = Catrina, fiica lui Apostol slug. și a Alexandrei ¹; frate cu Nicolae Milescu (după părerea lui S. Zotta) ². Vor. de poartă 1661—1662; spăt. II 1662 ian. 22—1664; m. pah. 1666 aug. 20—1668 dec. 17; răsplătit pentru slujbă de Iliș Alexandru ³; f. m. pah. 1669 mai 14—1671 iul. 18; m. spăt. 1673 mart. 4—1676 aug. 2. + 1677, □ m-rea Galata—Iasi împreună cu soția sa ⁴. Copii: Ștefan m. cluc., Ioan log. II (1685—1686) = Cristina, fiica Todosicăi Jora, + fără copii ⁵.

¹) Doc. 1669 mai 14 (ASB, Cetățuia, XVI/8), *Surete*, V, p. 169, X, p. XXXII—XXXIII, 221, XV, p. XIX. ²) RI, 1927, p. 373. N. Iorga crede că „Mileștii se ridică la o situație în boieria mare abia după 1700” (*St. doc.*, V, p. 591). ³) *Surete*, XV, p. 88—89. ⁴) *Surete*, X, p. 221. ⁵) *Ibid.*, X, p. XXXVII, XVII, p. 11—14. În *Descriptio Moldaviae*, a lui D. Cantemir figurează două fam. boierești: Milescu și Milescu (p. 115—116). Pe un doc. din 1569 mai 15 este o însemnare care spune: „uricul Mileștilor ce se chiamă acum Miclești” (DIR, XVI/2, p. 193).

MICLESCU ȘTEFAN, fiul lui Apostol M. m. spăt. ¹; = Maria, sora lui Savin Zmucilă banul. Post. 1685 dec. 30—1690 iun. 9; f. post. 1691 febr. 3—iun. 20; f. spăt. II 1692 apr. 24; m. șet. 1693 iul. 8—1694 iun. 26; m. cluc. 1695 iul. 6; f. m. șet. 1696 aug. 17; f. m. cluc. 1698 nov. 22; m. cluc. 1701 mai 1; serd. 1707 febr. 23 (Milescu); a plecat cu Dimitrie Cantemir în „țara

moschicească“ cu un copil și două copile, de unde s-a întors în 1718³. Copii: Frangolea m. vameș³ = Axana, sora lui Ursa-chi m. vist.; Constantin = Nastasia, fiica lui Manolache com.; Mara = T. Șlahta⁴.

¹) *Surete*, V, p. 168—169. ²) *Ibid.*, X, p. 83 și 231. ³) *Doc. bîrl.*, III, p. 212, *Surete*, X, p. XXXVII. ⁴) *Ibid.*, p. 83, 105, „I. Neculce“, 1926—1927, p. 108.

MICLESCU GRIGORE (din Miclești¹); frate (?) cu Apostol M.; = Maria². Vor. Botoșani 1640; f. post. dregător Botoșani 1640 aug. 12; vist. III 1657 mart. 14; *m. cluc.* 1659 iun. 15—1660 oct. 21; solul lui Gheorghe Ghica în Polonia pentru a cere să se interzică lui Gheorghe Ștefan să mai recruteze mercenari³; luptă contra lui Constantin Șerban (M. Costin crede că era un serdar „fără creieri“⁴); *m. spăt.* 1660 oct. 5—1661 mart. 20; *m. pah.* 1661 iul. 22—1665 sept. 10. + ante 1668 nov. 8⁵. Copii: Gavril m. log. și Vasile m. jit.⁶.

¹) Aci avea familia sa moșie (*Doc. agrare*, II, p. 150). ²) *Surete*, IV, p. 57. ³) Andreescu — Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 99—102 (unde e confundat cu Grigore Nacu m. com.). ⁴) Costin, p. 196 (aci Grigore e pah.). ⁵) *Surete*, IV, p. 54—57. ⁶) *Surete*, V, p. 330.

MICLESCU VASILE, fiul lui Grigore M. m. spăt.¹. Com. 1686 ian. 22; com. II 1686 iun. 9; *m. jit.* 1690 ian. 15—ante 1692 apr. 12.

¹) *Surete*, V, p. 330.

MICLESCU GAVRIL, fiul lui Grigore M. m. spăt.; = Catrina, fiica lui Teodosie Dubău m. log.¹ și cu „maica“ lui Vasile Ceaurul log.². Fără titlu (Gavrilas) 1686 ian. 22; post. 1691 iun. 20—1693; f. pah. II 1698 iul. 29—1700 mai; *m. pah.* 1700 sept. 15—ante 1705 iul. 30; f. m. pah. 1705 iul. 30—1708 febr. 20; *m. pah.* 1709 nov. — 1710 nov.; *m. vor. ț. jos* 1711 nov. — 1714; *m. log.* 1715 mart. 29—mai 20; *m. vor. ț. sus* 1716 apr. 20—1718 nov. 28; st. Cernăuți 1718; vor. (fost) 1724 mai 10; *m. log.* 1726—1728. Copii: Ion m. stol.; Constantin; Sultana = Ioniță Prăjescu³.

¹) *Doc. bucovinene*, III, p. 105, *Uricarul*, XI, p. 227, „Arh. gen.“, II, 1913, p. 261 și RI, 1927, p. 371—372. ²) *Doc. agrare*, II, p. 150. ³) „I. Neculce“, 1925, p. 193, RIR, 1940, p. 210.

MIERAUȚĂ (HRANIȚĂ), fiul lui Hraniță și nepotul lui Năvrăpescu cel bătrîn¹; cumnat cu Apostol m. arm.². Diac 1618 mai 18—

1625 apr. 26; fără titlu 1627 apr. 12; vor. de poartă 1628 ian. 13—nov. 17; pîrc. Tutova 1629 mai 23; *m. slug. 1634 febr. 28—mart. 8*; f. *m. slug. 1634 iul. 10*. Fiul său, Vasile = fiica lui Gorgan pit.³; o fiică Safta = Alexandru Costin m. post.; altă fiică, Maria = Pavel Ciocîrlan m. vor.

¹) DRH, vol. XIX, p. 235, 573. ²) DIR, XVII/4, p. 277 și „Orizonturi” — Galați, 1940, p. 166—167. ³) Doc. 1638 iul. 27 (Acad., CLXXXIII/239).

MIHAI, v. Bantăș Mihai, Fortună Mihai, Racoviță Mihai, Trifan Mihai.

MIHALCEA, v. Hîncu Mihalcea.

MINETTI BARTOLOMEU¹, cumnatul lui Radu Mihnea² și unchiul lui Alexandru Cuconul. *M. stol. (Ț. Rom.) 1620 sept. 17—1627 nov. 3*; sol de mai multe ori în Trans. (1623—1624)³; *hat. (Mold.) 1629 oct. 26*⁴; + ante 1634 iun. 23⁵.

¹) Semnează grecește (DIR, B, XVII/4, p. 67). ²) Doc. 1627 apr. 20 (DRH, vol. XIX, p. 248). La 1633, B. Minetti cerea voie turcilor să ridice de la banca Veneției banii depuși de Radu Mihnea, în calitatea sa de unchi al copiilor acestuia. Avînd datorii, a fost închis la Pera. După moartea sa, i-a fost arestată soția (Hurmuzaki, IV/2, p. 465—466, 470—475). ³) Iorga, *Socote-lile Brașovului*, p. 52—53 passim. ⁴) V. scrisoarea sa, ca hat., către Gabriel Bethlen (Veress, IX, p. 300). ⁵) Hurmuzaki, IV/2, p. 485.

MIRON, v. Barnovschi Miron, Ciogolea Miron, Costin Miron.

MITREA (APOSTOL) = Maria Hîjdău, fosta soție a lui Vasile Bainschi serd.¹ și cu Anița, fiica lui D. Nacu m. pah.² Căp. de Codru 1683; făcut post. II de Dumitrașco Cantacuzino (1684); m. căp. de margine 1685 apr. 28—1686 iun. 18³; închis de Constantin Cantemir (dec. 1691)⁴; *m. vor. Ț. sus 1694 aug. 23, 1695 dec. 8—1700 sept. 14*; *m. vor. Ț. jos 1700 sept. 15—1703 iun.* + 1710, înainte de venirea lui Nicolae Mavrocordat ca domn⁵. Fiica sa s-a numit Casandra⁶; un frate Gheorghe Apostol m. vist. și m. ban (1710, 1711)⁷ = Grozava, fiica lui Gh. Bogdan jit.⁸.

¹) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 122. ²) AARMSI, s. II, t. XXXII, p. 812.

³) Doc. *bucovinene*, III, p. 77. ⁴) Neculce, p. 111. ⁵) Kogălniceanu, II, p. 72 și *Cronica Ghiculeștilor*, p. 51. ⁶) RA, 1941, p. 261. ⁷) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 89—90 și 92—93. ⁸) „I. Neculce”, 1930, p. 211.

MOGÎLDEA NICOLAE, fiul lui Mogîldea vor., care era rudă cu fam. Ureche¹; = Grozava², fiica lui Vasile Șeptilici hat.; cumnat cu Ilie Șeptilici³ și văr cu Gheorghe Ștefan, al cărui tată fusese = cu o fiică a lui Mogîldea vor.⁴.

Fără titlu 1645 iul. 30—oct. 20; *pîrc. N. 1649 febr. 22—aug. 9*; vor. de poartă 1650 apr. 30; acuzat de Vasile Lupu de participare la complotul condus de ruda sa, Gheorghe Ștefan, era să fie ucis (1653); a fost luat „la puști” pînă la Hotin cu domnul ce se retrăgea⁵; Gheorghe Ștefan — pe care l-a ajutat în lupta pentru tron⁶ — l-a făcut *m. pah. 1654 mart. 18—1658 febr. 27*; a plecat cu vărul său în străinătate, revenind în 1660, în timpul domniei lui Ștefăniță Lupu; f. m. pah. *pîrc. Suceava 1662 febr. 15—iun. 8*; f. pah. 1664 ian. 21.

Copii: Vasile post. II, □ 1658 m-rea Slatina; Tudosia = Prodan Ropcianul; Toader, Chiriac și Postolachi⁷, ce nu au mai ajuns dregători⁸; o soră a sa, Măricuța = Vasile Romăscel⁹.

¹⁾ Ion Mogildea era vor. la 1601 aug. 10, agă la 1601 dec. 10, 1602 mart. 7, vor. de poartă la 1604 oct. 1 etc. (DIR, XVII/1, p. 21, 26, 33, 180). El dăruiește m-rii Secu un sat împreună cu Nestor Ureche m. vor. (*ibid.*, p. 180). Un Grigore Mogildea era *pîrc. N. la 1609 (ibid., II, p. 209)*, iar un Mogildea log. a fost pribeag cu Al. Lăpușneanu (Hurmuzaki, II/5, p. 31).

²⁾ *Inscripții Buc.*, p. 584 și *Surete*, XXIV, p. 203. ³⁾ Doc. 1658 febr. 22 și mart. 25 (Acad., CDLXVIII/9 și 11) și „Arhiva”, III, 1892, p. 340. ⁴⁾ *St. doc.*, V, p. 38, „Arhiva”, III, 1892, p. 341. M. Costin (p. 140) afirmă că Gheorghe Ștefan îi era nepot. ⁵⁾ *Ibid.* ⁶⁾ *Ibid.*, p. 143, 156. ⁷⁾ *Inscripții Buc.*, p. 532, *Inscripții*, I, p. 49, *Ispisoace*, IV/1, p. 151—154, *Surete*, V, p. 167 și doc. 1688 iun. 6 (Acad., DLI/21). ⁸⁾ Un Mogildea serd. a plecat cu Dimitrie Cantemir în Rusia la 1711 (Neculce, p. 253), iar un Mogildea m. med. (același?) = Lupa, fiica lui Dumitrașco Hîncu. ⁹⁾ *Surete*, V, p. 30.

MOIMĂSCU ȘTEFAN (din Moimești), fiul lui Gheorghe M.¹; = Irina, fiica lui Pătrașco Banul; cumnat cu Vasile Banul m. med.² Fără titlu 1626 mart. 13; jit. 1634 sept. 6; *m. pit. 1635 febr. 25—mai 5*; f. m. pit. 1635 nov. 11—30; *m. arm. 1636 sept. 20—1638 mai 30*; st. P. 1638 iul. 25—1642 apr. 5, 1646—1648, 1657 febr. 26, <1660> iul. 15; f. m. arm. 1642 nov. 18—1650 ian. 11. Ctitorul bis. din Cucuteni³. A avut doi frați, Simion și Ursul, care nu au fost dregători⁴.

¹⁾ Doc. 1638 mai 8 (ASI, CCCXII/32). ²⁾ DIR, XVII/5, p. 107, *Surete*, III, p. 123, „I. Neculce”, 1926—1927, p. 89—90 și doc. 1640 apr. 15 și 1643 nov. 1 (Acad., CLVI/49 și CLX/140). ³⁾ P. P. Panaitescu, *Manuscrisele slave*, p. 53. ⁴⁾ N. Iorga, *Desfacerea moșiei Moimeștilor (St. doc., XXI, p. 407—410)*.

MORONA PANAIOTACHI, grec; = Ecaterina, fiica lui Iordache Cantacuzino m. stol. și a Ilenei Catargi¹; și cu Safta.

În tinerețe a fost pescar², apoi terziman la Poartă; m. ușar 1676 oct. 29—ante 1686 iun. 9³; *m. post. 1693 dec. 8—1695*;

surghiunit de Antioh Cantemir, revine cu Constantin Duca, care-l trimite la Constantinopol să obțină firman pentru restituirea boierilor pribegi în Ț. Rom.⁴; *m. post.* 1700 sept. 15—1703; f. m. post. 1704 sept. 12; pleacă în Polonia la venirea ca domn a lui Antioh Cantemir (1705), revine apoi. Deși a avut un rol important la obținerea domniei a doua a lui Mihai Racoviță, prin relațiile sale la Poartă, acesta l-a închis și sugrumat (1707), sub acuzația că „pe toți domnii pîrăște” la turci⁵. A jucat un rol de seamă în istoria politică a Mold. la sfîrșitul sec. XVII și începutul sec. XVIII; el este Cioara din *Istoria ieroglifică* a lui D. Cantemir. După părerea cronicarului, era „om foarte vestit la Poarta turcească cînd era trimis cu trebile țării” sau „om harnic și isteț la toate”⁶. Copii: Ștefan stol. = Paraschiva, fiica lui Varlan Bantăș; Velicico slug., Enachi agă⁷.

¹) Filitti, *Arhiva*, p. 278 și RI, 1928. ²) *Surete*, XV, p. XXIII—XXV.

³) I. Neculce ne informează că Dumitrașco Cantacuzino l-a trimis pe P. Morona, pe acea vreme ușar, cu un agă turc ca să strice cetățile și că, cu acest prilej, Morona a spart lăzile cu odoare ascunse de boieri în cetatea Suceava „și multe lucruri scumpe și odoară au luat, de s-au împlut de avere”. Cronicarul crede că Morona a fost pedepsit de justiția divină, căci „mai pe urmă, i-au rămas ficiorul de muria de foame” (p. 59). ⁴) *Cronica Ghiculeștilor*, p. 11. ⁵) Neculce, p. 183. ⁶) Kogălniceanu, III, p. 34, Neculce, p. 168. ⁷) *St. doc.*, V, p. 407, VII, p. 203, RI, 1928, p. 158 și *Ispisoace*, IV/2, p. 47, unde G. Ghibănescu îl consideră Vlasto.

MOȚOC COSTE (Constantin, Costache), fiul lui Gheorghe M. vor. de poartă; frate cu Ilie M.¹; strănepot al lui Ion Moțoc m. vor. din sec. XVI²; nepotul lui Coste Băcioc m. vor.³; = Safta, fiica lui Apostol m. pit.⁴; rudă cu fam. Boul și cu Miron Cio-golea.

Pîrc. H. 1652 febr. 27—apr. 14; f. pîrc. 1654 sept. 12; *m. slug.* 1655 sept. 24—1657 febr. 22; *pîrc. H.* 1658 mai 9—1659 mart. 28; f. m. slug. 1659 nov. 26—1660 sept. 25; *m. spăt.* 1661 iun. 15—sept. 8; spăt. (fost) 1662 iul. 18; *pîrc. H.* 1662 ian. 25—mai 22, 1663 febr. 27—mai 22; f. spăt. 1664 febr. 9.+ ante 1668 dec. 1⁵.

¹) *Uricarul*, X, p. 168—169, RI, 1928, p. 159 și „Arhiva”, I, 1889—1890, p. 113 (doc. 1673). V. și *Surete*, III, p. 136, unde se spune că Moțoc vor. a fost fiul lui Simion M. și al Tudosiei, nepoata lui Petre portar. ²) *Doc.* 1643 iun. 3 (Copie Inst. de istorie). ³) *St. doc.*, V, 220, 659 și doc. 1656 aug. 28 (copie Inst. de istorie). ⁴) „Orizonturi” — Galați, 1940, p. 166—177, M,

Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, I, p. 103 și ASB, m-rea Neamț, XXIX/26. Despre el v. și Andreescu — Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 102—103. ^{b)} ASB, Neamț, CI/2.

MOȚOC ILIE, fiul lui Gheorghe M. vor. de poartă¹; frate cu Coste M. m. spăt.²; nepot de vară al soției lui Ionașco Cujbă m. vor.³; = Tudosca⁴.

Slugă domnească (fără titlu) 1669 febr. 10; pit. 1673 mai 7; *m. pit. 1674 sept. 17*; *m. med. 1676 ian. 16—1682 mart. 9*. A fugit de teama lui Gheorghe Duca în Polonia⁵; fiind partizanul lui Ștefan Petriceicu, a revenit cu oastea acestuia în 1683⁶, îndemnând pe boieri să se ridice contra turcilor „să fărîmăm păgînul să ne răscumpărăm pămîntul nostru”⁷. După aceste lupte, s-a retras în Polonia, unde a primit un sat⁸. La 1684 ian. 1, ca med., scria alături de alți boieri țarului, cerînd sprijin împotriva turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu⁹.

Copii: Gheorghe, Grigore, Bălașa = Gavril Ciolpan; Toader = fiica lui N. Murguleț și Nicolae¹⁰.

¹⁾ *Uricarul*, X, p. 168, RI, 1928, p. 159 și doc. 1643 ian. 4 (ASB, Sf. Ioan Gură de Aur, XVII/5). ²⁾ „Arhiva”, 1889—1890, p. 113; v. și doc. din 1668 dec. 1 (ASB, Neamț, CXXV/2, nr. 9). ³⁾ *Uricarul*, XVII, p. 20. ⁴⁾ Doc. 1673 mai 7 (ASB, Doc. mold., XII/22). ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 23. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 28. ⁷⁾ I. Tanoviceanu, *O scrisoare a boierilor Ilie Moțoc și Savin Smucilă, zis și Smucićine, către clucerul Cantemir din 1683* („Arhiva”, VIII, 1897, p. 714—716). El se afla încă în Polonia la 1692, cînd era rohmistru și nobil ereditar (RA, VII/2, 1947, p. 337). ⁸⁾ „Arhiva ist.”, III, 1867, p. 262, RI, 1938, p. 150—151. ⁹⁾ AARMSI, 1912, p. 133. ¹⁰⁾ RI, 1928, p. 159—160, D. Dan, *Sucevița*, p. 143, *St. doc.*, XI, p. 94.

NACU (GRIGORE?) = Nastasia¹. Pîrc. Suceava 1644 iun. 15—1649 aug. 29²; *m. com. 1651 febr. 18—1652 apr. 14*; solul lui Vasile Lupu la cazaci (1653) cu alți boieri; *m. stol. (?) 1655 aug. 5—1657 apr. 5*³; f. stol. 1658 ian. 8—1675 mai 10⁴. Copii: Gheorghită, Ionașco arm., Dumitrașco m. pah.⁵ și Constantin „colonel”, care l-a însoțit pe Gheorghe Ștefan în pribegie⁶. O fiică a lui Ionașco, Anița = Pavel Rugină m. com.

¹⁾ Doc. 1675 mai 10 (ASB, Sf. Sava, XXXIII/31). ²⁾ V. scrisoarea sa în această calitate și ca vor. C-lung (*Doc. Bistrița*, I, p. 83 și II, p. 13—18).

³⁾ În același timp mai există un Grigore (Miculescu), cu care Andreescu și Stoide (*Ștefăniță Lupu*, p. 99—102) îl confundă. ⁴⁾ Ca f. stol. a fost vor. de C-lung (Hurmuzaki, XV/2, p. 1322—1323, 1325, 1339—1344, passim.). ⁵⁾ Doc. 1667 iul. 17 (ASB, AN, MMCDXXXIV/17). ⁶⁾ RI, 1923, p. 99—100 și *Doc. Bistrița*, II, p. XXIII.

NACU DUMITRAȘCO, fiul lui Nacu m. com.; văr cu Ștefan Petriceicu voievod¹. Post. 1655 oct. 8—24; post. III (?) 1656 febr. 20; post. 1657 oct. 14; *m. jît. 1661 aug. 28*; f. vist. 1664 apr. 30; *m. pit. 1670 ian. 15—ante 1672 febr. 7*; f. m. pit. 1672 febr. 7—1675 mai 10; *m. pah. 1676 ian. 12—aug. 2*. Copii: Stroe spăt., care a fost tatăl lui Savin Zmucilă m. ban; Toderășco stol. = Nastasia, cu care a avut pe Dumitrașco și Anița, rămași „la mare neputință”; Anița = Enache m. cluc.² și cu Mitrea m. vor.

¹) Doc. 1655 oct. 8 (ASB, AN, CI/24). ²) *St. doc.*, XII, p. 113—114. La 1680 febr. 20 e amintit un Nacu log. de vist. (*Ispisoace*, IV/1, p. 39), iar la 1684 febr. 3 Toderășco Nacu era vor. de Cimpulung (Hurmuzaki, XV/2, p. 1390 și passim).

(NACU), v. Zmucilă.

NECULA, v. Catargi Necula.

NICHIFOR, v. Beldiman Nichifor.

NICOARĂ, v. Prăjescu Nicoară.

NICOARĂ (Nicoriță, Baltag) = Todosia (Tudosca), sora lui Miron Barnovschi¹. Pîrc. Covurlui 1604 mart. 20; arm. 1604 mart. 30—1606 apr. 22; a pribegit din țară, fiind „hiclean” lui Constantin Movilă (1609)²; *m. arm. 1612 mai 15—1614 ian. 21*; vor. de poartă 1615 mart. 24; *m. vor. ț. sus 1615 sept. 28—1620 iul. 12*; în această calitate, a fost membru al delegației care a încheiat pactul cu polonii (1616)³; *m. vor. ț. jos 1621 sept. 14*; *m. vor. ț. sus 1622 mart.*; *m. vor. ț. jos 1622 apr. 20—1623 febr. 14*; f. m. vor. 1623 mart. 4—14; *m. vor. ț. sus 1624 febr. 27—1625 dec. 22*; *hat. 1627 mart. 7—1629 aug. 9*; în această calitate, a condus armata moldoveană contra tătarilor la Trestiana (1627)⁴; în sept. 1629, când oastea lui Miron Barnovschi a fost înfrîntă de Lupu vist. și Grama stol., a rămas alături de cumnatul său, cu care a pribegit în Polonia⁵, motiv pentru care Vasile Lupu i-a confiscat ocinele⁶. A fost ctitorul bis. Sf. Ioan cel Nou din Iași, numită și m-rea lui Nicoriță (1626—1629). Urmașii săi nu au fost dregători; nepoții săi s-au numit Ionașco și Dumitrașco⁷.

¹) RIAF, I, 1882, p. 243, DIR, XVII/4, p. 208 și doc. 1634 iul. 30 și 1641 mart. 22 (Acad., CXVI/93 A și XIII/1). În același timp există un Nicoară arm. = Todosia, fiica Cătălinei, care era fiica lui Bechea ușar („Orizonturi”, 1940, p. 166—167) și DRH, vol. XIX, p. 594. ²) DIR, XVII/4, p. 208

3) RI, 1927, p. 388. 4) *Doc. bîrl.*, III, p. 126. 5) Veress, IX, p. 294 și Costin, p. 95. 6) *Doc. cit. din 1641.* 7) DIR, XVII/5, p. 174 și *Doc. bîrl.*, III, p. 101 și IV, p. 336.

NICOLACHI (RALLI), grec; = Maria, fiica lui Toader Boul vist. și a Agafiei, fiica lui Ioan Prăjescu¹; cumnat cu Gheorghe Ștefan voievod. Venit cu Radu Mihnea din Ț. Rom.; *m. stol. 1618 ian. 30—1620 dec. 20; pîrc. N. <1620 sept.—1621 aug.>—1622 sept. 4; m. stol. 1623 mart. 7—apr. 8; f. m. stol. 1625 mai 4; pîrc. R. 1629 apr. 28—iun. 5; m. stol. 1629 nov. 12—1630 apr. 15; pîrc. N. 1635 mart. 27—apr. 12.* Fiica sa, Bălașa = Constantin Șerban, ajuns domn al Ț. Rom.².

1) DIR, XVII/4, p. 300—301, V, p. 46, *Surete*, III, p. 2. 2) RI, 1927, p. 49—50. Un Ralea port. e amintit în Ț. Rom. în vremea domniei lui Radu Leon (RI, 1932, p. 264). V. și *St. doc.*, V, p. 12—14.

NICOLAE, v. Bașotă Nicolae, Buhuș Nicolae, Costin Nicolae, Donici Nicolae, Hrisoverghi Nicolae, Mogîldea Nicolae, Racovița Nicolae.

ORĂȘ VASCAN (Vasile), fiul lui Grigore O. vor., nepotul lui Iurie O., strănepotul lui Fădor O.¹; = Marica². Aprod <1584—1587>; vor. 1596 apr. 28; st. C. <oct. 1598>, cînd era sol la regele Poloniei³; *hat. 1601 febr. 3—1607 iul. 17.* Alături de Nestor Ureche vor., a comandat oștile lui Simion Movilă contra lui Mihai Viteazul la 1600 și a lui Radu Șerban la 1602⁴; *hat. 1609 oct. 25; f. hat. 1610 febr. 8; m. vor. ț. sus 1610 aug. 8—1611 iun. 19.* La 1611 iun. 12 Constantin Movilă arăta că Văscan — om devotat fam. Movilă — slujea „pentru greutățile țării oriunde era nevoie”⁵. Ștefan Tomșa i-a confiscat averea pentru hiclenie. O fiică a sa Anghelina = Onciu Iurașcovici staroste, fiica lor Maria = Eremia Cîrc port.⁶; o altă fiică = Coste Băcioc m. vor.⁷.

1) DIR, XVI/3, p. 236. 2) *Ibid.*, XVII/2, p. 278, 335. 3) P. P. Panaitescu, *Doc. Mihai Viteazul*, p. 59. 4) Hurmuzaki, S. II/2, p. 121, 126, 147, XII, p. 882—883. 5) DIR, XVII/3, p. 19. 6) *Surete*, XIV, p. XV—XX și 27, DIR, XVII/4, p. 402, 506, V, p. 297 și doc. 1663 apr. 16 (Acad., Peceti, 381). 7) DIR, XVII/4, p. 18.

PALADE, grec¹; ginerele lui Matei Roșca din Bîrlad². A slujit în „casa” lui Vasile Lupu înainte de domnie³ și acesta l-a făcut dregător. Căm. 1636—1637, cînd a fost sol în Rusia. Jit. 1637 ian. 26; m. vameș 1637 apr. 7. Răsplătit de Vasile Lupu pentru credincioasă slujbă⁴. *M. vist. 1638 mart. 14—iun. 20.* A fost

capuchehaia lui Vasile Lupu la Poartă, unde se afla la 1641 aug. 16⁵. + ante 1642 iun. 17⁶. El este începătorul fam. Palade în Mold.

Copii: Gavril și Toader, ajunși și ei dregători; Enache post. II⁷; Iorga med.⁸; Maria = Gheorghe Bogdan m. șet.; o fiică = Cîrstian⁹. După un doc. din sec. XIX, membrii fam. Palade ar fi fost îngropați la m-reă Sf. Sava — Iași¹⁰.

⁴) Semnează grecește la 1638 iun. 20 (Acad., LXXXV/1). Într-o monografie despre fam. Palade, alcătuită în anul 1803, în limba greacă, se susține că fam. este originară din Grecia, de pe moșia Palate, pe apa Vardaru-lui, aproape de Tesalonica; primul membru al acestei familii care a venit în Mold. s-ar fi numit Sava P. și ar fi fost capuchehaia unui domn moldovean (desigur Vasile Lupu) („Arh. gen.”, II, 1913, p. 247). ²) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 248. ³) Doc. 1641 aug. 14 (Surete, III, p. 236, Doc. bîrl., III, p. 39 și ASI, CCXLVI/29). La 1637 apr. 7 se afirmă însă — după formularul consacrat al cancelariei domnești — că slujise și altor domni (Copie Inst. de istorie). ⁴) Doc. bîrl., II, p. 5. ⁵) Surete, III, p. 238 și Doc. bîrl., III, p. 39. V. și Condurachi, *Soli și agenți*, p. 39—40. ⁶) Acad., CXXXIX/86. ⁷) RI, 1927, p. 283—284. ⁸) RIAF, II, 1883, p. 81. ⁹) Doc. 1657 mart. 5 (ASB, Sf. Sava — Iași, LII/2). ¹⁰) *Uricarul*, XIV, p. 219. Despre fam. Palade v. și Iorga, *Doc. ale fam. Paladi* (St. doc., XVI, p. 187 și urm.), G. Ghibănescu, *O spiță și o pisanie* („Arh. gen.”, II, 1913, p. 245—252) și *Doc. bîrl.*, passim.

PALADE TOADER, fiul lui Palade m. vist.¹; = fiica lui Tăutu log.² și cu Aspra, nepoata lui Statie m. cluc.³; cumnat cu Miron Băcioc Buhuș⁴.

Pit. 1650 mai 18—1653 iul. 8; fără titlu 1650 iul. 6, 1651 iul. 8, 1657 mart. 5; jit. II (și jit.) 1659 febr. 1—1661 nov. 10; f. jit. 1662 iun. 1; *agă 1662 iul. 18—1663 ian. 21; pîrc. N. 1664 iul. 7; m. stol. 1665 ian. 20—1667 ian. 22*. Solul lui Eustratie Dabița la Adrianopol⁵; f. m. stol. 1667 mart. 7—1670 iul. 13; *m. vist. 1671 ian. 8—nov. 12*; f. m. vist. 1672—1680 mart. 20; închis de Gheorghe Duca pentru bani⁶; *m. spăt. 1683 mart. 4—oct. 1*⁷. Lăsat caimacam de Gheorghe Duca la plecarea sa la Viena (1683); a rămas alături de soția domnului cînd au venit oștile polone⁸.

Copii: Enachi + tinăr; Anița = Velicico Costin m. vor.; Ioan ajuns și el dregător și Constantin⁹.

¹) Doc. 1657 mart. 5 și 1659 mart. 29 (ASB, Sf. Sava, LII/2, Acad., XXXII/87); v. și St. doc., XVI, p. 190 și urm. ²) Doc. 1670 febr. 11 (Acad., DCCXXXVI/1—2). ³) St. doc., XVI, p. 196, Surete, XXII, p. 37. „I. Neculce”, 1922, p. 304. ⁴) St. doc., XVI, p. 193. ⁵) BCI, IV, p. 70. ⁶) Kogălniceanu, II, p. 22. ⁷) Deși acesta e ultimul titlu de dregător întîlnit, în

Doc. bîrl., III, p. 8, i se spune f. m. vor. ⁸⁾ Kogălniceanu, II, p. 25, 27.
⁹⁾ Despre împărțirea averii între frați, la 1704 v. *St. doc.*, XVI, p. 204,
Doc. bîrl., III, p. 70—71, 80 și *Surete*, XV, p. XXV.

PALADE GAVRIL, fiul lui Palade m. vist.¹; = Alexandra, fiica lui Matei Sturza m. vist.²; cumnat cu Gr. Hăbășescu m. vor., Toader Sturza m. spăt. și Gh. Bogdan m. șet.³.
 Post. II (și post.) 1646 mart. 15—1649 aug. 16; sol în Rusia la 1647; fără titlu 1650 iul. 6—1657 dec. 21; *m. slug.* 1659 mart. 15—dec. 8; f. slug. 1660 febr. 22—1671 mart. 10; vor. Bîrlad (?) 1677 mai 1. □ m-reă Bursuci, ctitoria fam. Costachi, alături de soția sa, ante 1685 ⁴.
 Copii: Vasilica = Gavril Costachi m. vor.; Preda m. arm. (1690—1692) și m. stol. = Agafița, fiica lui Dumitrașco Boul log. II ⁵; Grigorașco, Toderașco și Nicolae ⁶.

¹⁾ *Doc.* 1657 mart. 5 și 1659 mart. 29 (ASB, Sf. Sava, LII/2 și Acad., XXII/87). ²⁾ *Doc. bîrl.*, III, p. 3, 13, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 248—249. La 1670 iun. 1 i se spune Alexandra, soția răposatului (?) slug. G. Palade (*St. doc.*, XVI, p. 195). ³⁾ *St. doc.*, XVI, p. 195. ⁴⁾ *Doc. bîrl.*, III, p. 5. ⁵⁾ *St. doc.*, XVI, p. 198—199, BCI, IV, p. 175. ⁶⁾ *Doc. bîrl.*, III, p. 4, 13, 45, 303 etc. și ASB, AN, CXLVII/7. V. și Sava, *Doc. Orhei*, p. 105.

PALADE ION (Ioniță), fiul lui Toader P. m. vist.¹; = fiica lui Vasile Gheuca m. vist. și cu Nastasia, fiica lui Ion Racoviță m. vor.; cumnat cu Mihai Racoviță și cu Velicico Costin m. vor.² și rudă cu fam. Cantacuzino.
 Post. 1686 iul. 20—1689 iun. 10; post. II 1688 nov. 21—1692 iun. 20. La nunta sa, la Băcani, în 1691, frații Miron și Velicico Costin au discutat cu alți boieri împotriva lui Constantin Cantemir; log. II 1695 febr. 1—sept. 15; f. log. II 1696 nov. 6; *m. slug.* 1697 mai 20—1700 ante aug.; *m. cluc.* 1700 aug. 28; f. m. slug. 1701 mart. 1; *m. vist.* 1703 sept.—ante 1705 oct. 26; răsplătit pentru credincioasă slujbă de Mihai Racoviță (1704) ³; f. m. vist. 1705 oct. 26—1706 iun. 11; *m. vist.* 1707—1708; f. m. vist. 1709 sept. 9—1710 sept.; la 1711 a fost „la mare primejdie” din pricina tătarilor, pribegind la munte ⁴; *m. spăt.* 1711—1720; f. m. spăt. 1722 febr. 20.
 Copii: Maria = Manolachi Costachi; Safta = Sandu Sturza log.; Toader m. vist., Ioniță, Dumitrașcu, Constantin log. II, Nicolae și Teofana ⁵.

¹⁾ *Doc. bîrl.*, III, p. 81, „Arh. gen.”, II, 1913, p. 249—250. ²⁾ „Arhiva”, II, 1890—1891, p. 188—189 și doc. 1710 (Acad., DCXCV/91). V. despre el și *St. doc.*, XVI, p. 200 și urm. ³⁾ *Surete*, XXII, p. 59. ⁴⁾ *St. doc.*, VII,

p. 114. ⁵⁾ V. împărțirea averii între urmași la 1727 (*Doc. birl.*, III, p. 300 — 333) și „Arhiva”, I, 1889—1890, p. 394.

PALEOLOGU DUMITRACHE, v. sec. XVI.

PANAIOT (HAGI), grec; = Simina¹. *M. ușar 1658 sept. 22*; capuchehaia l lui Ștefăniță Lupu la Poartă²; *m. șet. 1660 mart. 18*; ușar 1665 mai 22; *m. șet. 1669 febr. 10—1670 febr. 3*.

¹⁾ Doc. 1665 mai 22 (ASB, Doljești, XXX/17). ²⁾ Hurmuzaki, V/2, p. 58, 60 și Golimas, *Capuchehăile*, p. 79.

PANAIOTACHI, v. Morona Panaiotachi.

PAVEL, v. Albotă Pavel, Bujoreanu Pavel, Ciocîrlan Pavel, Contăș Pavel, Rugină Pavel.

PĂTRAȘCO, v. Bașotă Pătrașco, Boldescu Pătrașco, Boul (Pătrașco), Ciogolea Pătrașco.

PĂTRAȘCO (ȘOLDAN), fiul lui Nădăbaico?¹. Scrie un doc. 1596 apr. 28; „învață” la scrierea unui doc. 1592 dec. 30; urednic de Botoșani 1602 iul. 12—1603 apr. 6; *m. vor. ș. sus 1608 apr. 20 — 1610 iul. 30*. A fost răsplătit de Constantin Movilă pentru slujba prestată²; *m. log. 1610 aug. 6—1611 dec. 18* (devine log. după ce „învață” în locul lui Stroici log., care era bolnav); *m. vor. ș. sus 1612 febr. 17—1615 aug. 3*; f. vor. 1615 nov. 4—1617 iun. 3³. Solul lui Ștefan Tomșa în Trans. (1616)⁴.

Copii: Dumitrașco Șoldan m. vor.; Toderășco vor. Botoșani; Catrina = Iordache Cantacuzino m. vist.; Alexandra = Simion Mălai m. vist.; Anghelina = Const. Stîrcea pîrc.; Tofana = Ionașco Cehan (Racoviță) m. vor.; Todosca = Pisoschi; Candachia = Coste Băcioc m. vor.⁵.

¹⁾ Își spune Pătrașco Nădăbaicovici și este proprietar la Șoldănești la 1603 apr. 12, 1612 febr. 17 (DIR, XVII/1, p. 82 și XVII/3, p. 87—88). ²⁾ DIR, XVII/2, p. 149, 204—205. ³⁾ Menționez că un Pătrașco a fost pîrc. R. (1618 dec. 17, 1621 mart. 20—25). ⁴⁾ *St. doc.*, III, p. CXXIV. ⁵⁾ DIR, XVII/4, p. 90, 431, V, p. 100, DRH, vol. XIX, p. 93 și doc. 1637 iun. 6 (ASB, Bisericiani, IV/34).

PETRICEICO TOADER, fiul lui Petriceico log. și al Mariei¹; strănepotul lui Petrică hat. din sec. XVI²; = Ileana, fiica lui Nebojatco log. și a Gaftonei, fiica lui Grigore Udrea med.³. Fără titlu 1623 mart. 4; 1627 febr. 12; *m. arm. 1634 iun. 20—1635 nov. 1*; f. arm., vor. C-lung 1636⁴; *m. jît. 1637 mart. 16*; pîrc. H. 1637 apr. 6—7; jît. (fost) 1637 dec. 20; *m. vor. ș. sus*

1638 mart. 10—1644 iun. 15; trimis de Vasile Lupu să îndrepte hotarul cu Trans. (oct. 1641)⁶; *pîrc. H. 1645 apr. 1—1646 febr. 12*; f. m. vor. 1645 oct. 20; *m. spăt. 1646 febr. 9—oct. 12*. A avut curți și bis. la Durnești—Botoșani. Copii: Ștefan, ajuns domn; Alexandra = Ștefan Hîjdeu pah.⁶; fiică = T. Jora; fiică = V. Stîrcea⁷; Safta = Ilie Sturza m. vor.

¹) *Surete*, XI, p. 121 și doc. 1636 febr. 13 (Spiridonia — Iași, XLVII/99) Acest Petriceico log. (poate II) „învață” la redactarea unei porunci domnești la 1601 dec. 22 (DIR, XVII/1, p. 27). Cu numele de „Iokcha” Petriceico a fost solul lui Ieremia Movilă în Polonia la 1603 împreună cu Nestor Ureche (Hurmuzaki, S. II/2, p. 254—257). ²) Doc. 1635 sept. 2 (ASB, Răchitoasa, III/7). ³) DRH, vol. XIX, p. 147 și doc. 1639 mai 2 (ASB, AN, XXXIII/19). Ileana era nepoata lui Gheorghe Româșcel episcop de Huși (doc. 1644 iun. 15, MIB, nr. 35241). ⁴) *Doc. Bistrița*, I, p. 101. ⁵) Veress, X, p. 104—105. ⁶) „Arh. ist.”, I/1, 1865, p. 53. ⁷) *Surete*, XI, p. 121.

PETRICEICO ȘTEFAN, fiul lui Toader P. m. vor.; = Maria Catargi, fiica lui Gheorghe C.¹ *Slug. II 1657 iun. 1—dec. 21*; *slug. 1658 apr. 26*; fără titlu 1662 febr. 25; f. *slug. 1662 iun. 22—1668 febr. 15*; *cluc. II 1669 mai 6—1670 sept. 8*; *m. cluc. 1670 mai 26—1671 iul. 5*. Fiind „fecior de boier de țară”, a fost ales de boieri domn al Mold. (1672—1673)².

¹) *Doc. bucovinene*, III, p. 52—53. ²) Kogălniceanu, II, p. 8.

(PÎRVAN) IANE grec (?), nepotul lui Pîrvan m. arm.¹ *M. slug. 1638 nov. 1—1642 aug. 6*; *pîrc. H. 1652 apr. 14*.

¹) Doc. 1640 aug. 5 (MIB, nr. 35227). Pîrvan a fost agă (1604 apr. 2) și m. arm. (1617 apr. 4 — 1618 mart. 7).

POPESCU IONAȘCO, urmaș al lui Popescu pîrc. din sec. XVI. Pîrc. de Ștefănești 1635 apr. 29; *pîrc. H. 1638 mart. 14—22, 1640 mart. 27—1641 aug. 22*; f. pîrc. 1643 mai 31; pîrc. Dorohoi 1644 iul. 12; vor. de poartă 1647 aug. 28—1648 iun. 10. Fiul său (?) Ștefan a fost căp. de curteni¹.

¹) RI, 1924, p. 120.

POSTOLACHE, v. Apostol.

PRĂJESCU NICOARĂ, fiul lui Ion P. și al fiicei lui Ion Movilă m. log.; nepotul de fiu al lui Toader m. vist. din sec. XVI și

strănepotul lui Stanciu pîrc.¹; = Maria, fiica lui Ionașco Ivul post.²; văr cu Ieremia și Simion Movilă.

Diac 1586 apr. 15; refugiat în Polonia după plecarea lui Petru Șchiopul (1591); revine în timpul domniei rudei sale Ieremia Movilă; uricar 1597 dec. 22; log. III 1597 nov. — 1598 apr. 30; log. 1598 mai 3—1608 iun. 20 (apare des în doc., fiind un mare acaparator de pămînturi); *m. vist.* 1609 ian. 23—1611 nov. 19; acuzat de Movilești că a furat o sumă mare de bani din veniturile țării, împreună cu Coste Băcioc³; a plecat cu Movileștii în Polonia la 1611⁴, unde a rămas pînă la 1616⁵, cînd a luat parte la luptele contra lui Radu Mihnea⁶; se întoarce în Mold. în 1617, cînd i se restituie satele⁷; *f. vist.* 1617 apr. 1—1619 aug. 7, dată după care +. Ctitor al bis. Sf. Nicolae — Suceava. O soră a sa, Nastasia Ciolpăneasa⁸. Copii: Procopie + tînăr; Lupu *m. cluc.*; Ionașco post. III (1635—1636) = Maria, fiica lui Gheorghe Bașotă⁹; fiul lui Ionașco, Toderășco, a devenit *m. cluc.*

¹) DIR, XVII/2, p. 25. V. și I. C. Prăjescu—Miclescu, *Obîrșia unei familii din Moldova* (RIR, X, 1940, p. 175—215 + o spiță) și „I. Neculce”, 1926—1927, p. 102. ²) DIR, XVII/4, p. 277. ³) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 221.

⁴) DIR, XVII/4, p. 384, *Ispisoace*, II/1, p. 6. ⁵) La 1615 era la Ustia (DIR, XVII/3, p. 193). ⁶) *Ibid.*, IV, p. 10. ⁷) *Ibid.*, p. 135. ⁸) *Ibid.*, II, p. 244. Tot Nastasia Ciolpăneasa s-a numit și fiica lui Lupe Huru pîrc. ⁹) DIR, XVII/4, p. 480 și RIR, 1940, p. 183—184, 186—193, 195—202. V. și „Arh. gen.”, I, 1912, p. 82, unde se spune că Ionașco III post. a murit tînăr, și I. Tanoviceanu, *Vechi apucături*, p. 26—27.

PRĂJESCU ȘTEFAN, frate cu Nicoară P. *m. vist.*; = Anisia, fiica lui Petru Vartic pîrc.¹ Căm. de ocne 1596 oct. 30—1609 mart. 9²; *m. stol.* 1609 dec. 13—1611 nov. 19. Pleacă în Polonia cu Constantin Movilă (1611)³; *f. stol.* 1619 iun. 9. Copii: Ioan pah. = fiica lui Neaniul vor., Gheorghe pîrc. și Marica = Lupu Hăbășescu *m. vor*⁴.

¹) *Surete*, III, p. 150, V, p. 186. ²) Amintesc aici că în sfatul domnesc al lui Simion Movilă în Ț. Rom. apare ca *m. com.* un Ștefan (1601 ian. 26—1602 iun. 21); să fie el acesta, fiind rudă cu Movileștii? ³) DIR, XVII/5, p. 251. La 1599 mart. — sept. un Ștefan P. era pîrc. N. ⁴) *Surete*, III, p. 141, RIR, 1940, p. 183, DIR, XVII/4, p. 455 și *Moldavia*, p. 357.

PRĂJESCU VORUNTAR, frate cu Nicoară P. *m. vist.*; = Salomia, descendentă din Neagoe pîrc.¹ *M. com.* 1602 dec. 20—1603 dec. 15; 1606 ian. 12—1611 nov. 19. A fugit probabil cu Movileștii în Polonia. *Com.* 1619 febr. 12. A plecat în Polonia în vremea domniei

lui Gaspar Grațiani²; f. com. 1621 dec. 5—1622 ian. 13. + ante 1623 dec. 16³. Copii: Lupa = Grigore Ureche m. vor.; Anița = Toma Cantacuzino m. vor.; Antemia = Lupu sau Lupașco Bucium stol.; Nastasia = Savin vist.⁴

1) RIR, 1940, p. 183. 2) „I. Neculce”, 1930, p. 235. 3) DIR, XVII/5, p. 252. 4) RIR, 1940, p. 283, CI, 1928, nr. 1, p. 46—47.

PRĂJESCU VASILE, probabil frate cu Nicoară P.; *M. pit.* <1591—1592>; *pîrc. N.* 1602 iun. 9—23¹; 1603 dec. 15—1604 ian. 5²; *m. spăt.* 1616 nov. 15—1617 mai 12.

1) Tot el este probabil Vasile pîrc. N. amintit la 1596 iul. 14 (DIR, XVI/4, p. 144). 2) În aceeași vreme există un alt (?) Vasile Crăescu pîrc. N. (1599 mart. 15) și pîrc. R. (1610 dec. 21).

PRĂJESCU SAVIN, frate cu Nicoară P. m. vist.; = Maria, fiica lui Nichifor Beldiman m. log.¹ *M. slug.* (?) 1610 iul. 22; slug. (și f.) 1622 ian. 13—1625 iun. 15; *pîrc. R.* 1627 mart. 1—mai 22; *m. spăt.* 1627 nov. 9—1629 iun. 5; *pîrc. N.* 1631 mart. 23; *pîrc. R.* 1631 iun. 3; *hat.* 1631 aug. 23—1632 ian. 7; f. hat. 1632 iul. 4—aug. 20; *pîrc. R.* 1632 sept. 8; f. hat. 1633 nov. 25; *pîrc. N.* 1633 dec. 15—1634 mart. 15; f. hat. 1634 ian. 10; *m. vor. ț. jos.* 1634 mai 13—1638 febr. 15; f. m. vor. 1640 nov. 1—1645 febr. 10; *pîrc. N.* 1641 apr. 11—1642 apr. 7. Nu a avut urmași, soția sa lăsînd averea fratelui ei, Mihăilaș Beldiman².

1) *Uricarul*, X, p. 110, RI, 1927, p. 49, RIR, 1940, p. 183, 185 și doc. 1636 apr. 5, 1641 nov. 1 (Acad., Peceti 141 și XXXVII/12). 2) *Uricarul*, X, p. 109—110.

PRĂJESCU LUPU, fiul lui Nicoară P. m. vist.¹; = Safta, fiica lui Ionașco Ghenghea m. log.² și nepoata lui Simion Stroici m. vist.

Fără titlu 1619 febr. 20—1628 sept. 20³; diac 1626 mart. 27; post. 1628 nov. 5—1632 mart. 8; f. post. 1632 apr. 24—1633; *m. cluc.* 1634 ian. 11—1638 febr. 4; f. cluc. 1638 iun. 20—aug. 9; *m. com.* 1638 oct. 28—dec. 24; f. m. com. 1639 febr. 22—dec. 31; solul lui Vasile Lupu la Brașov (1639)⁴; *m. med.* 1640 mart. 11—1642 nov. 29. □ probabil bis. Sf. Nicolae — Suceava⁵.

Copii: Ion m. vor., Grigore m. cluc. și med., Pavel + fără copii⁶.

1) DIR, XVII/4, p. 480, V, p. 96, doc. <1634—1635> (Spiridonia — Iași, XLV/1). 2) DRH, vol. XIX, p. 198, *Surte*, XXIV, p. 135, doc. 1636 mart.

15 (BCS, XX/41), „Arhiva“, III, 1892, p. 339, RIR, 1940, p. 184, 193—194. Safta era nepoata lui Stroici m. log. (DIR, XVII/5, p. 142, 195).
³) V. DRH, vol. XIX, indice, unde este pomenit adeseori. Un Lupu cupar a fost solul lui Miron Barnovschi la Bistrița (Hurmuzaki, XV, p. 954).
⁴) Costin, p. 198 și *St. doc.*, IV, p. CC—CCI, 214. ⁵) *Ibid.*, V, p. 573. ⁶) RIR, 1940, p. 194 și Acad., CDLXXIX/51.

PRĂJESCU ION (Ionașco), fiul lui Lupu P. m. com.; = Paraschiva Balș¹. F. cluc. 1650 iul. 3; cluc. 1652 ian. 22; vist. II 1654 mart. 18—1657 mart. 14; *m. slug.* 1657 iun. 1—1658 mart. 15; *m. post.* 1658 mart. 18—iul. 14; *m. vist.* 1658 oct.—1659 aug. 6; *m. vor. ț. sus* 1659 dec. 8—1661 mai 25; închis de pașa de Silistra în vremea domniei lui Ștefăniță Lupu, care i-a luat averea și i-a pus soția în furci pentru atitudinea avută în timpul luptelor cu Constantin Șerban². + fără copii în timpul unei solii la Poartă (1661)³.

¹) *Surete*, IV, p. 222, *Ispisoace*, II/1, p. 211 și urm., RIR, 1940, p. 184, și doc. <1635—1636> ian. 24 (Spiridonia — Iași, XLV/1). V. și C. Andreescu și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 89—90, 9d. În același timp mai există doi membri ai fam. Prăjescu cu numele Ion: Ionașco post. III, fiul lui Nicoară vist. = Maria, fiica lui Gh. Bașotă (*Ispisoace*, II/1, p. 230) și Ion pah., fiul lui Ștefan stol. („Arh. gen.“, I, 1912, p. 82). ²) „T. Codrescu“, IV, nr. 1, p. 5—6. ³) „Arh. gen.“, I, 1912, p. 83—84 și doc. 1664 apr. 30 (Copie Inst. de istorie).

PRĂJESCU GRIGORE, fiul lui Lupu P. m. com.¹; = Safta, fiica lui Grama m. stol. și nepoata lui Orăș hat.²; cumnat cu Ștefan Boul m. vor. și rudă prin el cu Gheorghe Ștefan voievod³. Fără titlu 1641 febr. 23; vist. 1646 mart. 15; vist. II 1646 mai 4—iun. 1; *m. cluc.* 1648 apr. 1—1649 sept. 16; *m. med.* 1650 dec. 16—1651 iul. 14. Copii: Dumitrașco cuparul = Maria, fiica lui Grigore Hăbășescu hat. și o fiică = Tabirță⁴.

¹) RIR, 1940, p. 194. ²) *Surete*, IV, p. 184 și doc. 1649 sept. 16 și 1669 iun. 27 (Acad., CDXXV/92 și ASB, Sf. Sava, XXVII/7). ³) „Arhiva“, I, 1889—1890, p. 629. ⁴) *St. doc.*, XXI, p. 260, „Arh. gen.“, I, 1912, p. 85—87 și doc. 1670 nov. 21 (ASB, Doc. mold., I/26). Un Ionașco cuparul sau fiul cuparului, rudă cu Orăș hat., a fost pirc. H. (1649 mart. 15 — 1652 ian. 6).

PRĂJESCU TOADER (Toderașco), fiul lui Ionașco P. post.; nepotul lui Nicoară P. m. vist.; = Maria, fiica lui Ilie Șeptilici hat.¹ Fără titlu 1648 iun. 2—1653 mai 14; cluc. 1656 ian. 18—1659 apr. 23; *m. cluc.* 1659 iul. 20; f. cluc. 1661 aug. 6; *m. cluc.* 1662 febr. 25—oct. 12; f. m. cluc. 1663 oct. 20—1665 sept. 8. + 1666.

Copii: Ștefan post. = Maria, fiica lui Constantin Jora serd.; Maria = Nicolae Stîrcea; Alexandra = Dumitrașco Drăguțescu ².

¹) RIR, 1940, p. 198—206, *Ispisoace*, II/1, p. 6. ²) *Ispisoace*, III/2, indice, IV/1, p. 131 și ASB, AN, MDXIX/4.

PRODAN, v. Drăguțescu Prodan.

RACOVITĂ, v. și Cehan.

RACOVITĂ CEHAN (Eftodie) ¹, fiul lui Pătrașco Cehan log. și nepotul de frate al lui Ionașco Cehan m. vor. ²; = Tofana ³; cumnat cu Iordache Cantacuzino m. vist., Simion Mălai m. vist. și Constantin Stîrcea pîrc. ⁴; socrul lui Alexandru Coci, nepotul lui Vasile Lupu, care l-a făcut dregător.

Fără titlu (slugă domnească) 1631 mart. 22—apr. 24; spăt. (II?) 1632 dec. 15; log. II 1634 mai 13—1652 oct. 16 (printre puținii dregători care ocupă atîta timp aceeași funcție, ca și contemporanul său d'n Ț. Rom. Udriște Năsturel); m. log. 1653 iun. 9—1654 mai 8 (făcut m. log. în locul lui Gheorghe Ștefan); scos din dregătorie de Gheorghe Ștefan din cauza înrudirii cu fam. lui Vasile Lupu; f. m. log. 1655 mai 30—1657 iul. 28; m. log. 1658 apr. 26—1664 ante dec. 12. La 1663 a însoțit pe Eustratie Dabija în campania de la Leva ⁵. + 1664 dec. 15, □ cu soția sa la m-reă Dobrovăț, unde erau ctitori ⁶. Tot fam. sa a ctitorit bis. din Ferești.

Copii: Andrei m. com.; Nicolae m. log.; Safta = Alexandru Coci m. pah ⁷.

¹) Așa semnează la 1663 (Veress, XI, p. 42). ²) Doc. 1639 nov. 1, 1641 apr. 21 etc. (ASB, ep. Huși, XIII/12, RI, 1936, p. 103 și Acad., Peceti, nr. 72). V. și *Surete*, VIII, p. 288 și urm., unde se găsesc multe doc. ref. la el și urmași. ³) *St. doc.*, XV, p. 209. și *Surete*, VIII, spița ⁴) Doc. 1637 iun. 6 (ASB, Bisericiani, IV/34). ⁵) La 1663 oct. 2 era la Leva (Veress, XI, p. 42—43). În RIR, 1945, p. 40, n. 5 se susține că a fost is. de scaun în nov. <1663>. ⁶) *St. doc.*, XV, p. 207. ⁷) *Surete*, VIII, p. 225. Despre el și fam. sa v. și *Surete*, VIII, p. 331—333, XVI, indice, M. Racoviță — Cehan, *Fam. Racoviță*, p. 11 și urm. și Andreescu și Stoide, *Ștefănișul Lupu*, p. 83—86.

RACOVITĂ ANDREI (Andreiaș), fiul lui Cehan R. m. log. ¹; = Ileana, fiica lui Gavrilăș Mateiaș m. log. Ciohodar la curtea domnească 1642 nov. 6 ²; post. (II) 1645 aug. 5—1646 febr. 15;

com. II (și com.) 1647 febr. 21—1649 aug. 16; *m. com.* 1650 *mart.* 18—*aug.* 12 (cînd tatăl său era log. II). + de tînăr.

¹⁾ *Doc. bucovinene*, III, p. 46. ²⁾ Acad., DCXXIII/56. În același timp mai există un Andreiaș (Ianovici).

RACOVÎĂ NICOLAE, fiul lui Cehan R. m. log. ¹⁾; = Maria, fiica lui Lupu Balș ²⁾.

Post. (II) 1651 oct. 9—1653 ian. 16; f. post. 1655 ian. 25—1657 apr. 8; post. 1657 apr. 30—1658 febr. 15; *m. com.* 1658 *aug.* 6—1659 *dec.* 8 (tatăl său era m. log.); *m. spăt.* 1660 *ian.* 29—*oct.* 3³⁾; *m. post.* 1660 *oct.* 5—1661 *sept.* 8; *hat.* 1661 *oct.* 6—1671 *mai* 6⁴⁾ (singurul dregător care își păstrează funcția sub patru domni); dat zălog turcilor de Ștefan Petriceicu (1673) ⁵⁾; *m. log.* 1674 *mai* 31—1676; f. m. log. 1676 nov. 11; *m. log.* 1677 *mart.* 16—1678 *apr.* 20; f. m. log. 1680 ian. 9—1682 oct. 21. Amestecat în complotul lui Vasile Gheuca m. vist. ⁶⁾; *m. log.* 1683 *apr.*—1685 *mart.* 1. Caimacam la 1683 ⁷⁾; la întoarcerea lui Gheorghe Duca de la Viena, fuge în Trans. ⁸⁾; la 1684 ian. 1, împreună cu alți boieri, cerea sprijinul țarului contra turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu⁹⁾. + 1685 *mart.* 8, □ m-reă Dobrovăț¹⁰⁾, unde a fost ctitor.

Copii: Ion m. vor.; Ecaterina și Andrei post., □ în același loc, prima la 1675, al doilea la 1685 ¹¹⁾; Safta = Iordache Ruset m. vor.; Nastasia = Pamfile ¹²⁾.

¹⁾ *Doc.* 1667 ian. 30 (RI, 1923, p. 103). V. și Andreescu — Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 95—96. *St. doc.*, XV, p. 207, RIR, 1945, p. 60 și M. Racoviță — Cehan, *Fam. Racoviță*, p. 12 și urm. ²⁾ *Surete*, XVII, p. XLVII. ³⁾ În această calitate, a fost răsplătit de Ștefăniță Lupu cu satul Roznovul al lui Gheorghe Ștefan (Stoide și Turcu, *Doc. și regeste din țin. Neamț*, p. 24—25).

⁴⁾ V. și BCI, VII, p. 64—70. ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 9. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 19.

⁷⁾ *Ibid.*, p. 25. ⁸⁾ *Ibid.*, p. 29, III, p. 21. ⁹⁾ AARMSI, 1912, p. 133. ¹⁰⁾ *St. doc.*, XV, p. 207. ¹¹⁾ *Ibid.*, p. 208. ¹²⁾ *Surete*, XVI, p. 104.

RACOVÎĂ ION, fiul lui Nicolae R. m. log. ¹⁾; = Nastasia, fiica lui Toma Cantacuzino m. vor. ²⁾; cumnat cu Velicico Costin m. vor. ³⁾; = și cu Safta Costachi, soră cu Todosica Jora ⁴⁾.

Post. II 1666 *mart.* 21; pah. 1666 *oct.* 20; com. II 1667 febr. 2; pah. II (și pah.) 1667 *mart.* 1—1668 nov. 20; *m. com.* 1669 *ian.* 29—*ante* 1673 *iun.* 20 (cînd tatăl său era hat.); f. m. com. 1673 *iun.* 20—1676 *iul.* 11; *m. spăt.* 1677 *iul.* 1—1679 *febr.* 21; *m. pah.* 1679 *mai* 20—1685 *iul.* 20. A mers cu Gheorghe Duca la asediul Vienei (1683), la întoarcere trecînd în Ț. Rom. ⁵⁾; la

1684 ian. 1, împreună cu alți boieri, cerea ajutor țarului contra turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu⁶; caimacam pînă la venirea ca domn a lui Constantin Cantemir⁷; *m. vor. ț. sus 1685 aug. 25, 1686 iun. 28*; *f. m. vor. 1686 nov. 22*. + ante 1688 nov. 2, cînd se împărțea averea rămasă⁸.

Copii: Mihai, care va ajunge domn; Dumitrașco hat.; Nastasia = Ion Palade *m. vor.*⁹; Maria = Vasile Ceaurul și apoi cu Constandachi *m. stol.*¹⁰; Tofana = Ilie Enache *m. spăt.*; Ecaterina = Iordache Cantacuzino Deleanu¹¹ și Elena = Mihai Ruset spăt.

¹) *St. doc.*, XV, p. 207. ²) La 1724 se spune că Toma C. a fost „moșul măriei sale lui vodă” (*M. Racoviță*) (*Doc. agrare*, II, p. 150). Despre averea primită ca zestre v. *Surete*, XVI, p. 93 și urm. și BCI, VIII, p. 46–47. ³) *Doc. 1667 mart. 9* (Muzeul Portile de Fier); v. și „Arhiva”, II, 1890–1891, p. 189. ⁴) *Surete*, VII, p. CLXXII și VIII, p. 323. ⁵) Kogălniceanu, II, p. 28. ⁶) AARMSI, 1912, p. 133. ⁷) Neculce, p. 90. ⁸) *Surete*, XVI, p. 103. ⁹) *Surete*, VI, p. 103, VIII, p. 37, *Ispisoace*, III/2, p. 73–77 și „I. Neculce”, 1930, p. 173. ¹⁰) *Uricarul*, IX, p. 156 și BCI, VIII, p. 56. La 1717 Maria a fost luată în robie de Vasile Ceaurul și cătanele sale și dusă la Brașov (*St. doc.*, VI, p. 424). ¹¹) *Gen. Cant.*, p. 45.

RACOVITĂ MIHAI, fiul lui Ion R. *m. vor.*¹; = Safta (Elisafta), fiica lui Constantin Cantemir voievod² și, după moartea ei, cu Ana, fiica lui Dediu Codreanu *m. spăt.*, care era de o rară frumusețe, după părerea lui Dimitrie Cantemir³.

Com. 1687 nov. 20—1691 febr. 20; *com. II* (și *f. com.*) 1688 *apr. 4—1691 aug. 16*; *m. com. 1692 mai 10—1693 ian. 22* (făcut dregător de socrul său); *m. stol. 1693*; *m. spăt. 1695 dec. 8—1700 sept.* În relații bune cu cumnatul său, Antioh Cantemir, care-l răsplătește pentru slujbă⁴. Pribeag în Ț. Rom. de teama lui Constantin Duca (1701)⁵; ajutat de C. Brîncoveanu, pleacă la Poartă cu mai mulți boieri cu pîră contra lui Constantin Duca, fiind ales domn (1703 sept. 23). El este Cămila din *Istoria ieroglică* a lui D. Cantemir.

Copii: Constantin și Ștefan, ajunși și ei domni; Mihai *m. dragoman*; Ion; Ruxandra = Grigore Costachi-Negel; Ecaterina = Ion Vlasto; Nastasia = Scarlat Ghica⁶.

¹) *Surete*, XVI, p. 105, BCI, IV, p. 219–220. ²) Neculce, p. 113, *Surete*, VIII, p. 331. ³) N. Iorga, *O danie a soacrei lui Mihai vodă Racoviță* (RI, XVII, 1931, p. 298–299) și D. Russo, *Din corespondența doamnei Ana Racoviță, 1708–1709*, Buc., 1911 (extras din CL). ⁴) *Surete*, XV, p. 109 și urm. ⁵) Kogălniceanu, II, p. 49. ⁶) M. Racoviță — Cehan, *Fam. Racoviță*, p. 25 și urm., *Surete*, VIII, p. 214.

RACOVÎȚĂ DUMITRAȘCO, fiul lui Ion R. m. vor.; frate cu Mihai R. voievod¹; = Ilinca, fiica lui Mihai Cantacuzino m. spăt. din Ț. Rom.².

Fără titlu 1690 iun. 5; post. 1692 iun. 5—1693 iul. 7; post. II 1695 iul. 20—sept. 20; făcut *m. com.* de fratele său Mihai 1703 sept.—1705 febr.; f. m. com. 1705 iul. 12; *hat.* 1707 iul.—1709 oct. Pribeag în Ț. Rom., la Brașov și în Polonia la mazilirea lui Mihai Racoviță (oct. 1709)³; fuge în Trans. în timpul domniei lui Nicolae Mavrocordat (1710)⁴; f. *hat.* 1711 mai 11; se declară contra monarhiei ereditare preconizată de Dimitrie Cantemir⁵. La 1715 merge la Poartă pentru a cere domn pe fratele său Mihai; *hat.* 1717—1725; fuge la tătari în timpul domniei lui Grigore al II-lea Ghica (1727)⁶, de unde pleacă la Poartă (1728); întorcându-se, este prins și închis de domn. Eliberat, + curînd. Copii: Ion m. șet.⁷; Radu m. vist.; Dumitrașco (II) vor.; fiica = Iordache Costachi m. stol.⁸; Bălașa = Ion Bogdan m. log.⁹.

¹) *St. doc.*, V, p. 55, *Surete*, XVI, p. 105. ²) *Gen. Cant.*, p. 45. ³) Kogălniceanu, II, p. 70 și 72, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 49. ⁴) Neculce, p. 196. ⁵) *Ibid.*, p. 228. ⁶) *Ibid.*, p. 304. ⁷) *Surete*, XVI, p. 128. ⁸) Neculce, p. 304. ⁹) „I. Neculce”, 1924, p. 235 și *Gen. Cant.*, p. 346, unde se dau două fete și trei fii, din care una = Iordache Balș.

RADU, v. Abaza Radu.

(RALLI), v. Nicolachi (Ralli).

RAMANDI ALEXANDRU (Paleologu), grec¹; fiul lui Constantin R. vist.², care era nepot de soră al lui Dumitrache Chiriță Paleologu m. post.³; rudă cu Antonie Ruset voievod; = Maria⁴.

Post. II 1662 mart. 18—sept. 12; *m. pit.* 1664 mai 20—1665 iun. 9; *m. jit.* 1666 mart. 15—mai 25; *m. ușar* 1667 mai 20—ante 1669 febr. 10; f. m. ușar 1669 febr. 10—1671 iul. 9; *m. pit.* 1672 mai 23; *m. post.* 1676 apr. 4—ante 1680 ian. 8. Fiind rudă cu Antonie Ruset, avea „trecere și cinste” la domn, încît „trecea peste toți”⁵; f. m. post. 1680 ian. 9—14; *m. vor. Ț. sus* 1684 apr. 9—1685 febr.; f. m. vor. 1685 aug. 25; *m. vor. Ț. sus* 1685 dec.—1686 ian. 4; lăsat la Iași de Constantin Cantemir „cu multă zaherea” cînd a venit Ioan Sobieski în Mold.⁶; f. m. vor. 1686 iun. 18—1692 ian. 10; *m. vor. Ț. jos* 1692 febr. 25—iul. 24; caimacam după moartea lui Constantin Cantemir⁷;

f. m. vor. 1693 dec. 8—1697 mart. 3. † ante 1703⁸. A fost ctitorul bis. din Vinătorii Pietrii-Neamț și al schitului Corni-Putna.

¹) Semnează grecește (ASB, Cetățuia, IV/3, și RI, 1920, p. 88). ²) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 125—126, 132—133, doc. 1655 mart. 31 și nedatat (ASB, Sf. Sava-Iași, XX/3 și ep. Huși, XIX/6). La 1656 mart. 15 i se spune Constantin Ramandi f. vist. (ASB, Bisericiani, I/29). ³) BCI, VII, p. 40, Filitti, *Arhiva*, p. 289, *Surete*, III/2, p. 76, doc. 1662 mart. 18 (ASB, ms. 645, f. 38). ⁴) A. Sava, *Doc. putnene*, I, p. 182 și *St. doc.*, XVI, p. 246. ⁵) Neculce, p. 65. ⁶) D. Cantemir, *Viața lui C. Cantemir*, p. 63. ⁷) Doc. 1693 iun. 15 („I. Neculce”, 1925, p. 174). ⁸) *St. doc.*, XI, p. 94.

RĂTUNDUL VASILE, frate cu Gavril R. log. II (1665—1666). Cluc. II 1662 mart. 12; *m. com.* 1675 apr. 3—9. Fiu (?) Ștefan post. = Anișa, fiica lui Dima pîrc.¹.

¹) Sava, *Doc. putnene*, I, p. 87. Menționez că un jupan Rătundul (probabil poreclă) a fost solul lui Vlad Țepeș la Brașov (Bogdan, *Relațiile*, p. 98)

ROȘCA CONSTANTIN, fiul lui Ion R. vor.¹; ginerele lui Ionașco Ghenghea m. log.². *M. pah.* (Ț. Rom.) 1602 mai 1—1603 iun. 26 (deși rudă cu Movileștii și m. pah. al lui Simion Movilă, a fost păstrat o vreme în sfat și de Radu Șerban); f. pah. (Mold.) 1610 mai; vist. 1613 iun. 1—1615 mart. 20; în Ț. Rom. 1616 aug. 1; *m. vist.* (Mold.) 1616 nov. 15—1617 mart. 30 (socrul său era m. log.); *pîrc. H.* 1617 mai 12—1618 apr. 15; *hat.* 1618 dec. 17; *pîrc. H.* 1620 apr. 3—13; *m. vor. ț. jos* 1622 apr. 1. A însoțit pe Miron Barnovschi la Poartă (1633), de unde a fost trimis de Moise Movilă să prindă pe Lupu Coci vor.³. Fiica sa, Tofana + la 1616 aug. 1 „cînd au pures Radu voievod Mihnea spre domnie în Moldova”, fiind □ la mitropolia din Țîrgoviște⁴; o altă fiică Nastasia=Vasile Mălai vor. de poartă. Frații săi au fost: Gheorghe spăt., Vasile vor. și arm., Irimie, Demian și Mărica⁵.

¹) DIR, XVII/4, p. 450. ²) *Ibid.*, p. 113. ³) Costin, p. 104—105 (aici i se spune Roșca vist.). Într-un doc. datat cu aproximație <1621—1623> se susține că C. Roșca f. vor. = Sofronia, a fost sol în Trans., unde a stat închis doi ani, după care a murit (*Moldavia*, p. 369). Precum se vede, datele furnizate de M. Costin nu concordă cu cele din doc. ⁴) „Albina”, 1904, p. 385—386. ⁵) DIR, XVII/4, p. 450, *Surete*, XIII, p. 6, Dan, *Putna*, p. 74—75, *Ispisoace*, II/2, p. 68 și doc. 1646 dec. 13 (Copie Inst. de istorie). Menționez că și această fam. este destul de veche în Mold., unde un Oană Roșca grămatic este amintit la 1439 iul. 30 (DIR, XIV—XV, p. 165), iar Grigore Roșca a fost vărul lui Petru Rareș. V. și BOR, 1962, p. 125—126.

ROȘCA VASILE, fiul lui Ion R. vor.¹; = fiica (?) lui Cîrstea vor.² Vor. (de poartă) 1603 apr. 3—1609 iul. 14; med. 1621 dec. 18; *m. arm.* 1622 apr. 1—1623 nov. 8; răsplătit pentru slujbă de Ștefan Tomșa³; *m. med.* 1624 mart. 24—1625 febr. 16; *m. arm.* 1627 febr. 23; vor. de poartă 1627 iun. 11—1632 sept. 14; *m. jît.* 1633 dec. 27—1634 mart. 8; vor. de poartă 1634 iul. 24—1644 iun. 22.

¹) DIR, XVII/4, p. 450. ²) *Ispisoace*, II/1, p. 19 și Boga, *Doc. bas.*, VIII, p. 5. ³) DIR, XVII/5, p. 150. V. și DRH, vol. XIX, indice.

ROȘCA GHEORGHE, fiul lui Ion R. vor.; = Safta, sora lui Miron Barnovschi¹. *M. spăt.* 1619 febr. 9—iun. 14, 1620 apr. 20; apare și ca *pîrc*. N. (cu numele de Gheorghe) 1613 mart. 30—1614 febr. 9, 1616 nov. 15, 1617 mart. 2—1618 ian. 30, mart. 24, 1621 ian. 18—mart. 27 (cînd i se spune f. spăt.).

¹) *Ispisoace*, II/1, p. 19. În DRH, vol. XIX și doc. 1632—1633, apare foarte des în doc. Gheorghe Roșca (II) vist. = Anița (v. indice).

RUGINĂ PAVEL, fiul lui Ștefan R. m. șet.¹; = Nastasia, fiica lui V. Bainschi și cu Anița, fiica lui Ionașco Nacu arm., înfiată de Drăguțescu² și rudă cu fam. Palade. *M. șet.* 1699 apr. 13—1703 mai 22; *m. slug.* 1703—1704 (?); *m. jît.* 1704 sept. 12—1709 mai 23³; f. m. slug. 1710 mart. 26; închis de Nicolae Mavrocordat pentru banii „năpăștilor“, a fugit în Polonia și apoi la ruși, de unde s-a întors cu oștile acestora la 1711⁴; *m. com.* 1711; a plecat cu Dimitrie Cantemir în Rusia; fiind „hain la muscali“, i s-a confiscat averea⁵.

¹) Tatăl său a fost m. șet. în 1664—1666 și 1675 și pîrc. Ștefănești la 1673. El este urmașul lui Condrea Rugină pit. din 1603 (DIR, XVII/1, p. 99) și Bogdan R., care era urmașul lui Șandru m. com. din sec. XV (*ibid.*, p. 194). ²) *Doc. bîrl.*, III, p. 326, *St. doc.*, VI, p. 422, *Surete*, XII, p. XXVI și 11. ³) V. și *St. doc.*, VII, p. 107—110. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 75, 76 și 104. ⁵) *St. doc.*, VII, p. 114, XXII, p. 239, *Doc. bîrl.*, III, p. 326.

(RUSSET) DRACO ALEXANDRU, grec; fiul lui Antonie Ruset voievod¹; = cu Anița, fiica lui Gheorghe Coci hat.² Capuchehaie la Poartă al lui Eustratie Dabija³; pit. (Draco) 1667 mart. 7; *m. com.* 1667 sept. 1—1668 iun. 30; f. com. 1670 iul. 12; *m. slug.* 1673 iun. 20—sept. 8⁴; f. m. slug. 1675 apr. 10; ostatic al tatălui său la Constantinopol la 1678. După părerea lui N.

Costin, era „călăreț bun și curvar foarte..., libovnic era la băuturi și la alergături de cai“⁵. I s-a mai spus și „beizadea Sărăcilă“. Fiică Zoița⁶.

¹) Kogălniceanu, II, p. 14. ²) *Surele*, IV, p. 204. ³) Golimas, *Capuchehăile*, p. 79. ⁴) La această dată era răsplătit pentru slujbă de Ștefan Petriceicu („I. Neculce“, 1924, p. 150). ⁵) Kogălniceanu, II, p. 14. ⁶) R. Rosetti, *Fam. Rosetti*, I, p. 47—48.

RUSET IORDACHE (GHEORGHE), grec; fiul lui Constantin Cuparul capuchehaia¹, care era nepotul lui Toma și Iordache Cantacuzino² și fratele lui Antonie Ruset voievod; = 1) Maria, fiica doamnei Dafina Dabija (+ 1677, □ m-rea Bîrnova³); cumnat cu Gheorghe Duca voievod⁴; 2) Zamfira (+ 1688, □ Mitropolia Iași)⁵; 3) Safta, fiica lui Nicolae Racoviță m. log.⁶, mătușa lui Mihai Racoviță voievod.

Adus probabil în Mold. de Gheorghe Duca, pe care-l însoțește în Ț. Rom. ca *m. post.* 1676 *apr.* 9—1678 *nov.* 18. Is.-caimacam cu alți doi boieri cînd domnul pleacă la Cehrin, 1677⁷. Fuge din țară la numirea ca domn a lui Șerban Cantacuzino, care-i confiscă averea⁸. În 1685, cînd Constantin Cantemir a fost numit domn, Șerban Cantacuzino i-a cerut să-l ucidă pe Iordache și pe frații săi⁹. Închis de Constantin Cantemir, s-a împăcat cu acesta și a fost numit *m. vist.* 1685 *aug.* 25—1693 *apr.*, domnul dîndu-i „cheia țării în mînă“¹⁰. Împreună cu Lupu Bogdan, „chivernisea și mînca țara cum le era voia“¹¹. Ca *m. vist.*, a dat 15 000 de taleri lui Constantin Cantemir pentru treburile țării¹²; a scris numeroase scrisori unor personalități din Trans.¹³ și a comis numeroase abuzuri, îndemnînd pe Constantin Cantemir să ucidă pe frații Miron și Velicico Costin și cumpărînd „fără de preț“ averile celor pe care „îi tot îngreuia cu dăjdiile“. La moartea lui Constantin Cantemir, a avut un rol de seamă în alegerea ca domn a lui Dimitrie Cantemir¹⁴. După numirea ca domn a lui Constantin Duca de turci, a fugit în cetatea Neamțului, ocupată de poloni, și apoi în Polonia (*apr.* 1693), revenind în țară după numirea lui Antioh Cantemir¹⁵; *m. vist.* 1695 *dec.* 8—1700 *sept.* 14. După maziirea domnului, ajutat de Ilie Cantacuzino, fuge din nou pe la Hangu în Polonia, de unde revine, chemat de Constantin Duca¹⁶; *f. vist.* 1701 *ian.* 13—1702 *iul.* 15; *m. vor. ț. jos* 1703 *mai*—1705 *febr.* Uneltește împotriva lui Constantin Duca și se împacă cu Constantin Brîncoveanu — cu care se și înrudește — prin intermediul patriarhului Hrisant Nottara¹⁷. A avut un rol de seamă în numirea

ca domn a lui Mihai Racoviță — cu care era rudă — în domnia căruia își recapătă puterea: „ce vrea el, ce poruncea el acia făcea și Mihai vodă”¹⁸. La numirea lui Antioh Cantemir ca domn (febr. 1705), fuge în Ț. Rom., de unde se întoarce, continuând intrigile împotriva domnului, care-l închide și-i ia 10 pungi de bani¹⁹; f. m. vor. 1706 ian. 13—1709 ian. 20. În a doua domnie a lui Mihai Racoviță, „chiverniseala și cinstea toată a țării” era a lui²⁰. Fuge din nou în Polonia la mazilirea lui Mihai Racoviță (oct. 1709)²¹, de unde revine. Continuând intrigile, a fost închis de Nicolae Mavrocordat (iun. 1710) pentru pîrile lui repetate cu care „a stins cîteva case boierești”, fiind „învrăjbitoriu de domni”. Judecat de „țară”, trebuia să fie ucis sau să i se taie limba, fiind iertat la intervenția boierilor, rămînînd însă închis pînă în nov. 1710²². Caimacam pînă la venirea ca domn a lui Dimitrie Cantemir²³, s-a declarat împotriva monarhiei ereditare, preconizată de Dimitrie Cantemir, căruia i-a imputat că s-a grăbit cu chemarea rușilor (1711). Arestat la cererea domnului, a fost dus la Kiev²⁴, unde a fost ținut pînă în 1714, fiind eliberat la intervenția lui Constantin Brîncoveanu²⁵; f. m. vor. 1716—1717; + după nov. 1720, cînd și-a făcut testamentul. Unul din cei mai de seamă boieri ai vremii sale, a fost conducătorul partidei Cupăreștilor și „matca tuturor răutăților”²⁶ din epoca sa. Prin intrigile sale, făcea să fie maziliți și numiți domnii. El este Pardosul din *Istoria ieroglică* a lui D. Cantemir. A realizat prin zestrea primită, prin cumpărări și abuzuri, cea mai mare avere din Moldova acelei epoci, compusă din 82 de sate (în afară de alte 30 date zestre fiicei sale Safta), 13 jumătăți de sat și părți din alte 71 de sate.

Copii²⁷: Safta (din prima căsătorie) = Ilie Catargi m. log.; Nicolae post., conte al Imperiului habsburgic = Ancuța, fiica lui Constantin Brîncoveanu²⁸; Constantin m. pah., hat. și m. vor. = Anița, fiica lui Lupu Bogdan hat.; socrul lui Constantin Mavrocordat voievod; Ioniță banul = fiica lui Matei Filipescu²⁹; Andrei m. log. = Maria, fiica lui Sandu Sturza³⁰; Ștefan m. vor. și m. log. = Catrina Sturza; Catrina sau Catinca = Constantin Costachi com.; Nastasia = Nicolae Costin jit.³¹; Victoria = Pirvu Cantacuzino; Ruxandra = Barbu Văcărescu; Acsița, + tînără.

¹) Kogălniceanu, II, p. 227. V. și: Ioana Rosetti, *Iordache Ruset* (RIR, VII, 1937, p. 300—322 + 1 h.); R. Rosetti, *Familia Racoviță*, I, p. 35—42 și 52—61 (despre fii). ²) Neculce, p. 31. ³) *St. doc.*, XV, p. 214, *Notițe istorice*, p. 283—284, RI, 1926, p. 243—245 etc.; v. și Marinescu Iul.,

Documente relative la Maria Ruset, fata lui Eustratie Dabija voevod („Arh. gen.“, II, 1913, apr.—iun., p. 59—67), Gane C., Identitatea Mariei Iordache Ruset („Arh. gen.“, I, 1912, nr. 7—8, p. 107—114) și Panaitescu P. P., Un act relativ la procesul doamnei Safta a lui Gheorghe Ștefan cu doamna Dafina a lui Eustratie vodă Dabija și cu ginerele ei Iordachi Ruset (RI, 1917, p. 17—20). ⁴) V. Gheorghe Duca. ⁵) Iorga, Inscripții, II, p. 173 (soția lui Gheorghe vist., așa cum i se spunea lui Iordache). ⁶) RI, 1926, p. 243, BCI, IV, p. 194. ⁷) Istoriile, p. 169, doc. din 1677 sept. 30 (MIB, nr. 30620) și St. doc., X, p. 159—161. ⁸) Doc. 1679 mai 17 (Copie Inst. de istorie). Șerban Cantacuzino îl acuza că, din cauza pîrilor sale, l-a închis Duca vodă pe el și pe frații săi. După fuga lui Iordache Ruset în Mold., Șerban a trimis pe Pîrvu Cantacuzino la Constantin Cantemir ca să-l judece pe Ruset, dar acesta a fugit din țară. Domnul i-a dat lui Șerban și rudelor sale „toate bucatele” lui Iordache Ruset și satele acestuia. După aceea, Ruset a dovedit că s-a împăcat cu Șerban Cantacuzino și Constantin Cantemir i-a redat satele (v. V. A. Urechia, Un nou document de la Constantin Cantemir vodă, AARMSI, s. II, t. XVII, 1894—1895, p. 191—200). ⁹) Kogălniceanu, II, p. 227, 232, III, p. 85, Neculce, p. 96. Despre relațiile dintre Iordache R. și Constantin Cantemir v. și I. Minea, Din domnia lui Constantin vodă Cantemir (CI, V—VII, 1929—1931, p. 356—357). ¹⁰) Kogălniceanu, II, p. 100. ¹¹) Neculce, p. 109. ¹²) Uricarul, X, p. 212—214. ¹³) Veress, XI, p. 370—371, 422—423 etc. ¹⁴) Kogălniceanu, II, p. 244. ¹⁵) Ibid., p. 41, 254, Neculce, p. 116, Hurmuzaki, S. I/1, p. 334 etc. ¹⁶) Kogălniceanu, II, p. 45, 267—270, Neculce, p. 153. ¹⁷) Kogălniceanu, II, p. 274. ¹⁸) Ibid., p. 278—280, III, p. 94, 114, Neculce, p. 166, 170. ¹⁹) Kogălniceanu, II, p. 281—283, 287. ²⁰) Kogălniceanu, II, p. 288—289. ²¹) Ibid., p. 70 și Cronica Ghiculeștilor, p. 49. ²²) Kogălniceanu, II, p. 81—84 și Cronica Ghiculeștilor, p. 65 și urm. Cronicile povestesc pe larg cum a uneltit I. Ruset împreună cu fratele său, Scarlatachi, împotriva lui Nicolae Mavrocordat, cum s-au plîns boierii contra lui Ruset care le-a ruinat casele și cum a fost judecat; auzind imputările, Ruset a replicat că sînt minciuni, pentru care domnul a vrut să-i taie limba. Dintr-un doc. mai tîrziu, rezultă că Nicolae Mavrocordat i-a luat 10 000 de taleri, în afară de „împrumută” (St. doc., VI, p. 417—418). ²³) Kogălniceanu, II, p. 86, 301. ²⁴) Neculce, p. 228—229, Kogălniceanu, II, p. 311, 316, 317. ²⁵) Ibid., p. 173, 317, 341. ²⁶) Ibid., p. 70. ²⁷) Surete, IX, p. 191—195; St. doc., V, p. 48, 105, 589; Ispisoace, IV/1, p. 216, Doc. bîrl., III, p. 263 etc. ²⁸) Greceanu Șt. D., Contele Nicolae Rosetti, Buc., 1903 (din RIAF, vol. IX, 1903, p. 213—245). ²⁹) Istoriile, p. 269. ³⁰) Ispisoace, IV, p. 200. ³¹) BCI, VIII, p. 53. Pentru el și frații săi v. și bogatele note din lucrarea lui R. Rosetti, care citează și doc. inedite din arhiva familiei.

RUSET LASCARACHE (Cupărescul), frate cu Iordache R.; = fiica lui Iacomî vist.¹ și cu fiica lui D. Buhuș vist. (?). M. căm. (?) 1662 iul. 14; vist. II 1665 febr. 10; m. căminar 1665 febr. 15—1669 dec. 3; m. vist. 1670 mart. 22—iul. 12. Capuchehaia lui Grigore Ghica (1672—1673), după care vine în Ț. Rom. la Gheorghe Duca. M. post. 1674 ian. 3—1676 mart. 15. Aduce caftanul de înnoire a domniei lui Gheorghe Duca (1676)²; m. spăt. 1677 mai 3—1678 nov. 18. Băgat în fiare

după fuga lui Șerban Cantacuzino la turci (1678) și eliberat la cererea lui Gheorghe Duca³. Capucehaie a lui Șerban Cantacuzino (1679—1685) și apoi a lui Constantin Cantemir (1686—1692)⁴, în care calitate încasează sume mari de bani trimise de fratele său Iordache. Surghiunit de turci în insula Rodos la cererea lui Constantin Brîncoveanu — dușmanul familiei Ruset — (1692); scos din surghiun (dec. 1695)⁵; *m. post. (Mold.) 1695 dec. 8—1696 mai 29.* + de dropică după 12 iun. 1697⁶. După părărea conicarului, era „om mîndru și trufaș”⁷.

Fiu Iordachi Cilibiul vor. = Safta, fiica lui Antiohie Jora hat. și cu Maria, fiica lui Ion Sturza⁸.

1) BCI, VIII, p. 71—72, 98, unde este și o spiță genealogică. V. și R. Rosetti, *Familia Rosetti*, p. 34—35 și 51—52. 2) *Istoriile*, p. 169. 3) *Ibid.*, p. 170, Kogălniceanu, II, p. 18. 4) *Ibid.*, II, p. 235 și *Istoriile*, p. 194. 5) Neculce, p. 114, Kogălniceanu, II, p. 256. 6) Neculce, p. 133, Hurmuzaki, XIV, p. 749. 7) Kogălniceanu, II, p. 17. 8) *Ibid.*, II, p. 115, BCI, VIII, p. 80—85. V. și *Uricarul*, XVII, p. 8, ASB, AN, XXV/10, „I. Neculce”, 1925, p. 154.

RUSET MANOLACHE, frate cu Iordache R.¹; = Irina, fiica lui Nicolae Buhuș m. log.², □ la bis. din Borzești la 1716.

Venit în țară în timpul domniei lui Gheorghe Duca. Jit. 1669—1672; com. 1672; îl urmează pe Gheorghe Duca în Ț. Rom. (1674—1678), de unde revine în Mold.; *m. slug. 1680 ian. 9—1685 mai 24.* Pleacă cu Gheorghe Duca la asediul Vienei. Fuge la venirea lui Constantin Cantemir ca domn, întorcîndu-se după împăcarea domnului cu Iordache; st. P. 1686—1693 iul. 9; *m. post. 1696 mai 11, 1704 sept. 12; m. vor. f. sus 1708 febr. 20—1709.* Fuge în Polonia la mazilirea lui Mihai Racoviță (oct. 1709), de unde revine³; Nicolae Mavrocordat încearcă să-l prindă în 1710, dar el cu slugile sale bate slugile domnești și fuge în Trans.⁴; f. m. vor. 1711—1713 febr. 3. Trimis de Dimitrie Cantemir la Poartă cu pîră contra lui Nicolae Mavrocordat⁵. + ante 7 ian. 1717⁶.

Copii: Ștefan m. vor.⁷ = Safta Aslan; Nastasia = N. Lazu și C. Miclescu; Anița = Ion Silion și Ileana = Manolache Costache⁸. El este Veverița din *Istoria ieroglică* a lui D. Cantemir.

1) Kogălniceanu, II, p. 227. V. și Rosetti, *Fam. Rosetti*, p. 42—47. 2) *St. doc.*, XV, p. 27, C. Istrati, *Bis. Borzești*, p. 4. 3) Kogălniceanu, II, p. 70, *Cronica Ghiculeștilor*, p. 49. 4) Kogălniceanu, II, p. 72, Neculce, p. 196. 5) Kogălniceanu, II, p. 92 și 122. 6) La 1717, cînd el murise, urmașii săi, fiul Ștefan, „fiind numai el făt”, și ginerii săi, se judecau pentru averea

rămasă (R. Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 73–74). ⁷⁾ Despre Ștefan R. și cariera sa v. *ibid.*, pag. urm. și Neculce, p. 115. La 1733 febr. 18 el se judeca din nou cu cumnații săi, Nicolae Lazu f. m. slug. și Ion Silion (*Cronica Bohotinului*, p. 79). Despre urmașii lui Ștefan R. v. p. 80 și urm. ⁸⁾ Despre copiii lui Manolache R. v. și R. Rosetti, *op. cit.*, p. 62–65. G. Ghibănescu susține că o fiică a lui Manolache R., Maria = Constantin Costachi serd. („I. Neculce“, 1924, p. 220).

RUSU IONAȘCO, fiul lui Rusu m. stol. și al Antemiei ¹; = Nas-tasia ²; rudă cu Nicolae Mogîldea m. pah. ³ și prin el cu Gheorghe Ștefan. Vor. de poartă 1632 apr. 29—ante 1639 apr. 3; f. vor. 1639 apr. 3; pîrc. O. 1641 apr. 22—1645 mart. 22; pîrc. 1646 febr. 2; m. slug. 1647 mart. 20—aug. 14; m. med. 1648 aug. 14—1649 aug. 16; f. m. med. 1650 iun. 28—1652 sept. 1; m. vor. ț. jos 1654 ian. 15—mart. 18; m. log. 1654 sept. 1—1658 apr. 20. + ante 1659 febr. 1 ⁴.

Copii: Grigore m. spăt.; Apostol (Postolache) pîrc. O. (1645—1667) și agă; Vasile; Toderașco jit.; Carp; Ana; Sofia călugărița; Ruxandra = Ion Stroescu m. jit.; Axenia = Hrisoscul m. stol.; Antemia; Anisia și Istinca ⁵.

¹⁾ Rusu de Orhei, dregător de Tohatin, e amintit la 1607 (DIR, XVII/2, p. 128), iar Rusu m. stol. apare în sfatul domnesc la 1614 febr. 9 și 1617 apr. 14 (*ibid.*, III, p. 160 și IV, p. 140). ²⁾ Surete, IV, p. 246. ³⁾ Doc. 1645 mart. 22 (Acad., CLXVIII/2). V. și Sava, *Doc. Lăpușna și Doc. Orhei* (indice) și Traian Ichim, *Alecu Russo*, Buc., 1923, p. 18–19. ⁴⁾ Surete, IV, p. 246. ⁵⁾ *Ibid.*, Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 99 și 105, RIR, 1945, p. 48, doc. 1658 febr. 15 și 1707 mart. 28 (ASB, ms. 538, p. 3–4, Doc. mold., XII/25).

RUSU GRIGORE, fiul lui Ionașco R. m. log.; = fiica lui Pătrașco hat. A crescut și a învățat în „casa“ lui Vasile Lupu ¹; m. com. 1653 oct. 24—1654 aug. 4 (cînd tatăl său era m. vor.); m. spăt. 1655 mai 30—1658 febr. 27; f. m. spăt. 1659 febr. 11—1660 ian. 31; f. m. spăt. 1669 mart. 26—1677 iul. 1. A participat la răscoala condusă de Hîncu și Durac contra lui Gheorghe Duca (1671—1672) ².

¹⁾ Așa-i spunea acesta la 1653 oct. 24, cînd îl ruga să intervină pe lângă Gheorghe Ștefan pentru eliberarea soției și fiului său (Veress, X, p. 270—271) (în aceeași vreme mai există însă un com., Grigore Nacu). ²⁾ Doc. 1672 iul. 6 (ASB, ms. 629, f. 418).

SACAZLÎUL, v. Hiotul-Sacazlîul Stamatie.

SAVIN, v. Prăjescu Savin, Zmucilă Savin.

SCĂRLET ȘERBU, fiul lui Scărlet din Zorileni și al Isăroaei¹; coborîtor din Cîrstea Ghenovici m. vor.; = Șafta, fiica lui Miron Băcioc m. stol.²; rudă cu fam. Miclescu. Post. (II sau III) 1669 mart. 27—1670 iun. 1; *agă ante 1673 aug. 13; m. com. 1679 febr. 21—ante 1680 mai 15*; f. m. com. 1680 mai 15—1683 apr. 6. Fiul său, Constantin, se considera nepotul lui Antiohie Jora m. log.³

¹) Doc. 1655 apr. 13 (Condica Zorleni, nr. 73 și *St. doc.*, VI, p. 24 și 38). La 1621 apr. 13 Scărlet cumpără satul Zorileni (DIR., XVII/5, p. 46—47); la 1634 iul. 15, Scărlet era slugă domnească (Condica Zorleni, nr. 59), iar un Scărlet m. med. (același?) e amintit la 1666 mart. 13 (Acad., LXVII/68).
²) *St. doc.*, VII, p. 310. ³) Sava, *Doc. Orhei*, p. 174.

SCĂRLET ȘTEFAN, frate cu Șerbu S. Slugă domnească 1665 apr. 13; post. 1674 sept.—1676 febr. 25; f. post. 1683, cînd fuge în Ț. Rom.¹; *m. arm. 1685 apr. 8—1688 aug. 22*; f. m. arm. 1692 ian. 28—1697 sept.; *m. arm. 1697 sept. 28—1698 dec. 3*. Copii: Bejan, care era unchiul lui T. Palade spăt., ce l-a ajutat „la lipsă și la neputință”², Ioniță, Enache, care a plecat la Moscova, Tudosca, Maria, Catrina, Antiohie și Ștefan³.

¹) Kogălniceanu, II, p. 26. ²) *St. doc.*, XVI, p. 210. ³) *Ibid.*, VI, p. 39—40, 43—44.

SCĂRLET DABIJA, fiul lui Scărlet din Zorileni; frate cu Ștefan și Șerbu S.¹. Com. 1674 sept.—1675 apr.; vist. III 1682 mart. 9; ca f. vist. III fuge în Ț. Rom. (1683)²; log. II 1688 iun. 25—ante 1691 febr. 2; f. log. II 1691 febr. 2—1692 iun. 20; *m. pit. 1695 febr. 1—sept. 15*; *m. cluc. 1696 aug. 5—1698 iul. 4*; *m. pah. 1705 febr.*; f. m. pah. 1708 mai 5. La 1710, la mazilirea lui Nicolae Mavrocordat, a vrut să pecetluiască cămara domnească din ordinul lui Iordache Ruset, fiind în pericol de a fi ucis de fostul domn³. + ante 1723. Copii: Velicico⁴, Mihalachi post. și Dumitrașco; ultimii doi au fugit la Țarigrad „cu nește fapte rele ce-au vrut să facă”⁵.

¹) *St. doc.*, V, p. 585, VI, p. 36, XVI, p. 198 și doc. 1688 iun. 25 (Inst. de istorie, Condica Zorleni, nr. 97). ²) Kogălniceanu, II, p. 26. ³) *Cronica Ghiculeștilor*, p. 73. ⁴) *Doc. bîrl.*, III, p. 328. ⁵) *St. doc.*, VI, p. 40—42.

SIMION, v. Gheuca Simion, Mălai Simion.

SOLOMON, v. Bîrlădeanu Solomon, Costachi Solomon.

STAMATIE (HADÎMBUL), grec, rudă cu Vasile Lupu (?) (fiul unei vare primare a domnului?). *M. post.* 1652 *apr.* 14—*oct.* 16; trimis de Vasile Lupu în 1653 după ajutor la cazaci¹; a fost otrăvit de Gheorghe Ștefan². Fiul său (?) Iane Hadîmbul *post.* II, cîtorul m-rii Dealu Mare (Hadîmbu).

¹) Costin, p. 140. ²) *St. doc.*, III, p. 31. El sau celălalt Stamatie (Hiotul) a dat de știre lui Vasile Lupu să fugă de la Brăila, unde era să fie prins de turci după lupta de la Ojogeni (Costin, p. 117).

STAMATIE, v. Hiotul-Sacazliul Stamatie.

STATIE (Stamatie?), grec; = Cîrstina, fiica lui Grama m. stol.¹ M. vameș 1644 sept. 18; vist. III 1646 mai 4—1648 aug. 14; vist. II 1649 febr. 22—1652 febr. 18; 1658 iun. 12; *m. slug.* 1659 *iun.* 15—1663 *ian.* 21 (Stamatie); *m. jit.* 1660 *iul.* 24—1661 *apr.* 20 (Statie); *m. slug.* 1664 *ian.* 27; slug. 1665 mart. 28, cînd Eustratie Dabija intervine pentru el la Liov²; *m. cluc.* 1667 *mart.* 7—*sept.* 1, 1669 *febr.* 10—*iun.* 27. O nepoată a sa, Aspra = Toader Palade m. spăt.

¹) *St. doc.*, XVI, p. 240, V, p. 45, *Ispisoace*, IV/1, p. 68, doc. 1658 iun. 12, 1664 ian. 27 etc. (ASB, Neamț, XXII/11 și 16, Acad., DXVIII/20, 21).
²) „Arh. ist.”, I/1, p. 21—22.

STAVRINOS ERONIM (grec). *Hat.* 1612 *mai* 3¹—*aug.* 30 (poate rudă cu Stavrinov vist., autorul unui poem despre Mihai Viteazul).

¹) V. scrisoarea sa din 1612 mai 3, către bistrițeni, în care semnează „Hatman, generalis regni Moldaviae” (Hurmuzaki, XV, p. 852); v. și p. 853—854.

STÎRCEA CONSTANTIN, fiul lui Pătrașcu S. din Vascăuți¹, urmaș al lui Stîrcea pîrc. din sec. XVI; = Anghelina (Anghelușă), fiica lui Pătrașco Șoldan m. log.²; cumnat cu Coste Băcioc m. vor. și rudă prin el cu Vasile Lupu, care îl face dregător. Diac 1627 mart. 11—1629 mai; slugă domnească 1631 mart. 23; fără titlu 1634 ian. 29—1635 ian. 4; *pîrc. H.* 1639 *mart.* 11—*ante* 1641 *oct.* 25; f. pîrc. 1641 oct. 25—1648 aug. 13. + ante 1650 mart. 27³. Copii: Gheorghe m. pit. (1675—1676); Miron vor. Botoșani, cluc. și pîrc. S. (1660) și Ileana = Miron Ciogolea m. cluc⁴. Miron. vor. a avut pe Toderășco și pe Anghelușă = Gheorghe Hîjdău m. arm.⁵, rudă cu Ștefan Petriceicu.

¹) BCI, X, 1931, p. 9—10. Despre rudele sale v. și doc. din 1648 mai 30 (Acad., VIII/211). ²) Doc. 1637 iun. 6, 1650 mart. 27. (ASB, Bisericiani, IV/34, Acad., XLIX/100); v. și *Surete*, V, p. 315, *Uricarul*, XVII, p. 182.

³⁾ *Ibid.* și Acad., XLIX/100. ⁴⁾ Doc. 1648 mai 14 (Spiridonia-Iași, VI/169, ASB, Bisericiani, XVI/10) și *Doc. agrare*, II, p. 102. ⁵⁾ *St. doc.*, VII, p. 315. V. și N. Iorga, *Averea în pământ a Stărcuștilor* (*St. doc.*, XXI, p. 272–276). V. și *Ispisoace*, IV/1, p. 140 și Rsl, XIV, 1967, p. 438.

STRATULAT = Varvara¹. Vor. de poartă 1631 nov. 17; pah. II 1634 febr. 28; slug. II 1637 dec. 20—1638 dec. 24; slug. 1637 iun. 20—1639 apr. 10; f. slug. 1642 febr. 22; *agă 1640 febr. 28—1642 mart. 27*. O fiică a sa = Enache Penișoară².

¹⁾ BCI, VII, p. 68 și doc. 1671 sept. 10, 1682 ian. 30 (ASB, ep. Huși, XXV/13 și Acad., CCXXX/57). ²⁾ *Surete*, III, p. 45.

STRATULAT, v. Bolea Stratulat.

STROESCU ION¹; fiul lui Stroescu vor. de poartă (?)²; = Ruxandra, fiica lui Ionașco Rusu m. log.³. Arm. II 1667 dec. 10; fără titlu 1670 ian. 15; st. C. ante 1674 ian. 1; arm. II 1679 ian. 11; căp. de călărași 1679 dec. 16—1680 apr. 1; *m. med. 1685 aug. 25—1686 ian. 9*; f. m. jit. 1686 apr.—iun. 18; jit. (în Ț. Rom.) 1688 mai 8; *m. arm. 1692 iul. 9—sept. 8*. Fiică Zamfira = Toader Murguleț. Fratele său Iordache a fost com.⁴.

¹⁾ Fam. Stroescu se trăgea din fam. Stroici (BCI, X, 1931, p. 14). V și DIR., XVI/3, p. 120, unde se spune: „Lupu Stroici iaste tatu lui Ionașco Stroici, Ionașco Stroici iaste tatu Năstascăi, Năstasca iaste mamă lui Gligor Stroescu”. ²⁾ *St. doc.*, V, p. 539. Un Lupu Stroescu st. Soroca a fost solul lui Gheorghe Ștefan la cazaci (I. Nistor, *Contribuții la relațiile dintre Moldova și Ucraina*, Buc., 1933, p. 20—22). ³⁾ *Surete*, XXII, p. 56, „I. Neculce”, 1930, p. 138, RI, 1924, p. 196 și ASB, Doc. mold., XII/25. ⁴⁾ *Ispisoace*, IV/1, p. 42.

STROICI LUCA și **SIMION**, v. sec. XVI.

STURZA (GAVRIL), urmaș al lui Sturza port. de Suceava din sec. XVI; frate cu Ursu Bărboi m. vor.¹; = Agaftona. Post. 1613 mart. 30; *hat. 1614 febr. 9—1615 aug. 1*. S-a ridicat împotriva lui Ștefan Tomșa împreună cu alți boieri; după lupta de la Fintîna lui Păcurar (oct. 1615), a fugit în Ț. Rom. și la turci, care îl trimit în obezi în Mold., unde este ucis de domn, trupul fiindu-i aruncat în Siret și averea confiscată pentru hiclenie². Copii: Matei m. vist., Damian, Vasile, Erina, Antemia și Maria³.

¹⁾ *Uricarul*, IX, p. 144. ²⁾ Costin, p. 62—63, DIR, XVII/4, p. 90. ³⁾ MM 1968, nr. 3—4, p. 196.

STURZA MATEI, fiul lui Sturza hat.¹; = Nastasia, fiica lui Vasile Mihăilescu uricar²; cumnat cu Gheorghe Ștefan voievod, cu Gh. Roșca și cu Manolachi cluc.³

Fără titlu 1640 mai 18—1642 apr. 7; jit. 1644 mai 3—1651 mai 8; jit. II 1647 iul. 20; f. jit. 1651 iun. 8; *m. med.* 1651 *dec.* 24—1652 *febr.* 18; pîrc. O (?) 1653 *febr.* 2; vist. în 1653, cînd era cu straja lui Vasile Lupu la Valea Seacă⁴ (în doc. mai tîrziu i se spune f. m. vist.).

Copii: Safta = Grigore Hăbășescu m. vor.; Chiriatic m. jit.; Ilie m. vor.; Alexandru; Toderașco m. spăt; Marica = Andreiaș m. șet. apoi cu Grigore Ghica⁵; Alexandra = Gavril Palade m. slug.

1) La 1669 mart. 12—cînd închină bis. Bărboi din Iași — copiii săi spuneau că Bărboi vor. a fost frate cu „moșul” lor Sturza hat. („Arhiva”, XI, 1900, p. 430—431). 2) Sava, *Doc. Orhei*, p. 92. 3) Doc. 1642 apr. 7 (ASI, CCCXL/22) și *Doc. agrare*, II, p. 93. 4) Costin, p. 156. 5) *Uricarul*, IX, p. 143. V. și D. A. Stourdza, *Règne de M. Stourdza*, p. 181, unde se indică printr-o copie Vasilca și Alexandra = Preda Palade. La p. 162 se spune că a fost = cu fiica lui Gheorghe Ștefan.

STURZA TODERAȘCO, fiul lui Matei S. m. vist.; frate cu soția lui Grigore Ghica¹, care-l aduce în Ț. Rom. (numai în timpul domniilor lui este în sfatul domnesc).

M. căm. (Mold.) 1657 *dec.* 21; *m. spăt.* (Ț. Rom.) 1662 *mart.* 16—1664 *nov.* 4; l-a însoțit pe fostul domn în pribegie; f. m. spăt. (Mold.) 1669 mai 5—1671 *mart.* 10; *m. spăt.* (Ț. Rom.) 1672 *mart.* 16—1673 *aug.* Is. al sc. domnesc, în lipsa lui Grigore Ghica, 1672 *aug.* 3—*nov.* 25² și 1673³. A fost solul lui Grigore Ghica la Veneția și la Vatican⁴; tot cumnatul său l-a trimis pe Sturza — numit „generale delle armi” — să-i aducă soția din Italia la 1672⁵. Împreună cu Ilie Sturza, Toderașco posedea și o diplomă de înnoțire din 1679 de la Mihail Apafi I, principele Trans.⁶

1) *Istoriile*, p. 152. Într-o scrisoare din 1662 oct. 30, adresată Anei Bornemisza, doamna Ț. Rom. semnează Maria Sturza (Veress, XI, p. 28—29). După cum rezultă dintr-o corespondență engleză, Toderașco se afla la Constantinopol la 1663 *febr.* 22, unde s-a căsătorit (E. D. Tappe, *An english contribution to the biography of Nicolae Milescu*, în „Revue des études roumaines”, I, 1953, p. 159). Informație de la Paul Cernovodeanu. 2) ASB, ms. 256, f. 515; v. și ms. 479, f. 194. 3) *Istoriile*, p. 152. 4) D. A. Stourdza, *Règne de M. Stourdza*, p. 162. 5) Hurmuzaki, V/2, p. 127, 134. 6) D. A. Stourdza, *op. cit.*, p. 170—172. V. și scrisoarea sa din 1669 oct. 3 (Veress, XI, p. 115—116).

STURZA ILIE, fiul lui Matei S. vist.; = Safta, fiica lui Toader Petriceico m. vor.¹; cumnat cu Grigore Ghica și Ștefan Petriceicu. Post. (II?) 1654 mart. 18; pah. II (și pah.) 1657 dec. 21—1662 iun. 15; pîrc. O. 1660 ian. 31; fără titlu 1661 mai 10—1662 iul. 9; *m. șet. 1666 ian. 30*; f. m. cluc. (?) 1667 apr. 20; *m. stol. 1667 mai 10—1671 oct.*; *m. pah. 1673 mart. 4—iun.*; ales domn de boieri după domnia lui Gheorghe Duca, deși nu avea copii, nu a primit domnia, amenințînd pe boieri că îi pune sub sabie dacă va fi domn²; *m. vor. ț. jos 1676 febr. 28—1678 iun. 20*; a emigrat în Trans., unde a obținut diplomă de înnobilare — împreună cu fratele său Toderașco m. spăt.—de la Mihail Apafi I³; f. m. vor. 1680 ian. 9. + ante 1682 oct. 29⁴.

¹) RI, 1924, p. 197. ²) Kogălniceanu, II, p. 8. ³) D. A. Stourdza, *Règne de M. Stourdza*, p. 163 și 170—172. ⁴) *St. doc.*, V, p. 93. La 1683 ian. 2 Safta își numea soțul „supremus mareschalcus” (*ibid.*, p. 403); v. și BCI, IV, p. 174.

STURZA CHIRIAC, fiul lui Matei S. vist.¹; frate cu Ilie și Toderașco S., și ei mari dregători; = Alexandra, fiica lui Grigore Ureche m. vor.² și cu Anița, fiica lui Isar negustorul³, fratele lui Ursachi vist.

Pîrc. H. 1656 apr. 2; pîrc. 1657 nov.; jit. 1657 dec. 8; *m. jit. 1658 aug. 6—1659 dec. 8*; f. m. jit. (și jit.) 1661 ian. 28—1673 iun. 15; m. vameș (?) 1673 mart. 1; *m. pah. 1678 ian. 30—iun. 20*; f. m. pah. 1679 febr. 10—1680 oct. 28; a fost închis de Gheorghe Duca pentru bani, murind în 1682 de „supărul Ducăi vodă”⁴.

Copii: Ion m. jit. (1696—1697), ajuns apoi m. vor.; Sandu m. stol., m. spăt., hat.; Toderașco com.⁵; Maria = Ion Buhuș m. log., □ 1703 mitropolia din Iași⁶; Safta = Matei Filipescu m. stol. din Ț. Rom. și cu D. Caramanliu post.⁷; Nicolae, Ștefan, Preda, Ioniță⁸.

¹) Doc. 1658 iun. 22 (Acad., DCCIII/91). ²) La 1670 febr. 15 cei doi se învoiesc să aibă grijă de avere și de pomană în cazul morții unuia dintre ei (ASB, Doc. mold., I/24). V. și *Surete*, IV, p. 63—64, Stoide — Turcu, *Doc. din țin. Neamului sec. XVII*, p. 25, *Ispisoace*, IV/2, p. 156—157, RIR, 1941—1942, p. 417 și doc. 1660 nov. 22, 1667 iul. 25 etc. (ASB, Cetățuia, XVI/5 și AN, MMCDLVI/5). ³) BCI, IV, p. 176. În „Arhiva”, 1898, p. 235—236 se spune că a fost = Anița, fiica lui Lupu Prăjescu și cu fiica Ciolpănesei. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 22—23. ⁵) *Ispisoace*, IV/1, p. 71, 75, *Surete*, IX, p. 184, Neculce, p. 86, 256. De la I. Neculce aflăm că Ion și Sandu Sturza, fiii lui Chiriac, s-au pîrit în fața lui Dumitrașco vodă Cantacuzino cu o „maștiha” a lor pentru o sumă mare de bani rămasă de la tatăl lor. Domnul a aflat „cu mesterșugurili lui” unde erau

banii și „i-au luat toți”. Mama vitreagă a lui Ion și Sandu Sturza s-a dus la Țarigrad, unde a stat o jumătate de an „ș-au aprins rogojini în cap de l-au pîrît la împăratul pe Dumitrașco vodă”, dar „nemică n-au putut face, să isprăvescă ceva” (Neculce, p. 86). ⁶⁾ *St. doc.*, XV, p. 172. ⁷⁾ BCI, IV, p. 174, „I. Neculce”, 1922, p. 259–260. ⁸⁾ *St. doc.*, V, p. 93, XI, p. 281, *Doc. agrare*, II, p. 135, *Doc. bîrl.*, IV, p. 138 și D. A. Stourdza, *Règne de M. Stourdza*, p. 163–164, 172 și 181; aci se indică alte două fiice: Anghelușa = Grigore Jora și Nastasia = Manolachi Hrisoverghi.

STURZA ION, fiul lui Chiriac S. m. pah. ¹⁾; = fiica lui Ionaș Bucium post. ²⁾ și cu fiica lui Toderașco Jora slug. ³⁾; rudă cu Mihai Racoviță.

Slug. II 1693 dec. 3; m. jit. 1696 mai 1—ante 1697 mart. 3; f. m. jit. 1697 mart. 3—1698 febr. 22; serd. 1704 mart. 12; m. stol. 1705 febr.—1707 iul.; m. pah. 1708 mart.—1709 aug. 4 ⁴⁾; m. vor. ț. sus 1709 nov.—1710 febr.; închis de Nicolae Mavrocordat (mart. 1710) ⁵⁾; m. vor. ț. sus 1710 dec.—1711 iul.; trimis de Dimitrie Cantemir cu pîră la Poartă contra lui Nicolae Mavrocordat ⁶⁾; m. vor. ț. sus 1717—1720; f. m. vor. 1721 febr. 15. Fiică Maria = Iordache Ruset (Celebiul).

¹⁾ *Ispisoace*, IV/1, p. 75. ²⁾ RI, 1926, p. 243. ³⁾ *Surete*, VII, p. CLXXII și 269. ⁴⁾ *St. doc.*, XVI, p. 109–110. ⁵⁾ Kogălniceanu, II, p. 75. ⁶⁾ *Ibid.*, p. 92.

ȘEPTILICI VASILE, fiul lui Șeptilici ¹⁾; = Tofana, fiica lui Ion Solomon m. vist. și strănepoata lui Luca Arbure port. ²⁾

Fără titlu 1609 ian. 28; f. urednic de Suceava 1610 iul. 10; fără titlu 1615 iul. 28; f. m. vătaf 1617 ian. 16; *hat.* <1620> mai 5—1620 dec. Împreună cu Goia post., l-a ucis pe Gaspar Grațiani care se retrăgea spre Polonia (1620); la rîndul său, a fost ucis de Alexandru Iliaș, care i-a aruncat trupul în „ieșitoare” ³⁾. A avut un frate, Dumitru m. vătaf ⁴⁾. Copii: Ionașco, Vasile, Lupu, Gheorghe, Grozava = Nicolae Mogîldea m. pah., Drăguța și Ilie, singurul care a ajuns mare dregător; Gheorghe a fost pîrc. H. la 1671 ⁵⁾.

¹⁾ Un Șeptilici — urmaș al lui Șeptilici pîrc. cel ucis de Petru Rareș — era armaș în vremea domniei lui Petru Șchiopul, cînd „învăța” uneori la redactarea documentelor (DIR, XVI/3, p. 370, 371, 412). Un (alt?) Șeptilici arm. II este menționat la 1619 iul. 28 în Ț. Rom. la curtea lui Gavril Movilă (RA, 1970, nr. 2, p. 563). ²⁾ DIR, XVII/2, p. 191, XVII/4, p. 266, XVII/5, p. 317, „Arh. ist.”, t. III, 1867, p. 262. După moartea lui Șeptilici, Tofana „a căzut într-o nevoie foarte mare” din cauza lui B. Brutti stol. (doc. 1627 apr. 20, Acad., MCDXCXVII/66). ³⁾ Costin, p. 72. ⁴⁾ DIR, XVII/5, p. 136 și *Doc. bucovinene*, III, p. 123. ⁵⁾ DIR, XVII/3, p. 200, IV, p. 266, „I. Neculce”, 1928, p. 313–314, Hurmuzaki, XV/2, p. 893 și *Doc. Bistrița*, I, p. 37 și doc. 1637 iun. 6

(Acad., XLIII/22). V. și N. Iorga, *O hotărâre a lui Gaspar Gratiani pentru hatmanul Șeptilici și urmașii lui Arbore* (St. doc., XXI, p. 281–284) și notele lui G. Ghibănescu, *Ispisoace*, VI, partea I. Gheorghe Șeptilici a mers în „Țara Ungurească” la 1646 să cumpere 100 de boi (Hurmuzaki, XV/2, p. 1156–1157).

ȘEPTILICI ILIE, fiul lui Vasile Ș. hat.¹; = Elena, fiica lui Enache Barbălată negustorul din Iași² și cu Ana, fiica lui Pătrașco Boul m. spăt.³; cumnat cu Nicolae Mogîldea m. pah. și rudă cu Gheorghe Ștefan, care l-a făcut mare dregător. Fără titlu 1635 oct.—1641 mai 18; port. de Suceava 1643 febr. 17—1645 oct. 20; f. port. 1646 apr. 15; st. C. 1646 sept. 8—1647; port. S. 1647 iun. 3—1650 mart. 5; fără titlu 1649 mai 23, 1650 ian. 21; f. post. 1651 ian. 21—1652 ian. 22; m. post. 1654 mart. 6—1658 mart. 25; m. vor. ț. jos 1658 aug. 6—1659 aug. 5; în relații bune cu Gheorghe Ghica, care-l răsplătește pentru slujbă⁴; hat. 1659 iun. 27—1661 sept. 9; închis de pașa de Silistra în vremea domniei lui Ștefăniță Lupu⁵; m. vor. ț. sus 1662 ian. 3—oct. 22. + probabil 1662—1663. Copii: Costin; Ștefan; Maria = Toderășco Prăjescu m. cluc.; Safta = Iani jit.; Dumitrașco și Gligorașco m. pit. (1673)⁶.

¹) Doc. 1637 iun. 6 (Acad., XLII/22). ²) Ștefanelli V. T., *Doc. din vechiul ocol al C. Lungului* și N. Iorga, „Domnul Enachie Barbălată” (RI, II, 1916, p. 80). ³) Doc. <1662> și 1666 mart. 15 (Acad., CXXVIII/84 și ms. 628, f. 14 v. — 16). În „I. Neculce”, 1931, p. 10 se spune că era fiica lui P. Boul, iar în *Surete*, XXII, p. 142 numele ei este Anisia Ciudin. ⁴) *Doc. bîrl.*, II, p. 12. ⁵) Costin, p. 198. ⁶) *Doc. agrare*, II, p. 94, *Doc. bîrl.*, II, p. 14, *St. doc.*, XVI, p. 200, *Surete*, XXII, p. 142 și doc. cit. din 1666 mart. 15. La 1692 se spune că Grigore Șeptilici = Alexandra, sora lui Nicolae Moreanu (Ghibănescu, *Ispisoace*, IV/2, p. 217). Despre el v. și C. Andreescu și C. Stoide, *Ștefăniță Lupu*, p. 92–93 și Hurmuzaki, XV/2, p. 1214, 1218–1220 passim.

ȘERBU, v. Scărlet Șerbu.

(ȘOLDAN), v. Pătrașco (Șoldan).

ȘOLDAN DUMITRAȘCO, fiul lui Pătrașco Ș. m. log.¹ = Safta (Elisafta), fiica lui Caraiman m. pah. și sora lui Dumitru Buhuș m. vist.²; cumnat cu Coste Băcioc m. vor. și rudă cu Vasile Lupu, Savin Prăjescu m. vor. și fam. Ciogolea³. Fără titlu 1617 ian. 29, 1620 mart. 13, 1622 ian. 22; m. vătaf Suceava 1622 mai 15, stol. II 1626 mai 31—1628 ian. 13; stol. 1628 ian. 18—mart. 7; *pîrc. N.* 1631 mart. 23; stol. 1631 iun. 15; m. stol. 1632 apr. 29—mai 30, aug. 9—sept. 2; m. spăt. 1632 iun.—1634 mart. 18 (e citat concomitent cu ambele titluri); m. vor. ț. sus 1634 mai 13—1638 febr. 15; m. vor. ț. jos 1638 mart.

10—1640 mai 8; a fost solul lui Vasile Lupu la Gheorghe Rákóczi I și a păzit hotarul la Oituz la 1637⁴. + ante 1641 mai 28⁵.

Copii: Vasile m. jit. (1660), Ștefan post.⁶, Alexandra = Ursachi m. vist.; după moartea tatălui său, Ștefan a fost „apropiat” de casa lui Vasile Lupu, pentru slujba făcută de părintele său, dar a murit tânăr, □ bis. din Dulcești (1651)⁷.

¹) DIR, XVII/4, p. 90; la 1622 i se spune Dumitru Pătrașcovi (DIR, XVII/5, p. 132); v. și DRH, vol. XIX, indice) și doc. 1637 ian. 27 (Acad., DLXXXIX/25). ²) Doc.: 1637 apr. 12 și mai 4, 1642 mart. 28 și 1669 nov. 19 (Acad., XLIII/51, Spiridonia—Iași, LXIII/9 și 10, ASB, ms. 579, f. 1 v.). Soția sa a fost □ la bis. din Dulcești la 1673 (RI, 1933, p. 203—204 și M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, II, p. 594). ³) La 1635 apr. 14 era considerat, alături de Savin Prăjescu și Pătrașco Ciogolea, nepotul lui Balica hat. (BCS, XX/38). V. și N. Iorga, *Acte privitoare la sale din ținutul Dorohoi și la Șoldan vornicului* (*St. doc.*, VII, p. 416—418). ⁴) Doc. 1638 sept. 15 (Veress, X, p. 35 și 59) și *St. doc.*, III, p. CLXXXIX, CXCI. ⁵) Acad., XXXVII/81. ⁶) Doc. 1639 mart. 11 (Acad., XXXVII/151). ⁷) Doc. 1642 apr. 5. (Acad., Peciți, 109), *Uricarul*, XVI, p. 29 și M. Costin, *Opere*, ed. V. A. Urechia, II, p. 595. Un Nicolae Șoldan post. a fost „rădicătoriu de răsccoală” la 1717 cu cătanele contra lui Mihai Racoviță (*Uricarul*, III, p. 54).

ȘTEFAN, ridicat „din obiele” de Vasile Lupu¹; = Dafina-Ecaterina, fosta soție a lui D. Buhuș m. vist. *M. arm.* 1641 apr. 22, când se spune că slujea „din toată inima” lui Vasile Lupu²; pîrc. Soroca (?) 1641 iun. 8; *serd.* 1653. După ce s-a ridicat împotriva lui Vasile Lupu la 1653, sprijinind pe Gheorghe Ștefan³, domnul l-a ucis, i-a confiscat averea, numindu-l „acel cîne neertat”⁴. Fiica sa, Axinia = Darie Cărăbăț m. spăt.⁵.

¹) Costin, p. 139. ²) Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 53—57. ³) *St. doc.*, IV, p. 29—30. ⁴) Doc. 1653 iun. 9 (ASB, ep. Huși, LXX/9). ⁵) Sava, *op. cit.*, p. 69.

ȘTEFAN, v. Boul Ștefan, Brăescu Ștefan, Cerchez Ștefan, Frățița Ștefan, Miclescu Ștefan, Moimăscu Ștefan, Petriceico Ștefan, Prăjescu Ștefan, Scărlet Ștefan.

ȘTEFAN DUMITRAȘCO, fiul lui Ștefan m. log.¹; = Zinica, fiica lui Mogildea vor.²; nepotul soției lui Bilăi m. vor., care era sora tatălui său³.

Fără titlu 1608-1609 — 1619-1620; st. P. 1621 apr. 5; *m. vor. ț. sus* 1621 sept. 7; 1622 apr. 1—1623 febr. 14; *m. vor. ț. jos* 1623 febr. 28—sept. 15; *m. log.* 1623 nov. 24—1630 oct. 28. A fost locțiitorul lui Miron Barnovschi, împreună cu post. Ionașco, în aug. 1627⁴; sol în Polonia (iun.—aug. 1628 și ian.—

mart. 1629)⁵ și în Trans.⁶ A fost unul din cei mai bogați oameni ai vremii sale; M. Costin afirmă că „nici o casă aicea în țară moșii ca acele, ocine, sate, curți n-au avut”⁷. + ante 1631 ian. 21⁸. Ctitorul bis. din Buciuștești (unde își avea și curțile) și al bis. din Rădeana.

Copii: Gheorghe, ajuns m. log. și domn, Vasile m. vor. și Gri-gore?⁹.

¹) Doc.: 1611 iun. 25, dec. 1 și 1627 apr. 20 (DIR, XVII/3, p. 22, 39 și Acad., MCDXCVII/66). La 1609 iun. 4 i se spune Dumitrașco Ștefanovici (DIR, XVII/2, p. 222). ²) Doc. 1627 apr. 20 (DRH, XIX, p. 240 și *Surete*, XXIV, p. 203). În pomelnicul de la Bisericiani e trecut și Maria (*St. doc.*, XVI, p. 239). ³) *Surete*, XXIV, p. 203 și „I. Neculce”, 1930, p. 236. ⁴) „Anuarul Inst. de ist.”—Cluj, 1936—1938, p. 204—206. ⁵) Doc. 1628 iun. 23 — aug. 2 și 1629 ian. 12 — mart. 12 (*Surete*, XXI, p. 31, *Ispisoace*, II/2, p. 199, Acad., LXXVII/130 și CCXX/50, ASB, Bogdana, XIX/1, Bisericiani, XII/23—24 și XIII/18). ⁶) Veress, IX, p. 299. ⁷) Costin, p. 135. V. și G. Ghibănescu, *Catastiful moșilor lui Dumitrașcu Ștefan logofăt* („T. Codrescu”, I, nr. 3) și DRH, vol. XIX, p. 241—248 (catastif din 1627 apr. 20). ⁸) Copie Inst. de istorie. ⁹) *Ispisoace*, I/2, p. 230, II/1, p. 128, *Surete*, IX, p. 120, 123, *St. doc.*, V, p. 577 și doc. 1636 nov. 9 (Spiridonia — Iași, XLVIII/4).

ȘTEFAN GHEORGHE, fiul lui Dumitrașco Ș. m. log.¹; = Safta, fiica lui Toader Boul vist.² și nepoata lui Cozma Șarpe m. post. din sec. XVI³; cumnat cu Ștefan Boul m. vor.

Fără titlu (Gheorghită) 1631 ian. 26—1632 febr. 7; slug. 1632—1633; f. slug. 1634 iul. 14; post. 1634 iul. 14—1638 mai 8; fără titlu 1636 nov. 9; post. (III) 1639 febr. 2—4; f. post. 1640 mart. 2; log. III 1640 sept. 19—1645 febr. 10; solul lui Vasile Lupu la nunta lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (mart. 1644)⁴; *m. slug.* 1645 iul. 10—1646 nov. 20; solul lui Vasile Lupu la Gheorghe Rákóczi I (nov. 1645, febr. 1646 etc.⁵); în cursul acestor repetate solii a stabilit relații cu Gheorghe Rákóczi I și o înțelegere contra lui Vasile Lupu; *m. spăt.* 1647 febr. 7—1650 aug. 12; f. m. spăt. 1651 febr. 2; *m. log.* 1651 oct. 15—1653 iun. 8. S-a ridicat împotriva lui Vasile Lupu, sprijinit de Matei Basarab și Gheorghe Rákóczi al II-lea, și a devenit domn al Moldovei⁶ (1654—1658).

¹) *Surete*, IX, p. 123. ²) Doc. 1649 dec. 31 și 1650 febr. 2 (Acad., XLIII/125 și XXXI/36). I. Neculce afirmă că era o „giupîneasă săracă” (p. 21). ³) *St. doc.*, IV, p. 274. ⁴) Veress, X, p. 177—178. ⁵) *Ibid.*, p. 187—188 și 189, *St. doc.*, IV, p. CCXLIII, 25—26, 232, Costin, p. 135. ⁶) Despre cariera sa de dregător v. și *St. doc.*, V, p. 573, „Arhiva”, II, 1890—1891, p. 83, RI, XII, 1926, p. 229—236.

ȘTEFAN (CEAURUL)¹ VASILE, fiul lui Dumitrașco Ș. m. log.^{1 bis}; frate cu Gheorghe Ștefan, care-l face dregător; = Irina, fiica lui Dumitru Buhuș m. vist.² și soră cu doamna Anastasia, soția lui Gheorghe Duca, care-l repune în dregătorie.

Fără titlu (mic, Vasilașco) 1631 ian. 21—1636 nov. 9 (nu apare în doc. în vremea domniei lui Vasile Lupu); *hat. 1654 mart. 11—1658 febr. 27*; *m. vor. ț. jos 1658 iun. 1—iul. 11*. A plecat cu fratele său din țară la 1658³, ajutându-l în încercările sale de a reocupa tronul, motiv pentru care Gheorghe Ghica i-a confiscat averea⁴. A rămas câțiva ani în străinătate; la 1660 dec. 30 se afla în „țara ungurească“, iar la 1661 apr. 14 în „țara nemțească“⁵. Întors în Mold. în vremea domniei lui Eustratie Dabija, când „și-au plecat capul la măriă sa“, iar domnului i-a restituit satele confiscate de Gheorghe Ghica și Ștefăniță Lupu⁶; *f. hat. 1662 nov. 13—1664 ian. 21*; *m. vor. ț. sus (el?) 1664 febr. 1, 1666 ian. 12, 1667 mart. 9—1668 dec. 17*; *m. log. 1673 febr. 22—aug. 19*; *f. m. log. 1675 febr. 14—1678 sept. 12⁷*. + ante 1678 dec. 28⁸.

Copii: Ileana = Savin Zmucilă banul; Dumitrașco m. log.; o fiică = Vasile Cantacuzino m. vor.⁹.

¹) Uneori semnează Ceurul („Arhiva ist.“, I, 1864, nr. 12, p. 96).

^{1 bis}) *Șurtele*, IX, p. 123 și doc. 1636 nov. 9 (Spiridoniu — Iași, XLVIII/4).

²) RIR, 1945, p. 47, *St. doc.*, V, p. 32. La 1669 nov. 29 Anghelușa Isăroaia îi spune ginere, ceea ce arată că s-a mai căsătorit o dată (ASB, Sf. Sava, XXVII/19). ³) *St. doc.*, V, p. 47. ⁴) Doc. 1659 mai 2, iul. 22 etc. (Sava, *Doc. Lăpușna*, p. 80—81, ASB, Bogdana, XXII/1). ⁵) ASB, Cașin, II/3, *St. doc.*, V, p. 38. ⁶) Doc. 1663 ian. 21 (ASB, Bogdana, VII/2). ⁷) La această dată își face diata (ASB, ms. 628, f. 297 v. — 298). ⁸) ASB, Bogdana, VII/2. Din acest doc. rezultă că soția sa mai avea alți doi fii, Vasile și Gavrișco. ⁹) *St. doc.*, V, p. 278. V. și MM, 1969, nr. 3—4, p. 188, unde se publică inscripția de pe piatra de mormânt din 1655 a Mariei, fiica lui Vasile Ceurul și a Marinei.

ȘTEFAN DUMITRAȘCO (II), fiul lui Vasile Ș.-Ceurul m. log.¹ = Maria, fiica lui Stamatie Hiotul m. post.²; socrul lui Antioh Cantemir. Cluc. 1678 sept. 12; *m. stol. 1688 aug. 11—1692 iun. 28*; *m. log. 1693 dec. 8—1694*. + de „dub sfrentit“, 1694³.

Copii: Ecaterina (Catrina) = Antioh Cantemir⁴; Vasile stol. = Maria, sora lui Mihai Racoviță, împotriva căruia s-a ridicat la 1717, sprijinind cătanele austriace venite în Mold., după care a plecat în Trans.⁵; Constantin post. II (1705) și Alexandru,

ambii holtei; Ileana = Ion Buhuș m. log.; Smaranda = Ștefan Catargiu; Anița = Aslan spăt.⁶

¹) *St. doc.*, V, p. 577. ²) *Uricarul*, XI, p. 218 și AARMSI, s. II, t. XXXII, p. 4. ³) Neculce, p. 121 care afirmă că și trei feciori i s-au „istovit”. ⁴) Kogălniceanu, II, p. 42. ⁵) *Uricarul*, IX, p. 156, Iulian Marinescu, *Un act despre luptele lui Mihai Racoviță cu imperialii* (BCI, VIII, p. 55—58); v. și *Uricarul*, X, p. 209—212. Vasile declara la 1727 că a „tras multă streinătate pentr-alte țări” (*Doc. agrare*, II, p. 162). După părerea lui N. Iorga, nutrea „poftă de domnie” (RI, 1921, p. 65). ⁶) *St. doc.*, VI, p. 261, *Doc. agrare*, II, p. 100—101, de unde rezultă că, în urmă cu mulți ani, Dumitrașco a fost căni. la ocne.

TALPĂ GRIGORE, v. sec. XVI.

TALPĂ IONAȘCO, fiul lui Gavril T. log.; frate cu Grigore T. m. stol.¹; ginerele lui Ștefan Tolocico². Pîrc. <1591 sept.—1592 aug.>; slugă domnească 1594 mai 4; *pîrc. N. 1601 iun. 5, 1602 dec. 10—1603 mart. 15, 1603 apr. 20—dec. 15, 1604 mart. 27—1607 iul. 17; m. pah. 1612 sept. 12, 1615 mart. 30—31* (probabil și între 1612—1615). O fiică a sa — Eremia Brăescu³, bunicul fraților Brăescu, dregători la sfîrșitul sec. XVII; o altă fiică Maria = Gheorghe Jora pîrc.

¹) DIR, XVII/2, p. 127.²) Doc. 1594 mai 4, cind cumpără satul Mlinăuți (DIR, XVI/4, p. 106). ³) Doc. 1642 mart. 15 (Acad., XIII/ 269). Un Ion Talpă era vor. de Cîmpulung la 1638 nov. 23 (Hurmuzaki, XV/2, p. 1052—1053).

TĂLMACI IONAȘCO (Brîncău)¹, fiul lui Vasile Mihăilescu-Tălmaci dregător de Cîmpulung²; = Iftimia, fiica lui Ștefan Boul m. vor.³ și cu Păscălina⁴. Rudă cu Gheorghe Ștefan și cu Al. Buhuș.

Căp. de curteni Putna 1651—1652; a participat la luptele lui Gheorghe Ștefan pentru reocuparea tronului (1659), fiind trimis la cazaci după ajutor⁵; după eșuarea tentativelor de a reocupa tronul, a plecat din țară cu fostul domn, stînd „mulți ai” în țări străine⁶; f. com. 1662 mart. 12—apr. 3; *pîrc. N. 1662 iun. 6—nov. 20, 1663 oct. 20; m. pit. 1662 oct. 12—1663 ian. 13*; a „oștit” doi ani cu Dabija vodă (1663—1664); *m. arm. 1665 dec. 4—ante 1666 aug. 18; f. m. arm. 1666 aug. 18, 1669 febr. 20; m. pit. 1667 iul. 7—1668 febr. 13; serd. 1669 iun. 5—25⁷; m. pah. 1670 febr. 2—1671 ian. 14; f. m. pah. 1671 apr. 5; m. stol. (?) 1671 mai 6*. În dec. 1671, comandînd 300 de cazaci, angajați „cu banii Ducăi vodă”, a încercat să

se opună răsculaților, dar „giosenii“ i-au pus pe fugă și Tălmaci s-a adăpostit în Ț. Rom. ⁸. + ante 1673 febr. 22 ⁹. Fiica sa s-a numit Tudosca ¹⁰.

¹) Așa i se spune la 1676 apr. 4 (CI, 1934–1936, nr. 2, p. 71). ²) *Doc. Bistrița*, I, p. 94, Hurmuzaki, XV/2, p. 788 și „I. Neculce“, 1926–1927, p. 90. Un Toader Tălmaci era pîrc. R. în timpul domniei lui Ieremia Movilă (DIR, XVI/4, p. 175). ³) *St. doc.*, V, p. 584. ⁴) *Doc.* 1669 febr. 20 (ASB, Sf. Sava, XXXV/23). ⁵) Costin, p. 182–183, 186. ⁶) „I. Neculce“, 1928, p. 201 (doc. 1666 febr. 1). ⁷) *Ispisoace*, IV/1, p. 34 (e amintită Iftimia serdăroaia). ⁸) Hurmuzaki, XV/2, p. 1343–1344. ⁹) *Ispisoace*, III/2, p. 143, *St. doc.*, V, p. 42–43. ¹⁰) „I. Neculce“, 1928, p. 201. Dintr-un doc. din 1688 mart. 8, rezultă că I. Brîncău a înfiat pe Tudosica = Anghe-luță; la această dată se spune că Brîncău fusese □ la m-reă Bogdana (ASB, ms. 1252, f. 152–154).

TEODOSIE, v. Dubău Teodosie.

TOADER, v. Palade Toader, Petriceico Toader, Prăjescu Toader.

TODERAȘCO, v. Cantacuzino Iordache-Toderașco, Ianovici Toderașco, Șturza Toderașco.

TOMA, v. Cantacuzino Toma.

TOMIAC, v. Chicoș Tomiac.

TRIFAN MIHAI = Maria Cazaca, fiica lui Dumitru pîrc., care era fiul lui Văscan Movilă ¹; rudă cu Ieremia Movilă care-l face *m. post.* 1602 iun. 9 — 1603 apr. 20.

¹) DIR, XVII/1, p. 206 și DRH, vol. XIX, p. 177 și 247 (doc. 1627, din care rezultă că nu a avut copii, că era rudă cu Miron Barnovschi și că a fost □ m-reă Ițcani-Suceava.

TUDORI, frate cu Mateiaș Gavrilaș m. log. ¹. *Pîrc. H.* 1618 dec. 17–1619 apr. 13, 1624 mart. 15–oct. 24, 1629 nov. 12 — 1631 mai 1, 1632 iun. — sept. 8; f. pîrc. 1635 ian. 25.

¹) ASB, ms. 526, f. 4 v. La 1619 apr. 13, Cîrstina, fosta soție a lui Gheorghe pîrc. H., socrul lui Ieremia Movilă, îi spune „prietin“ (DIR, XVII/4, p. 320).

ȚIFESCU, v. Enache Ilie.

ȚIRA IONAȘCO, probabil fiul lui Simion Ț. vor., care era cum-natul lui P. Ciogolea log. ¹; = Nazaria ². Fără titlu 1640 aug.

2; *m. jit.* 1658 *ian.* 23 — *febr.* 13; *f. jit.* 1660 *ian.* 24; *m. șet.* 1662 *mart.* 12 — 1663 *iun.* 16; *f. m. șet.* 1667 *iun.* 22.

¹⁾ DIR, XVII/4, p. 462 și doc. 1635 *mart.* 27 (Acad., Peceti, 71). ²⁾ Doc. 1662 *aug.* 2 (ASB, Prop. statului Mold., XXIX/6).

URECHE NESTOR, v. sec. XVI.

URECHE GRIGORE, fiul lui Nestor U. m. vor. ¹⁾; = Lupa, fiica lui Voruntar Prăjescu m. com. ²⁾; cumnat cu Toma Cantacuzino m. vor. și rudă cu fam. Movilă ³⁾.

Fără titlu 1610 *dec.* 21; pleacă cu tatăl său în Polonia, unde rămâne câțiva ani (1611—1616?); fără titlu 1622 *mai* 5—1623 *mart.* 6; log. III 1627 *dec.* 20; fără titlu 1628 *febr.* 23—*mart.* 11; log. III 1628 *nov.* 24; log. 1628 *dec.* 11; log. III 1629 *iun.* 5; f. log. 1631 *iun.* 15 — 1632 *iul.* 6; merge cu mai mulți boieri la Poartă să protesteze contra numirii ca domn a lui Alexandru Iliș⁴⁾; *m. spăt.* 1634 *mai* 13—1643 *ian.* 12; *m. vor. ț.* jos 1643 *febr.* 21 — 1646 *oct.* 12. + ante 1647 *mai* 3 ⁵⁾. A fost autorul unei cronici a Moldovei ce s-a păstrat cu unele compilații. Copii: Vasile spăt. = Anița, fiica lui Dumitrașco Drăguțescu, pribeag în Polonia ante 1680 ⁶⁾; Ștefan pah.; Alexandra = Antiohie Costachi aga și cu Chiriace Sturza ⁷⁾; Antimia = Alexandru pah. ⁸⁾.

¹⁾ DIR, XVII/2, p. 337, Costin, p. 58, doc. 1628 *febr.* 23, 1637 *iun.* 6 etc. (ASI, CDLVIII/25 și ASB, Neamț, XXIII/12). V. și DRH, vol. XIX, indice. ²⁾ Doc. 1644 *ian.* 21 (Acad., AN, DCCLXXVII/4) și I. Tanoviceanu, *Apucături vechi...*, p. 100. ³⁾ P. P. Panaitescu, *Influența polond...*, p. 77 și urm. ⁴⁾ Costin, p. 96. ⁵⁾ „Anuarul Lic. național”, Iași, 1941—1942, p. 128—130. ⁶⁾ Doc. 1660 *iul.* 18, 1665 *ian.* 20 (ASB, ms. 645, f. 8 și Neamț, LXVIII/4), „I. Neculce”, 1923, p. 38 și CI, 1925, nr. 1, p. 40—41. ⁷⁾ La 1660 *nov.* 26 Vasilașco îi spune cumnat lui Chiriace Sturza (ASB, Cetățuia, XVI/5). ⁸⁾ Stoile — Turcu, *Doc. și regeste din finutul Neamț*, 1935, p. 23, CI, 1928, nr. 1, p. 40—41, Elena Eftimiu, *Antimia, fata vornicului Grigore Ureche* (RA, II, 1926, nr. 3, p. 370—372) și C. Turcu, *Antimia, fata cronicarului Ureche, cea în cărți foarte învâțată* („Curentul magazin”, I, 1939, p. 23).

URSACHI (Gheorghe Ursu) ¹⁾, fiul lui Ursachi, de origine greacă; frate probabil cu negustorul Isar ²⁾ și rudă cu fam. Scărlet; = 1) Ilinca, fiica lui Gheorghe Coci hat. ³⁾; 2) Maria, fiica lui Iordache Cantacuzino m. vist. ⁴⁾; 3) Alexandra, fiica lui Dumitrașco Șoldan m. vor. ⁵⁾.

Fără titlu 1659 *febr.* 1; vist. II 1659 *aug.* 5; m. vameș 1660 *febr.* 15 — 1662 *oct.* 8; *m. cluc.* 1663 *ian.* 21 — 1665 *mai* 25;

m. vist. 1666 ian. 10 — 1669 dec. 25. A fost „fin de cununie” al lui Iliș Alexandru ⁶ (amintit adesea în doc., fiind un mare cumpărător de pământuri); *f. m. vist. 1670 iun. 1 — 1673 oct. 11*; *m. vist. 1674 apr. 30, 1677 nov., 1678 ian. 30 — iun. 30*; a condus o solie a lui Antonie Ruset — ruda sa — în Trans. (1676) ⁷; *f. m. vist. 1680 ian. 9 — 1685 dec. 25.* A fost „vestit de bogat” ⁸. A avut un conflict cu negustorul Balaban, în care a intervenit și Gheorghe Duca, interesat în vânzarea potasei din Mold.; la 1680, Ursachi era dator lui Balaban c. 140 000 taleri ⁹, pentru care i s-a scos averea la mezat și a fost întemnițat; „l-au dezbrăcat cu pielea și l-au legat la stîlp în ger, fiind iarnă; de la carele, ținându-l un an în temniță și bătându-l la talpe, i-au luat 250 pungi de bani”; din pricina aceasta a ologit. Gheorghe Duca dorea să se răzbune pe el și pentru faptul că fusese pîrîș la mazilirea sa din domnie ¹⁰. + ante 1692 febr. 17 ¹¹. A fost ctitorul m-rii Precista din Tg. Ocna.

Copii: Dumitrașco m. stol., Safta = Ionașco (II) Balș m. vor., Catrina = Solomon Costachi m. vor. ¹². A avut și o soră, Axana = Frangolea vameșul ¹³ și un frate, Isar negustorul.

¹) Semnează Gheorghe Ursu la 1659 aug. 5 (BCS, I/198). ²) *St. doc.*, IV, p. 618. ³) *Doc.*: 1661 sept. 15, 1662 mart. 9, 1666 aug. 20 (*Surete*, XXII, p. 7—8, Stoițe C., *Doc. nemțene de la Dabija vodă*, p. 9, Acad., CDXXII/102). ⁴) *Doc. bucovinene*, II, p. 93, „T. Codrescu”, I, 1916, nr. 5, p. 78, *Doc. agrare*, II, p. 115 și D. Velciu, „Iordăchioaia vistierniceasa”, *bunica din spre mamă a cronicarului Ion Neculce* („Rev. de ist. și teorie lit.”, 1963, nr. 3, p. 449—466). ⁵) „Arh. gen.”, II, 1913, p. 98. În *St. doc.*, V, 236, se spune că Alexandra era fiica lui Nic. Ureche. ⁶) *Uricarul*, X, p. 214. ⁷) Veress, XI, p. 171. ⁸) Kogălniceanu, II, p. 22. V. și catastiful de satele și averea sa (BCI, IV, p. 20—33 și Acad., MCXXIV/15, f. 4—26). ⁹) Hurmuzaki, S. II/3, p. 137—140. Despre procesul său v. N. Bejenaru, *Din relațiile comerciale moldovo-polone în sec. XVII. Procesul vistiernicului moldovean Ursachi cu negustorul polon Balaban* („Arhiva”, XXXIV, 1927, m. 1, p. 45—54). Despre Ursachi v. mai recent Paul Cernovodeanu, *An episode of the relations between England and Moldavia in 1685* („Revue roumaine d’histoire”, 1969, nr. 3, p. 659—671), unde se reproduce o scrisoare a ambasadorului englez la Constantinopol către Constantin vodă Cantemir despre datoriile lui Ursachi. ¹⁰) Kogălniceanu, II, p. 22, III, p. 8, Neculce, p. 43. Neculce (cu care era rudă) crede că Gheorghe Duca i-a făcut „strîmbătate”, obligându-l să i dea 4—500 de pungi de bani (p. 81). ¹¹) *St. doc.*, XI, p. 54. ¹²) „Arh. Bas.”, 1934, p. 79 (doc. 1691 mart. 7) și S. Zotta, *Un proces verbal din 1742* („Arh. gen.”, I, 1912, nr. 12, p. 182—196). ¹³) *St. doc.*, XI, p. 280—281.

URSACHI DUMITRAȘCO, fiul lui Gheorghe U. m. vist. ¹; = Maria, fiica lui Alexandru Buhuș hat. ²; cumnat cu Ștefan Luca m. vist. ³ și rudă cu Ion Neculce cronicarul.

Fără titlu 1692 iun. 25; persecutat de Constantin Cantemir după moartea lui Miron și Velicico Costin, a vrut să fugă în Ț. Rom., fiind însă prins (1693)⁴; *m. slug. 1693 dec. 8 — 1695 iul. 11*; f. m. slug. 1700 aug. 28; f. m. stol. 1702 iul. 15; *m. stol. 1703 sept. — 1705 febr.*; + „înainte de au venit muscalii“ (1711)⁵, □ m-rea Barnovschi-Iași. El este Șoarecele din *Istoria ieroglifică* a lui D. Cantemir.

Copii: Vasile (călugărit Varlaam, egumen la m-rea Rîșca), Gheorghe și Toader⁶; Vasile era nepotul lui Ioan Neculce⁷ și Maria, fiica lui Antiohie Jora.

¹) BCI, IV, 1925, p. 20, *St. doc.*, V, p. 583. ²) *Ibid.*, p. 236 și „Arh. gen.“, II, 1913, p. 191. ³) *Surse*, IX, p. 210. ⁴) Kogălniceanu, III, p. 88—89.

⁵) BCI, IV, p. 58. ⁶) *St. doc.*, V, p. 236, 409, *Doc. agrare*, II, p. 199.

⁷) *St. doc.*, III, p. 44.

URSU, v. Bărboi Ursu.

VASILE, v. Bainschi Vasile, Banu Vasile, Cantacuzino Vasile, Costachi Vasile, Gheuca Vasile, Miclescu Vasile, Prăjescu Vasile, Rătundul Vasile, Roșca Vasile, Șeptilici Vasile, Ștefan (Ceaurul) Vasile.

VELICICO, v. Costin Velicico.

VEVELLI, v. Batiște Vevelli.

VEVERIȚĂ GRIGORE și **TOADER**, v. sec. XVI.

VÎNCULEȚ IRIMIA = Îlina, sora lui Gheorghiță Șeptilici¹. Vor. de poartă 1636 mart. 23 — 1642 mai 28; solul lui Vasile Lupu în Trans. (1638)²; *m. șet. 1644 iun. 15 — ante 1648 febr. 12*; f. m. șet. 1648 febr. 12; *m. stol. 1648 mart. 31 — 1649 aug. 16*. + ante 1656 ian. 18³.

¹) Doc. 1656 ian. 18 (ASB, Neamț, LXVII/11). ²) *St. doc.*, III, p. CLXXXIII (î se spune Vinculiță). ³) Doc. cit. la nota 1.

VOICO, rudă cu Crasnăș m. vist.¹ Log. (învață la redactarea unor doc.) 1588 mart. 10, 1590 aug. 25 etc.; *m. log. 1611 dec. 19—1613 apr. 18*; 1615 febr. 6. Copii: Ghedeon și Alexandra = Vasile Bogza log., cu care a avut pe Lupu Bogza².

¹) DIR, XVII/3, p. 128. ²) DIR, XVII/4, p. 398—399 și doc. 1649 iun. 8 (Copie Inst. de istorie).

VORUNTAR, v. Prăjescu Voruntar.

ZMUCILĂ SAVIN (Smucicîne), fiul lui Stroe spăt.; nepotul lui D. Nacu m. pah.; = Safta, fiica lui Gheorghe Șeptilici log.; =

cu Ileana, fiica lui Vasile Ștefan-Ceaurul m. log.¹ și cu Rubina²; rudă îndepărtată cu Antioh și Dimitrie Cantemir.

M. slug. 1678 ian. 30—*ante* 1679 dec. 25; *f. m. slug.* 1680 ian. 9; *m. med.* 1682 — 1684 febr.; a plecat cu Ștefan Petriceicu — ruda sa, în Polonia, de unde a revenit cu oaste în dec. 1683³, îndemnând pe moldoveni să se ridice contra turcilor „să fărîmăm păgînul să ne răscumpărăm pămîntul nostru”⁴; a plecat din nou în Polonia cu Ștefan Petriceicu (mart. 1684)⁵; s-a întors apoi în Mold.; *m. spăt.* 1693 febr. 25; *f. m. spăt. st. P.* 1696 aug. 1—sept. 15; *m. ban* 1700 sept.—1706 ian. 13; *m. post.* 1711. A plecat cu Dimitrie Cantemir în pribegie în Rusia (1711)⁶. A fost ctitorul bis. Banu din Iași (1705).

Fiul său Grigore spăt. = Teodosia (Tudosca) fiica lui Miron Costin, cu care a avut pe Anița = Iord. Aslan spăt. II⁷. Alți copii: Gheorghe, Safta și Dumitru⁸.

¹) „Arhiva”, III, 1892, p. 343. ²) Aceasta a fost □ la 1705 la bis. din Rădeni (Acad., ms. 1580, f. 424). La 1702 nov. 7 se spune că Ene f. hat. era socrul lui Savin (*Surete*, VIII, p. 4 și „I. Neculce”, 1922, p. 270).

³) Neculce, p. 76. ⁴) I. Tanoviceanu, *O scrisoare a boierilor Ilie Moțoc și Savin Smucilă, zis și Smucicîne, către clucerul Cantemir din 1683* („Arhiva”, VII, 1893, p. 714—716). Despre cariera sa politică v. și G. Ghibănescu, *Biserica Banului* („Viitorul”-Iași, 1 febr. 1902, p. 2—3, 15 febr. 1902, p. 2—4 și 1—15 mart. 1902, p. 5—7). ⁵) Neculce, p. 83. La 1 ian. 1684 a semnat și el scrisoarea către țarul Rusiei prin care se cerea sprijin contra turcilor și domn pe Ștefan Petriceicu (AARMSI, 1912, p. 133). ⁶) Kogălniceanu, II, p. 110, Neculce, p. 253. ⁷) *Doc. agrare*, II, p. 162, Neculce, p. 196, MM, 1962, p. 603 și doc. 1708 ian. 10 (Acad., CDLXVIII/31). ⁸) BCMI, 1929, p. 17.

ZOSIN, v. Bașotă Zosin.

Redactor: MARCEL POPA

Tehnoredactor: CONSTANȚA BRANCIU

Coli tipar: 28,5

Tiparul executat sub comanda
nr. 1210

la Intreprinderea poligrafică

„13 Decembrie 1918”

str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97

București,

Republica Socialistă România

Lucrarea „Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII“ face parte dintr-o serie de dicționare în curs de apariție sau de pregătire în Editura enciclopedică română, cum ar fi: „Dicționar de istorie universală“, „Dicționar al instituțiilor feudale românești“, „Enciclopedia istoriografiei românești“, „Dicționar de istorie veche a României“, „Dicționar istoric al localităților din R.S. România“ ș.a.

agă • armaș • ban • clucer •
comis • hatman • jitnicer •
logofăt • medelnicer • paharnic •
pitar • pîrcălab • portar •
postelnic • serdar • sluger •
spătar • stolnic • șetrar •
ușar • vistier • vornic •

